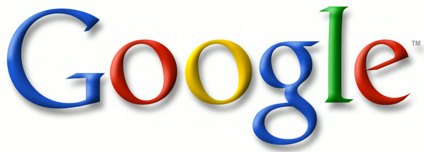

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

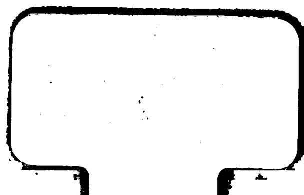
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
·LIBRARIES·
THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
ARTES SCIENTIA VERITAS
1817

Дирк. 1217

„A duplumcsere akció keretében átengedett mű."

NYELVEMLÉKTÁR.

V.

NYELVEMLÉKTÁR

RÉGI MAGYAR CODEXEK ÉS NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

V. KÖTET.

BUDAPEST 1876.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓI HIVATALA.

RÉGI

MAGYAR CODEXEK:

ÉRDY CODEX.

II. FELE.

„ A duplumcsere akció keretében átengedett mű„

KÖZZÉTESZI

n. 28. V.

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST 1876.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓI HIVATALA.

Storage
PH
3141
.N91
v.5

DUPLUM VENDITUM
e bibliotheca
MUSAEI NAT. HUNG.

19,880
ORSZ. SZ. KÖNYVTÁR
KÖTELESPÉLDÁNY
1876 SZ.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
HOLD-UTCZA 4. SZ.

GL
2741209
SLAV
9-10-84

1

Zent Borbaas Apoſtolnak ynneperől ||

Dychewſeeges zent Borbas apoſtol ew aldot neweenek 333
meltoſaga zerent ſok keppen magyaraztatyk. Elezer mondatyk wr iſtennek fyanak neegykeppen Elezer zent kereztſſeegnek okaert, mert ewtet az teb zent apoſtolokkal kereztőlee meg wrwnk Ieſus ew zent halalanak elette. Maſodzor tanoytaſnak okaert az zent ewangeliomnak myatta, harmadzor kőwethſeegnek okaert, mert kőwetee my wrwnk Ieſuſth zent martyromſag zenwedeeſben. Negyedzer lelky ffywſagnak okaert, merth ewtet zamlalaa az ew mennyey zent ffyaynak kőzyben. Towaba eegyebekhez mondatyk eſmegh neegykeppen valo ffywnak. Elezer yeweveennek ffya mert anyazent egyhaznak ffyayt egybe gyeyteghetee ez wylagon tetowa fwtoſwan predicalwan myndenewt es zent palnak valaztatot vala tarſſwl zent lelek myat. Vygaztalo fyw ees vala mert az wr iſten zeghenyt gyakortaa vygaztallya vala alamyſnat gye'teghetween ewnekyk. Nyomorwltakat ees vygaztal vala: az zegheeny wyonnan valo kereztyeneknek gyakortaa leweleketh es yo bezedeket yzenghetween. Proffeta ees vala, mert zenth leleknek malazttyawal tellyes vala. Bel rekeztőnek ees mondatyk mert ez zent kereztyen hytnek kertteeben ſok lelky yohokat rekeztte wr yſtennek: kykről wǵ wagyon meg yrwan Apoſtolok yaraſokrol valo keńwnek tyzen eeggyed rezeeben. Vala egy fyrffyw es yo es tellyes zent lelekkel es hyẘ wr iſtenben |

Az ew zent eeleteet zerzette es yrtta meg zent Mark ewangeliſta az ew rokonſſaga ky kezdettewl foghwa yol latta es twtta mynd halalyg mynden voltaat Es ghőrőg nyelwről valtoztatta deaky bewtẘre zent Beda doctor ayoytatos kereztyeneknek peldayokra es tanwſagokra, kynek ew zent eelete ezenkeppen vaǵon.

Bodogſſagus zent Borbas apoſtol tamada Cipriabely leuitaknak nemzetekbȣl a' my edes wrwnk Ieſus Criſtuſtwl kedeeg az ew yo es yambor eeletenek myatta ffel veetetet vala zamlaltathwan az heethwen ket tanoythvanyoknak zamokban. Myndenben kedeeg nagy nemeſſen eeggyeſeytette es zerzette vala ennen magaat, mynd ennen magahoz mynd wr iſtenhez es mynd fele barattyahoz. Vala, mondam ennen magahoz eggeſewltetet az harom termeezet zerent awagy emberſſeegben valo erȣk zerent, kyk mondathnak okoſſagnak, kewanſagra rezzezteeſnek es haragra remȣyteſſnek. Vala azert ewbenne okoſſagos erȣ megh vylagoſwltathwan byzon yſmerethnek vylagawal, kyrȣl wgy yr zent Mark. Valanak az ydȣben anya zent egyhazban Anthyokyaban ppthaak es doctorok, kyk kȣzzȣl yeleſſek valanak pal borbaſ es fekethe Symon Ez eellyen bȣlcheſſeeg, kyben vettetȣt, ennen maganak yſmertety olly yghen zykſeeg embernek ydweſſeeghere hogy ennel kyl ſemy yozagot lelekzerent nem tehet
334 ember, kyrȣl eggyk leweleeben || Wgy mond zent Apoſtol. Az twdatlan eet ez vylagon, twdatlan leezen erekkee az maſ vylagon, az az karhozatnak nylwan valo yegye Maſodzor vala zent Borbas apoſtolban meg tyztoyttatot kewanatoſſaag ez vylaghy fertelmes gheryedeteſſeegtewl, kyrȣl wgy yr zent Mark vala egy Ioſeph newȣ ember ky annak wtanna newezteteek Borbaſnak, adaa el ew mezeyt es mynden yozagaat es yewe be Ierwſalembe es vettee yozaganak araath az apoſtoloknak labayhoz hogy a' ky annak elette ȣwee vala lenne kȣz az wr iſten zeghenywel. Harmadzor vala az embery haragoſſaag ewbenne meg erȣſſewltethween, Iamborſſagnak kȣteleewel wgy hogy myndden ellene valokat nagy ereſſen es alhatatoſon bekeſſeeggel zenwedhet vala wr iſteneert es az mennyey dychȣſeegnek erekſeegheert, ky meg byzonwltatyk ew predicallaſanak nagy batorſſagabol mert ewk ketten zent paal apoſtollal myndeneſtewl foghwa vetteteek vala eeleteketh es lelkȣketh az aldot wr Ieſus Criſtuſnak zent neweert es az zegheeny neepeknek Idweſſeeghekeerth zent lelek malazttya myatt.

Maſodzor vala ez zent borbaſſ wr iſtenhez eeggyeſewltetȣt merth myndenwt tyzteſſeeget teezen vala az iſteny hatalmaſſagnak feelſſeegnek es yozagnak, kyk meg byzonywltathnak eellyen dolgaybol, mert ennen ereybȣl nem mereezleek ffel venny az predicallaſnak tyztyt mynd addeglan ees mygh nem ennen

maga az wr Iſten valaztanaa reea, kyrŏl wgy yr zent | Mark, Monda ew rolok zent lelek. Valazyatok kylen ennekem borbaſt es palth a' dologra kyre en ewketh vettem. Mykoron azert egy napon predicallananak es ſok chodakath ees tenneenek Criſtus Ieſuſnak zent neweeben, az pogan neepek Iſten newŏn kezdeek ewket tyztŏlny es ewnekyk aldozny. Azt lathwan az zent apoſtolok mondanak myth myweltek atyamffyay My ees hozyatok haſonlo [neepek] emberek vagywnk hyrdetween tynektek ez ellyen hewſſagokrol el ternetek es az egy eelŏ yſtenhez fordwlnotok, hol ott meg yſmertetyk merth ſem iſteny tyzteſſeeghet mynt az erdenghes meſterek teeznek vala Sem ez wylaghy hew dychŏſeeghet nem kywananak lelkek vezedelmeere az zent Apoſtolok kyketh az kegyelmes wr iſten lelkeknek Idweſſeegekre kyldezet vala ez vylaag zerezerten predicallany

Harmadzor dychŏſſeeges zenth borbas apoſtol yol eggyeſeytette vala ennen magaat Iſtennek yowoltahoz mykent zent Mark yrya, mert azt predicallya vala hogy chak azon wr iſtennek yowoltanak zent malazttyabol Idwezewlhet ember es nem az ooh tŏrweennek ygaſſagabol yollehet az ees yo leegyen wgy mynt wr iſtentewl vagyon eredetzerent.

Towabbaa vala zent Borbas apoſtol alkolmaſſaggal zereſtethween ez vylaghy attyaffyayhoz ees. Mert az yohokat kyket wr Iſten ewneky hagyot vala eeltetee bezeedewel ſeghedelmeewel es yo peldayawal. Bezeedeewel mert az zent ewangeliomot zenetlen predicallya vala ewnekyk kykrŏl zent Mark wǵ yr. Borbas es paal lakoznak vala Anthyochyaban tanoythwan es || Hyrdethween az zent ewangeliomot hol ott meg yſmertetyk 335 myneere haznaltanak legyen mert az Anthyochya belyek mondatanak elſſew kereztyeneknek. Maſodzor yo peldayawal mert zent barbas oll' yo Iambor eeletew vala hogy myndennek zenthſſeeges tykŏre es zerzeteſſeeghnek peldazattya vala, mert zent leleknek malazttyawal tellyes vala lelky yozagos mywelkŏdettel bewſſeeges vala, zent hythnek erŏſſeeghewel dragalatos es newezetes vala mynt Ieſus Criſtuſnak zerelmes zolgaya. Harmadzor yo tetemeenyewel hol ott kethkeppen erthettyek lenny az yo teetemeennek zolgaltataſaath teſth zerent es lelek zerent, teſth zerent ſeghellee meg az ewneky enghedet yohokat, mert azoktwl kyk ez vylagon morhaſok valanak alamyſnak keereghet

vala az Ierwſalembely zeghenyeknek kyk zenetlen wr iſtennek
zolgalattyaban foglaltaak vala ennen magokat. Az nagy zyk-
ſeeghnek okaert ees kyt meg proffetalt vala Agaboſ, Claudiuſ
czazaarnak ydeyben lenny Maſodzor lelky kenyerẘleteſſeeg es
vala ew benne mert maſnak vethkeet hamar meg bochattya vala
ky meg yſmertetyk zent markban mert mykoron ewket zent
pallal el hatta vona, zent paal ewtet maſodzor hozyaa nem
fogadaa mynt yraſ vety, yollehet eſmeg enghedelmeſſegre terth
vona, myert hogy az zent predicallaſban feelelmes vona, es nem
akaraa hogy az hyweknek mereeſſeeghôket meg bancha, zent
Borbas kedeeg ew naǵ kegyeſſeeghebôl eſmeg hamar | Irgal-
maſſagot teen ewuele Az oka ees leen veegre hogy az keth
zent apoſtolok egymaſtwl el walanak Es zent Borbas zent
Markal meene Iconiomban, hol ott zent Mark lataſth lata, haat
ym eegy zeep ôtôzetbely ember meg alwan elette monda Ianos
erôſſ leegy mert ez may naptwl foghwa Nem Ianos De Mark
leezen teeneked newed, az az magaſſagus. Mykoron azth zent
Borbaſnak meg yelentette vona, felele laſſad hoǵ ſenkynek ne
mongyad a' lataſth Ennekem ees azonkeppen az eeyel meg ye-
leneek wr iſten mondwan: Borbaſ alhatatus leegy mert az erek
eelethnek ywtalmaat veezed, myert hogy az te neepedet el hat-
tad es az te lelkedet az en newemeert vetôtted. Meene el azert
onnan zent Borbaſ Ciprum newô varaſban Es az ew nemzet-
ſſegeet ott megh latogataa. Zent pal kedeegh zent leleknek
ynteeſſebôl erede Ierwſalembe. Zent Borbaſ azert zent Markkal
predicalwan zeuth Mathenak yrth ewangeliomaat el vyteek vala
ew velôk es mykoron az korokra beteghekre teezyk vala ſoka-
kat meg vygaztnak vala wrwnk Ieſuſnak ereywel. Egy napy
napon zent borbas el tekeenthwen lataa haat mynd az ffyrffyat
mynd az azzonyallatok merô mezeytelen yarnak. Az balwan
iſtennek Innepet yllween. Ottan azerth az balwan templomaat
megh atkozaa eś ottan kette valeek ſokakat az bolond neepek-
336 ben el vezthween hertelen halallal. || Onnan ffel kelween Meene
Salamyna newô varaſban es mykoron ott meg talalta vona eli-
maſ erdenghes meſtert az gonoz ember ffel reezzeztee az varaſ-
bely neepeketh es tamazta nagy haborwſagot zent Borbaſ ellen
Es mykoron meg fogtaak vona az hytethlen Sydook zent Borbaſt
ſok bozzwſagot teween ew raytta, akaryaak vala az varaſ by-

rayanak adny hogy meg ólethne ewtet. De azonkózbe az nagy Ewſebius ſeyedelem ky Neronak rokonſaga vala oda yewt vona meg feelelmeenek az ſydook raytta aloythwan hogy meg zabadoytanaa ewtet es el bochatanaa Reea rohananak es Nyakon kótthween ky vonyaak az waraſ kapwyan es hamarſſaggal meg eegheteek ewtet, az hytetlenek azon ſem eeleghódween de meeg az teſteet ees egy oonoſ edeenben rekeztek hogy az tengherben mereyteneek, De zent Ianos kynek Mark vala newe azon eeyel tarſſaywal ffel kelween el ragadaa es egy templomnak haylokaban tytkon el temethee, ky azon helyen nywgoweek ewth zaaz eztendeyglen, annak wtanna ennen maga meg yelente magaat Gelaſius papanak, ky nagy tyzteſſeeggel ffel emelween helyeról nagyob meltoſſaggal helhótee el ewtet, kynek zent erdemeenek myatta wr iſten ſok chodakat tett hyw kereztyeneknek remeenſeegekre es lelkeknek Idweſſeegekre kyt mynekẘnk ees engheggyen atya ffyw zent lelek erekkẘl erekkee Amen.

Zent Vyd Martylnak zent Innepeeről.

Zent doctoroknak magyarazattyok zerent az Wydnak newe mondatyk eelethnek, quaſi vita, kyról zent Agoſton doctor zolwan harom rendbely eeleteket veet, az az ez vylaghy eelet meennyey es harmadyk mynd ez kettóból zereztetwen Iozagos Iamborſſagbol zerzet eeleth, mert ha chak eggyk ott nem leend yollehet eelet lehet de kereſót yozagbol zerzet eelet nem lehet. Mykent az ember embernek nem mondatyk ha awagy teſte awaǵ lelke nem leend. De mynd az monno felnek eggyewt kel lenny. Annak wtanna kedeeg Iamborraa kylemben nem lehet ſem Idwezwlhet hanem kylemb kylemb Iozagoſ mywelkódetókben foglallya naponkeed magaat, mykeppen teen ez dychóſſeeges zent wyd kynek ew zenthſeeges eelete ezenkeppen vaǵon

Mykoron ez Wyd vona tyzen keth eztendós gyermek de maga hyw es kereztyen, ewtet az ew attya gyakortaa meg vezzewzy vala myert hogy az Balwanokat wtallya vala es ſemykeppen oda nem meegyen vala mykoron az ew attya aldozyk vala. Halwan azth Valerianos feyedelem hozyaa hozataa es ezdee kezereyteny az aldo-

zattra ky mykoron ellene mondana, parancholaa ottan hogy meg verneek ewtet Es mykoron verneek ottan mynd az feyedelemnek mynd azoknak kyk keenozyak vala meg alweek karyok, ottan nagy ffel zowal keeyaytta az feyedelem, yay ennekem meg el vezteem kezemet. Monda ewneky zent wyd yewenek ede atte iſtenyd es vygazzanak megh ha tehetyk, felele az feyedelem Nem
337 teheted ee the azt. Monda zent || A' my wrwnkban Ieſuſban xpuſban tehetem. Es mykoron ymachagot tett vona meg vygaztaa ewtet. Monda ottan az feyedelem zent wyd attyanak, myert ſemyt nem tehete neky ffeggyed megh ffyadat hogy ne vezyen el gonozwl. Ottan azert hazahoz vywee es kylemb kylemb vygaſaag teewőket hywattata zeep leanzokat ees hozattata kyk vygaſagos yatekokat tenneenek ew elette, hogy chak az ollyan ez wylaghy hewſagoknak myatta az yffywnak ew elmeeyeet es zyweet lelkeet az aldot Ieſuſtwl el zaggathatnaak. Mykoron ees nywgodalomnak helyeere vitte vona agyaſ hazaban, yme chodalatos dolog mynd az haaznak ablakyn, haſſadekyn nağ mondhatatlan chodalatos zeep yllat zarmazyk vala ky, kyn mynd az haaz belyeket el ameelkodanak honnan vona. Mykoron az ew attya azt meg tekeente vona, lataa haat yme heet zent angyalok alnak ew elette. Monda ottan nağ ffel zowal: Bizonyawal Iſtenek yewttenek az en hazamhoz es ottan meg vakwla, kynek reewaſara mynd az egheez lukana newő waraſ ffel reezzene wğ anneera, hoğ meeg Valerianos feyedelem oda ffwthna kerdezween my lelte vona. Monda ottan. Tyzes Iſteneket lateek es az ew zynek lataſaert len ez ennekem. Vyweek el ottan az Iupiter Iſten templomahoz az aghebet, es ereſſen kezdee fogadny, ha az Balwan zeme vylagaat meg adnaa, arany borywt őttethne ewneky. De mykoron ſemy nem kelne benne, kezde ffyanak eſſedőzny, hogy vygaztanaa megh | Ewtet ew zent ymachaganak atala Mykoron azert meg vygazot vona [de] mynd azon atal ſem akarna hynye mywel ynkab ffyanak halalarol gondolkodneek, yeleneek meg Iſtennek zent Angyala az ew meſtereenek kynek Modeſtus vala newe, hogy vennee fel az gyermeket zent Wydod es vynnee hayoban maſ feldre onnan.

Mykoron azert egy pwztaban ywtottak vona, az eghy keſelyw̃ madar hord vala eetelt ewnekyk es ſok chodakat teeznek vala ott a' helyen. Azon Időben Dyocleciano ſ chazarnak ffya

ragattateek el pokolbely erdegtewl, es azt vallya vala hogy kylemben ky nem meeǵen hanem ha Lucanos es zent Wyd oda mennek. Meg kereſteteenek azert yghen hamar es az chazar eleyben vyteteenek.

Monda ewneky Dyoclecianus gyermek az en ǵermekemet meg vygazthatod ee? Felele ewneky: Nem en, de wr. Ottan azert kezeyt reea vetee es el fwtha ew tewle az gonoz zellet. Monda ewneky az Chazaar, gyermek tanachol temagadnak es aldozzaal az iſteneknek, hogy gonoz halallal el ne veeż. Mykoron zent wyd ſemykeppen nem akarnaa es mynd az ew meſtereewel az temleczben vettetôt vona. Ottan lee zakadozanak ew rolok az vaſaat kykkel meg kôtôzteek vala es az ſeteet temlecz nagy feenes vylagoſſaggal bel teleek. Mykoron azt az chazarnak hyrree tetteek vona, kywe hozatanak es eeggew kemenczeeben vetteteenek, de onnan ees nagy bekeſſeeggel ky yewenek. Annak wtanna nagy kegyetlen || Sarkant bochattata ew reea hogy 338 meg zaggathnaa De ew tewle az hythnek ereywel meg enghezelteteek. Azonnal mynd ew es az ew daykaya Creſcencia ky myndenewt wtanna yaar vala mynd az ew meſtôre ffel vonyattathwan az oſtorwra hoǵ meg keenzattathnanak, De wr Iſtennek hatalmaſſaga myath az eegh meg haborodeeg az feld meg yndwla, kezde nagy meeńdôrghees hallathny. Az balwan Iſteneknek templomy mynd lee hwllanak el tôreteenek es ſok poganokat zernyẘ halallal meg ôleenek. Az Chazaar ees meg yiede es fwttaban very vala mellyeet ôkôllel mondwan yay ennekem, mert yme ez egy ǵermek myat meg gyeztettem Az zentek kedeeg wr iſtennek zent angyala myat meg odoztatanak es el vywe onnan ewket lataak haat yme egy zeep folyo vyz mellet vannak, mykoron azert ott lakoznanak es eyel nappal eedes ymachakban zolgalnaak az aldot wr iſtent, wgyan azon helyen adaak meg wr Iſten ew dragalatus lelkeket Es az eghy madarak ôryzyk vala ew zent teſteketh myglen ember eernee es el temethnee, yeleneek meeg azert zent vyd egy nemes azzonnak kynek florencia vala newe es az zent azzon nagy tyzteſſeeggel el temetee az zent teſteketh. Zenwedeenek kedeeg ez nemes zentek azon ydôben mykoron wrwnk Ieſus Criſtus zent zyleteſe wtan yrnanak keth zaaz nyoczwan heet eztendôben kyknek erdemeknek myatta otalmazzon meg mynket myndden gonoz-

twl es aggya az ew zent orzagaat my halalwnknak wtanna Atya ffyw zent lelek Amen.

Zyz zent Marina Azzonnak eleteerȣl

Vala egy ydȣben nemynemew Iambor ember, mykoron
wr iſtennek feelelmeeben es zerelmeeben tekeelleteſ vona, te-
keente meg ez wylagnak vezedelmes voltaat myeert ȣzwegy
ees vona. Idweſſegheerȣl tanacholwan gondolaa az nyawalyas
wylagot el hadny es zent zerzetben menny hol ott mynd Id-
weſſegheet meg ohatnaa, mynd wr Iſtennek bwzgoſagoſban zol-
galhatna. Vala kedeeg ewneky egy yghen kyſded leanzo mag-
zattya kyt ayanla egy komayanak hogy gongyaat vyſelnee es
tartanaa ffel. Ennen maga meene el az zerzetben nagy tawoſ'
felden wgy mynt harmyncz keth meeſ' felden az waraſhoz Hol
ott lakozwan felette gyorſ vala mynden dologhoz es az feye-
delem mynddennel fellyeb zereti vala ewtet, myert hogy mynden-
ben hywſſeges es enghedelmes vona Tȣrteeneek egy napon hogy
ywthna ezeeben az ew zerelmes leanya eſſeek nagy zomorw-
ſagban felȣle. De mykoron az feyedelem ezeeben vette vona
monda ewneky: De my oka hogy naponkeed eellyen zomorwn
yarz, mongyad meg ennekem, hyzem hogy az wr iſten, ky
myndeneket meg wygaztal teeneked ees ſeghedelmet teezen. Az
frater azert ottan le eſween labay elȣt monda. Egy kyſded fy-
achkam vagyon az waraſban az ywt ezembe es az oka bana-
tomnak Ne akaraa ky yelenteny hogy leanzo vona Az feyede-
lem kedeeg myert hogy zerety vala monda ottan, ha oly yghen
339 zeretȣd ewtet hozd eede leegyen || Veled. Es mykoron oda hozta
vona es valtoztataa ewneky neweet es marinat newezee mari-
noſnak es kezdee ewtet tanoytany yraſnak yſmeretyre es ſenky
nem yſmery vala hogy leanzo zemeely vona. Mykoron azert
ywtot vona tyzen neegy eztendȣs koraban, kezdee ewtet az ew
attya tanoytany wr iſtennek zent wtara Es Gyakortaa mongya
vala ewneky laſſad eedes leanyom hogy meg ne chalaſſal es
ez tytkot mynd halalyg ſe mongyad ſenkynek, felette kedeeg
ȣryzyed magadat pokolbely erdegnek kyzleletytewl es ez zent

zerzetet gonoz hyrben ne kewero̊yched mynd iſtennek mynd az zent angyaloknak elette my lelkewnknek karhozattyara es naponkeed tanoyttya vala ewtet mykeppen kellene Idwezẘlnye. Mykoron azert vona hwzon nyolch eztendo̊ſ nagy yo eeletben ky mwleek az ew attya. Es mykoron maradot vona zyz zent lean Marina azzon azon cellaban kezde lakozny es mynden dologban enghedelmes vala az feyedelemnek wgy hoǵ myndenektẘl felette zerettetyk vala Egy napon monda az feyedelem fr. Marine myre hoǵ nem meeǵ te el a' fraterekkel a vaſaara hogy ffaat hoznaal ſegheythween ewtet. felette ottan tyzto̊lendew atyam. Nem mondottad ennel elette. Ottan azerth ffel kele es az o̊kro̊ket be foghwan el meene az tengher parttyara ffa hozny. To̊rteneek azert pokolbely erdeghnek chalarſagabol, hogy az zallaſ fogado korchomaroſnak vala egy hayadon leanya, es nemynemẘ wton yarotwl zeplo̊ben eſſeek az gazda leanya. mykoron az ew zyleynek hyre lett vona benne kezdeek feddeny es gyettreny az gonoz leant hogy meg vallanaa, ky vona oka az gonoſſagnak. Monda ottan az gonoz Marinus barat teen ero̊tt rayttam es ew oka. Azonnal az leannak zyley ffel kelween | Panazlanak reea az feyedelemnek. Monda az Iambor feyedelem veztegyetek. Noh maydan meg twdom ha ygaz e' dologh. Elo̊we hywataa az frater marinoſt es monda, frater Marine te tetted ee ez gonoſſagot kyt te hozyaad zolnak felette ottan es monda nagy fohazkodaſſal Vethko̊zttem atyam es keez vagyok penitenciat tartany byneymro̊l keerlek ymaagy yo atyam erettem. Azt halwan nagyon meg haraghweek es kezdee ewtet werny gyettreny mondwan Byzon Iambor vala atte atyaad de te gonozwl fyzeted meg Azeert byzon ky meegy az Calaſtrombol, es ky vetee ewtet onnan. Az frater kedeeg ſenkynek ſemyt nem zool vala, De nagy bekeſſeeggel zenvedween ſekzyk vala az Calaſtrom portaya elo̊t, es mykoron az fraterek ky awagy be mennek vala, vala my remeek kynyeret keer wala ew tewlo̊k es azonkeppen taplallya vala eeleteet. Mykoron azert ymaran harom eztendo̊ bel telth vona, az zallaſ fogado embernek kedeeg ew leanya mykoron ffyrffyw magzatot zylt vona hozaak el az leannak zyley Es veteek frater Marinuſnak o̊leeben mondwan, yme hol ffyad azert tarch el ewtet, az alazatus zent zyz Marina azzon nagy ſyraſſal fohazkodaſſal hozyaa fogadaa ees mykeppen twlaydon

ffyat eeltety vala nagy zeghenſſeeggel. Mykoron azert keth eztendȏk bel tȏlttenek vona, Lattwan az Calaſtrombely ſraterek hogy frater Marinus ſem the ſem towa nem mennee az gyermekkel az portarol kenyerẘleteſſeegre remẘlwen ew raytta nagy nehezen meg nyereek az feyedelemtẘl hogy be veetetneek
340 eſmeg az Calaſtromban || Mondwan tyztȏlendew atyank bochaſſad meg a' frater Marinoſnak byneet es fogaggyad be ewtet, yme ymaran tellyeſſeeggel ewt eztendey wagyon my wlta penitenciat tart az Calaſtromnak portaya elȏt ſekeween fogaggyad be azert ewtet mykeent az aldot Criſtus Ieſus paranchollya. Azt halwan az feyedelem nagy nehezen reea enghede es hozyaa hywathwan monda ewneky az the atyaad hambor vala es Iamborwl eele kyt yol twcz, teghed ees kyſded korodban hoza be eede hozyank yme maſodzor yewz be te fyaddal kyt gonoz termeezetbȏl zyltel. Azert penitenciat kel teeneked tartanod mynd halalyg mert nagy bynth tettel. Annak okaert azt parancholom teeneked hogy vala hol vala mynemew rwthſaag wndokſaag zennyeſſeeg eſyk es naponkeed leezen az Calaſtromban mynd te tyztohad moſſad es myndden zykſeegre te horgy vyzeth, az az fratereknek labok belyt meg tyztohad es mynddennek zolgaſ Ez eellyen dolgaydbol leezen teeneked graciad: Azt halwan zyz zent Marina azzon ky frater marinoſnak aloyttatyk vala, myndeneket eremeſth ffel fogada. Oh zerelmeſ anyam zyletty ezewnkben vehettyȏk wr Iſtennek tytkon valo malaztoſ mywelkȏdetyk az ew zerelmes hyweynek atala, yme azert ez zent azzonnak nagy ſok yozagoſ mywelkȏdetynek es zent zenwedeteſſegheenek wtanna az ew eedes eerdemeet meg akaraa koronazny mynd meennyen mynd felden harmad valo napon ky vewee ez gyarlo vylagbol. Mykoron kedeeg az fraterek azth | Lattaak vona ottan meg yzeneek a' feyedelemnek frater Marinoſ meg holt Monda az feyedelem, yme laſſatok es yſmeryeetek zerelmes atyamffyay mynemew nagy byne volt az fraternek, hogy chak penitenciat ſem erdemlȏt tartany. De maga meennyetek el moſſatok meg ewneky teſteet es nagy tawoſ felden temeſſeetek el ewtet az parragban. Es mykoron meg akarnaak moſny lataak haat azzonyallat: ottan ffel reazkodanak, kezdeenek nagy keya'taſth teenny werween az ew mellyȏket mondwan Oh mynemew meennyey eelet es paciencia leelettetȏt ez zent Azzonban kynek

tytkyaat mynd ez napygh ſenky ſem yſmerte Es mynemew nagy bozzwſagokat zenwedȏt naponkeed Nagy ſyrwan azerth mondaak meg az feyedelemnek Oh tyztȏlendew atyank yewel laſſad az frater marinoſth. Monda ewnekyk my dolog az ? Mondanak eſmeg yewel laſſ iſteny chodaat es laſſad myt teez. teemagadrol. Azt halwan a' feyedelem meg rettene raytta es az zenthnek teſteehez yewe es ffel emelween palaſttyaat lataa baat azzonyallat volt. Es ottan lee eſween kezdee meellyeet es feyeet verny es nagy keya'taſſal mongya vala keerlek teeghed a' my wrwnk Ieſus Criſtuſnak hatalmara hoǵ ne karhoztaſſ enghemet el wr Iſtennek zent zyneenek elette, hogy azonkeppen vertelek gyettrȏttelek byntelen teeghedet mert twdatlan tettem. Mert oh nemeſ azzonyom nem yelentetted volt meg ennekem ez nagy tytkot es byzon mondom hogy en || Twdatlan tettem a'myt tettem 341
te raytad. Es hagyaa hogy az zent teſtet be wynneek a' monoſtorban az ymachagnak helyeere es azonkeppen naǵ tyzteſſeeggel el temeteek az zent egyhazban. Onnan hazol kedeeg az gonoz leant ky zyz zent Marina azzont gonoz hyrben kewereytette vala el ragadaa az erdegh es mykoron hoztaak vona ez zent zyznek kopoſſoyahoz ottan ky meene ew belȏle myndden byneet es hazwgſagaat meg vadolwan. Mykoron kedeeg ez nagy iſteny choda dolgot meg hallottaak vona az egheez tartomanban mynd egyhazy zerzetes neepek, mynd ez vylaghyak kereztekkel zewethnekekkel es kylemb kylemb zeep iſteny dycheretekkel yewnek vala az zent zyznek koporſſoyahoz ffel magaztatwan az wr Iſtent es nagy ſok yelenetek koroknak betegheknek vygaztaſa leezen vala ott a' helyen az zent zyznek erdeme myat. kynek zent eſſedȏzeeſe myat az kegyelmes wr Ieſus Criſtus myndden zyzeknek byzon yegyeſe es wra tarcha meg my bennewnk ees az ew zent malazttyaat es otalmazyon gonoz hyrtewl es teſty zeplȏtewl erekwl erekkee Amen.

Zent Ianos Baptiſtanak zyleteſeerȏl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolaiat eredet zerent yrtta meg bodogſſagus zent Iſayas pptha kenweenek Negywen kylenczed

rezeeben. meeľ Epiſtolanak elette emlekőzyk arrol mykeppen wr iſten az ew nagy hatalmaſſagawal es ſok choda teetellel Moyſes ppthanak atala kywe hozaa az Izraelnek ffyayt | Egyptombol Faraho kyralnak erőſſ fogſſagabol es mykeppen vyzeth erezte ewnekyk az kemeen kew zyklabol a' pwztaban hogy mywel chak ne zwgodnanak ew ellene es myndenben bekeewel lakozhatnanak de mynd azon atal ees az ew vaſotſſagokat el nem hagyaak. Azert wgy mond azon proffeta Soha nynchen bekeſſeegek az zo fogadatlan byneſeknek wǵ mond az teremtew wr iſten Es ymaran ezen ygheeknek wtanna kőwetkőzyk ez may zent Innepnek Epiſtolaya mondwan.

Epiſtola.

Az ydőkben zalla wrnak ygheye en hozyam mondwan. Mynek elette teghed zerezneelek anyadnak meheben yſmereelek teeged Es mynek elette ky yewneel az rekezből meg zentőleelek teeghődet es neepeknek proffetayokkaa teelek teegődet ymaran a' pptha zool Es mondeek a, a, a en wram iſten yme nem twdok zolny mert gyermek vagyok en, es monda wr iſten en hozyam Ne akard mondany mert ǵermek vagyok. Mert mynden dologra el meegy kykre kyldlek teegedet Es kezenſeegőſőket kyket teeneked parancholandok meg zolod. Ne feel ew zynektewl mert en te veled vagyok hogy meg menchelek tee-
342 gedet || Azt mongya wr Iſten Es bochataa wr iſten az ew kezeeth es ylletee az en zamat es monda wr iſten ennekem, yme attam az en ygheymet a' te zadban yme zerzettelek teegedet [ne] ez may napon neepeknek es orzagoknak felette hogy kyket akarz ky zaggaſſ es el tőry es el vezeſſ, es el hany. Es meg eeppeych es ſokaſoych. Azt mongya a' myndenhato wr iſten.

Maſod Epiſtola.

Azth mongya a' myndenhato wr iſten Hallyaatok tartomanyok es halgaſſatok tawoly valo neepek wr iſten anyamnak meheeből hywot ky enghemet es en zylemnek termeeben leween emlekőzőt meg az en newemről Es ollyannaa tewee az en zamat mykeent az elős tőr, es ew kezeenek arnyeekaban otalmaza meg enghemet es ollyannaa teen mynt az valaztot nyl. Ew poz-

dorayaban enyezte el enghemet, es azt mondaa ennekem. En zolgam vagy the Izrael mert te benned dychȣẘltetem meg. Es en mondeek. yme heyaba mwkalkottam, es oknal kyl heyaba | Emeeztȣttem meg az en erȣſſeeghemet. Azert vagyon en yteeletem az en wrammal es en mywelkȣdetem az en iſtenemmel. Annak okaert ees monda wr iſten zerezween enghemet en anyamnak meheebȣl ew maganak zolgawl. yme attalat teeghȣdet neepeknek vylagoſſagokra hogy leegy en ydweſſeeghem mynd az egheez feldnek katarayglan, kyralyok lathnak es feyedelmek helyekbȣl ffel kelnek es ymadnak teeghedet az te wradeert iſtenedeert es Izraelnek zentyeerth ky valaztot teeghȣdet.

Ez may zent ynnepnek Epiſtolaban zool es emlekȣzyk zent Iſayas pptha zent lelek wr Iſtennek atala keth yeles zemelyekrȣl twdnya yllyk Criſtuſrol es anyazent egyhazrol, paranchολatwl kedeeg atya myndenhato wr iſtenrȣl. ky mykoron az ew felſſeeges yo voltabol meg gondolta vona ez wylagot vylagoſoytany es valtathany: meg akaraa ew zent lelkeenek zerelme zerent hyw zolgay atal kȣzbe vetȣt zemeelyeknek abrazatkeppen yelenteny wr iſteny tytkyat es tanachaat. Mondwan hallyaatok mynd ez vylagon valo tartomanyok az az mynd egheez feldnek kerekſeege Es veegyetek ezetekben myndden neepek, az az egheez embery nemzet kyk tawoſ vattok az az tawoſ vattok wr Iſtentewl, nem yſmerween nem twdwan, nem ymadwan, nem tyztȣlwen Es nem kȣwethween az teremtew wr Iſtent El yewt ymaran es bel tȣlt az ydew az ty ydweſſeegteknek ydey ‖ Halgaſſaatok es tanwllyatok meg az kegyelmes wr iſten- 343
nek hozyank valo nagy zerelmes yrgalmaſſagat Criſtus zool es anyazent egyhaz Atya mynddenhato wr iſten ky hywa anyanknak meheebȣl Criſtus Ieſuſth zeplȣtelen zyznek embery nemet Adamnak es ewanak meheebȣl, meg emlekȣzween wǵ mond towabbaa az en newemrȣl az az iſteny es embery termeezeteknek egy zemeely alaa folyaſokrol Criſtuſban, Adamnak es ewanak egy teſtben valo eegyeſewleeſekrȣl kylemb kylemb zemeel alat. Az elſȣrȣl wgy vagyon meg yrwan zent Mathe ewangeliſtanak yrt kenyweenek elſew rezeeben. Wgy monda Gabriel archangyal Ioſeph Azzonywnk tarſſanak Es hywod awagy newezed ewneky neweet Ieſuſnak mert ew ydwezeyty az ew nee-

peet ew bynekből. Az maſod pontrol emlekőzyk zent paal apoſtol zent eǵhaznak meſteree leeznek ketten teſthben eegy. Ertekőzween Adamrol es ewarol kyknek oldalokbol awagy eehokbol zyleteek es tamada Anya zent egyhaz kynek feye Criſtus Ieſus Iſtennek es zyz marianak ffya taghya myndden adamnak es ewanak nemeeből tamadot hyẘ ember, kyknek kőzzőle egy vala zent Iſayas pptha Egy vala kereztőlew zent Ianos es proffeta, kyről emlekőzyk ez may zenth Epiſtola. Zayok kedeeg es zozattyok akar erchek wrwnk Ieſus Criſtuſrol akar az ew hyw zolgayrol ollyan vala mynt az előſſ es meg ſykarlot tőr, awagy az halaal zylő hamarya nyl, kyk ellen ſenky | Nem alhat, de myndeneket meg győz es el romth, myndeneket el vezth es el tőr Azonkeppen Criſtuſnak es az zenteknek zawot myndden keweelyőket meg hayt, mynden hatalmaſokat meg gyalaaz es mynden byneſeket, es ez vylagban remeenlőket el vezt es el romth Hogy kedeeg az wr iſtenben eelew hywek ellen ſenky ne alhaſſon, pelda mynekewnk mynd az ſok ooh es ẘy tőrween bely zamtalan zentek, kyk wrwnk Ieſuſnak zent neweeben az hatalmas kyralyokkal es feyedelmekkel vytezkőttek es ſok choda teetelekkel dychőytetteek wrnak zenth neweeth. Es azonkeppen meg vylagoſoytaak mynd ez zeeles vylagon valo hytetlenſſeegben eelő neepeketh Criſtus Ieſuſnak zent hytyre hozwan kyt zemeynkkel yol latwnk. Erről zola Idwezeytenk ew zent tanoythwanynak, kyt meg yrth zent Mark apoſtoloknak yaraſokrol yrth kenyweenek elſew rezeeben. Es leeztek ennekem tanoym Ierwſalembe es Iwdeanak myndden tartomanaban es Samariaban es az egheez feldnek vegheeyglen, wgyan ezenről meg reeghen proffetalt vala zent Dauid proffeta ees zent lelek malazttyabol, mykent meg vagyon yrwa az Solthaar kenynek tyzen nyolczad reezeeben mondwan. Mynden feldekre ky meene az ew zengheeſek es mynd az egheez feldnek veegheere el hallateek az ew zozattyok, kyketh ees lathnak halnak kyralyok choda teeteleknek atala, es ez wylaghy feyedelmek ky kelween ew hytetlenſeegekből yewnek az zent hyttre ymadwan atyat ſywt es zent lelket mynden ygaſſagban Amen. ||

344 Azon zent Innepnek ewangelioma

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg zent Lucach ewan-

geliſta kenywenek elſſew rezeeben, es leen eredety Criſtus Ieſuſnak es zent Ianoſnak ez vylagra foganaſoknak eleynden valo eztendeyben, zent ywan hawanak nyolczad napyan Elezer azert emlekôzween zent Lukach dychôſeeghes zent Ianos baptiſtanak dycheeretes foganattyarol ew zyleyektẘl es reend zerent meg emlekôzween honnan yewt es tamadot legyen nemzettſſeeg zerent mynd elôwe newezghetween ew nagy meltoſſaganak dychôſſeegheere. Es wǵ mond

VAla herodes kyralnak ydeyben Nemynemew papy feyedelem newezettel zakaryas Abyanak zereeben es ewneky feleſeege aaronnak leany kôzzôl kynek newe Erſebeth. Valanak kedeeg mynd ketten ygazak iſtennek elette wrnak myndden hagyomaſyban es ygaſſaghyban panaznaal kyl yarwan Es nem vala ewnekyk magzattyok myert hogy erſebeth magtalan vona es mynd ketten el nyomottanak vona ew ydeſkorokban Bel teleek azert hogy zakaryas papy feyedelemſeegnek tyztyt zolgaltathnaa ew zeer tartaſaaban iſten | Elôt, Ew papy meltoſaganak azert zokaſa zerent ky nyomoteek hogy aldozatot tenne, be meene iſtennek templomaban es neepnek ſokaſſaga kyẘl aal vala ymatkozwan, az aldozatnak horayan yeleneek azerth ewneky wr iſtennek zent angyala alwan a' meg gyoytot oltarnak yob felôl Es zakaryas pap megh haborodeek latwan es nagy ſeelelem eſſeek ew reea. Monda azert ewneky az zent angyal. Ne feeľ zakarya mert meg halgattatot az te kenyergheeſed es az the feleſſeeghed Erzebeth zyl teeneked ffywy magzatot es hywod ewneky neweet Ianoſnak Es leezen teeneked ewrôm es wygaſaag, es az ew zyleteeſſeeben ſokat ewrẘlnek Mert nagy leezen wr iſtennek elette, ſem borth ſem bozaath nem es zent leelekkel tellyeſôdyk be, meegh ew annyanak meheetẘl foghwa Es ſokakat Izrael ffyay kôzzôl tereyth az ew wrokhoz iſtenekhez Es ew elette yaro az Criſtuſnak yllyeſnek lelkeeben es ereyben hogy fordoha az reeghy atyaknak zywôket az ffyakra es az hytetleneket ygazaknak bôlcheſſeegeere, zerezny wr iſtennek teekeelletes neepeth.

Azeert Erſebeth zyleteſſeenek bel teleek ydeye es ffyat zyle || Es meg hallaak azt ew zomzedy es rokonſaghy mert 345
ffel magaztatta vona wr iſten ew hozyaa az ew zent yrgalmaſſagaat es ôrwôndeznek vala vele eegyetembe. Es nyolczad nap

bel telween yeweenek el kyernyẘl metelny a' gyermeketh es newezyk vala ewtet attya neween Zakaryaſnak Es felelween az ew annya monda Semykeppen ne. De hywattatik Ianoſnak Es mondanak ew neky mert ſenky nynchen te nemzethſegedben ky hywattatneek ez newel, ynthnek vala azert az ew attyanak ees, kynek akarnaa hynya ewtet Es keerween tablaat meg yraa mondwan Ianos ewneky newe es chodalkodanak azon myndnyayan. Meg nyttateek azert azonnal ewneky zaya es nyelwe es zool vala aldwan az wr iſtent. Es eſſeek nagy feelelem mynd az ew zomzeedſagyra Es mynd az egheez Iwdeanak tartomanyban hyrdetyk vala mynd e' dolgokat Es mynd kyk hallottaak vala hellyhezteteek ew zywőkbe mondwan kyt aloytaſ leezen e' gyermek, mert byzonyawal wrnak kezee vala ew velee Es Zakaryas az ew attya bel teleek zent leelekkel es proffetala mondwan Aldot Izrael|Nek wra Iſtene mert megh latogataa es valtſſagot teen ew neepeenek :

Wr iſtenben zerelmes es tyztőlendew atyamffyay zent lelek malazttyanak ſeghedelmeewel akarwan zolany mynd az dychőſeeges zent haromſagnak es mennyey nemes wdwarnak emlekőzetywel ez may nagy meltoſſagos zent ynnepnek meltoſagarol yllyk ty zerelmeteknek myndden fygelmeteſſeeggel reea halgatny es ayo'tatoſſaggal rola ertekőzny, myeenk a' mwka tyeetek a' hazna engheggye az eedes wr Ieſus ew zerelmes zeretőeenek eerdemeert erek Idweſſeegewnkre

Dychőſſeeges kereztőlew zenth Ianos meel melto es meſ' nagy vona mynd wr iſtennek, mynd az meennyey wdwarnak es ez wylagon valo neepeknek elette anyazent egyhazban, kywaltkeppen chak az ew zent Newezetynek ees meltoſſagabol kywel zent haromſaag wr iſten zerotee, meg yſmertetyk. Mert az Ianos magyaraztatyk Iſtennek malazttyanak awagy malaztoſnak yme azert meeſ' nagy meltoſſagos es Idweſſeeges newezeth. Byzonyawal nagy zykſeeges vala eellyen meltoſſagos newneel kyl Anyazent egyhaaz es mynd ez vylaag. Veegyek meeg yobban ezewnkben zykſeeg vala ennel kyl ez embery zeghen nemzetſeeg kyben ſemy malaztoſſaag ſem Idweſſeeges dolog nem leelettetyk vala. Merth ſem Ianos, ky malazthnak ſem Ieſus wrwnk ky Idwe-
346 zőytőnek ‖ Magyaraztathnak ez wylagra nem yewttenek vala Annak okaert kezdettewl foghwa ſenky ſem Idwezẘlhete ſem erdemre

valo yoot nem tehetee, ſem mennyeknek orzagara ſenky ſem mehete: Arrol mongya Aranzayw zent Ianos, Ianos baptiſtanak ydeyeeyglen mennyeknek orzaga erôth veezen es erôwel veezyk meg ewtet thwdnya yllyk az zent penitencianak tartaſawal. Ezek leenek azert az zentſſeeges newek kyk ez wylagrol myndden homalyos ſetetſeeget el yzeenek ezek leenek az nemes byzonſagok hamyſſagnaal kyl az reeghy ooh terweennek es peldazando aldozathnak veeghet veteenek es wy tôrweennek Idweſſeeges fondamentomot leelenek, kyrôl zent paal apoſtol emlekôzyk elſew Corintombelyeknek yrt leweleenek nyolczad rezeben. Senky eegyeb fondamentomot az zent hytnek es Idweſſeegnek nem vethet annaal a' ky vettetôt, ky az wr Ieſus, kyrôl zent peter apoſtol meg wǵ mond apoſtolok yaraſarol valo kenynek VIII rezeben. Nynchen eghnek alatta eegyeb new kyben leheſſen az Idweſſeeg, Dychôſeeghes zent Ianoſrol myt mongywnk? Doctoroknak mondaſok zerent ez zent Ianos ew nagy meltoſſaganak okaert kylencz tyztôlendew newezettel. Elezer neweztetyk proffetanak es mynden proffetaknaal nagyob proffeta. Errôl wgy mond Aranzayw zent Ianos, proffetahoz yllik wr iſtentewl tyztôt venny. Nem de proffetahoz yllyk ee? iſtennek kereztſſeeget zolgaltatny; profetahoz yllyk hogy iſten ew rola proffetallyon | Az reeghy zent Proffetaak mynd proffetaltanak Criſtus Ieſuſrol ew rolok kedeeg ſenky nem proffetalt, zent Ianos kedeeglen nem chak proffetalt Criſtus Ieſuſrol, de meeg az reeghy proffetaak ees proffetaltanak Ianoſrol az reeghy proffetaak mynd nyayan wr iſtennek yghe'et hordoztaak es zoltaak, Ianos kedeeg wgyan iſten yghe'enek zawa es zengheeſe. Meneewel azert az zenghees kôzelben vagyon az ygheehez, honnen az zolaſ predicallaſ, annewal Ianos kôzelben vagyon wr Ieſuſhoz, de maga meeg ſem Criſtus.

Maſodzor neweztetyk wôlegheennek, az az Criſtuſnak kôzel valo barattya, ky meg yſmertetyk wr Ieſus Criſtuſnak ſokzor valo yeweeſebôl Ianoſhoz, mynt zerelmes barat ew barattyahoz. Elezer bizonſagh az zent ewangeliom. Mykoron az gyengheſſeeges zeplôtelen zyz maria meent vona meg latogathny ew rokonſagat erſebetet, zent Ianos meheeben leween iſteny malaztbol. ottan meg yſmeree az ew teremteyeenek oda yewetelyk: mykoron ayo'tatos doctorok zolnak rola, ottan yndwlatot

teen nagy eremmel, ffel kelwen ew ſekewo̊ helyeebo̊l tyzteſ-
ſeegnek okaert, kyeert nagy ſok ayandekokat eerdemlye az ew
zerelmes barattyatwl Criſtuſ Ieſuſtwl, kykro̊l towabad nylwabban
zollywnk, Wǵ olwaſſok eſmeg az zent ewangeliomba zent Mathe
yrtta megh kenyweenek harmad rezeeben, hogy mykoron wr
Ieſus Criſtus meent vona zent Ianoſhoz az kereztſſeegnek ffel
veeteleert, Monda evneky Ianos. Wram, ennekem tetẘled kel
347 kereztſſeeget vennem || Te kedeeg en hozyam yewz felele
ottan Ieſus mondwan Maar haad wgyan yo hywem mert ygyen
yllyk mynekewnk myndden ygaſſagot be tellyeſeytenewnk, ha ez
ygheeket yol ezewnkbe veezyek vala my egymaſhoz valo ygye-
neſſeeget erthetewnk ew benne zent ygaſſagnak wtan Towabbaa
wgyan ezenkeppen veelhettyeek hogy myglen zent Ianos bap-
tiſta az pwztaban predicallot lakozot es kereztо̊lth ſokzor kywe
nyomototh ew hozyaa wrwnk Ieſuſ Criſtus chak ennenmaga,
zolwan bezeelween egymaſſal mynt yo barath barattyawal em-
bery nemnet Idweſſeegheero̊l es meg valthſagarol. Annak oka-
ert mondatyk kereztо̊lо̊ Ianos Criſtuſnak barattyanak.

Harmadzor neweztetyk, zewethneknek, mert mykeppen az
eggew zewethneket ffel teeween az magaſ gyerttatartora myn-
dennek zolgaltat wylagoſſagot, es ennen maga laſſan laſſan alab
zaal es kyſſeb leezen Azonkeppen zent Ianos ees az ew yo es
eert tekeelletes eeleteenek myatta myndennek yo peldaat zol-
galtat vala, es meneewel tewb zentſſeeges yozagokat teezen vala
anneewal ennen magaat meg alazza vala twdwan azt hoǵ az
zent Alazatoſſaag mynd yozagnak meg о̊ryzо̊ye kyro̊l wǵ mond
Aran zayw zent Ianos, zent Ianos baptiſtanak ez wylagon valo
nyayas eelete oly zeplо̊telen vala hogy myndeneknek eeleteet
byneſſee teezy vala. Mynt ha ky egy feeyeer rwhaat lathna es
vetnee az hoonak feyeerſſeeghehez lathnaa haat fertelmes es nem
haſonlatos az hoonak feyeerſſeeghehez Azonkeppen mynden zenth-
nek eelete | Zeplо̊ſnek lattatyk vala zent Ianoſnak zentſſeeghes
eeleteehez

Neegyedzer neweztetyk Angyalnak. Ennek yeles byzonſa-
gaat talallyok ennen magaat Atya myndenhato wr iſtent ky wgy
mond Malachyas proffetanak zaya atal kenyweenek maſod reezee-
ben wgy mynt az ew zent Ieſus ffyanak zolwan, yme el kyldem
az en angyalomat ky meg zerzy az te wtadat te eletted az az

predicalwan es kereztőlween Doctoroknak mondaſok zerent yollehet Ianos termeezet zerent halando ember vala es nem angyal. De mondatyk angyalnak kőwetſeeg zerent az az tyzthnek meltoſſagaeert. Towabbaa a'ſyw wr iſtent, zent Mathe ewangeliſta yrtta meg kenyweenek tyzed reezeben hol ott ffellyeb emelee myndden emberekneI meltoſſaggal mondwan. Azzonyallat magzatynak kőzőtte nem tamadot nagyob Ianos baptiſtanaal. Zent lelektewl meg azonkeppen proffetalwan az ew attyanak Zakaryaſnak zaya atal monda, Oh gyermek hywattatol te az felſſeeges iſtennek proffetayanak kywalthkeppen. Towabbaa az zent angyaloktwl ees, zent lucach yrtta meg kenyweenek elſſew reezeeben mert byzonyawal naǵ leezen wr iſtennek elette Gabriel archangyalnak zawa.

Ewtődzőr neweztetyk zozathnak kyről alkolmaſſaggal teen byzonſagot eennen magarol az zent epiſtolanak es ewangeliomnak ertelme zerent mondwan En az pwztaban keyayto zoo vagyok. Mert myndden proffetaknaal nylwabban zoola: wr iſtennek ez wylagra zyletet ygheyeeről az az wr || Ieſus Criſtuſrol. Mert 348 kylemſeegh vagyon termezetzerent zonak ygheenek es bezeednek kőzőtte, az zoo wgy mynt zenghees meg alhat mynd ygheenel mynd bezeednel kyl, de ewk nem alhatnak zenghő zonaal kyl, kywl valo ertelemre De meg az leelekben valo foganat zerent. Towabbaa az yghee meg alhat bezeednel kyl de nem zoonaal kyl Az bezeed kedeeg nem lehet ſem zoonaal ſem ygheenel kyl ymaran veegyek ezewnkbe atya myndenhato wr iſten zola es mondaa ees es ottan mynd meeny feld es eegyeb teremtet allatok leenek allattyok zerent Nem yewendőre Mert wr iſtennek elette ſem yewendő ſem el mwlt nem lehet De mynden yelennen. Azonkeppen zent Ianos ees vala atya wr iſten ygheyeenek zawa mykoron mondaa es wyawal mwtataa Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi yme iſtennek barana ecce ky el veezy ez vylaghnak byneet. Az reegy proffetaak kedeeg leenek bezeed mert yewendőre tawol mezzee predicallaak chak leelekzerent lathwan az wr iſtennek zent ffyat. Azert ymaran erthettyek hoǵ myndden zentſſeegnek twlaydonſaga zerent zent Ianos kőzelben wolt Criſtuſhoz es myndden proffetaknaal nagyob.

Hatodzor neweztetyk yllyeſnek myeert hogy az pwztaban

lakozyk vala mykent zent yllyes proffeta zoros eelethnek okaeert mert kewes eetelewk valanak zegheeny ȣtȣzetnek okaerth mert eeggyk ſem vyſelt draga rwhaat meltoſſagos kȣwetſſeegnek okaeert mert mykeppen zent Ianos | Elette yewe ez wylagra yewendȣ kegyelmes meg valto Criſtuſnak Azonkeppen zent yllyes elette yew ky paradychombol az wtolſo yteelettre yewendȣ haragos byronak Iſteny ygaſſagnak okaeerth ees Mert eggyk ſem halgataa el embereknek vaſotſſagos byneket, de nagy bwzgoſaggal feddyk vala, kyeert mynd ketten ſok nyomorwſagot zenwedeenek, zent Ianos halalt ees zenwede zent yllyes proffeta kedeeg meeg reea yarando Anticriſtuſnak ydeyn. Mondatyk azert Ianos yllyeſnek lelky erȣſſeegben es meltoſſagos tyzthnek hordozaſſaaban es nem termeezet zerent mynd az ſydok velyk vala yllyes proffeta wgy mond tamadot ffel hallottaybol myeert myndenben ollyan chodalatoſkeppen eel vala

Hetedzer. Towabbaa neweztetyk Criſtus Ieſus Idwezeytenk kerezt attyanak Mykeeppen doctorok mongyaak zent Ianos zent lelek myat meene be az pwztaban ewt eztendȣs koraban Es meene ky predicallany harmyncz eztendȣs koraban. Azon eztendȣben yewe wr Ieſus ew hozyaa az Iordan vyzeere kereztſſeegnek okaert. Es mykoron latta vona zent Ianos ottan monda. Zent Ianos ewangeliſta yrtta meg kenyweenek elſew reezeben Ecce agnus dei ꝛc. yme az eelȣ iſtennek barana ꝛc. Ez az kyrȣl mondam : en wtannam yewendȣ Es en elettem valo mert ennalamnaal eeleb valo. De en nem twdom vala ewtet. Mykoron kedeeg wr Ieſus hozyaa yewe, az vygaztalo zent lelek kywel tellyes vala es ky ewtet kereztȣlny kyldette vala ottan meg yhlee ewneky mert ew vona az meſſyas. Es monda Wram ennekem tetewled kel meg kereztelkȣdnȣm es te en hozyam yewz. zent Mate yrtta meg kenyweenek harmad reezeben felele Ieſus es monda. Haad el maſtan mert yg kel leenny. Ottan meg rettene Ianos es nem mery yllethny Criſtuſnak zent feyeet, reea enthween azert az vyzet keyaytta nagy ffel zowal foram baptiſmi 2-m ſ. ſcho De a zo III Cto. O zentſſeges Idwezȣytew zenteſ meg engemet Ottan atya iſtennek zozattya hallattateek menybȣl mondwan Ez az en zeretȣ ffyam kyben ennekem kellemeteſſegem vagyon, ȣtet halgaſſatok : kybȣl yſmertetyk Ianoſnak nagy meltoſſaga. ||

349 Nyolczadzor neweztetyk az mennyey erek byronak predi-

catora kynek byzonſagaat vehettyek az zent ewangeliombol. Wgy wagyon meg yrwa zent Mathe kenywenek harmad ṙeezeeben, mykoron az yraſtwdo ſydook ky meennek vala hozyaa az pwztaban meg kereztelkődny. Oh yaſpyſ kegyonak zylemeery ky yelentette meg tynektek el fwthnotok az yewendew harag előt, teegyetek azeert Idweſſeeges penitencianak melto gymőlcheet, hogy zabadwlhaſſatok meg erek karhozattwl. Eſmeg wgy mond vala ewnekik meg reettethween ewket ymaran latom hogy az fa vago feyzy a' fanak győkereehez kőzelget. Neha kyny bezeeddel reezzezty vala ewket mondwan, tarchatok penitenciat mert el kőzelghet meennyeknek orzaga Az kőz neepnek wǵ mond vala: leegyetek yrgalmaſok ky meg zabadoyth az erek keentwl. Tyzt tartoknak hogy hamyſſan maſeet el ne venneek Az vytez legheenyeknek hogy ſenkyt tőrweennel kyl ne őlneenek ſe foztananak de az ew ſolgyokkal meg eeleeghedneenek, ezenkeppen azeert myndent ynt vala az tekeelletes eelettre kynek myatta az wr iſtent es az erek ydweſſeghet megh leelhethneek.

Kylenczedzer neweztetyk az mennyey felſſeeges kyralnak elette yaro oſſ meſtere. Mert az zenth ewangeliomnak byzonſaga zerent elette yelenteteek meg azon zent Gabriel archanǵeltwl ew annyanak meeheben valo foganattya ez wylagra valo chodalatos zyleteeſe | Ez wylagnak meg wtalaaſa penitencia tartaſnak el kezdeeſe, mennyeknek orzaganak predicallaſa byneſeknek kereztőleeſe penitencia tartaſra reeghy proffetalaſnak veegh veteeſe zent ewangeliom el kezdeeſe, ygaſſaageert halaal zenwedeeſe, lymboſban valo zenth atyakhoz lee zallaſa es byzon ott Criſtuſnak meg hyrdeteeſe. Mynd ez eellyen dolgoknak okaert meltoſſagoſon mondatyk atya wr iſten zent ygheeyeenek elette bochattatok zawa es elette yaro oſſ meſtere, ky melto leen elette meg tyztoytany az ew tyztőlendew teremteyeenek es yſten wranak wtaat embereknek zywőkben kykben az felſſęeges meennyey dychőſeegnek nemes kyrallya yewendew vala, lakozny ew zent malazttyanak myatta, kyt mynekewnk ees engheggyed azon kegyelmes Idwőzőytew Ieſus Amen.

Maſod Sermo azon Innepről.

Inter natos mulierum non ſurrexit maior Iohanne baptiſta

Mathei vndecimo Capitulo. My aldot wrwnk Iefufban Criftufban zerelmes atyamffyay Ez zent ygheeket yrtta meg zent Mathe kenyweenek tyzen eeggyed reezeben es eredet zerent zarmazaanak Idwezeytenknek zayabol kyk bȏtewzerent valo magyarffagy ezenkeppen vannak. Azzonyallatoknak zylȏttey kȏzȏt nem
350 tamadot nagyob kereztȏlȏ Ianofnal. || Ez ygheekben Idwezȏytenk Iefus Criftus dichery kereztȏlew Ianofth mynt zent Barattyaat es zerelmes zolgayaat mynden ez vylagon valo embereknek felette mynd ooh tȏrweenben mynd wy tȏrweenbe hafonlathwan az fenes naphoz ky az eghen mynden Cillagokat fewlẘl mwl mondwan vala ew vylagofoyto zewethnek ez vylagon. De meg wgy mond az zent ewangeliomba Io. I De nem vala tekeelletes wylag, eth ky veeveen ennen magaat es az ew zent zyleyeet mert xpus nem vala azzonyallatnak ffya, de az dragalatos zeplȏtelen zyznek az zyz anya maria ees. Nem vala ffyrffywy magzat. De zeeplȏtelen zyz leanzo. Azeert a' felewl meg mondot ygheek ew rolok nem ertethnek.

Dycheertetyk kedeeg kereztȏlew Ianos lelky nemes yozagos mywelkȏdeteknek nagy voltabol es nem ew tefty allapattyanak mynee voltabol. Mert azonkeppen nom volt nagyob eegyeb emberekneel mynt az reeghy nagy oryafok. De wr iftennek yfmeretybe vala nagyob kyrȏl zent Ber. doctor es aran zayw zent Ianos magyarazwan az zent ewangeliomot wgy zolnak: Bodogffagus zent Ianos baptifta vala lelky yozagoknak ofkolaya, mert myndeneket tanoyth vala, yo eelethnek meftere mert myndeneket ydweffeegre kyzlel vala zenthfeegnek moggya, mert myndeneknek yo pelda vala, ygaffagnak regulaya, mert myndent yo regulaffagra ynth vala, | Zyzeffeghnek tykȏre, mert zeplȏtelen eeletet mwtat vala Tyztaffagnak peldaya mert myndenek ew rola yot predicalnak vala zemeermeffegnek yegzeefe, mert myndent yora vonzon vala. Idweffeeges penitencia tartafnak wta, mert elezer ew kezdee el ez wylagon az zent penitenciat az pwztaban meeg mykoron ewt eztendȏs vona. Bynefeknek bochanattya es remeenfeghe Mert annak elette foha kezdettẘl foghwa nem hallattatot vala. Es femy emlekȏzet nem lett vala a' mennyeknek orzagarol. De ez ifteny magzat yelentee ky tarchatok penitenciat mert el kȏzelghet mennyeknek orzaga, towabbaa hythnek ereffeege, mert fenky ew elette az

eedes Idwezo̊yto̊nek iſtenſeegheet meg nem yſmertte. Annak okaert A' mynemew tanoythwany valanak mynd wr Ieſuſhoz kydee mynt ew tẘleetewl yob bewlch meſterhez. Nagyob emberneel, erro̊l wgy mond zent Ber. doctor. Ha Idwezeytenknek byzonſaga zerent ha chak ennen maga mondatyk, mert ſenky hozyaa nem haſonlattatyk, haat chak wrwnk Ieſus ew nalanaal nagyob kyro̊l ennen maga ees vallaſt teen mert wgy mond ew ennekem elettem valo ennekem feyedelmem. Tovabbaa angyalokhoz haſonlatos Iſteny to̊rweennek magaſſaga, zent ewangeliomnak zerzeeſe Apoſtoloknak zawa, proffetaknak veztegſſeege, ez wylaghnak || Vylagoſſaga, az erek byronak elette yaro off meſ- 351
tere, Criſtuſnak ko̊zbe yaroya wrnak byzonſaga es az egheez zent haromſagnak ko̊zo̊tte veto̊tte, eellyen dycheereto̊t teeznek rola a' felẘl mondot doctorok

Hogy kedeeg nagyob legyen harom okoſſagos dolgokat kel mynekẘnk meg lathnwnk ez zent Ianoſnak newe dycheeretyre es my ydweſſeeges tanwſagwnkra Elſew leezen magyarazattrol dycheerettro̊l maſod, harmad ok veteeſeknek meg feyteeſekro̊l.

Mondaam bezeedwnknek elſew reeze lezen magyarazattrol, hol ott meg kel twdnwnk, hogy Bodogſſagus zent Ianos mondatyk eegyeb emberekneel nagyobnak keth okaeert, az az meg zento̊ltete̊t malaztoſſageert es nagy eerdemes dycho̊ſſeegeert. Az elſewnek meg feyteeſeere wgy mond zent Wynce doctor hogy az meg zento̊leeſnek hath garadycha vagyon. Elſſew zyleteeſnek wtanna zent kereztſſeegnek ydeyn akar mykeppen leegyen, ezen garadychban vagyon a tolway ky Ieſuſnak yogyara erdemlee hallany: Byzon mondom teeneked ma en velem leeż paradychomba mert az wr iſten nekyket meg zento̊l, chak ew halaloknak ydeyn.

Maſod zento̊leeſ leezen chak ottan hamar zyleteſeenek wtanna, mynt zent pal apoſtolt kemeen bezeeddel meg fedween ewtet mondwan Saule Saule myt haborgacz enghemet az en hyweymbe, es annak wtanna tewee valaztot edennyee Azonkeppen maria magdolnaat | Kyt ew yrgalmas iſteny zemeywel meg tekeente es myndden byneyt meg bochataa es tewee ew gazdaya azzonnyaa, mynd azonkeppen nagy ſokakat ew zent malazttyawal meg zento̊lween. Harmadzor mynt az apro gyermekeknek

kereztſeegeknek ydeyn kyről zent pal yrwan korynkombelyeknek yrt Elſew leweleenek hatod reezeben, wgy mond Ennek elette voltatok ſeteetſeegh bynben eelween, de ymaran vattok vylagoſſaag Criſtuſban hyween az zent kereztſeegnek myatta kyben meg vattok tyztwltatwan moſottathwan zentőltethween es ygazwltatwan. Negyedzer chak kőzel az zyleteeſnek elette mynt zent Ieremyas proffeta, mynek elette wǵ monda ewneky wr iſten ky yewneel te anyadnak termeeből meg zentőleelek teeghedet. Ewtődzőr ew annyanak meeheben ymaran fogantathwan eellyen modon yllety zent Ianoſth, ky akkoron zentőlteſeek meg mykoron ymaran hatod honapy vona ew annyanak meheben. Mykoron az eedes azzonywnk zyz maria xpus Ieſuſth fogadwan ew zeplőtelen meheeben zent lelektewl meene zent erſebeth azzont meg latogathny wrwnknak egy honapy koraban. Az ydőben zentőle meg Criſtus az ew proffetayaat ew kellemeteſſee tet zent malazttyawal. My leegyen kedeegh az wr Iſtennek kellemeteſſee tetth malazttya Florentinus newő doctor wgy magyarazya. Mondatyk wgy mond nemynemew iſtentewl őttlőt awagy zállot vylagoſſaagh awagy yſmerethnek ertelme az embery leeleknek allattyara teremtet erdemnel kyl, kylembőzőt
352 az őtlőth || Lelky yozagtwl teween az terem lelket iſtennek kellemeteſſee es az yo mywelkődetőt kyk ew tewle leeznek az erek eelettre erdemeſſee. Ez magyarazathnak ertelmeeből ky vehettyek hogy zent Ianos Baptiſta erdemlette az meg zentőleeſnek malazttyanak Nem az teremtőt leeleknek erzeekenſeeghyre, de twlaydon az okos leeleknek allattyara hol ott ollyan az zent malazt mynt az lelky yozagoknak fondamentoma kynek ereye myat ſoha halaloſkeppen nem veetkőzőt de meeg bochanando keppen ees veelte. Annak okaert myndenkoron erdemes volt mynden teetemeene es ennen maga kellemetes.

Hatodzor az meg zentőleeſnek hatod garadycha ky leezen azon ponctban kyben ew annyanak meheben fogantatyk. De myeert ez ellyen malazt es zenthſeegh yllety twlaydon az aldot Iſtenffyanak wrwnk Ieſus Criſtuſnak zent zyleyeet, azzonywnk zyz mariat, azeert nem alkolmas ewtet az byneſek kőzzee zamlalny. Eeth kezdees tamad, mykeppen lehet meg zentőlteny vala kynek ha meeg yngyen ſem zylettetőt, reea felel egy doctor Iohannes de ture cremata, hogy mykeppen a' myndenhato

wr iſten nem kőtelezte meg az ew iſteny hatalmaſſagaat teremeezetzerent valo allatokban hogy naloknaal kyl chodakeppen nem tehethne vala myt, mykoron akarnaa, mynt yol lattyok, azonkeppen nem kőtelezte zenthſeghek alaa ees hogy ewnaloknaal kyl, awaǵ az egyhazy neepeknel kyl, kyk zentſeeghőt zolgaltatnak vala kyt akarattya zerent meg zentőlny, Azert a' byzon dolog hogy dychőſeeges zent Ianoſt wr iſten meeltan meg zentőlhette meeg ew annyanak | Meheeben. Zent Lucach yrtta megh kenyweenek elſew reezeeben, monda Gabriel archangyal ew attyanak Zakaryaſnak bel telyk zenth lelekkel meeg ew annyanak mehetewl foghwa.

Maſodzor mondatyk Ianos nagyob eegyebekneel, dychőſeegnek eerdemes voltawal, eett mynekẘnk twdnwnk kel hoǵ harom reend bely eerdemes dychőſeeg awagy korona awagy vytezkődees yeleſkeppen leelettetyk ez wylaghy eelethnek folyaſaban, ky deakwl mondatyk aureolanak Elſſew Martyromſaag zenwedees. Maſod zyzeſſeegben valo tyztaſſaag tartaſſ, harmad doctorſſagnak meltoſſaga, ky twdatlanokat tanoyt yſtennek yſmeretyre es az erek Idweſſeegnek wtara, valakyben mynd ez harom leend ez wylagon nagy az wr iſtennek elette De ez zent Ianoſban nagy meltoſſaggal valanak, azert kywalt keppen nagynak mondatyk

Maſod tanwſagwnk ky meg ygyeerteteek leezen dycherettről kyt eerdemle zent Ianos baptiſta az ew yo eeleteenek eerdemes voltabol mychodaat az nemes Aureolakath meennyey dycheretes koronazatokat kyt az zent emberek veeznek wr iſtentẘl az erek dychőſeegnek veghetetlen lakodalmaban. Ez eellyen eerdem allattya zerent vettetőt, chak az aldot zent haromſagnak zynről zynre valo lataſaban, kyből az zentek ſoha ky nem eſnek, pelda mykoron egy zent angyal awaǵ zent yewne ez feldre Azert wgyan lathnaa wr Iſtennek zent zyneet mynt mykoron mennyeknek orzagaban vagyon, de wagyon maſ erdemes koronazat ky adatyk embernek || Iozagus mywelkődetnek dragala- 353
tus keencheből, es ezenkeppen az aureola erdemes koronazat fondamentomzerent vagyon embernek lelkeeben, tamadwan zabad akarathnak tehetſſeegeeből, annak okaeert ees mykeent az leleknek azonkeppen az teſthnek ees ekeſſeegheere leezen ez eellyen koronazath mynt az zent martyrnak halaal zenwedeeſe,

az zyznek teſteenek eeppen valo meg tartaſa. Az predicatornak zaya atal zarmazot bőlcheſſeeghe. Mynd ez eellyen yozagoknak kedeeg haznalatos gymelche az hogy ember ew myattok ffel kőlt es ffel tamadot lelky ertelemre az teſthnek almabol terheeből es haznalatlan voltabol. Erről mongya Idwezőytenk az zent ewangeliomba zent Ianos yrtta meg kenyweenek harmad rezeeben. Az leelek eelezt meg emberth, ſemyt nem haznaal az teſth, twdnya yllyk chak ennen magatwl, pelda, mykoron ember yot teezen koronkeed e'rwl es vygad embernek lelkee raytta, de mykoron bynt es gonozth chelekődyk koronkeed zomorw. E mellee wgy mond zent Amboruſ doctor, hogy kylemb kylemb rend bely yozagus embereknek, kylemben kylemben valo koronaat adnak az mennyey dychőſeegnek lakodalmaban. Elſewk kyk zent hazaſſaghban tyztan eelnek, harmyncz koronaat. Erről ertetyk zent palnak mondaſa myndentek twggya az ew edeenyeet byrnya meg zentőltſſeegben. Maſwt meg wgy mond: ha kynek hazaſſ tarſſa vagyon, wgy tarcha ha yngyen ſem vona mert el mwlyk ez vylagnak | Abrazattya Es nem leezen ett meg maradaſwnk. Maſod reend bely emberek vannak kyk őzwegyſeegben eelnek ees ew eeleteknek wtolſo reezeet tyztaſſagban veeghezik el, hathwan koronawal eekőſẘltethnek meg. Az zenth yrgalmaſſagnak bewſſeeges eerdemeert, kynek peldazattyaat meg talallyok Moyſes proffetanak harmad kenweeben wr iſten zaya atal mondwan: hathwan eztendey őzwegyek valaztaſſanak, kyk chak az zent őrőklyeket es aldozattra valo ezkőzt őryzyeek, zent paal ees wgy mond: hathwan eztendőnek alatta nem akarom hogy őzwegyſeeget tarchon, de hazaſſagra meennyen hogy teſteeben keſeertetőt ne zenweggyen. Ollnak kel azeert ffel veenny az őzweğſſeghnek regulaſſagaat, ky mynden ez wylaghy gyenyerẘſeeges hangoſſaghnak es teſty yndwlatoknak ellene twd allany: erche kynek erteny keel.

Harmad reend bely emberek vannak kyk zaaz koronaat eerdemnek Ez eellyenek harom rendben twdnya yllyk zyzek, Martyromok es predicatorok. Mykeppen zam zerent zaaznaal ffellyeb nem mehethnek, es az ew dragalatoſ koronayoknak ſem eley ſem veege nynchen. Azon keppen nynchen meennyeknek orzagaban nagyob meltoſſaagh zeepſeeg ekeſſeeg, Nagyob tyzteſſeeg ewrőm wygaſaag, mynt ez harom reendbelyeknek, ebben

vagyon wrwnk Ieſus, ebben vagyon azzonywnk zyz maria ebben vannak Maſtan ees mynd az zerzeteſek, kyk ygazan regulayokat męg tarttyaak veegygh || Veeghetetlen dychőſeeges koronayok es 354 erekkẘl erekkee valo eerdemek leezen az aldot kegyelmes wr iſtenhez valo eegyeſewleſek kynel nagyobat es yobbat ſem mennyen ſem felden ſenky nem kewanhat.

Harmad tanwſagwnk leezen mykeppen kellyen meg tartany embernek ez harom rendbely Nagy eerdemes eeleteth, hogy az nagy dragalatos zent koronat veheſſe. Es hogy ha zent Ianos baptiſtaban voltak ee mynd azok awagy nem mert hallook hogy myndden zyleeknek mągzaty kőzőt nagyob leegyen twdnya yllyk eerdemeſſeeggel Rea felelnek zent yraſbely doctorok Specialiter petrum de palude in xto. diſ XLIX Az zent Martyromſaghnak koronayanak erdemleeſere harom dolgok kelnek. Keen, ok es akarath, twlaydon iſteny zent zeretből Mondam hogy elezer zykſeeg keen zenwedeeſ hogy yegye es byllőghe leǵen. Annak okaert eennen ky veetethnek az obedienciarioſok kyk ew akarattyokat el hattaak, ſem az zeghenſeeg tartook, kyk ez wylagnak megh holtanak, ſem penitencia tartoknak kyk ew teſteket meg fezeytetteek, ſem azzonywnk maria ſem zent Ianos ewangeliſta, mert ſenky ew kőzzőlők teſth zerent halalt nem zenwędőth hanem chak lelky akarat zęrenth. De vala ky wgy meegyen az halarra, hogy awagy wr iſtennek terweenyeet megh mynt az machabeus fyay, awagy anya zent egyhazaat ygaſſagaat es yozagaat ez wylaghy hatalmaſoknak ne engheggye mynt zent thamas et zanyzlo pyſpeket, awagy zyzek zyzeſſeegekben meg ne fertőzteſſenek, mynt zent katherina azzon es hozyaa haſonlatoſok, kyk mynd zenth lelek wr iſten tanachabol ynkab halalth zenwedeenek. Maſod tőrteeneth ha vala meeſ martyr ffel tamaztaſſanak wtanna mynt olwaſtatyk | Zent Gyerǵ martyrrol es zent Soffya azzonrol, maſodzor martyromſagot zenwedend awagy vala meely zent zyzet akarattyanak ellene meg erőteleneyteneenek, kettőztetőt lenne koronayok az meennyey bodogſſagban Az zent Iraſbely doctorokrol ees hallywnk kyk erdemlyk az yeles koronaat Wgy mond rola az fewlwl meg mondot zent doctor, magyarazwan zent Danyel proffetanak mondaſaat. Da. XII kyk ygaſſagra erthween ees ydweſſeegre tanoythnak eegyebeket feneſek leeznek mynd az eghy ſenlew cyllagok erekkẘl erekkee. Azeert chak az zent

predicatorokrol ertethnek ez ygheek kyk bezeedekkel yo tanachokkal, yora ynteeſekkel, yraſokkal olwaſſaſokkal kezenſeeghőſőket yſtennek yſmeretyre es Idweſſeegnek wtaara vonznak akar ffyrffyw leeǵen akar azzonyallat. kyk kőzőt yeles leen bodogſſagus zent Ianos baptiſta, kynek byzonſaga mellee wgy mond petrus Damyany: zent Ianos embery erdemekben hatam, akar haſonlyok az apoſtoly meltoſaghoz akar az reeghy yewendő mondoo proffetakhoz, akar az zent patriarchaknak iſtény yſmerettre valo hytekhez, akar vala meel' nagy martyroknak zenweeſekhez, akar meely yeles vyragzo zyzeknek tyztaſſagokhoz, akar meely nagy meelſſeeges bőlch doctornak twdomanyahoz, zent Ianos baptiſtahoz haſonlathwan mynd tekeelletlenek es alaab valook leeznek, es ſenky ewnalanaal yozagban ffeellyeb nem mehet, Nem chak addeeg myg eelt de meeg holta wtan ees. Azeert meltan dycheerteteek, mynd wrwnk Ieſus Criſtus mondaſabol, mynd zent Gabriel archangyalnak bezeedeből. Azzonyallatoknak zylőttek kőzőt nem tamadot nagyob kereztőlő Ianoſnal, kynek zent eerdemeſ es nagy volta leegyen mynd eeletẘnknek mynd halalwnknak erek otalma Amen. ||

---

355 Zent Ianos es Pal Martyrokrol

Ez may zenth Innepnek zent Epiſtolayaat yrtta meg bőlch eccleſiaſtici quadrageſimo quarto Capitulo eeggyk kenyweenek Negyenwen neegyed reezeeben es olwaſtathnak ez may zent martyroknak tyzteſſeeghekre, kyben kywe yelenty az bőlch zent leleknek yhleſeeből mynemew nemes zent ayandekokkal ayandekozya wr iſten az ew zeretew hyweyt mynd ez wylagon valo eeletekben, mynd halaloknak wtanna, mynd nemzettről nemzettre kyk az ew wtan yartak es az ew zent parancholattyaat tarttyaak kyk kőzzől yeleſſek valanak ez keth zent Martyr Ianos paal, mykeent az ew zent eeletőknek folyaſaban yobban megh hallyok, az zent epiſtolanak azeert bőtewzerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

Ezek yrgalmaſſaghnak neepey kyknek ygaſſagok ffelechee-

go̊t nem vo̊ttenek ew magzattyokkal meg marad az ew yawok zent o̊ro̊kſeegh az ew onokayok Es wr iſtennek zerzeeſyben allot meg az ew maradekok. Annak okaert az ew ffyay mynd o̊ro̊kkee meg maradnak Az ew nemzetſſeego̊k es ew dycho̊ſeego̊k ſoha el nem halgyattatyk. Az ew teſto̊k bekeſſeegben temettetο̊t el es az ew newo̊k eel mynd erekkee. Az ew bo̊lcheſſeego̊ket bezeellyk myndden neepek, es ew dycheerettyo̊ket hyrdety zento̊knek mynden gyewleko̊zety.

Zent Ewangeliom

Ez may zent ewangeliomot yrtta megh zent Lucach kenyweenek tyzen ketto̊d rezeeben es betew zerent valo magyarſſaga ezenkeppen vannak:

Az ydo̊ben monda ieſus ew tanoythwanynak oy'atok magatok az zerzetes ſydoknak kowazyoktwl, ky mondatyk keepwtalaſnak. Mert ſemy nynch oly tytkon hoǵ ky nem yelenteſſeek. Sem el enyeztethween, hogy meg ne twdaſſeek, Mert vala myt ſeteethben mondottatok vylagoſſagban mondathnak, es vala myth ffyl heegyen zoltatok ty hazatokban azt a' haaz heean predicallyaak. Mondom azeert tynektek en baratymnak ne rettennyetek megh azoktwl kyk megh o̊lyk a' teſteth es annak wtanna nem leezen myt teennyo̊k, ym megh yelento̊m azeert tynektek kyt feellyetek. 356
Azth feellyeetek || Ky mynek wtanna megh o̊lend hatalma vagyon az o̊ro̊k tyzre vethny, wgy mondok tynektek azt fellyeetek Nem de ewt verebek veetethetnek ee egy markaleton kyk ko̊zzo̊l egy ees nynchen el felettetween wr iſtennek elette. Azonkeppen az ty feyeteknek ees hayzala mynd meg vannak zamlaltathwan. Ne akaryatok azeert feelny mert ſok verebeknel yobbak vattok ty. Mondom kedeeg tynektek mynden vala ky enghem valland embereknek elette embernek ffya ees vallya ewtet wr iſten angyalynak elette.

Idwezo̊ytenk Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay ymaran ez zent ewangeliomnak magyarazattya wtan keel meg lathnwnk az dycho̊ſeeges zent Martyroknak zentſſeeges eeleto̊keth es meltoſagus halalokat, kyt wr iſten zent ffyanak zerelmeert eremeſth zenwedeenek. Azeert azon ydo̊ben mykoron Idwezo̊ytenk Ieſuſnak zyleteſe wtan yrnanak harom zaaz hathwan neegy eztendo̊ben ez zent Ianos es paal valanak Conſtantinos chazaar leanyanak zyz zent Conſtancyanak tyzt tartoy es ew wdwaraban

elſők. Azon ydőben kedeeg myeert az zyttya belyek Dacyat es Tracyat erőwel el akarnaak veennye es ew byrtokok alaa haytany hyrők leween | Benne az Romayaknak adaak az ſereghőt egy Gallycanos newő herczegnek az zyttya belyek ellen. Ez feyedelem kedeeg keery vala az ew nyereſeeghenek ywtalmaeert hogy az zyz Conſtancia leant neky adnaak feleſſeegŵl ees ez keerelmeeſben vele valanak mynd az Romay dwſok ees. Azt lathwan az zyznek ew attya felette zomorkodyk vala raytta twdwan azt hoǵ az ew leanya kerezttyen vona es zyz zent Agnes azzonnak peldaya zereent zyzeſſeeget fogadot vona wr iſtennek es az okaert kynnyeb vona meg őlethny honnem akarattyaat el valtoztatny Az zent zyz azth halwan wr iſtennek ayanlaa ennen magaat es tanachot ada az ew attyanak hogy yeǵezye neky mykoron bekeewel meg terend a' hadbol, de wgy hogy az ew keth zyz leanyt kyk az eleeb valo feleſeeghetŵl vonanak, hozyaa hoznaa lakny es az keth tyzt tarto vytezőketh nagyob őryzeteert wdwarabol vele el bochatanaa. Az okoſſagot kedeegh zent Conſtancia azeert mongya vala hogy ewket ees wr Ieſus Criſtus hytyre haythatnaa mynd attyokkal. Mykoron az dologh myndeneknek kellemetes lett vona kele ffel Gallicanus herczeg nagy ſereggel, vele lewen zent Ianos es paal es mykoron ytkőzny akarnanak az zyttya belyekkel meg győzteteek. Az Gallicanus herczeg es fwtha Tracyaban es mykoron kethſeegben eſőt vona Eleyben allanaak zent Ianos es paal mondanak ewneky Teegy fogadaſth az meenybely ygaz iſtennek es yob nye-
357 reſeeggel yarz honnem ekkedyg. || Mykoron zawokat fogatta vona, yme azonnal eegy yghen zeep yffyw zemek lataſaara neky yeleneek kynek karyaan egy aran keerezth vala. Es monda ewneky. Veed ffel vytez fegywerődet es kőweſſ enghem, kyt az zeep yffyw az ellenſeegnek taboraban vywee az zyttyay kyralnak eleyben es annak ottan feyeet vewee. Azon feelelemmel mynd az egheez ſereghőt meg hodoltataa es romayaknak ado fyzető'ee tewee, Annak wtanna yeweenek ket zeep fegyweres vytezők, es ewtet kőzből veeween batoroyttyaak vala. Mykoron azeert ez Gallicanos herczeg kereztyennee lett vona nagy győződelemmel haza teree es nagy tyztőſſeeggel fogattateek mynd az egheez romaſſagtwl. Keeree azeert Conſtantinos chazaart, hogy a' menybely yſtenre neky meg bochatanaa, hogy ha az

ew leanyaat hozyaa nem vennee myert hogy tyzta eeletben akarna wr iſtennek zolgalny. Azt halwan Conſtantinos nagy erembe leen raytta. Myeert kedeeg az Gallicanus ket zyz leany ees kereztyennee lettek vona, halaat ada raytta az ew attyok es az hadnagyſſagot le teeween mynden yozagaat zeghenyeknek oztogataa es zegheennyee leween Criſtus Ieſus zolgaya leen Oly nagy malaztal ayandekozaa meg ewtet az wr iſten hogy ſok chodakat teezen vala, chak tekeentetywel ees ky yzy vala az gonoz zelletőket emberekből, veegre ez zent Iambornak ew yo hyre newe mynd ez zeeles wylagon oly ygen el hyrhőweek hogy mynd nap kelettről mynd nap nywgottrol naǵ | Sokan yeweenek lathny el nagy romay feyedelemből tamadot embert. Az zegheenyeknek labokat moſogathny, aztalt vethny, vyzet entheny kezőkre koroknak zorgalmatoſan zolgalny es myndden eegyeb nemew zenthſeeges zōlgalatnak tyzteleteſſeegere ennen magaat gyoropottathwan bodogwl el vala [el az. ew eeleteet es mennyeknek orzagara meene] Annak wtanna Conſtantinos chazaar ees ky mwleek, ew wtanna byraa az tyztőt Conſtancius az nagy Conſtantinos chazaarnak ffya. Azonkőzben marattak vala Conſtantinoſnak keth ffyay Gaal es Iulianus. Annak okaert ew wtanna tewee chazaarra Galth es kyldee Sydoſſagra hogy meg hodoltathnaa, de annak wtanna meg őletee ewteth Iulianus kedeeg azon meg rettene feelween hogy ewtet ees meg ne ewlethnee Conſtancius chazaar, zerzetben meene be, es mykoron zentteſnek mwtathnaa ennen magaath lectorraa teweek ky erdeghy byőſſeegghel tanachot kerde az erdegtẘl es feleletőt ween hogy chazarraa le'endő vona. Mykoron ydew mwlt vona nemynemew zykſeegnek okaeert Conſtancius Iulianoſt chazarraa tewee. es Galliaban kyldee meg hodoltathny. Mykoron mynden keppen yol yarth vona Conſtantinos halala wtan Iulianus ffel emelkődween az chazarſſagban parancholatot vetee hogy az fewlẘl megh mondot zent Gallicanus ky yamborwl eel vala az balwan iſteneknek aldozatot teenne Awagy az varaſbol ky meenne. O atkozot ember Byzonyawal nynchen gonozb barathban lett erdegneel. Iulianus fraterről mondom ffel vette vala a' kapaat hogy ne iſtennek hanem || Pokolbely erdeghnek ywthatna 358 yſmeretyre. Maſtan ees ſokan vannak zerzetben kyk az zentſſeegnek rwhaya alat erdeghnek kereſyt kedweet Azonkeppen

az gonoz Iulianus chazaar yollehet haborgattya vala az zent Gallicanoſt de nem mery vala megh őlethny. Mykoron azert Alexandriaban meent vona fogaak meg az hytetlenek es atal verween ewneky zyweet zent martyromſaggal meene az wr iſtenhez. Az erdenghes Iulianos chazaar kedeeg gonoz telhetetlenſeeget zomehozwan az zegheen kerezttyeneknek yozagokat es morhayokat el veezy vala mondwan Az Criſtus mongya az ewangeliomba, ha ky myndennek ęllene nem mondand kyket byr nem lehet en tanoytwanyom, azeert nem zykſeeg ty nektek ez wylaghy yozaagh

Hallanya eſeek towabbaa hogy zent Ianos es paal alamyſnaalkodnanak az yozagbol kyt zyz zent Conſtancia nekyk hagyot vala, paranchola nekyk hogy mykeppen Conſtantinos chazarnak enghedelmeſek voltanak azonkeppen ewneky ees enghedneenek, Ottan mondanak, Myglen az nagyſſagos chazarok Conſtantinos es Conſtancius dychekődnek vala benne hogy Criſtuſnak hyẘ zolgay volnanak my ees zolgalwnk vala ewnekyk. Te kedeeg az zent zeerzetet el hattad enghedetlen leeween az wr iſtennek, my ees nem enghedewnk teeneked. Monda Iulianus en anyazent egyhazban papſagot eerdemlettem es ha akarttam vona az elſſew garadychra az az a' papaſagra ywthattam vona De meg gondolwan az heewolkodaſnak vezedelmes voltaat Annak okaert vytezkődeeſre fordoytaam en lelkőmeth | Es az hatalmas Iſteneknek aldozwan ew myattok az chazary tyztben feerkőztem. Annak okaert en odalam mellől nem yllyk tynektek el tawoznotok kyk hatalmas chazaroknak wdwaraban ffel newekőttetők, hogy ha meg wtalandotok eng hemet zykſeeg leezen ty veletők wǵ tennem hogy meg ne wtaltaſſam, kyk felelween mondanak az kegyelmes wr iſtent teeneked feletted emelween az te fenyegheteſedet nem feellyek hoǵ az erek yſtennek haraghyaban ne eſſewnk. Monda ewnekyk Iulianus chazaar ha thyz napyglan zabad akarat zerent hozyaam nem akarandotok yewny Annak wtanna kezereytettők reea, feleleenek arra az zentek ymaran az tyz napokat alohad el mwltaknak lenny oh nyawalyaſ ember es ez may nap teegyed kyt akkoron akarz tenny. Mykoron Iulianus chazaar azt hallotta vona monda Aloyttyatok ee hogy tyteket az kerezttyenek martyr newen tyztőlnek chak ęnnekem ne engheggyetek wgy keenoztatlak meg

tyteket nem mynth martyrokat, de mynt nylwan valo ellenſeegeket. Az zentek azeert az meg hagyot tyz napyg vala hol my yozagok vala mynd zeghenyeknek oztogataak. Es az tyzed nap bel telween bochattateek hozyayok terrencianus newő feyedelem es monda a' my wrwnk Iulianus ym ez Iupiter iſtennek ozlopaat ty hozyatok kyldette hogy temyennek aldozyatok ewneky hogy hą nem teezytek mynd ketten el veztők Mondanak ewneky az zentek. Ha teeneked wrąd Iulianus leegyen bekeſeeged ew vele. My nekewnk eegyeb wrwnk nyʌchen chak az aldot wr Ieſus xpus Iſtennek zent ffya. Ottan azeert tytkon vytetee ewket es feyőket veetetee es nagy || Meellyen el temet- 359
tetee hyrt teween hogy zanky vetőtte vona ewket. Annak wtanna wr iſtennek akarattyabol az gonoz Terencianos feyedelemnek ffyaat el ragadaa a' pokolbely zellet es kezde az hazba keyaytany, yay hogy vezyk ym az erdeg kezde gyetőrny. Azt lathwan az eŵ gonoz attya, ottan meg yſmeree hogy az ew gonoz byneert vona Es kezdee nylwan vallany, hogy az zent martyrokat el veztőtte vona es ottan ew ees knrezttyennee leen, az ew ffyat oda vywee hol az zentőket el temette vala es ottan meg zabadwla, es mykeppen az zentek martyromſagot zenwettenek vona ennen maga meg yraa az hyw kerezttyeneknek vydamſagokra.

p e l d a.

Bodogſſagus zent Gergel' papa ez zent martyrokrol eellyen peldaat yr. Vala az gottos newő neepeknek ydeyn ez ayo'tatus őzwegy azzonyallat, ky ez zent Ianos es zent pal egyhazahoz gyakortaa menween zolgal vala ewnekyk. Tőrteneek, hogy mykoron egy napon hazahoz menne talala az wczaan ket baratokat zarandok rwhaban alwan, aloytaa hogy yeweweenyek volnanak, hagyaa hogy vala my alamyſnaat adnanak hazatwl ewnekyk. Azonkezbe az zentők kőzelben alwan ew hozyaa mondanak az azzonnak, ym te mynket maſtan meg latogatz, my ees teeged az nagy yteelethnek napyan meg kereſŵnk es vala my ſegheedſeegőt tehetŵnk teeneked eremeſt teezwnk, es azonnal el enyezeenek ew előle Mykoron az ayo'tatos azzonyallat azt latta vona ezeebe vewee, hoǵ | Az zentők voltak vona, Es ottan eſmeg hattra teree az zent egyhazhoz es nagy ſyraſſal halaat

ada raytta az wr yſtennek es myg eele naggyal nagyob bwzgoſagus zeretettel zolgala az zent martyroknak, byzodalmas leween benne, a'. myt az zentek zoltanak vona ewneký, kybôl yſmerhettyek hogy nynchenek el ſeledween az zentekneel mykoron akar my kewes zolgalatot teendẘnk az ew zent newôknek emlekôzettyôkre

Bodogſſagus zent Amborus doctor wgy yr ezen zentekrôl az dychôſeeges zent Ianos es zent paal Criſtus Ieſuſnak zerelmes hyw zolgay bel tellyeſeyteek az zent dauid proffetanak mondaſaát ky meg vagyon yrwan az ſoltaar kenynek zaaz harmyncz kettôd reezeeben, yme meely yo es meel gyenyerẘſeeges eeggyẘt lakozny az atyaffyaknak, yme ezenkeppen ez zentek zyleteeſnek terwenye zerent atyaffyaſok valanak, hyẘſſeeges tarſſaſſagban eeggyeſek valanak, keen zenwedeeſnek ygyenlôſeegeben haſonlatoſok valanak, ymaran veegre az aldot kegyelmes wr iſtennek zent zyneenek elôtte az meennyey veeghetetlen erembe vygaſagban egymaſſal dychekôdween erwendôzwen mynd erekkẘl erekkee, kyt mynekẘnk ees aggyon az ew zent eſſedôzeeſeknek myatta atya ffyw zent lelek Amen

---

Zent Leo papanak Innepeerôl:||

360 Bodogſſaguſ zent leo papanak eeleteet zemẘnk eleyben hozwan azt olwaſſok azzonywnk zyz marianak ſok choda teetely kôzôt. Mykoron ez zenth leo papa Romaban nagy bodog anya egyhazanaal hoſweet napyan zenth myſeet zolgalna Es az hyẘ kerezttyenek mynd egymaſ wtan Iſtennek zent teſteet venneek hozyayok es eeggyk az azzonyallatok kôzzôl meg apolta vona kezeet, ottan nagy erôſſ teſty yndwlat eſſeek ew reea. De mykoron az bodog yſten embere azt latta vona, ottan nagy bozzw allo keppen tamada ew maganak ellene es tytok hazaban be menween az meely kez ewtet meg tantoroytotta vala, az zent ewangeliombely regula zerent el vagaa kezeet es el hagyoytaa tewle Azonkôzbe nagy zendẘleeſ tamada az kôz neep kôzôt my okaeert az zenthſeeges feyedelem myſeet nem mondana.

Azt halwan zent leo papa ottan azzonywnk zyz anya mariahoz ſolyameek es ew felſſeegheenek akarattyara ayanlaa ennen magaat, yme chodalatos kegyelmes vota az eedes azzonywnk marianak azonnal az ew hyw zolgayanak meg allapeek elette es ennen zenthſeeges kezeywel ylletween kezet ada ewneky, meg vygaztalwan ewtet paranchola ees ewneky hogy ffel yarrwlna es az ew zent Ieſus ffyanak myſeet zolgalna. Zent leo papa kedeeg anne yorol halakat adwan mynd vota keppen meg predicallaa az hyw kerezttyeneknek mynt yart vona, mwtogathwan ewnekyk azzonywnk zyz mariatwl veett kezeth Annak wtanna Calcedoniumbely Conciliomot meg zolgaltathwan egy yeles dolgot azt zerzee hogy az zent zyzeſſeegnek eeleteeben elő zyzek ew feyőketh bel fedezneek. Maſodot hogy az zyz maria Iſtennek annyanak hywattathneek Azon ydőben kedeeg Atyla keraľ olaz orzagoth | Dwllya vala, akarwan hatalma alaa foglalny, zent leo papa ffel kele es meene zent peter zent paal apoſtoloknak egyhazaban es ott harom ee nappaa ymatkozwan monda annak wtanna ew hozyaa tartozoknak, ha ky enghem akar kőwethny kőweſſen. Mykoron azert Atyla keralhoz ment vona, az yambor feyedelem mynt az zent Iambor papaat lataa, ottan le zalla lowarol es labahoz eſſeek mondwan keer zent atyam, vala myt twtz keerny, ky ottan azt keree hogy olaz orzagbol ky menne es az foglyokat el bochattathnaa Es mykoron feddeneenek ew reea az wrak es vele valo vytezők, myeert győztethneek meg eellyen hatalmas wr feyedelem egy papnak myatta, felele yoot gondoltam en mynd tynektek mynd ennekem. Mert lateek en az ew yogyaafelewl egy erőſſ vytezt mezeytelen tőrth tarthwan es mondwan ennekem, ha az ew kereeſeenek nem enghedendez mynd te hozyad tartozowal el kel vezned, Annak okaert haggyok bekeſeeggel ewketh honne mynd el vezyewnk Zent leo papa yra eſmeg egy lewelet Conſtantinapoľbely erethnőkők ellen, es az lewelet tewee zent peter apoſtolnak koporſſoyara hogy a my hamyſſag vona benne yrwa meg ygazoytanaa, mondwan, dychőſeeges zent atyam, vala myt embery gyarloſaagbol ez yrt lewelben teewőlgőttem, te ygazohad meg kynek az aldot wr Ieſus Criſtus hatta anya zent egyhazat otalmazny, es mykoron ayo'tatos beytőket es ymachagokat tett vona, Neky yeleneek zent peter monda, meg olwaztam

es meg ygazoytottam. Annak wtanna eſmeg nagy byzodalommal negywen napyg beytelween es ymathkozwan keree zent peter
361 apoſtolt, hogy nyernee byneynek bochanattyaat, Neky ‖ Yeleneek zent peter es monda kenerghőttem eeretted wr yſtennek es mynden byneydet meg bochatta de ymez egy dologban yol megh laſſad magadat, ha mykoron vala kyre te kezeydet vetőd awagy yol awagy gonozwl mert zamot kel rola adnod wr iſtennek elette. Azt halwan zent leo papa nagy halakath ada raytta wr iſtennek, es zent peter apoſtolnak kynek naǵ ſok yo teetelnek wtanna halala leen azon ydőben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak Neeǵ zaaz eztendőben kynek zent erdemeenek myatta engheggyen mynekẘnk ees wr iſten malaztot my eeletekbe es halalwnknak wtanna az erek dychőſeeget erekkẘl erekkee Amen

---

Dychőſeghes Zent peter es zent pal Apoſtoloknak Innepekről:

Ez may zent Innepnek zent Epiſtolayaat yrtta meg zent Lucach apoſtoloknak yaraſokrol valo yrt leweleenek tyzen kettőd rezeeben, kynek előtte emlekőzyk arrol mykeppen zent paal es Borbaſ apoſtolok predicalvan Anthyochyaban nagy ſokakat haytanak az zent hyttre wgy hogy mynt zent lyray Miklos doctor monǵa az hywek kyk annak elette kőz hyrrel tanoythwanyoknak mondathnak vala az ydőtẘl foghwa neweztethneenek kereztyeeneknek. Az Ierwſalembely zent apoſtolok es hyw kereztyenek myeert meg foztattanak vala mynden yozagoktwl es morhayoktwl, nagy zegheenſegben eelnek vala Annak okaert zent paal es zent Borbas az ẘyonnan valo kereztyenektẘl keereghethnek vala alamyſnaat ewnekyk es Ierwſalembe vyween nekyk oztogattyaak vala azert hogy ezek ezenkeppen leenneenek kőwethkőzyk ez may zent Epiſtola. |

Epiſtola

KIlde el herodes kyral erőſſeeghőt hogy hogy meg gyettreneenek nekyketh anyazent egyhazba Megh őlee azeert Iacabot

Ianoſnak attyaffyat tőrrel Lathwan hogy keellemetes volna az ſydo nepnek hagyaa hogy meg fognaak peterth ees. Valanak kedeeg hoſweethnak ynnepyben, kyt mykoron megh fogatot vona vettetee a' temleczben adwan neegyzer valo neegy vytezőknek őryzettre akarwan hoſweeth el mwlwa ky hozny az ſydo neepnek Peter azeert tartathwan a' temleczbe zenetlen valo ymachaag leezen vala ew erette anya zent egyhaztwl wr iſtenhez. Mykoron azert ky hozando vona ewtet herodes azon eeyel, vala peter nywgodwan keth vytezők kőzőt keth lanczokkal meg kőtőztethween es az vygyazok az aytho előt, őryzween az temleczőt. Es yme wr Iſtennek angala megh alla es vylagoſſagot teen az hazban es meg ytőghethween peternek oldalaat ffel kőltee ewtet mondwan kel ffel hamar, es ottan el hwllanak az lanczok ew kezeyről. Monda eſmeg az angyal ewneky őwedőzzel be es vond ffel te labad belyt, es wgy teegy eſmeg monda az angyal takaroych hozyaad te rwhadat es kőweſſ enghemeth || Es ky menwen kőwety vala ewtet es nem twggya vala mert 362
byzon vona ky az zent angyaltwl leezen vala ew kedeeg lataſth aloyt vala lathny. Atal nyomothwan kedeeg az elſew es maſod rend őryzőkőn ywtanak az waſ kapwra ky vyzőn a' varaſra ky zabadon megh nyttateek ewnekyk, es ky menween egy wczaat ky haladanak es azonnal es tawozeek az zent angyal ew tewle Es peter ennen magahoz terween monda. Maſt twdom byzonnyal mert bochatta wr iſten ew angyalaat es ky zabadoytot enghemet herodeſnek kezeeből es az ſydo neepeknek mynden waraſokbol.

Ez may zent Epiſtolanak nylwabban valo ertelmeere yllyk meg kereſnewnk zent yraſ zereeben kychoda lett leegyen ez herodes kyraal ky zent peteren eellyen nyomorwſagot akart tenny, mykeppen Lyray Miklos doctor mongya harom reend bely herodeſeket talalwnk az reeghy Cronicaban. Elſew mondatyk Az nagy aſkalonyta herodes kyral kynek attya Idumeus poganſagbol vala es byrya vala Sydoſagbely kyralſagot az Romayaktwl, Ennek ydeyben zyleteek amy eedes wrwnk Ieſus Criſtus ez wylagra mert ymaran bel tőlt vala az zent Iacob pattriarchanak yewendő mondaſa ky meg vagyon yrwan Moyſes elſſew kenweenek Negywen kylenczed reezeeben. Mykoron Iacob pattriarcha halalanak ydeyn az teeb ffyay kőzőt Iudaſth meg |

Aldanaa ew atyay aldomaſawal, teeb bezeedy kőzőt monda Non aufferetur ſceptrum de Iuda et dux de ſemore eius Donec veniat qui mittendus eſt ſ. Meſſias a deo patre, Et ipſe erit expectacio genċium. Meel ygheeknek ellyen magyarazattyok vagyon. Ky nem veetetyk Iudanak nemzeteeből az byrodalom es az vezerlő feyedelem ew eehabol myg nem el yew az ky el bochatando az az a' Meſſyas Criſtus wr atya myndenhato wr Iſtentewl es ew leezen az ydeghen nemzethnek varaaſa, yme azert bel tőlt vala ez proffetalaas, mert ydeghen nemzet byroſkodyk vala Sydoſaghban azert ees Criſtus Ieſűſnak zykſeeg leen el yewny Ezen herodes őletee meg az apro zentőketh Criſtus zamaban, kyt be yrt zent Mathe ewangeliſta kenweenek maſod rezeeben. Maſod herodeſth talalwnk kynek Antipas vala newe, Ez vagataa nyakaath kereztőlő zent Ianoſnak az ygaz mondaſaeerth. Harmad herodes ky hywattatyk vala Agryppanak, ez herodes yollehet eleyn yghen zegheń vala, de az ew emberſſegheerth ffel veeteteek az romay feyedelmektewl tyztőſſeegre es helhezteteek az ſydoſagbely kyralſſagban Es mykoron oda yewt vona nagy tyztőſſeeggel be fogattateek. Annak okaeerth ees hogy chak nagyobban tyztőltetneek es zerettethneek az tyzthben az ſydo neepnek keerelmeeſeere őletee meg Iacabot zent Ianos attyaffyaat hogy kedeeg azt latta vona, mert kellemetes vona az ſydo neepnek meg byzakodeek raytta es meg fogataa zent petert ees az zandekkal hogy egy maaſ wtan mynd meg őlethnee az zent apoſtolokath es az ew byroſaga, anneewal ynkab meg erőſſődneek De meg chalateek ennen magaban az alnokſagnak hatalmaſſaga mert yrwan wagyon hogy nynchen ſem erőſſeegh ||
363 Semy hatalmaſſaag Nynchen ſemy okoſſaag ſemy bőlcheſſeeg wr yſtennek ellene Annak okaert ees zent peter mykoron mynd ez eellyen dolgokat alomnak es yſteny lataſnak aloytana, veegre vewee ezeeben magaat, mert byzon dolog vona kyk Iſtennek akarattyabol az zent angyaltwl leenek, kykből lelky nemes tanwſaag adatyk, hogy azonkeppen vala ky az wr iſtenben vety remeenſeegeet, Soha veegre az wr iſten ew hyw̃ zolgayt el nem haggya vezny.

Ewangeliom:

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg zent Mathe ewangeliſta kenweenek tyzen hatod reezeeben es leen eredety azon ydőben mykoron yrnanak Criſtus zyletetynek wtanna harmyncz keth eztendőben es zent Iacab apoſtol napnak wtanna ewtőd napon. Ez zent ewangeliomnak elette wgy monda Ieſus az ew zent tanoythwanynak oyyatok magatokat az zerzeteſ ſydoknak es saduceoſoknak kowazzoktwl meel' bezeedet az zent apoſtotolok azon elezer nem erteek meg. Aloyttyaak vala mert arrol mondanaa hogy kynyeret nem vőttenek vona De ſok bezeednek wtanna megh erteek, mert nem a' byneſeknek kowazzokrol zoolt vona ewnekyk, hanem gonoz twdomannak es kőwethſeegnek el tawoztataſarol az az hogy hamyſ tanuſaghnak myatta meg ne chalathnanak. Annak wtanna hogy ezeket meg mondotta vona ewnekyk kele ffel onnan a' herről es el eredween meene el az tengher melle Ceſareaban ffylep kyralnak varaſaban kynek reeghy ydőben lachys vala newe. De ffylep kyral wyonnan | Meg yltethween a varaſth, newezee az ennen neween es romay thyberius chazarnak neween tyztőſſeegnek okaert myeert ew atta vala ffylepnek az kyralſſagot Azeerth eet ez helyen zolwan wrwnk Ieſus az ew zent apoſtolynak monda ez may zent ewangeliomot

AZ ydőben yewe Ieſus Ceſareaban ffylep kyral waraſanak tartomanyban es meg kerdee ew tanoythwanyt mondwan kyt mondnak emberek embernek ffyanak leenny Es ottan mondanak Nemeellyek kereztőlew Ianoſt. Nemeellyek kedeeg Illyeſt es Nemeellyek Ieremyaſt. Awagy az reeghy proffetak kőzzől eeggyet. Monda eſmeg ewnekyk Ieſus: Ty kedeegh kynek mondotok leenny enghemet Felelween ſymon peter monda Te vagy a' Criſtus eelő iſtennek ffya, felelween ottan Ieſus ees monda ewneky: Bodogh vagy ſymon enghedelmeſſeegnek ffya. Mert teſth es weer ezt teeneked meg nem yelentette de az en atyam ky menyben vagyon En ees mondom teeneked merth te wagy a' peter es ezen erőſſeegőn eppőytőm ffel az en egyhazamath ||
Es pokolnak kapwy nem hatalmazhatnak ew ellene. Es teeneked adom mennyeknek orzaganak kwcchayt es vala kyt meg 364
kőtőzendez főldewn meg kőtőzween lezen mennyekben ees. Es

vala kyt meg oldozandaż fǒldewn meg oldozwan leezen mennyekben ees.

Az aldot Idwezǒytew wr Ieſus Criſtuſban tyztǒlendew es zerelmes atyamffyay Ez zent ewangeliomnak ertelmeebǒl ezen zent ynnepnek meltoſſaga mellee kel mynekẘnk meg lathnwnk ez dychǒſeeges zent peter apoſtolnak elǒzer Anya zent egyhazban valo nagy meeltoſagaat es hatalmas feyedelemſſegeet yozagus ereyt es zenthſeegeet kykrǒl nylwan valo byzonſagot teezen romay zent zek kezenſeeges kerezttyen anya zent eǵhaaz es az tǒrween kewn kynek ha ky ellene allana es mondana keez hyttẘl zakadottnak yteeltetneek es erekkee karhozneek.

De mynek elette ez may nagy meltoſſagrol vala myt zolanaank wr Iſtennek zent malazttya myath, keel bezedẘnknek eleyn meg lathnwnk doctoroknak mondaſok zerent mynemew magyarazattya vagyon az peternek es my oka leen hogy ewtet az aldot Criſtus Ieſus peternek newezee, mykoron az zent Apoſtoloknak feyenkeed wyonnan newet vetee kynek mynd twlaydonſaga zerent, kyth nylwabban be yrth zent Mathe ewangeliſta kenweenek tyzed reezeben zent peternek kedeeg annak elette Symon | Vala newe, de wr Ieſus newezee peternek. De hogy yobban megh erchek, harom newe leen ewneky. Elezer deaky nyelwǒn Symon baryona Ceffas petrus, kyk ezen keeppen magyaraztathnak. Symon enghedelmes awagy zomorwſaag tawoztato Baryona galambnak ffya Mert leen enghedelmes az hywatalnak ydeyn mykoron Criſtus az halazo hayochkabol hywaa az apoſtolſſagra es ottan el hagyaa a' my kewes morhachkaya vala. Towabbaa mondateek zomorwſag tawozto ky bel teleek ew benne mykoron az ew eedes meſtereet meg tagatta vona, nagy keſerẘſeeggel meg ſyrataa byneet. Galamb ffya ees leen mert myg eele naǵ eggyegyẘſeeggel zolgala wr iſtennek.

Maſod newe vala Ceffas az az capitan, ffew, kewzykla es feddǒ zayw, ffew Capitan leen, az feleletben mykoron myndennek zemeelyeben felele Criſtuſnak kerdeſeere zent Mathe yrtta meg kenyweenek XVI rezeeben. Te wagy a' Criſtus eelǒ iſtennek ffya, kewzykla ew nagy erǒſſ hytynek okaeerth feddǒ zayw ew predicallaſanak batorſſagos voltaeert.

Harmad newe vala peter az az meg yſmerǒ mezeyt labw

es meg feytew. Meg yſmerő leen mert meg yſmeree myndennek elette Criſtuſnak ew iſtenſeegeet, azerth ées mondaa te vagy a' Criſtus Mezeyt labw mert az ew kewanſaganak labayt meg mezeytelenőytee myndden ez vylagy halalos es meg holt dolgokbol mykoron azt mondaa zent Mathe yrtta meg kenyweenek tyzen kylenczed rezeeben, yme myndent el hattwnk my az te bezeedődre my leezen mynekẘnk eertte. Towabbaa meg feytew, mert mynketh hatalma vagyon meg feyteny mynden ‖ Byneynkből wr Iſtentewl vett oldozathnak kwlcchawal. Ez leen 365 azeert az nagy hatalmas meltoſſaag es feyedelemſſeeg kynek myndennek keel enghedny kyről wgy vagyon meg yrwan az ooh tőrween kenyben ha ky nem enghedend az feyedelemnek halalnak halalaawal hallyon. Wgyan azonkeppen ertetyk az wy tőrweenben Ha ky wr papanak nem enghedny kyt meg confirmala wrwnk Ieſus zent lucach yrtta meg kenweenek tyzed rezeeben. Vala ky tyteket meg wtaal enghemet wtaal meg. Zent Gergel doctor azont byzonoyttya az tőrween keńnek nyolczwan eeggyed rezeeben Poganſaghnak byneeben eyty enneń magaat vala ky bator kerezttyennek vallya magaat: romay zent zeknek enghedetlen leend Oka ez mert mynd meennyey mynd feldy byrodalomnak ygaz tőrwenye zent peternek adatot. Ew nala vagyon mynd eelethnek mynd halalnak tőre.

Ez eellyen nagy hatalomnak nylwabban ertelmeere may tanwſagwnk mellee yo meg twdnwnk mynemew hatalmaſſaghnak kwcchayt adaa Criſtus zent peternek az menyorzagnak meg nytaſaara. Doctoroknak mondaſok zerent Neegy rendbely kwchokat olwaſwnk Elſſő Anya zent egyhazbely hatalmaſſag Ezt atta a papy meltoſſagnak kynek nagy ſokra vagyon erey. Elezer byneknek meg bochataſaara es meg tartaſſara kyről wr Ieſus wgy mond zent Ianos kenweenek hwzad reezeben yrtta meg Vegyetek zent lelkőt kyknek meg bochatanggyatok byneket meg bochattathnak ewnekyk es kyknek megh tartangyatok tarthwan leeznek A' pap Iambor azert mykoron megh halgattya a' byneſth, ottan meg oldozya es meg oldozothnak yteely. Nem | Gondol azzal vala mykeppen Iſten belől oldoztta leegyen mert anya zent egyhaz kőwety az egyhazy confeſſornak yteeletyt kynek byzonſaga az zent ewangeliomba vagyon zent Mathe kenweenek nyolczad rezeeben meen el mwtaſſad teema-

gadat papoknak. Maſodzor pwrgatoriom tyzeebo̊l ky zabadoyttya es ez vylagon valo eeleeg teetelnek ſanyarwſagara zoroyttya ewteth wgy hogy ha azon eeleg teetelnek penitenciabely gyettrelme eleegh leend az bynekro̊l pwrgatoriomba ſemykeppen nem vytetyk, harmadzor mert azon confeſſor a bÿneſnek eggyk reezeet penitenciayanak meg enghedy Criſtuſnak zemeelyeben, mondwan wr iſten megh bochaſſa en ees meg oldoztalanak, erthween myneere hatalma vagyon reea, mynt kyro̊l zent Ianos kenweenek tyzen eeggyed rezeeben wgy vagyon meg yrwan wrwnk Ieſus Criſtus lazaart ffel tamaztaa hallottaybol. De annák wtanna a tanoythwanyok oldozaak megh az halalnak ko̊teleebo̊l

Maſodzor vagyon erey az egyhazy hatalmaſſagnak to̊rween zolgaltataſra, vala kyt meg atkozny es ky feytey az atokbol kynek erey vagyon mykoron mondaa Ieſus vala kyt meg ko̊to̊zendez es meg oldozandaz. Ez hatalom oly yghen feelelmes hogy wgy mond rola zent Agoſton doctor magyarazwan zaaz ewto̊d rezeeben. Es zent Gergel doctor wgyan azon ertti akar ygazan akar hamyſſan veſſen atkot vala kyre az egyhazy hatalom ygyenlo̊ keppen ko̊to̊z, yeleſſen ky vakmero̊ſeegre vety ellene ewmagaat. Mert wgy mond aranzayw zent Ianos: Nem ember ko̊to̊z de az Criſtus ky annak to̊rweeneet ky mondotta. ‖

366 Harmadzor erey vagyon Anyazenth egyhaznak keenchee-nek az az bwlchwyanak oztogataſaara, mykeppen hallyok hyrdethny mynden yeles napokon. De my leegyen a' bwlchw es my haznalattya embernek ydweſſegeere Meg magyaraztatyk doctoroknak ertelmo̊k zerenth mondwan a' zent bwlchw mondatyk anya zent egyhaznak dragalatos lelky keenche ky fondamentomzerent zarmazyk az hatalmas atya myndenhato wr iſtennek zent yrgalmaſſagabol. Es az ew zent ffyanak wr Ieſuſnak orwoſſagus zent keennyanak halalanak es zent vere hwllaſanak meltoſſagabol Mynd az mennyey dycho̊ſeeges zenteknek eerdemekbo̊l es kerezttyen anyazent egyhaznak Iſtenho̊z eggyeſẘltetо̊t zerelmeteſſeegebo̊l, byneknek meg engheztelteteeſeere.es az erek karhozattra valo feelelemnek el tawoztataſara. Leen kedeeg oka ez eellyen nagy iſteny ayandekozaſnak. Merth twggya az wr iſten kezdettewl foghwa az gyarlo embery nemnek go-

nozra valo haylaſaat. Netalam mynt zent leo papa mongya Nem leelettethneek chak egy bynes ember ees ez vylagon ky meerteek zerent ygaz penitenciat tarthana. es annak okaerth mynd el vezneenek, De az nemes malaztos iſteny adomannyal chak ky tyztan eerdemlye venny oly nagyot haznaal vele hogy mynd wr iſtennek haraghyaat meg engheztelhety mynd byneert erdemlendew keent meg othattya hoǵ mynt ky mwlandyk ottan iſtennek zent orzagara meegyen Ez azeert az elſew kwch kyt ada zent peternek wrwnk Ieſus

Maſod kwch mondatyk zent penitencia kyt meg yrth zent Mathe ewangeliſta kenweenek harmad rezeeben | Tarchatok penitenciat mert el kezelghet iſtennek orzaga Ez nemȏs meltoſſagus kwcchal ferkȏzeenek be mennyeknek orzagaban, wrwnk Ieſuſnak yoghyara meg fezẘlt tyztȏlendew tolway, zent Maria magdalna zent peter zent paal es mynd hozyayok haſonlatos byneſek kezdettẘl foghwa maſtan ees nagy ſokan, kyk mynd meg wtalwan ez wylagot zent zerzethben rekeztyk be ennen magokath Es ott tarthnak penitenciat halalyg. Wgy mond rola zent Bernald do. Oh aldot zent penitencia byzonyawal nagy a' tte hatalmad ky meg gyȏzȏd a' meg gyȏzhetetlent es meg kȏtȏzȏd a' meg foghatatlant, te vagy az ky myndden kȏtȏzteket meg oldoż es a' byneſeknek paradychomot meg nytod. te vagy ky a' erȏtelen byneſ kȏzȏt es az hatalmas Iſten kȏzȏt erek bekeſeeghet zerzez.

Harmad kwch mondatyk ygaz twdomannak bȏlcheſſeege, Errȏl wgy vagyon meg yrwan zenth Ianos lataſaarol valo kenynek harmad rezeeben, Az bȏlcheknek nyelwȏk mennyey kapwknak mondathnak. Ezenrȏl zent Lucach kenweenek tyzen eeggyed rezeeben wǵ mond dorgalwan Idwezeytenk az Iras twdo ſydokat. Magatoknak vetteetȏk az bȏlcheſſeegnek kwcchaat, hogy ha kyk be akarnanak meenny azokat ſem bochattyatok. Ez leen azert az nemes kwch kywel zent peter predicalwan eegy napon harom ezer neepeth, maſod napon ewt ezer neepeth terȏyte az zent hyttre. Ez eellyen zent yraſbely doctorokrol zool zent Danyel proffeta kenyweenek tyzen kettȏd rezeeben mondwan Feeneſek leeznek erekkẘl erekkee mynt az fenes cyllagok kyk eegyebeket tanoythnak az ygaſſagra || Azonrol wgy zent Bernald 367
doctor ees: vala ky mynewel teb eppewletet tezen lelkȏknek

Idwőzwleſeeben anneewal ew ees teb ywtalmaat vallya. Es vyzon ellen vala ky teb gonoz peldaat aad tantorodaſra, annewal teeb keennya leezen pokolban

Neegyed kwch mondatyk az aldot wr Ieſus Criſtuſnak zent keennya halala Ezzel nytaa megh mennyeknek orzagaat az ew hyweynek az kegyelmes mennyey kyral kyt Adam es ewa be rekeztőttek vala ew ffya'nak elettők Ezzel nytaa meg atya Iſtennek zent ffya paradychomot howa az zent Angyal ſenkyt be nem bochaat vala Ezzel yelentee megh az menyorzagra menendő zenth zeretethnek wtaat. Az zeplőtelen zyz marianak tyzta meheből ky zarmazot eedes gymelch Criſtus mondwan zent Ianos yrtta meg kenweenek tyzen ewtőd reezeben Ez az en parancholatom awagy en zerelmem ty hozyatok hogy ty ees zereſſeetők egymaſth Ez eellyen nemes Idweſſeegnek kwcchat fohazkoggyaak varwaan az reeghy zentek zent atyaak Ezth kywanaak eerny es venny az wy tőrweenbely hywők ees mondwan zent Iſayas LXIIII Oh ha ymar meg tőrneed az egheket es lee zallanaal zent Dauid CXLIII bochaſſad le ymar wram az te kezedet menynek magaſſagabol zent yſayas az yrgalmaſſagnak ydeyről zolwan XXII Adom dauid hazanak kwcchaat az ew karyayra kykből mynekẘnk tanwſaagh adatyk hogy my ees koronkeed my zemewnk előt es my zyẘnkbe hordozyok az aldot Criſtus kereztffayanak kwcchaat mert annak atala | Keel be ferkőznewnk az erek dychőſeegben mynt az tyztőlendew tolway eerdemlee hallany Luc XXIII ez may napon en velem leez' paradychomban az az iſtenſeeghnek lataſaaban kyt my nekewnk ees aggyon atya ffyw zent leelek Amen

Maſod Sermo:

Nem yllyk kewes bezeeddel ez may dychőſeeges zent ynnepnek meltoſagus tyzteſſeegeet el mwlathnwnk hol ott ſok lelky tanwſagok tamadhatnak my ydweſſeegewnknek gyoropodaſaban, kynek fondamentomat vegyek az zent ewangeliombol am wgy olwaſſok zent Ianos ewangeliomanak wtolſo reezeben. Monda Ieſus wrwnk peternek zeretz ee enghemet ynkab ezekneel, felele reea es monda wgy vagyon te twdod mert zeretlek teeghedet.

Oh zerelmes atyamffyay laſſok meg ymaran myt kel erte-

newnk ez naǵ meelſeeges ygheeken kykben az aldot meennyey bȏlch meſter az ew zerelmes tanoythwanyaat eel nagy gherye-deteſſeeggel eellyen nagy meelſſeghefen meg hanyaa vetee. Nem de yol lattya vala es erty vala ee myndden yze zerent meel' ayo'tatoſon meel' bwzgoſagoſon es kywalthkeppen mynd az teb apoſtoloknak felette zerethnee ewtet kyeert ymaran myndent el hagyot vala ez wylagon. Doctoroknak azeert mondaſok zerent Byzonyawal nem vala eegyeb oka hanem hogy meg byzonywl-tathńeek kynek akarnaa hadny es ayanlany az nagy kenyew-rẘletes yrgalmaſſagot es bwzgoſſagos zent zeretetȏt kyt a' meg ſebhȏtȏt zegheen bynes Adamffyanak hozot vala mennyeknek orzagabol mert ydȏ be telween ew maganak eſmeg ffel kellene menny zemeelye zerent es nem vona kyhȏz folyamnwnk my zykſegewnknek ydeyn. || Az aldot Iſtennek zent ffya'pelda zerent 368
wgy chelekȏdeek mynt ky mezze fȏldre awagy hozyw wttra akarwan menny, mynt mennel yob zerelmes barattya vagyon, annak haggya haza nepeet, wdwaraat chalaggyaat es myndden draga yozagaat tartany es meg otalmazny Azonkeppen mykoron az kegyelmes Ieſus az ew zent veerewel meg valtot neepeet felette yghen zerethnee, ayanlaa es hagyaa menneel fellyeb zerel-mes tanoythwanyanak kyrȏl wgy mond aranzayw zent Ianos hogy anyazent egyhaaz dragalatoſb Criſtuſnak honnem mynt a' menyorzaag kyt bȏlch zaya atal meeg reegen ky yelentet vala mondwan proverbiorum VIII Az en gyenyerẘſeeghym embereknek fyaywal vannak. Az leen yeles oka myeert le zalwan az ew erekkee valo yſteny nywgodalmabol ez vylaghnak dohoz tem-leczeeben nagy gyȏzȏdelemnek wtanna az gyarlo embery nemet meg kereſee es ennen magahoz eeggyeſeytee nagy zeplȏtelen zeretettel. Azeert meltan kerdȏzee meg az ew tanoythwanyaat kynek hagyando vala meenybe menetynek wtanna ha teekelle-teſſeeggel zerethnee ewtet.

Wr Iſtennek zent malazttyanak ſegedſeegewel zolwan ez may zent Innepnek meltoſſagarol, harom rendbely tanwſagwnk leezen. Elſew malaztoſſagnak ayandekozaſarol. Maſod zerelme-teſſegben valo veegyg meg maradaſrol. Harmad ez zent apoſto-loknak feldȏn es mennyen dychȏſeeges ffel magaztataſokrol

Az elſew tanwſaag mellee eellyen kerdeſewnk tamadhat, honnan byzonyo'tathatyk meg hogy zent peter ynkab zerette

leegyen Criſtus Ieſuſt az teeb tanoythwanyoknaal Es wr | Ieſus
ees fellyeb zerette leegyen eegyebekneel. Oka ez kerdeeſnek,
merth wgy mondnak doctorok es az zent ewangeliom nylwan
vallya hoǵ zent Ianoſt feelyeb zerette legyen mynd a' tebby-
neel. Reea felelnek zent doctorok Aug. Bonau. Ber. ꝛc meg ha-
ſogathwan az zent zeretethnek deerekaat wgy mond hogy zent
peter wgy mynth gheryedetes zeretettel feellyeb zerette Criſtuſth
mynd a' teb Apoſtoloknaal Criſtus ees azonkeppen zent petert,
myeert hogy ew yſmeree meg elezer ew zent iſtenſegeet kyről
vallaſt ees teen. Tamada kedeeg ez eellyen egymaſhoz valo
yſmeretſſeegh az nagy erőſſ zeretetből, zent Ianos kedeeg zerette
az aldot Ieſuſth eedeſſeeges es nyayaſſagos zeretettel. Mert zent
Ianos myeert az mennyey elmeelkődeſben malaztoſb vala es teſty
eeleteeben [ees] zemeermőſb es tyztab. Annak okaeert az yſteny
meltoſſagos fogaſra kőzelben yaar vala mynd a' teebbyneel, mel-
tan mondatyk kywaltkeppen valo zeretettel zerelmeteſbnek lett
lenny. Ez eellyen kylembőzeſről wgy mond egy zent doctor
petrus Damyani Peternek hagyaa Criſtus anya zent egyhazat
egheez kereztyenſeegnek annyaat hogy eelteſſe es taplallya zent
Ianos zyz anya mariaat Iſtennek annyaat hoǵ őryzye ees gon-
gyaat vyſellye Criſtus Peternek hagyaa mennyeknek orzagaat
hol ott vagyon zenteknek eeggyeſſeege nagyobban bel tellye-
ſeyteny es myndden hywők előt meg nythny hogy be meheſſe-
nek Ianoſnak kedeeg enghetteteek lakodalmwl az erek dychő-
369 ſeegh-hol ott zynről || Zynre lakozyk es lattatyk az wr iſten
es mynd az zent haromſag Peter Criſtuſnak hagyomaſabol ve-
tee fondamentomaat anya zent egyhaznak, te vagy mondwan a'
Criſtus, zent Ianos teeǵ nagy eppwletőt az fondamentomon ky
meg yſmertetyk zent yraſanak meelſſegeeből mondwan: In prin-
cipio erat verbum, kezdetben vala yghe es az yghe vala Iſten-
neel es az yghe iſten vala, kyről wgy mond zenth Beda mynd
az teeb doctorokkal hogy ha my keweſſee meellyebben zendwult
vona annaal az iſteny meltoſſagrol, mynd ez wylag ſem foghatta
vona ertelemmel kyből yſmertetyk hogy kynnek mynd adot
az zenteknek kywaltkeppen valo malaztnak ayandekaat, honnan
dycheertethnek az wr iſtenben Olwaſtatyk towabba zent Ma-
ria magdalnarol ees mert az eedes Ieſus erőſſen zerette leegyen
kynek myndden byneyth meg bochataa Gazdayawaa valaztaa,

ffel tamadaſaat elezteeb neky meg yelentee es veegre yeles penitencia tartaſra valaztaa, kykből mynemew dychőſeege leegyen anya zent egyhaz nylwan vallya, kyknek wtanna mynekewnk ees Idweſſeeges tanwſaag adatyk vala meely ember akarya megh yſmerny magaban hogy ha az wr yſten ewtet zerety awagy nem es meneere zerety doctoroknak mondaſok zerent. Tekeenche megh ennen magaat, laſſa meg mykeppen es myneere zerety ew az wr iſtent, ha erőſſen awagy eedeſen, ha wr iſtennek parancholattyaat zenth zeretetből megh tarttya, ha mynden byneket gyẘlől ha ygaz eelettel eel, ſenkynek kaarth nem teezen, | Ha yrgalmas ha bekeſſeeges ha koronkeed zent zeretetben lakozyk. Byzyeek wr Iſtenben mert nylwan zerety ha kedeeg vyzon ellen vala kyben ez eellyen lelky yozagok nynchenek, feellyen hogy el ne vezyen mert ſem ew az wr iſtent ſem az wr iſten ewtet nem zerety. Ez eellyenekről yrwan zent paal Tytus pyſpeknek wgy mond yollehet vallyaak az wr iſtenth de maga teetemeenyekkel ellene mondnak, annak okaert az ollyanoknak hytek meg holt. My azeert zerelmes atyamffyay kőweſſek zent petert erőſſen zerethween es ywtwnk zent peternek dychőſegere, zereſſők eedeſſen ees es eerdemlyők zent Ianoſnak malaztoſ woltaath.

Maſod tanwſagwnk leezen zerelmeteſſeegnek veegyg valo meg tartaſſarol. Lathwan az aldot wr Ieſus Criſtus zent peternek bwzgoſagaat nem hagyaa heyaba ew neky de ottan, meg fyzetee mondwan, En ees azt mondom hogy te wagy az peter doctoroknak latattyok zerent, heet rend bely yeles ayandekokkal tyztőſőytee meg ewtet.

Elſſew az apoſtoly gyẘlekőzetben valo zentſſeeges ffel magaztalyaas kyről wgy mond Anacletus papa es bel yrtaak az tőrwen kenywnek hwzon kettőd rezeeben, ez eellyen valaztaſnak mynd az teeb zent apoſtolok enghedeenek es eremeſt feyedelmewl veweek ew magoknak mert myndnyayan zeretyk vala ewtet.

Maſodzor anya zent egyhazban valo feyedelemſeeggel mondwan Ezen erőſſeegőn eppeytem ffel az en egyhazamat zent peter kedeeg nagy alazatoſſaggal az terőhnek alaa vetee ennen magaat felelween te twdod wram hogy zeretlek teeghődet, kyben az || Tanwſagot yelentee ky hogy ſenky feyedelem- 370

ſeegre nem melto kyben iſteny es atyaffywy zent zereteth nynchen kyt be ees yrtanak az tőrween keñben, kyben zereteth nem leend ffel ne veeteſſeek feyedelemſeegre.

Harmad tyzteſſeegh mondatyk meennyey kwccharſaag ez kedeeg ky feyezteteek hol ott wgy monda Criſtus, Es teeneked adom menyorzagnak kwcchaat mynemew hatalmaſſaag ez lett leǵen meg hallook az elſſew Sermoban, de meeg kewes bezeeddel valamyt zolhatwnk rola Mert byzonyawal ſok yegyeket talalwnk eet ez kwcch veetelnek hatalmaſſaga alat mynd Idweſſeegre mynd erek vezedelemre mynd halarra mynd eelettre. Mert vala kyt anyazent egyhaaz meg kőtőzend az az meg atkozand bynnek okaert es az zent egyhazbol ky rekeztend kyben ha a' bynes ew enghedetlenſeggel veegyg meg maradand kethſeegnel kyl erekkee el karhozyk. Vala kyt kedeeg meg oldozand akar meel' nagy bynes leegyen ees ſoha el nem vezhet. Vala kynek előtte be rekeztendy a' menyorzagot es Idweſſeegnek wtaat Az ollyan ky rekeztetyk Iſtennek orzagabol mynt vannak a meg vakwlt byneſek erethnőkők poganok, kyk, mynd anya zent egy haznak kyẘle vannak. Annak okaeert nem mehetnek be az valaztot hywőkkel az erek dychőſeegben Ez eellyen felee kwlcchokat enghedőt Criſtus az papoknak. De ennek felette vannak Criſtuſnak mas fele kwlcchay ees, thwdnya yllyk hywatalnak es vonyaſnak kwlcchay kyket adot es enghedőt az zenth Confeſſoroknak doctoroknak es predicatoroknak kyk mykoron eegyebeketh tanoythnak yora ynthnek es | Tanacholnak Magyarazwan ewnekyk az zent yraſt neha Iſtennek eedeeſſegeről es a' menyorzagnak zeepſegheről. Ez vylaghnak el mwlandoſſagarol, halalnak rettenetes voltarol pokolnak vezedelmes voltarol, mynd azonkeppen Es vala meennyen ew bezeedek myat yora ternek, tehaat meg nyttyaak ew elettek mennyeknek orzagaat, ew magok ees nagy eerdemeet vezyk.

Neegyed tyzteſſeeg mondatyk Tekeelleteſſeegnek zentſſeeges volta ky meg byzonywltatyk abbol mert wr Iſten kezdettewl foghwa ſoha ſenkyt reea meltowaa nem teen hogy az oltary zentſſeegeth zentőlnee hanem zent peternek es ewtet kőwetőknek papy meltoſſagban, kyről eegyebẘt tebbet zoltwnk a' hol annak helye volth.

Ewtőd tyzteſſeegh mondatyk choda teetelnek nagy vota,

merth wgy olwaſſok ew rola hogy chak arnyeka ees vala hol el meegyen vala, myndden koorſſagbelyeket meg vygazt vala, kyt eegyebről nem hallottwnk kyből meg mwtattatyk az ew nagy zentſſeeges volta.

Hatod tyzteſſeeg mondatyk ew predicallaſanak haznalatoſwotha kyről wgy olwaſtatyk hogy az zent leleknek yewetely wtan egyzer harom ezer embert maſodzor ewt ezer embert fordoytta meg. Annak eſmeg predicalwan Centurionak hazanaal ottan zőm latomaſt lee zalla reayok az vygaztalo zent leelek tyz keppen mynd kyt halgattyaak vala predicallaſaath.

Heted mondatyk dychőſeeges halalnak zenwedeeſe, mert wgy mynt ew zenwedeſeenek moggya zerent haſonlatos leen Criſtus Ieſus meſtereehez mykeppen meeg reeghen annak elette meg yelenghette vala || Ewneky mondwan kőweſſ enghemeth 371 thwdnya yllyk az halalnak nemeeben az az azon kerezthſſan zenwedween halaalt en eerettem mynt en te eeretted, meel kőwetſeegh nagy dychőſeegewl es zeretſeegewl veeteteek zent peternek

Harmad tanwſagwnk lezen ez zent Apoſtoloknak feldőn es mennyen valo ſſel magaztataſokrol. Myeert zerelmes atyamſſyay ſok vona kyket ez zent apoſtolokrol anya zent egyhaznak fcyedelmyről my ydweſſeeges tanwſagwnk mellee zent yraſbol yrhatnank es zolhatnaank mynt eeltenek myt zenwettenek meennyek haznaltanak es mykeppen veegheztettenek el awagy mynemew dychőſeegre vytethtenek chak az wr iſten mehet veegheere Mynekwnk ygaz eeleeg hynnewnk es kőwethnewnk amynt anya zent egyhaz emlekőzyk ew rolok. Mynemew zent keennal halallal kedeeg es martyromſaggal ez vylagbol ky mwlanak meg hallyok mykoron zent paal apoſtol eeleteet el veegezengyek Maſtan laſſwnk egy peldaat zent peternek emlekőzetyre kyt meg yrth zent Gergel papa.

Pelda

Vala romaban egy nagy dwz kynek vala egy Galla newő zyz leanya Mykoron hazaſſagra attaak vona eztendőnek alatta hala meg wra Akarwan eſmeg hazaſſagra adny myeert hogy yſſyw es kazdagh vala. Ew kedeeg valazta maſ eeletet maganak hol holtyk zeplőtelen az wr iſtennek zolgalna, tőrteneek hogy nagy teſty hewſeegh bantanaa ewtet. Mondanak az docto-

rok twggyad byzonnyal hogy ha hazaſſagra nem meeǵ az nagy hewſeegbôl nagy zakalogh newekôdyk Es mykoron azonkeppen lett vona | Nem rettene meg raytta mert chak az belôl valo zeepſeegre vala gongya es ez kyẘl valo zernyẘſeeggel ſemyt nem gondol vala. Ottan azert myndent hattra hagywan, meene zent peter apoſtol eggyhazahoz vetee le ez vylaghy rwhayaat es ôtôzeek be az zerzetben es mykoron nagy alazatoſſaggal eelne beyttel es vygyazaſſal ymachaggal es alamyſnalkodaſſal zolgalnaa az wr iſtent maaſ paciencia eree ewtet es az ew emlôy ffel fwalkodanak. De mykoron azzal ſem gondolna Nem zônyk vala meg iſtennek zolgalattyatwl, koronkeed zokaſa vala hogy keth zôweetneketh eeghetne ew hazaban hogy mynden ſeteth homalyoſſagokath el tawoztatna, mynd zyweebôl mynd teſteebôl. Mykoron azert egy eeyel ymathkozneek lataa zent peter apoſtolth az keth gyerttya tarto kôzôt allany Es ez zent azzon ottan nagy zeretettel ffel keyaytta mondwan My dolog az yo wram meg bocchattattanak ee ymaran az en byneym? kynek zenth peter ffew haytaſſal ynte mondwan Megh, yewel ymaran, felele az zent azzon keerlek yewyen el az en hwgom ees en velem. Monda Nem az de talis yewyen el. Ottan azert zent Galla azzon meg yelentee azt votakeppen az feyedelem azzonnak es harmad nap bel telween mynd ketten kywe mwlanak es wr iſtennek zent orzagara meeneenek kyt mynekwnk ees aggyon atya fyw zent lelek erekkẘl erekkee Amen.

Zent Paal Apoſtolnak Innepeerôl ||

372 Dychôſeeges zent paal apoſtolrol akarwan zolny azon Criſtus Ieſuſnak malazttyabol ky ez ew valaztot zolgaya tellyes vala lattatwnk annak elette meg fogyatkozny, mynek elette vala myt meeltan ew rola zolhatnaank De hogy az ew nagy yo teetelyrôl halalatlanſagban ne eſſewnk awagy tawol keeryek leegyen keellemetes my zaywnkban ew nagy meltoſaganak dycheerety Myndennek elette Ez zent apoſtolnak keth neweet

atlalokly az zenth ewangeliomba Az atyay tőrweenben vala Saulus newe mynt Rabanus es Origenes doctorok mongyaak a meg fordwlaſban kedeeg kereztőlteteek paalnak, kynek heet yeles okayt talallyon yraſban. Elezer mert a' paal magyaraztatik kyrthnek zozattya haznalatos predicallaſnak okaerth kyről ennen maga wgy mond: Azt vallom hoǵ myndenekneel tebbet mwkalkottam mert yllyricomtwl foghwa mynd Ierwſalemyg myndent heelt bel tőltőttem Criſtuſnak ewangeliomawal. Maſodzor magyaraztatyk kenyerẘletes zeretethnek kyről ennen maga byzonſaag Coryntombelyeknek yrt maſod leweleenek tyzen eggyed reezeben ky betegőſkődyk es en nem betegőſkődőm ky tantorwltatyk es en nem tantorwltatom wgy mynt myndennek zegődelmeſſeegeet eweenek aloyttya vala Mondwan eſmeg az en zayam nylwan vagyon te hozyaatok O Coryntombelyek es az en zywem el zeeleſődőt. Harmadzor chodalatos meg fordwlat mert byzonyawal chodakeppen fordoytaa meg ewtet az aldot Criſtus ragadozoo farkaſbol alazatus barannaa Neegyedzer mwkalkodo kez mert myg eele maſra nem tamazkodeek De zenetlen mwkalkodwan kereſy vala naponkeed valo | Eeledeleet kyről wgy mond vala peldaat adwan mynddennek vala ky nem mwkalkodyk nem melto hoǵ chak kynyeret ees eegyeek Ewtődzőr gyenyerẘſeeges lelky gondolo, mert mykoron erdemlőt vona az harmad eghre ffel ragattathny lelky gyenerẘſeeges nywgodalmat lelth vala ennen maganak. Hatodzor ennen magaban valo kyſdedſeeg kyből tamad yozagus alazatuſſaag ky megh byzonwltatyk ennen nyelwe vallaſabol mondwan eggyk leweleeben, twdok meg alaztathnom twdok ffel magaztathnom ees, twdok fogyatkozaſt tyrnőm twdok bewőlkődnőm ees, Azeert myndent tehetők az wr iſtenben ky enghemet ſegheyth. Mynek elette tebbet zolanank ez may zent Innepnek meltoſſagarol laſſok megh az may zent Epiſtolaat

Epiſtola ad Galath 1. cap.

ATyamffyay Nylwan adom twdnotok tynektek az zent ewangeliomot kyt en hyrdetők mert nynchen ember zerent Mert ſem embertewl nem vettem ewteth ſem tanwltam. De az wr ieſuſnak Criſtuſnak yelenteſeeből. Mert yol hallottatok ennek elette az en eeletemet az ſydoy tőrweenben, mykeppen

felette haborgatom vala iſtennek egyhazban es vywom vala ewteth es newekôdôm vala az Sydoy tôrweenben ſok en ydômbelyeknek felette en nemzethſeegembe ereſſ otalmazo leeween en atyaymnak zerzeeſyben Mykoron kedeegh kellemetes leen
373 ewneky ky enghemet el valazta en anyamnak ‖ Meheetewl foghwa es hywa ew malazttya myat hogy meg yelentenee ew zent ffyaat en bennem hogy hyrdethneem ewtet pogan neepeknek. Ottan azonnal nem engedeek teſthnek es veernek De ſem yeweek Ierwſalembe az en elettem valo apoſtolokhoz De meneek Arabyaban es wy'onnan eſmeg tereek damaſcoſban Annak wtanna harom eztendôk el mwlwan yeweek Ierwſalemben lathnya peterth es lakozom ewnala tyzen ewtôd napyg, ewnalanaal teb apoſtolt ſenkyt ſem lattam hanem Iacaboth wrwnknak rokonaat kyket kedeeg maſtan yrok tynektek ym yſten ees lattya mert hamyſſat nem mondok. Annak wtanna yeweek Siryanak es Cilicyanak hataryra. Valeek kedegh yſmeretlen zynnel Iudeaban valo egyhazaknaal kyk Criſtoſban valanak hyttel de chak hallomaſzerent hallyaak vala hogy ky ennek elette haborgat vala mynket ymaran az hytôt hyrdety kyt neha vyw vala es enbennem dycheeryk vala az kegyelmes wr iſtent.

Ezen zent Innepnek ewangelioma vagyon meg yrwan Wyzkerezt nap wtan meg fordwlattyanak ynnepe napyaan

Eeth azeert emlekôzywnk my Idweſſeeghes kôwethſeegewnk peldazattyara ew zentſſeeges eeleteenek zertartaſarol es zent martyromſaggal valo ky mwlaſarol |

Vas electionis eſt michi iſte valaztot edeenyem ennekem ez ember Ez ygheeket yrtta meg zent Lucach apoſtoloknak yaraſokrol valo kenynek kylenczed rezeeben es mondatanak wrwnk wr Ieſus Criſtuſtwl zent ananyaſ papnak es tanoythwannak. Mynemew valaztot edeenye leen wr Iſtennek ez aldot ember ez may zent napon nylvan meg yelenty anyazent egyhaaz kyt ew eeleteeben anneera ffel magaztala es ew bôlcheſſeegewel meg vylagoſoyta hogy ew hozyaa haſonlatos maſ nem tamada, kynek zent newe dycheeretyre es tyztôſſeegeenek ffel magaztataſaara harom rend bely tanwſagwnk leezen Elſſew lezen haborgataſrol. Maſod meg tereeſrôl harmad lelky lataſrol.

Mondam elſſew tanwſagwnk leezen meel kegyetlenſeeggel

yndwlt vala az wyyonnan valo hyw palantaknak az az tanoythwanoknak az az kerezttyeneknek haborgataſara mykeent egy mereez bay vywo vytez wgyan oſtromlya vala es vyya vala anyazent egyhazat. Nekyket ſenyegheteeſſel Nekyket vereſſeegghel, Nekyket oſtorozaaſſal Nekyket temleczel· reetteghetween zaggath vala el az aldot Criſtus Ieſuſnak zent hytyrȣl. Azt kedeeg Saul az nagy keweelſeegnek myatta nem veezy vala ezeeben hogy nagy bozzwſagara vona az wr iſtennek, ew kedeeg ollyannak twggya vala mynt ha aldozatot tenne iſtennek Annak okaert ees Tymotheus pyſpeknek yrth leweleben menty magaat rola hogy ʼeztelen tette vona ew hytetlenſegeeben. Az okaeert ees az iſteny kegyelmeſſeeg nem hagyaa ewtet erekkee el vezny, de hozyaa vonya ewtet es az vezedelmes edeenbȣl draga edeenth zerze kyneel alyg talalhathny dragab gyenget Criſtuſnak dychȣſeeges koronayaban ew nalanaal, wgy mond zent Ianos pyſpek Ennen maga ees byzonſagot teezen rola. Tymoteuſ pyſpeknek yrth elſew leweleeben mykeppen ew vele yrgalmaſſagot tett az wr iſten ‖ Mondwan Egy ygaz bezeed es myndden hyẘſeegre 374
melto mertb az aldot wr Ieſus Criſtus yewt ez vylagra byneſeket Idwezȣytenye kyk kȣzzȣl elſew en vagyon. De az okaert erdemlettem venny yrgalmaſſagot hogy elezer en bennem mwtathnaa megh az en wram Ieſus Criſtus myndden bekeſeeg varaſaat Azoknak tanwſagokra kyk hywendȣk ew benne az erek eelettre. Azert meltan valtoztataa el wr Iſten ez ezes ember mynd kywel mynd belȣl valo termeezetyben hogy anya zent egyhaznak eppewletyben ſok haznaat veennee, kyrȣl wgy ees olwaſſok ew rola, hogy Saul vala newe es palnak hywattatyk kegyetlen vala es alazatoſſagra valtoztateek yreeǵ vala az zent hythnek ffyayra es tellyeſſeeggel iſteny zeretet leen, haragus vala es zylyg leen, gonoz akaro vala es annak wtanna mynd lelkeet teſteet es ez vylaghy eeleteet az zeghen kereztyenekeert atta vala oly kegyelmeſſ atya keppen mynt ha mynd ez vylagot ew zyltte vona

Maſod tanwſagwnk lezen az ew meg fordoytaſanak moggarol ky byzonyawal nagy chodalatus es kywaltkeppen valo leen mynd az ſok zentek kȣzȣt kyt kezdettẘl foghwa fȣldrȣl tamadanak, kyt megh yſmerhetẘnk ez heet dolgokbol Elezer az mennyey feneſſeegnek vylagoſſagabol ky ewtet meg kȣrnyeekȣzee

mykoron meegyen vala az wton damaſcus varaſban mynd ew ſeregheewel eegyetemben Maſod dologh tŏrtteneek az ew le eſſeeſe lowa hatarol az feldre hanyot homlok. Harmad dologh hogy wr Iſtennek zozattyaat hallaa | Meńbŏl ſydo nyelwel mondany Saule Saule myt haborgatz enghemet az en hyweymbe. Meel ygheegben magyarazo yraſ wgy mond meg rettentee az kegyetlent le eytee az hatalmaſ meg tanoytaa az eztelent es hozyaa haytaa az dagalyoſth mondwan kemeen teeneked az ŏztŏn ellen rwgodoznod, halwan es lathwan azeert paal az eellyen dolgokat meg yſmeree hogy erŏſſeb vytez es nagyob hatalmas wr talaltta vona ewtet kynek ellene nem alhatna ottan kynyergheeſre veewee dolgaat Es monda: Wram ky vagy, felele Criſtus En vagyok az nazarethbely Ieſus kyt te haborgatz paal azt halwan annal ees ynkab meg yede es monda Wram myt akarz hoǵ teegek, wgy mynt azt mondanaa, ha te felſſeegednek ez maſtany zolgalatom nem kellemetes haat myt mondaz tennem felele wr Ieſus Criſtus oly mynt meg enghedŏthnek parancholatot adwan ewneky kel' ffel meen el be az waraſban es meg mondatyk teeneked myt kellyen teenned. Eth wgy mond maǵarazo yraſ, az nagy feneſſeeget lattyaak vala mynd az teb tarſſy ees de az wr iſtennek zozattyaat nem voltanak meltok hallany hanem Saul, hogy kedeeg azon helyen meg vakwlt lett leegyen az oka volt hogy az feneſſ kŏdben teſty zemeywel latta az aldot Ieſus Criſtuſt es vakon kezeenel foghwa vezetteek be damaſcus newŏ waraſban. Negyed dologh azeert ez az ew teſty vylagoſſaganak megh foztaſa. Mykoron azert harom nap eſtyk eehen zomeehon lett vona es ymathkozwan myndden eegyeb embery nyayaſſagnaal kyl mykeppen ||
375 Zent Iraſbely doctorok zolnak rola azon harmad napyg ew ymatkozaſanak ydeyn ragattatot volt ffel az harmad egyglen ew lelke zerent es latta legyen az mennyey dychŏſeeghŏt az zenteknek zeer tartaſokat az yſteny harom zeemeelben valo eeggyeſſeeget kyre oztan zent dyenes doctor tanoythwanyaat meg tanoytaa Eſt ott Iſteny zoot es angyaly bezeedet hallany kyket feldŏn halando emberrel nem yllyk kŏzŏlny kyrŏl emlekŏzyk Galattya belyek yrth leweleeben mondwan, en ſem embertwl nem vettem ſem tanwltam de wr Ieſus Criſtuſnak yelenetybŏl Ewtŏd dolog palnak meg latogataſa, kyrŏl wgy

vagyon meg, Vala Damaſcuſban nemynemew tanoythwan Ananyaſ newő, kynek zolwan Criſtus Ieſus monda Ananya, felele yme en wram. Monda ewneky, kel ffel meny el az wczara ky yǵeneſnek mondatyk es kereſſed meg Sault ky maſtan ymatkozyk. Es mykor rywŷdeden zolwan el ment vona, Azonkőzben meg yelenteteek palnak ees Ananyaſnak yewely, es bel menwen monda Saul atyamffya a' my wrwnk Ieſus kyldőt enghemet te hozyaad, ky az wton teeneked yelent hogy laaſſ es tellyel be zent leelekkel. Hatod ymaran dolog Saulnak meg vylagoſoytaſa Mert ottan el eſeenek az halyagok ew zemeyről mynt az hal heey es lataſth ween es ffel kelween az ymachagrol eetel ween es ottan meg wyywla ew ereye mynd leelekben mynd teſtben. Es azonnal bel menween az ſydoknak Synagogayokba predicallà vala az meg fezẘlt criſtuſt es az hytetlen Sydokat gyalazya vala. Annak okaert ees akaryaak vala ewtet meg őlny es az varaſ kew | Falant bochataak ky, hogy el zaladna, es az napſagtwl foghwa leen az zent ewangeliomnak kyrtőlew zawa, Criſtuſnak predicallo zolgaya es az zent kerezttyen hythnek erőſſ bay vywo vytezee, kyeert meennyet faradot es mwkalkodot, kyeert mennyet fwtozot es haznalt, kyeert mennyeth zenwedőt es vallot byzonſaagh ennen nyelwe vallaſa es yraſa Heted dolog Az mennyeknek lataſa es yſmerety kyről ennen maga nemykeppen emlekőzyk maſod Coryntombelyeknek yrt leweleenek tyzen kettőd reezeeben mondwan twdok oly embert de nem twdom ha teſthben awagy teſthnek kywle ffel ragattathwan az harmad egre es az meennyey paradychomban hol ott hallot oly iſteny tytkokath kyket nem yllyk embernek zolny Doctorok magyarazwan ez ygheeket yeleſſen zent Agoſton nylwan vallya hogy ew lelke zerent az meennyey dychőſeegben volt es ott iſtennek zawat hallotta es az mennyey eedeſſeeget koſtolta, ky ſoha annak wtanna ew zyweeből lelkeeből ky nem zakadot, kyt meg erthetẘnk ennen bezeedeeből, romayaknak leweleenek nyolchad reezeben, twggyok wgy mond hogy az iſten zeretőknek myndden dolgok yora leezen, azoknak kyk az zentők zamokban vannak hywattathwan, Mert kyketh az wr kezdettẘl foghwa meg latot es el valaztot haſonlatoſoknak lenny az ew zent ffyanak abrazattyahoz hogy nagy ſok atyaffyak kőzőt ew legyen elſſew zylőt, kyket kedeeg el valaztot

hywőt ees. Es kyket hywot azokat mèg ygazoytot ees, Es kyketh meg ygazoytot azokat ffel magaztatot ees. Myt mongywnk azeert rola ha wr iſten velwnk vagyon ky arthat my-
376 nekewnk? ky az ew || Eggyetlen eegy zent ffyanak ees nem enghedőt, de my eerettewnk atta ewtet, Mykeppen nem adot vona myndent es mynekewnk ew vele ky vadolkodyk az wr iſtennek valaztottay ellen. Iſten ky meg ygazwyth kychoda ky karhoztat? Criſtus Ieſus ky halalth zenwedőt, ky ffel ees thamadot ky vagyon Iſtennek yoghyara ky kenyeregh ees my eerettewnk Azeert ky valazt el mynket a' Criſtuſnak zeretetytewl? haborwſaagh ee awagy zomorwſaag ehſſeegh ee awagy mezeytelenſeeg vezedelem ee awagy yldőzees awagy ellenſeeghnek fegywere Mykeppen yrwan vagyon az ſoltaar kenynek [†] reezeeben Mert te eeretted wr iſten meg őlettetwnk awagy halalth zenwedewnk naponkeed mynt az meg őlew hyoyok, de mynd ez eellyen dolgokban győződelmeſek vagywnk az wr iſteneert, ky mynket zeretőt azeert byzonyos vagyok benne, Mert ſem halaal ſem eelet ſem angyalok ſem feyedelmek ſem yozagok ſem maſtanſaag ſem yewendők ſem erőſſeeg ſem magaſſaag ſem meelſeeg ſem eegy teremtet allat zaggathat el mynket wr iſtennek zeretetytewl ky vagyon Criſtuſ Ieſuſba my wrwnkban, deo gracias yme azert zerelmes atyamffyay laſſatok ez zent apoſtolth ky teſthben angyal vala es leelkeeben ember vala, ez azeert a' bodogh eelet ez feldnek zyneen kyt tanwlt vala az meennyey bodog lataſban es my nekewnk tanwſagwnkra meg yraa Senky wylag kezdetytewl foghwa ezt nem hallotta vala ſem mondotta vala ſem ertette vala Adam ffyay kőzzől. Azeert dycheerteſſeek az wr iſtenben ez iſtenes zent paal.

Harmad tanwſagwnk lezen ez keth zent apoſtoloknak zent halaloknak es martyromſaag zenwedeſekről, Myeert hogy wr iſten ewket wgyan | Arra valaztotta vala. Ennen magok ees kedeeg lelkők zerent kywannyak vala kyről zent peter wgy monda Twdom hogy kőzel vagyon az en haylokomnak az az teſtemnek meg feſleeſe, zent paal kedeeg kywanok ky feſlenem es lenny az en Criſtuſſommal ꝛc. Zent peternek martyromſagaat yrtak meg zent linus papa es egeſyppus es leo papa. Zent palnak kedeeg veeghezetyk yrtta meg zent linus papa.

Zent peter apoſtol meene romaſagban Claudiuſ chazarnak

ydeyn es hwzon ewt eztendeeg cele a papaſſagban. De mykoron nagy ſok haborwſagot zenwedne Nerotwl, az erdenghes Symoneerth neky yeleneek az aldot Ieſus mondwan. Twdom hogy Nero es Symon gonoz zandekkal leegyenek te hozyaad, de ne feel' mert en te veled vagyon es adom teeneked az en zolgamnak palnak vygaztalaſaat ky honapy napon Romaban be yew. Es mykoron zent paal hozyaa yewt vona nagy erembe leen raytta es predicallaak vala az zent hytet es az erdenghes Symonnal nagy vetekődeeſek vala, kyt mynd Nero chazaar mynd egheeſ romaſſaag Iſten newőn tyztőlnek vala. Veegre nagy keweelſeegnek myatta ffel fwalkodwan azt mereezlee mondany, hogy egybe gyẘlneenek es meg mwtathnaa ew iſtenſegheenek hatalmaat es lathnaak mykeppen ffel menne menyorzagban Azt hagyot napon ffel haga az tanach haznak teteyre awag ablakaara es ky rwgazkodwan erdeghy ſeghedſeegnek myatta vyſeltetyk vala az eghen. Azt lathwan az bolond neepek nagy kyaytaſſal ymaggyaak vala mynt iſtent. Monda zent peter myeert ymaran az nagy veenſeegnek myatta meg ghőrbedet vala, nem hayolhat vala yol ffel, paal atyamffya tekeench ffel es laaſſ chodaath || Es mykoron ffel tekeentet vona lataa 377
haat az eghen yaar es monda Oh atyamffya peter myt halgatz veegezd el a'myt zantal, mert ymaran az wr iſten hyw mynket, enym az ymatkozaaſ tyeed az parancholat. Ottan azert monda zent peter Oh Sathannak angyaly parancholattal erőltethlek tyteketh ky ewtet az eghen vyſelytek, a' my wrwnk Ieſus Criſtuſra, haggyatok le eſny. Es ottan el bochathwan le eſeek es nyaka zakada. Azt halwan Nero chazaar nagyon kezde raytta bankodny es monda Noh lehet ketſeegben eytőttetek de byzon gonozwl keel el veznetek es ottan meg fogataa es temleczbe vettetee Es predicalwan az temlecz tartonak meg fordoytaak ewteth es zabadon hagyaa yarny Annak okaert ees keeryk petert az hyw kereztyenek hogy el fwtamneek chazaar elől Es mykoron rea enghedet vona ywta az varaſſ kapwyara. Lataa haat az aldot Criſtus Ieſus be yew Romaban es ottan monda Peter, Domine quo vadis, wram howa meeg, felelween ym romaban yewők eſmeg meg fezẘlnőm. Monda peter; wram ha eſmeg meg fezẘltetől felele eſmeg. Monda Peter, haat en meg terők hogy te veled eegyetemben megh fezőylteſ-

ſem. Annak wtanna Peter lataſaara criſtus menybe ffel veeteteek. Es ezeeben vewee magaat peter hogy ew vona annak oka. Ottan eſmeg hattra teree, es ez lataſth meg yelentee az hywôknek Ottan azeert ywtanak el az chazaar zolgay es eleyben vyweek ewket es zent peternek tendôklyk orczaya mynt az fenes nap wgy hogy chodalkozyk vala raytta az chazaar mynd ew zolgaywal Es monda. Te wagy ee az ky az kôz neepeket ew | Feleſeegektŵl el zaggatod, felele zent peter es meg dorgalaa ewtet mondwan, ennekem mynden dychôſeeghem az zent kereztffaban vagyon. Monda Nero chazaar, ha az kerezthffaban dychekôdôl kereztffan kel meg halnod. Ottan reeayok adaa az halalnak ſentenciayaat hogy petert meg fezeyteneek mynt ydeghen embert, zent palt kedeegh myeert romay zabadoz vala nyakaath vaghnaak.

Zent yraſbely doctorok kôzôt kerdees tamad. Myre akaraa ezt ezenkeppen zerzeny az wr iſten hoǵ a' teb zent apoſtolok kôzôt chak ez keth yeles ffew apoſtolokat egyben akaraa tarſſolkottathny es az yeles romanak varaſaban martyromſagot zenwednyôk. Rywideden erre keth keppen felelnek zent doctorok. Elezer es elſſew oka leen, merth mynd az teeb apoſtolok kôzôt chak ez keth zent apoſtolokrol olwaſtatyk, meg yǵerween ennen magokat anya zent egyhazat meg otalmazny ew zent ymachagokkal kyrôl maſod leweleenek elſſew rezeeben wgy monda zent peter, Atyamffyay gondot vyſelek rola hogy gyakortaa meg emlekôzôm ty rolatok en halalomnak wtanna, kyrôl wgy olwaſſok rola, hogy mykoron az kereztffan fygghene halwan, yeleneenek keth angyalok es mondanak Ne akaryatok az ew halalaan bankodny De ynkab erŵllyetek es vygaggyatok, mert erek eerettetek valo eſſedôzôth eerdemlettetek veenny az wr iſtentŵl, zent paal meg azonkeppen zenetlen valo eſſedezônek ayanlotta ennen magaat, kyrôl wgy mond romayaknak yrth leweleeben es ffylypis newô zeeghetbelyeknek meg azon-
378 keppen, Tano byzonſaag ennekem az wr || Iſten kynek zolgalok eeyel es nappal, hogy mynd wnoſ wtalan emlekôzetôt teezek ty rolatok en ymacchaghymban. Maſod oka az ew tarſſaſſagoknak ez, mert mykeppen zent petert ſeyedelmee tette ew zent hatalmanak yeles voltawal. Azonkeppen zent paalt ees lelky malaztoſſaggal, kyrôl ennen maga wǵ mond maſod Coryntombelyeknek

yrt leweleenek tyzen eeggyed rezeeben, anya zent egyhaznak eppẘletyben mynddennel beewebben mwkalkodot vona, noha ennen maga mynddennel kyſſeb es alaab valo lett vona.

Ez zent apoſtoloknak halalokrol meg emlekôzween zent Dyenes doctor ky az ydôben ott volth wgy yr thymotheus pyſpeknek ha lattad vona zerelmes atyamffya az halaloknak moggyaat hyzôm hogy el ſogyatkoztal vona keſerẘſeghnek myatta. Oh ky volt vona oly ember ky nem ſyratta vona anya zent egyhaznak kew ozlopyt vynny az keſerw halarra kezôket hattra kôtôzween zômôket ees be kôthween Az gonoz ſydokat hagyapalny verny tazygalny rangatny teetowa es nagy keyaytaſſal chwffolny zydalmazny oh azth lathwan az zegheen kerezttyenek mynemew nagy ſyralmat ohaytaſth teeznek vala ſenky azt kywe nem yelenthety. Mykoron kedeeg el valazttathnanak egy maſtwl Monda paal a'my eedes meſterẘnk peternek Bekeſeeg hozyaad atyamffya peter Anyazent egyhaznak fundamentoma Criſtus Ieſus yohaynak es baranynak byzon paztora felele peter ees paalnak. Meeny el bekewel atyamffya paal myndden lelky yonak predicatora Az ygazaknak ydweſſeegeknek kôzbe yaroya es vezerlôye Es azonkeppen | Egymaſtwl el valanak En kedeegh kôweteem az en eedes meſteremet mert nem eegy helyen zenwedeenek. Zent petert azeert meg fezeyteny monda. Nem akarom hoǵ azonkeppen leegyen mynt az en edes meſterem, de fordohatok ffel az kerezthffaat labbal ffeel es fewel alaa. Annak yegyzeſeere hogy Criſtus Ieſus menybôl alaa yewe, en kedeeg ez feldrôl menyben meegyek. Monda towabbaa: En eedes wram Ieſus teeghedet koronkeed kvwantalak kôwethnôm, de ygazan nem akarttam meg fezeytethnem, ymaran halaat adok teeneked mynden yawydrol, kykkel enghemet zeretteel, ymaran ayanlom en magamath te zent markodban es ez zeeghen neepeth. Ezeket meg mondwan el bochataa az ew eedes lelkeet ottan zent Marcellinus es Apuleius ew zerelmes tanoythwany lee veweek az kerezthffarol es draga kenettel meg kenôghetween nagy tyztôſſeeggel el temeteek.

Zent paalth ees mykoron az waraſ kapwyan ky vynneek egy zent azzonyallat kynek plantylla vala newe eleebe eſeek es ayanlya vala magaat ew zent ymachagaban, kynek monda zent paal. Meeny el plantylla erek Idweſſeegnek leanya hoẑ

ennekem eeǵ kezkenőth en feyemnek es zemeymnek be kőtee-
ſeere, kyt eſmeg megh adok teeneked es ottan el hozaa. My-
koron a' meg zerzet herre ywtot vona Nap kelettre fordwlwan
es kezeyt ffel emelween nagy ayo'tatuſ ſyraſſal ymacchagot
teen es zent kerezthnek yegyeet vetee mynd homlokara meel-
leere es zemeyt be kőthween terdeere eſeek es naǵ batorſſaggal
ky ńoytaa nyakaat az hoheernek es azonkeppen ffel wewee az
379 zent martyromſagnak koronayaat || Azonnal mynt az ew feye
derekatwl el zakada nagy ffel zowal Sydo nyelwen Ieſuſt
Criſtuſth keya'tta ew zent teſteeből kedeeg elezer wyzes teey
annak wtanna veer zarmazeek es az eegen nagy feeneſſeeg
yelenteteek es ew teſteeből nagy zeep yllath erzetteteek. Mynt
kedeeg nyakaat vagaa az hoheer ottan zent palnak keze eegybe
takaroytaa az zőm kőtew kezkenőth mynd veereevel es plantylla
azonnak vyween monda: yme hol kezkenőd tyzteſſeeggel tarc-
chad Es mykoron az hoheer vytez ees be yewt vona monda
ewneky zent plantylla yo vytez hol hagyaad az en eedes
meſteremet felele Am az varaſſ kyẘl az bay wywo helyen ſekẘz-
nek mynd tarſſawal. Monda zent plantylla yme en maſtan la-
taam hogy mynd ketten peter paal be yewveenek az kapwn
nagy zeep feenes rwhazatban es nagy eekes korona vala ew
ſeyekben. Es yme ez veeres kezkenőth meg hozaa ennekem
hogy azth lattaak vona nagy ſokan tereenek az zent hyttre.
Engheggye az kegyelmes wr Criſtus Ieſus az ew eedes zerelmes
apoſtolynak halaloknak ees eerdemeknek myatta mynekewnk
ees eeletẘnkben az ew zent malazttyaat byneynknek bocha-
nattyaat es halalwnknak ydeyn es wtanna az erek Idweſſeeg-
nek wtaat meg talalhathnwnk es eegyetemben az meennyey
dychőſeegben ywthatnwnk Amen.

Azzonywnk zyz Marianak latogataſarol valo Innep

Ez may zent Epiſtolaat yrtta megh bőlch Salamon zent leelek wr iſtennek yhleeſeeből Iſteny bőlcheſſeeghnek es az zyz anya marianak zemeelyeben dycherettről yrth kenyweenek maſod

rezeeben | Meely yghееknek elette wgy mond az ew bal kezee en feyemnek alatta vagyon es ew yoghyawal meg ŏlelt enghemet ymaran az wtaan kŏwetkŏzyk ez may zent Epiſtola mondvan.

Epiſtola:

IMe ez yewe le zŏkŏlween az heegyekbŏl atal menween az halmokat haſonlatus leen az en zeretŏm az vad kecchehŏz es az ghymborywhoz yme ew aal a' my falwnk megŏth kŏzel neezween az ablakokon es tawol ŏryzwen az nagy ablakokon, yme az en zeretŏm zool ennekem kel fel en zeretŏm en galambom en zeepem en eekeſſeeghem es yew' eede. Mert ymaran az tel el mwlth az zwz el meent es le hwllot az mezey vyragok ky nyltanak a' my fŏldewnkŏn az myweltéteeſnek ydeye el yewth Az gherlycze madarnak zozattya hallattatyk a' my fŏldewnkŏn Az ffyghe ffa ky hozta ew gyengyechkeyth az vyragzo zelŏk yllatot bochattanak keľ ffel azert ſyeſſ eede en zeretŏm en zeepſeeghem es yew' el en galambom az kew zalnak odwayban es gyepewnek wdwyaban Mwtaſſad meg ennekem te zeep orczadat yme zenghedez ymaran az te zozatod ennekem fyleymben. || Mert az te zood yghen eedes es az te zyned yghen 380 eekes.

Ez may zent Epiſtolaat yollehet yrtta meg bŏlch zent leelek myath bewtẘzerent De maga mynden zyn zerent valo ertelmeet el tawoztathwan veennewnk es kŏwethnewnk keel lelky nemes ertelmeet ky az lelky halalbol meg eelezthet mynt zent Ianos yrya az zent ewangeliomba. Az leelektwl az hatalom ky meg eelezt ez teſt ſemyt ſem haznaal. Zent paal meg wgy mond azont byzonyo'thwan kyk iſtennek lelke myat gyoropottathnak, chak azok az yſtennek ffyay wgy mond azeert magyarazo yraaſ az ygheen yme ez le yewe az heegyekrŏl wr Criſtus Ieſus le yewe menynek heegyeybŏl mynd az kylencz egheknek magaſſagabol atya myndenhato yſtennek kebeleebŏl az zeplŏtelen zyznek tyztaſſagus meeheben Es onnan az zoroſſ yazolban Onnan ez wylaghnak gyarlo temleczeeben Onnan az magaſſ akaztoſſara onnan az zoroſſ koporſſoban. Onnan eſmeg ez wylagra es ez wylagrol atya wr yſtennek yogyaara yme azert mynemew zŏkŏlleſŏket teen ez wylaghnak meg valthſagaeert es hamarſaggal meg ffel meene az gyenghe ghymnek gyorſſaſſaga zerent.

Wgy monda towabbaa: yme ew aal a' my falwnk meghet az az a' my halando teſtewnknek termeezety alat el enyeztethween halando zemeknek előtte merth ſoha ez wylaghy zem az dychőſeegben valokat nem lathattya vota keppen. Az oka leen ees hogy wr Ieſus az embery halando termeezetet ffel vewee zent leo papa mondaſa zerent, mert az iſteny termeezetben keent es halalt zenvedny | Sem alkolmas Sem melto nem vala. be neez wǵ mond towabbaa az ablakokon. Azt lattyok zokaaſ zerent hogy mynden haaz veezen vylagoſſagot az naptwl a' meg nytot ablakokon Azonkeppen Criſtus Ieſus meg vylagoſoythwan az zent Apoſtolokat zenth leeleknek malazttyawal es az ew zent predicacioyoknak myatta anya zent egyhazat es mynd ez zeeles vylagot, ezek leenek azert az nagy Idweſſeeges ablakot kyknek ymaran tanwſagoknak atala neez reeank az aldot Ieſus Criſtus menynek magaſſagabol ew zent yrgalmas zemeywel nylwan lathwan eeyel es nappal mynden dolgaynkkat. Azonkeppen az kyſded ablakokon ertethnek az reeghy zent patriarkak proffetak kykben kezdettwl foghwa meg allot es zykrazot anya zent egyhaznak hyty fondamentom zerent De mynt zool az eedes Criſtus az ew hyweynek kel ffel en zeretőm az az a' twnyaſaghbol reſtſſeegből ſok almaſſagbol mert az heel' es az wth kyn yarz vezedelmes kel' ffel azert zent zeretethnek wtara yo ygyekőzethnek őſwenyeere tyztőletes erkőchnek eeleteere. Es yew' el az kewes mwkalaſ wtan az nagy nywgodalomra. Mert az tel el meent es az zwz el mwlt az az Ne ffeel eeth ſemy vezedelemtẘl ſemy haborwſagtwl mert eeth ſemy poganſaag nynchen. Semy hatalmas kegyetleneknek yldőzeeſe De nagy batorſſaag nagy kyeſſeeg Nagy ſem vyragoknak yllatozaſa az az yo es zent yozagoknak erwendeteſ eerdeme meg technek a' my főldeẘnkőn. Az alazatus gherlycze madarnak hallattatyk gẘggheeſe az az zent lelek wr iſtennek malaztťa nylwan vagyon az alazatus zywekben ky embernek byneyt ky yelentety zent gyonaſnak myatta es Idweſſeeges tőredelmeſſeeget zerez ew byneyről. Erről ertetyk zent Iſayas proffetanak mondaſa wr yſten
381 zaya atal. Vala meel' horaban a' byneſ ember || Meg nyeegendy ennen magaban az ew gonoſſaghyt towabbaa megh nem emlekőzőm rola, mert mykoron zent lelek malazttyatol ember meg zannya bannya ew vezedelmes eeleteeth byzhatyk ember hogy

wr iſten ymaran meg bochatta wgy mond towabbaa az ffyghe ffa ky bochatta az ew bymboyt ky eeretlen gymelchnek mondatyk az ffyghe ffan kynek gymelche myat paradychomba el eſeenk ertetyk anya zent egyhaaz kynek elezteeb eeretlen gymelche leen es ſawanyw merth ſenky annee yoot nem tehete hogy annak myatta menyorzagban meheſſen. De mykoron az aldot Criſtus Ieſus el yewe ozttan nemes eerth gymelchőket teremtee kylemb kylemb nemes zentőket kyben atya wr iſtennek mynden zywe akarattya bel tellyeſődeek Annak okeert ees wgy mond kel ffel ymaran en zeretőm Elſſew zeretőye atya wr iſtennek Criſtus Ieſuſnak edes zeplőtelen lelke. Annak wtanna az eedes zyz marĭa, annak wtanna mynd az nemes zentek kyknek wgy zool yew' el en zeepem en galambom, az kew zaalnak odwayban. Az erőſſ kew zaal mondatyk az aldot wr Ieſuſnak embery termeezety ew odway zent ſebey kykben meeneewel gyakraban anneewal gyenyerwſeegőſben eelnek es lakoznak az hyw alazatos lelkek. vala ky gyakortaa meg emlekőzyk Criſtuſnak zent halalarol yol ertty az myt akarna mondany etth az zent leelek es mynemew ſyralmas kenyergheeſſel zool es bezeel az ew eedes wrawal es mynt kywannya ha lathatnaa az ew zerelmes Idwezeyteyeenek zeep dychőſeeges zyneet kynek hallya zawaat ew zyweeben zent yraſban, az okaeert ees eremeſth zoolgal ewneky mynd ew eelteeben |

Ewangeliom

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg zent Lucach ewangeliſta ewangeliomrol zerzet kenyweenek elſew rezeeben es leen eredety Idwezeytenk Ieſus foganattyanak elſſew eztendeyben zent Gergy hawanak ewtőd napyan az az akoron eredőt leegyen ky azzonywnk zyz maria zent Erſebeth azzonhoz ew hazatwl: ha ygaz napzaam zerent zamlallyok myg eſmeg hazahoz tertth onnan Negyed ffel honapot teezen Nem harmat az zent ewangeliom zerent. De hogy myndden hamyſſagot el tawoztaſſwnk az zent yraſbol ky veelhettyek hogy nem azon napon eredőt leeǵen el mykoron zent gabriel archangyal azzonywnkhoz yewt vala de annak wtanna vala my keweſſe mygh az wthoz zerzette ennen magaat Es teree hazahoz ezen zent ydőben mykoron anya zent egyhaaz ylly ez zent ynnepet Ennek kedeegh oka mert ſohol

nem talalwnk ennek wtanna emlekȍzetȍt tenny rola, ezenkeppen zolnak rola zent doctorok.

Mykoron azert zent Gabriel archangyal yewt vona zent haromſaghnak akarattyabol azzonywnk zyz mariahoz Criſtus Ieſuſnak foganattyaat meg hyrdethny Es azzonywnk neky enghedween mondotta vona Ecce ancilla domini fiat michi ſecundum verbum tuum yme wrnak zolgalo leanya leegyen ennekem az bezedȍd zerent. Ezeeben forgattya vala zent erſebethnek foganattyaat ees. Az okaert zent leelek wr iſten ffel yndoytaa zyweet hogy meg latogathnaa ewteth es az zent magzatot. ||

382 Az ydȍben ffel kelwen maria meene el az heegyekre nagy ſyetettel Iwdanak varaſaaban es bel meene Zakariaſnak hazaban es keżenee erſebetnek. Es leen az hogy hallotta vona erſebeth marianak kezenetyt ewrẘle a' magzat ew termeeben es bel teleek zent leelekkel erſebeth es ffel keyayta nagy zowal'es monda. Aldot vagy te azzonyallatoknak kȍzȍtte es aldot te meehednek gymelche Es honnan vagyon ez ennekem hogy yewyȍn en wramnak annya en hozyam. Merth yme mynek wtanna te ydwȍzletȍdnek zozattya yewe en fyleymbe ewrẘle vygaſſaggal az magzat en termembe. Annak okaert bodogok kyket hyttel mert byzonyawal bel tellyeſednek te benned kyk mondathwan vannak teeneked wr iſtentewl. Es ottan monda Maria Fel magaztallya en lelkem wr iſtenth merth ewrẘle en eelȍ lelkemen ydwȍzeytew iſtenemben

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay akarwan zolny mynt meeltatlan ez may zentſſeeges napnak meltoſſagarol es erwendeteſſeegherȍl. | Myeerth twlaydon az zent Iſtennek zerelmes annyarol vagyon eredety es fondamentoma ky mynden zentȍknel meeltoſſagoſb myndden dychȍſeegnek felette vagyon es mynden teremtȍt yo ew nalanaal alaab vagyon kynek chak wr iſten vagyon felette kyt ſem meeny ſem fȍld eeleegkeppen nem dycheerhety haat my zent Agoſton doctor mondaſa zerent my vagyoonk ſemyt eerdemmel teetemeennyel byneſek hogy ewneky meelto dycheeretȍt mondhaſſwnk. Ha meeg myndden teſtẘnk tagwnk eelȍ nyelẘre fordwlhatna ſem vonank eeleghek zolaſra Zent Ieronimos doctor megh wgy mond. Ha ennekem ezer zaam vona es annee nyelwem mynt az eghnek Cyllaghy es mynd azok zengheneenek, meeg ſem tehethneek eeleghet tee-

neked az te nagy meltoſſagos yowotodrol Oh en zent azzonyom.
Azeerth nagy zykſeegkeppen yllyk mynekewnk folyamnwnk az
ew zent malaztoſſagahoz kynek nyereeſeewel meltobban zolhaſ-
ſwnk ew zentſſeeges tyztőletes voltarol Es ez may zent ewrőmee-
ről vygaſagarol, kyből dychekődyk ees az zent ewangeliomnak
magyarazattya zerent Mert ez may zent ereme leegy az ew
zyzeſſeeges zyweenek maſod eelezteeſe ew zent ffyanak foga-
nattya wtan. Annak okaeert ees ez may zent ynnep mondatyk
zent eremnek ynnepenek mert nagy ſok reend bely eremek
tamadanak ez may napon ha az zenth ewangeliomot meg te-
keenttyek ; Elezer az wr iſten zent ffyanak mert ymaran fogantatot
vala mert ymaran hyrdettetyk vala az zentőktẘl Maſodzor erẘl
vala Ianoſ ees mert yelennen vala az ew meg zentőleſe har-
mazor az zent angyalok mert az ew tarſſaſagok zaporodny kez-
dőt vala Negyedzer zent eerſebeth bel telween zent leeleknek
malazttyawal Ewtődzőr az eedes zyz maria: kyt ottan ennen
maga ky yelente. Wygada az en eelő lelkem || En Idwezőytew 383
Iſtenemben Oh zerelmes atyamffyay byzonyawal nagy ayoytatuſ
zywel leelekkel yllyk mynekewnk ez meltoſſagus erwendeteſ-
ſeegben magwnkat elegőytenewnk zent paal apoſtolnak mondaſa
zerent myndden erẘlőkkel thwdnya yllyk leelek zerent erẘl-
lyetek Oh ha megh gondollyok a' meennyey dychőſeeges zent
erẘmet honnan vagyon es kytewl zarmazyk byzonyawal ezẘnkbe
vehettyők mert ez may zent erewmnek ees wgyan azon eredety
onnan vagyon es azonoktwl, mert az eedes Ieſuſtwl az zeep
zyz mariatwl es az zentektẘl. Maſodbol meltoſſagus ez may zenth
nap az nagy lelky gymelchnek az az zent papaktwl reea en-
ghedet bwlchwknak haznalattyabol. Mert mykeppen az egyhazy
zent zoloſmaban olwattatyk zent Wrban es Bonifacius papak
azon es anne zenth bwlchwt enghettek ez may zent ynnepre
mynd octawayg Mynt zyntyn wr napyara mynd Bullayawal
eegyetemben Azert felette yo embernek zent gyonaſſal es tőre-
delmeſſeeggel hozyaa kezẘlny, hogy az zent Bwlchwkat meg val-
haſſa: mert halaloſ bynbe valok ſemyt twdwan nem haznalnak
vele Am wgy mond zent paal apoſtol myndden lelky yoth wr
iſten aad az ewtet zeretőknek. Zent Bernald doctor meene-
wel tyztab es nagyob az iſteny zeretet emberben, anneewal teb
yot veezen wr iſtentewl. Azonkeppen ha ky az eedes zyz ma-

riat zerety es zerethween dycheery nynchen oly zykſeghe embernek akar ew lelkeeben akar teſteeben akar ez wylaghy eeleteeben hogy a' zyz marianak atala meg nem nyerhety, kyről wgy mond egy zent Iraſbely doctor. Myndden tyztőſſeegők kőzőt Neegy yeles tyztőletes meltoſſagokkal zerette wr Iſten az ew zerelmes zent annyaat. | Elſſew hogy ſoha ſemynemew el veghezőt tanach a zent haromſaghnak tytkyaban nem lehet az zyz anya marianak yelen voltanaal kyl. Maſod hogy ſoha ez wylagra ſenkynek vala mynemew iſteny malazth nem adatyk az zyz marianak hyreenel kyl. Harmad hogy ſoha ſenkyſ wr iſten erek karhozattra nem veeth Az marianak Akarattyanaal kyl. Negyed hogy ſoha az ew zentſſeeges kenyergheeſe hey'aban nem haggyatyk el hogy meg ne halgattathneek. Akar meeſ naǵ byneſſeert ees, yme zerelmes atyamffyay laſſaatok az kegyelmes zyz maria azzonywnknak es zeep zylenknek nagy tehetſſeegeet es hatalmaſſagaat: erről wgy mond zent Ignacius pyſpek Byzonyawal lehetetlen vala meeſ byneſnek Idwőzewlny az te ſeghedelmedneel kyl oh aldot zent zyz Caſſianus meg wgy mond, Embery nemnek mynden Idweſſeeghe chak az te malaztoſſagodban vettetőt oh kegyeſ zeep zyz maria. Zent Agoſton doctor megh wgy mond. Oh aldot Iſtennek zent annya, Byzonyawal az te aldaſſodnak myatta aldatyk meg mynden teremtet allat. Mert aldot vagy az zenth malazthnak myatta kyt meg leeleel. Az tyztőſſeegnek myatta kyt erdemleel az yrgalmaſſagnak myatta kyt zeplőtelen zyleel, Az dychőſeegnek myatta kyt meg kereſeel xpus Ieſus ky mykeppen reezeſ leen az my gyarlo es erőtelen termeezetẘnkben, azonkeppen ennen yo woltaeert teegyen mynket reezeſſee ew erekkewl erekkee valo dychőſegheeben Amen. ||

384 Imaran Laſſok megh mykeppen meene az ghengeſſeeges zyz a' meennyey nemes zeep wyragh Iſteny draga yllath ew zeplőtelen zyz meehenek kywanatuſ gymelcheewel anny mezzee annee nagy hozyw wttra es keweſed magawal thwdnya yllyk Nazarethből Ierwſalemben, hol ott lakozyk vala az ew rokonſaga zent Erſebeth azzon es Zakaryaſ Illyk myndden ayo'tatus lelkew embernek zywezerent meg gondolny es eellyen nemeſ zentőkkel eegyetembe tarſolkodny es ewnekyk zolgalny a' myben lehet, awaǵ chak ha nem lehet raytok kenyerẘlny.

Ezen wthnak azert yaraſabol harom nemes tanwſagwnk lehetnek my lelky ayo'tatoſſagwnk mellee. Elezer tekenchek meg meely kegyes zywel es eedeſſeeggel kywanatoſſaggal es alazatoſſaggal az eedes zyz maria erede ky ew hazabol meeſ zandekot meeg akkoron vett vala zyweeben es zandekaban My ydőben zent Gabriel archangyalnak yzenety myat atya wr iſtennek zent ffyaat [ymaran] meeheben fogatta vala, kynek byzonſagaara peldaywl azt ees hallotta vala hoǵ az ew ween es ydew yarta rokonſaga Erſebeth magzatot eerdemlőt vona fogadny ew meheeben kynek ymaran hatod honapya ees vona, kynek hallaſa mondhatatlan nagy erẘmet gyoropottatot vala az eedes zyz marianak zyweeben lelkeeben Azt ees vely vala, hogy az wr az aldot magzatot előtte yarowaa tennee az ew zenth ffyanak. | Ime azeert meeſ meeltan Izgattya vala az kegyes zyznek lelkeet az zent leelek hogy el meenne es az iſteny adomant meg latogathnaa es azon vyzzel meg zentőltethneek myndden byneeből zent leelekkel bel tőltethneek proffetaſagra emeltethneek es predicatorra tetethneek, az eedes wyonnan foggantatot zyznek gymelcheetwl. Tekeenchek meg ymaran, mykeppen az eedes zyz maria myndden Idweſſeeges eelethnek peldaya es meſteree, az ew zerelmes yeǵőſeetẘl zent Ioſefftewl zabadſagot keere kynek ottan enghede, mert hyzy vala hogy ſemyt ollyat nem tennee, ky yo es Idweſſeeges nem vona. El eredween azeert Ierwſalem ffelee meegyen vala. Nem ez wylaghy neepeknek moggya zerent mykoron vendeegſſeegben mennek maſ varaſban De mynt yllyk vala menynek feldnek kyralne azzonyahoz alazatoſon lee fyggheztween ew zemeyt, Nem neezween teetowa feyeet le haythwan, Ne keweelſeeggel alkolmas rwhaban, Nem draga őtőzetben Mezeytelen labbal mynt kel vala az ew zent ffyanak ees yewendőre yarny mynd az ew zent apoſtolywal, Nem aranyaſ Chyzmaban mynt a' maſtanyak, olwaſoya ees kezeeben lewen olwaſwan es ymatkozwan mynt alazatoſ zerzeteſſ. Gondolhattyok towabbaa hogy ſemy neheſſeeget ſemy faradſagot ne erzőth leegyen az ew zent ffyanak terheſſeegheeből, De ynkab nagy kynnyen es naǵ eremmel ſyeth vala hogy chak hamarab oda ywthatna. Mykoron azeert az eedes menynek feldnek zyz azzonya ſenky zent eerſebethnek azt meg nem yzeenee, hogy eleyben ky kőlt volna, De ennen maga leen azzonywnk zyz

maria hozyaa tartozowal es az edes meehe bely gymelchel mynd hyr mondo mynd vendeegh hogy chak mynth hyzem leenny az
385 zent erẘm nagyob es || Chodalatoſb lennee. Bel menween azeert az hazban kezene zent Erſebethnek netalantan Ezen ygheekkel, mynth zent Tobyaſnak az zent angyal Ewrewm adaſſeek teeneked en yo veen azzon rokonom. Mynt hallaa zent erſebet az kôzôneteth azon ygheeknek zendẘleſeewel erſebeth azzonnak erzeekenſeeghyn le zalla ew meheeben az zent leeleknek malazttya es az magzatot Ianoſt megh yndoytaa iſteny harmat keppen. Eet wgy mond zent Amboruſ doctor yollehet az kezenethnek zozattyaat elezeer Erſebet hallaa, De az iſteny malaztot elezer Ianoſ erzee, Ianos azeert meg erthween az hatalmas wr iſtent ott yelen leenny az zyznek meheeben wygada es ymadaa Es kyt bezedeewel nem valhat vala erwendeteſſeegnek yndwlattyawal meg byzonoytaa. Ottan azonnal Erſebeth azzon bel teleek zent lelekkel es le eſween azzonywnknak labay elôth, nagy alazatoſſaggal kezeet fogaa meg ôlelee es meg apolgataa. Oh meg gondolhattya mynden ayo'tatus leelek mynemew zenthſſeeges ôleleeſek es apolgataſok valanak akkoron az keth zent azzony allatok kôzôt, es mynemew zent malaztoſſaag az keth dychôſeeges magzatok kôzôt. Byzonyawal ſoha annak elette ez vylagon haſonlatus erẘm es vygaſaag nem hallottatot vala. Annak okaert ees zent Erſebeth azzon nem tyrhetee megh ennen magaat, De nagy ffel zowal ffel keyaytta es harom reend bely proffetalaſt yelente ky mondwan Elezer yelen valo tytokrol, az az hogy az Iſtennek zent ffya az zyznek meheeben vona es azzonywnknak zyzeſſeegeerôl es monda Aldot vagy te azzonyallatoknak kôzôtte es aldot te mehednek gymelche, Es honnan vagyon ez ennekem hogy yewyen En wramnak Iſtenemnek annya en hozyam. Mert yme mynt az Idwezleeſednek zozattya bel yewe en fyleymbe ewrẘle nagy ewrẘmmel az magzat en mehemben. Maſodzor proffetala el mwlt dologrol | Mondwan. Es bodoghog kyknek hytteel az angyal myat, harmadzor meg yewendôre mondwan Mert bel tellyeſednek te benned kyk mondothwan teeneked az wr yſtentewl, yllyk gondolwan benne eedeſkedny mynemew nagy lelky vydamſaggal es zyweenek eedeſſeeghenek mondotta leegyen ezeketh zent Erſebeth azzon? Annak wtanna halwan azzonywnk zyz maria ez nagy chodaat, hogy az ew rokonſaga

erſebet ez nagy yſteny dolgokat yol ertenee Es hogy yewendő mondaſawal enny tyzteſſeeghet tett vona ewneky. Nem hywee el ennen magaat, mert twggya vala hogy myndenek azzonkeppen ygazak volnanak. De azon zent alazatoſſagban meg maradwan es nagy erẘmre reemewlween az ew eedés zywe lelke ew ees el kezdee az zent yewendő mondaſth es monda. Magnificat anima mea dominum Et exultauit ſpiritus meus ꝛc. ffel magaztallya en lelkem az wr iſtent Mert ewrẘle en eelő lelkem en Idwezőytew Iſtenembe ꝛc zerezween es mynd veegyg el eenekőlween ez eedes erwendetés dycheeretőt, zent leeleknek yhleſeeből, azon kőzben nagy eedes lelky ſyraſth es erwendeteſ kenywet hwllathwan Es meg maradwan zent zolgalattra az ew rokonſaganaal wģy mynd harom honapyg towaab ees vala my keweſſee. Es azonkőzbe[n] mynd azokat kyk ymaran az ew zent ffyarol be tőltenek vala || Zent zyweeben forgattya es hannya 386
vety vala, mykeppen az reeghy proffetak ees zoltanak vona rola es hogy ez gyarlo vylagot ees meg valtando vona. Annak wtanna az ydők bel telween nagy alazatoſſaggal bwlchwt veen ew rokonſagatwl eſmeg nagy zyliygſſeeggel haza teree Nazarethben. Nagy halakat adwan atya myndenhato wr iſtennek mynden lett dychereteſ dolgokon.

Maſod tanwſaghwnk leezen azzonywnk zyz marianak lelky yozagus mywelkődetyből. Byzonyawal mykeppen mynden ayo'tatus lelek talaal az zyz marianak meſterſſeeges dolgayban kyth kellyen kőwethny es tanwlny Azonkeppen ez may zarandokſaagh yaraſaban ees yeleſſen yllyk meg tekeentenẘnk az ew ſanyarw penitenciayaat kyt az zeep meennyey dychőſeeges angyaloknak azzonya erzee. Az hozyw wthnak ſanyarwſagabol gyorſſaſſagos enghedelmeſſeeget Nagy kemeenſeeges zeghenſeegeet es ez wylaghy pompaſaghnak meg wtalattyaat es myndenben ygyenes meertekleteſſeegnek tartaſſaat, yllyk towabbaa meg tekeenteny tanwſagnak okaeert ew nagy erőſſegeet, kyt az zent angyalnak zawabol veet vala, hytyth, alazatoſſagaat es kegyeſſegeet Bwzgoſagus zerelmeet, zeplőtelen tyztaſagaat, iſtenhez valo ayo'tatus gheryedőzőſeegeet es mynden yozagban valo veegyg meg maradaſaat kyhőz ſoha maſ ſem haſonlatus | Hozyaa nem volt ſem leezen Adamnak magzaty kőzőt. Azeert myndden batorſſaggal yllyk ew zentſegheetẘl yo peldaat es Idweſſeeges

tanwſagot venewnk, hogy keellemeteſek leheſſewnk my ees mynd ewneky mynd az ew zent Ieſus ffyanak kyt hamarab ſoha meg nem leelhetwnk ſem vehetẘnk mynt az kegyes zyz marianak atala, kynek zent kezee atal zarmaznak mynden yok mynekewnk mennyeknek orzagabol zent Bernald doctornak mondaſa zerent. Annak okaert ees bodoghnak mongyaak ewtet mynd-den nemzetek, Mert halando embereknek erek eeletet zyle, az zent angyaloknak erẘmet ygazaknak dychőſeeget es az zeegheen byneſeknek bochanattra valo remeenſeegeet. Azeert erẘlhet vygadhat myndden bynes kynek eellyen hatalmas es kegyes annya, mert ſoha ſenkyt el nem haagy vezny chak ky ewbenne kethſeegben ne eſſeek, veegre kyről ſok peldaat olwaſwnk zent yraſban ky leezen.

Harmad tanwſaghwnk rendzerent. Vala egy ydőben egy vytez es mykoron az ew azzon feleſeege magzatot zylt vona, wtalaa meg ewtet Aloythwan kethſeegből hogy gonozwl leelte vona, Es yzee ky wdwarabol mynd ffyaſtwl. Az zeegheen azzonyallat kele ffel nagy banattal es meene az vyz parttyara, es ott mykoron ſyrathnaa magaat es kenyereghne az zyz marianak kynek zolgalt vala ew eelteeben hoģ ne hadnaa el vezny. Banattyaban le haytaa feyeet es eſeek mynd ffyaſtwl az vyzbe es mykoron fenekre ment vona az eedes zyz maria tartaa meg ewket haltwl. Es mykoron ky kereſteek vona onnan halaalnal kyl ky hozaak az vyz fenekeeről. Es meg yelentee az ew wranak az nagy chodaat, Annak okaert nagy erembe leween le eſſeek labay előth es bochanatot keere tewle hogy byntelen azt
387 tette vona ew vele. Az Iambor ‖ Azzonyallat azonnal megh bochata ewneky, myndenben halaat adwan wr Iſtennek es az zyz marianak Es keree az Iambor wraat hogy az naptwl foghwa lennee bekeſeghe ew rola mert az zyz marianak tyztőſſegheere mynd halalyg tyztaſſagban akarna meg maradny es meg nyeree. Azeert annak wtanna myg eele annal ees nagyobban zolgala az eedes yrgalmaſſagnak zent zyleyeenek es holta wtan az mennyey dychőſeegben vyteteek kyt mynekewnk es engheggyen az menyey kegyeſ keralne azzonnak tyztőſſegheerth atya ffyw zent leelek egy Iſten amen

Zent lazlo kyralnak Innepeeről:

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta meg bőlch kenyweenek tyzed rezeeben Sapie decimo meel ygheeknek elötte azon Capitulomba wgy mond. Azok kyk az ygaz bőlcheſeeghőt hattra vetyk Nem chak hogy a' yonak twdatlanſagaban eytyk ennen magokat. De meeg wtannok ees bolond emlekőzetőt hannak, hogy a' mynemew gonoſſagban eeltenek meeg holtok wtan ees meg lattatyk. Az bőlcheſeeg kedeeg kyk ewmagokat gonoztwl meg tarttyaak myndden faydalmaktwl meg otalmazya, ezen ygheek wtan kőwethkőzyk ez may zent epiſtola:

Igazat vyſel wr iſten ygyenes wtakon: es megh mwtattya ewneky iſtennek orzagaat. Adot ees ew neky zenteknek ertelmeet. Megh tyzteſeytette ewtet ew dolgayban es veegre vytte ew mwkayt Alnokſaghnak kerwl veete||yben yelen leen ewneky es tyzteſſeegre vewee ffel ewtet. Meg őryzee ewtet ew ellenſeeghytewl es hamyſ hytetőktewl meg otalmazaa ewtet. Es erőſſ bay vywaſth ada ewneky hogy győzne es megh yſſmernee merth myndennel hatalmaſb az bőlcheſſeegh. Ez el arwlt ygazat nem hagyaa el De az byneſektewl megh zabadoytaa ewteth Lee eſ zalla ew vele az temlecznek vermeeben Az fogſſagban ſem hagyaa el ewtet myglen ffel nem magaztathnaa ewtet az orzaghy byrodalmaſſagba es hatalmaſſagban azok ellen kyk ewtet nyomorgattyak vala Es hazwgoknak mwtataa mynd azokat kyk ewtet hamyſ hyrrel ylleteek Es veeghezettre ada ewneky az wr iſten erek dychőſeeghőt d. gr.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay, yollehet ez zent Epiſtolabely ffel magaztataſt es dycheereteth bőlch eredet zerent yrtta leegyen az elſſew reezeet Iacob patriarcharol ky Eſaw attyaffyatwl valo ſeelteeben ſwtot vala Meſopotamyaban, es ydő bel telwen mykoron attyanak hazahoz terne vyaſkodeek meg Iſtennek zent angyalawal es dyadalmat veween az zent angyalon maſ newet eerdemle wr iſtentewl es monda az zent angyal ewneky ha iſten ellen erőſſ leel meneewel ynkab emberek ellen erőſſ leez. Azeert ees towabbaa nem hywattatol Iacobnak, De Irſael leezen teeneked newed az az iſten lato ember. ||

Az maſodyk reezeeben emlekőzyk az ew ffyarol Ioſeffről 388

kyt az ew attyaffyay el arwlanak Egyptombely kalomaroknak es azok adaak ffaraho kyral off meſtereenek: ott eſmeg bel arwlwan temlecznek fogſſagaat zenwedee De myndenbôl ky zabadoytaa Izraelnek iſtene, myeert koronkeed Iamborſagban es tyztaſſagban tarttya vala ennen magaat, Annak okaerth ees feyedelmee tewee ewtet wr iſten egheez Egyptomba es mynd attyanak annyanak es arwltato attyaffyaynak felettek magaztataa ewtet wr iſten kyben myndden byzodalmaat vetette vala kyk bewtew zerent megh vannak yrwan Moyſes elſſew kenyweenek harmyncz kylenczed rezeeben. De ymaran anyazent egyhaazban valo tanwſaag zerent meltan vehettyek Dychôſeeges zent lazlo kyralrol kyt azonkeppen ew naǵ lelky yozagos voltaeert es tyztaſſagus eeletyeert ky valaztaa mynden neepek kôzzôl es mynden haborwſaghyban meg otalmazaa Elezer az ew attyaffyanak Salamonnak ellene es az gonoz tataroknak ellene es ez aldot kereztyen orzagnak feyedelemſeegere magaztalaa ffel ewtet kynek wtanna meeg haſonlatus dycheeretes feyedelem nem tamadot kyt zemenkkel yol latwnk kynek feellyebben valo meltoſſagaat es dycheeretyk nylwabban meg hallyon mykoron az ew zent eeletynek zeryt meg magyarazyok kynek zent eerdeme es eſſedôzeeſe zolgaltaſſa wr iſtennek zent malazttyaat reea

Wr iſtennek azeert tyzteſſeegheere es ez dychôſeeges zent | Lazlo kyralnak meltoſſagus emlekôzetyre my ydweſſeegewnk mellee harom lelky tanwſagwnk leezen ez may magyarazatban. Elſſew leezen az ygaz wttrol kyn ez vylagon keel yarny Maſod: Idweſſeeges wttrol kyt ez wylagon meg kel kereſny Harmad az menyey dychôſeegnek veeteleerôl kyben halalwnk wtan keel lakozny Mondaam elſew tanwſaag adatyk az ygaz wtnak yaraſarol, errôl zent lelek wr iſten bôlch zaya atal proverbiorum xıı wgy mond Az ygaſſagnak wta eſweenye eelet ez wylagon malaztkeppen az maſ vylagon dychôſeegkeppen Az ygaſſagrol kedeeg el haylot horgaſ wt erek halarra vyzen, pelda ha meg tekeenttyek yme nylwan vagyon hogy kezdettwl foghwa az hamyſſagban elôk mynd el veztenek, Elezer mennyeknek orzagaban az hamyſſageert az gonoz angyalok lee hwllanak az yok meg maradanak meg alwan az eredet zerent valo ygaſſagban. Maſodzor paradychomba az elſew zyleynk myg az eredethnek

ygaſſagaat tartaak ewket ees meg tartaa wr iſten de mynt atal hagyaak ottan ky vereteenek. Azonkeppen ymaran az gyarlo halandoſagnak lymyayan yewyőnk alaa az ygaz Abeltewl foghwa mynd ez ydeygh kykkel tellyes pelda zerent az zent yraſ kyk yool es ygazan eeltenek eegy ſem vezőt el bennők noha ky mwltanak De mynd Idwezwltenek az gonozok kedeeg, noha ez wylagon kedwőkre eeltenek. de holtok wtan mynd pokorra zallottanak Mynd ez eellyen dolgokat yol ezeeben vette yala zent lazlo kyral es mynemew alhatatlan vona ez wylaag meeſ chalard a' benne valo eelet meel vezedelmes kedeeg az wtanna valo fyzeteeſnek ſolgya, wr iſtennek ſegheedſeegheewel nem akaraa kőwethny, De az ygaz es lelky yozagus wtat valaztaa ennen maganak, || Ky yollehet eegy ydeyglen kemeenſeeget 389 mwtaſſon De maga ſok yoth nagy keenchet talaal ember ew raytta, ha ky kedeeg ez wylaghnak enged, mynemew yozaggal fyzeſſe meg hallyok az zent yraſbol zent Iob kenyweenek elſew reezeeben wgy mond: Mezeytelen yewttem ky en anyamnak meeheből eſmeg mezeytelen meegyek oda, ha ky mondanaa Nam rwhank vagyon yol mongya, De azt ees az nyawalyas barmoktwl erőwel vettek. Towabbaa a' my zyleteeſewnk yzonywſagus hoǵ ember yngyen ſem mery emleyteny ees. Ez wylagra yewetelẘnk naǵ ſyralmas es banatus mert nem twggyok myre yewenk. Nagy feelelmes mert nem twggyok halalwnknak wtanna myre meegyewnk, ezeket bőlch mongya Sapie VII Towabbaa mykoron ez wylagy eeletewnknek veegezetyre ywtwnk vala my tyztőſſeegewnk awagy kazdagſagwnk es yozagwnk volt mynd el vezy el fozttya tewlẘnk es mezeytelen bochaat ky belőle mynden yrgalmaſſaghnaal kyl mynt yol lattyok, erről mongya zent paal apoſtol tymoteus pyſpeknek yrth elſew leweleenek hatod Capitwlomaban. Semyt nem hoztwnk ez wylagra ſemy kethſeeg mert ſemyt ſem vyhetewnk el my velẘnk, yme azeerth zerelmes atyamffyay byzon tanwſaag adatyk mynekẘnk ennen hogy ſemy ygyeneſſeeg nynchen ez wylagy eeletnek folyaſaban, yllyk azeert oly ygaz wton yarnwnk ky az wr iſtennek dycheeretes mynekewnk Idweſſeeges ez vylaghy yo baratwnknak yo pelda es dycheeret mynt wrwnk Ieſus mongya az zent ewangeliomba zent Mathe yrtta meg keńweenek [†] Nylwan teegyetek a' my yot teeztek hogy laſſaak es dycheeryeek az ty men-

nyey zent atyatokat belőlee. De hogy hew dychőſeegnek myatta el ·ne vezyen zent Gerger doctor mondaſa zerent belől valo yo zandeek akarat | Zent alazatoſſagnak alatta reyteſſeek el kywel ne ember előt keelletteſſewnk. De az wr iſtennek zent zyneenek előtte Ezenkeppen teezen vala dychőſeeges zent lazlo kyral ees mert yollehet myndeneſtewl foghwa wr iſtennek ayanlotta vala ennen magaat Nemes vala, kyral ees vala, De ſemyt nem gondol vala ez wylaghy tyzteſſeeggel ſenkyt hatalmaſſaggal meg ſem nyomoroyt vala, De nagy yſteny Igaſſagban eelween mynddennek ygyenlőkeppen ky zolgaltattya vala az ygaſſagot mykeppen meg hallyok az ew zent eeleteeben.

Maſod tanwſagwnk leezen Idweſſeeges wthnak meg kereſeeſeről ezen wylagon kynek fondamentoma mondatyk leelky malaztos nemeſſeegh es Iſtenhez eeggyeſeytew akarat kyről wgy mond zent Bernald doctor, myg ember ez wylagon eel felette yghen keel gyoropodny lelky malaztoſſagban es yſtenhez eeggyeſeytew akarathban merth az a' byzon Idweſſeegnek wta: kyről zent Iſayas proffeta ees meg emlekőzyk kenyweenek harmynczad reezeeben mondwan Ez az byzon wth azeerth yaryatok raytta. Azont byzonoyttya a' my eedes wrwnk Ieſus ees az zent ewangeliomba zenth Mathe yrtta meg kenyweenek heted rezeeben A' ky az en meennyey zent atyamnak akarattyaat teezy ew meegyen be menyeknek orzagaban zent meg wgy mond Effeſumbelyeknek yrth leweleenek ewtőd rezeeben, laſſatok atyamffyay hogy okkal yaryatok, Ne wgy mynt az eztelenek, De mynt ezeſek, meg lathwan es yſmerween my leegyen wr iſtennek yo es byzon akarattya mert wgy eeggyeſewlhet ember egybe ha monnoſſel eeggyet akar es nem akar. ||

390 Ez eellyen nemes regulaſſagok es meennyey yozagok fondamentom zerent valanak dychőſeeges zent lazlo kyralban, ky yollehet kyẘl ees nagy nemes nemből vala, de ből naggyal nemeſb vala mert myndden yozagokkal tellyes vala mynt eggy zeep yllatw patyka kyben dragalatus wggentom kenetők tartathnak. Wr yſtenneel kedeeg naggyal nagyobban eeggyes vala mert ſoha ſemynemew bynnel meg nem bantotta vala, De koronkeed nagy zent zeretettel es alazatoſſaggal zolgallya vala az wr yſtent kyről wgy mond zent Bernald doctor Mynem nagy yozag az zent alazatoſſaag mykoron ember zegheenſeegben vagyon, De akkoron nagyob dragalatus my-

koron ember nagy tyzteſſeegben vagyon. Belch harmad reezeben kenyweenek Eccleſiaſtici III meg wgy mond. Myg mynneel nagyob es tyztôleteſb vagy alazyad meg tennen magadat es wr iſtennek elôtte malaztot leelz. Zent Innocencius papa meg wgy mond merth mynewel ember ennen magaban alazatoſb annewal iſten elôth nemeſſeb. Azt olvaſſok az reghy zent kyralokrol ees. Saul Dauid az orzaghy kyralſaghnak byrtokaat nagyobban zent alazatoſſagbol eerdemletteek, kykrôl elſew kyraly kenynek tyzen ewtôd rezeeben vagyon megh yrwan. Mykoron az te zemeydnek elette kyſded vonaal es nemzetſeeghôdben alaab valo az en neepemnek Izraelnek elôtte yaroẘa teelek teeghôdet. Azonkeppen olwaſſok zent lazlo kyralrol ees hogy gyakortaa yl vala az zegheenyeknek ſereghy kôzzee tytkon es ott zolgallya | Vala wr Ieſuſth Criſtuſth mynd eetôn eethzaka az ew eedes meg valtoyanak zeeghenſeegeet gondolwan.

Tanwſaag adatyk

kewanatuſ zywel mondhatna vala ky Byzon akarnaam meg twdny es tanẘlny mynemew lelky yozagokkal eeggyeſewlhet ember wr iſtenhez Doctoroknak mondaſok zerent Neegy yeles lelky yozagokat gyeythetẘnk reea Elſew zent alazatoſſaag honnan byzonoyttyok zenth paal apoſtol mondaſabol, Az aldot Criſtus Ieſus mykoron nagy felſſeeges vona ew iſteny nagyſſagaban meg alazaa magaat, mykoron kazdag vona magaat meg zegheneytee mykoron erôſſ hatalmas vona koor termeezetet veen mykoron halhatatlan vona halandoſagban ôtôzeek, mykoron nagy tyztôſſeegben vona nagy zydalmaſſagot es veegre zernyẘ halalt ees zenwede myeert zerelmes atyamſſyay meeg ees kerdem myeert. Azeert hogy my welẘnk eeggyee lehethne egy akaro lehethne eegy lelkew lehethne.

Maſod yozaag zent kegyeſſeeg honnan byzonoyttyok zent Mathē yrtta megh kenywenyek tyzen eegged reezeeben, wgy monda az aldot iſtennek zent ſſya tanwllyatok en tewlem mert zylyg vagyok en es kegyes zyẘ. Maſod helyen kylenczed Capitulomaban meg wgy mond Nem yewttem az ygazakat hywnya thwdnya yllyk az Idweſſeegre de a' byneſeket zent Lucach hwzon harmad Capitulomaban meg wgy mond En mennyey zent atyam bochaſſad meg ewnekyk mert nem twggyaak myt teeznek. My lehet enneel nagyob kegyeſſeeg ky meeg ew

ellenſeegyeert ees ymada ew halalanak ydeyn peldaat adwan hogy my ees azonkeppen tegyewnk ha Criſtus Ieſuſſal eeggyee akarwnk leenny ‖

391 Harmad yozaag Igaſſaag, honnan byzonoyttyok hallyok az menney felſſeeges ygaſſagnak zayabol, kyt meg yrth zent Ianos kenyweenek tyzen neegyed rezeeben. En vagyok wth ygaſſaag es eelet. Yme zerelmes atyamffyay mynemew bőchewlettel tyztőly wr iſten az ygaſſagot. Annak okaeert ees felette keel mynekewnk kőwethnewnk kyről wgy yr ezdras proffeta maſod leweleenek harmad Capitulomaban. Az ygaſſaag oly nag̋ yozaag, hogy myndden hamyſſat meg győz es dycheeretes neewezetőt zerez embernek mynd erekkee. De zent Dauid keeralnak mondaſa zerent az ſoltaar kenyben az hamyſſ mondook mynd el veznek, es zent paal apoſtolnak mondaaſa zerent az hazwgok iſtennek orzagaat veenny nem eerdemlyk. Mert luciper ees eeggyeert azeert vetteteek lee onnan hogy hamyſſaagh leeletteteek ew benne zent Ianoſnak byzonſaga zerent 1 Ioh. II

Neegyed yozaag Igaz yteelet, hogy kedeeg az ygaſſaag teetelt amennyey ygaz byro Criſtus Ieſus felette zereſſee zent Dauid byzonſaag az ſoltar kenynek XLIIII reezeeben zeretted wg̋ mond wr iſten az ygaſſagot es gylőlted a' hamyſſagot, wgy mond rola zent Ieronimus doctor es bel yrtaak az tőrween kenynek hwzon harmad rezeeben. Az ygaz feyedelmeknek es Iambor kyralyoknak twlaydonok es wr Iſtentewl ky adot parancholat, hogy myndennek ygaſſagot es ygyenlő yteletet teegyenek, meg zabadohaak erőwel ees a' meg nyomorwltakat az hatalmaſnak kezeeből es meg veegyeek az arwakat es őzwegyőket az hamyſſ pathwaroſoktwl. Ezek azeert az nemes lelky yozagok, kykben myndden ayo'tatus leelek bel tellyeſőyty wr iſtennek kedwes akarattyaat Ezek az valoztot lelky yozagok kyknek myatta ember eeggyeſewlhet wr iſtenhez tellyeſſeeggel. Ez zent peldazatok fondamentom | Zerent es tekeelleteſen valanak Dychőſeeges zent lazlo kyralban, mykeppen olwaſtatyk az ew zent eeleteeben. Az okaeert ees erdemlee es meegh ew eelteeben meg yelenteteek ſok choda teetelnek myatta hogy ew vona eeggyk wr iſtennek előtte az nagy zent kyralok kőzzől: mert ez wylaghy kyralſſagon vewee az mennyey dychőſeeghnek kyralſſagaat Hol

ott zamlaltateek az nagy Confeſſoroknak kőzyben mynd eerdemmel mynd meltoſſaggal.

Maſod tanwſaag myeert emlekőzeenk az Idweſſeeges vthnak kereſſeſſeeről laſſwnk regwlaat rola es nem yo veztegzeeggel el hannwnk. Mert wgy zent paal zent Agoſton doctor azont byzonoyttya hogy nynchen eet ez vylagon meg maradando varaſwnk de yewendőt kereſſwnk wgy mond towabbaa arrol erechetők es ertekőzyetek ky meenyben vagyon nem ky ez feldőn, kyre ynthween kereſny a'my eedes Idwőzeytenk Ieſus Criſtus zent Mathe yrtta meg kenyweenek heted reezeeben wgy mond: mennyetek be az zoroſſ kapwn, mert nagy ez kapw es zeelyes az wth ky vyzen az erek vezedelemre es ſokat vannak kyk yarnak [raytta] es be meennek ew raytta. Az wth kedeeg zoroz es tőretlen ky vyzen az erek eelettre es keweſen talalnak bel meenny ew raytta, Azeerth zerelmes atyamffyay, dychőſeeghes zent lazlo kyralnak peldaya zerent, ky myg eele az nemes Idweſſeghnek wtan yaara es be talaala menny wr iſtennek zent orzagaban. Azonkeppen my meg talalhaſſok elezer az heeth nemes lelky yozagokat meg keel tanwlnwnk es benne eelnẘnk Elſew yozaag yo mywelkődettel eekőſewltetőt ygaz kereztyen hyth || Kyről 392 wgy mond zent paal apoſtol ſydoknak yrth leweleenek tyzen eeggyed rezeeben, ygaz hythneel kyl lehetetlen kellemeteſſee lenny yſtennek Azeert mongya zent Agoſton doctor yrwan egy yo barattyanak zerelmes atyamfya azt ereſſen hyggyed es ſemyt benne ne ketőlkőggyel, hogy mynden poganok ſydok herethnekek hyttewl zakattak es mynd kyk anyazenth egyhaznak kyẘle vannak pokolnak erek tyzeere vetendők. Maſwth meg wgy mond azokrol kyk ygaz kereztyenek kyk nem. Bator mynd be meennyenek az zent egyhazban mynd feyet terdet haychanak es amennet mongyanak Senky eegyeben meg yſmertetyk hanem ha ky twlaydon zeretetből vallya az zent hytet.

Maſod yozaag Idweſſeegnek egyenes wtara parancholathnak meg tartaſa, zent Mathe kenywenek tyzen kylenched reezeeben yrta meg, ha akarz Idwezwlny tarcz parancholatot. Annak okaeert mynden kereztyen embernek de meeg zerzeteſnek ees zykzeegh gyakortaa meg hanny vethny ew zyweeben mynt egy leczkeet az zent parancholatokat feyezet zerent.

Harmad yozaag hogy leelky vyǵazaaſſal es gond vyſeleeſſel

magaat byntewl otalmazza merth wgy vagyon meg yrwan zent Ianos lataſarol valo kenynek hwzon eeggyed rezeeben. Semynemew fertelmes oda be nem meegyen Az oka hogy az tyztwlatlanok elezer purgatoriomban vytethnek es onnan iſtennek orzagaban.

Neegyed yozaag wr iſtent myndden előtte zerethny es barattyaat hozyaa haſonlatoſon zent Mathe yrtta meg kenyweenek hwzon kettőd rezeeben. kyről wgy mond zent | Agoſton doctor, az ygaz lelky zeretet mondatyk oly meennyey vthnak kyn Iſten yew emberekhez es emberek meennek Iſtenhez, kyt be ees yrtak a' törween kenyben myeert ygaz nem kel tebbet tenny hozyaa

Ewtőd yozaag myndden barattyahoz kegyeſſeegből es yrgalmaſſagbol yndwltathny, mert zent dauid proffetanak mondaſa zerent ezek az wr iſtennek yarot wtay Oh zerelmes atyamffyay ha meg gondollyok, Byzonyawal ſoha egy bynes ſem tarthatna penitenciat ſem ew Idweſſeegeet meg nem leelhetnee ha wr iſten zent yrgalmaſſagaat mynekewnk nem nyoytanaa. Azeert zerzette az nemes regulaat zent Mathe yrtta meg. Nem leezen annak yrgalmaſſaga twdnya yllyk az wtolſo yteeleten, vala ky eeth yrgalmaſſagot nem teezen erchen ew fele barattyawal.

Hatod yozaag az Idweſſeeghnek wtara tett bynekről ygyenlő penitenciat tarthany. Zent Mathe yrtta meg kenyweenek harmad rezeeben, penitenciat tarchatok mert el közelghet iſtennek orzaga Nem heyyaba valo mondas ez, mert iſtennek ygaſſaga zerent mynt leo papa mongya Senky nem vona melto az erek Idweſſeegre. Maſod byzonſag ha atya wr iſtennek zent ffya Ieſus es azzonywk zyz maria ha mynd az nagy zentők ees naǵ penitenciat tartottanak es wǵ mentenek mennyeknek orzagara yollehet nem mynt byneſek meenewel ynkab azok kyk bynt yſmertek kezdettewl foghwa mynd penitenciat kellőt tartanyok es naǵ kemeenſeeggel eelnyők ez vylagon es wgy eerdemleny mennyeknek zent orzagaat. Mynd ez eellyen nemes lelky yozagokban eeyel es nappal zenetlen elmeelkődyk vala dychőſeeges zent lazlo kyral, koronkeed gyoropodwan yozagokrol yozagokra.

Heted yozaag mondatyk el kezdet yoban veegyg meg maradaaſ kynek meg ygeerte wr iſten az erek Idweſſeeget, zent

lucacz yrtta meg kenyweenek tyzen nyolczat reezéeben kyről wgy mond zent Gergel doctor ees hogy nem eleeg embernek az yot el kezdenye. De el ees kel veeghezny ha haznaat akarya venny. ||

Harmad tanwſaagwnk leezen mynemew yozagoknak zeer- 393 tartaſawal keel embernek ffellyeb feellyeb meenne garadych zerent ha leelek zerent haznalny akar oka ez mert wgy mond Iuuenalis newő meſter, hogy myndenben modot kel tartany ha a' myt kezd veegre akarya vynny. Ariſtoteles newő meſter meg azt mongya laſſan laſſan akar mynemew nehez dologban ember towab mehet. Kereztyen doctoroknak azeert mondaſok zerent hat nemes garadychokat talalwnk reea. Elſſew mondatyk leeleknek zabadſaga, az az hogy mynden ez vylaghy gyenyerẘſeeghőket es fertelmeteſſeeghőket ky zaggaſſon ennenmagabol hogy kyny leegyen gyorſſ es mezeytelen, mert wgy mond zent Beda doctor, vala ky: ew ez vylaghy gonoz eeleteeben meg nem fogyatkozyk es bynnek terheet ew leelkeeről le nem haany veet. Az wr iſtenhez ky ew felette vagyon nem kőzelgethet, zent Anſelmus meg wǵ mond, lehetetlen, embernek akar my kyſded bynnel ees Idwezẘlny az az awagy gyakortaa nagyobra vonznak awagy laſſan laſſan meg nagyobbwllnak es azonkeppen az erek Idweſſeegről el tantoroythnak.

Maſod garadych yo akaratban valo meg maradaaſ. Mert az embery leeleknek yo awagy gonoz volta chak az yo awagy gonoz zandekban, akaratban vettetőt wgy mond zent Bernald doctor, rola. Az yo akarattal leehetẘnk iſtenee, es az gonozzal erdeghee zent Rykhardus meg wgy mond akar myt mywellyen ember, yo nem lehet hanem chak yo akarathnak myatta. Azeert gondot keel embernek rola vyſelny ha haznalny akar ew Idweſſegheeben hogy gonoz akarattra ew magaat ne haggya fordwlny |

Harmad Garadych mondatyk yo tanach fogadaaſ yeleſewl zykſeeg embernek nagyobban twdatlannak yraſtwdo ezeſſ embereknek tanacchan yarny es a' my tanwſagot adnak alazatoſſaggal meg fogadny es tartany. Ez eegy yeles oka wr iſtentewl meeg az zent gyonaſnak kynel kyl ember nem Idwezẘlhet ott adatyk az yo tanach az el teewődőt byneſnek, ott az byzon orwoſſaag az meg korwlt leeleknek es ott az nemes bőlcheſſeeg az ygaſſagrol el tantorodot Adamffyanak, kyről wgy mond

zent leelek wr iſten bőlch zaya atal eccleſiaſtici xxxii. eggyk kenyweenek harmyncz kettőd rezeeben. En zerelmes ffyam yo tanachnaal kyl ſemyt ne teegy es az oly teetemeennek wtanna meg nem banod.

Neegyed Garadych zeertartaaſ, az az alkolmaſſaggal valo eelethnek vyſeleeſe eeth wgy mondnak zent Iraſbely doctorok hogy az zentſſeeges eelet nem aal az kemeen eelethnek vyſeleeſeeben, thwdnya yllyk erőſſ beyteleeſben, hozyw vygyazaſban teſty zeghedelmeſſeegben zenetlen valo kery dologban mert mynd ezeket az pokolbely erdeg ees meg tehety, az poganok ees meg teezyk. De azeert egyk ſem meegyen mennyeknek orzagaban. De ha ky alazatus tyztaſaag tarto yrgalmas enghedelmes bekeſſeeges, ezek az lelky yozagok, ezekről adnak meennyeknek orzagaban eerdemet es Coronaat. Az teſty es ez ydew zerent valo yozagok chak mynth eegy ezkőz es vala my ſegheedſeeg keppen valok. Annak okaeert zertartaſſal kel benne eelny, hogy ydő nap előt el ne vezeſſee bolondoha ennen magaat. Azeert mongya zent Bernald doctor. Az zeer tartaaſ mynden nemew yozagoknak annya zyleyee, veſſed el ewteth es az yozaag bynnee leezen. ||

394 Ewtőd garadych yo mywelkődetben valo keeſalkodas az az hogy ne yllyen veztegh de vala my kezy mwkalkodaſban foglallya ember ennen magaath nagy ſok okaeert, elezer termeezethnek yndwlattyaeert wgy mond rola zent Agoſton doctor. Ember teremtetőt a' mwkara mynd az eghy madaar az reppeſeeſre. Maſodzor newekődeſeerth merth az kezy mwkawal gyakortaa meg wyywl embernek veere es ynkab new vele. harmad eggheeſſegeert mert ſok betegſſeegőt el mwlat ember keweſ kezy mwkawal, yobban ees ehetyk yhatyk wtanna. Neegyedzer, tebbet tebbet tanwl ember a' gyakortaa valo dolog teetellel mynd az kyſded gyermek az oſkolaban elezer a. b. c. tanwl es veegre doctorraa leezen. Azonkeppen vagyon myndden lelky yozagoknak ees gyeyteeſeben, wǵ mond rola zent Agoſton doctor zerelmes atyamffyay mwkalkoggywnk myg eelewnk hogy az yo mywelkődethnek kwcchawal meg nythaſſok menyorzagnak kapwyaat. Byzonywal zerelmes atyamffyay akar ett akar ott mwkara fyzethnek Azth ees mondom, hogy yghen gyenyerẘſeeggel eelő

vytez az ky vywaſnaal kyl akar gyôzny. Nem wgy teezen vala zent lazlo kyral mynt meg hallyon.

Hatod Garadych veeghyg meg maradaaſ. Oh ayo'tatus lelkew atyamffyay de my dologh ez hogy ſemynemew teſty lelky yozagbol kywe nem hagyattatyk es ky nem eſyk, az veegygh meg maradaſnak yozaga: hallok azeert es tanwllyok megh my leegyen oka. Wgy mond rola zent Iſidorus doctor. Az aldot teremtew wr iſten oly kegyelmes emberekhez hogy mynt vala my yoth el kezdnek ottan | Meg ygyeery ewneky az meennyey eerdemet De addeglan meg nem aggya, hanem ha veegre vyzy. Meg ygyeery hogy ewrwôzteſſen emberth mondwan ezt adom. ha ezt teezed wgy mond towabbaa azon meſter Mert akkoron kellemetes wr iſtennek a' my eeletẘnk ha az yoban kyth el kezdewnk veegygh meg maradwnk: wgy theen dychôſeeges zent lazlo kyral ees. Annak okaeert koronkeed kellemetes vala wr iſtennek elette mynt meg vagyon yrwan ew zent eeleteeben.

Zent Lazlo kyralnak legendaya:

Dychôſeeges zent lazlo kyral Criſtus Ieſuſnak kywalthkeeppen Confeſſora es valaztatus hyw zolgaya. Mennyen feldôn dycheeretes, myndden Idwôzẘlô vyweknek kôzôtte, kyt meegh az ew Iſtentewl eerdemlôt newezety ees ky yelenth. Mert doctoroknak magyarazattyok zerent. Lazlo Ladyſlaus haromaa haſſazthwan az az laus dacio. populus. dycheeret, adaas, neep: kyket eegybe rakogathwan annyat teezen Neepnek iſtentewl adatot dycheeret. yme meel dragalatus newet eerdemleth vala wr iſtentewl, kyt ez bodogh ember myg eele Byzonyawal megh byzonoytaa hogy anya zent egyhazban wr iſtennek dycheerety leen De meeg holta wtan ees mynd erekkee. Annak felette ez zeghen orzaghnak erôſſ otalma es benne valo wy kereztyeneknek kegyes attya es byzon vygaztaloya. Tamada kedeeg Lengyel orzaghbol Iambor es iſtenfeelô zylektewl es nagyſſagus nembôl kynek eredetyt ezenkeppen olwaſſok az orzaghnak reeghy Cronicaiaban. Bodogſſagus zent Iſthwan kyralnak halala ||
Wr iſtennek akarattya zerent el kôzelghethween hoǵ ez wy 395
kereztyeneknek gyenghe palantaya nagyob bekeſſeeggel meg maradhatna gondolkodyk vala rola kyt teenne kyrallyaa wtanna,

mert az ew nemzeteebȏl ſenkyt nem leel vala meeltot reea. Annak okaeert kylde el Budaat hogy az ew ſyweet kynek Wazwl vala newe az Nitriay temleczbȏl ky hoznaa kyt ennen maga rekeztȏt vala az temleczbe hogy az ew gonoz yffywſaganak eeleteebȏl magaat meg yobboytanaa Es ewtet kyrallyaa emeltethnee mygh meg halna. Azt halwan keeſla kyralne azzon hogy ydegennek adnaa az kyralſagot meg bozzwlaa Es tanachot tartta Budawal es Sebwſt Budanak ffyaat elȏl el kyldee es wazwlnak az temleczben ky vayataa az zemeyt. De mynd azon atal ees ky hozaak az fogſſagbol es mykoron zent Iſthwan azt latta vona nagy Bwzzwnak vewee es nem tehete rola, mert meg foglalta vala az halalnak keſerwſſege. Elȏwe hywaa azeert az ew rokonſaganak kopaz lazlonak ffyayt. twdnya yllik Andraſth, Belaat es Leuenteth es tanachot ada az zent kyral ewnekyk hogy mynt hamarab ky fwtnanak az orzagbol es meg meenteneek ennen magokat halaltwl, es wgy teenek fwthwan Chew orzagban. Keeſla keralne azzon azt lathwan, zent kyralnak ky mwlaſa wtan ky eele az kyralſſagban Negywen hath eztendeeg, es mwleek ky mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak ezer harmyncz nyolcz eztendȏben. Nagy bodogh azzonnak dychȏſeeges napyaan es helheztethween wr iſtentewl meg zerzet meennyey zentȏknek karyban az ew ſokſagw nagy eerdeme zerent | Bwdanak tanacchabol tewee kyrallyaa peterth ky ewneky rokonſaga vala attyarol annyarol. Vala kedeeg keeſla kyralne azzon Bwrgwndyay Sydmond kyral attyaffyanak leanya kynek Wylhelmus vala newe kyt neemet czazaar tett venecczeben dwzſaa. Meely peter kyral myeert felette gonoz es kegyetlen vala annak okaeert yzeek ky ez orzagbol es emeleek ffel Aban newȏ herczegȏt zent Iſthwan kyralnak hwga ffyaat. De mykoron ſok hadakozaaſ wtan ez ees gonozzaa lett, meg ȏleek ewtet az tyza mellet egy falwba es el temeteek, ky maſtan fekzyk ſaroſpatakon. Maſodzor peter kyralt meg be hozaa Chazaar kyralſagaba, es nagy kyraly ayandekkal Chazarth meg ayandekozwan hazayaban teree nagy eremmel. Azon ydȏben az harom atyaffyak Andras Bele es Leuenthe nagy zeghenſeeghnek okaert yeweenek ky Chew orzagbol, es meneenek lengyel orzagban, Myſka newȏ herczeghez ky az ydȏben lengyel orzagot byrya vala es nagy yo keddel fogadaa ewketh es tyzteſſeeggel

Azon ydôben tôrteeneek hogy [†] meg nem akarnaak adny az adot de magokban byzwan mondaak azt. Az my feyedelmewnk es az tyeetek vyyanak még, ha meg gyôztetendyk a' myeenk háat meg attyok ha az tyeetek tyryeetek karaat. Mykoron az myſka herczeg mynd ew ffyaywal meg feelemtenek vona es nem twdnanak myt tenny. Bela azt halwan be yzenee mondwan: ha kellemeteſnek lattatyk o feyedelem || Mynd hozyaad 396
tartozowal yol lehet nemeſb leegyek az pogannaal de maga mynd azonnal ees en meg vywom ew a' bayt ez orzagnak haznalattyaert es az feyedelemnek tyztôſſegheert. Azth halwan az lengyelek nagy yo keddel .veveek az yo akaratot. Azeerth napot hagywan, egybe meneenek az keth vytezek nagy ereſſen es Bela wgy ôklelee hoǵ ottan le eſeek az feldre, ew kedeeg chak meg ſem mozdwla. hogy azt lattaak vona az herczek es az lengyelek nagy eremben leenek, es Belaat nagy ayandeekkal es tyztôſſeeggel ffel magaztataak: Myſka herczek az pogan feyedelemnek yozagawal ennen leanyaat neky adaa Belanak es orzagaban erekôſſee tewee

Bela azeerth ott lakozwan keth magzattot fogada geyſaat es lazloot, ez leen yewendôre az nemes zent lazlo kyral, ky meeltan hywattatik annyarol lengyel lazlonak newezween az ew ôſynek neweere. Azt lathwan az keth attyaffyay hogy Belanak ollyan nagy tyztôſſeege vona az keraly wdwarban, meg Bozzwlaak es bwlchwt veween meeneenek Lodomery kyralhoz de ewket ott be nem fogadaak. Annak wtanna az kwn keralhoz, ott kymnek aloythwan alyg zaladanak onnan ees el. Onnan ffel kelween menneenek Racz kyralhoz es ott meg nywgowanak. Azon ydôben peter kyral mynd az kegyetlen wrakkal teezen vala nagy nyorwſagot ez zeghen orzaghbelyeken zent Gyelerd pyſpek ees azon ydôben zenwede martyromſagot peſthnek varaſaban mynd ew hozyaa tartozoo Iambor pyſpekekkel kyrôl tebbeth ett | Nem zykſeeg emlekôzny. Az zegeen magyary wrak azeert kyk meeg wgyan valanak tytkon gyẘleenek chanaddaa es tanachot tarthwan kydeenek az wr ffyak wtan az az Endrenek es Belanak leuenteenek kôwetôketh hogy ne hannaak el vezny ez zegheen orzagot• mert ewk volnanak termeezet zerent valo orzagus wrak es mynd hozyayok haylananak Az nemes wr ffyak reea haylanak az kenyergeſre My-

koron peter kyral' azt hallotta vona akara elôttôk ky fwthny ez orzagbol de elôl veeweek ewtet es rywyd bezeeddel meg fogaak, es zemeyt ky tolywan feyeer varat hala megh es vyweek pecchee temethny myeert az monoſtort ew rakatta vala es a' gonoz feyedelemnek ygyen leen halala Endre herczek azert az Iambor kerezttyen pyſpekôkkel meene feyeer varraa es az koronawal meg koronaztateek Azon Idôben mykoron yrnanak Criſtus zyletetynek wtanna ezer negywen heet eztendôben. Zent Iſthwan kyral kedeeg halala wtan tyzen eegy eztendôben es neegy honap wtan Es nag̋ Iamborwl eelween myndden erethnekſeegôket es haborwſagokat ky zaggata ez orzagbol es wr Iſtennek feelelmeere es Criſtus zent hytyre tanoyttya vala az zegeen neepet Es myndden zeer tartaſth meg wyo'tta ez orzagban kyt zent Iſthwan kyral zerzet vala. Azon ydôben hala meg az ew attyaffya leuente wr iſtennek akarattya zerent magzatnaal kyl mert gonoz vala mynt peter kyral. Annak okaert meg ôlee ewtet iſten es temeteek el ewtet taxont az alffeldôn az poganok kôzôt. Annak wtanna Endre kyral kylde el lengyel orzagban Bela attyaffya wtan ky mykoron mynd hozyaa tartozowal magyarraa yewt vona attyaffyahoz Endre kyral nagy
397 eremmel || Vewee es fogadaa ewtet mynt zerelmes attyaffyaat es tanachot tarthwan egymaſſal oztaak az orzagot harom reezee keth rezeet vewee kyral harmad reezeet Bela herczeg, meel reez oztaſ az ydôtẘl foghwa koronkeed haborwſaghnak gyo'tokozaſa lewn ez orzagban. Mykoron azeert ez keth atyaffy nagy zeretettel elneenek es bekeſeegghel mert mynd ketten Iamborok es yo kerezttyenek valanak, kyral azeert mynddennek elôtte rakattata egy monoſtort az Balaton parttyan kyt neweze Thyahannak zent Anianus martyrnak tyzteſſeegere. Annak wtanna veen felet maganak oroz herczeknek leanyaat kytẘl leen keth ffya Salamon es Dauid az reghy zenth kyralyoknak emlekôzetôkre newezween. Bela herczegnek kedeeg valanak harom ffyay, kettey lett vala lengyel orzagban Geyſa es lazlo kyket ew ees newezôt vala az ew reeghy ôſynek newôkre. Harmad ffya leen ezen orzagban ky neweze lompeerthnak ky maſtan az alffeldôn Tyteelben fekzyk.

Mykoron ydew halaztot vona es Endre kyralnak veenſeghe ees el kôzelghetôt vona alattomba az ew attyaffyanak Bela

herczegnek hyreenel kyl gondot vyſelween ez orzagrol es az ew magyaryrol Salamon mykoron vona ewt eztendős gyermek koronaztataa megh es veen felet ewneky Soffya azzont nemeth orzagbol henricus Czazaarnak leanyaat es az kyraly meenyekzőőt zolgaltataak nagy tyzteſſeeggel az morwa wyze mellet. Azt halwan Bela herczeg hogy ewteth ky akarnaa rekezteny az ew attyaffya az kyralſagbol nagyon meg haraghweek raytta. Azonkőzben ees nagy ſok arwlttatok tamadanak ez keth atyaffyak kőzőt hogy eeggyket maſykkal | El vezthetneek. Andras kyral gondollya vala hogy az ew ffya Salamon myg Bela eelne az kyralſaghban bekeſſeeges nem lenne azeert ees alnokſagot gondol vala felőle mykeppen el vezthetnee. De myert Bela erős vala Iſtennek ſeghedſeegheewel meg otalmazaa magaat Es meene be Ipahoz lengyel orzagban es nagy yo keddel fogattateek es mynddenben ſegheedſeeg leen ew neky. Es nagy haddal be yewe eſmeg magyar orzagba. Endre kyral ees Salamon ffyawal ffe kezẘle Chazaar erey velők lewen zallanak egybe az tyza dwna kőzbe Es wr iſten adaa az győződelmet Bela kyralnak es mynd az vytezők folyamanak Belahoz Endre kyralt el hagywan. Azt lathwan kyral fwtaſra vewee dolgaat nemeth orzag felee. De nem lehete mert meg fogaak ewtet az Bakon kőzepőt es wgyan ott ky mwleek ez vylagbol es temeteek el Tyhanban kyt annak előtte ew rakattatot vala Mykoron latta vona Bela hogy mynden felől bekeſeege vona, meene feyeer varraa mynd az Iambor pyſpekőkkel es meg koronaztateek az zent koronawal

Bela kyral azeert nagyon meg eppeytee ez orzagot es hoǵ ſenky maaſth meg ne chalhatna arw veetelben es adaſban kezde wyonnan peenzt verethny apro penzt Garaſth es ducatot ky az ydőben negywen peenzt eer vala es nagy ſok dolgokat zerzee ez orzagban meltokat erek emlekőzettre, kynek ydőben meg maſodzor tereenek ez orzagbely magyarok kerezttyenſegre wr iſtennek || Es az Iambor kyralnak ſeghedelme myat es ha- 398
rom eztendew wtan meg eelegődween wr iſten az ew zolgayanak eeleteen, eſeek halalus agyba es vytetee magaat kanyſara es ott ky mwleek ez vylagbol Es vyteteek az zeegzaardy monoſtorban kyt meeg eelteben rakattatot vala. De myeert hogy ennen maga ees zaar homlokw vala az ew akarattya zerent newezteteek zekzardnak.

Salamon kyral halwan halalaat Bela kyralnak, keree Ipaat Nemet Chazaart hogy eſmeg be yktathnaa kyralſagaban mykoron azeert magyarraa yewttenek vona Geyſſa Bela kyralnak ffya myeert ezes vala kele ffel ew keth attyaffyaywal lazlowal es lompeerttel meeneenek bel Salamon kyral es chazaar elo̊t eſmegh lengyel orzaghban. Annak okaeert Salamon kyral mynd-den bantaſnaal kyl, kynnyen meg el foglalaa az kyralſſagot. De mynth chazaar ky ment vona ez orzagbol Geyſſa nagy ero̊wel ottan be yewe Salamon kyral meg ottan ky fwtha elo̊tte. De az Iambor pyſpeko̊k hamar bekeſeego̊t teenek ko̊zto̊k. Annak okaeert kyral zalla az kyralſſagban Geyſſa kedeeg az herczegſſeegben es ſok ydeyglen leeg barathſaag es eeggyeſſeeg ko̊zto̊k Salamon kyralnak azeert es dauid atyaffyanak kẏk valanak Endre kyralnak ffyay magzattyok ſoha nem leen Iſtennek yteelety zerent myert hogy az Endre kyral Vatha yſpannak kegyetlenſeego̊t hagyot vala teenny ez orzagban es zent gelerd pyſpekkel nagy ſok egyhazy o̊leto̊t vala meg ez orzagban. Az okaert magwa zakada | Gyeyſſa herczegnek leenek magzaty Calman Almus es leany Es naǵ bekeſſeeggel eelnek Geyſſa herczeg es Salamon kyral. Azonko̊zbe' yteenek be az Chewk magyar orzagban es Trenchen tayyaat mynd ffel dwlaak es nagy ſok neepet yozagot vynek el. Azt lathwan Salamon kyral es az keth herczeg Geyſa es lazlo wtannok meneenek es Chew orzagot nagyob reezre mynd ffel dwlaak es az el vettet meg hozaak. Annak wtanna az kwnok erdeel felo̊l mezes kapwyan meg be ytenek es mynd az Nyrſeego̊t Byharyg ffel dwlaak es el vyweek es ymaran atal mentenek vala Lapoſnak es Zamoſnak vyzeyn mykoron hyro̊k leen benne Salamon kyralnak es az keth herczegnek, ottan hamar wtannok eredeenek es el ereek ewket az nagy magaſſ kyryeleyſ heegy alat. Es az zegheen magyarok wr Iſtenben byzwan Criſtuſnak zent teſteet veweek hozyaayok zent gyonaſſal es meg ytko̊zween mynd magokat zakaztaak wgyan ott az ſok poganſagnak es az predaat hattra hozaak nagy eremmel dycheerwen az wr iſtenth Annak wtanna harom eztendew be telween az orozok meg be yteenek az Zawa felo̊l es nagy foglyokat vynek el. Salamon kyral azeert es az herczego̊k gyẘleenek Zalonkemennee Es atal menwen az Zawa vyzeen Nandor feyeer varnaal es velo̊k vala Vyd ees Bach-

megyey Iſpan. Mykoron azert meg ytkőztek vona wr iſten akarattyabol az zegheen magyarok nagy dyadalommal yaranak ott ees De mykoron Nagy nyereſeeggel haza yettenek vona es az Bytangot oztany akarnaak az gonoz fenee Vyd yzth vezte kőztők es az Iambor herczegőkkel Salamon kyral' egybe haborodeek.

Halwan kedeeg Ghereg orzagbely Chazaar hogy Gyeyſſa herczeg Iſten feelő ember vona es kegyelmes kőwetőketh kyde hozyaa lewellel erek bekeſeegnek || Es baratſſagnak zerzeeſeerth 399
Geyſa herczeg ottan mynd hattra kyldee ewneky az foglyokat. Azt halwan Salamon kyral nagyon meg haragweek raytta, es eleyben yarwlwan az gonoz wyd Bachy Iſpan azt tanachollya vala kyralnak hogy geyſa herczegőt meg őlethnee mert addyglan orzagaban bekewel nem lakhatneek es ew neky adnaa az herczegſeegőt. Mykoron Geyſſa herczek azt ezeebe vette vona kylde el ew attyaffyay wtan twdnya yllyk lazlo wtan Chew orzagban es Lampertt wtan lengyel orzaghban hogy ſyethneenek ky hozyaa. Azonkőzbe Geyſſa meene vaccz felee es Lazlo attyaffyat lataa eleybe yewny nagy haddal es mynd az Chew wrakkal es meeneenek az Rakwſra: vala kedeeg egy nagy kyetlen erdew ott a' hol egymaſth meg talaltaak vala es azon pwztaban lakozyk vala egy ween remete penitenciat tarthwan, hol ott az dyadalomnak wtanna Gyeyſa egy nagy monoſtort rakattata newezween az Iambor remette - neweere vacznak. Azonkőzbe Lazlo herczeg myeert mynd kyſdedſegeetwl foghwa Iſten feelő vala, Iſteny lataſth lata wgyan zemlatomaſt. Es monda Geyſa herczegnek. Atyamffya lataal myt, ky monda Semyt Monda zent lazlo: Mykoron allanaank az tanachban Iſtennek zent angyala meenyből le zalwan egy aran koronaat hoza es feyedbe nyomaa. Azeert byzon az hogy wr Iſten mynekewnk aggya az dyadalmat ez wttal eS Salamon ky fwth előttewnk ez orzagbol Mykoron azert mynd wgyan bel tellyeſődőth vona Geyſſa az kyralſagban yktateek es azon helyen egy nagy zent egyhazat rakattata Azzonywnk zyz marianak tyzteſſeegeere Lathwan azeert zent lazlo az nagy weer ontaſt myeert nagy kegyelmes zyw vala | Felette yghen ſyr vala raytta hogy az gonoz kyralnak myatta annee ſok Iambor germeke vezőt vona el Az okeert ees az ſok bytangbol eǵ zent egyhazat rakattata monyoroſdon

Salamon kyral kedeeg fwta Moſon newo̊ varban es poſonban hol ott valanak annya es feleſſeege lathwan azeert az ew azzon annya feddyk vala reeaya hogy ſoha zawaat nem fogatta vona. De az gonoz Wydnak zawan yarth vona. Azt halwan chak nem meg o̊lee ewtet ees haraghyaban. Annak wtanna panazla chaſaarnak hogy ky yzteek vona orzagabol kynek keerelmeeſere yollehet chazaar el yeween nagy ero̊wel De maga Iſtennek akarattyabol ko̊zbe yarok eſeenek es Chazaar meg haza teree Salamon azert marada nagy Bwal Poſonban. Es zent lazlo akarwan onnan ees kywe yznye gyakortaa meegyen vala reea ytko̊zny. Egy napon zent lazlo herczeg veen ydeghen rwhaat reea es meene a' war alaa Bay vynya chak ennen maga Azt lathwan az war fokrol Salamon azt twdaa hogy vala meeľ magyar vytez vona ew ees el valtoztataa rwhayaat es ky meene ellene: mykoron azeert egymaſhoz ko̊zelgethneenek Salamon kyral lataa haat ket zent angyalok vannak zent lazlonak feye fo̊lo̊t tyzes to̊ro̊ket tarthwan ew kezo̊kben es zent lazloot otalmazwan. Ottan meg rettene es hamarſaggal ffel fwtameek az varban Mondanak az vytezo̊k wram myt fwtz. Nam nem zoktal te egy kettew awagy harom elo̊t el fwthny kyknek felele Twggyatok hogy emberek elo̊t nem fwtok, De ez nem ember; mert tyzes angyalok otalmazyaak ewtet. Azonko̊zben az Iambor
400 kereztтyen || Kyraľ halalos agyba eſeek es zent gyerǵ harmad napyaan ky mwleek ez eedes vylagbol ew kyralſſaganak harmad eztendeybe es temetteteek Vaczot, az zyz marianak monoſtoraban kyt ennen maga rakattatot vala

Ad Propoſitum. El kezdetyk Imaran zent kyral eelethe.

HAlwan mynd egheez orzag bely zegheen bodog nemes nemtelen Az naǵ kegyes kereztтyen Iambor Gyeyſſa kyralnak eſetyt keleenek ffel eegyetembe es meeneenek az ew attyaffyanak zent lazlo kyralnak eleyben es mynd kegyes kereeſſel mynd zykſeeges keezereyteeſſel valaztaak elo̊tto̊k yarowa es kyrallyaa, mert lattyaak vala hogy mynt az nemes paradychom bely gymo̊lcho̊ſ kerth tellyes vona myndden lelky teſťy yo yllatw Iozagoknak vyragawal Es feenlyk vala myndden meennyey zerettettel bo̊lcheſſeeggel kegyeſſeeggel es zent leeleknek ma-

lazttyawal mynt az egho̊n valo feenes haynal chyllag kyt ez zegheen magyar orzaagh wgyan akarattya ellen valazta kyrallyaa. Annak okaeert ees ſoha nem akaraa hogy feyeeben teenneek az zent koronaat mygh Salamon ky koronazot kyraal vala, eelne. De eremeſt meg ees enghette vona Salamon kyralnak az orzagot chak az wrak akartaak vona es Salamon ygaſſag zerent hozyayok teerth vona Wrallyaak vala azeert zenth | Lazloth mynt Koronaſ kyralt es termeezet zerent valo wrokat Azeert ees zent lazlo nagyon kenyerẘl es eped vala az zegheen orzaag bely nyomorwlt neepo̊n mynt az kegyelmes atya ew arwayn. ydew be telween ew haytaa magyar orzaghoz korontal orzagot es horwat orzagot. Annak wtanna gondolaa zent lazlo Salamonnal meg eeggyeſewlny es nagy ſok ſegheedſeego̊t kyldet ewneky. Salamon kedeeg vyzon ellen kegyetlenſeeggel ſyzethween alnokſagot gondol vala ellenee mymodon el vezthetnee zent lazlot. Annak okaeert ees fogataa meg ewtet kegyes zent lazlo es vettetee az temleczben Myſegradban, hogy meg yobboytanaa ennen magaat es vethnee be haraghyaat. Bel telween azeert ymaran wgy mynt negywen eztendo̊k es Lattatot vona kegyes zent lazlonak es az magyary wraknak Iambor pyſpekeknek zent Iſthwan kyralnak es zent ymre herczegnek vytezko̊dew zent teſteket ffel emelny es nagyob tyzto̊ſſeegnek okaeert ez feld zynre hozny es meg Canonizalny. Salamon kyral ees hozateek ky az temleczbo̊l es zabadon yaar vala zent lazlo mellet. De az alnok magaat gondolwan fwtha az kwn kyralhoz es meg eſkweek neky hogy ha zeghedſeegẘl mellee yewne lazlo kyral ellen Erdelſſeego̊t neky adnaa es leanyaat el veennee Az kwn kyral azon raytta ragadwan nagy haddal be yewe magyarraa, es zallaa meg vng varaat es Borſnaat

Azth halwan kegyes zent lazlo kyral raytok rohana es mynt az ko̊wer ſaggyw az tyz ellen wgyan el olwadanak elene, es nagy dyadalmat veen rayttok hol ott rakattata eǵ zent egyhazat wr iſtennek tyzto̊ſſegheere. Salamon kyral eſmeg ffel gyeytee || Az kwnoknak maradekyt es meene Bologaar orzagra 401
es gho̊ro̊g orzagra De otth ees arczwl vereteek wgy hogy towabbaa myndden remeenſeegheetewl meg foztathneek ffel tamadny. Annak okaert ees atal yeweeen az dwna vyzeen ky vonyaa magaat az teeb neep ko̊zzo̊l es ſoha teebbee ko̊zykbe nem meene

lathwan hogy myndden tehetſegheeben meg zeghetőt vona. Annak okaeert meg alazaa ennen magaat es az hatalmas wr iſtennek yrgalmaſſaga ala hagyaa haytaa le feyeeth mynt bynes ember nagy banattal es tőredelmeſſeeggel.

O meel bodog zykſeeg ky nagyob yora kyzlel embert ky ellen wgy mond neky hogy Bodogb annaal ees kyth maſnak vezedelme teezen bodogghaa Salamon kyral azeert myg eele penitenciaban foglalaa ennen magaat es ſoha ember yſmeretyre towabbaa nem yewe. Es mwleek ky ez vylaghbol Iſteryaban pole newő varaſban.

Maſodzor kegyes zent lazlo kyraal ydeyn Az gonoz kwnok meg be yeweenek magyar orzagban elezer erdelth ffel dwlwan es mynd az nyrbattorſſagot, onnan az tyza melleekeet mynd Bechee varayglan, enneel nagy haad magyar orzagban ew előttők ſoha nem volt, kegyes zent lazlo az ydőben vala toot orzagban. Es mykoron meg hallotta vona. Azonnal wtannok leen es eree el ewket az themes kőzbe es reeaok rohanwan wgy veree mynd az ſokaſſagot, hogy egy wrnaal teb el nem zaladhata kőzzőlők es nagy nyereſeeggel yarwan az foglyokat mynt hattra hozaa.

Annak wtanna az kegyes kyral mene az orozokra kyth lathwan az naǵ erőth, hamar az zent kyralnak hatalma alaa adaat ennen magokath Annak wtanna az kegyes kyral meene Lengyel orzagra es zallaa meg Cracco varaſaat harom honapyg. Azok lathwan hogy ellene nem alhatnanak Bekeſeegőt zerzeenek egymaſſal | Annak wtanna Chew orzagra, es nagy foglyokat hozwan teree haza zent kyral magyar orzagban nagy nyereſeeggel es nagy iſteny dycheerettel.

Mykoron azeert latta vona az kegyes zent kyral hogy wr iſten vona vele Rakattata egy yeles zent [Calaſtrom] Monoſtorth az fekethew kőrős parttyan kyt varad ffewnek newezee, Azzonywnk zyz marianak tyztőſſeegeere, hol otth veegre temeteeſt ees valazta maganak El hyrhőween kedeegh az ew yo hyre newe es Iſtenben valo yozagos vota mynd egheez kereztyenſeegbe hogy mykoron Nemeth Chazaar ky mwlt vona ez vylagbol akaryaak vala ewtet valaztany De mykoron ſemikeppen nem akartta vona alyg cheendeződeenek meg rola. Annak wtanna meene alaa Bodrog war megyeben hoſweth napyara. Es myko-

ron ott vona yme franciabol hyſpanyabol Anglyabol es Brytanyabol kôwetôk yeweenek hozyaa keerween ewtet hogy lenne ſeyedelmôk es elôttôk yaro hogy az zent Ierwſalemnek varaſaat zabadoytanak meg az [†] kezôkbôl es hatalmaſſagokbol Bwzzwt alwaan Criſtus Ieſuſnak zent halalaeert ew rayttok. Azt halwan kegyes zent lazlo kyral nagy erembe leen raytta. Es azon hoſweethnak ynnepeeben el Bwlchwzeek az magyary wraktwl. Az zegheen magyar orzag kedeeg nagy banatban keſerwſeegben eſeek raytta hogy az ew kegyes attyok ewketh el hadnaa. Zent kyral azeert yra Chew orzagy herczegnek hog el yewne velee es ottan eremeſt leen ew raytta. De azonkôzbe tôrteeneek hada Chew orzagban az Chew orzaghy herczeg mellet mykoron az hataarra ywtot vona Nagy erôſſ beteghſeegben eſeek. || Megh erth- 402
ween azert zent leeleknek malazttyabol kywel tellyes vala, az kegyes zent lazlo kyraal hogy eeleteenek veege lenne zent gyonaſſal tôredelmeſſeeggel es Criſtus Ieſus zent teſteenek vereenek veeteleewel meg erôſſôytee ew halalaat Es hozyaa hywataa mynd az magyary wrakath wrſſyakat es pyſpekôket es meg yelentee ewnekyk ew teſteenek ky feſleeſeet Nagy zent zeretettel azeert es zorgalmatoſſaggal ynty vala es tanoyttya vala ewket hogy egymaſt halgathnaak, anyazent egyhazat tyztôlneek es kereztyen orzagot otalmaznaak. Arwaknak zegheenyeknek gongyokat vyſelneek es mynddenben ygaſſagot kôwethneenek. Es az meenybely Idwezôytew Criſtus Ieſuſtwl el ne zakadnanak holtyk Mykoron eellyen zent predicaciot tett vona ewnekyk hyrree tewee az wraknak hogy Almus attyaſſyat koronaznaak meg, ky nagy Iambor es eggyegyew vala. De az magyary wrak Kalmant teweek kyrallyaa ew holta wtaan.

Az kegyes zent lazlo kyral azeert tellyes myndden lelky yozaggal zenthſeeggel es wr Iſtennek malazttyawal mwleek ky ez gyarlo vylagbol meenween az meennyey halhatatlan erek kyraly dychôſeeges eelethnek tarſſaſſagaban ew byrodalmanak tyzen kylencz eztendeyben. Azth lathwan es halwan nem chak magyar orzagban De mynd egheez kereztyenſeegben nagy ſyralom es banat tamada eellyen kegyes kyralnak halalaan es harom eztendeegh ez orzagban zeep ôltôzet tancz yaraas es feny vygazag teetel ſem lattatek ſem hallattatek.

Myeert kedeeglen meeg ew eeleteeben meg hatta vala

hogy | Byhar varaddaa vynneek temethny ew teſteet halala wtaan Az magyar orzaghy feyedelmek kedeeg lathwan az ydőnek alkolmatlan es meezze voltaat feeleenek raytta hogy az zent kegyes kyral teſteenek romlaſa ne lenne az nagy bwzgo hewſeeghnek myatta tanacchal eelween kőzelſeeghnek okaeert tereenek feyeerwar felee hol ott az zent kyralok teſte nywgozyk vala. Es mykoron az zallaſon el nywgottak vona, Nem alwzyk vala ſem az wr Iſten ſem az Bodog zenth embernek tanaccha es akarattya nem ollyan mynt az wr Iſtenee, keleenek ffel reeggel hollal hogy towab meenneenek, lataak haat hog nynchen ott az zekeer ſem az zent teſth. Meg zomorodanak raytta es fwtoſwan teetowa es kerdőzkődween ha ky latta vona, De mykoron varad felee terttenek vona lataak haat myndden embery ſegőhdelemnel kyl varad felee meegyen az zent teſth mynd zekereſtewl. Lathwan az nagy yſteny chodaat es dycheereek wr iſtent. Maſod choda Mykoron az varady monoſtorba el akarnaak temethny monda neky hogy az zent teſth dohos vona Az teeb neepek kedeeg nagy zeep yllatot ereznek vala. Ottan hattra haata meghee fordwla ala annak a kynek dohoſnak erzettetyk vala. De mykoron hazwgſſaganak byneet meg vadlotta vona es wr iſtennek yrgalmaſſagaat keertte vona ſyrwan az zent kyraal teſteenek előtte meg gyogywltateek De az ala kapczayan mynd eeltyg megh yſmerteteek. Annak felette nagy ſok vakok, ſanthaak, chonkaak es pokloſok vygaztatanak meg az zent kyralnak eerdeme myat. kynek ſok vona a' bezeede. Az ew zent temeteeſeenek eghben angyaly zook hallattatanak es az zent Confeſſorok Myſeyeet ew kezdeek el kyt az Iambor egyhazy neepek wtannok eenekleenek es az hallottaknak Myſeyeet el hagyaak kyben meg yſmerteteek hogy wr iſten az ew zent Confeſſory kyben helheztette vona Azon ydőben mykoron yrnanak Ezer kylenczwen ewt eztendőben ||

403 Immaran Peldak leeznek az zent kyralrol

Wgy olwaſtatyk ez zent kyralnak ew eeleteeben. Mykoron ew yo zokaſazerent egy eeyel be meent vona az warady monoſtorban ayo'tatus ymachagnak okaeerth Lataa az komornyk ky kywől maradot vala az ew wraat megh dychőwlt teſtben zent angyalok myat az egben ffel emeltethween nagy feeneſſeeggel

feenleny, kybôl meg yelentetyk nagy malaztos vota es zeplôtelenſeege meeg ez vylagy eeleteeben ees hogy Byzon melto vona az erek bodogſagra kyben tanwſaag adatyk myndden hyw kerezttyennek hogy ha az meennyey dychôſeegben akarnak reezeſewlny myndden gongyokat az wr iſtenben veſſeek mynd halalygh.

Maſod pelda. Mykoron az orozok be ytôttek vona magyar orzagban es nagy dwlaſ wtan nagy nyereſeeggel haza terttek vona Wtannok valta az zent kyral es mykoron ywtottanak vona [†] pwztayaban hol ott myndden eeledelôk el fogyoth vona, az zent kyraal ky meene az ſeregbôl es ymachagaban kenyereg vala wr iſtennek hogy ky reeghen az Izrael nepeet meg elegôytôtte vala meennyey kynerrel az pwztaban, azonkeppen ez zegheen kereztyen neepet ees ne hannaa ehel meg halny, yme choda dolog, ffel kelween az zent ymachagrol es az tabor felee erede, haat yme nagy ſok ſeregh zarwas es gymôk eleyben yeweenek es zamtalan Byalok kyk mynd le vethween az ew kemeenſeghôket nagy zylygen az taborra meneenek. Azt lathwan nagy halakath es dycheereteket adanak wr iſtennek es az zent kyralnak ky myat ollyan nagy yrgalmaſſagot eerdemlettek vona Es ky mynd eeleeg zerze maganak eelettre az Iſten atta ayandeekbol. Annak | Okaeert ees az zent kyralt neweet el valtoztathwan, kegyes kyralnak hywyaak vala myndenek, Mert mynd zeegheennek bodognak wgy aggya vala magaat hogy ynkab zeretethneek honnem feeltethneek.

Harmad pelda. Vala egy zegeen embernek egy zyz leanya kynek mykoron zeme ky vezôt vona ew ayo'tatuſſaga zerent ygeerkôzeek az zent kegyes kyralnak koporſſoyahoz es ottan meg vygazeek mynd teſteeben mynd leelkeeben.

Neegyed pelda. Vala egy nemeſ lean kynek oly nagy zeme fayaſa vala hogy ſoha tebbee gyogywlaſaat nem remeenly vala mykoron az zent kegyes kyralnak koporſſoyahoz fogadaſt tett vona es ott nagy ſyraſſal kenyerghene yme ottan az ew agyabol mynd hwſoſtwl zemey ky eſeenek ew kezeyben. Ottan ffel reeada, Es oda fwthwan nagy ſok neepek lataak haat az ew teſty zemey markaban vannak Es wyonnan valo zemeket adot ewneky wr iſten az kegyes kyralnak eerdemeebôl. Ottan azert nag ffel zowal dychereek wr Iſtent es az zent kyralt.

Ewtôd pelda. Vala egy vytezlew nemes Iambor, ky egy ezyſt talath vetôt vala zalagon egy Iſpannak meel ezyſt talath atta vala zent lazlo kyral az vytez attyanak ayandekwl Es az hyſpan gonoz kęwanſagbol azt vetee hogy ewee volt vona es ew tewle wrzottaak vona el. Mykoron egymaſt zekben leelteek vona eerette azt yteleek hoǵ az ezyſt talath teenneek az zent kyralnak koporſſoyara es wr iſten ott yelentenee meg kyee vona tôrween zerent. De mykoron az Iſpan ffel akarnaa veenny ottan hattra eſeek mynt egy holt, Az zegheen nemes Iambor kedeeg
404 nagy alazatoſſaggal || Hozyaa yarwlwan Nagy hala adaſſal el vewee es hazahoz meene.

Olwaſtatyk towabbaa mykeppen ewtet wr iſten myndenben meg zegheellette, yeleſkeppen mykoron az gonoz tatarokat yznee es el nem zaladhatnanak elôtte, Nagy bewſeeggel hannyaak vala el penzt es ezyſt morhaat draga rwhakat az wtakon hogy az magyar ſereg reea eſween towab zaladhatnanak elôttôk Azt lathwan kegies zent lazlo kyral ymachagot teen es ottan kew balwannyaa valtozanak kynek byzonſagaat vallyak mynd ez may napyglan ees kyk erdel felee meennek hol ott ees nagy zeep kwth ſeyek vannak ky folywaan kyket′ keert zent kyral wr iſtentewl az neepnek zykſeegôkre kyk kôrẘl meg lattathnak zent kyralnak laba nyomay czwczayanak es ſyſakyanak helye kyk mynd bel enyeztenek az erôſſ kew zyklaban, kykbôl mynd dycheertetyk wr iſten es az kegyes zent kyral.

Wtolſo pelda ky leegyen eleegh maſtanſaggal. Wgy olwaſtatyk hoǵ azon napon es horaban mykoron ew zentſſeeges voltaat meg Canonizaltak vona az zent monoſtornak felette nagy zeep feenes Cyllagh lattateek az eghen az ew zent teſteenek felette wgy mynt keth horaygh kyt az varaſbely neepek naǵ Iſteny feelelemmel es lelky eremmel neeznek vala Es azon nagy myſe koron hozattateek oda egy gyermek, kynek ſem kezey ſem labay nem valanak, De nemynemew ffel dagadot chomok valanak helyette kyeert mykoron az ſok Iambor ymadot vona byzwan az zent kegyes kyralnak eerdemeeben yme mynddeneknek zeme lataſara megh vygazeek teekeelleteſſeggel mynth eegy egheez ember. Az nagy chodaat | Lathwan Nagy halakat adanak raytta wr Iſtennek es az zent kegyes kyralnak. — Deo gracias.

Zyz zent Marghytha azzonnnak eeleteerȍl.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay Ez may napon ylween es tyztȍlween kerezttyen anya zent egyhaz Dychȍſeeges zyz zent Marghyta azzonnak emlekȍzetyt kynek zent Epiſtolaya es zent ewangelioma nagy ſok zyzeknek ynnepȍk. napyaan meg vagyon yrwaan. Annak okaert nem zykſeeg ett helyet foglalny vele. De mynek elȍtte az ew zent eeleteet meg lathnook Idweſſeeges lelky tanwſagnak okaert annak elȍtte laſſwnk magyarazatot zent Doctorok mondaſokbol, thwdnya yllyk mynemew yozagos mywelkȍdetȍkben eelt leegyen ez zeplȍtelen zent zyz azzon, kynek peldaya zerent hogy my ees azon yozagokban haznalhaſſwnk.

Rywydeden talalyok zyz zent Marghytha azzont harom nemes yozagokban haznalt leenny. Elezer zyzeſſeeges eelethnek tyztaſſagaban, kyrȍl wgy mond zent Agoſton doctor. A' myndenhato teremtew wr iſten ſem kereſy ſem zerety olſ yghen az teſty tyztaſſagot mynt az lelky zeplȍtelenſeegȍt, merth az zyzeſſeeg tartaaſ haznos nem lehet el veeghezȍt akarathnaal kyl, kyrȍl zent Beda doctor ees wgy mond magyarazwan az zent ewangeliomot. Az oka leen hogy az aldot Iſtennek zent ffya Ieſus az tyztaſſagus zyztewl zyleteek hogy az zent tyztaſſaghnak eekȍſſegheet meg yelentenee zerethny yeleſewl ez neegy okaeert. Elezer az meennyey bodog termeezethnek haſonlattyaeert. Mert ez az eeggyk dragalatos eelet kynek myatta halando ember haſonlatos es rokon kȍzel || Lehet az wr Iſtenhez, Criſtus 405
Ieſuſhoz azzonywnk zyz mariahoz es az meennyey zent angyalokhoz kyt ennen maga zent leelek wr iſten Sap. ſexto bȍlch eggyk kȍnweenek hatod rezeben meg byzonoyttya mondwan Az zeplȍtelenſeeg kȍzel teezen wr iſtenhez. Azonrol zent Amboruſ doctor: Az zent zyzeſſeeg felewl halaggya embery termeezethnek allapattyaat kynek myatta halando emberek haſonlattathnak az zent angyalokhoz. De meeg ees nagyob az zyzeſſeegnek vytezkȍdeeſe az angyalokeenaal. Annak okaeert ees nagyob eerdemeſb mert az angyal chak az bodogſagbol dychekȍdhetyk az zyznek kedeeg mynd yozagbol mynd az bodogſſagbol erdeme vagyon.

Maſod okaert. Az meennyey bodog zeer tartaſeerth Mert mykoron oda ywthnak az hywo̊k halaloknak wtanna egy tyzta allapatban maradnak meg az zent angyalokkal es az Criſtus Ieſus ew benno̊k wralkodyk, kyro̊l wgy mond. zent leelek wr iſten Canticorum ſexto: az en zereto̊m ennekem es en ewneky ky eeltetyk az lylyomok ko̊zo̊t az az tyztaſagban kyro̊l zent paal wgy mond 1 Cor: VI. Draga arwal valtattatok meg Criſtus Ieſuſnak zent vereewel az okaeert nagy bozzwſagot teezen ember wr Ieſuſnak mykoron az ew teſteet ky zent leeleknek edeenye gonoz bynnel meg fo̊rto̊ztety.

Harmad okaeert eredetſſeegnek allapattyaeert, kynek byzonſagara gondolhattyok. Mert ha myndenek felette yok kynek wr iſtenek teremto̊t De maga az zeplo̊telenſeeg mynden dolgay ko̊zo̊t yeleſb, kyro̊l wǵ mond zent leelek. Sap. VIII. myndden leeleknek kepeeben. Nem leheto̊t tyztaſaag tarto hanem ha iſten adangya. Azeert twlaydon wr iſten adhattya az zyzeſſeegnek tartaſaat.

Neegyed okaeert kywalt keppen valo | Lelky yegyeſeerth Mert az tyzta tartok monddathnak Criſtus Ieſus yegyo̊ſeenek, kyro̊l wgy mond zent paal apoſtol Corymtombelyeknek yrth maſod leweleenek tyzen eeggyed rezeben yegzettelek byzonſaggal tyto̊ket egy ſſyrſſywnąk tyzta zyzet meg tartany Criſtuſnak: Annak okaeert ees wgy eeneko̊l ew rolok anya zent egyhaaz mykoron ez wylagbol ky mwlnak yewel Criſtuſnak yego̊ſe wed el az dycho̊ſeegnek koronayaat kyt teeneked wr iſten meg zerzo̊t erekkewl erekkee kykbo̊l nylwan meg yſmertetyk hogy kywalt keppen valo zent zeretettel zerety wr iſten az tyztaſaag tarto neepeket Akar mellyk termeezethbo̊l valo legyen kyk ko̊zzo̊l eegy es yeles leen, dycho̊ſeeghes zyz zent Marghyta azzon.

Maſod yeles yozaagh ky leen zyz zent Marghyta azzonban mondatyk leelky yozagoknak gyoropodaſa. Hogy azeert my ees az ew zent peldaya zerent twggywnk leelek zerent haznalny Doctoroknak tanwſagokbol eellyen kerdeeſwnk tamad. Mynemew lelky yozagokkal kel tamogathny az zyzeſſeego̊t hogy Criſtus Ieſus zemey elo̊t kellemetes legyen Reea felelnek doctorok es heet rendbely lelky yozagokat talalnak mellee. Elſſew byzon hywſeegh az az hogy kerezttyen leegyen. Mert az hytetlen pogannak tyztaſaag tartaſa awagy balwan yſtennek maga

ayanlaſa reegy ydew zerent, es mynt maſtan ees teeznek az byees bayoſok kyk eeyel yarnak kyk mynd erdeghnek yegyeſy nem tarthatnak byzon tyzta zyzeſſeego̊t. De ha tarthnak ſem haznaal ewnekik || 406 Bel ſem mehetnek az meennyey wo̊ legheennek Criſtus Ieſuſnak erwo̊ndetes vendegſegheben myeert hogy nem ǵerẘztettenek meg az ew zent hytywel es eegy felee zent zeretettel egybe nem eeggye ſewltenek ezen vylagon. Maſod zent alazatoſſaag kyro̊l wgy mond zent Bernald doctor. Azt mereezlem mondany hogy meeg az zyz marianak zyzeſſeege Sem volt vona keellemetes wr iſtenneel alazatoſſagnaal kyl kyt ennen maga meg bozonoyttya. Meg tekeentee wr iſten ew zolgalo leanyanak alazatoſſagaat wgy mond rola zent Agoſton doctor ees, keellemeteſb wr iſtenneel az alazatus hazaſſaag honnem az keweel zyzeſſeeg mert az ewt zyzek ees kyro̊l az zent ewangeliom Math. xxv. Cap. emleko̊zyk chak az keweelſeghnek okaeert rekezteteenek ky mennyeknek orzagabol. Harmad zentſeeges tyztaſaag az az hogy ha ky zyzeſſeeget akar tartany zyweeben ees zent leegyen az az gonoz fertelmes gondolatoktwl es gyeńerewſeego̊ktẘl magaat otalmazya. De ha mykoron to̊rteennek ottan hamar el fordoha akarattyaat rola, vezzen kerezto̊t zyweere gondollya Criſtuſnak zent ſebeyt awagy ennen magaanak halalaat es pokolnak ſanyarwas keennyat ſoha nem lehet oly fo̊rtelmes gondolat kyt ezekkel meg nem gyo̊zhet wgy rola zent Ieronimus doctor az ollyan zyzeſſeeg hoſtia zerent valo aldozat wr iſtennek elette kynek elmeeyeet fertelmes gondolat es teſteet gyarloſaag meg nem fo̊rto̊ztety ky nem lehet vyaſkodaſnal kyl. Neegyed gheryedetes zeretet kynel kyl ſem meennyeen ſem feldo̊n yo barathſaag nem lehet Wǵ mond rola zent Bernald doctor | Az tyztaſaag tartaaſ zeretetnel kyl ollyan mynt az lampas olaynaal kyl, veed el onnan az olyayt es vylaga nem leezen, azonkeppen veed el az zereteto̊t es az zyzeſſeeg pokolbely erdeghez haſonlatus leezen kyben ſemy iſteny malaztnak vylagoſſaga nynchen. De az lelky yozagokkal meg eeko̊ſewlteto̊t zyzeſſeeg es tyzta eeleg mel dragalatus leegyen wgy mond rola zent Bernald doctor Ez az nemes meltoſagus eelet ky ezen vylagon ezen halandoſagnak allapattyaban a mennyey halhatatlan dycho̊ſeegnek eeleteet ky yegzy, hol ott ſemy teſty feleko̊zees nynchen, De

mynd az zent Angalokhoz haſonlatoſak. Ez akadot vala zyz zent Margytha azzonnak ees zyweeben lelkeeben. Ez okaeert wtalaa meg az wylaghy hazaſſagot hogy yobbat eerdemlenee Criſtuſtwl. Ezek valanak azeert kyben eele ez halandoſagban es myt haznalt vele holta wtan. Anya zent egyhaaz ky yelenty ky eellyen tyztőſſeeggel ylly az ew zent martyromſag zenwedeſeenek napyaat.

Maſod kyben haznala zyz zent Margyta azzon leen ez vylaghyaknak tekeelleteſſeeggel valo meg wtalaſa, Criſtus Ieſuſnak zent zeretetyeert kyről wgy mond zent Agoſton doctor vala myneere ember ez vylagy yozagaat morhayaat de annak felette ennen magaat ees meg wtallya anneera zerety az wr iſtent Azont byzonoyttya zent leelek wr iſten ees pverbior VIII. bőlch eeggyk kenywenek nyolchad rezeeben. Az enghem zeretőket en ees zeretőm, kynek byzonſagara az zent Apoſtoloknak mondaſokat előwe hozwan, zent Mathe yrtta meg ewangeliomat tyzen kylenczed reezeben yme wgy mond my myndeneket el hattwnk te eeretted, mynemew eerdemet atz mynekwnk erette ||
407 Ieſus kedeeg monda ewnekyk Byzon mondom tynektek hogy ty kyk myndent el hattatok en eerettem az wyonnan zyleteeſben zaaz anneeth veeztők eerette es az erek eeletőt byryatok. Azonkeppen teen zyz zent Margyta azzon ees. Towabbaa az zent zyzeſſeegnek meg tartaſaara kyeert győződelmet keel zenwedny zykſeeg az bekeſeeg zenwedees yozaga ees mert twdo dolog kyt azok yobban twggyaak kykőn leezen hogy mynd halalyg keſeerty ewket az pokolbely tyztwlatlan lelkők kyrről ſok peldakat olwaſwnk az reghy zent atyaknak eeletekben Towabbaa zykſeeg hozyaa az yo mywelkődet ees az okaeert mongya zent Bernald doctor. Myndenkoron vala mynemew yo dologban foglallyad temagadat hog pokolbely erdeg heewolkodwan ne talallyon mert az heewſagban valokat a' mykoron akarya ottan meg chalhattya, kyről wgy mond zent Gergel doctor Az kegyelmes meg valtonak elötte eeggyk maſyknaal kyl ſemyre keellő az az tyztaſaag yo mywelkődethneel kyl. Wtolſo yozaag hog veegyg benne meg maraggyon, kyről wgy mond Iſidorus newő doctor. Az el kezdőknek yollehet ottan meg ygeertetyk az ywtalom De kylembben meg nem adatyk hanem ha veegyg vonzya

es ſem haborwſaggal ſem bozzwſaggal ſem halallal tewle el nem zakad zent palnak mondaſa zerent.

Harmad kyben haznala zyz zent Marghyta azzon mondatyk peldazatnak haſonlandoſaga, az az hogy mykeppen az | Aldot Criſtus Ieſus myeerettẘnk veegre halalt zenwedo̊t azonkeppen mykoron zykſeeg my ees keezo̊k leegyẘnk erette zenwedny kynek byzonſagara laſſok meg mykeppen tellyeſeytee bel ez eellyen haſonlando eeggyeſſeeghnek parancholattyaat zyz zent Marghyta azzon.

Legenda. Elethe.

Dycho̊ſeeges zyz es martyr zent Margytha azzon ew zent neweenek meltoſagabol magyaraztatik zeep gyengnek, ky ennen allattya zerent feyeer kyſded es yozagus. Azonkeppen zent Margyta azzon feyeer leen ew zyzeſſeegeben kyſded ew alazatoſſagaban es yozagus ew yozagus mywelko̊detyben yrtta meg kedeeg az ew zent eeleteet Teotymus newo̊ bo̊lch meſter.

Zyz zent Marghyta azzon tamada Anthiochya varaſbol, vala kedeeg Theodoſius pogan patriarchanak leanya, kyt adanak daykanak meeg kyſded voltaban es ffel neweko̊dween meg kerezto̊lteteek Annak okaeert az ew attya nem kedwely vala. Mykoron azeert ywtot vona tyzen ewth eztendo̊ſ koraban az teeb zyz leanzokkal o̊ryzy vala ew daykayanak yohayt. Olybrius feyedelem az wton el menween lataa zyz zent Margyta azzonth hogy mynd az tebbyko̊zo̊t zeb zynew zemeelyẘ vona, ottan raytta ragada es wtanna kylde hoǵ hozyaa hoznaak ha twlaydon vona haat hozyaa vennee ha kedeeg zolgalo lean maganak: akarattyara tartanaa. Meg kerdee azeert ymez harmakban mynemew nembo̊l vona, ký vona newe || Es mynemew hyto̊n 408.
vona Reea felele zent margyta azzon es monda Nemes nemeebo̊l vagyok ez orzagnak Newem Margareta es Criſtus Ieſuſnak zent hytyth vallom. Monda az feyedelem az kettey yllyk hozyaad De az harmadyk ſemykeppen nem hoǵ eellyen zeep leanzo meg fezẘlt embert ymaggyon. Mykoron zent Margyta azzon Criſtus Ieſwſnak Iſten voltaat predicallotta vona, Meg haragweek az feyedelem es ottan az temleczben vettetee. Maſod napon megh ky hozataa es monda ganoz bolond leean kenyerẘlſ az te zeepſeego̊do̊n es aldozzal az iſteneknek, felele az zyz: Azth ymadom

kyt feld rettegh, meeń ffeel es myndden teremtôt allath Monda eſmeg az feyedelem Chak ennekem ne engheǵ az te teſtedet mynd el zaggattatom, felele az zyz Criſtus Ieſus halarra atta magaat en erettem, En ees keez vagyok az en Idwezeytemeert meg halnom. Ottan azeert ffel vonyataa az oztorwra es nagy erôſſen veretee. Annak felette vaſſ gherebenékkel le vonyataa az ew gyenge bewreet. Azt lathwan az ew yſmerôy nagyon ſyrnak vala raytta mondwan O zeep lean Margytha byzon yghen bannyok az te nagy gyôttrelmedet O meel nagy zeepſegôt vezteel el az te hytetlenſeegôdnek myatta. Monda ottan ewnekyk: O gonoz tanachoſok meennyetek el eennen elôlem mert ez teſty gyettrelem teſthnek ydweſſeege fordoytaa bezeedeet az feyedelemre es monda. O zegyentelen beſtye es telhetetlen orozlan ez zegheen teſten hatalmad vagyon De az lelkôt Criſtus Ieſus | Meg tarttya. Le veweek azert zent Margyta azzont az oztorwrol es be veteek az temleczben es nagy feneſſeegh bel telee az temleczôt, mykoron ymathkozot vona keree wr iſtent hogy mwtatnaa megh ewneky zemeelzerent az ew ellenſegheet ky ellene vyaſkodneek Es yme meg yeleneek ew elôtte egy nagy kegyetlen ſarkan ky mykoron ewteth el akarnaa nyelny zent kereztnek yegyeet vetee reea es ottan el enyezeek. Annak wtanna eſmeg neky yeleneek embernek kepeeben es monda eelegôggyel meg ymaran en felôlem es ne haborgaſſ zyz zenth Margyta azzon zent kereztnek yegyeet vetee reea es ottan yſteken ragadaa es labay alaa nyomaa mondwan Alaztaſſaal meg keweel erdegh egy azzonyallatnak labay alath. Az Sathan kedeeg kezde kyaytany. O bodog Margytha meg gyôztettem ymaran Ha ffyrffyw gyôzne meg enghemet nem gondolneek vele, De yme egy gyenge zyztẘl gyôzetôm meg. Zyz zent Margyta azzon kedeeg meg kerdee ewtet myeert yewt vona reea felelwen monda hogy az feyedelemnek enghedneel. Eſmeg meg kerdee myeert haborgathnaa ollyan ygen az kereztyeneket, monda myeert my az erek bodogſſagot el veztôttôk, howa az embereket vyzyk, termeezet zerent bannyok es azon valo naǵ yrygſſeegbôl haborgattyok ewketh hogy ew velôk es vezthetnôk. Es eellyen dolgokat yelengethween ffel emelee zent Marghyta azzon torkarol labayt es monda fwſſ el ennen hamar nyawalyaas es ottan el enyezeek. Nagy Batorſſagot veen azeert belôle az zent zyz azzon.

Annak wtanna egybe gyewlween az ſok poganſaag ky hozattateek kôzykben zyz zent Marghyta azzon || Es mykoron nem 409 akarna aldozny le vonyaak rwhayaat es eeggew ſakľyakkal eeghetyk vala az ew teſteet es myndenek chodalkoznak vala raytta mykeppen zenwedhetne eel nagy keent eellyen gyenghe leanzo. Annak wtanna egy tellyes hordo vyzbe vetteteek hogy gyettrelme ôregbôlne. De yme meg emlekôzeek Criſtus Ieſus az ew zolgalo leanyarol es nagy feld yndwlaſt tamaztta kynek chodalattyara ewt ezer emberek fordwlanak Criſtuſnak hytyre es mynd kereztſeegôt veenek Az feyedelem kedeeg azt halwan meg feelelmeek hogy az tebby ees meg ne terne. Ottan hamar reea adaa az ſentenciat es feyeet veetetee zyz zent Margyta azzonnak. Annak elette kedeeg eellyen ymachagot teen: hogy vala kyk ew rola ayo'tatuſſaggal meg emlekôzneenek es ewneky ſeghedelmeet hynaak akar my nemew zykſeegben yeleſſen gyermek zylew-azzonyallatok megh hallgattathnanak zozat yewe menybôl hogy azonkeppen leenne. Es azonkeppen zent martyromſagot zenwede. Azon ydôben mykoron yrnanak Criſtus zyletetynek wtanna [†]

Zyz zent Elek confeſſor.

BOdoſſagus zyz zenth Elek Confeſſor vala Ewffemianuſnak romay dwznak ffya ky az Chazaar wdwaraban elſew vala tyztôſſeeg zerent, kynek koronkeed harom ezer yffyak | Alnak vala elôtte wdwarolwan mynd aranyas Barſonyoſok es aranyas eweſek. Vala kedeeg ez feyedelem nagy yrgalmas zyẘ ember es myndden napon harom keez aztalok vettethnek vala az ew hazanaal, ôzwegyeknek arwaknak es zarandekoknak, kyknek nagy tyztôſſeeggel zolgal vala, es annak wtanna kylenczed horan ennen maga zerzetes es egyhazy neepekkel veezen vala eetelth nagy iſteny feelelemmel, kynek ew azzon feleſeege Aglaes megh ollyan iſten feelew vala. De mykoron nem vona ewnekik magzattyok, kenyergheenek wr iſtennek es meg halgathwan ew ymachagokat egy ffyrffyw magzatot ada ewnekyk es mynd halalyg tyztaſſagot fogadanak ydô be telween adaak az germeketh dyaky bôlcheſſeegre, myeert hogy iſtentẘl vala es zent

leelek malazttya vala ew benne. hamar valo ydo̊ben myndden bo̊lcheſſeegben yeles lèen, es ffel ynaſkodwan ew attyanak annyanak akarattyabol valaztateek ew neky hazaſ tarff az felſſeeges Chazarnak wdwarabol. Mykoron az eey el ywtot vona es agyaſ hazokban bel kellene meenny o̊k, kezde az nemes zyz yffyw az zeep zerelmes yego̊ſeet (Nem a' may ydo̊nek moggya zerent) wr iſtennek zent feelelmeere tanoythany es az zent halhatatlan lelky teſty tyztaſagra kyzlelny, ky myat az embery leelek Criſtus Ieſuſnak zerelmes yego̊ſe lehet es az angyaloknak hwga Annak wtanna geerẘyet es partha eweeth hogy nala tartanaa mondwan: veed hozyaad ezeket es tarchad myg wr
410 iſtennek akarattya leezen es leegyen wr || Iſten ko̊ztewnk es azonkeppen bwlchwt veween. De ſem attyanak annyanak ſem eegyebeknek myt akarna meg nem yelentee Es ffel kelween meene laodicyaban onnan meene Syrya orzagban es zalla meg edyſſa newo̊ varaſban, hol ott embery keznel kyl zerzet wr zyne vala ottan a' my kewes morhachkaat vele vyheto̊t vala, mynd iſtennek neweeben oztogataa es alaab valo rwhaat kereſween le yle az iſten zegheny ko̊zo̊t, kyk Azzonywnk maria monoſtoranak tornacczaban ylnek vala. Az zent alamyſnabol kedeeg chak annyat tarth meeneere zykſeege vona az felette valot eegyeb zeghenyeknek oztogattya vala. Eennen hazol nagy keſerẘſeegben eſeenek az ew zyley es el kyldo̊zeenek zeren zertte mynd orzagonkeed varaſonkeed hogy meg kereſneek. Mykoron azeert nekik oda edyſſa newo̊ varaſban ywtottak vona azzonnal meg yſmeree ewket. De az zolgaak ewtet meg nem yſmerheteek, [De] hanem ewneky ees alazmyſnaat adanak kyn naǵ halaat ada wr iſtennek, hogy az ew zolgaytwl alamyſnaat erdemlet vona veenny. Haza terween azeert az zolgaat, meg mondaak hogy ſohol hyreet ſem halhataak vona. Annak okaert az ew attya nagy keſerẘſeegben marada, Az ew azzon zyleye kedeegh es zerelmes yegyeſe nagy zomorw rwhaban o̊to̊zeenek ſyrathwan eeggyk ffyat maſyk zereto̊yeeth. Zyz zent Elek kedeeg mykoron azon helyen tyzen heet eztendeegh zolgalt vona wr Iſtennek, monda az zyz maria keepe azon egyhaaz bely Cuſtoſnak: Bochaſſad be az | Iſten embereet, mert melto mennyeknek orzagara es iſtennek zent leelke nywgozyk ew raytta, kynek ymachaga mynt az nemes aldozat wgyan yew ffel iſtennek zyne

eleybe. Es mykoron nem twdhatnaa az Cuſtos kyről mondanaa, Eſmeg zozat leen mondwan. Az ky kywől yl az tornaczba. Ottan azeert hamarſaggal be hozyaa az egyhazban. De mykoron kywe hyrhőt vona az ew nagy zenthſeeges volta es myndenektwl tyztőltethneek meg wtalaa ez wylaghy hew dychőſeegőt es tytkon eſmeg laodyciaban yewe es hayot kereſe hogy Cilicyaban menne, yme iſtennek zerzeeſe zerent ellene valo zeel tamada es az Romay parttra ve✱ee ky, hogy azt latta vona zyz zent Elek Confeſſor mondaa azth ennen magaaban. Az en atyam hazahoz meegyek es ott mynt yſmeretlen lakozom. hogy maſnak neheſſeegőt ne teegyek. Mykoron azert eleyben menth vona zegheen ember kepeeben, monda nagy ffel zowal: Iſtennek zolgaya fogad hazad almaban ez zegheen zarandekot az te el tewedőt zarandok ffyadnak kedweerth. Azt halwan az ew attya, ottan az ew ffyanak nagy zerelmeert, be fogadaa heelt zereztete ewneky es zolgaat ky hozyaa lathna, es ennen aztalarol eeltety vala ewtet. Zyz zent elek kedeeg zent iſteny ymachagban beytőleeſben es wygyazaſokban foglallya vala ennen magaat. De az zolgaak naponkeed nagy Bozzwal ylletyk vala zegheen Iambort, ky moſdo vyzet enteth feyeere ky moſlekot, De mynd nagy alazatoſſaggal es bekeſeeggel zenwedy vala el Criſtus Ieſuſeerth. Mykoron azeert az ew attya hazanaal ees tyzen heet eztendeeg ‖ Lakozot vona yſmeretlen, Megh yſmeree iſten- 411 nek zent malazttyabol hoǵ el kőzelgethne ew eeleteenek veegſew napya. papyroſſat teentaat keere es zeren zertte mynt eelt es yaart vona meg yrogataa. Mykoron azeert eegy vaſarnap az zent Miſeet el veegezteek vona zozatot hallanak meenyből mondwan yeyetek en hozyaam mynd kyk mwkalkottok es meg vattok terheltethween es en meg kynnytlen tytőket. Azt halwan meg reetteneenek es mynd lee hwllanak. Maſodzor meg zozat leen mondwan kereſſeetek meg az iſten embereet hogy ymaggyon romaſageert. De mykoron kereſween meg nem leelteek vona, harmadzor meg zozat len mondwan Ewffemyanos hazanaal kereſſeetők Mykoron azeert meg kerdetteek vona ſemyt nem twda reea felelny. Ottan azeert az felſſeeges Chazarok Archadius es Honorius az zent Innocencius wr papawal az felwl meg mondot feyedelemnek hazahoz yeweenek Es azonkőzben az zent zyz Elek Confeſſornak zolgalt zolgaya meene az ew wrahoz

mondwan. Wram laſſad meg netalantan az my zarandekwnk leegyen kyt en lattam hogy nagy bekeſeeg tarto, ember vona. Ottan oda fwtameek es lataa haat ky mwlt, es zyne ollyan mynt ha iſtennek angyala vona. Es az lewelet kyt kezeeben tarth vala ky akaraa veenny, De nem enghedee, yghen hamar hyrree tewee az chazaroknak es wr papanak. Azonnal hozyaa meneenek es mondanak yollehet bynes emberek legyewnk, de maga iſtennek akarattyabol my orzagot byrwnk es papa atyank mynd egheez kerezttyenſeegnek paztorſſagaat vyſely Enghegyed nekwnk azeert az lewelet hogy laſſok | Meg my vagyon benne meg yrwan Es hozyaa yarwlwan wr papa ky fogaa kezeebôl a' lewelet es meg olwaſaak mynd az kôſſeeg hallaſara. Azt halwan az ew attya Ewfemyanos ottan mynt eegy eze vezôth le eſeek az feldre, mykoron kedeeg eze hozyaa yẘt vona kezdee rwhayaat nyẘny teepny, kezde hayaat zakalaat zaggathny es ennen magaat tôrny faggathny. Es reea eſeek ew zerelmes ffyanak holt teſteere mondwan nagy kyaytaſſal, yay ennekem en eedes ffyam myre hoztaal enghemet enny banattra keſerẘſeegre, ymaran nagy ſok eztendôtẘl fogwa Yay ennekem nyawalyaſnak bodogtalannak, mert yme en veenſeegemnek gyamolyaat latlak elettem az koporſoban fekẘny. Yay ennekem zomorw atyanak mert ymaran ſemy vygaztalaſth nem vehetôk towabbaa. Azth halwan az ew azzon annya, mynt az nôſteen orozlan nagy heertelen, ky fwtameek ew hazabol zaggathwan ew rwhayaat, el hwllathwan feyeen valo ôtôzetyt, zemeyt kezeyt ffel teryezthween az eggre nagy ſywaſſal reewaſſal kezde yewny es mykoron az ew zerelmes ffyanak zent teſteehez nem ywthatna nagy ffel zowal mond vala. Nyſſatok wtat hozyaa. hogy lathaſſam hogy ylletheſſem az en zerelmes ffyamat en eedes zemem vylagaat en zomorw leelkômnek vygaſagaat. Es mykoron hozyaa ywtot vona Reea eſeek holt elewenẘl ſyrwan es ohaythwan. Oh ennekem en eedes ffyam. Oh en zemem wylaga. My oka hogy ezenkeppen tetteel my velẘnk Nem de lattal ee naponkeed mynketh nagy ſyralomban lennẘnk nagy banathban elnẘnk, es nem yelentôtted meg tee magadat mynekẘnk. Eſmeg reea eſyk vala nagy keſerẘſeeggel es nem vala meerteke
412 az nagy ſyraſſnak kenyhwllataſnak || Apolgatwan zemeyt, zayaat es angyaly zent dyzes orchayt, es ſyrtaban azt mongya vala:

Syryatok en velem keſerẘ anyawal mynd kyt eeth vattok, mert ym tyzen heet eztendey ymaran hogy wdwaromban lakozot es nem twttam hogy en ffyam legyen. Oh menee bozzwt zenwedôt az zolgaktwl oh meneezer arczwl es nakon vertek ewtet es nem twttaak hogy ew nekyk wrok lett leegyen. Oh azeert ky adhat en zemeymnek ſyralomnak kwthfeyeet hogy eeyel es nappal ſyrathaſſam en lelkemnek keſerẘſegheet. Az ew reeghen el hagyot zeplôtelen yegyeſe azok halwan ſyralmas rwhaban ôtewzeek es mynt hamarab oda fwthameek mondwan. Oh yay ennekem mert ez may marattam ôzweggyee, ymaran nynczen towabbaa kyre neezyek es kyre emellyem ffel en zemeymet. Ez may napon yſmerôm, hogy meg tôrôtt az en zep vylagos tykôrewm Ez napſagtwl foghwa el fogyot az en remeenſeghem es el kezdetôt en keſerẘſeghemnek napya kynek halalig veege nem leezen. Az felſſeeges chazarok wr papa es mynd az kôz neep halwan ez eellyen ſyralmas dolgokat nagy ohhaytaſt teeznek vala es ſyraſok kôzôt dycheeryk vala az hatalmas wr iſtent ky eellyen chodakat teezen. Es wyweek ewtet (xpuſnak Confeſſorat) az varaſnak kôzepyre es hyrree teweek az kôz neepnek hogy meg leelteek vona az iſten embôreet es myndenek ſyethnek vala lathny az iſten embôreet Azt halwan az zegeen korok betegôk nagy ſeregôn keed ſyethnek vala az zent teſtet yllethny es myndenek meg vygaznak | Vala. Az felſſeeges chazarok lathwan az ſok choda teetelt ennen magok kezdeeg vynny wr papawal az zent teſtet mynd agyaſtwl hogy meg zentôltethneenek az zent teſtewl. De mykoron nagy zoroſſaag vona parancholanak az chazarok hogy ezyſtôt, aranyat es peenzt hymteneenek el az wczakon az ſok neepeknek mwlatſagaeert, es ewk hamaraban kynnyebben vyhetneek az zent egyhazhoz az zent teſtôt. De az iſteny ayo'tatus neep ſemyt nem gondolwan az ſok keenchel ſyetnek vala yllethny az zent teſtôt. Annak okaeert es nagy nehezen vyheteek az zent egyhazhoz hol ott zent Bonifacius martyrnak teſte vala. Ott egheez ezten napyg temetetlen hagyaak eeyel es nappal az ayoytatus kereztyen neep foglalatus vala iſteny dycheeretben es az felſſeeges feyedelmekkel mynd az ſokaſſaag nagy zeep draga koporſoot alkotanak aranbol ezyſtbôl es draga kôwekbôl es belee helheteek az aldot Criſtus Ieſuſnak zyz zent Confeſſoraat. Es oly nagy zeep

eedes yllatw zagh zarmazik vala ky az koporſobol, mynt ha draga balſamommal vala tellyes. Ew ky mwlaſa kedeeg leen azon ydo̊ben, mykoron atya iſtennek es az zyz azzonywnk maria ffyanak zyletety wtan yrnanak harom zaaz kylenczwen nyolch eztendo̊ben, kynek zent erdeme es bodog eſſedo̊zeſe ſokaknak haznaal lelky es teſty egheeſſeego̊kre es byneknek bochanattyara, kyt, mynekwnk ees engheggyen atya ffyw zent lelek, zent haromſag erekkẘl erekkee Amen. ||

---

413 Zyz Zent Praxedis Azzonnak eeletero̊l.

Mykeppen talallyok az reeghy zento̊knek eeleto̊kben. Az zent apoſtoloknak ydeyben valanak keth yeles zyzek atyaffyaſok es az kegyes Criſtus Ieſus hytyben ayo'tatoſok es bwzgoſagoſok es zent zeretetben gheeryedo̊zo̊k. Es zent Nonatus es Tymotheus pyſpeknek hwgay. To̊rteneek hogy wr iſtennek akarattyabol zyz zent potenciana azzon Iſteny zent feelelemben es zeretetben teekelletes mwleek ky ez wylagbol es vyteteek Criſtuſnak yego̊ſy ko̊zzee. Azt lathwan zyz zent Praxedis azzon, zenetlen bankodyk keſero̊g vala wtanna, myeert yeles nembo̊l valanak. yeles embo̊ro̊k kyk yo baraty valanak: De meeg ennen maga romay pius papa ees hozyaa yeween vygaztallyaak vala ez nemes zent zyzet. De ſemy vygaztalaſt nem veezen vala mert meg azot es meg heerwadot vala ew zyweben leelkeben ez vylaghnak vyragzoſaga es gyenyerẘſeege. Myeert kedeeg felette kazdag ees vala, nagy bewo̊n oztogattya vala yozagaat az Criſtus zeghenynek arwaknak o̊zwegyo̊knek. Azon ydo̊ben vala Anthal Czazaar Romaſagban, es nagy haborwſagot tamaztot vala anyazent egyhazban, yldo̊zween az zegheen kereztyeneket es ſokakat meg ees o̊leth vala. Zent Praxedis azzon kedeeg el ragaggya vala teſto̊ket az zent martyroknak es nagy ſyraſſal es iſteny feelelemmel el temety vala. Es az zegheen feelelmes kereztyeneket hazahoz gyo̊yty vala eetelt ytalt adwan ewnekyk. Mykoron azt bel mondottaak vona Anthal chazarnak, hogy ſok Conuent | Gyewlt vona az zent azzonnak hazahoz, raytta kylde kegyetlen zolgakat es nagy

ſokakat meg foganak kôzzôlôk, yeleſſen zent Symycerius papot ees fogaak meg harmyncz kettôd magawal es mynd martyromſagot zenwedeenek ez zent hyt mellet es tebbeket nagyon ſokakat ôlete meg az kegyetlen chaſaar. Zent Praxedis azzon mynd el temety vala ewketh. Lathwan azèert az nagy haborwſagot myndden yozagaat el oztógataa iſtenneeben es myndeneſtewl fogwa zegheennyee tewee magaath, az erek dychôſeegnek meg nyereeſeerth, es tellyes lelky nemes yozagokkal es iſtennek malazttyawal yollehet zywe zerent keez volt az zent martyromſagra. De Criſtus Ieſus zentôlee ewtet ees az ew yegôſy kôzzee es bekeſeeggel mwleek kywe ez wylagbol, es ew attyanak hazaat hagyaa hogy zent eegyhazzaa zentôlneek, hol ott ees temeteeſt valaztwan nagy ſok zamlalhatatlan choda teetelekkel nywgozyk wr iſtenben. Leen kedeeg ky mwlaſa azon ydôben mykoron Criſtus zyleteeſe wtan yrnanak zaaz hathwan ewt eztendôben, kynek zentſeeges eeleteebôl pelda es tanwſaag adattatyk mynemew haznalatus leegyen az yrgalmaſſag teetel es mykeppen haznallyon halando embernek mynd ezen vylagon mynd halalanak wtanna. Elezer mert nylwan valo valaztaſt mwtat az erek bodogſagra Zent Mate yrtta meg kenyweenek ewtôd rezeeben. Bodogok az yrgalmaſok mert ewk yrgalmaſſagot eerdemnek. Maſodzor mert byzot yteeletôt yelent. Zent Iacab apoſtol yrtta meg II. Az iſteny yteelet yrgalmaſſagnal kyl leezen annak, ky yrgalmaſſagot nem teend. Harmadzor mert nylwan valo erdemôt aad. Zent Gergel byzonoyttya Iſtennek yrgalmaſſaganak nem eerdemhety ky eett yrgalmas nem leend. || Azont byzonyo'thwan zent leelek wr iſten bôlch keny- 414
weenek eccl. XVI. tyzen hatod rezeeben. Mynden iſten zerent valo yrgalmaſſaag teetel ez vylagon helt zôrôz meennyeknek orzagaban kynek mynd az ew yo mywelkôdety zerent yme azerth zerelmes atyamſſyay ercheetôk yol meg myt mond wr iſten: haat myre feelty ember az ollyan yozagaat el veztee tartany kyt wr iſtennek neweeben aad. Nem de ynkab maganak teezy ee, hogy ſenky el ne wrozhaſſa. Nem de maganak haznaal ee velee holta wtan ees kynek myatta eelheſſôn lelek zerent. Errôl mongya vala zent paal apoſtol ees, kynek bezeede meg hyhetew Eſſeſom belyeknek yrth leweleenek neegyed reezeben: Atyamſſyay leegyetek egymaſhoz kegyelmeſôk es yrgal-

mafok eremeft adogathwan egymafnak. Mert vala myt zent zeretetbȏl mafnak aad ennen maganak towabra teezy azt el, es meg adatyk ewneky halalanak ydeyn vele eegyetembe az erek erewm kyt mynekwnk ees aggyon atya ffyw zent leelek Amen.

Dychȏfeeges zent Maria magdalenanak Innepeerȏl.

Ez may zent Innepnek Epiftolayat yrtta megh bȏlch zent leeleknek tanwfagabol pverbior xxxi eeggyk kenyweenek harmyncz eeggyed reezeeben mel ygheeknek elȏtte wgy mond azon Capitulomban. Nyffad meg az te zadat veegeż ollyat ky ygaz, es ygazan yteellyed az zegheent, hol ott magyarazo yraf wgy mónd az az mykoron az zegeennek ygaz ygye vagyon el ne mwlaffad, az wtan kȏwethkȏzyk az zent may Epiftola |

Epiftola,

Ekȏff azzonyallatot ky leelhet? tawol es wtolfo veeghekbȏl vagyon ew ywtalma Byzyk ew benne ew wranak zywe, es mafeenal kyl nem zykfeeges, yoth aad ewneki es nem gonozt mynd ew eeletenek napyayban. Gyapyat kerefe es zȏzth es mwkalkodeek ew kezeynek tanacchawal. Ollyan vala mynt yaro kelȏ hayo ky mezzewnnen ·hoz kynyeret maganak. ffel kelee eeyel es martaleekot ada ew haza nepeenek es eetelth ew leanynak: Megh neezee a' mezȏth es meg vewee ewteth. Ew kezeynek mwkayabol zelȏt palantala, ffel ewetzee erȏffeeggel ew eehayt es meg kemeenyttee ew karyaat, meg koftolaa es lataa hogy yo vona az ew kerefmeenye. Az ew kezeet vetee erȏff dolgokra es az wy'ay oorfoot fogdofanak Az ew kezeet ky nytaa az nyawalyafnak Es ew tenereyt ky teryeztee az zegeenre. Nynchen feelelme ew hazara ho hydeghytewl mert az ew chalady kettȏs rwhaban ȏtȏztenek. Draga yeles rwhat zerzet ennenmaganak. Bybor es Barffon ewneky ewtȏzety. Nemes yeles ember az kapwkon az ew wra mykoron ylend ęz feldy palogarokkal. Gyolchot zewe es el arwlaa es ȏwet es

adaa az arwſnak. Erőſſeeg es eekeſſeeg || Ewneky ōtōzety es vygad az wtolſo napon. Az ew zayaat ky nytaa bōlcheſſeegre es kegyeſſeeghnek tōrweenye vagyon ew nyelweeben. Megh tekeentee ew hazanak ōſweenyt es heyyaba kynyeret nem ewtt. ffel keleelek az ew ffyay es bodogſſagoſnak predicallaak Az ew wra es dycheree ewtet Sok leany yffyak gyeytōkkek kazdagſſagokat de te fewlẘl mwltaal myndeneket. Chalard ez vylaghy malazt es hewſagus az zeepſeegh. Akky iſten feelew azzonyallat ew dycheertetyk. Aggyatok ewneky az ennen kezeynek haznabol es dycheryeek ewtet ew mywelkōdetyben az kapwkon ylew bōlchek.

Mynek okaeert ez may zent Epiſtola tellyes lelky nemes tanwſagokkal. Annak okaeert kōzenſeeges doctoroknak ertelmōket elōwe veween es kōwethween Lyray Myklos doctor magyarazya es erty az erōſſ bōlch azzonyallaton az zent yraſth ky tellyes myndden iſteny bōlcheſeeggel erōſſeeggel, es lelky haznalatoſſaggal, tanwſaggal, thwnya yllyk mykeppen nehez lelny yo Iambor es ezōſſ azzonyallatot, Azonkeppen keweſen vannak kyk az zent Iraſnak byzon ertelmeere ywthaſſanak yeleſſen ez maſtany ydōben. Az zent azzonyallatnak wran ertetyk anya zent egyhazban valo es predicallo yo eeletẘ doctor es egyhazy ember, kynek zemeelyeben wgy mond bōlch mas helyen Sapien. VIII. kōnyweenek nyolczad rezeeben Ezt az az a' zent yraſbely bōlcheſeegōt zerettem es kereſtem mynd en yffywſagomtwl foghwa es wgyan zeretewl valaztottam ennen magamnak. Ez eellyennek kettōs ōtōzety leezen a' maſ vylagon mert wr iſtentẘl mynd teſth zerent mynd leelek zerent nagy erdemet | Veezen az ew mwkalkodaſaeert Thowabbaa az el folyo hayohoz ees haſonlattatyk, kyben myndden teſty eeledelt vyſelnek. Azonkeppen az zent yraſ tellyes myndden lelky Idweſſeeghnek eeledeleeewel, lelky orwoſſaggal, lelky taplalaſſal lelky eremmel vygaſaggal es myndden yo tanacchal. Oh ha az zent yraſ nem vona Nem vonant kylembek mynt az hytetlen poganok, kyknek yſtenōk nynchen, De mynekẘnk kōzel vagyon ew zent Iſtenſeege az zent yraſban es az oltary zentſegben. Onnan zool onnan tanoyt mynketh. es vygaztal ew zegenyt. Az zent yraſ azeert mynd eetelẘnk ytalwnk es myndden eeletẘnk. Towabbaa haſonlattatyk az zent yraſ zeep vyraggal tel-

lyes mezőhöz, kyt yollehet dragan veeznek meg mert nagy mwkawal nağ keenchel kôlcheeggel ywthatnak hozyaa es ſok eztendeeg tanwlwan vehetyk haznaat. de annak wtanna myndden dragalatus kenchet talalnak ewbenne, pelda-mynekẘnk az bôlch deakok doctorok nagy predicatorok kynek zayokbol zarmazot zent yras ollyan mynt az eghen feenlô nemes cyllag kynek vylagoſſaga myndden ſetethſeegôt el tawoztat. Oh ha az zent yraſ nem vona yngyen ky Idwezẘlhetne. Azeert onnan twggyok a'my yo es gonoz vezedelmes es haznalatus, karhozatus es eerdemes, ha ky ezeket nem twggya ſetetſſeegben lakozyk es nem lattya hol es meel horaban erekkee el veez. Arrol mongya zent paal, ha ky eet twdatlan erekkee twdatlan leezen, az zent Ghergel meg wgy mond ha ky eet twdatlanſagban
416 lakozyk || Es ennen magaat meg nem twggya ygazoytanya Annak halala wtan az keſerẘ keen nyttya meg zemeet ertelmeet, De ſemyt nem haznalhàt velee. Towabbaa haſonlattatyk az zent yraſ az nagy bôlch emberhez mert mykeppen az bôlch chalados ember mynd meg neezy haza tayyaat es eeyel nappal vygyaz hoğ myndenek yol zôrôzteſſenek semy nemew fogyatkozaas ne leegyen ew wdwaranak azonkeppen megh tanoyth az zent yràs ees mykeppen keellyen eelny embernek, es mynt zerezye ennen magath az wtolſo napnak varaſaara hogy ſemy fogyatkozaſa ees feelelme ne leegyen mert ha akkoron embernek tôrteenyk vezteny haat ſoha ffel nem tamadhat. Ha kedeeg vygyazan haat myndden yoth nyer kynek ſoha veege nem leezen, kyt ennen maga ky yelent Idwezôytenk zent mathe yrtta meg kônyweenek hwzon ewtôd reezeben yewetek el en atyamnak aldottay vegyeetek el az orzagot ky tynektek meg zereztetôt ez wylagnak kezdetytewl fogwa. Arrol mongya towabbaa, yollehet ſok leany yffyak az kylemb kylemb bôlchek es yraſ twdook tamattanak termeezet zerent, De az zent yras es kyk az zent yraſt kôwetteek tebbeth haznaltak vele, mert az zent yraſnak yob fondamentoma vagyon ky az wr iſten. Az okaert nem teewôlyôkhetnek el az ygaſſag mellôl. Weegre myndden hamyſſagnak be kôthween zemeet, wgy mond ſem bôlch, ſem zeep ſem hatalmas ſem kazdag nem kellemetes wr iſtennek elôtte, De az iſten ffelô azzonyallat dycheertetyk es az veezy el eerdemeet ew yo mywelkôdetynek, az az vala ky az zent

yraſban iſteny ffeelelemmel, zent zetettel mwkalkodyk, nagy eerdemeet veezy. Amen. |

Ewangeliom.

Eź may zent Ewangeliomot ýrtaak meg kőzőnſeeggel mynd az neegy zent Ewangeliſtaak' thwdnya yllyk zent Lukach kőnyweenek heted reezeeben, zent Mathe hwzon hatod rezeeben, zent Mark tyzen neegyed rezeeben, Es zent Ianos tyzen kettőd rezeeben. Es leen eredety azon ydőben mykoron Idwezőytenk vona harmyncz eegy eztendős, meely zent ewangeliomnak elótte wgy mond zent Lukach azon Capitulomban. Az ydőben alwan wr Ieſuſnak elette nagy ſok zerzetes ſydok es yraſtwdok, feddy vala ewket ew gonoz lelky yſmeretőkből mondwan, el yewe kereztőlő Ianos ſem kynyeret nem eeween ſem borth nem ywan, es azt mongyatok hogy erdeg vagyon benne. Annak wtanna el yewe embernek ew ffya, eetelt ytalt veween es azt mongyatok yme rezeghes es torkos es nylwan byneſeknek kőzőſ tarſok. Mykoron mynd ezeket hallottaak vona az ſydo feyedelmek eeggyk ew kőzzőlők ez bezeedőkőn meg ytee zyweet es akarwan vala my tanwſagot ew tewle hallany awagy hogy chak bezeedeeben meg foghatnaa, vendeeggee hywaa ewteth. Ez ymaran ez may zent ewangeliomnak kezdety.

AZ ydőben keery vala Ieſuſt egy zerzetes Sydo, hogy eenneek ew vele. Es bel menween az zerzeteſnek ew hazaban le telepődeek. Es yme az azzonyallat ky az varaſban bynes vala, hogy meg yſmertte vona, mert Ieſus le telepődőt az zerzeteſnek hazanaal el hozaa az alabaſtrombely kenetőt es hatwl alwan ew labaynaal kezdee kenhwllataſawal hymtőzny ew labayt es feyeenek hayzalywal || Tőrőlghety vala es apolgattya 417
vala ew labayt, es az draga kenettel ewntőzy vala. Lathwan azeert az yraſ twdo ky vendeeggee hywtta vala ewtet, gondolaa ewmagaban mondwan, ha' ez byzon proffeta vona, twdnaa nylwan ky es mynemew vona ez azzonyallat ky ewtet yllety, mert byzon bynes. Es felelween Ieſus monda ewneky. Symon vagyon vala my mondaſom teeneked. Es reea fygelmezween monda. Meſter mongyad. Keth adoſy valanak nemynemew wſwraſnak, Eggyk tartozyk vala ewt zaaz peenzel es a' maſodyk ewthwennel Nem vona kedeegh ewnekyk honnan meg fyzetny

ők, meg hagyaa monnofelnek Mellyk zerety azeert ynkab ewtet. Reea felelween ſymon monda. Aloytom hogy az kynek tőbbet enghedőt. Neky enghedween Ieſus es monda: ygazan yteleed. Es magaat tereythween az azzonyallattra monda ſymonnak. Latod ee ez azzonyallatot Bel yeweek az te hazadban, moſdo vyzet en labaymnak nem adaal. Ez kedeeg kewnhwllataſawal hymtőzee megh en labaymat es hay zalywal meg kenee. Apolaſt ennekem nem adaal ez kedeeg my wlta bel yewt meg nem zewnt apol‖gathny en labaymat Olayyal en feyemet meg nem ewnteed, ez kedeeg draga kenettel ewnte meg en labaymat. Annak okaert mondom teeneked, meg bochattatnak ew neky ſok byney myeert ſokkal fellyeb zeretőt, kynek kedeegh keweſeb hagyattatyk megh kyſſebben zeret. Monda ottan az azzonyallatnak meg bochattathnak teeneked te byneyd. Es kezdeenek kyk ott eegyetembe lakoznak vala mondanya ennenbennek: kychoda ez ky meeg byneket ees meg bochaat. Monda azert az azzonyallathnak. Az te hyted teegőd ydwezőytőt, meeny el bekeſſeeggel.

Idwezőytew wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes Atyamffyay: Byzonyawal nagy meltoſſagus erwendetes es lelky pedazattra eerdemes zent ynnepet hozot wr iſten zemeynk eleeben es anya zent egyhazban kyn az meennyey zent angyalok vygadnak lelky ygaz neepek dychekődnek es zeeghen penitencia tartok ffel ebrednek. O maria, O magdalena, O bynes O penitencia, ky mondatol dragalatus gyeng Criſtus Ieſuſnak dychőſeeghes koronayaban, keſerwes zywő anyazent egyhaznak kebeleeben. Byzon Batorſſaag, kethſeegben eſőth nyawalyas byneſeknek zomorw zywőkben. O ky vagyon ez vylagon oly nagy bynes, kynek teghed halwan, zywe meg nem vydamwl ky vagyon oly bynbe merwlt, ky ffel nem tamadhat gondolwan Criſtus Ieſuſnak yrgalmas ze-
418 meyth ‖ Akarwan azeert zolny Nagy lelky bwzgoſagos zeretettel ez may zent Innepnek zerelmes voltarol vegyek bezedewnknek eleynek az iſteny tyzes ygheeket kyket meg yrth zent Ieremyas proffeta kőnweenek harmyncz eeggyed rezeeben mondwan Azt mongya wr iſten erekke valo tekeelletes zeretettel zerettelek teegődet Az okaert ees hozyaam vontalak teegődet, yrgalmaz wram teeweled. Meel iſteny yrgalmas es zerelemmel tellyes ygheek meltan veetethetnek dychőſeeges zent Maria magdalena azzonnak meltoſagus emlekőzetyre ky yollehet el tewedőt vala az valaztataſok kőzzől ky eſőth

vala Izrael leanynak zamok kőzzől embery yteelethnek ygaſſaga zerent mynt nylwan valo bynes. De maga meeg kezdethẘl foghwa valaztatus vala Criſtus Ieſuſtwl ydew be telween mynt kywalt keppen valo zent az erek Idweſſeegre. Mert wr iſtennek abba mwtattatyk meg hozyank valo nagy yrgalmaſſ zerelmeteſ-ſeege, hogy nem ottan el haggya az bynes embert mynt nyawalyas veethkőzyk, kyről zent Iſayas proffeta zaya atal ees zool. Nem akaratom az byneſnek el vezeeſe, De ynkaab hogy meg teryen es eellyen Meely iſteny ſentencia meg byzonywltateek ez dychőſeeges zent azzonnak meg tereyteeſeben, kyről zent Agoſton doctor ees wgy mond, es be yrtaak az tőrween kenynek harmyncz neeǵed reezeben. Eegy byneſről ſem keel kethſeegben eſny myg ez halando vylagon eel Mert ha ma gonoz honap yo lehet Peldawl azeert Anya zent egyhaz eleenkbe hozya az zentőknek mynd yozagus voltokat, mynd eſetőket zent Gergel doctornak mondaſazerent, hogy my ees az ew eſetőkből twggywnk mytewl,ſeelny, es yozagoſ voltokbol twggywnk mykeppen hazalny. Ez may zenthſeeges ynnepnek azert meltoſagarol harom lelky tanwſagwnk leezen. Elezer az aldot | Criſtus Ieſuſnak zent Maria magdalenahoz valo zerelmeeről Maſod yrgalmaſſaggal valo hozyaa vonyaſarol, harmad lelky nemes tanwſagrol.

Mondaam hogy elſew tanwſagwnk leezen Criſtuſnak Magdalena eedes leanyahoz valo zerelmeeről, hol ot eellyen kerdeeſewnk tamadhat. Embery elmeenek aloytaſa zerent ez nagy choda dolognak lattatyk hogy az meg foghatatlan es veeghetetlen zeepſeegew es tyztaſagw iſteny meltoſaag kynek termeezetyben ſemy zeplőſeeg nem egyelődhetyk es nem feerhet: eellyen yghen zereſſe az főrtelmes embery termeezethnek bynes ffyayt, pelda mynekẘnk ez zent Maria kyről zent Gergel doctor zol magyarazwan az zent ewangeliomot Hogy Mariaban heet erdegők voltanak kyknek hatalmokbol myndden bynękkel tellyes volt kynek ertelmeeből azt vehettyők hogy Criſtuſnak nem hogy zerelmes barattya De ynkab erőſſ ellenſeege volt az ew nagy es ſokſagw byneynek okaerth, kyre byzonſagot vehetewnk ſok felelől az zent yraſbol. Iſayas wgy mond: Non eſt pax impys ꝛc. Nynchen bekeſeegők az byneſeknek. Zent Dauid proffeta Longe a peccatoribus ſalus. Tawl vagyon a' byneſektewl az Idweſſeeg Apo-

kalypſis vltimo Nichil inquinatum intrabit in illud s. regnum celorum. Senky fertelmes be nem meegyen az mennyeknek orzagaban.

Haat my oka hogy az aldot Criſtus nagy zerelmeteſſen hozyaa fogaggya az byneſeket, kyk kôzzôl yeles vala Magdalombely maria. Rywydeden doctoroknak mondaſokbol harom okokat talalywnk reea. Elezer embery eſethnek nylwan valo yſmerety, erre wgy felelhetẘnk, hogy akar mynemew bynes leegyen, nagy ee kyſded ee vala myneere ember meg twggya magaat yſmerny wgy erdeml iſtentewl bochanatot. Azonkeppen Maria magdolna meg yſmeree magaat hogy nagyon meg bantotta
419 vona az ew teremteyeeth || Leelkeeben teſteeben es ez vylaghy eeleteeben, lelkeeben wr iſtennek zent zyneet abrazattyaat kyre teremtetôt vona teſteeben Criſtus Ieſuſnak atyaffywſagaat es az ew zent zyleyeenek embery meltoſagaat. Az zent angyaloknak erwendetes tarſſaſagokat kybôl kywe haſonlot vona attyaffyat barattyaat, gonoz pelda adaſawal, veegre ennen magaat, hyreet es tyzteſſeegeet gonoz newezethnek myatta. Meltan azeert zykſeeg vala az orwoſſaag enny meerges ſebôknek wtanna kyketh mykoron ezeeben vette vona az ew veer zerent valo neennye zyz zent Martha azzon, ky ymaran meg vygazot vala az ew weer korſſagabol yo tanachot ada hwganak ees hogy yſmernee meg magaat es meenne el az Ieſuſhoz hallanaa bezeedeet. Maria kedeeg myeerth felette el merẘlt vala ez vylaghy hewſagban, nem eremeſt enghed vala reea. De maga zent Martha neennyeenek malaztoſ volta meg gyôzee ewtet. Es mykoron el meent vona ottan meg gyôzteteek az iſteny yrgalmaſſagtwl, ottan meg aalla az byn teeteltẘl. Oh zerelmes atyamffyay myt mongywnk felellyẘnk wtanna byzonyawal le vetee wr iſten ees az ew haraghyaat mert mykoron az bynbôl meg teert wr iſten ees ottan hozyaa teree, yme azeert lattyok nylwan mert egy maſt zeretyk, mykoron egymaſhoz kôzel ywtottak Ezenkeppen teegyen myndden bynes ha Criſtuſſal eegybe akar eeggyeſẘlny. Haat myre kel embernek kethſeegbe eſny ha eellyen hamar az wr iſtennek myndent hozyaa fogad, kyrôl wǵ mond Origenes doctor. Senky az wr iſtennek kegyelmeſſeege mellôl el ne tawozyeek, mert az ew hozyank valo yo vota myndden gonoſſagokat fewlẘl mwl. Zent Ieronimus meg wg mond. Az wr iſtennek yrgalmaſſaganak ſemy ellene nem alhat chak a' meg kemee-

nyedo̊t zyẘ Ez leen azert elſew oka maganak megh yſmerety, myeert Criſtuſnak zerelmeeben eſeek az bynes, es zent maria magdalena.

Maſod oka leen ew eeleteenek es byneynek wtalattya. Mert ol veeghet vetee ew gonoſſaganak hogy ſoha myg eel nem akar veethko̊zny. De quo ecclſtici xxı | Kyro̊l wgy mond zent leelek bo̊ch zaya atal, es meg vagyon yrwan ko̊nweenek hwzon eeggyed rezeeben. Fyam ha ymaran veethko̊ztel, ne teegyed eſmeeg De az elſewro̊l kenyero̊gy wr iſtennek hogy teeneked meg bochattaſſanak es mynt az zomak keegyo elo̊t ẘgyan el fwſſ az byntẘl. Ezenro̊l wgy mond Scotus newo̊ doctor neegyed ertelemro̊l zerzo̊t kenynek tyzen neegyed rezeeben. Ez wgyan eegy yeles regula. Az iſteny bo̊lcheſeegtẘl hogy ſoha az byn megh nem bocchattatyk byzon to̊redelmeſſeegnek wtalattyanaal kyl. Akar ko̊wethko̊zyeek az zent gyonaſ akar ne. Mert wgy mond zent Iſidorus doctor: Chwff az, es nem penitencia tarto ky meeg azont teezy kyt ymaran meg gyonth. Mondanaa vala ky nam zent Agoſton azt monga hogy ſoha gyarlo ember nem eelhet egy nap ees zeghedelmeſſeegnel kyl, haat ſoha nem haznalwnk ſem gyonaſwnkkal ſem penitenciankkal feleleth Byzon az hogy ember gyarloſagnak myatta haylandob az gonozra honnem az yora, myeert az iſteny atoknak gyo̊kere az halandoſaghoz ragazkodot. Azeert ees zent leo papanak mondaſa zerent ſoha ember ennen zegho̊delmeſſeegebo̊l yora ffel nem yndwlhatna, ha az meennyey ſegho̊delem nem. Zent Ianos yrtta meg ko̊nweenek xv. rezeeben: en nalamnaal kyl ſemyt nem tehetto̊k, ercho̊k lelky yoth. Azeert zent Agoſton doctornak mondaſa wgy ertetyk ha ember eſyk mynt ember. De ne maraggyon meg benne mynt erdegh. Zykzeeg azeert ha eſyk ffel kelny, ha kylemben nem lehet hanem ha magaat meg yſmery myt tett kyt bantot meg, mykeppen theen Maria magdolna. Wgy mond rola zent Bernald doctor Azt nylwan twdom hogy ſenky nem Idwo̊zewlhet ew twlaydon meg yſmeretynel kyl, hogy kedeeg wr yſtennek elo̊tte kellemetes leegyen ottan wtanna || Erdemlee hallany, megh bochattathnak teeneked ſok 420 byneyd.

Harmad oka leen byneenek eleeg teetele, kyro̊l wgy mond zent Gergel hamar el kezdee maria az penitenciat es vala my

zeerrel meg bantotta vala az ew teremteyeet, meg annee penitencianak aldozattyaat leele wtanna. My oka leen annak, az zent zeretet ky myndden nehez dolgot meg kynnyth. Oh zerelmes atyamffyay gondolhattyok hogy naggyaa vette leegyen az ew byneyt ky wtan eellyen nagy malazt ko̊wetko̊zo̊t Nem de chodalatus leen az penitencia ees mykoron eellyen nagy kyraly nembo̊l zarmazot gyenghe leanzo hattra vethween myndden zemeeremſeegeet, hywatlan be meryen meenny az vendegſeegben es mynt az kyſded ko̊lo̊k labayhoz eſſeek ew Idwo̊zeyteyeenek. O mynemew ott vallya es porlaſth ott zenwede az yraſ twdo ſydo feyedelemtẘl, ky vona maſtany ydo̊ben ky azt bekeewel zenwedhetnee. De ew mynd nagy alazatoſſaggal zenwedy vala, hogy chak az meennyey orwoſ meſter ew lelkeet megh vygaztanaa. De zent peter apoſtolnak mondaſa zerent az byzon zent zeretet ſok byneket el bwroytta, kyro̊l zent Gergel doctor ees wgy mond. Atyamffyay mynek aloyttyok az iſteny zeretetо̊t hanem chak tyznek, es az bynth hanem [pozdoryanak es] roſdanak. Mykeeppen azeert az tyz el eeghety az roſdaat az erczro̊l azonkeeppen az bynt az iſten zeretew leelekro̊l.

Neegyed oka leen nagy keſerẘſeeggel valo kenyhwllataſa, kyro̊l az zent ewangeliom nylwan valo byzonſagot teezen. De zerelmes atyamffyay keerlek halgaſſatok hozyaa, mynemew haznalattya vagyon az to̊redelmeſſeeggel valo kenyhwllataſnak ha kynek aggyaak. Wgy mond rola zent Iſidorus doctor. Az penitencia tartonak ſyralma wr iſtenneel kereztſeegkeeppen veetetyk, kynek mynd ew byneynek el moſaſſara | Ezenro̊l zent Agoſton doctor ees wgy mond. Vala meel bynes ember ſyraſſal magaat nyawalyaſnak vallya annak wr iſten kethſeegnel kyl yrgalmaz mykeeppen teen Maria magdolna, O azeert meel bodog az kynek adatyk, kyro̊l wgy mond zent Bernald doctor. O alazatus kenyhwllataaſ ky alhat tee ellened, myt nem tehetz te? tyed az meennyeknek orzaga, tyeed az hatalmaſſag, te wagy ky nem ffeelz nem zegyenlez az ffelſſeeges mennyey byronak eleyben be meenny, Es vala myt keerz meg nyero̊d. Te meg ko̊to̊zo̊d a' meg ko̊to̊zhetetlent te gyo̊zo̊d meg a' myndenhatot. De yme hallyok hogy nagy ero̊ſſ hatalmas az zent kenyhwllataaſ, yo meg twdny myt haznaal embernek Idweſſeegeere.

Ezen zent Bernald reea felel in ſermonibus quadrageſimali-

bus vbi annunciat decem gracias Es zamlal tyz reendbely malaztoſſaghot leenny Elſew mondatyk nedweſſeeg ky eegy termeezet emberben kyneel kyl felden halando ember ſoha nem eelhet kynek meeltan meg kel zomorodny mykoron ember wr iſtenhez akar terny, mykeppen azert az nedweſſeeg ſyrt aad az feldnek azonkeppen bynes embernek ky főldből vagyon Towabbaa tyztoyt azonkeppen embery lelkőt gonozſſagbol meg tyztoyt es meg zeepőyth.

Maſod yozagos vota hogy melegſſeegh erween meg az fazeekbol ees ky fwt es ky forrad. Azonkeppen mykoron az byneſ lelkew embert zent leeleknek tyze meg melegőyth ottan ayo'tatus kenyhwllataſth hymtez ew zemeyn.

Harmad mertſyghen ſooſ embernek zemeeből ky gőrgődőzew vyz kyt ha ky meg keſeertőt twggya ew zyweenek zomorwſaganak ydeyn kyről zent Dauid az ſoltaar kenynek kylenchwen reezeben wgy mond ez ellyenekről. Wr iſten az en keſerẘſeegemnek ſokſaga zerent meg vygaztalaak en zywemet lelkemet az terolad valo erwendeteſſeegők:

Neegyedzer mert belől es alol embernek zyweeből zarmaznak ffel ew feyeere ky ſoha nem lehet nagy lelky ffeelelemnel kyl, az az nagy erőwel termezetnek ellene

Ewtődzőr mert embernek orczayaat herwadagoſſaa teezyk melto hozyaa, merth mykoron ember meg zomorodyk zyweeben banatot yelent ew zyueeben. ||

Hatodzor embernek zemeyt meg veerhenye'ty ha kedeeg 421
gyakorlya az ſyraſt meeg meg ees vakoyttya, mynt zent peter apoſtolrol olwaſtatyk hogy myndenkoron kezkenőt hordozot nala zemeyt tőrleny.

Hetedzer embernek zemeyt meg ſeteetőyty az ſok ſyraſ ky wr iſtennek enghődelmeeből leezen hogy ez vylaghyakat ne neezye. De az meennyeyeket kyről zent Dauid zol az zoltaar kenynek zaaz tyzen hatod rezeeben. Fordohad el wr iſten az en zemeymet hogy ez vylagy hewſagokat ne laſſanak.

Nyolczadzor zomorwſagot meg ehnythnek ez wylaghy gond vyſeleeſt el tawoztatnak bochanatnak remeenſegeet zylyk es Idweſſeegnek byzodalmaat nemzyk. Erről ertetyk Idwezőytenknek mondaſa Bodogok vattok kyk eett ſyrtok merth meg

vygaztaltattok, wgy mond zent Bernald rola meeg ez vylag ſem vezőt vona el vyz őzőnnek myatta ſi ſiraſra tert vona.

Kylenczedzőr Embernek ſeyeet meg haboroyttyaak elezer teſty feye ky ſyraſſal meg heewl: Maſodzor lelky feye, az az okoſſaga, ky myg tebbet gondolkodyk magarol annewal ynkab el haborodyk es ſemy dolgot yzeeben nem foghat.

Tyzedzer almat hoznak, elezer termeezet zerent mert nylwan lattyok hogy az ſyralmas ember hamar el alwzyk Maſodzor leelekzerent, mert mykoron az ſaratt elmeelkődeeſ wtan ember magaban teer wgy mynt el ragattathneek, nywgodalmat kewan es akkoron zokot nagy zeep almokat lathny bodog lataſokath erzeny es ſemy bantaſt nem haagy wr iſten tenny az ellenſeegtẘl az ollyan yo elmeelkődew leeleknek. Ez ellyen zent kenyhwllataſrol wgy mond zent Bernald doctor magyarazwan az zent ewangeliomot chak egy meg terth byneſen ees eremek vagyon az iſtennek angyalynak. Wgy mond az byzon penitencia tarto embernek kenyhwllataſa az zent angyaloknak yo yzẘ bora Meltan azeert Maria magdolna yrgalmaſſagot eerdemle ew ſyraſanak wtanna. Es vygaztalaſth ky nem chak az zent angyalokat meg vygaztalaa De meeg az aldot Criſtus Ieſuſnak ees yeles vendeegſeegőt zerzee, zent Gergől doctornak mondaſa zerent kyről ennen maga byzonſagot | Teezen zent Mathe yrtta meg kenyweenek tyzen eeggyed reezeeben. Nem yettem az ygazakat hywny de a' byneſeketh

Ewtőd oka leen Criſtuſban valo nagy hyty es byzodalmaſſaga, ky ellyen wgy mond zent Agoſton doctor az byzon penitencia es kőzőnſeeggel myndden lelky yozagus mywelkődet meddew es haznalatlan byzodalomnaal kyl wr iſtennek yrgalmaſſaganak meg nyereeſeere pelda ha meg gyonnya' byneet ha meg ſyrattya es nynchen remeenſeege es byzodalma benne hogy meg oldoztatot awagy meg bochattatot, ſemyt nem haznaal vele De ynkab nagyob bynbe eythy ennen magaat mynt Kayn es Iudas. Nagy byzodalma vala azeert Maria magdolnanak, mert zent Amborus doctornak mondaſa zerent azt gondollya vala mykoron be ment vona az feyedelemnek hazahoz, ha ez Ieſus ky enny chodakat teezen, ky azert yewt le menyorzagbol hogy az byneſeket Idwőzőhe, hyzőm hogy az en lelkőmet ees meg tyztoythattya myndden gonoſſagbol Ez eellyen nagy hyteet my-

koron meg yſmertte vona wr Ieſus, wgy monda ewneky azzonyallat az te hytőd teeged Idwőzőytőt meel el bekeſeeggel. Es fel kelween nagy lelky eremmel el hazahoz meene nagy eedes halakat adwan raytta wr iſtennek. My ees azon valo eremewnkben mongyok deo grs.

Maſod Sermo

Bezedewnknek eleynek vegyek zent leeleknek mondaſaat kyt monda bőch zaya atal. Canticor vi az el teewedőt byneſ leelekről, teer meg teer megh nyawalyaſ ky meg fogattaal ees veerben kewerőtteel teer meg hogy neezyewnk reead. Meely zent ygheeket meltan vehetwnk zent Maria magdalena azzonnak emlekőzetyre, ky neegy reend bely eelethben eele ez wylagon, thwdnya yllyk el fordwlth meg fordwlt haznalatus es tekeelletes eelethben. Azonkeppen neegy zowal hywattatyk meg zent lelek wr iſtentwl Mondwan teer meg az az a' bynnek || Alla- 422
pattyarol es teewőlgheſeeből Idweſſeeges penitenciara es ygaſſagra. Maſodzor mondwan teer meg az hatalmas iſtennek gylőſeegeből lelky yozagnak haznalattyara, mert haragban ſemy yot nem tehet ember. Harmadzor mondwan teer meg az az myndenhato Iſtennek ygaſſaga alool az iſteny yrgalmaſſaag zerent valo tőredelmeſſeegre, mert ha eeth ember ennen magarol ygazat veezen ſemyt annak iſtennek ygaſſaga az maaſ vylagon ſemyt nem tehet. Neegyedzer mondwan teer megh az kegyelmes wr iſtennek zent zyne lataſaara es a' meennyey bodogſagnak veeteleere, kyket bynnek myatta el veztőttel volt, ky ſoha nem lehet Criſtus Ieſuſnak kywaltkeppen valo zent malazttyanaal kyl, yme zerelmes atyamffyay, mykoron akar meel bynes Marianak peldaya zerent eellyen allapatban ywtand Byzonnyal twggya hogy ymaran zent leeleknek malazttya lakozyk ew benne es valaztatus az erek Idwőſſeegre. Es meeltan mondhattya zent paal apoſtolnak mondaſaat. Cor. xv. Gracia dei ſum id quod ſum. Wr iſtennek malazttya myat vagyok a' my vagyok, ez eellyen teekeelletes eelethnek wtanna bel telyk az wr iſtennek eedes bezeede. Az felwl meg mondot ygheek wtan hogy neezyewnk te reead O mykoron megh bekelyk az bynes wr iſtennel mynt leen dolga zent Maria magdolnanak eremeſt lakozyk ew nala es ew vele wr iſten eremeſt nyayaſſkodyk es veegre eeggyee ees leezen

iſten emberrel, kyrȣl zent paal 1 Cor vi vala iſtenhez ragazkodyk eegy lelkew leezen ew vele O meel bodog eeggyeſſeeg ez meel tyzes zeretet, kynek myatta az halando termeezet az halhatatlannak eeggyee lehet: Az ollyan lelekben tamadnak az nagy lelky bwzgoſagus kywanatoſſagok gyakorlatus fohazkodaſok eedes ymachagban valo yſteny bezeelleeſek elmeelkȣdeſben valo erwendetȣſſeegȣk, meezzel folyo kenyhwllataſok es ſyralmak kyk mynd allattya zerent valanak az Bodogſſagus zent Maria magdolna azzonban | Mykeppen byzonoyttya zent Lucach ewangeliomy kenyweenek tyzed rezeeben Maria yo reezt valaztta maganak, az az bynbȣl byzon penitenciara terween De annak wtanna annaal ees yobbat valazta az zent penitenciarol tekeelleteſſeegre ywthwan az zent teekeelleteſſeegrȣl zenthſeeges eelettre az zent eelettrȣl az meennyey erekkwl erekkee valo bodogſagra hol ymaran zenetlen lattyaak egymaſth zynrȣl zynre nagy eedeſſeeggel.

Imaran Doctoroknak mondaſok zerent my Idweſſeeges tanwſagwnk mellee eellyen kerdees tamad. Mynemew yeles meltoſagokkal zeretee Criſtus Ieſus az ew zerelmes zolgalo leanyaat eegyeb hyweynek felette Reea felelween neegy yeles meltoſagokat talalwnk zent Iraſban

Elſſew kywaltkeppen valo penitencia tartaſſnak meltoſaga, kyrȣl zolwan zent Amborus es zent Agoſton, azt veegezyk hogy nagyob dolog bynes embernek ygaz penitenciat tartany honnem mynt az artatlannak artatlanſagban eelny, towabbaa. De az nagy es ygaz penitencia tartaaſ ſoha nem lehet nagy bwzgo zeretethneel kyl es kywalt keppen valo malaztnaal kyl kyk leenek zent maria magdolnaban. Az okaert ees mynt yeles dolgot be yrtaak az ew penitencia tartaſaat az zent ewangeliomban howa eegyeb zentȣkeet nem yrtaak.

Maſod yeles meltoſaggal meg ayandekozttateek hogy ez zent azzon peldaara veeteteek anyazentegyhazba, vala ky byzon penitenciat akarna tartany. Merth vala ky Idwȣzwlny akar keth wta vagyon, artatlanſaag es penitencia ha eeggyket el veztendy amaſyknak myatta nyerhety meg, kyrȣl wgy mond zent Bernald doctor En zeretew wram Ieſus a mynt en ezembe veezem, Nem alaab zeretȣd az meg terew byneſth, mynt az artatlanſaghban eelȣ hywȣt, pelda my nekwnk ez keth anyazylȣttek, Martha es Maria. Martha zeplȣtelen zyz vala Maria bynes, ky

gondolhattya megh mellykhőz volt Criſtuſnak nagyob zeretety, ha az zent yraſth meg akaryok hanny vethny, nylwan mariat talallyok, oka mert az iſteny akaratot ſenky meg || Nem fog- 423
hattya, kyt mykeeppen akar zerethny es valaztany

Harmad meltoſaag mondatyk nyayaſſagus hozyaa fogadaas, kynek byzonſagara kereſſők meg az zent yraſt. Es ſenkit nem talalhatwnk, hogy ſoha egy byneſth ees ollyan yghen nagy zeretettel hozyaa fogadot vona az kegyelmes Criſtus Ieſus mynt zent Maria Magdolnaat, kyth nem chak hozzaa nem hagyot yewny mykoron akartta, de meeg meg ees hatta yllethny magaat, kyről zent Gergel doctor nylwan byzonſaagot teezen magyarazwan az zent ewangeliomot kyben tanwſag ees adatyk mynden bynesnek, mert oly yrgalmas kegyelmes az wr iſten hogy ſenkyt ew tewle el nem yz chak hogy teryewnk hozyaa tellyes zywel leelekkel, kyről zent Bernald doctor meg wgy mond. O nyawalyas bynes ember ez bynes azzonyallatnak peldaya zereent eſſel Criſtuſnak labayhoz, apolgaſſal zegheen leelek zenetlen hogy zennyeel meg towabbaa zegheen leenny. O myt kewan ember annal yobbat kyt ennen maga mond proverbior VIII. bőlch zaya atal kenyweenek nyolczad rezeeben. En az enghem zeretőket zeretőm Felette yghen zeretee azeert Maria magdalna wr iſtennek zent ffyaat. Annak okaeert ew ees yghen felette zeretteteek ew twle mynt az ewang. mongya

Neegyed meltoſſag mondatyk meg byzonywlaſnak batorſſaga az az hogy doctorok mondaſok zerent harom yeles dolgokban tewee batorſagoſſaa Criſtus az ew zerelmes leanyaat kyt kőzőnſeeggel eegyebeknek nem yghen enghednek, kyről Bőlch vgy mond kenyweenek kylenczed rezeeben vagyon meg yrwan Senky nem twggya myg eel ha gylőſeegre awagy zeretettre melto De zent maria magdolna ett eegyebeknek felette tyztőlteteek. Elezer Byzonyos leen benne hogy tellyeſſeeggel az ew byney megh bochatattanak vona mykoron hallaa Criſtuſtwl Meg bochatathnak az te byneyt. Eeth kerdeeſ tamadhat, my oka leen hogy wrwnk Ieſus Maria magdalenanak nem hagya eegyeb penitenciat az ew nagy ſok byneyről, mynt maſtan anyazent egyhazban hagyot leenny hanem chak azt monda, meen el ymaran ne akary towabbaa veetkőznőd zenth | Iraſbely Doctorok azt felelyk reea. Nem lewn zykſeeg mert az felſſeeges wr ky

ellen veetkőzőt vala nylwan vala. Maſodzor nem vala zykſeeg mert lataa az aldot Criſtus Ieſus hogy oly nagy erőſſ tőredelmeſſeege vona az azzonyallatnak hogy meg nyomnaa az ew byneynek terheet, annak okaert alkolmas leen iſteny yrgalmaſſag zerent ewtet beekeſſeegben hadny.

Maſodzor batorſſagoſſaa tewee ewtet az iſteny hozyaa valo zent zeretettről ees, mykoron hallaa Criſtuſtwl ſok byney bochatathnak meg ewneky mert yghen zeretee, kyről zent peter apoſtol wgy mond 1 pet. IIII. elſſew leweleenek neegyed rezeeben az zeretet teezy hogy ſok byneket el bwroyth. Ha azeert ollyan nagy zent zereteth volt ez zent azzonyallatban valhattyok ottan wtanna hogy nagy iſteny malazt ees volt ewnala, Ha kedeeg nagy malaztban volt haat twlaydon wr iſten lakozot ew benne. Mert vala hol ez haromnak eeggik leend zykſeeg alat az teebbynek ees ott kel leenny.

Harmadzor Byzon batorſaga leen az erek dychőſeegről, mykoron wgy adaa magaat Criſtus Ieſuſnak zolgalo leanywl, hogy ſoha ew tewle el nem akarna valny, kybe az eedes Idwőzőytew meg confirmalaa, mykoron mondaa. Maria yob reezt valaztot ky ſoha el nem veetetyk ew tewle. Zent Lucach yrtta meg kenyweenek tyzed rezeeben. O zerelmes atyamffyay byzonyawal erthettyek ez zent Maria magdolna azonnak nagy malaztus meeltoſſagus es zenthſeeges voltaat kynek zentſeeges erdeme gyogyccha meg my teſtewnknek es lelkewnknek ſebeyt Deo gracias

Legenda eelethe.

Ierwſalem tayyan vala eegy maga byro kazdag ember ky reeghy nemzetſeege zerent vala kyraly maradeek de az yras nem vety meellyk kyralnak nemzeteeből lőtt leegyen. Es vala newe Syrus, azzon feleſeegeenek Ewkarya Myeert az ooh tőrween-
424 zerent Iamborok || Valanak. Annak okaert adot vala ew neky wr iſten harom magzatokath kyknek newők vala Lazaar Marta Maria Es mykoron az Iamborok ky mwltanak vona ez vylagbol zalla tőrween zerent myndden yozaga az harom magzattra. Az teeb yozagok kőzőt vala harom yeles varaſak thwdnya yllyk Magdalom, Betanya, es Ierwſalemnek nagy wczaya. Ez harom atyaffyak hogy mywel nagyob bekewel lakhatnanak egmaſſal oztaak meg harom reezre az attyoktwl maradot yozaagot. Magdalont adaak Marianak honnan newezetőt ees veen maganak Es hy-

wattatyk vala ymaran Magdalom bely marianak Azeert gonozwl newezyk ewtet Magdalnanak de Marianak kel mondany. Marthanak adaak Bethanyat, hol ott az papy feyedelmeknek maiorſagok vala mieert rokon kȍzel vala Ierwſalemhez. Annak okaeert wrwnk Ieſus ees ott valaztot vala zallaſt maganak az ew zent tanoythwanywal zent Martha azzonnak hazanaal. Lazarnak kedeeg Ierwſalem bely reezth adaak, myeert hogy wdwarlo yffyw vytez vala Zent Martha azzon kedeeg myeert erezb es bȍlcheb vala, az keth attyaffyayrol gondot vyſel vala es mynd zolgaknak meg fyzet vala, mynd az iſten zeghenyrȍl zamot tart vala. Az ollyan nagy zorgalmatoſſagrol mongya vala ewneky Idwezȍytenk ieſus, Martha Martha yghen zorgalmas vagy ha haborkodol ſok felee gondolwan. De egy vagyon ky zykſeeges az az chak az meennyeyekrȍl gondolkodwan. Myndeneketh azeert wrwnk Ieſuſnak meenbe menety wtan el arwlwan adaak az zent apoſtoloknak byrtokok alaa ennen magok erek zegheenſeegben meg maradwan holtygh. Es mykoron Criſtus Ieſus keen zenwedeſeenek wtanna tyzen neegy eztendȍk bel tȍltenek vona, zent yſtwant azonkȍzbe meg kȍwezween es az teb tanoythwanyokat Sydoſagbol | Ky yldȍzween Tanachot tartanak az hytetlen ſydook hogy Ierwſalem tayyan eegy kereztyent ſe hannanak Megh hyrdeteek hogy mynd ky meenneenek. Azon ydȍben yeleſben ezek valanak Zenth Maximinus Lazaar Martha Magdalombely maria, Marcilla Martha zolgalo leanya es zent Celidonius ky vakon zyletȍt vala es tebben nagy ſokan ew velȍk kyketh egy hayoban yzeenek kormannaal kyl hogy el vezneenek, De az kegyelmes wr iſten gondot vyſel az ew hywel es nagy kynnyen Marſiliaban ywtanak. Es ,mykoron ſenky ewket zallaſra nem fogadnaa Es zeenben lakoznak vala nagy zeegheenſeeggel ehen zomeehon. Mykoron Maria magdolna lathnaa hogy az ott neep az Balwan iſten ymadny meenne, Nem tyrhetee De ottan ffel kele nagy wyg zynnel vydam orczawal, bȍlch nyelwel kezde ewnekyk predicallany, es helyen helyen Criſtus Ieſuſth ees emlȍyty vala bezeedeben, Es az kȍz neepek chodalkoznak vala ew eekȍs voltan zeepſeegeen es eedeſſeeges bezedeen. Mykoron maſod napra ywtottanak vona az tartomannak feyedelme mynd ew azzon feleſſeegewel el yewe hogy az Balwannak aldozatot teennee, myeert magzattyok nem leezen vala. Maria mag-

dalna azonkôzbe oda ywthwan nem hagyaa aldozny es myko-ron haza meentenek vona az àzzonnak neky yeleneek almaban zent maria magdolna mondwan, Myeert enny ſok yozagtok morhatok vagyon myre haggyatok az wr iſtennek zolgayt ehen zomehon es hydeggel meg halny. Meg ees ſenyeghetee ewtet ha ew wranak errôl tanachot nem adnaa, es ſykethſeeggel el hal-gathnaak, iſtennek haraghya zallana ew reeayok. Mykoron ſemy nem kôlt vona benne Maſodzor meg wgyan teen, harmadzor mynd a' kettônek meg yeleneek es erôſſen meg dorgalaa ew-ket Mykoron az nagy rettenees wtan ffel kôltenek agyokbol meg bezeelleek egymaſnak az alom lataſth es mondanak yob hoǵ fogaggyok be zallaſra ewtet es zerezyek meg ew zykſeegôket
425 honnem mynt az ew iſteneknek haraghyaban eſſewnk. || Mykoron Neegyed nap el mwlwan zent Maria magdolna eſmeg predical-lana. Monda ewneky az feyedelem gondolod ee hogy erôſſee-gheben meg otalmazhatod az hytôt kyt predicallaz felele Wgy keez vagyok reea az en meſteremnek ereywel zent peter apoſ-tolnak ky maſtan romaban feyedelem. Monda ottan az feyede-lem mynd azzon feleſeeghewel ym eremeſth engedewnk mon-daſodnak ha az iſtentewl kyt predicallaz mynekewnk magzatot nyerendez. Azth halwan Maria magdolna ymachagot teen ew eerettek, es az azzon meheeben fogada Azt lathwan az feyede-lem hogy myndennek yol vegheere meenne gondolaa hogy romaban meenne zenth peterhez. Monda az terheſſ azzonyallath. Byzon ſoha eedes wram el nem valom twled hanem en ees el meegyek. Monda az ew wra: az nem lehet ſemykeeppen myeert eellyen nehezes vaǵy. Nem twdod ee hogy az tengheren nagy vezedelmes vez zeel vagyon es tôrteenhetyk hogy mynd ǵer-mekôſtẘl el kezdez veznye. De vyzon ellen az azzony allat ſoha megh nem akara maradny Mykoron azert el erettenek vona hagywan myndden yozagokat Maria magdolnanak myg meg ter-neenek. Meg yegôzween azeert ewket zent kerezthnek yeǵe-wel, az tengherre zallanak es mykoron eegy eey es egy nap el mwltanak vona kezde az tengheren nagy zeel veez tamadny es mynd meennyen valanak yeleſſen az zegheen azzonyallat nyawalyogny, es az nagy vezedelembe reea ywta az zyleeſnek keſerẘſeege es yollehet nagy faydalommal ffyat zyle de maga ennen maga hamar ky mwleek ez vylagbol. Azť lathwan az

Iambor feyedelem eſeek nagy mondhatatlan keſerẘſeegben, egy felôl lathwan halwa zerelmes tarſaat. Maſſelôl ew eedes magzattyaat kôwekôlwen twdwan hogy az ees nem eelhetne towabbaa, es ſemyt twd vala myt teenny hanem chak naǵ ſyraſt teezen vala, mondwan yay ennekem nyawalyaſnak myt teegyek howa leegyek, yay ennekem bodogtalannak ffyat kewaneek es egyetemben mynd ffyaat mynd annyaat el vezteem. Az | Hayoſok azonkôzben kezdeenek nagy kyaytaſſal erôth tenny raytta hogy az holt teſtôt ky vethneek az tengôrben mert kylembben az nagy tenghôry veez meg nem zenneek. Azon ees nagyob keſerẘſeegben eſeek es nagy nehezen keerhetee ewket hogy egy kew zyklara hannak ky vethny es ott eeǵ haſadekban le helheztetee mynd ffyaſtwl es zeepen bel fôdôzee palaſtal mynd kôrewl es nagy ſyrwa monda. O maria magdolna te vagy ennek oka te vagy az en keſerẘſegemnek fondamentoma, te myattad eſtem en bodogtalan enny nagy ńawalyaban. De ha hatalmad vagyon emlekôzzel meg en rolam es mynd anyanak mynd magzathnak leelkôkrôl hogy el ne vezyenek. Es azonkeppen ewket ott el hagywan meg be meene az hayoban ſyethween zent peter apoſtolhoz. Bodogſſagus zent azt Iſteny yelenetbôl meg twdwan eleyben nyomoteek es lathwan ew karyara varroth zent kerezthnek yegyeet, ottan meg kerdee ky vona es honnan yewt vona. Az keſerwes Iambor feyedelem mykoron myndent votakeppen ewneky meg yelent vona Ottan monda zent peter: Bekeſeeg leegyen hozyaad yo tanacchbol yewtteel. Semyt ne bankoggyaal ha az te azzon feleſſeegôt alwzyk hatalmas az wr iſten, kynek myt akar adny adhattya es az attat el ees vehety. Azon ees hatalma vagyon hogy az te zomorwſagodat vygaſagra es erẘmre fordoythattya.

Zent peter apoſtol azert ew vele ffel kelween romabol meene Ierwſalembe es myndden helyeket el yara hol Criſtus Ieſus predicallot es chodakat tett, hol keent halalt zenwede es honnan meenben ffel meene. Es az zent hythnek agazatyra meg tanoythwan keth eztendew wtan mynt yo kerezttyent meg hazahoz bochataa. Mykoron oda ywtot vona hol az azzonnak holt teſte vala keree az hayoſokat hogy oda ky haytananak, es tawol lataa az kyſded germeket hogy az vyz || Mellet yarna es 426
apro kôwechkekkel yaczodozneek az vyz zeelen. Ottan ky fw-

tameek az hayobol oda menween. Azt lathwan az kyſded germek megh yede tewle myeert ſoha embert nem latot vala es anyahoz fwtameek es palaſttya alaa bwweek Az Iambor zarandeek azth lathwan mynd wtanna meene es eedes annya emleeyenel talalaa meg ewtet es ŏleeben veween apolgattya vala twdwan hogy ew vona az edes ffya Es nagy ſyrwan monda O bodog maria magdalena meeľ bodog en voneek es myndenben yo ſerenchawal yartam voneek ha ez azzon ffel ebredne es en velem haza yewhetne. Twdom, byzon ees twdom Es myndden kethſeegnel kyl hyzem hogy ky ennekem ez germekŏt attad es ket eztendeegh ez kew zyklaban meg tartottad az ew zyleyeenek ees egeeſſeegŏt adhatz Ez bezeedek meg mondwan az azzonyallat mynt eedes almabol ottan ffel ſerkenee. Es ottan monda O meeľ nagy erdemew vagy bodogſagus Maria magdolna ky en zyleſembe tayka vyzet leen, es te zegeen zolgalo leanyodnak myndden zykſeegheeben zolgalaal. Azt lathwan es halwan az ew wra, monda nagy eremmel eelz ee zerelmes tarſſom, felele Byzonyawal eelŏk zerelmes wram es azon wttrol yewŏk honnan te yewz maſtan es mynden wtakat mynden helyeket el yartam zent maria magdolna azzonyommal kyket te lattal yartal zenth peter apoſtollal. Ottan nagy eremmel ffel keleenek es hazokhoz meeneenek Es mykoron varaſokban ywtottanak vona talalaa zent Maria magdolnaat haat predical az kŏz neepeknek Es labay elŏt le eſween halaat adanak ewneky myndden yo tanaccharol meg bezeelween mynt yartanak vona Es zent Maximinus meg kereztŏlee·ewket mynd hozyaa tartozoywal. Es Marſylia varaſban el tŏrween az Balwan iſteneknek templomyt | Wr Criſtus Ieſus zent neweere rakattattanak templomokat es zent lazart pyſpekkee zentŏleek. Ottan ffel kelween onnan meeneenek Aquenſis varaſban Es az ott lakozo neepet Criſtus hytyre terŏythween zent Maximinuſt pyſpekkee zentŏleek.

De Contemplacione

Azon kŏzben dychŏſeeges zent Maria magdolna azzon magaban terween, es ezeeben ywthwan az ew eedes meſtereenek zeep bezeede es tanoytaſa az meennyey dychŏſeeghnek eelethnek ees vygaſſagus lakodalma, Mynt az zent leelek yhly vala ew bwz-

goſagus leeleet, myndeneſtẘl foghwa kywe kewankozeek ez nyawalyas gyarlo vylaghnak vezedelmes eeletybôl.

Meene ky nagy kemeenſeeges pwztaban hol chak wr iſtennek es az zent angyalokkal nyayaſkodneek myg eelne Es wgy leen mynt wr iſtentewl keertte kewantha vala es harmynch egheez eztendeegh lakozeek maganak nagy erôff penitenciat tarthwan, embery eeledel kyl, hol ott oly nagy malaztot talala hogy myndden napon az heet rendbely zoloſma tartaſnak ydeyn angyaly keez myat ffel emeltetyk vala az egben nagy eedes angyaly eenekleeſeketh halwan wgyan teſte zerent Annak okaeert ſemy teſty eeledel nem vala zykſeeges. O ayo'tatus lelek O Iſten zeretew leelek. O ez vylag meg wtalo leelek vallyon mynemewnek tetôt akkoron teeneked ez gyarlo ez wylaag. Byzon ſemynek. yme zerelmes atyamffyay laſſatok hallyatok mykeppen ember meg leelhety az mennyey dychôſeeges eeletet ezen vylagon, yme hallyaatok myt kereſtenek az reeghy pwztaban lakozo zent atyaak ez vylagot el hagywan, yme laſſatok myeert fwthnak kywe maſtan ees iſtenhez kewankozo ayo'tatus lelkew emberek az zent zerzeteſſeegben. Meeg ees keerdem myeert. Byzonyawal azeert kyt Bodoghſagus zent Maria magdolna azzonywnk es eedes anyank meg leelt vala az nagy pwztanak vadonſagaban. Azon ydôben egy pap Iambor ees azon zent iſteny malaztot kereſween ment vala oda a' ferre penitencia tartany Es mynt olwaſtatyk rola chak tyzen ket meeſ || Feldôn 427
zerzet vala Cellaat az zent Azzonhoz Eegy napon azeert mykoron ffel emelte vona zyweet lelkeet az mennyeyekre wr iſten meg nytaa teſty zemeyt ees Es meg lataa tawol felden mykeppen zent maria magdolnaat az zent angyalok latogathwan vygaztallyaak vala es egben ffel emelyk vala, eſmeg egy hora wtan meg le bochattyaak vala. Es mykoron chodalkozneek raytta oda meene hogy meg lathnaa Es mykoron egy hagytaſneera meent vona megh lankadanak myndden erey es towab nem kezde mehetny. Ha kedeeg hattra ter vala erew adatyk vala ewneky. Ottan meg ertee hogy meennyey zenthſeeges dolog vona Es wr iſtennek neweere meg kerdee ewtet ky vona. Harmadzor neky felele zent Maria magdolna es monda yew kôzelben zenth atyam es a' myt kewanz byzonſagara mehetz Eſmeg felele Emlekôzôl ee az zent ewangeliombol az hyres new es bynes azzonyallattrol

ky az ydwôzeytônek kenyhwllataſawal labayt meg moſogatta es hayaywal meg tôrôlgette es myndden byueynek bochanattyaat eerdemlette. Monda ottan az zent pap Iambor, yol emleyttôm es teb vagyon annak harmyncz ezteynel, felele az zent azzon. Eu vagyok az ky éet ezen pwztaban mynt latod azwlta foghwa penitenciat tartok es meennyey eeledellel erdemlettem eeltethny. De myeert meg yelentetôt hogy ky vagyok el vylagbol mwlando, meeny el maximinus pyſpekhez hogy ez yewendô hoſweet napyaan chak ennen maga meennyen be veternyenek ydeyn az egyhazban es ott talal meg enghemet. Es az pap Iambor ottan el meene meg mondaa az pyſpeknek ez dolgot. Azt halwan kedeeg Maximinus pyſpek nagy erembe leen raytta, es mykoron be menth vona lata haat zent Maria magdalena heetzer feeneſb az napnaal az karban aal az zenth angyalok kôzôt kyk ew zentſeegeet oda vytteek vala Ottan meg rettene zent maximinus pyſpek lathwan Es monda az zent azzon: yey kôzelben zent atyam myt fwth te zolgalo leanyodtwl Az zent azzon azeert meg yelentee ewueky | Hogy wr Iſten ky hytta vona ez vylagbol. Ottan az zent Maximinus pyſpek mynd az iſten feelew egyhazy neepeketh be hyvattataa es el kezdween az iſteny dycheeretôt zent Maria magdalna azzon gyonaſt teween es Criſtus Ieſuſnak zent teſteet hozyaa veween az nagy oltaar elôt kedes kezeyt el teryezthween nagy eedes lelky kenyhwllataſſal ky bochataa lelkeet es azon zent angyaloktwl wr iſtennek zent zyne eleeben vyteteek. Es az ew zenthſeeges teſteebôl heeted napyg oly nagy zeep yllath zarmazeek kyhôz haſonlatoſth ſoha ſenky nem erzôt vala Es zent Maximinus pyſpek draga kenettel meg kenôghetee teſteet es el temetee howa az ennen teſteet ees holtha wtan azon koporſſoban teetetee. Leen kedeegh ez zenthſeeges azzonnak halala hathwan eztendôs koraban kyneel zeep es dragalatus vyragot alyg aloythat ſenky leenny wr Criſtus Ieſuſnak kôtôt kozoroban, kynek dragalatus eerdeme leegyen ez vylaghy eeletewnknek es lelkewnknek erekkẘl erekkee valo vygaztalaſa Amen

P e l d a.

Vala Flandriaban egy Iſthwan deeak neẘ ember ky felette ez vylaghy es gonoz eeletẘ vala. De maga mynd azon atal zent Maria magdolna azzonnak zywe zerent zolgal vala es ynnepe eſtyt beytely vala. Mykoron ez nyawalyas ember egy ydôben

az zent Azzonnak egyhazahoz meent vona Almaban neky yeleneek es monda: Iſthwan myre hogy az en eerdemes voltomnak ellene yarz, myre hogy az penitencia tartaſym ſemy tőredelmeſſeegőt nem yndwythnak az te zywedben. De mynek okaert en hozyaam ayo'tatoſſagot vagyon En ees kenyergőttem te eretted wr iſtennek. kel ffel azeerth es tarch penitenciat mynd addeglan ees myg nem meg engheztellek wr iſtennel. Ottan ez lataſbol ffel ſerkenween oly nagy malaztot erzee leenny ew zyweeben hogy ottan zerzetben mene es nagy tekeelletes eeletben foglalaa ennen magaat. Es mykoron ky mwlt vona ez vylagbol meg yelenteteek haat zent maria magdalena az koporſſo mellet aal az zent angyalokkal es mynt eggy zeep galambot wgyan ky veween az ew leelkeet mennyeknek orzagara vywee kyt nekwnk ees aggyon a. ff. zent le. Amen. ||

Zyz zent Criſtina Azzonnak eeleteeről. 428

Dychőſeeges zyz zent Criſtina azzon nemzetſeege zerent tamada olaz orzaghnak yeles tyron newő varaſabol es nagy nemes nemből De newezete zerent annal ees meltoſagoſb vala mert ygyenlew vala az ew zentſſeeges eeleteehez magyaraztatyk azeert az ew newe Criſtina wgy mynt zep yllatw Criſmawal meg kenettetőt. Criſma vala ew kereztyenſeegeenek zeep yllattya zerent Draga kenet vala zentſſeeges eeleteenek nayaſſaga zerent Ayo'tatus vala zent leeleknek benne latozaſa zerent. Mykoron azeert ew zyne zemelye zerent ees felette zeep ember vona es myndenek kewannaak ewtet lathny az ew attya rekeztee ewtet egy nagy toromba tyzen keth zolgalo leanywal Iſteneketh es zerezween ewnekyk ezyſtből aranbol hogy azokat ymadnaak es zolgalnanak ewnekyk. Senkynek kedeeg hazaſſagra nem akaryaak vala adny, Ez zent Criſtina azzon kedeeg zent leleknek myatta meg wtallya vala az balwanyoknak valo ymadaſth. Es mykoron az ew attya hozyaa yewt vona az zolgalo leanyok eleyben keleenek, es ottan meg yelenteek neky hogy az ew leanya nem aldozneek az Iſteneknek de kereztyennek val-

lanaa ennen magaat. Azt halwan az ew attya zeep zowal zolwan ewneky kyzlely vala az hatalmas iſteneknek ymadaſaara. Monda ottan zent Criſtina azzon. Ez napſagtwl foghwa ne hyw enghemet te leanyodnak de azeenak kynek ygaz dycheeretet keel tenny. Monda neky az ew attya En eedes leanyom. Ne aldozyaal chak az eeggyknek Mert az ,tebby reead kezd haragodny felele zent Criſtina yool mondod nem twdwan az ygaſſagot, Mert en aldozom atyanak es fywnak es zent leeleknek. Monda neky az ew attya Ha harom iſteneket ymacz myre nem atebbyt, felele zent Criſtina Az harom zemeel egy iſtenſeeg Ez eellyen vetekődeeſt mykoron el veegezteek vona le ragadaa zenth Criſtina az ew attyanak Balwan iſtenyt es mynd ez tőree, az ezyſtet aranyat zeghenyeknek | Oztogataa. Mykoron az ew attya maſodzor eſmeg hozyaa yewt vona hogy az balwan iſteneknek ymadaſaara kyzlelnee, haat egy ees nynchen ott az iſtenekben. Eleyben keleenek az zolgalo leanyok es meg mondaak myt tett vona ewnekyk Chriſtina leanya. Ottan nagyon meg haraghweek es le vonyataa ewneky rwhayaat es tyzen keet vytezőkkel erőſſen veretee az balwan iſteneknek bozzwſagokeert. es mykoron el fogyatkoztanak vona az hoherek Monda zent Criſtina azzonnak ew attyanak Oh mynden tyztőſſeegnel kyl valo ember es zegyentelen gylőſeeges mynd iſtennek mynd embernek elette yme latod hogy akkyk enghem győtőrnek el fogyatkoztanak: keer erőth ew nekyk az te iſtenyttewl ha lehet. Azt halwan meg vaſſaztataa es az ſeteet temleczben vettetee Mykoron azt meg halotta vona az ew azzon zyleye ottan meg zaggataa rwhayaat es az temleczhez fotameek es leanyanak labay előt le eſeek es monda O Criſtina en eedes zemem vylaga, yrgalmaż en velem, felele ewneky es monda Myeert mondaz enghem te leanyodnak Nem twdod ee hogy az en iſtenemnek zent newe vagyon en nalam. Mykoron az ew zyleye ew nala ſemyt nem haznalna az ew feeryehez mene hamarſaggal es meg yelentee ew̃elette hogy nem enghedőt vona, Ottan azert eleybe hozataa es monda awagy aldozzaal az hatalmas iſteneknek awagy kylemb kylemb keenokkal veegeztetől ky ez edes vylagbol es en leanyom ſoha nem leeż, felele ewneky O meeľ nagy malaztot eerdemlettem ez may napon teetẘled mert ymaran nem hywattatom en erdeghnek leanyanak De az erek

myndenhato iſteneenek. Mert vala ky erdegtwl zyletyk erdeg az Te azert az pokolbely Sathan erdegnek attya vaǵ Ottan aźert le fogataa es vaſſ gherebenekkel mynd le zaggattataa ew gyenghеſeeges hwſaat. Zyz zent Criſtina azzon || Kedeeg egy 429
fotot ffel ragada es attyaat arczwl hagyo'taa vele mondwan veed ffel gyegyetlen hoher az teſtet ky tetewled zylettetȏt es eed meg. Az wthan az ew attya vettetee az kerekre es nagy tyzet rakattata alaya es olayyal entȏzyk vala De az zentſeeghes zyznek ſemyt ne arth vala hanem ynkaab azokra haranleek es maſſeel ezer embert ȏle meg. Az ew attya kedeeg mynd erdeghy twdomannak aloyttya vala. Annak okaeerth eſmeg a' temleczbe vettetee Es' parancholatot ada ew zolgaynak hogy azon eeyel egy nagy kȏwet kȏthneenek nyakara es az tengȏrben vethneek. Mykoron azonkeppen tettenek vona az zent angyalok onnan kywe hozaak az zaraz feldre Es Criſtus Ieſus le zalwan az mennyey dychȏſeegbȏl azon tengher parttyan meg kereztȏlee ewtet zent haromſagnak neweeben es adaa zenth Myhaal archangyal kezeeben es haza vywee, Azt halwan az ew attya monda ewneky mynemew erdeghſeeggel teezen ezt hogy meeg az tenger ſem nyelhet el, azonkȏzbe zagattya vala hayaat zakalaat meergheben. Reea felelween az zent zyz monda Oh heyt Balgatag es bodogtalan Nem twdod ee hogy az en Criſtus Ieſuſſomtwl vagyon ennekem ez nagy malazt. Ottan eſmeg az temleczben vettetee hogy hotal kelwe feyeet venneek. Azon eeyel myeert yo zandekban vala az erdegȏk nyakaat zakaztaak agyaban. Es wtanna tamada egy atkozot byro kynek dyus vala newe, ky eegy vaſſ fazekat zereztete es bel tȏltetee keenkewel olayyal fenȏzwrokkal es mykoron nagy bwzgoſaggal forrana Bele vettetee zyz zent Criſtinaat es neegyen az hoherek forgattyaak vala benne hogy hamarab megh emeeztethneek. Zent Criſtina azzon kedeeg dycheery wala az ew teremſeyeet. Meg haragweek az kegyetlen Byro es el nyretee hayaat Es parancholaa hogy az varaſ wczayn teetowa vonnaak | Mezeytelen az Apollo Iſtennek templomahoz. De mykoron ymathkozot vona zent Criſtina azzon ottan nyakra eſeek az balwan iſten es mynd porraa leen. Azt lathwan az kegyetlen byro meg rettene raytta es ottan hanyttaa eſeek es kywe mwleek hertelen halallal. Annak wtanna tamada egy Iulianus newȏ hytetlen Es zent

Criſtinaat vettetee egy nagy eeggew kemenczeben, kyben őtőd napyg leen az zent angyalokkal nagy vygaſſaggal dycheerwen wr iſtent. De azt mynd erghy twdomannak aloythwan, hozata keet őreeg varas bekakat keth yaſpyſokat es keth zomakokat es hozyaa vettetee De ſemyt ewneky nem artanak De ynkab nagy zylyghſeeggel ky labayt nyallya vala ky kedeeg vereytekeet nyallya vala. Monda Iulianus az byes bayos aghnenek Nem de tee ees erdengheſſee leettel ee zool' az merghes feergheknek hogy eegyeek meg. Mykoron azeert forgathnaa yres zelenczeyeet, ottan reea fwtamanak es le ragadaak meſtert es ottan meg őleek. Zent Criſtina azzon kedeeg paranchola az feergheknek es az kyetlenbe meeneenek, es' az meg holtat Criſtus Ieſuſnak n̆eweeben ffel tamaztaa. Iulianus meg kemeenedween magaban le fogataa az zent zyzet es ew zyzeſſeeges emleyt tewből ky mettetee, kyből naǵ zeep feyeer teey folya ky wer helyőt. Annak wtanna nyelweet ees ky mettetee de az zent zyz azeert zozattyaat el nem hayaa, nyelweet kedeeg pőkee Iulianuſra es ottan meg vakwla. Azon megh haragweek es ottan keth nyllal atal lewee Es azonkeppen zent martyromſagot zenwede Es zeplőtelen lelkeeth ſok reend bely zenwedeeſnek Coronayawal Az ew eedes teremteyeenek es zerelmes kerezt attyanak Criſtus leſuſnak ayanlaa azon ydőben mykoron yrnanak keth zaaz kylenczwen heet eztendőben wr zyletetynek wtanna Es dyoclecianus czazarnak wraſaganak ydeyn kynek zent erdeme leegyen my lelkwnknek es teſtewnknek erek orwoſſaga Amen. ||

---

430 Zent Iacab Apoſtolnak ynnepeeről.

Ez may zent Innepnek Epiſtolaya meg vagyon yrwan zent peter apoſtol ffel magaztaltaſanak ynnepe napyan bőyt előben. Annak okaeert zykſeeg meg lathnwnk az zent ewangeliomot kyt bőtewzerent meg yrtaak az zent ewangeliſtaak zent Mathe kenyweenek hwzad rezeeben Zent Mark tyzed rezeeben, Zent lucach hwzon kettőd rezeeben Es leen eredety az ydőben mykoron wrnak zyletety wtan yrnanak harmyncz harom eztendőben Beyt maſ honak tyzen hatod napyaan. Ez zent ewangeliomnak

elette mynt zent Mathe mongya wgy vagyon megh yrwan ffel menween ieſus Ierwſalembe vewee ffel az tyzen keth apoſtolyt es ffelffelee vyween monda ewnekyk yme ffel meegyẘnk Ierwſalemben es embernek ew ffya adatyk papy feyedelmeknek es yraſtwdoknak es el karhoztattyaak ewtet halarra es aggyaak ewtet ydeghen nemzethnek meg chwffolny es meg oſtorozny es meg fezeyteny es harmad napon ffel tamad, ymaran ez bezeedek wtan kôwethkôzyk ez may zent ewangeliom eredeth zerent

Ewangeliom.

Az ydôben yarwla Ieſuſhoz zebedeus ffyaynak annyok ew ffyaywal ymadwan es kerween vala myth ew tewle. Ky monda ewneky. Myt akarż Monda ottan Mongyad hogy yllyenek ez en keth ffyaym eeggyk te yogod felôl a' maſodyk bal felôl az te orzagodba. Felelwen azert Ieſus monda ewnekyk. Nem twggyatok myt keeryetek. Meg yhattyatok ee a' pohaart, kyth en meg yando vagyok? mondanak ottan: meg, monda azonnal ewnekyk: yollehet az en poharomat meg | Izyatok, De az en yogom felôl es balom felôl ylny nem adhatom tynektek, de kyknek az en meennyey atyamtwl

Wr Iſtenben zerelmes atyamffyay ym meg hallok az zent ewangeliomnak magyarazattyaat, ymaran kel kereſneẘnk ew benne my lelkẘnknek orwoſſagaat es ez vylaghy eeletewnkre valo tanwſagot De myndennek elette egy kyſded kerdeeſẘnk tamadhath doctoroknak mondaſok zerent, thwdnya yllyk My okaeert yndwltatanak ez zentek az az zent Iacab zent Ianos es Salome maria az ew annyok ez eellyen nagy telhetetlenſeegre hogy ewk mynddennek felette magaztathnanak Criſtus Ieſuſnak orzagaban. Oka kedeeg lehet ez, mert nem nylwan vallya az eedes Idwezôytew ieſus criſtus hogy nagy zernyw keennal es halallal yzneek ky ez vylagbol. Maſod helyen zent Ianos meg wgy yrtta Criſtus zawa wtan: az en orzagom es zolgaym nynchenek ez vylagbol. Ha kedeeg az maſ vylagrol eredôt leegyen ez eellyen kewanſag, Nem lattatyk erôſſnek leenny,mert mykeppen halando ember ſoha ott nem volt azonkeppen ott ſemy zer tartaſth nem yſmerween ſemy byzon dolgot awagy helt nem twd keerny valaztany Reea felelnek zent yraſbely doctorok az

reeghy zokaſ mellet mondwan. Myert az aldot Criſtuſnak es Meſſyaſnak hyre newe ymaran ky hyrhedôt vala. Aloyttyaak vala kôzenſeeges hyr zerent hogy mykeppen az zent reghy proffetak atal meg ygeertetôt ezen halando orzagolna Ierwſalembe es ew vona ky myat az Sydoknak erek kyralſagok meg adathneek mynt Dauid kyralnak ydeyn, hogy ſenky ew velôk ne byrná es ew raytok ſenky ne wralkodneek. Ezen hyrben belee merẘltenek vala meeg az zent tanoythwanyok ees. Annak oka-
431 ert meg ees kerdeek ewtet raytta. Zent lucach ‖ Irtta meg Apoſtolok yaraſokrol valo kenynek elſſew rezeeben mynd kôzenſeeggel az zent apoſtolok mondwan: Wram mongyad meg mynekẘnk ha ezen ydôben meg adod Izraelnek orzagaat, kyrôl wr Ieſus meg dorgalaa ewket raytta hogy nem ylleneek ewnekyk azt megh twdnyok. Mykoron azert zebedeus magzaty hallottaak vona ffel tamadny hallottaybol, veleek azonnal wralkodny Annak okaert okoſſaggal gondolaak hoǵ az yeleſb tyztôt meg keerneek meegh eleyn ew tewle, myeert ees hogy rokonſaghy valanak es koronkeed ew mellette yarhatnanak. Mykoron azert wr Ieſuſnak ennen magok nem merneenek zolany, az ew annyokat kereek reea, hoǵ ha nem akarnaa adnya ees, kyſſeb zemeermet zenwedneenek. De byzonyawal nem ohataak tewle magokath, kyben myndden ember tanwſagot vehet hogy ne hamar ſyeſſen nagy tyzteſſeegre melto eerdemneel kyl, kyrôl wgy olwaſſok zent palnak mondaſy kôzôt Senky nem koronaztatyk hanem ha elezôr erôſſen es tôrweenzerenth vyaſkodandyk. Zent azonrol meg wǵ mond: Senky az nagy eerdemre nem mehet hanem nagy ſok keſalkodas wtan. Az zent Apoſtolok kedeglen meeg ſemy awagy kewes vyaſkodaſth tettenek vala. Meeg kewes haborwſagot es nyomorwſagot zenwettenek vala kyrôl az tôrweeny kenyben ees wgy vagyon meg yrwa Ha ky nem twd zenwedny Nem ees twd wralkodny. Azonrol zent Agoſton doctor meg wgy mond. Semykeppen ne ytellye magaat meltonak lenny a' mennyeknek orzagara vala ky ez vylagnak zerẘeen meg nem nyomottatyk nyomorwſaghnak myatta, Zent Iacab azert es zent Ianos apoſtolok ynǵen ſem twggyaak vala ha chak tyzteſſeegre ees meltok. Es ymaran myndennel nagyob feyedelemſeegôt keernek vala.

Maſod tanwſaag adatyk ez zent ewangeliombol Idwezey-

tenk Ieſuſnak felelety mellet hol ott azt mondaa, az ew zent tanoythwanynak. Megh yhattyatok ee | Az pohart, kyt en meg yando vagyok? meeľ ygheekben ky yelenthween mynemew zeer bely embereket yllethne az naǵ wraſaagh, kyt ewk kywannanak. O meeľ nagy meltoſaag az kyt kywannak vala, kyre kezdettẘl foghwa ſenky melto nem lehete, kyt ez keth zent apoſtol keer vala. De meeg az kezdetben teremtŏt elſew feeneſſeegnek angyala ſem eerhetet vala anneė malazttra hogy iſtennek yoghya felŏl es Bal felŏl ylhetet vona, mynewel ynkab hamwbol zerzŏt zegheen halando ember. Annak okaert yol es meltan felele ewnekyk az eedes meennyey bŏlcheſeeg. Nem en adhatom tynektek azt kyt keertek, oly mynt azt mondanaa ew felſeege. Nem lehettek arra melto, mert en vagyok az, enghemet yllet az nagy heel az erekſeeg az naǵ felſſeeges meltoſaag. Senky en elettem azt el nem vehety, azeert nem adhatom azt tynektek. De kynek az en atyam zerzette, az az, ennekem, mert ſenky en nalamnaal kyl maſ haſonlatus en atyamhoz nem lehet. Azeert eztelenſeeg kabaſaag a'myt keertek. Byzonyawal tewŏlgŏtŏk mert azzon ember tanacchan yartok. Halwan azeert Idwezŏytenknek kemeen bezedeet, megh zonttyorodanak raytta es halgathny kezdeenek. De myeert az ew eedes meſterek zerety vala ewket mynt rokonſaghyt, tebbet zolwan ew velŏk tanwſagnak okaeert monda: En zerelmes ffyaym megh yhattyok ee az pohart kyt en meg yando vagyok? meel ygheeknek ertelmeet hamar ezŏkben nem veween, ottan hamar reea feleleenek mondwan, meg yhattyok: oly mynt Ieſus azt akarnaa mondany teeb ertelmel vattok ee meltok reea hogy ez vylagot tynnen erdemetek zerent es melto keen zenwedeeſtekkel meg valtanatok || Es vagyon ee hatalmatok raytta hogy az ty 432 lelkŏtewketh embery nemzeteert veſſeetŏk es mykoron akaryatok eſmeg ffel tamaggyatok hallottaytokbol? Ha eellyen iſtenhez yllendew dolgokat tehettŏk tynnen erŏtŏkkel haat erdemlytŏk azt ees, hogy iſtennek rokon kŏzel mellette helhezteſſetek ylween. Azert oly mynt el ameelkodwan mondaa ewnekyk az felẘl meg yrth bezeedŏt. Meg yattyatok ee az pohaart kyt en meg yando vagyok, yme ymaran ertytek zerelmes atyamffyay mert twdatlan feleleenek rea mondwan meg lehet. Ottan monda ew nekyk twdom hogy meg kel ynnotok mert arra vattok va-

laztathwan az zent apoſtolſagra az az az halalnak keennyaat meg zenẇedytek es wgy wralkodhattok en velem mennyeknek orzagaban, kyrôl zent wgy mond Thymoteus piſpeknek yrt maſod leweleenek maſod rezeeben Ha ew vele eegyetembe zenwedewnk ew vele ees orzaglwnk mennyekben. De mynemew pohaar leegyen ez ky zemeynk elôt forogh, laſſok meg. Doctoroknak mondaſok zerent harom rendbely pohart talalwnk zent yraſban. Eeggyk mondatyk artatlanſagnak poharanak Errôl emlekôzyk zent Dauid proffeta az ſoltaar kenynek hwzon kettôd rezeeben Az en poharom kybôl myndenek megh rezôgôdnek ygheen dragalatus, az az yghen dragalatus wr iſtennek elôtte ky artatlan eeleteet ayanlya vyzy ew zent zemeynek eleyben, kyrôl zent Agoſton doctor wgy mond az artatlan eelet az ky ſem ennen maganak nem aarth ſem 'maſnak. Meg wgy mond. ſemy nem lehet meltob ſemy dragalatoſb wr iſtennek mynt az artatlanſaag. Zent Amborwſ doctor meg wgy mond Erẘly oh artatlan eelet mert myndenẘt ſerelemnel kyl vagy es nagy batorſaggal. Mert ha meg keſeertetôl haat haznalz, ha meg alaztatol ffel emelkôdôl ha vyaſkodol gyôż, ha meg ôletôl koronaztatol Ez dragalatus gyenges poharbol ywt vala Azzonywnk zeplôtelen zyz maria ky nemes balſamommal vala tellyes az az zent leelek wr iſtennek malazttyawal. Ez dragalatus poharbol ywanak mynd az aldot Criſtus | Ieſuſnak zeep zyz yegôſy Ez ellyen zent poharnak venereekeet zent Agoſton doctornak mondaſa zerent kettôbôl ysmerhety meg ember, ha benne vagyon. Elezer ha myndden ez vylaghyakban valoknak zomeeſſaga ewbenne meg zaradot kyrôl wgy mond aranzayw zent Ianos. Semy nynchen ez feldnek zyneen kyt zereſſen az oly ayo'tatus lelkew ember ky iſtennek ayandekaat byzonſaggal meg koſtolta. Maſodzor ha lelky erwendeteſſeeg vagyon emberben. Eellyen vala az zyz maria mykoron mondaa. Erẘle az en lelkem en Idwôzôytew iſtenembe. Es proverb xv bôlch ees eggyk kenyweeben az bator zyw leelek ollyan mynd az kazdag vendeegſeeg.

Maſod pohaarth talalwnk ky mondatyk zent penitencianak poharanak. Zent Dauid proffeta yrtta meg az ſoltaar kenynek zaaz tyzen ewtôd rezeeben. Az Idweſſeeges pohart hozyam veezem, es wrnak neweet hywom Ez poharban valo venereek elezer yghen keſerẘ Es keweſen yhattyaak ewtet tekeelleteſ-

ſeeggel. kyrȣl wgy mond zent Amboruſ doctor kynyeb lelny oly embert ky artatlanſagaat meg tartotta, honnem eſetynek wtanna melto penitenciat tartot leegyen myert mert yghen ſanyarw. Annak okaert zent remeenſeegnek eedeſſegheewel kel meg egyelȣyteny hogy kynnyebben vyſelheſſe ember, kyrȣl ha ky tebbet akar lathny, zent maria magdalena eeleteet olwaſſa.

Harmad pohaart talalwnk Criſtus Ieſuſnak zent kennyanak halalanak dragalatus poharaat ky myndden yo yzew venereekȣkkel zynewl tellyes errȣl ertethnek az zent ewangeliomban meg mondot ygheek, kyt meg ennen maga meg yweek mynd az ew zent martyromywal meg ytata. Ez nemes poharban myndden felee orwoſſaagh vagyon kyrȣl wgy monda wrwnk Ieſus zent Ianos yrtta meg. [†] Vala ky az poharbol nem yandyk kyt en adok: eelet ew benne nem lehet. || Mykoron azeert az 433 zent apoſtolok eremeſth ayanlottaak vona ennen magokat az poharnak meg ytallyara Monda ewnekik az eedes Ieſus meſter: No yollehet az pohart meg yzyatok mykeppen mongyatok. Wgy mond eett Aranzayw zent Ianos ez zent tanoythwanyok myeert nem vetteek vala yol ezekbe magokat. Nem batorſagbol feleleenek reea De twdatlanſagbol, De azert wgyan feyȣkȣn teleek mert wgy mondnak doctorok thwdnya yllyk Beda Ieronimos Remigius hogy zent Iacab meg ywaa az keennak poharaat mykoron herodes kyral feyeeth veetetee zent Ianos kedeeg haborwſagnak poharaat, mykoron az bwzgo kaad olayban vetteteek es meeregghel ytateek es harmadzor zankyvetteteek Criſtus Ieſus wr Iſtennek kedeeg kyk melto yllny yoghyara es balyara, ymaran nylwan meg lattaak es koſtoltaak. Hyzem kedeeg hogy meg ees eegyeſẘlteuek raytta, kyknek zent erdemek myat engheggye azon eedes Idwȣzȣytew Ieſus hogy my ees eerdemlyȣk megh lathny myndden kethſeeguel kyl

Legenda. eelethe.

Dychȣſeeges zent Iacab apoſtol vala Zebeuſnak ffya, kynek attyaffya zent Ianos ewangeliſta Mondatyk kedeeg nagyob zent Iacabnak ſok okaeert, mert elȣzȣr hywattateek Criſtuſtwl az zent apoſtolſagra Maſodzor mert nagyob nyayaſſb vala Criſtuſſal honnem az maſodyk. Harmadzor keenzenwedeeſnek okaeert mert elezer zenwede halalt eegyeb apoſtoloknaal. Neegyedzer, mert myndenneel eleeb koronaztateek meg az erek dychȣ-

ſeeǵhnek koronayawal ees. Ez zenth apoſtolrol wgy olwaſtatyk hogy Criſtus Ieſuſnak meenybe menety wtan mykoron predicallot vona Sydoſagban es Samariaban zent leeleknek yhleeſe myat meene be Hyſpanyaban predicallany. De mykoron keweſet haznalt vona Eſmeg haza teree Iudeaban. Azt lathwan az ſydo neepek tanachot tarttanak reea. Az hermogenes erdenges meſterrel ky az ew tanoythwanyaat | Fyletoſth raytta kyldee hógy meg gyôznee es predicacioyaat meg hamyſſoytanaa. De mykoron vyzon ellen meg gyôztetôt vona az ſok chodak lathwan. Haza meene Fyletos Es vallaſth teen rola hogy vala myth Iacab apoſtol predicallana mynd byzon es ygaz vona es ew tanoythwanya akarna leenny. Azon meg haragweek Ermogenes meſter es wgy kôtôzee megh hoǵ ynǵen ſem mozdwlhatna. Mykoron azt Fyletus zent Iacabnak meg yzente vona az zent apoſtol neky kyldee kyſ kezkenôeeth mondwan mongya ez ygheeketh wr iſten ffel emely az el hwllattakat wr iſten meg oldozya az meg kôtelezôtteketh. Es azonkeppen teween ottan meg zabadwla es bozzoytany kezdee az ew wraat zent Iacabhoz ſyethween. Azon meg haragweek Hermogenes meſter paranchola az erdegôknek hogy zent Iacabot kôtôzwe vynneck mynd Fyletoſſal. Az erdegôk el menween kezdeenek ordoytany az egben es mondany O iſtennek zent apoſtola meg gyo'thnak mynket az te zent ymachagyd. Monda zent Iacab myre yewttetôk feleleenek hermogenes kyldôt hogy hozyaa vygyẘnk kôtôzwe. De yme wr iſtennek angyala tyzes lanczokkal kôtôzôt meg mynket. Monda zenth Iacab wr Criſtus Ieſuſnak neweeben oldozyon meg az zent angyal es ſerelemnel kyl hozyaatok eede hermogeneſth Es ygheen hamar meg kôtôzeek meſtert es zent Iacabnak eleyben vyweek mondwan. Agy hatalmat mynekewnk hogy allyok meg bozzwnkkat raytta. Monda zent Iacab ym elettetek vagyon fyletus, feleleenek mondwan. Senkyt nem yllethetewnk vala ky te haylokod alat vagyon. Ottan monda zent Iacab Fyletoſnak: A' my meſterẘnknek tanwſagazerent hogy yoth tegyewnk gonoz helyeeben oldozyad meg te ewtet es mennyen el vala howa akarya. Monda Hermogenes meſter En twdom az erdegheknek haraghyokat ha ennekem vala myt nem adandaz meg ôlnek enghemet Es ottan neky adaa Iſtapyaat Az el menween vala hol erdenges twdomanyw kônwey valanak zent Iacabhoz vywee kyketh ottan

az tengherben hanyataa. || Hermogenes meſter azeert le eſween zent 434
Iacab apoſtolnak labay elôt nagy ſyraſſal monda. O leelkôknek zabadoytoya fogagy hozyaad penitencia tartoot kyth eddeeglen zenwettel bozzw alloot. Es mykoron hozyaa fogatta vona kezde nagy tekeelletes lenny az wr iſtennek feelelmeeben es nagy chodakat tenny. Azt lathwan az yraſtwdok kezdeek feddeny zent Iacabot myre predicallanaa Criſtuſnak hytyt, kyt mykoron zent Iacab az proffetaknak mondaſokbol meg byzonoytotta vona nagy ſokan hyweenek Criſtus Ieſuſban. Annal ees nagyob haraghra reemwlween az yraſtwdok fogak meg az zent Apoſtolt es nakon kôthween vyweek herodes kyralnak. Herodes kedeeg nem zeghween kedwôdek az ſydoknak ky adaa reea az halalnak ſentenciayaat Es mykoron ky wynneek egy zegheen nyawalyas kôzweenes wtanna keyayth vala mondwan hogy meg vygaztanaa, kynek ottan monda, Wr Ieſus- criſtuſnak neweben kyeert halarra vytetôm kel ffel egheezzen es dycheeryed az te teremtedeth. Es azonnal ffel kele Azth lathwan yoſyas yraſ twdo ky nyakon kôthwe vyzy vala labayhoz eſeek es bochanatot keree, es hogy kerezttyennee lenne azt halwan Abyathar newô papy feyedelem meg fogataa azth ees, mondwan: ha meg nem atkozandod az Criſtuſnak neweet Iacabbal eegyetembe meg kel halnod felele Ioſyas Atkozot vag te es az te bezedyd ees. Criſtus Ieſuſnak kedeeg zent newe aldot mynd erekkwl erekkee. Ottan azert arczwl veretee ewtet es meg nyeree Herodes kyraltwl hogy meg ôletethneek. Es azon keppen mynd ketten martyromſagot zenwedeenek. Es eeyely ydôn az ew zenth tanoythwany ragadaak el ew meſtereknek teſteet es hayoban zerezween gallicia orzagban vyteteek zent angyalnak vezerleeſe myat, hol ott vala egy kyralne azzon kynek luppa vala newe, kynek mykoron hyrre tetteek vona helt keerween temeteeſre az kyralne azzon kedeeg alnokſagot gondolwan kydee egy gonoz emberhez ewketh. hol ott ottan az temleczben veteek ewket. De eeyel wr iſtennek angyala el zabadoytaa es ygaz wttra vezerlee, mykoron vytezôk mentenek vona wtanna, le zakada az heed alattok es mynd az vyzben halalanak, azt halwan az feyedelem penitenciara terween hattra hywataa ewket es mynden kereeſeket megh | Enghedee. Es oth predicalwan mynd az egheez varaſth az zent hyttre tereyteek Azt halwan luppa keralne az-

zon nagyon meg Bozzwlaa, Es nagyob alnokſagot gondolwan hogy mywel ewket el vezthetnee monda Eeth eellyen helyen ennekem tanwlt o̊kreym vannak, foghyatok be ewket es vygyeetek oda rayttok ty wrotoknak teſteet a' howa akaryatok Twggya vala kedeeg az rawas luppa oly feneeknek lenny az vad bykakath hogy mynt oda meenneenek ottan mynd meg o̊lnek ewketh es az el zaggathnaak. Mykoron azeert ffel mentenek vona az heegyre, talalanak egy tyzes ſarkanth ky ellen zent kerezthnek yegyeet vethween ottan kettee romla, ffellyeb menween, meg talalaak az bykakat ees, es mynt ha koronkeed zylygo̊k voltanak vona meg hagyaak magokat foghny es bel foghny. es ffel veween mynd ko̊weſtẘl az zenth teſtet vyweek luppa keralne azzonnak palotayaban. Azt lathwan luppa akarwan ſem akarwan Iamborra leen es meg kerezto̊lko̊deek es az ew kew palotayaat zent egyhazzaa zento̊ltetee es nagy kazdagſſaggal meg eko̊ſo̊ytee Es ott nagy tyzto̊ſſeeggel es iſteny ſeelelemmel az zent apoſtolnak teſteet el temettetee Ennen maga kedeegh mygh eele nagy Iamborſagban lakozeek es bodogwl mwleek kywe ez vylagbol.

Pelda.

Azon ydo̊ben mykoron yrnanak ezer keth zaaz harmyncz nyolcz eztendo̊ben Florencia tartomanyaban to̊rteeneek eellyen yelenet. Vala egy zegheen paztor germek vala mykeppen nem akarattyawal gyoytaa ffel ew wranak gabonayaat, fogaak meg es arra yteleek hogy lo farkon meg hordoznaak es annak wtanna meg eegethneek, ky mykoron meg gyoyt vona ayanlaa zent Iacabnak magaat mykoron azert nagy ko̊wechego̊ſ feldo̊n meg hordoztak vona yme choda dolog ſem teſteeben ſem rwhayaban ſerelmet nem latanak. Annak wtanna az ozlophoz ko̊to̊zeeg es nagy ero̊ſſen eegheteek de yme mynd faya karoya mynd zalmaya ko̊tele meg eeghween ennen maga es rwhaya eeppen meg maradwan, es mykoron meg twttaak vona okaat zabadon el bochataak, kyro̊l nagy ſok peldaat vannak Azeert dycheerteſſeek wr iſten ew zenteeben Amen ||

Zent Criſtoff martir 435

Dychôſeeges zent Criſtoff martyr eredet zerent tamadà kananeus nemzethbôl kyk ewſſy zerent valanak Noe patriarkanak nemzeteebôl kyknek attyok vala kanaan Noenak eeggyk ffya, de meg atkozta vala ewtet az zemeeremſeegeert kyt raytta tettek vala reezegſeegeben Ez kanaan ffyanak azeert nemzeteebôl nagy es erôſſ neepek leznek vala mynt az reeghy oryaſok Ez zent Criſtoff ees azon nemzetbôl vala es ollyan nagy magaſſ ember vala es hozyaſſaga tyzen keth ſenghôth tarth vala Ew poganſaganak kedeeg ydeyn allot vala az kananeoſok kyrallyahoz zolgalattra, Egyzer gondolattya eſeek hogy oly kyralt kereſny kyneel fôldôn nagyob es hatalmaſb nem vona, ffel kele es addyglan yara hogy talala egy nagy hatalmas kereztyen keralt egy napon wdwarnak zokaſa zerent mykoron eenekôt mondanak elette, kyben az erdeg newet gyakortaa emleyteneek, az kyral ottan kerezteth veth vala orczayara. Azt lathwan Criſtoff zolgaya chodalkozyk vala raytta myt mywelne. Es my haznalattya vona az kerezthnek. Nem tyrhetee hanem meg twdakozeek raytta Es mykoron nem akarnaa az kyral meg yelenteny. Monda ha meg nem mondod towabbaa nalad nem lakom. Azt halwan kezereyteeſ alat meg kelle mondany hogy azert vethne orczayara mert felne ew tewle. Ottan monda Criſtoff, haat erôſſeb hatalmaſb te naladnaal hogy ffeelôd ewtet. Annak okaert el meegyek es meg kereſem az erdegôt az ew zolgaya leezek. Mykoron egy hawaſon atal menne lata nagy ſeregôt es kôztôk eǵ nagy rettenetes zemeelyẘ vytezth ky mykoron eleybe kôlt vona megh kerdee howa menne, felele Criſtoff Az erdeg wrat kereſem, hogy ew zolgaya leegyek Ottan monda az Sathan En vagyok az. Azonnal nagy erembe | Leen raytta es erek zolgalattra adaa neky magaat. Mykoron ymaran ketten yarnanak talalanak egy kerezt ffaat az wton kyttẘl meg rettene az erdegh es ky terween az ygaz wttrol kezdee az nagy gazon hordozny Criſtoffot es mykoron el halattaak vona eſmeg az tyzta vttra vywe. Mykoron azt ezeeben vette vona meg kerdee okaat es nem akarwan meg mondany ottan monda chak megh ne mongyad ezennel el hadlak, annak okaert kezerôyteteek meg mon-

dany, hogy my wlta az Criſtus ember meg fezẘltetốt az kereztffan yghen feelốm ewteth. Ottan monda Criſtoff haat az Criſtus erốſſeb es hatalmaſb teenaladnaal no latom hogy eeth ees heyyaba mwkalkottam Azert yar' yo ſerenchawal ymaran el meegyek meg kereſem az Criſtuſth mykoron ſokat yarth vona az pwztaban talala egy zeghen remeteet es mykoron Criſtuſnak hatalmaſſagaat kazdagſſagaat zeepſeegeet ewneky predicallotta vona ottan eremeſth neky enghede es az zent agazatyban meg tanoythwan monda. Az Criſtus kyral oly zolgalatot kewan hogy gyakortaa beytel'. felele Criſtoff, yo atyam keeryed hogy eegyeb zolgalattra veſſen mert azt nem zoktam es nem tehetốm. Monda eſmeg az zent atya, ſok vyǵazaſt es ymachagot keel tenned felele Criſtoff Nem az my dolog es nem tehetem Monda eſmeg az zent atya twtz ee oly folyo vyzet hol ott ſokan yarnak atal raytta es vezedelmes, felele Criſtoff twdok. Monda az zent atya, ha ott akarnaal lakozny es az ew zerelmeert myndent atal vynneel, az yghen keellemetes zolgalat vona, hyzem kedeeg hogy meeg ew magat ees meg lathatnaad zynrốl zynre, felele Criſtoff Azt eremeſt meg tehetốm bator azt valaztom zolgatwl. Es mykoron oda meent vona haylokot zerzee maganak az wyz zeleen. Es myndent peenznel kyl atal hordoz vala. Sok ydốk el mwlwan egy eeyel zozatot halla mondwan Criſtoff kel ffel vyǵ atal. Es azonnal ffel kelwen ſenkyt nem talala. Maſodzor eſmeg azonkeppen ſenkyt nem talalwan le fekẘeek ||
436 Harmadzor Criſtus Ieſus germek kepeeben eſmeg neky zolala. Criſtoff vyg atal. Mykoron Criſtoff wtanna ment vona haat yme egy kyſſ germek al az wyz zeleen, kyt mykoron vallara vett vona es Iſtapyaat kezeeben bel erede vele Es yme az vyz erốſſen kezde aradny, de az germek ees meg nehezốyty vala mynt ha oonath vynne Es myg bellyeb mennek vala annewal az vyz fellyeb hatalmazyk vala De az germek ees anneewal ſwllyab leezen vala wgy hogy Criſtoff ketſſeegben kezd vala eſny. De mykoron nagy nehezen ky menekốttenek vona le tewee ewtet az zarazon es monda. Nem twdom germek my dolgos vagy ennekem nagy nyomorwſagot teel, es ollyan vagy neheſſeeggel mynth ha mynd ez vylag rayttam volt vona Felele az germek. Ne chodalkozyal azon merth nem chak ez vylag volt rayttad De meeg ky ez vylagot teremtette ees. Mert en vagyok az Criſtus kynek

zolgalattyaban eet magadat foglaltad, hogy kedeeg az ygaz leegyen mykoron atal meegy ylteſſed el az te eſtapodat hazad elo̊t es meg fogotyk es gymelchet teremth es el enyezeek elo̊le Es mykoron azonkeppen tett vona lataa haat mynt az nemes palma ffa gymelcho̊t teremto̊t. Onnan ottan ffel kelween meene Samum neuw varaſban, kyknek mykoron nyelwo̊ket nem ertenee ymachagra adaa ennen magaat hogy wr iſten ertelmet enghedne ewneky. Az ott valo neepek kedeeg aloyttyaak vala bolonnak. Es mykoron oda meent hol az zegheen kerezttyeneket gyettryk vala ew ees byztattya vala ewket az kerezttyen hytben. Azt lathwan az byraknak eeggyk arczwl ytee Criſtoffot. Monda ottan ewneky Ha kerezttyen nem voneek ezennel meg allanaab bozzwmat Es monda nagy ffel zowal, hogy meg twggyatok mert mynd teewo̊lgo̊to̊k ottan le ytee eſtapyaat es ymathkozeek hogy az neepeknek meg tereeſo̊kre meg vyragozneek es gymelcho̊t teremtene Azt lathwan Nyolcz ezeren tereenek ez zent hyttre. | Az varaſbely kyral azt halwan, kynek zoo vala newe Nagy ſok vytezo̊ket kylde wtanna hogy meg foghnaak zenth Criſtoff ymachagra adaa ennenmagaat es nem mereenek chak neky ees zolany. Annal ees tebbet kyldy, kyknek monda zent Criſtoff kyt kereſtek myt yartok? feleleenek hogy meg ko̊to̊zyẘnk es kyralhoz vygyẘnk Monda zent Criſtoff ha en akarandom, nem vyhetto̊k. Azok mondanak haat meeny el vala howa akarod es azt mongyok hogy meg nem talaltwnk. Monda ottan nem yo wgy lenny, De ennen magam el meegyek veleto̊k. Myglen azert kyralt eerneek predicalwan ewnekyk az zent hyttre haytaa es hattra ko̊to̊ztetee kezeet ennen maganak ew wgy kyral eleeben vynny, kyral kedeeg mynt reea tekeento̊t vona meg rettene nagyſagatwl es ottan hattra eſeek holt elewenewl. De mykoron ffel ebredo̊t vona meg kerdee ky vona es honnan, felele hogy Criſtoff vona newe. Monda az kyral gonoz newezeto̊t vettel magadnak, De en yſmero̊m hogy az gonoz kaneuſ fele vagy. Azeert myre nem aldozol az hatalmas iſteneknek. Es mykoron ellene mondana bel vettetee az temieczben es vele keth zeep leanyokat, kyknek Nicea es Aquilina vala newo̊k hogy zeep zawokkal Criſtoffot el haytanaak, Zent Criſtoff kedeeg ymachagot teween ynkab ewket Criſtuſnak hytyre haytaa. Azt halwan az kyral meg haraghweek es monda: ha nem aldozandotok twggya-

tok hogy gonoz halallal kel meg halnotok. Mondanak az leanzok Ha azt akarod tyztwytaſſad meg az wczakat es myndenek az Balwannak templomaban gyẘllyenek Es azónkeppen teenek, ennen magok kedeeg ffel kelwen nyakon kőteek az balwant es le ranthwan mynd el tőreek es nagy ffel zowal mondanak hamar ſyeſſetek orwos meſterekeerth hogy vygazzaak meg ewket. Azt latwan megh haragweek raytta az kyral es az kőz neep meg dyhődween. Aquilinaath ffel akaztaak es myndden teſteet el ‖
437 Zaggataak, es azonkeppen lelkeet wr iſtennek adaa Niceat kedeeg az zeenbe veteek de onnan ſerelemnel kyl ky zabadwla. annak wtanna le fogaat es nyakaat vagaak. Criſtoffot kedeeg ky hozwan erőſſen meg vezzőzeek es egy tyzes ſyſakot nyomonyak feyeeben es egy ercz ozlophoz kőtőzeek es tyzes langal kőrẘl veweek Az ercz ozlop yollehet el olwada, de ennen maga ſerelemnel kyl meg marada. Annak wtanna parancholaa az kyral hogy neegy zazan allananak reea es meg nylaznaak. De ſenky nem talallya vala. Iſten akarattya zerent egy nyl az eghből le eſween az kyralnak zemeeben eſeek es ottan meg vakoytaa. Monda ottan zent Criſtoff, honapy napon el veegeztetőm, te kedeg kyral az en veeremből zereż ſaart es kend meg zemedet vele es ottan meg vygazol. Rea adaa azert kyralʼ az halalnak ſentenciayaat es ymachagot teween martyromſagot zenwede. Es mykoron kyral megh kente vona zemeet ottan meg vygazeek es az zent hyttre teree. Es parancholatot zerzee hogy vala ky Criſtuſnak es zent Criſtoffnak neweet meg karomlanaa feyeet venneek. |

Zent Anna Azzonnak Innepeeről.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay Akarwan zolny dychőſeeges zent Anna azzonnak meltoſagarol hamarab el fogyatkoznwnk honnem vala myt mondanwnk. Annak okaert ſykſeegeſek vagywnk zent malazthnaal kyl, mert ez zent azzon ees erdemle newezetőth wr iſtennek malazttyarol, mykeppen magyarazya zent Ieronimus doctor: Anna az az iſteny malazthnak ayandeka awagy malaztos adomany, mert mynd foganattyatwl foghwa ew

annyanak meheben valaztatus es zenthſeeges es malazttal telyes vala kyről wgy mond azon zent Ieronimus. O zerelmes atyamffyay, kyről maſtan akarwnk zolany Nagy felſſeeges dolog nagy dragalatus dolog es myndden dycheerettre melto dolog Mert ez az nemes yozagus ffa kyről az agachka le metteteek es ènnen iſteny hatalmawal meg vyrwla. Ez az zenth feld ky zeep ǵeryedőzew bokroth meg maradaſkeppen [†] Ez az kyes menyorzaag kyből nap kelettre az zykrazo eedes tenghőry Cyllag ffel tamada. Ez àz zaporoytoo magtalanſaag ky az zent angyaloktwl meg latogattateek. Ez az ky aldot myndden azzonyallatoknak kőzőtte· Es bodog anya myndden anyaknak tarſſaſſagok kőzőt kyből wrnak zent temploma zent leeleknek valaztot edenye. Iſtennek byzon zyleye ez vylagra zarmazeek. O azert byzonyawal mondhattyok ew rola az zent ygheeketh Ecc. xxvi. kyt meg yrt bőlch kenyweenek hwzon hatod rezeeben, malazthnak felette valo kettőzőt malazt zenthſeeghben eelő azzonyallat. Wr Criſtus Ieſuſnak zent malazttyanak ſeghedelmeewel, harom reend bely tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek zentſſeeges voltarol my lelky tanwſagwnk mellee Elſſew Dychőſeeges zent Anna azzonnak malaztos voltarol. Maſod tyztőleteſ voltarol, harmad ew eredendő voltarol.

Mondaam hogy bezedewnknek elſſew || Reze leezen Malaz- 438
toſſagrol ky mellet kerdees tamad my oka hogy wr iſten yeleſkeppen valaztaa zent Ioachymok es zent Anna azzonth kyk termeezet zerent hydegők valanak zaporodaſra Es nem eegyebeket reea felelnek doctorok harom okokbol Elezer az zyz marianak nagy meltoſagaert Maſodzor Ioachymnak es annanak zenthſeeges voltokeert harmadzor mynnen lelky tanwſagwnknak haznalattyaerth.

Mondaam elezer az zyz marianak meltoſagaert ky yewendőre iſteny malazthnak annyanak hywattathneek, yllyk vala hogy malaztos zylenek meheeben fogantathneek, kynek myndden byntwl meg kel vala tartathny 2m illud omne ſimile ſimile aplaudit mert ha byneſek voltanak azzonywnknak zyley bynnel kyl az magzat ees nem lehetőt vona ps xvii Cum ſancto ſanctus eris gloſa uel 2m thopicam Ex ſancto ſanctum fit. Azeert zent Ieronimus doctornak mondaſa zerent Az Iſteny malaztnak ayandekabol tyzta malazt zarmazyk az az Criſtuſnak zyleye

Maſodzor zent Ioachym es Anna azzonnak zentſeeges voltokeert, mert ha ezẘnkbe veezyek myt gondolhatwnk naǵob meltoſagot es tyzteſſeeget iſtentẘl adathny, mynt hogy iſten zylew magzatnak attya es annya leenny es iſtennek ewſſy yky newezethny wgy mond rola Nagy zent Albert pyſpek Myg vala ky ko̊zelben vagyon az meg zento̊lew nagy iſtenhez akar meennyen akar felden annewal nagyob zent reezelteteeſkeppen. De felden ſenky ko̊zelben nem leelettetyk mynt az ew eedes zyleye es zyleyeenek zyley azerth

Harmadzor mynnyen haznalatwnkeert, Mert ha meg akaryok yſmerny honnan tamad bynes embernek Idweſſege Wgy mond magyarazo yras ſup II Cor. vltimo hogy chak wr iſtennek malazttya teezy embert gonoztwl meg zabadoythwan Es kynel kyl ember ſemy yot nem tehet ſem gondolhat ſem akarhat ſem zerethet. Azert hol kereſſek es hol talallyok megh yme hol vannak az iſteny malazthnak valaztot edeny es fondamentomy ott kereſee es meg leely onnan el ne meennyen | Ha erekke el nem akar vezny O azerth zerelmes atyamffyay en tanachom zerent azt mondom hogy ha ky byzonyos akar ydweſſegeero̊l lenny kywalt keppen zolgallya Cryſtus Ieſuſnak zerelmes zyleyt mert lehetetlen hogy ewket wr iſten meg ne halgaſſa ew kenyergeſekben. Megh ygyeertem vala hogy maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſſaga zerent Zent Anna azzonnak tyzto̊letes voltarol az az mynemew tyzto̊ſſeego̊kkel magaztalaa ffel wr iſten az ew eedes tetayaat eegyeb zento̊kko̊zo̊t kykbo̊l meg yſmerttetyk az ew nagy tyzto̊letes meltoſaga

Doctoroknak mondaſok zerent tyzen keth okokat talalwnk rola Elſſew Iſteny valaztaas ha ko̊zo̊nſeeggel az zentekro̊l zent paal azt mery mondany, meeg kezdethnek elette valaztot hogy zento̊k leenneenk es zeplo̊telenek ew zenth zyneenek elette. Myneewel ynkab hyhettyek zent tetayaat valaztothnak lenny nem hogy chak zentſſeeges lenne. De hogy Iſten zyleyeenek zenth annya lenne. Annak felette hogy magzatybol ollyan nagy zent es meltoſagos tamadnanak kyt ſenkyro̊l nem olwaſſok kezdettẘl foghwa.

Maſod Iſteny zerelmeteſſeeg, ebbo̊l ees meg byzonwltatyk zenthſeegeſnek lenny mert ha kezdettewl foghwa nem zerette vona eellyen tyzto̊ſſeegre ffel nem magaztalta vona Okoſſag ees

azt aggya hogy az gonoz nemzetôt ſem zerety ſem nem koronazya.

Harmad meltoſſagos tyztôlet az az hoǵ ewtet wr iſten kywalt keeppen valo tyztôlettel ffel magaztatta okaat vehettyek mert wgy mond pogan bôlch IIII ethicor Az tyztôſſeeg yozagoſ mywelkôdethnek eerdeme, meneewel azeert ember nagyob Iamborſagus anneewal ynkaab tyztôletes De zent Anna azzon mynd kyſdedſeegeetŵl foghwa iſtenfelew es zent eeletŵ volt Annak okaert es meltobnak yſmertetyk azzonywnk zyz marianak ŵtanna myndden azzonyallatoknak felette kyben be tellyeſôytee Criſtus az zent parancholatot tyztôllʼed atyadat anyadat exodi xx. ||
De azeert az wr Iſten dycheerettre meltonak yteelte mynewel 439
ynkab az zentôktŵl es zent angyaloktwl tyztôltette kyrôl zent pal wgy mond Cor Qui gloriatur in domino glorietur ha ky dychekôdyk, wr iſtenben dychekôggyeek Mert nem az akky ennen magat dycheery meg byzonwltatot, De kyt wr iſten dycheer mynt dychôſeeges zent Anna azzont

Neegyed malaztos newezeteſſeegh kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor. Meltan wr iſten zyleyeenek zyleye newezteteek Annanak Mert az Anna magyaraztatyk iſteny malazthnak awagy bodog feldnek mert wr iſtennek zent malazttyawal tellyes vala. Azert myndden tyztôſſeegre melto Annak felette mert ez nemes feldy termeezetbôl valaztateek ky az nemes erekſeeg kybôl az ygaſſagh awagy byzonſaag ky tamada. Ez zent gyôkerbôl alkottateek az dauid kwccha kywel paradychom kapwya meg nyttateek Ez leen az nemes vezzô zaal kynek az zeep vyraga leen es vyraganak eedes mennyey gymôlche Criſtus Numery XVII Et Iſaye XI

Wgy olwaſtatyk ez zent azzonrol hogy hwz eztendeeg volt nemtelen kyben es myndden nemzetſeeghy kethſeegben eſtenek vala, hogy Iſten parancholattya myat atkozot vona. Myeert ſoha ǵermeke nem lenne. De ky twdhattya wr iſtennek tytkos tanacchaat. Wgy talallyon zent yraſban hogy Neegy azzonyallatok voltanak eellyen nemtelenek ſok ydeyglen kyktŵl wr iſten akarattya zerent nagy chodalatus es zentſeeges magzatok zarmaztanak Elſew mondatyk Samuel proffetanak annya ky oly zent eeletŵ vala hogy ymacchaganak myatta nyeree ez zent magzatot. Maſodyk kyſ thobiaſnak annya thobie x harmadyk | Ragu-

elnek feleſeege Es Sara azzonnak annya thobye VII Neegyed vala ffanuelnek leanya Az nagy ydeyw veen ky Criſtus Ieſuſth eerdemlee lathny mykoron az templomban ffel vyweek. Zent yraſnak byzonſaga zerent ezek mynd zenthſeeges azzonyallatok voltanak es malaztoſok De mynd ezeketh naggyal felewl mwlaa dycho̊ſeeges zent Anna azzon Ioachimnak feleſeege kytẘl nem chak nagy dragalatus zento̊k tamadanak, De meeg az aldot zento̊knek zente kytẘl es ky myat mynden zenthſeeg vagyon tamada ez vylagra, azeert meltoſſagus leen ew newezety zerent.

Ewto̊d meltoſſagus nemzeteſſeeg kyro̊l wgy mondā Idwezeytenk Luc VI. Myndden ffa az ew gymelcheen yſmertetyk meg Et Math VII Myndden yo ffa yo gymelcho̊ket teremt. Azert yteeltetyk ygazan hogy az felette zeep es yo gymelchnek felette dragalatus faya leegyen. De kezdettewl foghwa ſoha nem volt ſem leezen oly ember kynek eellyen zenthſeeges magzaty leenneenek thwdnya yllyk Criſtus Ieſus ew zent zyle az harom Mariaak es nyolcz az zent apoſtolok ko̊zzo̊l kyk oly nagyok eerdemmel oly hatalmaſok zemeellyel oly bewſeego̊ſo̊k dycho̊ſeeggel hogy hozyayok haſonlatos meennyen felden nem leelettetyk kybo̊l ygaz yteelet adatyk hoǵ anyak ko̊zo̊t ſem leelettetyk azzonwnktwl meg valwan ew hozyaa feldo̊n meennyen haſolatus.

Hatod kywalthkeppen valo nemeſſeeg kynek byzonſagara lattyok hogy ez vylaghy neepek anneewal nagyobban dycheko̊dnek es tyzto̊ltethnek myg Nagyob nemeſſeegbo̊l tamattanak, ha mykoron zegheenſeegre ywt, meeg ſem haggya az nagſaghnak newezetyt Azonkeppen mynemew nemes gyo̊kerezetbo̊l tamada zent Anna azzon Doctorok reea felelnek mondwan hogy
440 kezdettewl foghwa zyletetygh || Nem volt oly nemeſſeeg oly bodogh nemzetſſeeg kyben reezy nem volna, kyro̊l nylwan emleko̊zyk zenth Mathe ewangeliſta kenyweenek elſſew reezeeben ffel zamlalwan Criſtuſtwl es az zyz mariatwl foghwa mynd Adam atyankygh zent lucach kedeeg le zalwan Adamrol mynd az zyz mariaygh ſemy meltoſagot hattra nem hagywan teſth zerenth Ha azert dycheko̊dny akar zent Anna azzon ew nemzetſſegheebo̊l ygazan tehety es bynneel kyl. Ha ky ezeketh be nem veennee Nagyobat leelẘnk tekeenche meg atya myndenhato wr

iſtennek yoghyara ylew arannyaat es mynden meg alhat raytta mert hozyaa haſonlatus nemzetẘ nem leelettetyk.

Heted tyztôſſeeggel valo zolgaltataaſ az az hogy anya zent egyhaz mynd ez zeles vylagon nagy tyztôſſeeggel zolgallia az ew neweenek emlekôzetyt es ynnepeet, kynek ereyt vehettyek, mert ha byneybôl ky tertt zentôknek ynnepeeth yllyk tyztôlny es ylleny, Meneèwel ynkaab howa ſemy byn nem ſeerkôzôt pelda nekewnk azzonywnk zyz marianak bynneel kyl valo foganattya es zyleteeſe zent Anna azzonnak zenthſeeges meheeben

Nyolczad gymôlchôzeeſnek zaporaſaga thwdnya yllyk ſenky nem volt ſem leezen ky ollyan zeep yllatw es dragalatus ayandekokat kyldôt vona Menyben atya myndenhato wr iſtennek mynt zent Anna azzon kyre ſemy byzonſagot nem yllyk kereſnewnk, kyt zemeynkkel latwnk es hyzẘnk

Kylenczed lelky vygaztalas. O zerelmes atyamffyay ha ayo'tatuſſaggal meg gondollyok meneezer hanzor olwadot el zywe lelke ez zent azzonnak lathwan hogy enny zenthſeeges malaztoſſaggal zerette vona Az meenybely wr iſten ewteth Oh mynemew lelky eedeſſeege volt akkoron lathwan teſty zemeywel az ew eedes zeep zyz leanyaat, Iſtennek annyawa valaztotnak lenny, lathwan az ew zyz meehenek mennyey ekes gymelccheet iſtennek fyanak lenny Oh mynemew vygaztalaſa volt | Wr iſtennek zent fyaat zyz leanyawal eegyetembe yllethny ôlelgethny es apolgathny, kyhôz haſonlatus dolgokat ſok leelhet ayo'tatuſ zyẘ ember.

Tyzed tekeelletes nyayaſſaag, kynek byzonſagara wgy olwaſtatyk hogy Ioachym es Anna mynd ketten ygazak valanak es iſten feelôk meg zeghetetlen yarwan es elween wr iſtennek parancholatyban. Es myndden yozagokat harom reezre ozthwan eggyket az templom eppewletyre es egyhazy neepeknek, Maſykat zeghenyeknek, harmadykat ewnen eeletekre tarttyaak vala, yme meely bodogh eeletben foglaltaak vala ennen magokath. Oh aldot wr iſten vallyon talalhatny ee maſtany ydôben eellyen rend bely morhaſ neepeket? Nem twdom De vyzon ellen meeg az dezmaat ſem fyzetyk ygazan meg. Kerdees tamadhat honnan Es mynemew yeles teetemeenyekbôl eerdemlôtte ezeket zent Anna azzon hogy enny zamtalan iſteny malazttal es tyztôſſee-

gekkel zereteſſeek wr iſtentewl. Rea felelnek zent doctorok es Neegy yeles okokath talalnak hozyaa. Elſſew mondatyk wr iſten parancholatynek zeghetetlen be tellyeſeyteeſe. Maſod wr Criſtus Ieſuſhoz valo bwzgoſagos ayo'tatuſſaga, harmad: azegenyekhez valo nagy kegyeſſeeges yrgalmaſſaga Neegyed az ew eeleteenek thwdnya yllyk zyzeſſeegenek hazaſſaganak es őzwegyſeegeenek ydőzerent valo tyztaſſaag tartaſa. Vn werſus Sunt tria grata deo Necnon homini to mdo Seruus fidus vxor caſta verus amicus.

Tyzen eeggyed parancholat zerent valo kenyerghees, az az Mykoron ygazan hyzyők hogy az teb zentők nagy alazatus kenyergheeſſel nyeryk megh wr iſtentewl amyt akarnak keerny De zent Anna azzon mynt Criſtuſnak zerelmes tetaya wgyan erőſſ parancholattal mynt az ew eedes zyleye ees mondwan.
441 Eegyebet nem akarok hogy leegyen awagy el mwllyeek || Es az ew kegyes aranyok nem tehety hogy ewket meg ne halgathnaa

Tyzen kettődyk meennyey es dychőſeeges tyztőleteſſeeg kyt pelda zerent meg byzonoythatwnk Ez vylagy kyralnak mykoron Iambor azzon feleſeege vagyon es annya ees vagon. Nem chak az kyralne azzonnak teeznek az orzaagbely wrak tyztőſſeegőt De meeg az ew azzon annyaat ees felette tyztőlyk es parancholattyaat halgattyaak mynd felſſeeges azzonnak Azonkeppen meennyeknek orzagaban mynd az zentek zent angyalok nagy tyztőſſeegőt teeznek mynt ollyan felſſeeges zent azzonnak. nylwan lathwan es yſmerween hogy ew ollyan nagy erdemes. O azeert zerelmes atyamffyay en tanachommal valazyatok mynd nyayan azzonywl anyawl es otalmwl Dychőſeeges zent anna azzont es kywaltkeppen valo zolgalattal dycheeryeetek eeyel es nappal kynek myatta nem chak ewneky leeztek kedweeben De mynd az ew arannyanak wr Ieſus Criſtuſnak mynd az ew zerelmes leanyanak azzonywnk zyz marianak nagy kedweth teeztek. Keerwnk azeert ma es horanak myndenkoran O Bodogſſagos o zenthſſeeges o myndden tyztőſſeegre melto zent azzonywnk veegy zarnyad alaa veegy otalmad alaa mynket zegheen bynes wnokaynak ffyaydat leanydat es gyarlo bynes zolgaydat, ma es halalwnknak ydeyn ky vagy aldot mynd erekkee Am.

Zyz zent Martha azzonnak Inneperől

Emleközween zerelmes atyamffyay zyz zent Martha azzonnak meltoſagarol kyről zent Ianos ees emleközik ewangeliomy kenyweenek tyzen eeggyed reezeeben wgy mond Zerety vala Ieſus Martaat es ew hwgaat Mariat es lazart | Magyarazo yraſokat vethy. Mert gyakortaa zaal vala Ieſus az ew hazoknaal mykoron vala honnan meg yewt ſaradwan es meg nywgozyk vala ew nalok kyből yeles Idweſſeeges tanwſaag adatyk mynden hyw kerezttyennek hálwan az zent yraſbol hogy eremeteſen vezy wr iſten ky awagy ewneky awagy vala meely zegheennek ew neweeben chak teſt zerent ees nywgodalmat aad mykeent meg vagyon yrwan

Byzon mondom tynektek vala myt meenneel kyſſebnek tettetők en newemben en nekem tötteetek kynek wttan wtanna vety az meennyey nagy eerdemet, ha az wgy vagyon es iſtennek mondaſa hamyſſ nem lehet. Haat mynemew ayandekkal ayandekozya az Iſten zerethew zywet lelket kyben gyenyerwſeegghel nywgozyk lakozyk es vachoralyk az wr kyről bőlch zaya atal wgy mond Az en gyenyerwſeeghym embereknek ew ffyaywal vannak: eellyenek valanak ez nemes harom atyaffyw Martha Maria lazaar. Martha eeltety vala Criſtuſth ez vylaghy yozaganak zolgaltataſawal, Maria zerelmes lelkeewel es penitencia tartaſawal. Lazaar kyt ffel tamazta remeenſeeges vygaztalaſawal, kykből harom yeles tanwſagokat vehetwnk Zyz zent Martha azzonnak eeleteeből kyt Criſtus Ieſus veer korſſagabol meg vygazta. vehettyők yo vendeeg ſogadaſnak peldayaat, kyből ydweſſeegewnkket leelhetťek. Wgy olwaſſok zent Abraham patriarkarol hogy mykoron nagy vendeeg ſogado vona erdemlee hogy zent angyalok yewneenek vendeegſeegeere Loth meg azonkeppen Gn xviii kyről ſok peldakat olwaſwnk hogy meeg ennen magaat Criſtuſ Ieſuſt ees erdemletteek hazokhoz ſogadny zeegheennek zemeelyeben. Annak okaert ynth mynket zent paal apoſtol Ebre. xiii Az zallas ſogadaſt el ne feleggyeetek ky myat nekyk oly kellemeteſek voltanak wr iſtenneel hogy nem chak angyalokat de meeg ennen magaat ees az zent angyaloknak wraat teremteyeet erdemletteek hozyayok ſogadny: pelda nekwnk zent Marta azzon || Maria eeleteeből vehettyők zent penitencia 442

tartafnak formayaat kyrȯl eleget hallottwnk az ew zent ynnepe napyaán zent Lazaarnak kedeeg kyt neegyed napy hallottaybol ffel tamazta Criftus Iefus myndden bynes embernek remeenfeegben valo meg maradafaat mert doctoroknak mondafok zerent Nynchen ez vylagon oly nagy bynes ember ky elȯt bel rekezteffeek az erek Idweffeegnek wta myg eel chak penitenciara teryen es yo remeenfegben meg maraggyon

Mafod tanwfagwnk lezen ez may zent ynnepen dychȯfeeges zyz zent Martha azzonnak kywalt keppen valo eerdemes voltarol, Elffew meltofaggal zeretee ewtet Criftus Iefus zyzeffeeghnek meltofagawal. Annak okaert meltan veelhettyek hogy chak az okaeerth vetȯtte lȯt leegyen ew reea az veer korffagot az zyzeffeegnek meg tartafaert. Mafod mert ewtet mynt zerelmes gazdaya azzont az nagy zentȯknek tarffaffagok kȯzzee zamlalaa Criftus es nagy fokakat hayt vala Criftufnak hytyre ew nagy bȯlch predicallafawal es Tarafconum newȯ varafban nagy fok zyzeket egybe gyȯythween zerzeteffeegben lakozeek myg eele es nagy zoroff eeletȯt vyfel vala azzonywnk zyz marianak neweere rakatatot Calaftromba mynt rola valo yraf vallya foha hwfth tykmonyak faytot es femy kȯweer allatot nem eett fem borth nem ywth. Napyaban chak egyzer kewefet zazzor nappal zazzor eeyel efȯt terdre ew ymachaganak ydeyn.

Harmad ew erdemeffeegeenek hatalmas volta wgy olwaftatyk ew rola hogy az Rodanos vyz mellet predicallana. Es egy yffyw eremefth akarnaa predicacioyaat hallany nem mehet vala atal a: vyzen vetee magaat wzafra de myert febȯff vala az vyznek folyafa belee hala es mafod napon hozaak zent Martha azzonnak eleybe az teftȯt. Es le efween ellyen keppen ymatkozeek O hatalmas wram Iefus Criftus ky az en atyamfyaat lazaart ffel tamaztaad En zerelmes vendeeg wram tekeench ez kȯrwl allo neepeknek hytȯket es tamazzad ffel ez yffywt | Es yme azonnal ffel tamada es megh kereztȯlkȯdeek azt lathwan nagy fokan hynek wr Iefus Criftufban

Negyed az meennyey erek bodogfaghnak meg nyereefe wgy olwaftatyk ew zent eeleteeben hogy meeg eztendȯwel elȯtte meg yelenteteek halala napya. Es mykoron el kȯzelghetȯt vona nyolczad nappal annak elette az meennyey zent angyaloknak tarffaffagokban ffel vytethny az ew hwganak maria-

nak leelkeet. Ottan hamarſaggal eegybe hywaa az ſororokat es meg yelentee ewnekyk az bodog lataſt Es ennen maga nagy ffel zowal monda: Oh en zerelmes atyamffya Oh en eedes hwgom eel ymaran es orzagoly az te zerelmes meſtereddel erekkẘl erekkee es en rolam emlekőzyel mēgh. Es annak wtanna meg yntee ewket hogy vylagot eeghneenek es vygaznanak hozyaa mert ew ees hamar ky mwlando vona. Azt halwan nagy ſokan gyẘleenek oda es eeyelre kelween mynd el nywgowanak. Azonkőzbe nagy zeel veez tamada es az vylagokat meg oltaa. Valanak kedeeg az gonoz pokolbely zelletők Ottan zent Martha azzon ymachagra adaa magaat es monda Oh en zerelmes Iſten vendeegem yew el ſegheedſeegemre. Es yme ottan ott leen az ew hwga Maria magdalena nagy feeneſſeeggel es faklyaat hozwan kezeeben mynd meg gyo'togata az vylagokat es Idwőzlee ewtet mondwan Idwez leegy en zerelmes Nenem azzon zent Martha eſmeg vyzon Idwőzlee ewteth Azonkőzben Criſtus Ieſus el yewe yewel en zerelmes gazdaam azzon leegy en velem erekkẘl erekkee Myert te zallaſodon tartottaal enghemet ez vylagon En ees zent orzagomban veezlek teegődet. Es vala kyk teegődet zeretettel hywnak zykſeegőknek ydeyn meg halgatom ewket az the zerelmedeert. Azt halwan zyz zent Martha azzon akaraa hogy ffel kellyen es el meennyen Criſtuſſal. || De monda 443 ottan ewneky: Ne ſyeſſ waary egy keweſeth es ottan el enyezeek előle Azth lathwan zyz zent Martha azzon nem győzy vala varny myg az hora be telneek. Ottan ky vytetee az hazbol magaat, hogy az menyorzagot neezhethnee mert ymaran meg koſtolta vala az yſteny eedes lataſth es ſemynek lattatyk vala ez vylaagh. Annak okaert ees hamwt hozata es alaya hymtetee, az zent kereztőt meg el hozataa hoǵ előtte allana Es az zent paſſyoy ewangeliomot olwaſtathny kezdee Es mykoron ywtottanak vona az zent ygheere In manus tuas commendo ſpiritum meum Wram az te zent markodban ayanlom az en lelkemet Nagy bodogwl kywe bochataa lelkeet es Criſtus Ieſuſhoz meene az dychőſeegben. Az horaban es ydőben petragoraſ newő varaſban egy fronto newő zent pyſpek, ky myſeet zolgalna. Mygh az zent Epiſtolaat el mondaak addeeg el alweek zekyben, Es yme Criſtus Ieſus neky yeleneek almaſſagaban mondwan yewel velem Taraſkonomba. Es mykoron el meent vona az Iſteny la-

taſban wr Ieſuſſal ketten a' myſeet el veeghezeek es az zent Martha azzonnak teſteet nagy tyztőſſeeggel el temeteek. Azonkőzbe zent fronto pyſpeket ſſel kőlteek az ewangeliomra, es lataa haat az pyſpőky gyrew nynchen wyyaban kyt az temeteezen atta vala tarthany az ſegőſttyerőſnek Ez yſteny lataſth mynddennek nylwan ky yelentee es az gyrẘth megh hozataa onnan, ky nylwan byzonſaga leen ez iſteny lataſnak.

Pelda Vala franciaban eegy Cledoneus newő kyral ky mykoron bely ſayo vona Meene zent Marthanak koporſſoyahoz es ottan meg vygazeek. Azon valo erẘlteeben zent Martha azzon egyhazanak kőrẘle harom meel fődyk vala meenee varaſok es falwk valanak mynd oka enghedee es zabadoſſaa tewee erekkẘl erekkee. | Zent Marcilla reghy Zolgalo leanya yrtta meg ew zerelmes azzonyanak zent eeletyt mynt ky myndent nylwan latot. Annak wtanna yewe toth orzagban es oth tyz eztendeeg predicalwan az zent ewangeliomot tellyes myndden lelky yozagokkal bekeſeeggel veegezee el ew eeleteek es bodogwl mwleek ky Criſtus Ieſuſban, kyknek zent erdemeknek myatta az kegyelmes Criſtus Ieſus engheggye my byneynknek bochanattyaak es holtwnk wtan az erek eeleteth erekkẘl erekkee Amen.

Zent Peter apoſtol vaſa zakadaſanak Innepeeről.

Ez may napon kerezttyen anyazent egyhaaz ylly zent peter apoſtolnak vaſa zakadaſaanak ynnepeet, zerzette kedeeg nagy tyztőſſeeghnek yegzeſeerth ſok okaeerth. Elezer zent peternek herodes fogſſagabol valo ky zabadwlaſaeerth kynek eredety rywydeden ezenkeppen. Mykoron Herodes Aggryppa romaban meent vona Tyberiuſ chazarnak ydeyn, Eſeek Caiuſnak nagy yſmeretes barathſagaban ky az chazarnak wnokaya vala. Mykoron egy napy napon ketten meenneenek vala howa az kwchyban Nagy fohazkodaſſal monda herodes Oh ha lathatnaam zemeymmel az veennek halalaat es teeghődet ez vylagnak wranak leenny. Azt halwan az zeker vezetew yelentee meg tyberiuſ chazarnak az dolgot kyeert ees ottan az temleczbe vetteteek

herodes. De mykoron hamar valo napon az chazaar kẏ mwlt vona bel teleek az mondaſ hogy Caius leen chazar. Es herodes ky hozattateek az temleczbôl es az Sydoſagban bely kyralſaag neky adateek Mykoron azeert haza yewt vona es az papy feyedelmek nagy barathſagaban eſôt vona panazlanak az zent tanoythwanyokra es az ydôben leen, hogy zenth Iacabnak feyeet veetetee. Annak wtanna zent petert ees meg fogataa es meg vaſaztataa ‖ De myeert ottan kôzel vala az hoſweethnak zent 444 ynnepy kyt octawaygh tyztôlnek vala halaztaa halalaath az ynnepnek wtanna. Azonkôzbe az hyw kerezttyenek nagy bwzgoſaggal es zenetlen ymathkoznak vala eerette ky zabadoytanaa ewtet yme azeerth mykoron zent peter nagy kennak es ſyraſnak neheſſeege myat el zwnnyadot vona Wr iſtennek angyala hozyaa yewe nagy feeneſſeeggel es ffel tazygalaa ewtet mondwan kel fel hamar vond ffel te nadragodat es ewedôzzel be es yew wtannam. Mykoron azt tette vona ky vywee ewtet es meg zabadoytaa az fokſagbol. Ennek azeerth emlekôzetyre ylly anyazent egyhaaz ez may zent Innepôt.

Maſod okaert Alexander papanak meg zabadwlaſaert kyth Quirinus newô romay feyedelem meg temleczeztetôt vala Meely Alexander hatod papa vala zent peter apoſtolnak wtanna. Azth ees hallaa az Quirinus feyedelem, hoǵ Alexander papa ffel tamaztotta vona hermes feyedelemnek fyaat monda ewneky O alexander ym ennekem ees vagyon eegy valywas leanyom kynek Balbina newe. Azt fogadom hogy ffeel veezôm az te hytôdet ha egheeſſeegôt nyerhetz ewneky felele Alexander papa meeny el hamar hozd ewtet en hozyaam az en temleczembe. Monda azt zent Alexander papa mert az ydôben vala hermes feyedelemnek temleczeeben. Annak okaerth monda Quirinus feyedelem mykeeppen leelhetlek en teegôdet ott meg ha eett vagy felele Alexander papa Akky eede hozot onnan ennen eſmegh oda vyhet. Mykoron azert azonkeppen tett vona es az ew temleczeeben talalta vona ottan le eſeek labay elôt bochanatot keerween Balbina azzon kedeegh kezdee Alexander papa keenos kôteleyt apolgathny, kynek monda Alexander papa Eedes leanyom ne apolgaſd az en kôteleymet De meeny el zent peter apoſtolnak | Temleczeeben es kereſſed meg az ew bekoyt es mynth azt ayoytatoſſaggal meg apolgatandod ottan meg vygazol.

Es mykoron azonkeppen tett volna azonnal meg adateek egheeſſeege. Azt lathwan az ew attya Quirinus feyedelem mynd haza bely ſokſaggal meg kereztôlkôdeek. Es zent peter neweeben nagy zent eegyhazat rakanak kyt zent Alexander papa meg zentôle es zent peternek kôteleyt oda helhôtee tyztôſſeeggel es newezee az kôtelekrôl. Ad vincula ſancti petri, eelly kôz newen, hol ott nagy ſok neepeknek gyẘlekôzety leezen ez may napon es zent peter apoſtolnak keenos kôteleyth apolgathwan keerween ew byneknek bochanattyaat, dychôſeeges zent peter apoſtolnak fogſaganak eerdemeerth howa nagy ſok zamtalan bwlchwkat ees enghettenek kylemb kylemb zent papaak

Harmad okaert zerezteteek ez may zent Innep zent Beda doctor monda zerent az reeghy poganſaag bely zokaſnak es tyztôlethnek el valtoztataſaert es el tôreeſeerth Mert Octauianus chazaar mykoron nem alkhatot vona Anthal chazaarral meg tôree ew ereyt es kywe yzee orzagabol. Annak felette nagy orzagokat haythwan romaſaghnak birtoka alaa ffele nagy tyztôſſeegre veeteteek. Annak okaerth ees yeles Innepet zerzeenek az Romayak ew neweenek tyztôſſeegeere ky mynd Teodoſius kereztyen chazarnak ydeyeyglen ereyben maradot vala, az az mykoron yrnak vala Criſtus zyletetynek wtanna neegy zaaz hwzon haat eztendôben. Vala kedeeg ez Teodoſius chazaarnak egy leanya kynek ewdoſia vala newe, kyt hazaſwl adot vala Valentinianus chazarnak. Ez Iambor azzonyallat fogadaas zerent meene Ierwſalemben hol otth nagy ayandeekzerent egy zerzetes ſydo ada
445 keth vaſſ lanczokat ewneky thwdnya || Illyk kykkel zent peter apoſtolt megh kôtôztette volt herodes kyral kyket hoza Romaban vele. Mykoron azert latta vona hogy az romayak ollyan nagy tyztôſſeegôt tenneenek Auguſtus Chazarnak mynt ollyan karhozat pogannak meg bozzwlaa es tanachot tartta raytta mykeppen el vezthetnee De myeert myndeneſtewl foghwa ſemye nem tehethnee az reegy zokaſt hagyaa parancholwan hogy azon napon es azon helyen ylleneenek zent peter Apoſtolnak ynnepôt, zent pelagius papa azert mykoron nagy zeep predicaciot tett vona az kôz neepnek rola myndennek ottan keellemetes leen. Annak okaeert az Chazarnee elôwe hozaa az vaſ lanczokat kyt Ierwſalembôl hozot vala pelagius papa ees elôwe hozaa az kôteleket kywel zent petert Nero Chazaar meg kôtôztette vala es meeg

mwtataak az kôz neepnek. Es mykoron egy mas mellee tôtteek vona, ottan zent peternek eerdeme myat egybe ragadanak mynth ha eegybe ſontaak vona. az nagy iſteny chodaat ees lathwan kôzônſeeges akarattal el veegezeek hogy az kôteleket ottan hannaak erek emlekôzettre Es zent peter apoſtolnak tyztôſſeegeere. Az chazarne azzon nagyon meg ayandekozaa az zent egyhazaat ezyſtel arannal es kylemb kylemb draga rwhakkal. Zent pelagius papa nagy ſok zamtalan Bwlchwkkal hyw kerezttyenekkel lelkôk Idweſſeegeere.

Pelda kyrôl eellyen pedaat olwaſwnk. Criſtus Ieſus zyletetynek wtanna mykoron yrnanak neegy zaaz hathwan neegy eztendôben Vala Otto newô chazarnak romaſſagban egy tyztartoya kyben erdegh vala. Halwan az chazar zent peter apoſtol kôteleynek nagy eerdemes voltaat ky hozataa hogy az erdengeſnek nyakaban vethneek nagy hythnek okaeert Ianos papa vettetee maſ lanczot nyakaban es ſemy yrgalmat nem latanak leenny. Mykoron maſodzor az byzon lanczot nyakaban vetôtteek vona ottan az pokolbely zellet nem byrhataa az nagy terhet De kyya'taſſal ky meene belôle es dycheereek wr iſtent |

Neegyek okaerth zerezteteek ez may zent ynnep doctoroknak mondaſok. leen lelky peldazathnak haznalatoſſaga. Mert mykoron az aldot wr Ieſus Criſtus dychôſeeges peter apoſtolaat ollyan yghen zerette vona meg oldozaa ewtet mynd lelky teſty kôteleybôl, mykeppen ymaran meg hallottok. Annak felette hatalmaat adaa ewneky ees azonkeppen meennyen es feldôn myndden zegheen byneſeket meg oldozny. Annak felette hatalmat ada pokolbely vezedelmekre es az meennyey erôſſeegôkre hogy vala kyt akarna Idwôzôytene es kyt akarna pokolra vethetne. Es ew ellene ſe pokol ſe menyorzaag ne hatalmazhatneek Az elſſerôl emlekôzyk zent Mathe kenyweenek tyzen hatod rezeeben, az maſodykrol azon zent Mathe kenyweenek tyzen nyolczad rezeeben. Harmadzor zent Ianos wgy yr kenweenek hwzad rezeeben. Veegyetek zent lelkôt, vala kyknek meg bochatangyatok byneyt meg bochathwan leeznek Ez harom helbely orwoſſagot es hatalmat azeerth newezy hogy myndden Iſten ellen valo gonoſſagok harom keeppen leeznek, merth ember awagy veethkôzyk zyweewel awag zayawal awagy teetemeenyewel hogy ez harom rend bely bynekbôl mynketh dychôſeeges zent

peter apoſtol es ew wtanna valo tyztartok meg oldozyanak Iſtennek es Criſtus Ieſuſnak zent hatalmawal, kyrôl eellyen peldaat. olwaſwnk. Vala Colonyaban eėgy zerzetes ember ký ſelette gonoz eeletew vala es ez vylaghy es lakozyk vala zent peter apoſtol monoſtoraban. Mykoron ez vylagbol ky mwlt vona ottan el ragadaak az erdeghôk ew leelkeet es kezdeeg vadolny Criſtus Ieſus elôt mynden gonoſſagaat zemeeben hanyogathwan Es mykoron kôzel vona hogy pokorra vynneek mert az yo teetemeenyekkel nem eery vala be zent peter apoſtol elôwe yewe hogy kenyereghyôn eerette. Monda ewneky criſtus mykeeppen Idwezwlhet ha koronkeed gonoſſagban eelt es ſemy ygaſſagot nem tôtt. Azt halwan zent peter annaal ees nagyobban kezde kenyergeny eerette, Es az eedes yrgalmaſſaghnak zent zyleye Megh gyôzeek az hatalmas byrot es eegyeb wtat nem lelween hozyaa azt yteleek hogy eſmeg az halando teſtben adathneek
446 be es penitenciat tartana || Azth halwan nagy halaat adaanak raytta wr iſtennek. Ottan zent ragadaa az kwlchot es az erdeghôket mynd el yezttee vele onnan es az zegheen lelkôt meg zabadoythwan az teſtben bochataa. Es az zegheen frater ez lataſt nylwan myndennek ky hyrdetee. Annak wtanna yol es Iamborwl eelwen az erek dychôſeeget eerdemlee kyt mynekwnk ees aġgyon atya ffyw zent leelek Amen.

Zent Iſthwan prothomartyr teſteenek megh leelethyrôl.

Dychôſeeges protho martyr zent Iſthwannak kyt Criſtuſſeert megh kôwezeenek az ſydok, Nagy ſok eztendô wtaan teſteenek meg yelenety Ezenkeeppen leen az ydôben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak Neegy zaaz tyzen heet eztendôben. Es zent Honorius wr papa feyedelemſeegeenek heted eztendeyben. Vala Ierwſalem tartomanyaban eegy Lucianus newô pap Iambor, mykoron eegy peentek napon agyaban ſekewneek allapeek meg elôtte eegy magaſſ termetew nagy zeep veen ember kynek vala vydam orczawal hozyw zakala zeep feyeer palazt-

tya zeep aranyas fontos kereztek feyeeben laba bely nadraga mynd aranyas kezeeben zeep aranyas vezzew kywel meg ytlenthween ewtet monda, ymaran nylwan meg yelentőm a' my temeteeſwnkketh mert yghen wtalatos helyen vannak Meeny el azeert mongyad meg Ierwſalembely Ianos pyſpeknek hogy tyztőleteſb herre vygye a' my teſtewnkketh. Monda Lucianus Wram ky vagy Felele en vagyok Gamalyel yraſtwdo doctor ky paal apoſtolt ffel tartottam es tanoytottam az tőrweenre. Ez en tarſſom kedeeg ky velem vagyon zenth Iſthwan kyt yrygſeegben az hytetlen ſydo neepek meg kőwezeenek es en el temeteem ennen koporſſomban Az harmadwnk Nicodemus wnokam kyt Peter | Es Ianos apoſtolok meg kereztőleenek es ſok haborwſaag zenwedeeſ wtan ennen hazamnaal mwleek ky Neegyedyk Abybas az en ffyam ky hwz eztendős koraban en velem vewee ffel az zent kereztſſeegőt es holtyg zyzen marada meg. Azt meg mondwan zent Gamalyel el enyezeek. Lucianus pap Iambor ffel ebredween ymachagot teen wr iſtennek hogy ha ez lataas ygaz es byzon vona. maſodzor es harmadzor meg yelenneek. Annak okaeert ezten napra Eſmeg el yeween zent Gamaliel, monda my oka hogy zomat nem fogadod felele az okaert teem Mert kereem wr iſtent eſmeg azon lataſth meg yelenteny. Monda zent Gamalyel, ha kedeeglen megh nem yſmernéed az teſteket egymaſtwl eellyen yegőt mondok hozyaa. Neeǵ koſarakat talalz Es eggykben talalz vereſſ roſaat az zent Iſthwan prothomartyr ky martyromſagot zenwede Criſtuſeerth Az kettey ffeyeer roſakkal tellyeſek enym es Nicodemoſee ky zent Confeſſorſagban meg marattwnk. Az negyedyk ezyſtes koſaar ſarga zaprannyal tellyes ky zent zyzeſſeegnek vyragaeert tyztan meene ky ez vylagbol es ezeket meg mondwan el enyezeek. Lucianus kedeeg meg ſem fogadaa zawaat harmad ezten peentőkőn eſmeg neky yeleneek es az enghedetlenſeegről felette meg dorgalaa. Mynd annee byzonſaag wtan ffel kele es Ierwſalembe meene Es Ianos pyſpeknek az lataſth meg mondaa. Mykoron azert oda mentenek vona es aſny kezdetteek vona nagy feld yndwlaſ leen, es az feld alool nagy zep yllat ky hathny es azonnal heet betegők vygazanak meg Nagy tyztőſſeeggel azert bel vyweek az teſtőket Ierwſalemben es nagy iſteny feelelemmel tyztőletes herre helhezteteek azon horaban naǵ eſſew leen. Mykeeppen kedeeg zent Beda doctor

mongya Ezen meg leleeſenek napyaan zenwede martyromſagot
447 ees, De myeert vőtte anyazent egyhaaz || Karachon maſod napyara keth okaat vetyk doctorok. Elſew mert az okaerth akara Criſtus Ieſus zylethny ez feldőn hogy ember zylethneek menyorzagban kyről ghergel doctor ez vylaghy nem eelet de halaal. Azert ees halarra zylethnek emberek ez vylagra, mykoron kedeeg kywe mwlnak akkoron zylethnek az erek eelettre, meely zyletees nem lehetőt vona ha Criſtus Ieſus nem zyletőt vona ez vylagra. Annak okaeert es mert ew leen elſew kőwetőye Criſtuſnak zent martyromſagba. Maſod oka mert eleyn az ew meg leleeſeenek ynnepeet nagyob tyztőſſeeggel yllyk vala honnem martyromſagaat Maga vyzon ellen az keen zenwedees vona meltob honnem a' meg leeleeſ. Annak okaert anyazent egyhaaz wgy aranzotta az nagy yeles zyleteeſnek napya mellee helheztethnee

De mykeppen hozattateek Conſtantinapolban wgy mond rola zent Agoſton doctor. Vala Conſtantinapolban egy yeles dwz palogar kynek Alexander vala newe. Meene be Ierwſalembe mynd azzon feleſegheewel kynek Iuliana vala newe, es ott zent Iſthwannak tyztőſſegheere nagy zeep Capolnaat rakattata. Es hamar valo napcn kywe mwleek es temetteteek zent Iſthwan mellet. Heet eztendő bel telween ew azzon feleſeege akara haza menny eſmeg Conſtantinapolban. Nağ kenyergheeſſel az ew wranak teſteet ees meg nyeree hogy haza vynnee. De mykoron az Iambor pyſpek meg nem yſmerhetnee mellyk vona, monda Iuliana azzon en yol yſmerőm chak mwtaſſad meg. Mykoron oda mentenek vona ottan reea eſeek arczwl zent Iſthwan teſteere aloythwan hogy az vona az ew wra. Es mykoron ffel vette vona es meenneenek az tengheren Nagy zeep angyaly eenekleeſeket | Kezdeenek hallatathny az eghen es zeep yllatot ereztetny. Az pokolbely erdeghők kezdeenek ordoytany es nagy haborwſagot zelet vezet yndoytanak az tengheren mondwan yay mynekewnk mert az prothomartyr Iſthwan meegyen mynket nagy tyzzel gyeterween. Mykoron azert az hayoſok meg reettentenek vona es zenth Iſthwant hywnaak ſeghedelmwl, Ottan nekyk yeleneek es monda En vagyok ne akaryatok feelny, Es azonnal meg alla az haborwſaag. Mondanak az Sathannak az teb ſeregh erdeg. O feyedelem hnam hatalmas vagy gyoych ffel az

hayoot mert a' ellenſeegẘnket vyzyk. Ottan az Sathan feyedelem paranchola az wtanna valo feyedelmeknek hogy ffel gyo'tanaak, De wr iſtennek zenth angyaly mynd az tengher fenekeere yzeek le ewketh. Mykoron azert Conſtantinapolban ywtottanak vona zent Iſtwan egyhazaban be helhőteek nagy tyztőſſeeggel ewteth.

De mykeeppen hozattateek Romaban wgy olwaſſok zent yraſban Vala Teodoſius chazarnak egy leanya kynek Ewdoſya vala newe lakozwan Romaſagban, kyről ennek előtte ees emleközet vala zent peter apoſtol eeleteeben. Es pokolbely erdeg vala ew benne, yzeneek meg az ew attyanak Conſtantinapolban es azt hagyaa hogy oda hoznaak zent Iſthwan teſteehez De az pokolbely erdeg azt kyayttya vala ky belőle hogy kylembben ky nem meene hanem ha Romaban hoznaak zent Iſthwant. Annak okaert ees nagy keerelmeeſſel meg nyeree az pyſpektewl wgy hogy zent lewryncz martyr teſteet Romabol oda vynneek helyette. Mykoron azeert romaban ywtottak vona es zent peter egyhanaal meg allottanak vona hogy ottogyaan tenneek lee zent Iſthwant felele az erdegh az leanbol mondwan, heyyaba mwkalkottok mert nem ott valaztot helt maganak. De az ew attyaffyanaal zent lewrynczneel. Ottan azeert oda vyveek es mynt az chazaar leanya yllette vona ottan meg zabadwltateek tewle || Annak wtanna hallwnk nagy Iſteny dolgot leenny az 448
zentőknek tyztőſſegeere. Mykoron dychőſeeges zent Iſthwannak zent teſteet zent lewryncz martyr leuitanak koporſſoyahoz vytteek vona yme zerelmes attyamffyay chodalatus eeggyeſſeeg zeretet es tyztőſſeeg egymaſhoz mynt ha eelew teſtben volnanak oly nagy atyaffywſaggal fogadaak egymaſth Es leuita zent lewryncz martyr az ew nywgodo helyeenek feleet enghedee hogy mellee feerne Leuita zent Iſthwan prothomarttyrnak mynt zerelmes attyaffyanak. Az ghőrőgők kedeeg kyk zent lewryncz teſteerth yettenek vala Conſtantinapolbol akarwan onnan el vynny, ottan holt elewenyẘl mynd le hwllanak. De mykoron az zent papa mynd az teb Iambor egyhazy neepekkel ew erettők ymachagot tőttenek nehezen nyerheteek meg hol ffel wchwdnanak. De meeg annak wtanna ees tyzed napyglan mynd megh halaanak. Az kereztyenek kedeeg kyk ew velők eegy tanachon valanak holtyk valo kőzweenben eſeenek.*Ez eellyen zenteknek kedeeg

egybe eeggyeſewleeſek leen azon ydőben mykoron yrnanak wr zyletetynek wtanna Neegy zaaz hwzon hat eztendőben, kyknek zentſeeges eerdemeknek myatta engheggye wr Ieſus Criſtus my byneynknek zent leelkeenek malazttyaat holtwnk wtan az erek dychőſeeghnek veeghetetlen vygaſagaat Amen.

Zyz zent Damonkos Patriarkanak meltoſſagus eeleteeről.

Akarwan zolny dychőſeeges zent Damonkus atyankrol Criſtuſtwl valaztoth predicator zerzethnek nemes patriarcha attyokrol. Annak okaeert az ew zenth newezetynek ees meltoſagazerent meeltan vehettyők az ygheeket kyk megh vannak yrwan zent Mathe ewangeliſta kenyweenek ewtőd rezeeben, kyknek | Betew zerent valo magyarſſaghy ezenkeeppen vannak. Nagynak hywattatyk meennyeknek orzagaban az az vytezkődew anyazent egyhazban zent Gerger doctornak mondaſa zerent mert nylwan lattyok wr iſtentewl eerdemlőt tyztőletynek okaert kywalkeppen ylleny az ew zent ky mwlaſaanak mynd ez vylagon. Annak okaeert ees Doctoroknak mondaſok zerent Neegy rend bely Idweſſeeges tanwſagwnk leezen az ew zent eeletynek megh feyteeſeeből.

Elſew mondatyk meltoſagus newezet mert az Damonkus magyaraztatyk wrnak őryzety, awagy wrtwl őryztetőt, awagy maganak wralkodoya. Wrnak őryzety mondatyk harom keeppen elezer mert wr iſtennek tyztőſſegeet meg otalmazaa mynden tehetſſegeewel. Maſodzor wr iſtennek zelőyeet az az egyhazaat awagy neepeet meg otalmazaa atyaffywy zent zeretettel. Harmadzor wr iſtennek akarattyaat es zent parancholattyaat meg otalmazaa ennen magaban valo alhatatoſſaggal. Maſod magyarazattya a' damonchuſnak, wrtwl őryztetőth Mert wr iſten meg őryzee ewtet harom rendbely eelete zerent. Mert elezer parazt vala, De az wr iſten malazttya akkoron ees nala vala hogy myndden ez vylaghy gonoztwl meg vonnaa, yo kezdetőt es dycheeretes Idweſſeegnek fondamentomaat hymtene ew benne. An-

nak wtanna myeert deaky twdomanban bôlch vala Cananokſaghnak zeerzetyben emeltetôt vala ffel, hol ott az zent yraſnak zentelen valo olwaſaſſabol meg yſmerween az wr iſtent naǵ ayo'tatoſſaghnak bwzgoſagara ywtot vala es myndeneknek lataſſara yo pelda vala. Harmadzor wr iſten embere leen, valaztathwan zent predicatorſaggra, kynek zabadſagara wr papatwl ees hatalmat veween. Az nagy tekeelletes eelethnek meltoſagus zenthſeegeere ywta, mynth yol lattyok || Kynek mynd ez zeeles 449 vylagon eellyen yeles nemes zerete vagyon ky ſemykeppen nem lehetôt wr iſtennek nagy yeles malazttyanaal kyl es ennen maganak nagy zent eeleteenel kil, kykbôl nylwan meg yſmertetyk mynd iſten elôt mynd emberek elôth ew nagy volta az felẘl meg ygheek zerent, thwdnya yllyk ew meltoſagus newezetyben.

Maſod tanwſagwnk leezen Iſteny yelenettrôl az az mykeppen dychôſeeges zent Damonkus atyank ſok yeleneteknek myatta valaztateek az naǵ predicatorſaghnak meltoſagaara. Elſew yelenet az pogan Sybillanak yewendew mondaſa zent Damonkoſrol es zent ferenczrôl Leeznek wtolſo ydôkben keth feeneſſeeges Cyllagok kyknek neegy lelkes allatw zemely leeznek az neegy ewangeliſtaknak meltoſagok zerent Maſod yelenet Ioachym apath wrnak kynek bezeedy kôzôt eellyen bezeedôk vannak. Mykeeppen wr iſten reeghy ydôben Moyſeſnek es Ioſweenak myatta az pogan neepet meg tôree es az Izrael neepeet meg zabadoytaa, awagy mykeppen zent palnak apoſtolnak es zent Ianos ewangeliſtanak myatta kereztyenſeegbôl az balwan ymadaſt ky zaggataa, azonkeppen az megh yegzôt keth zerzethnek myatta az hytetlenôket meg tôry es az hywôketh helyeere allattya wr iſten yewendôre Harmad yelenet leen zent damonkus azzon annyanak kynek Iohanna vala newe atyanak kedeeg felix. Mynek elette azeerth zylnee ez aldot magzatot lataa almaban oly mynt egy wgato kôlkôt zylne kynek zayaban eegy eggew faklya vona kywel mynd ez zeeles vylagot meg eegethnee ky peldazza vala az ew es fyaynak predicallaſaat. Neegyed yeleneth leen az ew kerezth annyanak kyt mykoron az kerezth vyz fôlẘl haza vyttenek vona azon eeyel almaban lata eegy zeep Cyllagot ew homlokaan ky mynd ez vylagot meg vylagoſoyttya vala ew feeneſſeegeewel. |

Ewtôd yelenet leen eegy zent Iraſbely doctornak Tholoſa

newő varaſban eellyen mòdon. Mykoron az Iambor meſter el zwnnyadot vona Cellayaban lataa oly mynt heet zeep feenes Cyllagok yewneenek eleyben El ameelkodwan raytta mynemew nagy feeneſſeèggel feenleneenek hogy hozyayok az eghen nem volna. Azon ffel ſeerkene es meene az Oſkolaban hogy deakynak leczkeet olwaſna. Es yme bel teleek az heet Cyllagoknak lataſa, zent Damonkus heeted magawal hozyaa meene es meg yelentee ewneky my yaratban volnanak, merth Tholoſa tartomanban zent ewangeliomot predicallanaanak. Ottan ezeebe vewee az Iambor meſter hogy ewk volnanak az heeth feenes Cyllagok. Hatod yelenet 'leen zent Innocencius papanak, Mert mykoron iſteny yelenetből zent Damonkus hozyaa meent vona az predicator zeerzetnek[erőſſeegeet]meg Confirmalaſaeerth Es wr papa nem akarnaa, lataa azon eeyel almaban oly mynt az lateranombely zent egyhaaz el ky dewlny tőweeből, Mas felől az wr iſten embere zent Damonkus neky vetee vallayth hogy meg tamogathnaa. Azt lathwan wr papa meg ertee hogy iſten embőre vona es eremeſt meg halgataa annak wtanna es keerelmeeſeet meg enghedee ew kywanſaga zerent.

Heted yeleneth leen zent Damonkus attyanak kyről eellyen lataſth lata Lataa haat Criſtus Ieſus menyorzagbol le zallot az eghre es harom czwczakat tart kezeeben kyknek myatta akarwan ez vylagot el vezteny. Azth lathwaan az eedes Irgalmaſſaghnak zenth zyleye azzonywnk zyz maria es myt akarna teenny az ew zent ffya, meg kerdee kynek felele Criſtus latod ee yo zyleem hogy mynd ez gonoz vylaag el borwlth ez harom fele byneknek myatta es az en zent newem wntalan karomlattatyk kyk mondathnak keweelſeeg paraznaſaag es feſſweenſeeg, azeert ymaran nem tyrhetőm hanem ez harom lanchawal el veztőm ewteth, es myndent meg akarok őlny ez feldnek zyneeről Ottan az kegyes yrgalmaſſaghnak zent zyleye le ||
450 Eſween előtte monda En eedes zerelmes · wram teremteem es kegyes ffyam leegy yrgalmas es az te nagy haragodat ehnyhed meg. Monda Criſtus Nem latod ee menee bozzwſagok leeznek en ellenőm, felele az zyz maria, Ne ſyeſſ bozzwt veenny ym ennekem hyẘ baynak zolgam vagyok kyt en el kyldőzők mynd ez vylagon hogy az bynt meg tőrye es ez vylagot te byrtokod alaa haycha, kynek maſ tarſſot ees adok ſegheedſeegẘl kyk

eegyetembe vyaſkodnak. Monda Criſtus akarnaam ewket lathny. Ottan az zyz maria eleybe hozaa zent Damonkoſt. Ottan monda Criſtus, yo es eleeg az dologra zent ferenczőt. ees előwe hozaa azth ees eeleegnek dycheree Criſtus. Zent Damonkus azeert azon lataſban yſmeree meg az ew tarſſaat kyt ſoha annak előtte nem latot vala. Es maſod napon, mykoron az zent egyhazban meg talalta vona ottan kezeet fogaa es meg chokolgataa őlelghetee es az iſteny lataſth es zőrzeeſt ewneky votakeeppen ky yelentee. Es halaakat adwan azon wr iſtennek es azzonywnk zyz marianak mynd teſtben lelekben eeggyee leenek wr iſtenben. Azeerth mynd ez eellyen dolgokbol ees meg yſmertetyk zent Domonkoſnak nagy volta az felẘl meg mondot dycheeret zerent.

Harmad tanwſagwnk leezen Gewződelmes eekőſſeegeeről ky meg byzonywltatyk ymez heet dolgokbol. Elewzőr ew teſthy gyarloſaghynak meg ſaggataſabol. Mert kylemb kylemb keppen valo ſanyarwſaggal győttry vala az ew teſty erzeekőnſeeghyt hogy az lelky akarattra haythatnaa, kyről wgy olwaſtatyk eeleteeben, mert mykoron meeg kyſded gyermechke volna gyakortaa talaltatot az mezeytelen ſekewny agyaat el hagwan. Annak wtanna mykoron oſkolaban tanwlna tyz eztendeeg ſemy borth nem ywth. De mykoron bely ſayaaſ eſőt vona reea egy Iambor pyſpeknek tanachchabol | Annak wtanna vala my keweſet ywt. Es mykoron ſſeelyeb newekődőt vona mynden napon harom diſciplinaat veezőn vala ew magaan, eegyet ennen magaeert Maſth az byneſekeert harmadot az purgatoriombely hallottakeert. Es mykoron Tholoſe varaſban lakozneek mynd az egheez neegywen napy bőytőt vyzzel kynerrel bőytőlte es azon zaraz dezkan halth mynd ezenkeeppen ſanyargatta az ew teſteet hogy zenth palnak mondaſa zerent zolgalattra haythatnaa.

Maſod yozaag vala zent Damonkoſban atyaſſywy kőnyewrẘleteſſeeg ky meg yſmertetyk, Mert mykoron palencya tartomanba nagy zykſeeg ehſeeg volna kenyewrẘle raytot, es a'my kenywe yozaga vala ez vylaghban mynd el adaa arwlaa es az nyawalyaſoknak oztogataa Iſten kedweerth kywel meeg eegyebeknek ees yo peldaat aad vala az zent yrgalmaſſag teeterre.

Harmad Nagy zenetlen valo ymachagw vala ſem eeyel ſem nappal az zent ymachaag ew zayabol ky nem zakad vala wgy

kenyerôghween wr iſtennek hogy reeank valo nagy haragyaat meg laſſoytanaa.

Neegyed vala Ez vylaghyaknak meg wtalaſa. Mert mykoron latta vona ez vylagban valo ſok gonoſſagokat, Nem hayla reea. De el meene Exomenſis varaſban es az ott valo Iambor pyſpekhez alla ky lathwan Iamborſagaat Cananokkaa tewee ewtet, kyk kôzôt annak wtanna feyedelmee ees emelee.

Ewtôd vala ewbenne zent martyromſaghnak kywanſaga. Annak okaeert ees nagy batorſaggal predical vala az erethnôkôk ellen es feelelemnel kyl yaar vala mynd az ellenſeegôk kôzôt gyakortaa ees yughôrly vala ewket hogy chak meg ôlhethneek, De nem arra valaztotta vala ewtet az wr yſten, hanem hogy az zent hytôt tamogathnaa ||

451 Hatod leen az zent ewangeliomnak bwzgoſſaggal valo predicallaſa kywaltkeppen kedeeg hogy ew leegyen az zenth predicator zerzethnek elſew eredety attya es zôrzôye, eellyen iſteny yelônetbôl byzonwltatyk meg. Mykoron romaban volna zent peter ffew eeghazaban ymatkozwan lataa oly mynt zent peter zent paal hozya yeween mondanak. Meeny el predical mert wgyan chak arra vagy valaztathwan wr iſtentwl. Mykoron azt hallotta vona yewe tholoſa newô varaſban es azonnal el kydôzee az Iambor fratereket ketten ketten varaſon keed es tartomanyonkeed predicallany, byzonyos leween iſtennek malazttyarol es predicallaſra valo valaztaſrol.

Heted leen zent zyzeſſeegeenek vallaſa kyt mynd teſteeben mynd zyweben lelkeeben holtyg meg tartta, yme azeert zerelmes atyamffyay nylwan erttyek dychôſeeges zyz zenth Damonkus atyanknak nagyſſagus voltaat meeg ez vylaghy eelete zerent ees azert meltan mondathnak ew rola az felwl meg mondot ygheek Nagynak hywattatyk anyazent egyhazban.

Neegyed tanwſagwnk leezen Bodogſſagus zent Damonkus atyanknak kywaltkeeppen valo tyztôleteſſeegheerôl kykkel ffel magaztataa ewtet wr iſten es ozthattyok heet reezre. Elſew mondatyk byzon zerzetnek zerzeeſe, Mert mynt ymaran meg hallottok wr iſtennek kywalt keeppen valo zent malazttyabol es yelenetybôl zerzette az nemes predicator zerzetôt hogy nylwan predicallyanak es zent gyonaſth halgaſſanak es myndent tanohanak ynchenek az erek Idweſſeegre, leen kedeeg kezdety az

nemes zerzethnek az ydőben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak ezer keth zaaz tyzen haat eztendőben Innocencius wr papanak ydeyn, Es annak wtanna Confirmalaa meg Honorius wr papa. Ez nemes zent zerzetből zarmazanak kylemb kylemb zent zezttra es | Be rekeztőt apacchya zerzetők. Es veegre az zent penitencia tarto zeerzeth kyből tamada Senabely zyz zent Katheryna azzon ees es nagy ſok zent zyzek kyk myat wr Criſtus Ieſus tyztőltetyk

Maſod tyztőlet mondatyk fratereknek ſokalwlaſok mynd ez zeeles wylagon ky nem lehetőt wr iſtennek zent malazttyanaal kyl, kyketh nylwan ees latwnk es hallwnk mynemew nagy ayo'tatoſok, ertelmeſek bőlchek es yraſ twdo zent doctorok voltanak ſokan ew kőzzől. Annak felette zent Confeſſorok, martyrok, kyket zemeelyek zerent meg newezny lehetetlen kyknek myatta newekődőt mynd az wr iſtennek dycheerety mynd anya zent egyhaznak tyztőlety

Harmad tyztőlet mondatyk yewendő mondaſnak vylagoſſaga ky meg byzońwltatyk eellyen dologbol. Mykoron predicallana Toloſa tartomanyaban nemynemew erethnőkőt tanachot tartanak hogy az varaſt ffel gyoytanaak, mykoron be yewttenek vona. Ottan meg yſmeree zent damonkus akarattyokat es monda az ott valo embőrőknek foghyatok meg ez embert. Azok ottan megh fogaak es eleyben hozathwaan, monda tytkon ewneky ky erethnők vala. Twdom zerelmes atyamffya es yo ffyam hogy meeg yollehet ſok ydőre yo es zent ember leezen teebenned es azonkeppen bel teleek. Annak wtanna mykoron az kőz kaptalanban gyẘltenek vona myndeneknek hallaſaara monda, twdom zerelmes atyamffyay hogy hamar valo napon kettő ty kőzzőletők teſteeben meg es kettő lelkeeben Es azonkeeppen bel teleek kettey megh meg hala es wr iſtenhez meeneenek Es kettey ez vylagra terween lelkőkben meg halaanak.

Neegyed tyztőlet mondatyk choda teetelnek hyreſ wolta, ky meg yſmertetyk || Eellyen dologbol. Mykoron zent Damonkus Romaban vona tőrtteenek hogy egy kardinal rokonſaga le eſeek lowa hatarol es el tőreek feye. Es mykoron ymachagot tőtth vona eerette tellyes egheeſſeegben hagyaa. Egy napon eſmeg tebben honnem ewthwenen az fraterek mykoron ebeedhez akarnanak yllnye Monda az ſaffaar zent Damonkoſnak, Atyam 452

nynchen eeleeg kynyerŵnk Es mykoron hatta le telepődny es a' my kewes vona el oztany, yme azonkőzbe keth zeep yffyak bel yeweenek es kőntőſők allyaat tellyes hozaak cypowal es nagy laſſwſaggal meg el ky meeneenek kyketh zent angyaloknak veelhettyek lett lennyők. Nagy ſok eegyeb chodakat mywelkődőt wr iſtennek ereywel kyket ſok vona be yrny meene korokat betegőketh vygaztot.

Ewtőd tyztőlet erdeghőknek kywe yzeſe mert myeert zeplőtelen zyzeſſeegben eel vala hatalmat adot vala ewneky wr iſten az pokolbely zeſlletők ellen.

Hatod tyztőlet ew eeleteenek bodogh veegezety. Mert mykoron wr iſten meg akarnaa fyzethny az ew hyw zolgayanak ywtalmaat Eenneehan napon ew halalanak előtte teſty betegſſeegőket zenwede es mykoron Criſtus wtanna yrnanak Ezer keth zaaz hwzon eegy eztendőben nagy eedes halaa adaſſal es ennen maganak es az zent zerzethnek ayanlaſawal el nywgoweek wr Iſtenben, Bononya newő varaſban Azon napon azon varaſbely pyſpeknek almaban eellyen yelenet leen ew rola Lattya vala haat az menyorzaag meg nylt es keth layteryaak vannak ez feldről ffel tamazthwa, eeggyket tarttya Criſtus Ieſus az maſodykat azzonywnk zyz maria es az zent angyalok ky ffel meegyen vala ky alaa yew vala raytok Es az layteryanak alſſo reezen egy zekben oly mynt egy frater yllne es laſſan laſſan ffel vonyattateek menyorzagban es bel teweek az kapwth Es meg twdataa az Iambor pyſpek haat zent Damonkus azon horaban mwlt kywe ez vylagbol. Maſ fraternek nagy mezze főldre megh azonkeppen lataaſ zerent meg yelenteteek |

Heted tyztőlet kywel zent Damonkoſth zeretee es ffel meeltoztataa wr iſten mondatyk anyazent egyhaazbely tyztőſſeegh. Hogy tellyes kerezttyen yllenee es tyztőlnee az ew ky mwlaſanak napyaat nagy meltoſagus zolgalattal mynden eztendőnkeed. Annak okaerth my ees yntetŵnk eellyen Confeſſornak es anya zent egyhaz kew falanak yeles ayo'tatuſſaggal ynnepeet yllenewnk, mynt ky enny yot tett egheez kerezttyenſeeggel es mynd ez zeles vylaggal. Maſtan kedeeg hyhettyők hogy ſokkal teeb ſeegheedſeegőt teezen kenyeregween wr iſtennek elette hoǵ otalmazyon myndden gonoztwl es aggya az ew zent orzagáat Amen.

Immaran lezen emlekőzeth hawy bodogh Azzonnak Innepeeről.

Wr iſtenben Es Azzonywnk zyz mariaban En zerelmetes atyamffyay. Ez may zent Innepnek zent Epiſtolaya es ewangelioma meg talaltatyk ezen eedes zent azzonywnk zyleteeſe ynnepe napyaan tellyes magyarazattyawal mykeent papay Bwlla tarttya Mynek elette azeert zolny akarnaank ew zenth meltoſaganak tyztőletes voltarol keeryek zolgaltaſſon iſteny malaztot ky ereywel meltokat meeltan yrhaſſwnk es zolhaſſwnk ew yrgalmaſſaganak dycheeretyre. Mert nylwan lattyok es twggyok hytewnkkel azont vàllyok hogy ſemy yoth ſemy Idweſſeeges es eerdemes dolgot nem tehetewnk az ew zent anyay ſeghedelmeenel . kyl ky keellemetes volna az ew zent Ieſus zylőtte zyneenek előtte

Ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee haromrol leezen tanwſagwnk, azzonywnk zyz marianak dychőſeeges newe dycheeretyre. Elſew ew nagy hatalmaſſaganak byzodalmas voltarol kynek veeghetetlen fogyatlanſagaat, kynek győkere es feyezety zarmazwan az hatalmas iſtentewl meg yſmerween bodoghſagos zent Bernald doctor wgy mond rola hatalmaſſaag adatot teeneked o kegyes zyz maria mynd meennyen mynd feldőn hogy vala myt akarz mynd azt teheted vala myth keerz az nyerween vagyon kyt ſenky nem tehet azon hatalmad vagyon .|| Wgy to- 453
wabbaa azon zent Bernald doctor Oly yghen nagy hatalmat adot wr iſten az zeplőtelen zyz marianak es oly mondhatatlan eerdemeknek keencheewel beweytőtte megh hogy meennyen feldőn myndden kwt feyeet ew benne helyhette megh hoǵ vala my remeenſeeg malazt es Idweſſeeg wr iſtentewl embőrőkre zarmazyk az zyz marianak keze atal keel ky zarmazny. Wgy mond towabbaa. O kegyes zyz maria myndenek az te anyay malaztoſſagodnak tellyeſſeegeeből kazdagſagot veeznek thwdnya yllyk az zeegeen byneſek bochanatot az ygazat malaztot az meennyey zent angyalok vygaſſagot, atya iſtennek zent ffya teſty termeezetőt. Es mynd az tellyes zent haromſaag dychőſeegőt az az nagy kedwes erwendeteſſeegőt Mert az felſeeges teremtew kőzőt es teremtőt allat kőzőt nagyob zent zeretet nem leelettetyk

Criſtus Ieſus wtaan mynt az kegyes kedwo̊ zeplo̊telen zeep zyz marianak es zent haromſaag wr iſtennek ko̊zo̊tte. Annak okaeert doctoroknak mondaſok zerent ſemy nagy es yeles dolgot nem teezen az veeghetetlen Iſteny meltoſaag az aldot meennyey kyralne azzonnak tanacchanaal kyl, az az ha vala kyt az bynbe meg vakwlaſaert erek karhozattra veet az zyz maria ott vagyon az tanachban awagy ha purgatoriomra awagy erek Idweſſeegre az zyz maria mynt ez zegheen vylagnak zool zoloya ott vagyon az tanachban. Es ha kyeert yllyk zolany ottan zool, ha yllyk kenyergheny ottan keez reea. Ha kedeeg eſedo̊zny keellendyk yeleſſen azokeert kyk ew feelſſeeges azzonſaganak eet zolgaltanak ha meeg karhozattra vettethneenek ees Iſteny yteelethnek ygaſſaga zerent meg maſoltattya az erck ſentencyat kyro̊l eellyen peldaat olwaſwnk zent lewryncz martyrnak | Eeleteeben. Vala Romabaſaghban eegy byro kynek Iſthwan vala newe ky nagy ſok ygaſſagot hamyſſan yteel vala adomanyeert es ayandeekeert. Annak felette zent Lewryncz egyhazanak harom hazaat es zenth Agnes azzon egyhazanak eegy kerteet foglalaa el hamyſſan. To̊rteneek hogy hala megh es vyteteek az wr iſten eleyben kynek karyaat zent lewryncz oly yghen meg ko̊to̊zee hogy nağ faydalmat zewed vala myatta Zent Agnes azzon ees hattal fordwla reea es ynghen lathny ſem akaraa myeert bozzwt tett vala ew raytok ez vylagon eelteeben. Ottan ky adaa az ygaz byro az ſentenciat mondwan. Myeert hogy a' maſeet el ragatta az ygaz yteeleto̊t adomanyon el arwlta, az arwltato Iwdas ſeregheeben vyteſſeek O myeert nem vala az tanachban az kegyes zeep zyz maria byneſeknek remeenſeege. Azonnal nagy hamarſaggal oda ywtha es zent proiectus martyr kyt az hamyſſ kegyetlen byro ew eelteeben felette zereto̊t es tyzto̊lt vala le eſſeenek az meennyey hatalmas byronak elo̊tte hogy enghednee ew nekyk az zegheen lelket nagy alazatoſſaggal kenyergheenek Es azt veeghezeek hogy eſmeg az teſtben adatneek es harmynch napygſan ygaz penitenciat tartana es az el veetteketh meg adnaa. Azth halwan az kegyes byneſeknek zent zyleye nağ halaat ada raytta es meg eelede ky meg holt vala Es az lataſ wtan meg yoboytaa eeleteet es ydo̊ bel telween bodogwl mwleek kywe kybo̊l zerelmes atyamſſyay megh yſmertetyk az edes zyz marianak nagy hatalmas volta nagy malaztos

volta. Nagy kegyelmes yrgalmas volta: Annak okaert byzwan es tellyes zeretettel zolgallywnk ew felſſeegheenek ||

Maſod tanwſagwnk leezen azzonywnk zyz maria tyztőſſee- 454
geeről haſonlatus twlaydonſaag. Mert myeert ez may zent Innep eredet zerent veen kereztſſeegőt az hoonak chodalatus twlaydonſagarol, ydő zerent termeezethnek forgaſa ellen. Azon keeppen yſmerhettyők hogy mynden nemew dolgayban chodalatoſſaa teewee wr iſten az ew zent zyleyeet kőz termeezetnek tőrweenyeenek ellene wgy hogy nylwan mondhattyok ew rola az ygheeket kyket megh yrth zent Iob patriarka kőnyweenek harmyncz heeted rezeeben. Wr iſten nagy veelhetetlen dolgokat teen ky paranchol az honak hogy lee zallyon ez feldre. Az honak twlaydonſagan magyarazyaak zent yraſbely doctorok azzonywnk zyz mariat haſonlatoſſaag zerent. Mert hogy mywel zent leelek wr iſten nagyob ayo'tatoſſagra yndoythatnaa a' my zyẘnket az ew zeep zeretew lakodalmanak yſmeretyre zerelmeere es tyztőletyre. Neha zent proſſetaknak es patriarchaknak zayok atal haſonlya ewtet hohoz mynt kyről maſtan zolwnk Iob xxxvii. Neha naphoz holdhoz es Cyllagokhoz Cant. vi. mondwan kychoda el ky ffel tamad valaztot mynt az feenes nap zeep mynt az vylagos hold es zykrazo mynt az eghy Cyllagok. Neha ez feldy allatokhoz Eccl. xxiiii. mynt az Lybanum bely Cedrus palma es Cripreſſus zeep draga faakhoz mondwan az zyz marianak zemelyeeben ollyan vagyok mynt az libanomba ffel magaztatot cedrus ffa Es mynt az zeep Cypreſſus ſyon heegyeen Neha kődhőz es haynalhoz Ecc. xxxii. kykből mynd dycheertetyk az eedes azzonywnk zyz maria mynt mynden teremtőt allatoknak kegyelmes keralne azzonya. De myeert ez may napon eztendőn keed ylly anya zent egyhaaz ez may zent Innepőt ez may napon tőrteent choda teetelnek okaeert azzonywnk zyz marianak tyztőſſegheere Azeert ees ez harom dolgokbol tyztőltetyk eegyeb meltoſagus zentſſeeghy kőzőt. Elſew mondatyk chodalatus ffel magaztalaaſ mynt meg hallook | Az felẘl meg mondot ygheekben wr iſten nagy chodalatus dolgokat teezen ky paranchol az honak. Zerelmes atyamffyay ha tellyes zyẘnk zerent megh tekeenttyek kezdettẘl foghwa veeghezetyglen mynemew nagy choda dolgokat tett az eedes zyz mariawal es mykeeppen mynden teremtőt allatoknak felette ffel magaztatta

meennyen feldôn nem gyôz embery elme raytta eeleghet chodalkozny. kyrôl wgy zola az nagy Origenes doctor magyarazwàn az zent ewangeliomot wgy mond. O nagy chodalattra melto iſteny malazt. O ky yelenthetetlen eedeſſeeg. O mondhatatlan zenthſeeg, yme azon az anya azon a' zyz ees Ennen maga zyle es zyz lean ees. Wgyan azon ky iſtent es embôrt zylt, ky hallot vala ha eellyen dolgot, ky volt vala mykoron zyz es zylew zeplôtelen anya es meg tôrhetetlen Az nagy iſtennek eeggyetlen egy zent ffyanak my wrwnk Ieſus Criſtuſnak zent annya ky menyben vagyon iſtenſeege zerent ew zent attyanak kebeleeben. Es feldôn teſt zerent ew zyz annyanak kebeleeben: Menyben Iſten atyatwl anyanaal kyl zylettetôt. Es feldôn zyz anyatwl atyanaal kyl fogattatot. yme azert zerelmes atyamffyay mynemew nagy dolgokat teen wr iſten az zyz mariawal kybôl mynd meenyben mynd feldôn erekkewl erekkee dycheeretes es tyztôletes. Maſodbol dycheertetyk az honak haſonlatoſſagabol. Elezer mert mykeeppen az ho zeep feyeerſſeeges mynden allatok kôzôt azonkeppen az edes Iſten zylew azzonywnk marianak zeplôtelen tyzta zyzeſſeege felẘl mynden Criſtus zent ffyanak wtanna kyrôl wǵ mond zent Anſelmus doctor: Az zyz maria oly tyztaſſaggal feenlyk kyneel nagyob meenynek alatta nem talaltatyk. Azeert erẘllyenek kyk zyzeſſeegôt tarthnak mert az zyz mariaat meeltan dycheerhetyk. Maſod twlaydonſaga az honak
455 hoǵ felette hydegſſeeges || Azonkeppen az eedes zyz maria myndeneſtẘl foghwa mynden gonoz gheeryedeteſſeegnek yndwlattyatwl kyrôl ennen maga zent leelek wr iſten byzonſagot teezen In Cant. [†] Tota pulcra es amica mea et macula non eſt in te myndeneſtewl foghwa tyzta zeep vagy en zeretôm es ſemy zeplô teebenned nynchen. Harmadzor az honak twlaydonſaga, hogy kynnyen olwado, kyn ertetyk az zyz marianak nagy zerelmetes volta mert myndeneſtewl foghwa bel volt olwadwan az ew zentſſeeges zywe lelke es elmeeye az nagy iſtennek zerelmeeben kyrôl wgy mond zent leelek In Cant Az zyz marianak zemelyeeben az en lelkôm el olwada az en zeretômnek zawa halwan. Negyed twlaydonſaga az honak hogy az eghen zyletyk es laſſan laſſan apro darabon keed zaal alaa kyn ertetyk az eedes azzonywnk zyz marianak leelek zerent meennyekben valo nyayaſſaga es lakodalma es teſt zerenth ez feldôn

valo kyſdedſeege es alazatoſſaga kyrôl ennen maga byzonſagot teezen az Magnificatban yme azert meltan meltoztataa magaat meg yelenteny ez may zent napon. Az honak lee eſeeſſeen kylemb kylemb twlaydonſaghnak okaeert Wgy rola zent Ber. doctor. O felette kegyes O nagy chodalatus zyz maria teegôdet mykoron neweznek ottan gyoytaz, mykoron gondolnak ottan eedeſſeegôt atz teegôd zeretôknek mykoron hywnak ſeghôdelemre ottan ylen vagy meg halgatwan

Hogy azert mynket ees kynnyebben meg halgaſſon laſſon es megh ſegheeychen es tyztôlendew feelſeege, laſſok meg mykeppen leen eredety ez may zent ynnepnek tyztôleteſ volta ky leezen

Harmad tanwſaag my leelkewnknek Idweſſegeere. Az ydôben mykoron yrnanak wr zyletetynék wtanna [†] Es romay zent zekôt Liberius wr papa byrwan vala egy yeles patricius nembôl valo dws kynek Ianos vala newe kynek azzon feleſſeege meg ollyan iſten feelew vala, ez vylaghy kazdagſagban be|Wôſôk. De mykoron magzattyok nem vona es az ſok yozagot nem vona holtok wtan kynek hadny Egymaſ tanacchawal hagyaak az zyz marianak, mynd ennen magokat mynd hozyayok tartozando yozagokat, hogy vala howa akarnaa teetethny ew kegyelmes azzonſaga oda leennee. Azth lathwan az eedes zyz maria az ew gyorſſaſſagus yrgalmaſſaganak haylaſabol nem mwlattya el az ew ayo’tatus zolgaynak kywanatus kenyergheeſôketh ſokaygh varattathny. De mywel hogy myndenek lataſokra hallaſokra es ew zent azzony meltoſaganak erek emlekôzetyre nagyob choda leenne yme az nagy hew hoban mykoron myndden fyw zalak meeg gyôkerekbôl ees ky aznak nagy bwznak myatta. Azon zent Iacab hawanak ewtôd napyaan eellyen chodalatus peldazattal ky termeezethnek felette vagyon, ew nagy hatalmaſſagaat nagy hydegh honak eſſeſſeewel akara meg mwtathny. Azon eeyel almaban meg yeleneek azzonywnk zyz maria wr papanak mondwan: Az te teetemeenydnek zandekozaſa es vygyazaſa kywel felette keellettetteel az wr iſtennek ez may napon teeghôdet dycheeretôſnek valnak leenny. Mert kyt ennek elôtte ſenky nem tôt az en newemnek emlekôzetyre te myattad kel bel tellyeſôdny hogy myndenek Idweſſegheenek oka leegy vala kyk enghômet ayo’tatus zywel

akarnak kôwethny. De hogy ez maſtany 'yelenetben ne ketôlkôggyeel, yme nylwan valo choda teetellel akarom meg erôſſôyteny hogy chak azon helt hol az en newembe egyhazat parancholok rakathnod megh hymtettem chodalatus honak le eſſeſſeewel ky yegzy az en tyztaſſagomnak zeplôtelenſegheet es vygaztalo zent leeleknek malazttyaat. Leezen kedeeg tarſod Ianos patricius ſegheedſeegewl ky reeggel hollal hozyaad yew es az te parancholatydnak myndenben enghôdelmes leezen kywel es mynd az egheez egyhazy neepekkel ffel kel' es meeny az heegyre ky Superagiuſnak mondatyk es oth mykeppen meg
456 vagyon yegôztethween az en newembe egyhazat || Rakaſſ. Wr papa mykoron azon chodalkozneek megh kerdee ky vona felele En vagyok iſtennek zyleye az zyz maria es ottan el enyezeek elôle Azonkeppen azon eeyel yeleneek meg az Dwſ Ianos palogarnak ees mondwan Az te ayo'tatoſſagodat kywel enghemet otalmwl valaztottaal magadnak meg tekeentôttem es az te yozagodnak yewendô erekſeegôt akarttam zerezny hogy ha ennekem hazat zerzendez ez feldôn En teeneked mynd erek hazath es erek keenchôt zerzôk meennyeknek orzagaban. Meeny el azeert yghen reeggel Liberius wr papahoz es az ew tanaccha zerent yar' Mikoron ew ees meg kertte vona ky meg yelente hogy Iſtennek zent zyleye volna es el enyezeek. Es ffel kelween ew azzon feleſeewel nagy halaa adaſban es iſteny dycheeretben mwlataak ky az eeyeth. Azonnal azeert mynt meg verradot volna wr papahoz meene hogy megh yelenche ez eellyen lataſt. De myeert wr papa ees twdna ez dolgot elezer kezdee el az bezeedôt mondwan. En zerelmes atyamffya Byzonyawal kel mynekewnk adnwnk az wr iſtennek, mert mykoron meltatlanok vonank az zyz marianak yeles zolgalattyara valaztattwnk, hogy ezenkeppen bezeelleneenek, yme az varaſbely ſok neepek termeenek az wr papanak palotaya elôt zôrghethween, mert ymaran hyre lett vala az nagy choda teetelnek. Ottan ky meenwen hozyayok elôl vewee az bezeednek kezdeeſeet es monda Felette nagy eremben kel mynekewnk lennewnk wr iſtenben zerelmes atyamffyay mert ez yeles varaſth kereztyenſeegnek feyezetyt ez may napon nagy choda teetellel akartta meg eekôſôyteny, mykoron mynd reend zerent meg bezeellette vona az lataſokat, Nagy halaat adanak raytta wr iſtennek es az kegyes zyz marianak

Es nagy proceſſiowal ottan kywe meneenek az felẘl meg mondot Superagius heegyre., Es azonkeppen talalaak mynt meg vala mondathwan. Mykoron nagy lelky eremmel es Iſteny feełelemmel elezer wr papa aſny kezdette vona az fondamentomot yme az yelen valo chodara nagyob choda adateek, mert myndden mwkanaal kyl ottan mynd kőrőſ kőrewl | Az feld keth felee valwan meg nylatkoztateek az fondamentom, mynt ha wgyan keżzel meg aſtaak volna. Azt lathwan az kőz neep nagy dycheeretőt teenek wr iſtennek es az ew zent annyanak es nagy eremmel hàza meneenek Annak wtanna wr papa es Ianos wr mynt hamarab lehete nagy zeep eegyhazat rakatanak. Es wr papa meg zentőlee kyben zent ereklyeketh ees helhőte thwdnya yllyk az yazolbol es zeenabol kyn wr ieſus zyleteek Azzonywnk marianak fatyolabol es yngheeből zent Mattyas apoſtolnak feyeeth az nagy oltarban helhethween. Nagy zamtalan ſok bwlchwal eegyetembe, hol oth eeyel es nappal Dycheertetyk az kegyelmes wr iſten es azzonywnk zeplőtelen zyz maria kyert az ew ayo'tatus zolgaynak mykeent meg ygeerte vala erek hazat haylokot es Bodogſagos lakodalmat zerzee mennyeknek orzagaban kyt mynekẘnk es aggyon atya fyw zent lelek es az kegyes zyz anya maria erekkewl erekkee Amen.

Wr zyne valtozattyanak Innepeeről.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta meg Bodogſſagus zent Peter apoſtol maſod leweleenek elſſew rezeeben. Meely ygheeknek előtte ayanlya ennen magaat ſeghedelemre lenny az hyw kerezttyeneknek meeg holta wtan ees, mondwan: zerelmes atyamffyay ygaznak gondoltam leennye hogy myg eelegh ez hamar től̈retendew teſthnek haylokaban ynchelek tyteketh almaſſagbol ffel tamaztany Nagyobban kedeeg annaal ees mynewel kőzelben latom az en nywgodalomnak ydeyt el yewny, kyt meg ees yelentőth ennekem az en wram Ieſus Criſtus. Azert gondot viſelyok rola, hogy gyakorlatoſſaggal meg emlekőzyem tyrolatok meeg en halalomnak wtanna ees hogy azonkeppen ty

ees megh emlekôzyetôk mynd azokrol kyketh en tynektek zoltam mondottam. Ymaran ez wtan kôwetkôzyk az zent Epla. ||

457 Epiſtola.

ATyamffyay Nem hamyſ bezeedôketh kewethween twdaſtokra attok tynektôk my wrwnk Ieſus Criſtuſnak yozagaat es yſmeretyt. De nylwan valo latoy voltwnk az nagy meltoſaghnak. Mert wr Ieſus tyztôſſeegôt es dychôſeegôt veween atya wr iſtentewl eellyen nemew zozat zalwan ew hozyaa az nagyſſagus dychewſeegtewl. Ez az en zeretew ffyam kyben ennekem kellettem ewtet halgaſſatok. Es ez zozatot my nylwan hallottok menybôl le zallany mykoron volnank ew vele az zent heegyen kyrôl ees vagyon proffetanak erôſſ byzon mondaſa kyre yol teezytôk ha rea halgathwan oly mynt vylagoſoyto zôwethneknek homalyos helyen myglen az nap megh vylagoſwllyon es az haynal Cyllagh ffel tamaggyon ty zywetekben. De azth ees yeleſſen ezetekben veween hogy myndden yewendew mondaſnak yraſa ew twlaydon magyarazattya zerent nem lezen, Mert nem embery akarath zerent zolaltatyk valamykoron az yewendew mondaas De zent leeleknek yhleſeebôl zoltanak az wr iſtennek zent embôry. Deo gracias | *) ||

458 Ewangeliom.

Ez may zent ewangeliomot yrtaak meg az zent Ewangeliſtaak zent Mathe kenywenek tyzen heted rezeeben, zent Lucach kylenczed rezeeben. Zent Mark ees kylenczed reezeeben. Meely zent ewangeliomnak elette emlekôznek rola mykeeppen Criſtus predicalwan ynty vala ewket mondwan, ha ky en wtannam akar yewny tagaggya meg ennen magaat es vegye ffel kerezteet napon keed es kôweſſôn enghômet, mert myt haznaal embernek ez vylagot kôwethny, De ha meeg mynd ez vylagot maganak nyerhetnee ees ha az ew leelkeenek karhot vele, ha kedeeg az ew leelkeet el veztendy ſemywel megh nem valthattya, monda annak wtanna Embernek ew ffya yewendew thwdnya yllyk ez vylagot meg yteelny ew attyanak dychôſegheeben mynd ew angyalywal es

*) Az eredetiben itt egy üres hasáb.

akoron meg fyzet kynek mynd az ew mywelkôdety zerent. Byzon mondom tynektek vannak ollyak ez kôrẘl allok kôzzôl hogy halalt nem koſtolnak mig nem lattyaak embernek ffyaat yewny ew orzagaban. Ennek wtanna kewethkôzyk az zent ewangeliom kynek leen eredety az ydôben mykoron wr Ieſus Criſtus vona harmyncz keth eztendôs emberſeege zerent, zent ywan hawanak wtolſo napyaan awagy kôzel, kynek bôtew zerent valo magyarſaghy ezenkeeppen vannak.

AZ ydôben fel vewee ieſus Petert Iacabot es Ianoſt ew attyaffyaat es vywee ewket egy magaſſ heegyre magoknak es el valtoztataa ennen magaat ew elôttôk es meg feeneſôdeek ew orczaya mynt az nap ew rwhaya kedeeg ollyan leen mynt az feyeer ho. Es yme yelôneenek ewnekyk Moyſes es yllyes ew vele zolwan Felelween azert Peter monda Ieſuſnak Wram yo mynekewnk ett lakoznwnk, ha akarod zerezyewnk harom haylokokat. teenekôd eeg|gyet Maſt moyſeſnek es harmadot yllyeſnek mykoron meegh ezôket mondanaa yme feenes kôd bel homalyozaa ewket es yme zozat leen az kôdbôl mondwan. Ez az en zeretew ffyam kyben ennekôm yol keellettem ewtet hal-gaſſatok. Es azt halwan a' tanoythwanyok le hwllanak ew or-czayokra es felette meg yedeenek. Es hozyayok yarwlwan Ie-ſus ylletee ewket es monda ewnekik kellyetôk ffeel ne akar-yatok feelny, fel emelween azert ew zemeket ſenkyt nem lata-nak hanem chak ieſuſt Es le zalwan az heegyrôl Paranchola ewnekyk ieſus mondwan Senkynek ne mongyatok ez lataſt myg nem embernek ew ffya ffel tamad hallottaybol

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay. byzonyawal ha meg gondollyok es tekeenttyek ez may zent ynnepnek meltoſagus voltaat nagy ayo'tatuſſaggal yndwltatwnk ewtet zolgalny es tyz-tôlny. Ez harom yeles okaeert Elezer. Ez may chodalatus dolog-nak nagy voltaert, mert yme hallyok az zent ewangeliombol hogy Criſtus Ieſus wrwnknak nagy iſtenſeege meg yelentetôt ez fôl-dôn, kynek byzonſagara mynd az egheez zent haromſaag alaa lat-tatot yewny, thwdnya yllyk atyanak zemeelye zozatban, ffywnak [halando] dychôẘlt teſtben, es az vygaztalo zent leelek feenes kôdben, kynek myatta zent haromſagnak hyty felette meg by-zoñwltateek. Maſodzor az yewendew dychôſeeges eelethnek re-meenſegheert kyt Criſtus Ieſus mynekewnk meg mwtata az ew

meg dycho̊wlt halando teſteenek feneſſeegheben hogy a' my teſtewnk ees megh dycho̊wl az yewendew ffel tamadaſban. Zent paal apoſtolnak monda zerent Ad ph III Harmadzor ez may zent napra enghedo̊t bwlchwnak haznalattyaert kyt kalixtus papa Bullazot vala ky vechernyen Miſen veternyen yelen leend zaaz
459 napy Bwlchwt || Enghedo̊t az teb horakra Negywen napot. Wr Ieſus Criſtus wrwnknak ez may napon valo dycho̊ſeeges meltoſagus yelenetyro̊l meg emleko̊zween harom Idweſſeeges tanwſagwnk leezen Elſew az ew feneſſeeges dycho̊ſeeges voltarol kyro̊l wǵ mond Lwdolffus newo̊ doctor, hogy wr Ieſus ez may zyne valtozaſaban yelente meg az yewendew ffel tamadaſnak dycho̊ſeeges voltaat kyben mynd az my eedes wrwnk teremtenk es meg valtonk mynd az ew zenthy feenlo̊k leeznek mynt az tyzta nap. Math. XIII kynek byzonſagara harom tanokat valazta ew vele, petert Iacabot es Ianoſth. Annak yeǵzeſeere hogy vala kyk zent haromſagnak hytyben meg maradnanak meltook leenneenek ffel vytethny zent haromſagnak zynro̊l zynre valo lataſaara. Hogy kedeegh az tabornak magaſſ hegyeere vytte legyen ffel ew zent tanoythwanyt ky neeǵ meel fo̊ldo̊n vagyon Nazareth varaſahoz nap kelettre hol ott mykoron ymadnaa ew zent attyaat eegyetembe mynd zent zywee wel leelkeewel, teſtee ees el valtozeek wgy mynt az iſtenſeegben be mero̊yteteek. Az ollyan kyẘl valo dycho̊ſeego̊t kedeeg yelentee meg az zent hythnek es remeenſeeghnek ero̊ſſegheerth hogy kethſeegnel kyl meg yſmerneek, mert ew volna az veeghetetlen halhatatlan es mynden wr iſten meennynek es feldnek byzon teremteye kyt ne kereſneenk ez felden De magaſſ meennyey bodogſſagnak heegyeen, kyro̊l wgy mond zent Ber. doctor. Az Criſtus Ieſus az okaert valtoztataa el zyneet az magas heegyen hogy ez vylagon lakozoo zeegheen bynes embo̊ro̊k az nagy heegyre az az meennyey bodoghſagnak dycho̊ſeegere vagyodnanak Es ne maradnanak megh ezen vylaghy malaztoſſagon mynt zenth paal apoſtol monǵa Ad Ebre XII Mert nynchen eett meg maradando varaſwnk akar akaryok akar ne ky kel mennewnk belo̊le. Ha ky kerdenee ky mehet oda Reea felel zent Dauid ps. XXIII Artatlan kezẘek az az kyk yot mywelko̊dnek, Tyzta zyẘek az az kewanſagokat nem mero̊ythween ez vylaghyakban de az wr iſtenben. Es nem foghwan hamyſ tanoſagot ew fele barattya ellen az az eegyebeket meg nem chal De myndenben

ygazan eel. Annak wtanna bel feyezy | Mondwan: Ez eellyen aldatyk meg wr iſtentewl es yrgalmaſſagot eerdeml az ew Idwőzőyteyeetwl. De myeert halando emberek nehezen emelyk ffel ew feyőket es ew elmeeyőket az meennyeyeknek yſmeretyre es kywanſagara mert a' myt ember nem latot nem kywanhattya ees termeezet zerent. Annak okaert az my kegyes kegyelmes Idwezeytenk meg akaraa velewnk magaat yſmertethny myndden my volta zerent, meg mwtathwan ew zent iſteny meltoſaganak nylwan valo zemeelyeet hogy anneewal ynkab ffel gheryeztenee a my zywnkketh lelkewnketh ew zent zeretetyre es az yewendew dychőſeegnek kewanſagara kyth mykoron zent peter meg cypőt vona monda: Wram yghen yo leezen mynekewnk eet lakoznewnk nem erthween myth zolna. O zerelmes atyamffyay ha ollyan yghen meg eleegődőt vala zent peter az kewes lataſbol gondolhattyatok ee mynemew eedeſſeeges tellyeſſeeg adatyk az maſ vylagon mykoron zynről zynre kezdyk lathny az yo hyw lelkők Oh meel nagy dychőſeegőt vezt el az nyawalyas bodogtalan bynes ky ett ſemyt nem gondol vele hoǵ mykeeppen meg leelhethnee.

Wgy mond tovabbaa az zent ewangeliom, meg yelenenek ewnekyk Moyſes es yllyes kyk kőzzől eggyk lymboſban vala a' maſodyk feldy paradychomba. Annak okaerth kerdees tamadhat my oka leen hogy ewk az ydőben oda yewneenek es mykeppen Reea felelnek zent yraſbely doctorok veegkeeppen hogy Moyſes es yllyes nem rewleeſkeeppen de byzon teſtekben lettek vona ott az ydőben. Moyſes ffel tamadwan yllyes ky hozatwan wr iſtennek akarattya zerent, ky ellen ſenkynek nem yllyk zolny, Hogy kedeeg yellen chak ez keth proffetanak zykſeeg volt oda yewny byzonſagra, mert yeleſben az ooh tőrweenben es annak wtanna az proffetak atal meg volt ygheertethween es hyrdettethween az byzon meſſias wr Ieſus criſtus. Hogy kedeeg eeggyk hallottaybol ffel tamaztatot maſodyk eelween hozattatot kyk kőzőt wr ieſus Criſtus kőzebben alwan meg byzonoythanaa hogy ew volna mynd holtaknak mynd eelőknek wra iſtene es teremteye. Annak felette mynd az ooh tőrweennek mynd wy tőrweennek zőrzőye es parancholoya. O zerelmes atyamffyay || Gondolhattyatok ee mynemew nagy erwendeteſſeegőt lőtt lee- 460
gyen az zent proffetaknak es az zent apoſtoloknak wrwnk Ieſuſſ

Criſtuſſal leween myndden yſmerethſeegh zerent az bodogſſagus iſteny lataſban Es mynemew nagy halakat attak az eedes atya wr iſten zent ffyanak hogy ew velők yrgalmaſſagot meeltoztatot vona tenny. Azonkőzben ees zolwan bezeelween egy maſſal embery nemnek megh valtſſagarol kyből tanwſaag adatyk hogy azonkeppen az yewendew ffel tamadaſnak ydeyn ees myndden zylek ew magzattyokat es az magzatok ew zyleyőketh barat barattyaat tarſſ tarſſaat nylwan meg yſmery es azon anneewal nagyob eremek leezen hogy az erek vezedelemtewl meg zabadwltanak kyk kedeeg az karhozatnak wtan egy maſt meg yſmeryk anneewal nagyob keſerẘſeegők leezen lathwan hogy az erek bodogſagbol ky zakattanak. Ha ky kerdenee myből yndwltateek zent peter Criſtuſnak azt mondany nagy batorſſaggal Wram ha akarod zerezyewnk eeth harom haylokokat, meely bezeedők eztelenők ees valanak, zent doctorok reea felelween Elſew oka leen zent leeleknek yndwlattya zent peterben hogy mynekewnk tanwſaag adathneek belőle Mert myeert zent haromſag wr iſten az ew zent zyneere zemeelyere teremtőtte az embert Azonkeppen harom reend bely haylokokat zőrőzne ewneky ennen magaban hogy mykoron hozyaa yewne Io. [†] nala lakodalmat tehetne thwdnya yllyk atya wr iſten embernek elmeeyeben ffyw wr iſten embernek ertelmeeben, zent leelek wr iſten embernek akarattyaban. Ezek az nemes Cellaak embernek leelkeeben. Annak okaert ees harom reezben vagyon embernek ew feye kyről wgy zent mond zent Ber: doctor. Zent haromſaag wr iſten lakozwan embernek leelkeeben iſteneſſee teezy ewtet es bodoggaa. Atya wr iſten elmeyeet bel tellyeſeythween yo elmeelkődeeſekkel es ygyekőzettel, ffyw wr iſten ew ertelmeet bőlcheſſeeggel es tyzta iſteny yſmerettel, zent leelek akarattyaat ky zyweeben vagyon iſteny bwzgo zeretettel. yme zerelmes atyamffyay mynemew hazay vannak zent haromſagnak emberben, es mykeppen lakozyk az ew hyweywel Maſod okaert mondaa zent peter az felẘl | Meg mondot bezeedőt hogy lathwan az ew eedes zerelmes meſtereenek nagy dychőſeeges voltaat lakozhatneek ew vele es zolgalhatna ewneky az nagy bodogſagus lataſban. De myert nem yſmerween wr iſtennek tytkos tanachaat Nem twggya vala myt zolna veegezet zerent. Az okaert ees Idwőzeytenk ieſus ſemyt nem felele ewneky, kyben tanwſagot adwan hogy mykoron vala myt twdat-

lanſaggal keerẘnk wr iſtentewl nem keellemetes leween my idweſſeegewnkre wr iſten kedeeg yol twdwan lathwan Nem felel mynekewnk az az nem halgat meg es nem aggya ha myt kedeeg nylwan Idweſſeegewkre valot keerẘnk meg halgat es aggya bel tellyeſőythween ew zent yrgalmaſſaga zerent.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek dychőſeeges voltabol. My okaert mondaſſeek Criſtus Ieſus Iſtennek twlaydon ffyanak. Nam wgy mond zent Ianos 1 Ioh. 1 et ii ſenſus contiunatur. elſew leweleenek elſew es maſod rezeeben, hogy vala ky wr iſtennek malazttyaban lakozyk iſtennek ffyanak mondatyk Wgy mond azeert rola atyamffyay twggyatok hogy mynekẘnk tarſſaſſagwnk vagyon Criſtus Ieſuſſban kyt tynektek ees hyrdetewnk hogy my velẘnk eeǵ tarſſaſſagban leegyetek atyaban es ew ffyaban Ieſuſban. Es ha azon vylagoſſagban yarwnk kyben ew lakozyk haat eegy tarſalkodaſban leezẘnk. Wgy towabbaa harmad Capitulomaban Atyamffyay laſſatok yol megh mynemew zeretetőt adot mynekewnk az my meennyey zent atyank hogy iſtennek ffyaynak neweztеſſewnk es legyewnk. Annak okaert ez vylag nem yſmer mynketh mert nem yſmery iſtent ees My ymaran iſtennek ffyay vagywnk. De meeg ezen halandoſaghban meg nem yelentetőt mynemẘk leezewnk. De hyzyők azt nylwan, mert mykoron meg yelőnendyk erthween dychőſegeeben, haſonlatus leezewnk ew hozyaa dychőſeegh zerent. Mert my||koron meg latangyok ew myvolta 461
zerent haſonlattatwnk ew hozyaa Es mynden vala kyben ez eellyen remeenſeeg leend meg zentőly ennen magaat mykeent ew ees zent. Bodogſſagus zent Dauid ps [†] wgy mond En mondaam, mert iſtenek vattok thwdnya yllyk reez zerent es mynd ez felſſeeghnek fyay thwdnya yllyk newezet zerent es valaztaſ zerent. Zent Ianos ewangeliomanak elſew rezeeben, vala meennyen kedeegh vőttekők ewtet adot ewnekyk hatalmas iſtennek ffyaywaa lennyők.

Mynd ennee byzonſagokbol ertetyk hoǵ nem chak Criſtus leegyen iſtennek ffya, De myndden malaztban valo ember Reea felelnek erre zent doctor es el veegezet keeppen wgy mondnak hogy az fywſaag kethkeeppen veetetyk es ertetyk. Elezer zyletetőt, Maſodzor kőweteeſt Az kőwetees eſmeg veetetyk kethkeeppen Elezer haſonlatoſſaag zerent, wgy mynth az fyw

haſonlatus az ew attyahoz termeezet zerent [Ezenkeppen ſoha ſenky nem leelettetyk oly haſonlatus az ew attyahoz mynt Criſtus Ieſus. Maſodzor kebőzeeſ zerent, ky haromkeeppen lehet elezer teekeelleteſb teremteeſ zerent mynt az zent angyalok es yo neepek maſodzor twlaydon abrazattya zerent valo teremtőt allat mynt embery nem, kyk iſtennek ffyaynak mondathnak. Harmadzor yollehet abrazattyara teremtőt allatok. De nem meg maradando keppen mynt az erdegők es el valt byneſek kyk ſem twlaydon ſem termezetzerent nem mondathnak iſtennek ffyaynak. Mynt zent Ianos yrya Ioh VIII Ty erdegh atyatwl vattok es az ty atyatoknak akarattyaat akaryatok be tellyeſőyteny. Ha kedeeg Abrahamnak ffyay vattok. Abrahamnak dolgaat kőweſſeetők. Towabbaa az bynes ember ees erdeg ffyanak mondatyk őrőkſeeghnek kőwethſeege zerent zent Amborus doctornak mondaſa zerent. Mert nem veeznek erekſeegőt az zent lokkal menyorzagban, De az erdegőkkel pokolban.

Maſod keppen veetyk vala az ffywſagh termeezet zerent valo zyleteeſkeppen. Ezen keeppen wr Ieſus Criſtus mynddenneel ſeellyeb es kywaltkeeppen mondatyk lenny atya wr iſtennek ffyanak kyről wgy mond | Zent Agoſton doctor magyarazwan az zenth ewangeliomot My kyk halando emberek vagywnk mondatwnk Iſten ffyaynak malaztban valaztaſzerent Nem termeezet zerent Criſtus kedeeg iſtennek eeggyetlene termezet zerent Nem malaztbol ſem valaztaſbol. O azert zerelmes atyamffyay byzonyawal nagy meltoſag adatot embernek Criſtuſnak attyaffyanak leenny es eegy őrőkőſewnek mennyeknek orzagaban zent palnak mondaſa zerent. Ad Ro VIIJ

Harmad tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek meltoſagabol myeert zerelmes atyamffyay hallook az zent ewangeliombol hogy nem chak az ew zerelmes tanoythwany yelen voltanak Criſtus Ieſuſſal ew zent zyne valtozaſaban De meeg zent Moyſes es yllyes proffetak ees yelennen voltanak [Es mynd az dychőſeeges zent haromſaag pelda wgy mond emberek kőzőt zokot tanachot tartany vala my nagy dologrol. Azonkeppen eet ees gondolhattyok lett lenny: Mert byzonyawal nagy dolog vala embery nemnek Idwőzwlny Nagy dolog vala Iſten ffyanak halalt zenwedny Nagy dolog vala Iſtennek es halando embernek eeggyee leenny, Nagy dolog vala az erek eelethnek meg halny

es az halalnak meg halny awagy az halalnak meg eeledny. Annak okaert nagy ezeſſ tanachoſoknak nagy bőlch wraknak es hatalmas feyedelmeknek keel vala gyẘlnyők eellyen nagy egybe kőtelezőt dolgoknak megh feyteeſſere es el ygazoytaſaara Leen kedeeg ez nagy zeek heel nagy wdwar az nagy magaſſ thabornak hegyeen kyről zent Dauid emlekőzyk az ſolthar kenyben ps. Tabor es hermon heegyey ewrẘleenek wr iſten az te zent newedben hol ott az te naǵ dychewſeegőd meg mwtattateek, hol ott ees hyhettyők hogy az mennyey dychewſeeges zent angyalok yelennen voltanak. Az harom zent tanoythwanyok kedeegh myndden reend bely zentőknek keepőkben thwdnya yllyk apoſtoloknak martyroknak, Confeſſoroknak zyzeknek es tyzta eeletőt vyſelyőknek keepőkben. Moyſes es yllyes meg azonkeppen ez vylaag kezdetytewl foghwa myne patriarkaak proffetaak es iſtenfeelew yo eeletew neepek voltanak mynd azoknak keepőkben Es ezenkeeppen mynd meennyeyek es ez vylaghyak ‖ Ott az nagy tanachban, es dychőſeeghnek yelenety- 462
ben yelennen voltanak.

Practica more Concluſionis

El kezdween azerth az nagy tőrween teetelth, Monda myndennek elette atya mynden hato wr iſten az ew zent ffyanak Actus En zerelmes ffyam twdod ee azt hogy az nagy zent zeretetből ky veeghetetlen my kőztewnk vagyon bochattalak el en teeghődet az halando teſtben hogy embery nemőt meg valtanaad. Azert leegy keez ymaran myndenekre kyk yrwan vannak te rolad az proffetaak atal kezdettewl foghwa. Reſponſio felele wr Ieſus Criſtus: En meennyey zent atyam, Nem wgy mynt en akarom De mynt te Math xxvi De maga panazt tehetők ez vylaghyak ellen, Mert enghem nem hyznek te ffyadnak lenny es nem veezyk az en choda teetelymnek byzon tanoſaghyt, De erdegheenek aloyttyaak es azon kemeenſegben maradnak meg. Probacio. Monda ewneky atya wr iſten En zerelmes ffyam mynd yol latom es yol twdom, De yaar' el the az zent enghedelmeſſeegben Leezen ewnekik az ew kemeenſeegők es myndden magok menteeſek ennen magok ellen byzonſagwl erek karhozattra. Ateſtacio ſanctor Ottan előwe allanak zent Moyſes es yllyes ymadwan wrwnk Ieſuſth mondanak 2-m Lwdwlffum elezer halaat adwau ewneky az ew ez vylagra ye-

weeſeeről O atya wr iſtennek zeretew zent ffya, yollehet felette keſerẘlewnk raytad hoǵ meg kel fogatathnod oſtoroztathnod es az kerezt ffan zernyẘ halalt zenwednőd De myeert yrgalmas iſtenewnk vagy emlekőzyel meg my rolwnk az te kegyes keellemeteſſeeghőt zerent. Emlekőzyel megh az te zerelmes hyweydről Abrahamrol Iſaakrol es Iacobrol mynd ew maradekywal kyknek teemagadra eſkẘttel yelenched megh azert mynekewnk az te nagy yrgalmas voltodat. Reſponſio Azt halwan wr Ieſus Criſtus monda En meennyey zent atyaam Dychewych meg enghemet azon dychewſeegghel, kyt tartok vala mynek előtte ez vylaag lenne yollehet az leelek keez reea De az teſth gyarlo, yme hol vagyon myndenre kyk teeneked keellemeteſek, keezen ayanlom ennen magamat Az zerelmes halarra lelkőknek Idweſſeghőkeert. Azonnal azert ky őtleteek az iſteny feeneſſeegh az | Ew zent teſteere ees es zeep vala mynt az fenes nap az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent. Azt lathwan zent peter monda azonnal mynt ymaran megh hallotok es feenes kőd be bamolwan ewket Atyanak zozatta ees meg hallattateek meeny dőrghő keeppen. Hogy azt hallottaak vona az zent tanoythwanyok peter Ianos es Iacab ottan lee hwllanak arczwl az feldre. Azonkőzben zent Moyſes zent Bwlchwt veeween el meeneenek dolgokra: ew nagy eremet mondanak ew attyok ffyaynak Zent Gabriel archangyal az meennyey zent angyaloknak ees kyk ott nem valanak. Es azonkeppen meennyekben paradychomban es lymboſban nagy erem vygaſaag leen ez may zent napon Azonkőzben wr Ieſus yarwla az ew tanoythwanyhoz kyk le hwllottanak vala es ylleth ween ewket monda kellyetek ffel ne akaryatok feelny Es mykoron ffel nyttaak vona zőmőket lataak haat chak Ieſus ennen maganak vagyon. Es le zalwan velők az heegyről meg parancholaa hogy ſenkynek ne mondanaak az lataſt, myg embernek ew ffya ffel nem tamadna hallottaybol Es az zent tanoythwanyok tytkon tartaak ennen magokban myg az aldot wr Ieſus Criſtus meennyek zent orzagaban ffel meene ew zenth attyanak eedes yoghyara, kyt mynekewnk engheggyen meg lathatnewnk eet zent malazttyanak myatta es holtwnk wtan zynről zynre Amen.

Zyz zent lewryncz martylnak Inneperől

Ez may zent Epiſtolat yrtta megh zent paal apoſtol korontalyoknak yrth maſod leweleenek kylenczed rezeeben meel ygheeknek elette wgy mond Gondot akarwnk vyſelny myndden Idweſſeeges valo yorol nem chak wr iſtennek De meegh embereknek ees elöttök, twdnya yllyk hogy dycheeretes leegyen, ymaran ez wtan köwetközyk az zent Epiſtola.

Epiſtola. || 463

*K*y zykön hymth zykön ees arath Es ky hymth aldomaſſal aldomaſbol ees arat ky mynd mykeppen el veegezte ew zyweeben nem zomorwſagbol awagy zykſeegből Mert vygh kedwel adoot zereth wr iſten; hatalma vagyon raytta wr iſtennek hogy mynden malazttyaat meg bewöythety ty bennetök hogy myndenben eleegtek leween beewölkököggyetek mynden yo mywelködetben mykeent yrwan vagyon: Oztogata zegheenyeknek ada kynek ygaſſaga meg marad mynd ewrökkewl erekkee, ky kedeeglen magot zolgaltat az vetönek es kynyeret aad eelederre meg ees ſokaſoyttya az ty el vetew magtokat, meg ees bewöyty az ty ygaſſagtoknak gymölcheet deo gs.

Wr Ieſuſban zerelmes atyamffyay ez may zent Epiſtolaat meltan olwaſſa anyazent egyhaaz dychöſeeghes zent lewryncz martyrnak emleközetyre ky felette alamyſnas vala mynt meg hallyok ew zent eeleteeben. Dycheerween zent paal apoſtol ees az zent alamyſnalkodaſnak yozagaat es mynemew keellemetes leegyen wr iſtennek zyne elöt ky yelenty mondwan. Vala ky keweſet aad keweſ adatyk ew neky ees, ha ky yo akarattal aad azt zerety wr iſten. Mynt olwaſtatyk Tobye quarto, wgy mond vala Nagyob zent thobyas az ew ffyanak kys thobyaſnak. En zerelmes ffyam myneere | Tehetöd anneera leegy yrgalmas ha teeneköd ſok leend bewſeeggel aagy iſtennek neweeben, ha kewes leend az keweſből ees eremeſt aggy, Mert az ollyan dologgal ſok keenchet gye'tez teemagadnak zykſeeghnek ydeyn. Mert az alamyſna embernek leelkeet mynden bynből es halalbol ky zabadoyt, Es nem hag meenny az erek ſeteetſſeegre. Azert mongya zent paal apoſtol ees ez may zent

epiſtolaban. Ha mykoron ember myt akar adny Ne yndwltaſſeek zomorwſagbol mondwan vala kynek Ah wgyan meg wntataal vele mert azonkeeppen nem haznaal ew ees vele, mert wr iſten az wygh kedwel adoot zerety kedwely kyrȍl wgy mond zent Agoſton doctor Vala myt ember zeretettel es hamar aad awagy nem kylemb ha ket keeppen adnaa es teennee, mert wr iſtennek ees kedwes fele barattyanak ees zerelmetes. Annak felette ennen maganak erdemes. Wgy mond towabbaa nem kel azt gondolny hogy az alamyſnalkodaſſal el fogy yozaga, Mert az wr iſtennek bewſeeggel vagyon es myndennek bewſeeggel adhat zent Iacab apoſtolnak mondaſa zerent [†] pelda mynekewnk alamyſnalkodoo zent Ianos ky wgy mond vala az wr iſtennek En kegyelmes teremtem meg laſſok meellyewnk gyȍzy el egy maſth awagy te eennyed adwan awagy en az te zent newedben oztogatħwan Annak okeert byzonſagra be hozwan zent Dauid proffetanak mondaſaat ps El oztogathwan az az ſokaknak adwan mert kȍz bezeeddel mondwan kȍz az alamyſna. Nem myndennek ees adwan hanem az wr iſten hyweynek zeghenynek, kynek ygaſſaga embernek elȍtte meegyen mynt az eeggew zewethnek es meg marad mynd erekkee. Mert az ollyan yoteetelnek ygaſſaga nem eegyeb hanem az erek eerdemnek coronaya kyrȍl wǵ olwaſtatyk az zent atyaak eeleteeben Valanak keth fraterek, eeggyk veen maſyk yffyw eeggyewt lakozwan es egymas zegheedſegheewel taplalwan egy maſth De az veen felette yrgalmas vala gyakortaa alamyſnat oztwan kezy mwkayokbol az zegheenyeknek. Annak okaeert az wr iſten za-
464 poroyttya vala kezy mwkayokat. Az maſ ‖ Frater kedeeg azt lathwan meg bozzwlaa es monda ennen magaban Ha ez veen ember eellyen yghen oztogathwan tebb teb leezen, haat mynee lenne ha nem oztogatna, byzon en el valom tewle. Mykoron azeert el valt vona akar meely erȍſſen mwkalkodyk vala meeg ees megh haal vala ehel. Az Iambor veen atyanak kedeeg eeleeg vala az yrgalmaſſag teetellel. Ezeeben vewee magaat az yffyw frater hogy wr iſtentewl vona Es hozyaa meene mondwan, yay yo tyztȍlendew atyam bator meeg ees eggyw͛t mwkalkoggywnk mynt annak elette, mert latom hogy wgy yob meeg. Ez peldabol tanwſagot vehet ember hogy nem fogyatkozyk meg ha alamyſnaat teezen ew yozagabol wr iſten newe

dycheeretyre. Ha kyt kedeeg zegheenſeegre haagy eſny azt ees yawara teezy wr iſten mert netalantan yob wgy eelny Idweſſeegheere. Azert myndenben meg lattatyk wr iſtennek mynd hozyaank valo yrgalmaſſaga mynd ew chodalatus yteeletyrȩ. Mert eet aad embernek okot reea hoǵ kywel az erek dychőſeegre erdemet es koronaat zereſſheſſen. Eth aad zykſeegőt ees kynek veege ſoha nem leezen, ha gonoz eeletbèn meg marad halalygh kytewl ew felſſeege meg otalmazyon myndent, mynket ees mynd erekkee Amen.

Ewangeliom

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg erèdet zerent zent Ianos kenyweenek tyzen kettőd rezeeben es leen ky yelenteeſe az ydőben mykoron Idwőzeytenk volna harmyncz harom eztendős tellyeſſeeggel mynt doctorok zolnak rola ew zent halalanak rokon kőzel előtte az az mykoron az ew eedes zent tanoythwanynak predicallana Ierwſalemben az veegh vachoranak helyen teeb bezeedy kőzőt wgy mondaa ez may zent ewangeliombely ygheeket ees. Annak okaeert meltan olwaſſtatyk az nemes zent lewryncz martyrnak halalarol mynt Criſtus Ieſuſnak byzon taghyarol, ky annak előtte predicallatateek az fewről az az ennen magarol. Ez may zent ewangeliom kedeeg vagyon meg yrwan zent Cantuwarabely zent thamas martyrnak napyaan karachon heteeben | Wr Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay akarwan emlekőzny dychőſeeges zent Lewryncz martyrnak meltoſſagarol kyt wr iſten felette zerethe es ſok dycheeretes meennyey ayandekokkal es ffel magaztata mynd ezen vylagon, anyazent egyhazban, mynd mennyeknek orzagaban. Mert ez leen az nemes lyliom vyraag zaal kynek zeep yllattya megh vygaztalaa mynd anyazent egyhazat ezen halando eeletben, Mynd az zent angyalokat meennyeknek orzagaban Ez leen az eekes aranyas gyengzem kynek eekeſſeegeet meeny es feld chodallya Ez leen az iſteny tyzes zeretettel bel tőlt edeeny kyt az egheez zent haromſaag wr iſten kywalt keeppen maganak lakodalmwl maganak valaztta. Azert az ew zent newe dycheretyre Ez may dychőſeeghes martyromſaag zenwedeeſeenek ynnepe napyan Haromrol leezen lelky tanwſagwnk. Elſſew leezen az ew zenth neweenek meltoſſagus voltarol Maſod iſteny tyzes voltanak hatalmas voltarol. Harmad az ew

zenwedeeſeenek es dychôſəegben valo ffel magaztataſaanak erdemes voltarol.

Elſſew tanwſagwnk leezen Mondaam az ew zent neweenek meltoſſagus voltarol. Doctoroknak magyarazattyok zerent az lewryncz new veett newezetôt maganak az boroſttyan fywnek mywoltarol es twlaydonſagarol, kybôl gyôzôdelmes vytezôknek es zentôlt poetaknak kozoroot zoktanak zerezny tyztôleteſſegeerth Azonkeppen 2-m Iacobum De woragine et alios doctores. Bodogſſagus zent lewryncz meltan newezteteek ez nemes vytezlew newezettel mynt Criſtus Ieſuſnak yeles es bay vywo erôſſ vyteze ymez heeth okaeerth. Elezer, mykeppen az boroſtyan ſoha meg herwad De koronkeed zewld, azonkeppen zent Lewryncz vyteez mynd holtyk teſteeben leelkeeben zeplôtelen tyztaſſagot es zyzeſſeegôt tartha Maſodzor az boroſtyan nagy yllatw ew vyragozaſanak ydeyn. Azonkeeppen zent lewryncz vyteez nagy zeep
465 yllatw ‖ Peldaat hagya Ew yffywſaganak vyragozattyaban: az zent hytben es pacienciaban valo erôſſeegôt. Harmad yozaga az boroſtyannak hogy kôwet meg tôr emberben, azonkeppen zent Lewryncz vyteez meg tôree emberekben az kemeen zyweketh ew zent predicallaſaanak ereywel. Negyed yozaga hogy ſyketôknek haznaal. Azonkeppen zent Lewryncz vyteez nagy ſokaknak meg eppôytee hallaſaat az ygaſſaghnak ky yelenteſeewel. Ewtôd yozaga hogy meeny yteeſtewl nem feel, azonkeppen zent Lewryncz vytez meg otalmaz'a az ew ayo'tatus zolgayt az erek karhozathnak feelelmeetewl. Hatod merth az boroſtyan vytezkôdeeſnek dyadalma es Coronaya, azonkeppen zent Lewryncz vytez meeltan newezteteek ezen newôn mert ew leen az nagy erôſſ vytez ky mynd lelky mynd teſty mynd ez vylaghy hatalmas ellenſeeghyt meg gyôzee, kyrôl wgy mond zent Amborwſ doctor es Maximus: Mykoron lewryncz az kerezttyen hyt mellet vytezkôdeek, wr iſtenben valo tyzes zerelmeenek ereywel myndden ellenſegeet meg gyôzee. Meg gyewzee az haborgato ſeyedelmeknek tyzeet langaath. Meg gyewzee pokolnak gheryedôzew ſanyarwſagaat teſthnek kyzleletôſſeegheet, Ez vylaghnak heezôlkôdeſeet es bynnek gonoſſagaat kyben myndennek peldaat ada erôſſ vyteſſeegre ha ky akarya az pokolbely ellenſeegnek es ez vylaghy haborwſagnak tyzes keſeertetyt el tawoztathny. Mynd ez eellyen yeles vyteſſeegôknek yegyeebôl megh yſmertetyk

Dychőſeeges zent lewryncz vyteznek hatalmas es tyztőletes volta.

Maſod tanwſagwnk leezen Leuita zent Lewrynczneк Iſteny tyzes zerelmeenek nagy hatalmas voltabol ky zent yraſban haſonlattatyk az zeep feenes aranyhoz zent ghergel doctornak mondaſa zerent xxx moralium. Hogy kedeeg az zentőknek iſtenbely zerelmők ees haſonlattaſſeek az draga arannak zeepſeegehőz ewt haſonlatoſſ yeǵzeeſőkből mwtattatyk meg. Elſew twlaydonſaga az arannak dragalatoſſagh mert myndden erczőket fewlwl | Mwl nemes voltawal es mynden eegyeb allatokat ew vele eekőſőythnek meg mynt yol lattyok. Azonkeppen az eedes iſtenben valo zent zeretet myndden eegyeb yozagoknaal dragab es nemeſſeb es eegyeb yozagok az zent zeretethnek zeepſegeenel kyl ollyanok mynt az arnyeek. Azert mongya zent paal 1 Cor xııı Maior horum ch. Nagyob mynd az tebbyneel az zent zeretet. Id. Col ııı Maſwt meg wgy mond myndennek felette az zent zeretet legyen ty bennetek. Maſod twlaydonſaga rytkaſaga xv. Omne rarum charum vileſcit quotidianum. Mynden rytka es zyk allat draga az naponkedy kedeeg wtalatus. Azonkeppen Leuita zent Lewryncz ees draga wr iſtennek előtte az nagy tyzes es arany zynew zent zeretethnek meltoſagus voltaerth kyről wgy mond bőlch eccl. ı Oh meel keweſen vannak ez eellyen iſteny zent zeretetben eelő yo neepek, De az heyttoknak bolondoknak zamok ees nynchen Harmad twlaydonſaga az arannak rothatatlanſaag, Merth ha az aran yo fele es tyzta leend, sem roſda meg nem foghya ſem tyz meg nem eeghety. De mygh gyakrabban eeghetyk annewal ynkaab meg tyztwl zeepewl ſcdum plinium xxxv. Azonkeppen az wr iſtennek zent zeretety ſoha ſemy haborwſaghnak myatta meg nem zeghetyk, De nagyot mywelkődyk ha hol byzonnyal leend zent gergel doctornak mondaſa zerent. pelda nekewnk bodogſſagus Leuita zent lewryncz ſoha az ew iſteny zent zeretettel ffel gyopont zent zyweet leelkeet az ellenſeeghnek tyze langha wgy nem pőrſőlhetee hogy meg occha. De myg towab eeghety vala, annewal ynkab ffel gheeryed vala ew benne az zent zeretet mynt eeleeben meg hallyok. Neegyed orwoſſaghnak yozaga kyről wgy zolnak rola termeezet twdo meſterek hogy az aranyban ſok orwoſſaag vagyon, mert ha porraa teezyk es maſſal egyelőytyk pokloſſagot meg vygazt zyw fayaſth teſty reezketegőt zőmőn

valo ſargaſagoth meg vygazt Es embernek zayaban valo bydes
dohoſſagot el veezen, azonkeeppen az iſteny zent zeretet byn-
466 nek roſdayaat || El moſſa embernek zyweerȍl lelkeerȍl zent
peter apoſtolnak mondaſa zerent Es zent Tamaſ doctornak mon-
daſa zerent IIII 9 LIX mynden ellenzew halos bynt ky yz ember-
bȍl az zent zeretet. Az oka myeert az yo es malaztban eelȍ zent
Iamborok mynt ky mwlnak ottan meennyeknek orzagara meennek
mert ſemy zeretet ellen valo halalos byn ew bennȍk nem wralko-
dyk. Zent Ieronimos doctor ees azont byzonoyttya contra Iouinia-
num. Mynd addyglan hyggyetȍk hoǵ wr iſtenben lakoztok myg ha-
lalos bynt nem teeztek, ha kedeeg az zeretet ellen yarwan halalos
bynben eſtȍk ottan̄ wr iſten onnan ky meegyen es erdegh lee-
zen vendeegtȍk. O azert zerelmes atyamffyay yghen keel az
zent zeretetlen keencheet tartany es otalmazny mert chak azok
neweztethnek iſtennek ffyaynak. Ewtȍd twlaydonſaga az arannak
zeghetetlenſeegh, kyrȍl wgy zolnak termeezet twdo meſterek hogy
mynden ercznecl es vaſnaal ynkab kynnyebben ky nywthatyk,
ſem chend ſem pengh mynt az ercz es ywegh. Azonkeppen az
iſteny zent zeretetben eelȍ ember mykoron vala my haborwſag-
nak verȍyeewel veretendyk haat ynkab nagyobban ky nywl en-
nen magaban az az annewal ynkab magaath meg alazwan wr
iſtennek halaat adwan bekeſeeggel zenwedween. Es Criſtuſnak
peldaya zerent az ewtet haborgatokeert nagy zeretettel ymad-
wan kyrȍl wgy mond zent gergel doctor az ayoytatus leelek
ky wr iſtent erȍſſen es eedeſſen zerety myndden reea ye-
wendew keſerewſeegȍt eedeſnek weel. Zent Bernald meg wgy
mond. Az erȍſſ es byzon zerelmes leelek haborwſagban wgyan
zeret mynt yo ſerenchaban. Mynd ezekben pelda mynekewnk
Leuita zent Lewryncz ky Criſtuſnak zent zerelmeeben oly yghen
belee merewlt vala hogy Criſtuſeert myndent meg wtalth vala
zyweeben elmeyeeben tyztaſagot tarthwan, myndent bynt el
tawoztathwan, haborwſagot keent halalth eremeſt es nagy hala-
adaſſal el zenwedween tyzta aranykeppen vyteteek az ha|talmas
teremtew Wr iſtennek taarhazaban az az mennyeknek zent orza-
gaban Criſtus Ieſuſnak zent zyne lataſaara az dychȍſeeges zen-
tȍknek bodogſſagus tarſſaſſagokban kyben rezeteſſen wr iſten
mynketh ees az ew zeretew zentynek eerdemeerth

Harmad tanwſagwnk leezen zyz zent lewrynch martyrnak

ffel magaztataſarol, mykeeppen az kegyelmes wr iſten az ew
zeretew zenteet' mynd meennyeknek orzagaban mynd ezen wy-
lagon doctoroknak mondaſok zerent Mennyeknek orzagaban
Ez bodogſſagus zyz zent lewryncz martyr Neegy yeles melto-
ſſaggal emelteteek ffel az tewb zentők kőzőt. Elezer zent mar-
tyromſaghnak koronayawal kyről wgy mond Iacobus d' voragine
hogy dychőſeeges zent Lewryncz zent Iſtwan prothomartyrnak
wtanna mynd az teeb zent martyroknal elſew helt tarth kyt
meg byzonoythnak ez neegy okokkal, Elezer ew martyromſaag
zenwedeeſeenek helyes voltawal, mert romaban zenwede ollyan
few varaſban. Maſod mert ew predicallaſanak okaert zenwede.
Harmad merth zent alamyſnanak oztogataſaerth zenwede. Negyed-
zer, az nagy martyromſag zenwedeeſeenek felette valo meeltoſa-
gaert kyt eellyen nagy tyztőſſeeggel yl anyazent egyhaz mynd
ez zeeles vylagon mynt ew bőytywel, ky eegyeb martyro-
moknak nem leelettetyk. Maſod tyztőſſeeggel ſokaknak felette
meltoztateek Mert myeert twlaydon Criſtus Ieſuſnak zent zere-
tetyeert zenwede ollyan nagy veelhetetlen halalt. Az zent ſe-
raffyn angyaloknak kőzyben vyteteek ew zent eerdemeenek
meerteke zerent wgy mond rola zent Amboruſ doctor Mykoron
Criſtus tyzes parancholaty eeghneenek az ew zyweeben mynd
hydeghnek lattatyk vala ewneky az nagy keen hogy ha yngyen
nem ew volna az nagy keenban, Wgy mond towabbaa Ez zent
martyr eegettetyk vala kywl az kegyőtlenőknek tyzeewel. De
nagyob vala || Belől az Criſtus zeretetynek langha ky zyweet 467
leelkeet forrazttya vala. Harmad meltoſaga kywel wr iſten ewtet
ffel magaztalaa eerdemes koronazathnak ſokſaga, kyk kőzzől
eggyk predicatorſaghnak, Mas zyzeſſeegnek harmad marty-
romſaghnak zentſſeeges koronaya, kyknek myatta feenlyk
az teeb zentők kőzőt mynt az zep yllatw roſa vyragh az
teeb vyragok kőzőt wr iſtennek zent zyne előt. Neegyed leen
Criſtus Ieſuſhoz haſonlattat ew keen zenwedeſeeben. Mert mynt
leelkeeben zenwede, mynd teſteeben: leelkeeben Bozzwſagot kyt
ſegheyt vala iſteny vygaztalaas. Teſteeben myndden yzenkeed
erőz vala nagy keſerew keenokath kyth vygaztal vala az ffel
tamadaſban valo ſok koronazat es erdemeſſeeg. Azeert ees myn-
dent nagy eremmel es halaa adaſſal zenwedween Myndenekben
győződelmes leen mynt Criſtus Ieſuſnak zerelmes vyteze. Ma-

ſodzor anyázent egyhazban ffel magaztateek *Dychőſeeges* *zyz* **Leuita zent Lewryncz martyr**

Sequitur legenda

Wgy olwaſtatyk Doctoroknak magyarazattyok zerent Dychőſeeges zent Lewryncz vala Hyſpanya bely nemzetſeeg zerent. Mykoron azert Sixtus papa Hiſpanyaban menth vona predicallany ez keth zeep yffyw atyaffyak hozyaa eeggyeſewleenek Lewryncz es Vyncze kyket meg kereztőlween felette zerety vala ewket, myeert ees ennen maga ymaran veen ember vala gondolwan hogy ez Iambor yffyakat Criſtus Ieſuſnak tartanaa newelnee. Annak okaert leuitayaa tewee zent lewrynczőt hogy myndden iſteny aldozatban előtte forgana yarna. Vala kedeeg azon ydőben eegy Iambor Iſten feelew ffylepp chazaar romaſagban kynek vala egy ffya. Annak ees ffylepp vala newe: yaar vala ymaran ezered eztendew romanak | Kezdetytewl foghwa Vala az ffylep chazarnak egy maga byro Decius newő zolgaya kyt mykoron Gallya orzagra kyldőt vona nagy haddal hogy meg hodoltathnaa, myndenben yo ſerenchawal yara. Es mykoron dycheerneek ewtet kewelſeegben ffel fwalkodeek es fylepp chazaar wraat Verona newő varaſban eeyel meg őlee. Es az romay wraknak heezőlkődween chazarra teweek Azt lathwan fyleep, ffyleep chazarnak ffya, hogy attyaat meg őlteek vona meg yyede es atyanak keencheet az eweet ees adaa Sixtus papanak es zent lewrynchnek hogy mynt yobban twdnaak ozztogathnaak el iſten zegheenynek es ennen maga el fwtameek. Decius chazaar zyne elől, Decius chazaar kedeeg myeert reea zolnak vala ew wranak halalaerth azt tethetween hoǵ nem arwltatas zerent őlte vona megh az chazarth az balwan iſteneknek bozzwſagokeert, kezdee nagy erőſſen haborgathny anyazent egyhazat es az zegheen kereztyenőketh es nagy ſok ezer martyrokat zentőle ffel, kyk kőzőt phylep chazar ffyat ees meg őletee. Annak wtanna erede az Chazaar keencheenek kereſeſſeere Es fogataa meg wr papaat es mykoron az temleczbe vetőtteek volna, zent leuita lewryncz ew eedes attya wtan keyaythoz vala ſyrwan howa meegy en zerélmes atyam az te ffyadnaal kyl, howa ſyetz wr iſtennek zent papya az te leuita zolgadnaal kyl, keerlek ne hagy el en zent atyaam Nam ſoha nem zoktal vala aldozatot tenny az te ffel

papodnaal kyl. Monda ewneky zent Syxtus papa. Ne ffeel nem hadlak el en eedes ffyam. De meeg nagyob vyteſſeegôt kel teennôd teenekôd Criſtuſnak byty mellet, azert. harmad napon en wtannam yewz te ees. Monda leuita zent Lewryncz En zerelmes zent atyaam nem yob volna ee ha wgyan teeveled el vynneel, ymaran az keenchôt ees el oztogattam az wr iſten zegheenynek kyket ennekem hattal volt Azt halwan az chazaar vytezy Nem hagyanak tebbet bezeellenyôk de ottan meg fogaak zenth lewrynczôt es Decius chazaar eleyben vyveek bel vadolwan ewtet hogy nala || Iſmerteek vona lenny az czazaar keenchee- 468
nek. Es monda Decius chazaar hol vannak az egyhaz keenchey kyket te nalad hallottwnk el enyeztethween lenny, mykoron ſemy feleletôt nem adna veteek be Ipolitus feyedelemnek temleczeeben hol ott vala egy lucillus newô ember ky ſyrtaban zeme vylagaat el hatta vala, monda ewneky zent lewryncz lucille ha az my wrwnk Ieſuſban hynneel zemed vylaga meg adathneek. Azonnal nagy ffel zowal keree hogy meg kereztôlne Es ottan mynth meg kereztôlte vona ottan meg nyleek zeme. Azt halwan nagy ſok vakok yewnek vala hozyaa es myndennek zemeth aad vala. Ipolitus feyedelem azt lathwan Lewryncz yelenched meg az keencheth, Zent lewryncz monda O Ipolite ha az my wrwnkban hyendez mynd az keenchôt meg yelentôm Annak felette ees az erek eeletet ygyeerem. Ipolitus monda Ha bezeedôd teetemeennyel ygenlew leend meg teezem a' myre yntez. Azon horaban Ipolitus mynd hozyaa tartozoywal meg kereztôlkôdeek. es monda, yme latam az artatlanoknak lelkôketh vygadoznyok. Azonkôzben parancholat ywtha hogy Lewrynczôt bel yktathnaa. Monda zent Lewryncz mynd ketten el meenyewnk mert mynd ennekôm mynd teenekôd korona zereztetyk. Mykoron meeg az kenchôt kerdôzneek zent lewryncz harmad napy zabadſagot keere. Es vala hol chonkat bonkaat ſanthaat vakot tala mynd chazaar palotaya eleeben gyô'tee ewketh mondwan yme ezek az erek keenchôk kyk ſoha meg nem fogyatkoznak de naponkeed newekôdnek kyk mynden tartomanyokra ky oztathnak es myndenwt leelettethnek. Az keenchôt azert kyt te kerezz' chazaar ezeknek kezôk mennyeknek orzagara vytteek. Monda Valerianus Deciuſnak elôtte, myt chawargaz teetowa, aldozyaal ymaran es az erdeghy twdomant had el felele

zenth Lewryncz yteeld meg teemagad kyt kellyen ymadny: Azt ee aky leeth awagy aky tôtth. Azt halwan chazaar ottan lee fogataa es yghen veretee. Monda zent Lewryncz nyawalyas bodogtalan ez eellyen lakodalmat en wgyan kywantam Mert azok ees kyket meg ôlettel ymaran bel yrattaak newôket meennyeknek orzagaban kyknek | Zynôk lataſaara meg vagy melto. Ottan eſmeg le fogataa es yghen veretee annak felette eeggew faklyakat gyoytata ew oldala mellee. Ottan eellyen ymachagot teen zent Lewryncz. O en eedes wram Ieſus Criſtus ky iſten vagy iſtentẘl yrgalmaż en velem zegheen zolgaddal mert be vadoltathwan te iſtenem meg nem tagattatalak Es kerdôztethween teegôd Criſtuſth vallottalak. Ottan eſmeg lee fogataa es oonos botokkal mynd addeeg veretee, myg az lelkôt erzeek ew benne. Es zozat yewe hozyaa meenybôl mondwan meeg ſok vytezkôdeeſeketh keel zenwednôd. Ottan Decius dyheſſeegre gheeryedween monda nagy ffeel zowal. O romay neepek hallatok ee ez zentſeeg arwloot az erdeghek myat vygaztaltathwan? Ky ſem az hatatalmas yſteneket nem tyztôly ſem az keenokat nem rettôghy ſem az haragus feyedelmeket nem feely. Eſmeg azeert le fogataa es ſcorpiokkal nagy zeernyen veretee Bodogſſagus zent Lewryncz nagy kedwet mwtata es moſolyodwan raytta monda, halaat adok tynektek hogy meg hattatok magatokat gyôztethny es mykoron ymadot vona eerettek egy romanus newô vytez ottan meg teree es monda. O iſten embôre yme latok en te eletted egy zeep yffywt allany es az te ſebeydet zeep kezkenôwel terelghetny. Azeert ees keerlek az wr iſtenre ne hagy el enghemet. De ſyeſſ kereztôly meg enghemet Monda Decius chazaar Valerianoſnak Byzonyawal aloytom hogy ymaran meg gyôztettewnk. Annak wtanna eſmeg Ipolituſ temleczeeben vettetee hol ott Romanus vytezth meg kereztôlee. Azt halwan Decius chazaar romanus vytezt erôſſen megh veretee es annak wtanna feyeet veetetee azon eeyel zent lewrynczôt chazaar eſmegh eleyben vytetee. Ipolitus kedeegh wtanna meegyen vala nagy ſyraſſal. Es mykoron ky akarnaa magaat yelenteny hogy ew ees kereztyen volna. Monda zent lewryncz halgaſſ meeg Es mykoron hyvandlak yeẘ hozyaam. Monda azeert Decius
469 chazaar zent lewryncznek || Awagy Aldozzaal az Iſteneknek awagy ez eey nagy keennal veegeztetyk el te raytad. Monda

zent lewryncz az en eeyelmnek ſeeteetſeege nynchen. De myndenek vylagoſſagban feenlnek. Monda ottan Decius chazaar hozyanak vaſſ agyath hogy nywgoggyeek raytta dagalyos lewryncz. Azonnal lee vonyaak rwhayaat rola es az vaſſ roſteerra kőtőzeek es ſebeſſ zeneth vethween alaya zwrkallyaak vala alatta hogy hamarab meg emeeztethneek Monda azert zent Lewryncz Valerianoſnak. Awagy maſtan veed ezedben bodogtalan mert ez te tyzed langad ennekem nywgodalmat zolgaltatnak teenekőd kedeeg erek gyettrelmet Mert twggya az wr iſten ſem vadoltathwan meg nem tagattam ſem kerdeztethween el nem halgattam Es ymaran ſyttethween halaakat adok. Monda annak wtanna Decius chazarnak nagy vygh kedwel yme nyawalyas meg ſytted ez ffel felemeth es fordoh a' maſykra es eegyel benne. Annak wtanna ffel emelween az ew eedes zemeyt meennyeknek orzagara halaat adwan wr iſtennek es monda. Halaat adok en teeneked kegyes wram Ieſus Criſtus mert az te aytoydon eerdemlőttem bel meenny. Es azonkeppen az zent martyromſagot nagy dycheeretesen el veegezween wr iſtennek adaa leelkeet. Decius chazaar es Valerianus nagy zomorwſaggal el meeneenek Tyberiuſ chazarnak palotayaban. Azon zenőn hagywan zent Lewryncz teſteet kyt Ipolitus el ragada es Iuſtinus pappal nagy ſyraſſal draga kenettel meg kenőghethween el temeteek Es mynd az hyw kerezttyenekkel harmad napyg ſyranak es beytőleenek ew keſerwes keen halal zenwedeſeerth. Azon ydőben mykoron wr zyletetynek wtanna yrnanak harmad ffel zaaz heeth eztendőben. Azeert zerelmes atyamffyay dycheeryők wr iſtent az ew zentyben tyztőlween az aldot Criſtus Ieſuſnak zerelmes zolgayt ees kyk mynekewnk yo peldaat es wtat mwtattanak az erek Idweſſeegre es mennyey dychőſeegős lakodalomra, kyt aggyon mynekewnk atya fyw zent lelek Amen. |

Zyz Zent Chalara Azzonnak Inneperől.

*Q*Vam pulcra eſt caſta generacio cum claritate Sap IIII Meely yghen zeep az tyzta nemzethſeeg feeneſſeeggel eegyetembe mert halhatatlan az ew emlekőzety. Ez ygheeket yrtta meg bőlch felewl meg yegyzőt helyeen kyketh meeltan vehetewnk dychew-

ſeeges zyz zent Calara azzonnak meltoſagus emlekőzetyre ſok
okoknak byzonſagaeert. Elezer az ew zent newezetynek nemes
voltaert. Mert az Chalara new tyztaſagoſnak magyaraztatyk.
Pelda mykoron az egh felhőneel kyl vagyon haat tyztanak mon-
gyok leennye. Awagy ha vala meely allatban zeplő nynchen, tyzta-
nak vallyok lennye. Azonkeppen zyz zent Chalara azzon feelyk vala
meennyey eelethnek es zentſeeges nyayaſſaghnak tykőrős volta-
wal, kyről zent Paal emlekőzyk ad phyl III Az my nyayas
eeletewnk ymaran menyorzagban vagyon.

Maſodzor az ew yozagus eeleteenek voltaeerth, mert mynd
elmeeyeben teſteeben tyztaſſagus zyz vala feenlőſeeggel wǵ mond
iſteny bőlccheſſeeggel es yſmerettel keel erteny. Mert anneera
be merewlth az edes Criſtus Ieſuſnak zerelmeeben hoǵ az ew yo
peldayanak ereywel nagy ſok ezer leelkőket kereſghete Criſtuſ-
nak, kyről wgy mond zent Ber: O Idwőzewlew ember ha ből-
cchee akarz leenny. Ne foglallyad magadat nagy meelſſeeges
okoknak feytezeeben kynek vegheere nem mehetz. De ynkab
haggyad el. Annak előtte a' my gonoz eelethben eeltel. Syraſſad
meg te byneydet, veſſed hattra ez vylaghyaknak gonoz kewan-
ſaghyt Ne fwſſ az wtan ky nem allando. De ynkab tellyes zy-
weddel ygekőzetőddel vagyoggyaal az mennyey bodog eelettre.
Azon twdakozzaal my modon meg leelheſſed. Ha ezt teezed
bőlccheſſeegőt leelteel. Eellyen bőlccheſſeeg vala zyz zent Cha-
lara azzonban.

Harmadzor vala meg eekőſewltethween belől valo
470 halhatatlan zeepſeeggel ew lelkeeben. || Meely nemes yozagh
wr iſtennek zent malazttya feye eeth ez vylagon. Es az erek
bodogſſaag az maas vylagon ſcdm fran Maronis eellyen vala zyz
zenth Chalara azzon kyről wgy mond zent Agoſton doctor. My-
koron zenetlen az erek eeletőt hordozyok my zywnkben, yma-
ran nemykeeppen nem vagywnk ez vylagon De az lelky gon-
dolkodaſſal fewlewl mwlattok es wr iſtenhez kőzelghetewnk
Zent hwgo meſter meg wgy mond, myglen embernek zywekődyk
laſſan laſſan newekődyk az boldogſſagra valo vagyodaſ, annee-
wal kőzőnſeegeſb leezen az iſteny yſmeret. Ezenkeppen zyz zent
Chalara azzonnak myndeneeſtewl foghwa iſteny vylagoſſagban
gheryedőz vala zywe lelke, wgy hogy meltan mondhattaak lee-
gyen ew rola az zent Ianos lataſaarol valo kenyben meg yrth

ſeutenciat Apok xxi Iſteny feeneſſeegh vylagoſoyttya meg ewtet Es ewneky zeweethnőke az Iſtennek artatlan barana az az Criſtus Ieſus ky mynden embereketh meg vylagoſoyth Io i ky meg ees hala erettewnk az magaſſ kereztffan aldozwan eerettewnk ew zent attyanak kytewl zyz zent Chalara azzon ſem eelteeben ſem halala wtan el nem zakada. Azerth meltan leen newe Chalara az az zeplőtelen es tyzta.

Maſod tanwſagwnk leezen zyz zent Chalara azzonnak zentſſeeges eeleteenek eerdemes voltabol ky megh byzońwltatyk kylencz reendbély malaztoſſaganak meltoſagabol. Elſſew mondatyk Iſteny yelenethnek malaztoſſaga, kyről wgy olwaſtatyk az ew zent eeleteeben: Mykoron az ew zyley nemeſ nemből volnanak, Aſſis newő varaſban. Vala annyanak newe Ortulana nagy iſten feelew es ayo'tatus azzonyallat. Mykoron zyleſſeenek horaya el kőzelghethne meene be az zent eǵhazban es ymachaban keery vala Criſtus Ieſuſth az fezẘlet előt. hogy otalmaznaa meg ewtet az zyleeſnek ydeyn mynden vezedelmektewl Es yme ottan zozat yewe hozyaa mondwan Ne ffeely azzonyallat mert nemy nemew vylagot zylz te ky mynd ez vy|lagot meg vylagoſoyttya. Annak okaert az azzonẏallat meg byzakodeek ez yelőnet halwa, es newezte ewtet vylagoſſaghnak.

Maſod malaztoſſaga mondatyk ew attya hazanaal valo Iamborſagus eelete, kyről wgy olwaſtatik 'hogy meegh ew kyſdedſegeeben el kezdőtte vala az lelky yozagokban valo gyoropodaſth. Alamyſnaas es yrgalmas vala az wr iſten zeghenyhőz ew twlaydon teſteenek gyenyerewſeghyt meg vonzya vala Criſtuſnak zeretetyeerth gakortaa ymatkozyk vala tytkon Ciliciomot ees vyſel vala ew haya alat es ezenkeppen zoktattya vala magaat az meennyey eelettre wgy hogy meeltan mondhattyaak vala ew rola az zent Eſayas proffetanak mondaſaat Trenor iii yghen yo embernek vyſelny wr iſtennek ygayaat ew yffywſagatwl foghwa.

Harmad malaztoſſaga vala az zent zyzeſſeeghnek tartaſa, kyre wgyan fogadaſth ees teen hogy chak hazaſſagra ne aggyaak. Vala ky kedeeg zyzeſſeegőt Idweſſegheere akar tartany ymez harom dologh keel hozyaa Elezer hogy chak Chriſtuſhoz yegyewſewleeſnek okaert tegye es mynden byntewl magaat meg otalmazya, az az maſ ellenſeeges zeretőt el tawoztaſſon. Maſodzor

erekkee valo maga zenvetteteeſnek okaerth, mynd lelkeeben akarattya zerent, mynd teſteeben teetemeenye zerent. Kyrôl wgy mond zent Agoſton kettew az tyztaſaag lelky es teſty. Ha az lelkyt ember el vezty gonoz akarattyawal az teſty ees el veez. De gyakortaa tôrteenyk ha erôzak az teſtyt el vezty: wr iſtennek malazttyawal az lelkywel az teſty ees megh koronaztatyk. Kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor, merôm mondany mert mykoron az wr iſten myndent teheſſen ew nagy hatalma zerent. De nem tamazthattya ffel az zyzet ew eſety wtan, tehety hogy az bynt meg bochathattya, de az fertelmet zyzeſſeeggel nem koronazhattya. O azert meel bodog es dragalatus az angyaly zy-
471 zeſſeegbnek dyhôſſege wr iſtennek elette || Harmadzor chak zent ygyekôzethnek okaeert az az chak wr iſtennek kedweert Es hogy mywel ynkaaban tyztabban zolgalhaſſon wr iſtennek, kyrôl wgy mond zent paal apoſtol I. Cor VII Az zyz chak azt gondollya a' my az wr iſtenee, hogy mynd teſteeben zyweeben tyzta leheſſen. Ez azert zerelmes atyamffyay az angyaly eelet teſtben teſty zykſeegnel kyl eelny. Eeth eellyen kerdees tamadhat. My hazna vagyon benne az zyleknek ha az ew yay ffyay zyzeſſeegôt tarthnak. Nem de yob vona ee zaporaſſagot teennye mynth az ooh tôrweenben wr iſten megh parancholta vala. Es atkozot vona ha ky nem zaporoytany. Erre keth keeppen felelnek doctorok. Elezer yob zyzeſſeeghnek tyztaſagaban meg maradny mynt felewl meg mondam yo zandekkal, mert az zent angyalokhoz haſonlatus leezen. Kyrôl wgy mond Damaſcenus newô doctor hogy myneewel az zent angyal meltob es fellyeb valo emberneel, azonkeppen az zyz az hazaſnaal. Maſodzor yob mert az zyz nağ ſok zeghôdelmeſſeegtŵl meg otalmaztatyk kywel wr iſten az hazaſt meg atkozta az az hogy wranak hatalma alat leezen hogy nagy keſerŵſeeggel zyl magzatot Harmad hogy ſok erdeghy keſeertetôt tamadnak ew benne kyktewl az zyz magaat meg ohattya. Harmadzor yob tyztan meg maradny, mert kynnyebben es hamarab meegyen meennyeknek orzagara, myeerth nynchen fertelme kybôl meg kellyen tyztwlny. De az hazaſſ nagy ſok penitencianak myatta mehet oda, kyrôl wğ mond zent Ieronimus doctor: Az hazas akkoron ydwezwl mykoron tyztaſagba eelendew magzatokat zylend hogy az gyôkereenek gymôlcheebôl aggyok meelto gymôlchôt wr iſtennek, ha ew maga nem lehe-

tôt tyztaſſagus eeletew. Az zent zyzek kedeegh ne bankoggyanak raytta hogy yewendew magzatſſagoknak ydeyt eeth el mwlattaak, mert zaaz anneewal fyzety megh ewnekyk az wr iſten az halhatatlan eelethben.

Neegyed malaztoſſaga: Ez vylaghnak meg wtalaaſa es zerzetben meeneſe, kyrôl wgy olwaſtatyk eeleteeben | Hogy mykoron hallotta volna zent Ferencznek yo hyreet neweeth, hozyaa meene ez zenth alazatoſſaggal neky ayanlaa ennen magaat zent enghedelmeſſeegben kyt zent Ferencz zent Damyan martyr egyhazaban zent zeerzethnek rwhayaban yktataa es megh aldaa atyay aldomaſawal es naǵ ſok zyzeknek elôttôk yarowaya teewee.

Ewtôd malaztoſſaga eppewletôſſeegh, mert ez zyznek peldaya zerent ſok zyzek ôzwegyôk, nemeſſek, Nagy nembôl valok, herczeghôknek es kyralyoknak leany hattra hagywan es meg wtalwan ez vylaghnak pompaſaghyt kylemb kylemb Claſtromokban gyẘlekôzween tyztaſſagban, zegheenſeegben es zerethnek zenthſegheeben eelween az erekkee eelew wr̨ Ieſus Criſtus kyralnak zolgalanak es zolgalnak mynd ez may napyghlan, kyknek elettôk yaro es annyok leen dychôſeeges zyz zent Chalara azzon zent Ferencz atyanknak zerelmes zyz leanya.

Hatod malazttya zenetlen valo ymachaag teetel mert oly yghen zyweeben foglalta vala wr Ieſuſt aloythwan ha myndenkoron elôtte allana. Egy eeyel neky yeleneek pokolbely erdegh es monda. Ne ſyraſd eellyen gyakortaa magadat, mert meg vakwlz, felele zent Chalara. Vak nem lehet ky koronkeed az wr iſtent lattya. Azt halwan az Sathan el enyezeek. Annak wtanna tôrteeneek hogy eeǵ azzonban ewt ôrdôghôk valanak, es mykoron zent Chalara ymachagot tôtt vona erette: mondanak. El keel meennyewnk mert Chalaranak ymachagy meg eeghetnek: eellyen nemew chodalatuſ dolgokat ſokakat olwaſwnk ew rola.

Heted malazttya zerzethnek erôſſen valo meg tartaſa. Ezeeben tarthwan az zent paal apoſtolnak mondaſaat. Ad phyl III myndeneketh tehetôk abban ky enghômet byztat, kyrôl wgy olwaſtatyk hoǵ ſoha ſem telben ſem nyarban labbelyt nem vyſelth es chak eegy ala valo palazty rwhaban zenwedôt mynd heweth hydegôt. Ezeeben tarthwan Idwezôytenknek mondaſaat es kereztôlew zent Ianoſnak: ha kynek keth ewtôzô rwhaya vagyon eeggyket aggya az zegheennek, kyrôl wgy mond zent

Gergel: mykeeppen tyrhette volna el ezeket ha wr yſtennek ||
472 Erőſſeege megh nem batoroytotta volna ew zyweet lelkeet. Zent Ieronimus doctor megh wgy mond. Semyt lehetetlennek ne aloych oth, hol yelennen vagyon az felſſeeges iſtennek yozagus malazttya.

Nyolczad malaztoſſaga lelky yozagban teekeelletes volta, mert ez zent zyz ynkab akar vala ew maſnak zolgalny, honnem zolgaltathny. Annak okaert ees zabadon meg hagyaa az feyedelemſeegőt, hogy mywel eegyebeknek gyorſſabban zolgalhathna, De zent Ferencz atyanknak parancholattyara eſmeg ffel vewee. De koronkeed ezeeben tarttya vala az bőlchnek mondaſaat Eccl XXXII feyedelmee emeltenek ee. Ne akary ffel emelkődny de leeǵ ollyan mynt eeggyk ew kőzzőlők. Zent leo papa meg wgy mond ez az tekeelletőſőknek byzon ygaſſagok hogy meneewel zentſſeegőſbek anneewal alazatoſbak. Ezen keppen teezen vala zyz zent Chalara azzon ees, kyről wgy olwaſtatyk hogy nagy kegyes zywő vala mynd az zegheenyekhez mynd az betegőkhőz Ennen maga betegſeegheeben kedeeg kyben ſok eztendeegh nyawalga. Nagy beteſſeeges vala es nagy vygh kedwel tyry vala mynt ha yngyen betegh ſem volna. Mykoron kedeeg oltary zenthſeegőt akar vala venny, nagy ſyraſſal kenyhwllataſſal yarwl vala reea, kynek előtte oly nagy feelelemmel aal, mynt ha twlaydon nylwan lathnaa wr Ieſus Criſtuſth Iſtenſeege zerent. Wgy mond erről zent Agoſton doctor: Vala meneewel ky nagyob zent eeletew̃ es az mennyey kywanatoſſaggal tellyeſb. Annewal ew ymachaganak ydeyn az ſyralmas keñyhwllataſſ beeweb: Pelda mynekewnk zyz zent Chalara azzon

Kylenczed malaztoſſaag choda teetelnek meltoſſaga, kyk kőzzől ymez eggyket laſſok meg. Tőrteneek egy napon hogy chak eegyedewl egy kynyr leeletteteek az Calaſtromba. Es mykoron ebeedkorra ywtottanak vona meg mondaak ewneky. Wr iſtenhez valo byztaban kettee zeghetee. Az feleet kyldee az fratereknek az maſ feleet oztataa el az azzonyok kőzőth, kyk akkoron ewthwenneel tebben valanak. Mykoron az zolgalo mondanaa hogy | Nem ywthna myndennek, Monda zent Chalara, ted azt yo leanyom a' myt mondok ne gondoľ ſemyt vele. Es mykoron el zeldőznee myndennek eleegh keeppen Wr iſtennek malazttyabol eſmeg meg zaporodyk vala kezeeben az maradeka.

Azonkeppen mykoron olayok ees el fogyot vona. Az meg moſot tyzta negőlben menyből adateek olay ew zykſeegőkre. Mynd eellyen Iſteny dolgokbol nylwan meg yſmertetyk az zent Azzonnak nagy malaztoſ volta. Azert dycheeretes wr iſten az ew zentyben.

Harmad tanwſagwnk leezen zyz zent Chalaranak dychőſeeges ky mwlaſanak erwendeteſ voltabol. Wgy olwaſtatyk ew rola. Mykoron halaluſ agyaban eſőth vona Criſtus Ieſus zent zyletetynek napyan, mykoron myndenek az veternyere meentenek vona chak' ennen maga marada ky nag̋ banattal, hozyaa yewe az eedes aranyas Ieſus es megh vygaztalaa az ew zerelmes zolgalo leanyaat es anneera meg erőſſőytee, hogy mykoron tyzenheted napyglan ehen zomeehon vona, ſemyt neheſſeegőt nem erőzne de ynkaban eegyebeket ees byztath vala hogy gyorſſak leenneenek az wr iſtennek es azzonywnk zyz marianak zent zolgalattyaban. Mykoron azert az eſſely kor el ywtot vona yme zem latomaſt nagy ſok ſeregh zyzek be yeweenek az cellaban kyk kőzőt eegykmynd az tebbyt felewl mwllya vala eekeſſeeggel es zeepſeeggel, hogy meeg az ſeteet eeyet ees vylagoſſagra valtoztatta vala. Ez kedeeg vala az eedes yrgalmaſſaghnak zent zyleye, menyorzagnak kyralne azzonya, zyzeknek vyraga, es Iſten ffyanak zent annya. Es mykoron zyz zent Chalarahoz yewt volna hozyaa hayla es meg apolaa ewtet. Annak wtanna nagy zeep palaſtot hozata es bel lepődee vele zent Chalaraat teſth zerent, es kylemb kylemb zeep vyragokkal yo yllatw fywekkel meg eekőſewlteteek az agyas haaz. || Es azonkeppen 473
az bodogh leelek el valeek az zent edenyek fogſſagabol es azon zent zyzeknek aldot ſereghe kőzőt Criſtus Ieſus zent zyneenek eleyben, kyt hyhettyek hogy ennen maga az edes azzonywnk zyz maria bel ayanlota, dychőſeeges zent haromſaag wr iſtennek ees eerdemeenek helyeere allatta, kynek zenth hala wtan az ew eedes zerelmes meg valto Ieſus wra az bodog teſthnek edenyeet ees az gyarlo vylagon ffel magaztalaa, kylemb kylemb ſok choda teetelőknek myatta az ew zenthſeghes yo mywelkődetynek es eerdemeenek myatta. Oh azert zerelmes atyamffyay ne alohatok es ne yteellyeetők hogy wr iſten el hagynaa es el felednee azokat kyket ez hamyſ vylagh megh wtaal, awagy kyk ennenmagokat wr iſteneert, es az meennyey dychewſeeges eremnek veeteleert meg wtallyaak es meg alaz-

zaak : yme pelda nekewnk zyz zent Chalara azzon kyrôl wgy mond zent Amborus doctor, az ſoltaar kenywet magyarazwan. Myneewel ynkab vala ky el vetôthnek es wtalatuſnak lattatyk ez vylagon anneewal nagyobban ffel magaztatyk az maſ vylagon. Es vyzon ellen vala ky eet nagyob tyztôſſegben bewſeegben bewchewletben maga mwtaſban eel, anneewal zegheenb, zeegyônb wtalatoſb es el vetôt leezen az maſ vylagon. Ha kyknek ertelme es fyle vagyon erche hallya myt akar mondany. Leen azert zyz zent Chalara azzonnak ez vylagon valo panetencia tartaſa Negywen eztendeegh Es mwleek kywe mynt meg hallook, mykoron wr zyletetynek wtanna yrnanak Ezer keth zaaz hathwan harom eztendôben Myert hogy nem reeghôn valo, ſok helyen nem leelettetyk az reeghy zentôknek eelety kôzôt bel yrwan Keeryek azert az kegyelmes wr iſtent hogy az ew zeep yegyôſeenek eerdemeenek myatta ez yelen valo vylagon aggyon malaztot, es az maſodykon az erek bodogſſagot Amen. |

Etth leezen emlekôzet Azzonywnk zyz Maria ky mwlaſanak Es menybe menetynek Innepeerôl

Ez may zent Epiſtolaat eredeth zerent wygaztalo zent leelek wr iſtennek yhleſeebôl yrtta megh bôlch eeggyk kenywenek hwzon neegyed rezeeben Eccl XXIIII Azon Capitulomnak wgy mond ezen Epiſtola bely zent ygheeknek elôtte. Az bôlcheſſeegh dycheery az ennen lelkeet es wr iſtenben tyztôltetyk. Es az kôz neepek kôzôt dychekôttetyk. Es az meennyey felſſeeghnek eegyhazyban meg nyttya az ew zayaat es az ew yozagos voltanak elôtte dychekôttetyk. Es az ewtet kôwetew neepey kôzôt ffel magaztatyk Es zentſſeeghes tellyeſſeegben chodaltattatyk Es valaztottaknak kôzôtte dycheerety leezen. Es az aldottak kôzôt aldot leezen. Hamar ezen ygheeknek wtanna kôwethkôzyk ez may zent Epiſtola ky meeltan olwaſtatyk anyazenth egyhazban ez may dychôſeeges zent ynnepnek emlekôzetyre, nagy ſokkeppen valo twlaydonſaghnak ky yegyzeſeerth kykrôl nylwabban leezen magyarazat az zent Epiſtolanak megh feyteſeeben. De myeert ez may zent napon emlekôzyk mynd

egheez kerezttyen anyazent egyhaaz mykeeppen Criſtus Ieſus Iſten ffyanak zerelmes zent zyleye azzonywnk zyz anya maria, Ez halandoſaghnak rwhayaat ees eeleteet el valtoztathwan, halalnak my voltaat meg lataa es az erek nywgodalmat kyt kereſőt vala meg lelee. Towabbaa az erek dychewſeeghnek erwendetes feeneslakodalmaban Criſtuſnak alatta mynden teremtőt allatoknak főlőtte magaztateek heelhezteteek es koronaztateek ew zenthſeeges valaztaſanak eeleteenek es erdemeenek veeghetetlen mywolta zerent. || *)

Epiſtola 475

*M*Indenben nywgodalmat kereſeek es wrnak őrőkſegheeben lakozom kyt meegh reeghen paranchola es monda ennekem myndeneknek teremteye Es ky enghem teremte nywgoweek en haylokomba. Es monda ennekem Iacob kőzőt lakozyaal es Izraelben ewrőkőſőggyel es az en hyweym kőzőt very gyekereth kezdettewl foghwa es mynden vylaghnak előtte vagyok teremtethween es mynd az yewendew vylagyg ſem zőnőm leenny. Es az zent lakodalomban zolgaltam ew előtte. Es azonkeeppen Syonban meg erőſſewltettem. Es az meg zentőltetőt varaſban azonkeeppen meg nywgottam es Ierwſalemben vagyon en wralkodaſom. es győkereztem az tyztőletes neepben es en iſtenemnek reezeyre vagyon ewneky erekewleeſe. Es az zenteknek tellyeſſegőkre az en mwlataſom Mynt az Cedrus ffel emelkőttem en az lybanomban. Es mynt az Cyppreuſſs ſyonnak hegyeen. Mykeent az palma ffel magaztattam Cadeſben es mynt az el palantalt roſa Ierykoban. Mykeent az zeep olayffa az mezőkben, es mykeent az folyo vyz mellet ffel hwzalkodot nyarffa az wcczakon. Mynth az draga cynnamomom es yllatozo balſamom yllatot attam. Es mynt az valaztot myrra keneth eedeſ|ſeeghes yllatot attam deo gracias.

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes baratym es ew eedes zent zyleyeeben dragalatus atyamffyay Ez zent Epiſtolayanak leczkeyeet kyt hallatok, yrtta meg az yewendew mondo proffeta. de nem ennen magarol ſem ennen magatwl hanem zent Apoſtolnak mondaſa zerent wr iſtennek malazttyabol ky yelenthween ez

*) Itt az eredetiben egy üres lap.

vylagra wr iſtennek akarattyaak es zandekaat. Mert mykeppen az hatalmas wr iſtennek kezdettewl foghwa latat zerent nagyob dolgay nem yſmerteteenek mynt ez vylaghnak az az meenynek feldnek es vyznek annak wtanna embernek teremteeſe. kyknek romlaſok wtanna annaal nagyob meg valtſſagot es eppewletôk Mynemew zemeelyek leenek azert eellyen nagy Iſteny dolgokban kôzbe yarok ez may dychôſeeges nap meg mwtattya kyknek mykoron mynden penitenciayoknak terhe neheſſeege mwkaya ſwlſaga es tellyeſſeege bel teleek es el veegezteteek megh lelweeu a' myt kereſeenek megh talalwan a' myeert mwkalkodanak: megh nyerween amyeert keeſalkodanak Es ſemy eegyebnek bel nem keel vala telny hanem chak az erekkee valo nywgodalomnak, kyrôl zent leelek wr iſten emlekôzyk bôlch zaya atal Az eedes iſten zylew zyz anya marianak kepeeben mondwan. Myndendolgaymban es kewana-toſſaghymban bekeſeegôt es nywgodalmat kereſeek es meg adateek ennekem ott hol az erek bekeſeeg haborwſagnaal kyl vagyon es az erek nywgodalom veegnel kyl vagyon. Es megh yelenty mykoron talalta leegyen ezeketh meg az zyz maria. Akkoron wgy mond mykoron atya myndenhato wr iſten Gabriel angyalt az erwendetes kôzônettel en hozyaam kyldee es akky enghemet teremtôt vala nywgoweet ew zemelye zerent az en lelkemnek zywemnek es teſtemnek haylokaban kylencz honapyg es haat napyg, kyben mynt az erôſſ vytez az embery gyarlo halandoſagnak ſegywereeben ôtôzween, eleyben yarwla az pokolbely ellenſeeghnek ytkô-
476 zettyre. || Wgy mond towabbaa. Es eleebbe adaa hol ott lakoznaam es mynd teſth zerent mynd leelek zerent mykeppen eelnek es mynemew zenth varaſban. Az zenth varaſon ertetyk ez vylaghy yo eelethnek tekeelletes volta Ierwſalemnek kedeeg ky yegyzeſeen az meennyey eelethnek elmeelkôdeſe peldawal erôſſôyty mondwan eellyen eelethben gyôkerezôk az wr iſten neepeynek zaporoſagara tartoznak. Imaran veett haſonlatoſſagokat ez vylaghy teremtôt allatok kôzzôl az kegyes zyz marianak erdemes meltoſagahoz mynemew lett legyen eegyeb ember ffyay kôzôt es wgy mond, mynden faaknak erched embereknek felettôk emelkôttem mynt az magas cedrus. Az Cedruſnak haznalattya hogy byze elôt az meerges kegyo el ffwt. Azonkeeppen az zyz maria elôt az erdeghôk el fwthnak. Maſodzor haſonlattatyk az zeep Cyppreſſus fahoz ky yegzy azzonywnknak zeplôtclen

lelky es teſty zyzeſſeegeet, kyhőz haſonlatus zyz ſoha nem tamadot, meltan mert az Cyppreſſus teſty korſſagot es betegſeegőt meg vygazt Azonkeppen az zent zyzeſſeegh tartaſſal ſok teſty nyawalyaat meg győzhet. Harmadzor haſonlattatyk Syonhoz ky tykőrnek magyaraztatyk. Mert mykoron ez nyawalyas embery nemzetſſeeg az wr. iſtennek zeep tykőrőſſ zyneet zemelyeet bynnek myatta meg rwtoytaa az eedes zyz marianak atala ky malazthnak kwth feyeenek mondatyk eſmeg megh eppewlteteek. Es naponkeed meg eppewltetyk. Negyedzer haſonlattatyk palmahoz kynek vyraga elezer yghen kyſded es zoroſſ De laſſan laſſan feellyeb feellyeb newekődween ky teryed: meltan yegzy azzonywnknak zent alazatoſſagaat, mert mykeeppen myndenneel alazatoſb leen annak okaert myndenneel feellyeb magaztateek es kyllyeb teryede Ewtődzőr az Cades magyaraztatyk mas herre vyweeſnek, ky meltan ertetyk ez may zent Innepnek meeltoſagarol, mykoron az eedes zyz maria ez vylagrol, ffel vyteteek es ffel | Magyaztateek, kyről wgy mond bőlch Salamon az zyz mariarol yrth kenyweeben, kychoda ez ky ffel meegyen mynt az ffel kelew haynal, zeep mynth az hold, valaztot mynt az nap. Meltan magyaraztathnak ez bőlcheſſeeges haſonlatoſſagok az zyz mariarol mert anyazent egyhaznak ky nem teewőlyőghet, byzon vallaſa zerent, meeg ew annyanak meheeben meg zentőlteteek es annak okaert ew zent zyletetynek ydeyn wgyan tamada ffel mynt az zeep zykrazo haynal Ew zent ffyanak foganattyanak ydeyn. Az zent malaztban megh erőſſewltethween ollyan leen mynth az eekőſſ hold. Ez napon kedeeg mykoron nagy mondhatatlan dychőſeeggel dycheerettel es wdwarlyaſſal meenyben vyteteek, ollyan leen mynt az zeep feenes Nap. Hatodzor azert haſonlattateek az hodhoz ky ew mywoltaban valtozando, azonkeppen az zyz maria ez halando eelettről halhatatlan eelettre valtozeek Es ez el mwlando vylagbol az erekkee meg maradando orzagra meene. Hetedzer haſonlattateek zep yllatew roſahoz, kyn ertetyk az zenth martyromſaag kyt zyweebe lelkeebe zenwede Az magaſſ kereztffanak alatta hol ott bel teleek az veen Symeon proffetanak mondaſa. Nyolczadzor haſonlattateek az zeep olay fahoz kyn magyaraztatyk az zyz marianak nağ anyay yrgalmas volta az zegheen meg ſebbőtőt byneſekőn. Kylenczedzer haſonlattatyk az nyaar fahoz kyk az

wczakon ffeel newekőttenek kyknek arnyekozaſok hywőntőzeeſre nagy kedwet teeznek embereknek yelewſewl hew ydewn. Azonkeppen mykoron emberek meg epednek faradnak kylemb kylemb lelky es teſty keſeertetőknek hewſeegeeben. Az zyz maria anyankhoz es zent azzonywnkhoz keel ottan folyamny, kynek malaztoſſagaban kynnyebſeegőt talaal ember. Tyzedzer haſonlattatyk yo yzew Cynamomom fahoz ky ennen magaban ǵenghe es heerwadagos de maga yo yze yllattya vagyon es meel fayaſtwl felette haznaal. Azonkeppen az zyz maria felette ǵenghe vala ew termeezetyben es herwadagus az ſok zenwedeteſſeegnek my-
477 atta || De maga yo yzew vala es hyres newes ew yo pelda adaſanak myatta es zeep yllatw zentſſeeges eeleteenek myatta Tyzen eeggyedzőr haſonlattateek az draga Balſamomhoz, kynek ees hatalmas yllattya es ſok yozaga vaǵon, Azonkeppen az eedes zyz maria tellyes vala mynd meenyey yllatozo yozagokkal, mynd ezen vylagon kereſghetőt lelky teſty yozagokkal. De myt mongywnk ew rola zerelmes atyamffyay, mynemew zeepſeeg eekőſſeegh gyeńerewſeeges yz es yllat nem volt vona ew benne, hol ott az hatalmas wr iſten ew twlaydon zyne zemelye es yozaga zerent yelennen lakozot kynek yllattyawal meeg az hallottak ees ffel tamadnak az eelők kedeeg ſoha megh nem halnak. Tyzen kettődzőr haſonlattateek draga myrrahoz kynek felette eedes yllattya vagyon hogy wgyan eel ember velee, yeleſewl mygh nem egyelőytyk, es yegzy az oly ayo'tatus leelkőt ky myndeneſtewl foghwa meg őly magaat ez vylaghnak, kyről zent pal emlekőzyk [†] őllyeetők meg az ty teſtőtőket kyk ez feldőn vannak, az az hogy ſemy akarattyanak ne engheggyetek. Mert mykoron az teſty baromſaagh zabad akarattyan yaran, megh őly az lelkőth De az zyz maria azzonywnk olly yghen ydeghőn es meg hydegewlt vala ez vylaghnak, hogy zent Anſelmus doctornak mondaſa zerent ſoha ſemy zeplew hozyaa nem feere. Sem erdeghy keſeertet kőzel hozyaa nem mehete, azert meeltan mondatyk ew rola az iſteny ſentencia kyt meg yrt Moyſes elſew kenyweenek harmad rezeebcn: ez leezen az azzonyallat ky megh tőry az te feyedeth kynek byzonſaga bel teleek az eedes zyz mariaban, nagyobban ez may napon, mykoron tellyes parancholatot veen ew raytok wr iſtentewl, mynt feldnek meennynek es poknak kyralne azzonya. Deo gracias |

Azon Innepnek ewangelioma

Ez may zent ewangeliomot yrtta meg eredet zerent zent lucach kenyweenek tyzed rezeeben es leen tamadattya azon ydőben, mykoron Criſtus Ieſus yaar vala harmyncz eeggyed eztendős koraban. Zyz zent lucya azzon napnak elette nyeegyed nappal. Ezen zent ewangeliomnak elette wgy yr zent lucach azon Capitulomban. El bochathwan Ieſus az hethwen keth tanoythwanyokat ketten ketten kyẘl valo varaſokra es tartomanyokra hogy predicallanaak iſtennek zent orzagaat. Haza terween nagy eremmel mondanak ew eedes meſtereknek wram meegh az erdeghők ees enghednek mynekewnk az te newedben. Es monda ewnekik Ieſus, yme hatalmat attam tynektek hagdoſny kegyokra es ſcorpiokra es az pokolbely ellenſeeghnek mynden ereyn Es ſemyt tynektők nem arthnak. De maga abban ne akaryatok ewrẘlny hogy az fertelmes lelkők enghődelmeſek tynektek De azon ewrwllyetek hogy az ty newetők yrwan vannak meennyeknek orzagaban. ymaran ennek wtanna kőwethkőzyk ez may zenth ewangeliom De annak elette eellyen nemew kerdeeſewnk tamad doctoroknak veelekődeeſek zerent. Mi oka hogy eellyen ewangeliom olwaſtatyk ez may zent Innep napon, kyben ſemy emlekőzet nem leelettetyk az zyz marianak menybe menetyről. Doctorok reea felelnek harom okokbol lenny. Elezer, mert ha bewtew zerent valo magyarazattal nem ylleneek lenny, De maga peldazat zerent yllyk es alkolmas. Mert mykeeppen az zyz mariaban mynd ez vylaghy eelet mynd lelky eelet tekeelleteſſeegghel volt, annak okaeert hozya előwe az ket ſororokat, kykben ees meg pedaztatanak ezen eeletők, kykről az zent. Maſod oka: mert az teb ynnepy kőzőt eztendeeg chak ez may zent Innepnek nynchen twlaydon valo ewangelioma. Harmad oka leen az zent ewangeliomnak vtolſo alkolmas yghey hol ott wgy mond Maria felette yob reezt valazta maganak, ky ſoha el nem veetetyk ew tewle, ky bel teleek ez may napon mert az erek mennyey dychőſeeghnek legh yob rezeere ylteteek ew zent ffyanak yoghyara. Dychőẘlt teſtben leelekben mynden ketſſeegnel kyl ||

AZ ydőben meene be Ieſus nemynemev varaſban es egy 478
martha newő azzonyallat fogadaa ewteth ew hazaban es ewneky

vala egy maria newȏ hwga ky ees ylween ew wranak labaynaal halgattya vala ewneky bezeedeeth Martha kedeeg ygyekȏzyk vala gyorſſ zolgalathoz ky megh alwan monda: Wram nynchen ee teenekȏd gondod rola hogy az en hwgom chak ennenmagamat hagyot zolgalny, mongyad azert ewneky ees hogy ſegȏhȏn enghemet. Es felelween wr ieſus monda ewneky. Martha Martha yghen zorgalmas vagy es haborgattatol ſok felee gondolkodwan De maga chak eegy akky zykſeegh Maria yob reezth valaztot maganak ky el nem veetetyk ew tewle.

Sermo primus.

Que eſt iſta que aſcendit de deſerto delicys afluens in nixa ſuper dilectum ſuum. Cant. VIII Wr Ieſus Crſtuſban es ew eedes zent zyleyeeben, en tyztȏlendew es zerelmes atyamffyay. Ez yelen | Valo zent ygheeket kyn ty zerelmeteknek elȏtte el kezdeem bezeedemnek magyarazattyaat yrtta megh bȏch zent leelek wr iſtennek yhleſeebȏl azzonywnk zyz mariarol zerzet kenyweenek nyolczad reezeeben es veetettenek ez may zent ynnepnek meltoſagara my lelky erwendetȏſſeegewnkeerth, kyknek bewtew zerent valo ertelmey ezenkeppen vannak, kychoda ez ky ffeel yew az pwztabol mynden gyenyerwſeegȏkkel beewȏlkȏdween ragazkodwan ew zeretȏyeenek nyakara Meel zentſſeeges kerdeeſnek ygheyt eenȏkleek az meennyey dychȏſeeges hazanak palogary el ameelkodwan es chodalkodwan eellyen nagy meltoſſagos tyztȏſſeegen kyhȏz haſonlatoſt ſoha ſenky kȏzzȏlȏk ſem latot vala ſem hallot vala kezdettewl foghwa O zerelmes atyamffyay haat my myt tegyewnk es myt zollywnk ez may napnak meltoſſagarol es dychewſeeghes tyztȏletyrȏl, mynemew dycheerettel magaztallyok ffel az my kegyelmes zylenkkel eedes azzonywnkkath ky feldneel meennyeel es myndden teremtȏt allatoknaal meltoſſagoſb Byzonyawal feelȏk raytta hogy reezeſȏk ne volnank az bȏlchnek mondaſaban. Nem zeep nem kellemetes az iſteny dycheeret az byneſnek zayaban. Ez may nap kedeeg mynd az wr iſtennek mynd az zent angyaloknak mynd zent malaztban eelew hyweknek yghen dycheeretes tyztȏletes. De leegyen wgy meegh ees en tyztȏlendew atyamffyay bator tawol leeween meeg ees nem keel vezteglenyewnk ez Iſten zylew zent azzonywnknak tyztȏſſeegheeben. Meg gondolwan zent paal apoſtolnak

mondaſaat II Cor III Mynden tehetſſeegewnk wr iſtentewl vagyon azert folyamywnk wr Criſtus Ieſuſhoz hogy leegyen yrgalmas hozyank es engheggye malazttyaat mynekewnk kynek myatta vylagoſoha meg my || Zywewnketh elmeenketh hogy zolhaſſwnk 479
mondhaſſwnk es eenekôlheſſewnk melto dycheeretôketh ew tyztôlendew zent zyleyeenek es my nagyſagus azzonywnknak meltoſſagus emlekôzetyre Ew zent azzonſaganak meg azonkeppen kenyereghween hogy ſegheeycche meg ew zeghen bynes zolgayt nyerween ew zent ffyatwl bochanatot es zent malaztot hogy myndden lelky ayo'tatuſſaggal es eremmel vygaſaggal dycheerheſſek ewtet ez may nagy tyztôſſeegeenek napyan Azon valo byzodalmwnkban

Harom rend bely tanwſagwnk leezen bezeedewnknek rezeeben zolwan az eedes zyz maria azzonywnknak ez vylagbol kymwlaſarol. Elſew reeze leezen kywaltkeeppen valo malaztoſſagrol. Maſod leezen ygaſſagus byzonywlaſrol Harmad ew zent ky mwlaſanak moggyarol. Mondaam hogy elſſew tanwſagwnk leezen az eedes zyz marianak zent halalarol valo emlekôzetyben malaztoſſagrol, az az mynemew nagy kywaltkeppen tyztôletes malazttal zeretee wr iſten az ew zentſſeeges zyleyeet ew ky mwlaſanak ydeyn. Mert nem ollyan okok alat es zykſeegôk nyomdokywal tôrteneek az ew zent ky mwlaſa mynt kôzônſeegghel megh vagyon ſentenciaztathwan termeezet zerent. Mert yollehet zent paal apoſtolnak mondaſa zerent [†] el veegheztetôt wr iſtentewl myndden embernek egyzer megh halny yeleſſen ymez harom hozyaa fonalodot keſerwſeegôkkel. Elezer keſerwes faydalommal. Maſodzor zomorw banattal. Harmadzor reettenetes feelelemmel

Az elſewrôl wgy haymo doctor magyarazwan az zent Ianos lataſaat, hoǵ ez vylaghon nynchen ſemy keen ſemy keſerwſeeg nagyob mynt embernek halala yeleſſen ky eeth gonozwl eelt mert nem keewe keetelen az leleknek el keel valny az teſthnek baratſſagatwl zyweenek meg keel haſadny az ereknek es ynaknak megh keel zakadoznyok es az erzeekenſeegôknek | Mynden gyenyerwſeeges eeleeſôktewl meg keel foztathnyok O zerelmes atyamffyay howa leezen akkoron ez wylaghnak zerelmes eelete kyhôz ellyen yghen ragazkottwnk?

Az maſodykrol wgy mond Solmus newô doctor. Az halal-

nak erőſſeege koron *mondhatatlan nagy keſerẘ* banath tamad embernek ew leelkeeben *kylemb kylemb vyzzaa* vonyaſnak gondolatoknak es *keſeertetőknek haborgataſaerth* Mert Arxtes meſternek II de anima mondaſa zerent lattya hogy el keel zakadny ez vylagtwl kyt termeezet zerent mynden kewan es ſemywel megh nem ſegheythety ennen magaat. O zerelmes atyamffyay gondolhattyatok ee mynt vagyon akkoron embernek dolga mykoron eegy yo barattya ſem leezen vele Egy zeretőye ſem leezen vele, kyk eet eelwen myndenben ennen magokat ayanlottaak. De ſem yozaga ſem morhaya akar meely kazdag volt ees: kynek myatta magaat ky valthatnaa. De ha yot awagy gonozt tett, azok vele vannak. O kegyelmes wr iſten meely hamyſ ez vylagh mynd ew benne valokkal. Erről emlekőzyk bőlch eeggyk kenyweenek neegywen eeggyed rezeeben Eccl XLI O mors quam amara eſt memoria tua homini ſbam habenti. O zernyẘ halaal meeľ keſerew az te emlekőzetőd morha tarto embernek thwdnya yllyk kyt nehezen kereſőt es ſok gondal nagy faradſaggal. Ezenkeppen egy zem pyllantaſban meeľ hamar mynd el vezty.

Az harmadykrol erthween mel reetteneteſ feelelmew leegyen wgy mond Arxtes III eth omnium terribilium mors eſt terribiliſſimum. Myndden reettenetes allatok között mynddenneel reettenetesb az halaal, kyth Seneka meſter mondaſa zerent Epla XXX Senky eegyeb yo keddel nem varhat hanem ky annak elette zerywel hozyaa zerzy magaat, kyről wgy mond zent Beda doctor magyarazwan zent Tobyas patriarchanak mondaſaat. Ha az meg feezẘlt wr Ieſus Criſtuſnak kerezthffayan yelen vala az pokolbely Sathan. hol oth ſemyt nem talala eegyeb zentőknek halalara meg azonkeppen el bagdacholwan ha myt kaphatna. Haat mynt leezen az zegheen byneſeknek dolgok feelelmők reetteneſeegők: Vala ky ezeket hallya yol ezeeben veegye magaat. |

480 Imaran terween az eedes zyz marianak dycheereteſ meltoſſagara, doctoroknak magyarazattyok zerent az termeezethnek halalaban valo faydalomnak keſerẘſeeghnek es rettenetés feelelem ellene harom kywaltkeppen valo malaztoſſaggal zeretee az ew zent annyaath ew halalanak ydeyn az wr iſten. Elſſew malaztoſſaag mondatyk hoǵ ewtet faydalomnaal kyl valo halallal akaraa ky mwlny nagy gyenyerẘſeeges eedőſkődeeſſel Maſod

malaztoſſagal zeretee hogy ewtet keſerẘſeegnel kyl akara ky mwlny nagy ewrwo̊ndetes vygaztalaſſal. Harmad malaztoſſaggal zeretee hogy rettenetes feelelemneel kyl akaraa ky mwlny nylwan valo batorſaggal. Mondaam elſew malaztoſſaga leen az zyz marianak ew ky mwlaſaanak ydeyn termeezethnek felette hogy nagy lelky gyenyerewſeeges eedeſko̊deeſſel mwlneek ky meg fyzethween az teſthnek adoſſagaat, hogy mykeeppen az gyarlo meg bomlot termeezethnek fo̊rtelmeet nem yſmerhetee azonkeppen az halalnak faydalmaat ſe ereznee ez el veegezo̊t ſentenciat. Byzonoyttyaat thwdnya yllyk żent Albert Ieronimos, Damaſcenus mondwan lehetŏt az wr iſtennek malazttyabol hogy az nagy tekeelletes iſteny zeretethnek es lelky elmeelko̊deeſnek el eedo̊ſo̊do̊t tyzeſſeegeebo̊l kyben akoron volt foglalatus ſemy faydalmat ne erzo̊t leegyen az el valaznak ydeyn. Mert termeezet zerent 2-m Arxtem keth ero̊ſſ hatalmas yndwlat vagyon emberben, feelelem es zeretet. Ha mellyk ero̊ſſeb leend az maſykat meg gyo̊zy. Byzonſaag reea zent paal apoſtol [†] mondwan kewanok ky feſleno̊m es Criſtuſſal lennem. Azon ygheeket meeltobban mondhataa az eedes zyz maria kyben tellyeb es beeweb vala az ew zent ffyanak zeretety. Azert ott az halalnak faydalma megh nem maradhatot ſem feelelem ſem keſerẘſeegh ſem betegſſeegh ſem eegyeb teſty zykſeeg. De nagy eedeſſeeggel nagy batorſaggal nagy eremmel es nagy halaa adaſſal terdeen alwa kezeyt zemeyt feel ffygghezthween mennyeknek zent orzagara. adaa wr iſtennek zent leelkeet eellyen dolgot olwaſwnk remethe zent paal ewſewnkro̊l ees az pwztaban hogy terden alwan zemeyt kezeyt ffel emelwen mwlt vona kywe ez gyarlo vylagbol. |

Maſod malaztoſſaga az eedes zyz Marianak mondatyk nagy erwendetes vygaztalaſa. Mert doctoroknak mondaſok zerent ſok keeppen valo vygaztalaſa leen ew zent halalanak ydeyn, mert az zent apoſtolok yelennen valanak mynt meg hallyok, az zent angyalok yelennen valanak wdwart alwan mynt zent azzonyoknak zent Dyenes doctornak mondaſa zerent, kyro̊l ſok doctoroknak mondaſokat talallyok, thwdnya yllyk zent Iero. zent Gergel zent Ber. Haymo Anſelmus eegy veegre ſok keppen zolwan es mondwan: ha nagy ſok dycho̊ſeeges zento̊knek es hyẘ neepeknek halalokra. ſokzor olwaſwnk zento̊knek meennyey an-

gyoknak, ennen maganak ees az Criſtuſnak yewnyôk: awagy az hyẘ leeleknek vygaztalaſaara awagy eerdemleſeere, awagy ellenſeegtewl valo otalmazaſra awagy eegyeb zykſeeghnek zolgaltataaſaara, awagy ew lelkôknek meenyben vyteleſeere nagy dycheerettel es zeep eenekleeſſel. Haat myt gondolhatwnk az eedes zyz maria azzonywnknak ky mwlaſanak horayarol. Nagy bynnek es zemeeremnek aloytta vona maganak vala ky meennyen felden zabadoſ ott nem lehetôt volna, kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor. Meeltan veelyk nekyk hogy mykeppen Criſtus Ieſus meenybe menety koron az menyorzaagh pwztan maradot volt zent angyaloktwl. Azonkeppen az zyz marianak ew ffel vytelety koron. Harmadzor akkoron leezen mykoron Iſtennek zent ffya ez vylagot megh yteely es ſoha tôbbee, kyre eegyeb byzonſagot nem zykſeeg kereſny

Harmad malaztoſſaga az zyz marianak hogy Byzonnyal megh yſmerte leegyen az termeezet halalaat nagy erwendetes batorſſaggal mynden ffelelemnel kyl De ynkab Criſtus Ieſus zent ffyanak zerelmeeben gheryedezween twdwan varya vala az aldot horaat, kyt wr iſten kezdettewl foghwa az ew
481 halalara ‖ Megh zentôlt vala zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps [†] Ez az zent valaztot nap kyt wr Iſten teremthe erẘllyewnk es vygaggywnk ew raytta meeltan zerelmes atyamffyay, mert myndden teremtôt allatok de meeg ennen maga az felſſeegôs teremtew zent haromſaag ees ewrẘle vygada ez may napon. Ewrẘle es vygada ennen maga ees az eedes zentſſeeges mennynek feldnek kyralnee azzonya nagy halaadaaſſal hogy ew ollyan nagy meltoſſagus tyztôſſeegre veetetôt vona ffel myndden teremtôt allatoknak felette. Azeert yllyk mynekewnk ees ez may napon lelky ewrwôndeteſſeegben egyelôdnewnk, es az my eedes azzon zylenknek ayoytatus zywel teſtel es leelekkel zolgalnwnk hogy az ew zent ffyawal bekeelteſſen meg es nyeryen vygaztalo zent leeleknek malazttyaat

Maſod reeze bezeedewnknek leezen ygaſſus byzonwlaſrol. Myeert megh hallook hogy wr iſtennek zent zyleye byzonſaggal megh koſtolta vona az halalnak venerekeet. Ez eellyen byzonyos dologh mellee kylemb kylemb kerdeeſek tamadnak kyk mynd my Idweſſeeges tanwſagwnkra lehethnek.

Elſſew kerdees my ydôben mwlt leegyen ky ez vylagbol

az zyz maria azzonywnk Ez kerdeeſre doctorok harom keeppen felelnek

Elezer Epiphanius wgy mond hogy mykoron az zyz maria Criſtus Ieſuſth zyzeſſeeges meheeben fogatta tyzen negy eztendős volt es tyzen ewtődygben zylte ez vylagra. Annak wtanna eelt ew vele xxxiii eztendeegh. Es ew zent halalanak wtanna eelt leegyen xxiiii eztendeegh Es ezenkeppen lxxii. eztendős lőtt leegyen mykoron ky mwlt ez wylagbol.

Maſodzor zent Agoſton doctor es Fran. Maro zolwan rola azt mongyaak hogy liiii eztendős volt vona ew ky mwlaſaanak ydeyn ez vylagbol.

Harmadzor mynd kezenſeeggel eegy veegezőt keeppen zolwan rola, kynek ereſſeegheen megh ees keel allanywnk | Hogy ew zent ffyanak halala wtan eelt xii eztendeegh my ydeyglen az zent apoſtolok ees predicallottak Sydoſagban. Es azonkeppen hathwan eztendős koraban vytetőt ffel menynek magaſſaban. Ezent kőwety es vallya egheez anya zent egyhaz ees.

Maſod kerdees. my oka hogy wr iſten addeegh hatta eelny ez vylagon. Erre keth keeppen felelnek doctorok. Elezer Az zentőknek es zent apoſtoloknak ſeghedelmőkeert hogy mynd akkoron yelen valokat es mynd wtanna valokat tanoytana yntene es ygazgathna az zent hythnek erőſſ ygaſſagara es eegyeb lelky yozagoknak tekeelleteſſeegeere Es hogy Beda doctornak mondaſa zerent ha mykoron az zent tanoythwanyok kőzőt kethſeeges veelekődeeſek tamadnanak, hozyaa menneenek mynt kegyes annyokhoz es bőlch meſterekhez ygazgathny ky myndden kethſeegőt meg feytene ewnekyk. Maſod okaeerth vetyk ſok eerdemnek es zent Coronanak győ'teſeerth. Mert twggyatok zerelmes atyamffyay hogy chak eet ez vytezkődew vylagon vagyon helye az eerdemnek győ'teſeenek es nem az maſ vylagon. Eeth haznos az penitencianak mwkaya vyſeleeſe terhe nem az maſ vylagon. Annak okaert az zyz maria azzonywnkrol olwaſſok mondot lenny hogy vala my erdeme es Coronaya volna leelky yozagokeert mynd ezen vylagon es nagy mwkawal gyeytette vona.

Harmad kerdees meely napon Es ha meg dychőwlt teſtben leelekben ffel vytetőt leegyen ee awagy nem. Az elſew

ponttra reea felel Fran. Maro, hogy vaſaarnap ky az teb nap kôzôt nagyobban megh zentôltetôt az wr iſtentewl ſok dolgokeerth Elezer mert mykoron wr iſten mennyet feldet es zent angyalokat teremte az nap nywgoweet mwkayatwl Gen. [†] Maſodzor mert az zyz marianak meheeben Iſten emberree leen Harmadzor mert azon napon zyleteek azon napon tamada ffel meenybe meene es az zent lelkôt ez vylagra bochataa. Azon napon yteely megh ez vylagot ees Myeert zerelmes atyamffyay mynd ezeknek kôzzôle ez vylagon nagyob dologh nem leelettETeek mynt ez may tyztôſſeeg. Zykſeeghnek es alkolmaſnak lattateek hogy az eedes zyz marianak tyztôletes nywgodalma azon
482 napon leene. Az kerdeeſnek a maſodyk || Reeze vala hogy ha dychôwlt teſtben leelekben ffel vytetôt leegyen ee Errôl kylemb kylemb doctorok kôzôt ſok veelekôdees volt kyk yraſokat ees hattanak wtanna kyk kôzôl zent Ieronimos doctor eeggyk mondwan twggyok hogy az Bodogh zyz maria ky mwlth ez vylagbol. De ha az teſtben leelekben valo ffel tamadaſa tellyes leegyen nem valhattyok, de wgy mynth kethſeegôt iſtennek yteeletyre haggyok. Azert zerelmes atyamffyay az ſok velekôdeeſbôl eegy byzon dolgot valazthwan eegheez kerezttyenſeegben valo zent doctoroknak ygyenlewſeeggel anya zent egyhazzal es romay zent zekkel az my hytewnknek remeenſeegewnknek es ayo'tatoſſagwnknak ereſſeegeere nylwan vallyok es hyzyôk az eedes wr iſtennek zentſſeeges zyleyeet azzonywnk zyz mariaat teſtben leelekben tellyes dychôſeeges lenny, kyt eellyen byzonſagokkal ereſſôytewnk, kynek vala ky ellenne mondand wr iſtennek ez az dychôſeeges zent annyanak haragya zallon reeaya.

Elſew byzonſaagh hogy yllyk vala azt tenny wr iſtennek hogy az zyz mariat ollyan dychôſeeggel tyztôlnee, mondatyk atya myndenhato wr Iſtennek meltoztataſa ky ewtet meegh kezdethnek elôtte az ew veeghetetlen hatalmaſſaga zerent tehetſſeege zerent es akarattya zerent wgyan arra valaztaa mynt az zent epiſtolaban meg hallook proffeta zayabol. Az iſteny bôlcheſſeeg nem akaraa ewtet az tôb termeezettel ſemye lenny de az ew zent yowoltabol alkolmas leen Dychôſſeeggel ffel vynny.

Maſod byzonſaag az ew zent ffyanak Ieſuſnak kegyes volta ky el veeghezôt parancholat zerent ky atta vala Moyſes proffetanak atala [†] myndden ffywnak ew zyleyt tyztôlny

kyt nem ylleek ew ffeelſſeegeenek es meg zeghny. De myndden ffywy zeretettel bel tellyeſőyteny es legh yob es tyztőletőſb herre ew zent orzagaban az ew kegyes es zerelmes zyleyeet ffel magaztathny mert az zyleknek bőcchewletők az ffyaknak tyztőſſeegők |

Harmad byzonſaag tamad az zyz anya marianak tyztőſſeege felől, Mert nağ ſok meltoſſagabol ees erdemly vala azt az eedes kegyes zyz maria Eleezer az ew embery termeezetynek nagy meltoſſagus voltabol kywel myndenek felẘl mwl vala Az ew zentſſeeges teſteenek dragalatus voltabol, kyben az ew zent ffyawal nemykeppen ygyenlő vala quam continens cum contento, myert hogy iſtennek lakozo hayloka vala. Az ew zeplőtelen tyztaſaganak artatlanſagabol ees mert zeplőtelen yeween ez vylagra wgyan zeplőtelen, mynden főrtelemnel kyl leen mynd zyleteeſe mynd eleeſe. Towabaa eerdemnek es zent Iſteny zeretethnek meerhetetlen voltabol, kykben mynd angyalokat mynd embereket felẘl mwl vala. Es ſenky ollyan rokon kőzel nem leeletteteek termeezetben tyztaſagban malaztban yozagban es eerdemben az ew zent iſten ffyahoz mynt ew zent Azzonſaga Azeert nem yllyk vala hogy hamwaa es porraa lenne az eegyeb byneſekkel Nem yllyk vala hogy feergheknek lenne eetke az iſteny zenthſeeghnek edeenye, kyről wgy mond zent Agoſton doctor En myneere latom es ertőm Myneere gondolom kyt yot ees hyzők az zyz marianak leelke tellyes feeneſſeegben es dychőſeegben vagyon byrwan Criſtuſban az ew teſteet termeezetyt. Azeert zerelmes atyamffyay es az zyz maria azzonywnknak ayo'tatoſ zolgay hywey Ezt hyggyek ezt tarchok anyazent egyhazzal ſoha az zyz zylenknek hatalmas es yrgalmas zarnya alol el ne tawozywnk, kyről wgy mond zent Ber. doct. Mynden dolgaydban mariat gondollyad mariat hyyad mert ewtet kőwethwen el nem teewetz. Gondolwan el nem vetenyől, ha ew tartand el nem eſől, ha otalmazan meg nem rettenz, ha vezerlend meg nem faratz, ha kegyelmezend eerdemet győsythetz, ha ygazgatand el eerhetz. Es ezenkeppen tennen magadban meg byzonoythatod meely haznos leezen az zyz marianak zent neweeben byzny engheggye wr iſten.

Harmad reeze bezeedewnknek mynt fewlẘl meg vala feyezween leezen az zyz azzonywnk maria ky mwlaſaanak moggyarol my modon leen wr iſtennek el veegezőt akarattyabol ||

483 Sequitur legenda.

Mykoron az aldot zent Nap el kôzelgetôt vona wgy mynt nemynemew termeezet zerent valo yndwlatbol az eedes Iſten zylew zyz Anyanak zyzeſſeeges zywe lelke megh erzee es mynden teſty yzek megh yndwlanak ew benne, zent zywe lelke remewle nagy kewanatoſſagra elmeye nagy ayo'tatuſ gondolattra, zeep zemey nagy ſyralmas kenyhwllatokra Es ez vylaghy eelete meg wnaſnak neheſſeegeere, nagyobban kedeegh az ew eedes zerelmes zent ffyanak zent zyneenek es nayaſſaganak yſmeretyre kykrôl mykoron zorgalmatoſſaggal gondolkodneek Megh tekeentee es megh halgataa ewteth az ew dychewſeeges zent ffya Es azon horaban el kyldee zent Gabriel archángyalt ky ynkab yſmeretes vala ky ewtet mynt ollyan tyztôlendew azzonyaat nagy meltoſaggal Idwôzlee es mynd lelkeeben teſteeben megh vygaztalwan monda En tyztôlendew yo aldomaſth hoztam az te dychôſeeges zent ffyattwl merth meg halgatotta myndden kenyergheeſôdet es kywanatoſſagodat es hamar ky veezen ez gyarlo halandoſaghbol az erek halhatatlanſagra. Annak yegyeere hoztam ez palma ffanak agaat paradychomnak kerteebôl, kynek aga boga feenlyk vala mynt az zeep feenes ezyſt, leweley ollyanok valanak mynt az eghy zykrazo Cyllagok, kyt paranchol vynny az koporſſonak elôtte, myg az temetew herre ywthnak. Azokat lathwan es halwan az mennyey dychôſeeghnek kyralne azzonya, ottan terdre eſeek es nagy eedes halakat ada raytta wr iſtennek es az ew zerelmes, annak wtanna meg kôzônween az zent angyalnak ees zolgalattyaat es eellyen kereeſeket keere. Elezer hogy az zenth apoſtolok annak elette ew hozyaa gyewllyenek. Maſodzor hogy az tyztwlatlan lelkôknek zynôket ne laſſa, kybôl ewneky zomorwſaga tôrtennyeek ew | Zent halalanak ydeyn. Azt halwan felele ewneky az zent angyal mondwan Oh tyztôlendew azzonyom myre ſeeled ewket lathny ha az ew feyôket myndeneſtewl foghwa meg tôrted es myndden hatalmokat labayd alaa nyomottad. De maga leegyen te zent akaratod. Az zent apoſtolok kedeegh mynd hozyaad gyewlnek az te kywanſagot zerent es annak wtanna bwlchw veween az zent angyal el meene onnan. Azon horaban zent Ianos ewan. predical vala Epheſomba Es yme eegy

feenes kőd ffel emelee ewtet helyeeről es tewee le az zyz marianak Cellaya előt es bel menween megh yelentee ewneky azzonywnk hogy ky mwlando volna, hogy azt hallotta volna zent Ianos ottan le eſeek es ſyrnya kezde es nagy ſohazkodaſſal monda. O felſſeeges wr iſten ha eetth volnanak az en atyamffyay az zent apoſtolok hogy tehetneenk melto tyztőſſeegőt a'my tyztőlendew azzonywnknak, yme azonkőzben az zent apoſtolok mynd az aytoo előt termeenek Iſteny hatalmaſſagbol es el chodalkozanak raytta egy maſth lathwan my dologh volna. Es mykoron bel meentenek volna nagy tyztőſſeeggel Idwőzleek Criſtuſnak zent annyaat mondwan Idwez leegy myndden iſteny malazthnak zent zyleye es yrgalmaſſaghnak fondamentoma wr vagyon te veled te wagy aldot myndden azzonyallatoknak kőzőtte Ottan felele az eedes zyz anya ees mondwan Idwőz leegyetők ty ees az en zerelmes zent ffyamnak valaztot zent tanoythwany Es mykoron meg twttaak volna zent Ianoſtwl hogy ky mwlando volna megh reemewleenek raytta Es az zent leeleknek yndwlattyabol kywel tellyeſők valanak halaa adaſra kezewleenek ky mynd ew malaztoſſaga zerent. Es előwe alwan zent peter apoſtol, nagy bwzgo leelekkel monda Idwőz leegy es ewrwl wr iſtennek bodogh zent zyleye meennyey lakodalomnak valaztot yegyeſe harom zynew iſteny eekes vylagoſſaghnak gyerttya tartoya kynek atala mynddennek ky yelentetőt az erek dychőſeeghnek veeghetetlen feenlyeeſe es azt meg mondwan tebbet nem zoola. Maſodzor előwe alla zent paal apoſtol || Es 484 monda Idwez leegy Es ewrwl Iſtennek zenthſeeges annya en vygaztalaſomnak megh nyerőye yollehet Criſtuſt teſtben ne lattam leegyen De mykoron teghed latlak ollyan mynt ha ewtet lathnaam ol nagy byrodalmam vagyon. Harmadzor mynd az teeb apoſtolok előwe allanak es eegy zywel leelekkel mondanak my ees azt vallyok Idwez leegy es ewrwl' wrwnk wr iſtennek Bodogſſagus zent zyleye. Idwez leegy menynek feldnek kyralne azzonya. Idwez leegy zentſſeeges győker kyről yſayas proffeta emlekőzyk kytwl mynd ez zeeles vylaghnak erek vylagoſſaagh tamada. Vygagy ymaran O dychőſeeges es myndennel felette zeepſeeges meeny el ymagy iſtent my eerettewnk es mynd ez zeeles halando vylageert es annak wtanna mynd feyet haytanak ewneky nagy alazatoſſaggal.

Hogy mynd ezek meg lettenek volna zent Alberth pyſpeknek mondaſa zerent aż eedes Iſtennek zent zyleye oltary zentſeegốt veen hozyaa nagy alazatoſſaggal es meg kenetteteek mynden zentſſeeges parancholatyban es dolgayban meg aldwan az wr iſtent Nagy eedes halakat adwan̄ ew felſſeegeenek az zentốket ees meg vygaztalwan kyk akkoron ott valanak ſyrankozwan hogy ne bankodnanak az ew halalan. Annak wtanna tereytee bezeedeet az ew zerelmes zent ffyara mondwan. O ennekem en zerelmes ffyam Ieſus, en wram en Iſtenem es en zywemnek leelkốmnek eeggyetlen eegy ewrốme es byzodalma Ime az te aldot kezeydbe adom es ayanlom az en lelkốmet veed hozyaad ewtet kyt mynd eddeeglen zeplốtelenẘl meg tartottal es otalmaztattal az te zent malaztoddal, keerlek tarchad meg ez teſtốt ees kyben te zent zemeelyed zerent meltoztataal lakozny. Es vyǵ ffel ennen ymaran te hozyaad hol te vaǵ lakozwan hogy leheſſek te veled mynd erekkee. Es hogy ez eedes ayanlaſokat el veegezte volna mynd az zentốkkel kyk ott valanak zerzee magaat zent ymachagra nagy veztegſeeghel es azonnal az ew zent zywe leelke oly nagy mennyey es iſteny gheeryedeteſ zerettel es tyzes bwzgoſaggal teleek be, mynt ha yngen ez | Vylagon awagy teſtben ſem volna. Mykoron azert azonkeppen az zent ymachagban el merewlt volna, yme eeynek harmad horayan el yewe hozyaa az aldot kegyelmes wr Ieſus menynek feldnek es mynden teremtốt allatoknak hatalmas kyrallya az ew kyralne azzon zerelmes zent zyleyeehez nagy Iſteny feenes dychốſeeggel es mynd az mennyey zent orzaghnak palogarywal, dycheeretes zeep ee.ekleeſekkel. Es nagy eedes bezeeddel monda wr Ieſus ew zerelmes zyleyeenek Veni dilecta mea. electa mea ſponſa mea, Columba mea Et ponam in te tronum meum qr valde concupiui ſpeciem tuam. Yew' el en zeretốm en valaztottam yew' el en zepſegốm es en galambom hogy veſſem reead az en nywgodalmas zekemet, merth felette meg kywantam az te zynedeth. Azth halwan az aldot zyz maria naǵ eedes zywel leelekkel felele es monda. Paratum cor meum deus meus paratum cor meum ꝛc. O en eedes iſtenem keez az en leelkem keez az en zywem halwan az te zeep zozatodnak zengheeſeet, yme ymaran ez napſagtwl foghwa bodognak mondnak enghemet myndden nemzetốt. Monda eſmegh wr Ieſus nagy ffel zowal: yew' ky az pwztabol en zeep

zerelmes yegyőſőm, ydee ymaran hogy koronaztaſſaal myndden zenthſeeges erdemed zerent es orzagoſ erekkewl erekkee. Felele az zeplőtelen zyz maria es mond, keez vagyok en wram es en iſtenem, hogy erekkee az te zent akaratodat teegyem Es zent Myhal archangyal nagy tyztőſſeeggel előwe yarwlwan az zent leelkőt el valaztaa az bodog edeentewl es zalloytaa az aldot wr Ieſuſnak őleeben. Azth lathwan az zent apoſtolok hogy ky mwlt volna nagyon el keſerődeenek es ereſſen kezdeenek ſyrnya mondwan O prudentiſſima virgo magiſtra noſtra quo progrederis Et Cui nos mater venerabilis deſolatos relinquis, precamur te eſto memor noſtri O domina magnifica. O zerelmes atyamffyay kyk ez yraſth hallyatok veſſeetők reea gondolattokat || Mynemew nagy 485 fohazkodaſſal es eedes leelekkel kenyereghnek vala az zentek az kegyes zyz maria wtan kyaythwan es mondwan O bőlccheſſeeghes zyz es my eedeſſeeges meſterewnk howa meegy howa ſyetz es kynek hatz el mynket arwaywl zyz anyank? De ha ymaran az te zent ffyadhoz kewankozol keerewnk azon teeghed nagyſſagus azzonywnk emlekőzyeel meg my rolwnk es ymagy erettewnk. Mykoron ezenkeppen ſyrankoznanak, monda az mennyey felſſeeges Ieſus kyral az ew zent tanoythwanynak hogy vynneek az teſtőt Ioſaffhatnak vőlgyeere es ott meg varnaak harmad napygh. Azzonywnk zyz marianak byzonnyal valo halaal zenwedeſeeről wgy mond Nagy zent Dyenes doctor zent paal apoſtol tanoythwanya ky akkoron yelennen volt es zemeywel latta yrwan zent Tymoteus pyſpeknek In diuinis nominibus Mykoron az iſtennel tellyes zyzeſſeeghnek annya halalara ywtot volna ew lelke zerent az iſteny lataſban el ragattathwan es yme nagy feeneſſeegh zalla reaya menyből es teſty erzeekenſeeghy zerent ollyan leen mynt az holth es azonkőzben az iſteny latas kőzőt az bodog leelek el valeek az teſtwl Mert yelennen vala Criſtus mynd az mennyey zent bodogh wdwarral Es az zent apoſtolok ky mynd mywoltok zerent nagy meelſeeges dycheeretőt mondanak az zyz marianak tyztőſſeegeere Annak okaert teſtben es leelekben nem ottan ffel vyteteek az mennyey paradychomnak eremeeben De egy kewes ydeygh teſtezerent leen Ioſaffathnak wőlgyeben az wtolſo yteelethnek helyeen, kyből megh yſmertetyk hogy byzonnyal halalth zenwedőt leegyen. Es mykeeppen az wr iſtennek zent ffya az halalnak kőzőnſeeges tőrweenyeeből magaat ky nem vette,

ázonkeppen az ew zent zyleyeet ees mynt zent paal byzonſagot teezen rola Sydoknak yrth leweleenek kylenczed rezeeben mondwan. Az el veeghezo̊t dologh: erched az wr iſtentẘl hogy myndden embernek egyzo̊r meg keel halny kyro̊l anya zent egyhaaz | Es wgy eeneko̊l ez may zent ynnepnek zoloſmayaban yollehet az zyz maria ez ydew zerent valo halalt meg zenwette. De maga az halalnak ko̊teleyben nem leheto̊t hogy meg tartatot leegyen ky yſtennek zenth ffyaat zylte ez wylagra. Zent Ieronimus doctor megh azt vallya hogy halalt zenwedo̊t leegyen, ky az ew zent koporſſoyaat latta zemeewel Ioſaffathnak wo̊lgye ko̊zepo̊th kyt maſtay ydo̊ben felette ygheen alaa mondnak lenny az fo̊ld alath ky akkoron az fo̊ld zyneen volt, mert az wo̊lgyeth wgrogyos yzapp ffeel to̊lto̊tte. Mykeppen kedeegh azzonywnk zyz marianak zent teſteet ky vytteek leegyen az zenth apoſtolok es hyẘ neepek: nylwan valo yraſt rola nem talalwnk. De ha volt ees az ſok haborwſagban el teewedheto̊t. Hanem chak a' mynt doctorok ayoytatoſſagbol zolnak rola hyẘ kerezttyen neepnek tanwſagara.` Elezer azert zolwan rola mykeppen ko̊z hiſtoriaban talaltatyk. Mykoron az bodogh leelek teſteetewl el valt volna, harom zyzek kyk az ydo̊ben otth valanak az zent apoſtoloknak engho̊delmo̊kbo̊l fo̊ro̊do̊t zo̊rzèenek hogy azzonywnk teſteet megh fo̊ro̊zteneek yo zokaaſ zerenth Es mykoron le vontaak volna rwhayaat lataak haat oly feeneſſeeggel feenlyk mynt az feenes nap hogy ſenky reea nem neezhet vala, mynd azon atal ees megh fo̊ro̊zteek es zeep zekreenbe zerzeek. Es az palma agath adaak zent Ianos ewangeliſtanak myeert zyz vala hogy az zenth teſthnek elette vynnee. Az zent teſto̊t kedeegh zent pether zent paal apoſtolok vallokra veweek es az teb zent apoſtolok kereſkewrẘl foghwan ky eredeenek Ierwſalembo̊l zent pether apoſtol el kezdee eletto̊k az nemes eenekleeſt zenth Dauid proffetanak mondaſaat Inexitu iſrl de egipto. Domus Iacab. ky megh vagyon irwan az zoltaar kenynek zaaz tyzen harmad rezeeben meel pſalmoſban neegy yeles dologrol emleko̊zyk az zent proffeta. Elezer az elſſew ygaz iſtennek neepeenek es hyweknek meg zabadwlaſokrol. Maſodzor az balwan ymadoknak vezedelmekro̊l, harmadzor az yo hyẘ nepeknek iſtentewl valo aldaſokrol. Negyedzer wr iſtennek valo halaa
486 adaſrol || Kynek magyarſaga ezenkeppen vagyon ky yzrael

egyptombol allelwya Iacobnak haza az ydeghen nemzet kőzzől atta. Es annak wtanna az teb zent apoſtolok az teeb verſeet eeneklyk vala. Az mennyey zent angyalok ees meg zendewleenek az egben dycheerween az wr iſtent es az ew zent zyleyeet. Es bel teleek myndeneknek hallaſaara feld meeny dycheerethnek zengheſeewel. Az zent proceſſiot kedeegh wr iſten be foglalaa feenes kőddel hogy ſenky ewket ne lathatnaa. Mykoron kedeeg az hytetlen ſydook azt hallottaak volna mynd ky fwtanak chodara: mondanak az hytetőnek annyaat vyzyk ky halwa, ky myat a'my nemzetẅnk meg haborodot. De meennyewnk raytot es őllyők megh az chalardnak tanoythwanyt es az teſtőt eegheſſők meg. Az papy feyedelem azt lathwan el ameelkodeek raytta hogy ollyan nagy iſteny tyztőſſeegőt tenneenek neky megh haraghweek azon es nagy zeegyen orczawal rayttok fwtameek hogy az zenth teſtőt le ranthanaa az feldre es azonnal mynt az keth keze megh aza es az koporſſohoz ragada es nagy keent kezde zenwedny. Az teeb ſok neepet kedeeg az zent angyalok megh vakoytaak. Monda azert az papy feyedelem nağ ſyraſſal. O bodogſſagus zent peter keerlek ne wtaal' meg ez maſtany nyomorwſagomban de kenyereg' eerettem az wr iſtennek. Felele zent peter, maſtan foglalatoſok vagywnk a'my nagyſſagus azzonywnknak zolgalattyaban es te rolad nem gondolhatok. De maga ha az nemes wrwnk Ieſus Criſtuſban hywendez es ez ew zyzeſſeeges zyleyeeben hyzőm hogy ottan meg vygazol. Felele ottan hyzők wr Ieſuſban Criſtuſban byzon Iſtennek ffyaban es ez ew zentſſeeges zyleyeeben. azon el zakadanak kezey az koporſſotwl. De meegh es meg maradanak ew karyaynak faydalmy. Monda ewneky zent peter chokold meg ez koporſſoot es mongyad hyzők wr Ieſus Criſtuſban kyt ez zyz meheben hordozot es zyleſeenek wtanna zyzen meg maradot, yme mykoron azt tette volna, ottan tellyeſſeeggel meg vygazeek halaat adwan raytta wr iſtennek | Annak wtanna ada ewneky zent peter eegy agatchyaat az palmaſſabol mondwan meeny el ylleſſed vele az megh vakwlt neepeket vala ky hynny akarangya meg yew zőme vylaga ha ky nem hywendy nem lathat erekkee. Es mykoron azert ky ywtottanak volna az megh hagyot herre le telepődeenek ymatkozwan az harmad napygh.

Erről kylemb kylemb zent yraſbely doctorok emlekőzween

nylwan valo byzonſagot teeznek rola, thwdnya yllik zent Ieronimus ez may zent ynnepro̊l zo̊rzo̊t ſermoyaban, ad paulam et ewſtachium

Maſodzor Cozmas veſtitor, newezeto̊s doctor ky emleko̊zyk rola mykeppen az angyal azzonywnk marianak halalaat meg hyrdette es mykeppen az zyz maria az ſyralmas zento̊ket zent azzonyallatokat meg vygaztalta es aldotta

Harmadzor Conſtantinapol bely zent Germanus pyſpek Nylwan vallya azzonywnk zyz marianak termezet zerent valo halalaat, de rotadandoſaghnaal kyl kynek byzonſaghy voltanak az zento̊k es az mennyey angyalok.

Negyedzer nagy zent Dyenes doctor es azont vallya es byzonyoyttya

Ewto̊dzo̊r zent Damaſcenus doctor peldaat ees veet rola. Mykoron Conſtantinapol bely zent Auguſta kyralne azzon ſok zent egyhazakat rakatatot volna veegre az zyz marianak ees tyzto̊ſſegeere nagy zeep zent egyhazat rakattata Es bel hywataa Iuuenalis erſeket es az ko̊rẘl valo pyſpeko̊ket megh zento̊leeſre mondwan. Hallotok az zentſſeeges zyz marianak teſteet Gethſemany mezo̊n el temeto̊t lenny azert ez kyraly varaſnak otalmara akaryok eede hozny nagy tyzto̊ſſeeggel. Felele zent Iuuenalis erſek Nagyſagus azzonyom reeghy hiſtoriakbol azt hallottok hogy az zent teſth ez feldo̊n nynchen de mennyorzagban chak rwhaya es az zęm fedeel maradot leegyen az koporſſoban. Azt halwan az kyralne azzon rwhayaat ees oda hozataa es nagy tyzto̊ſſeeggel oda helho̊tee. Bodogſſagus zent Agoſton doctor es vele eegyetemben mynd egheez anyazent egyhaz bely doctorok azt vallyaak byzonoyttyaak es tarttyaak my ees velo̊k eegyetemben, kynek dycheeret adaſſeek mynd erekkee Amen. ||

487 Sermo Secundus

Nylwabban valo ayoytatus yſmerethnek es malaztoſſaghnak eerdemleſeerth towabbaa akarwan zolny zerelmes atyamffyay. Az my zenthſeeges azzonywnk zyz marianak menybe menetynek meltoſagarol zykſeegh myndden tehetſſeegewnk vethnewnk az ew bewſeeges malazttyanak bo̊lcheſſeeges tyzeere, kynek myatta meg vylagoſwltathwan meltokat gondolhaſſwnk, yrhaſſwnk zolhaſſwnk ew zent meltoſaganak erek dycheeretyre, hy-

weknek tanwſagokra es my Idweſſeegewnkre Amen. Imaran keel mynekewnk meg lathnwnk es tanwlnywnk mynt leen dolga az zyz maria azzonywnknak ew zent halalanak wtanna, kynek yſmeretyre harom yeles Idweſſeeges tanwſagwnk leezen. Elſew teſtben leelekben valo ffel tamadaſrol. Maſod dychewſeeggel valo menybe menettrôl. Harmad az menyey bodogſſagnak yeles helyeen valo helhôzteteeſrôl es Coronazattrol.

Mondaam elſew tanwſagwnk lezen az eedes iſten zylew zyz marianak teſtben leelekben valo ffel tamadaſarol. kyrôl vetekôdees vagyon doctorok kôzôt es ſokan ketôlkôttenek benne ha ymaran bel tellyeſôdôt leegyen az ew tekeeleteſſeeggel valo ffel tamadaſa. Oka ez merth am anyazent egyhaznak yeles kew ffala zent Ieron doctor kethſeegben haggya es nylwan nem byzonoyttya yol lehet nem tagaggya ees. De az wr iſten hatalmawal lehetſeegeſnek haggya. My kedeegh kôzônſeeges anyazenth egyhazat es kerezttyen zent doctoroknak byzon hyttel valo mondaſokath hyween valwan es kôwethween azt mongyok es tarchok: hogy mynt az kegyelmes iſtennek zent ffya wrwnk Ieſus Criſtus myndden teremtôt allatoknak kyrallya az ſok nyomorwſaghnak es halalnak wtanna halalt zenwedôt a' my Idweſſeegewnkeert, el temettôt volt, es harmad napon twlaydon ew iſteny hatalmawal ffel tamadot teſtben leelekben az erek halhatatlanſagra es ymaran ſoha meg nem haal De orzagol mynd erekkewl erekkee Amen Azonkeppen ylleek ew zent iſteny akarattya zerent, hogy az Iſten zylew zeplôtelen zyz ees Iſtennek zent annya es myndden teremtôt allatoknak kyralne | Azzonya ez vylaghy ſok epeſeeghnek wtanna, hogy az termeezetnek adoyaat az az a' halalt meg fyzethnee el temetethneek es harmad napon Iſteny Ieſus zent ffya hatalmawal ffel tamadna es lenne zol zolonk ez vylaghnak vezedelmeeben lakozook mellet es orzagolwan ew eedeſſ zent ffyawal erekkewl erekkee Amen. Vala ky ennek ellene mondana awagy nem hynnee atkozot leegyen mynd erekkewl erekkee Amen. My kedeegh megh maradwan wr Ieſus Criſtuſnak zent malazthwan es tyztôſſeegôt teween az ew zerelmes zent zyleyeenek, maraggywnk megh az zent apoſtoloknak hytyben kyk nagy zorgalmatoſſaggal tyztôſſeeggel ayo'tatos dycheerettel meg maradanak az harmad napyglan Az eedes Iſten zylew zyz maria azzonywnk teſteenel az kopor-

ſſoban. Mykoron azert wr iſtennek parancholattya zerent az harmad nap bel tôlt volna es az zentôk warnaak az eedes wroknak akarattyaak yme megh zendewle nagy meeny dôrgheeſôkkel meenynek es feldnek kerekſeege es az aldot hatalmas iſtennek zent ſſya Ieſus mynd az meennyey zentôkkel zent angyalokkal kyk kezdettewl foghwan mennyeknek gyewlekôztenek vala le zalwan nagy feenes naǵ dychew feelſeegkeeppen myndden reend bely zentôknek ſereghy zeep es eedes eeneklee-ſôket zengheeſôket es dycheeretôketh mondwan wr iſtennek es az ew zenth zyleyeenek newe dycheeretyre kynek mongyaat o zerelmes atyamſſyay ky vagyon ky chak meg gondolhaſſa ees? Azonkôzben el kôzelghetween kôrewl vewe az koporſſoot es az zent apoſtolok naǵ feeneſſeegh, es az eedes dychôſeeghnek kyrallya nagy kegyes zowal Idwezlee az zentôket mondwan pax vobis Bekeſeegh hozyatok es zerelmes valaztot hyweym. Azt halwan nagy lelky feelemmel es iſteny zeretettel feleleenek mondwan Gloria tibi dne. Dychôſeegh teeneked zentſeeges wrwnk ky myndden dolgaydban chodakeeppen chelekôdôl Monda eſmegh wr Ieſus mynd az egheez zent wdwarnak hal!aſara ky yelenthween ewnekyk myndden zent iſteny tytkyaat tanacchaat kyt az harmad napygh el veeghezôt vala zent haromſaagh wr iſten: az eedes zent zyz azzonywnk marianak ſſel magaztataſa-
488 rol ‖ En zerelmes hyweym yme el yewth az ydew mykoron az iſten ſſya zyleyenek lelke el valth ew teſteetewl es az erek eelettre menendew ew nagy eerdeme zerent. Azert mynemew kegyelmeſſeegôt es tyztôſſeegôt lattatyk tynek tennem maſtan az en eedes zylemmel es az ew zent teſteewel kyben en lakoztam es teſtôt vettem zent leelek myat es kylencz honapygh nywgottam en kedwem zerent ky ees zyzen zylt, tartot eeltetôt, nagy kedwem zerent, ky mynd halalomygh zorgalmatoſſaggal zolgalt nagy kedwem zerent. Ottan mynd az zentôk zent angyalok nagy tyztôſſeeggel feyeth haythwan es ymadwan ew eedes kyrallyokat mynd eegy akarattal mondanak. Oh nagyſſagus wrwnk Nagy az te erôſſ hatalmaſſagot es az te zent.bôlcheſſeegôdnek nynchen veege hataara kynek myatta myndeneketh latz twtz es yſmerż: twdod myth keel tenny az te zerelmes zent zyleddel. De mynekewnk ees te hyw zolgaydnak lattatyk es melto reeaya, hogy teſtben leelekben tekeelle-

tôſſeeggel meg dychewẘlteſſeek es az te zent Ioghod felôl helhôzteſſeek eegyetemben veled orzagolwan erekkewl erekkee Amen.

Ottan azert az aldot wr Ieſus monda nagy kegyelmes zowal: Surge propera amica mea electa et dilecta ab eterno, tempus eſt vt regnes mecum in ſecula ſeculorum Reſponderunt ſancti Amen. Keľ ffel ſyeſſ eede en zeretôm valaztottam es kywanotoſom kezdettewl foghwa keeľ ffeeľ meennyey eekôs haylokom ez zeepſeeghes edeenyem erek eelethnek dyzeſſeege, ydee ymaran hogy orzagoľ en velem mynd erekkewl erekkee. Feleleenek az zentôk Amen. Es yme dychôſeeges zent Myhaal arch angyalnak zolgalattya myat az bodog leelek az zent teſtben adateek es nagy feenes dychôſeegghel ffel tamada az halhatatlanſagra, meenween az ew zent ffyanak keraly karyayra. O zerelmes atyamffyay gondolhattya ee halando embery leelek mynemew nagy mondhatatlan ereme vygaſaga es iſtenben valo zerelmetes gywladaſa vala akkoron az my dychôſeeges azzonywnknak, veſſeetôk reea zywetôket es elmeelkôggyetôk rola meneere wr iſten zent malazttyawal zeretôt. Lathwan azert azt az zentôk es az zent meennyey angyalok felette | El ameelkodanak mert ſoha ollyan dolgot ſem lattanak ſem hallottanak vala kezdettewl foghwa kyt ollyan yghen meg zeretôt es tyztôlt volna az aldot ſelſſeeges wr iſten. Annak okaerth ew ees mynd ſeregônkeed elôwe allanak hogy dycheeretôt mondananak es Idwôzleneek az aldot Iſten zylew zeplôtelen zyzet mert lataak es megh erteek hogy meltob volna es erdemeſb ewnaloknaal.

Elezôr azert elôwe alwan az elſew zyleynk Adam es Ewa mynd az zenth reeghy patriarchakkal mondanak Idwez leeǵ O my zentſſeeges es Idweſſeeges kewanſagwnk kyk reegtẘl foghwa varwnk leelkẘnk zakadwa ymaran bel tellyeſeytetted meg valtwan mynket az te zent zylôttednek myatta, pokolnak erek ſeteet tômlôczeebôl. Nagy halaakat adwnk teeneked az te fyaddal eegyetembe tyztôſſeegôt es dycheeretôt erekkẘl erekkee Amen.

Maſodzor elôwe alwan Moyſes mynd az zent proffetakkal es ygaz neepekkel mondanak Idwez leegy O zeepſeegew zyz kynek eekôſſeegeen hold nap es meennyey Cyllagok chodalkodnak, the vagy zent leeleknek zenthſeeges edeenye es my proffetalaſwnknak eedes gymelche te rolad zoltwnk, teghed predi-

callottwnk el mwlt reeghy ydôkben, ymaran te veled erẘlewnk vygadwnk koronkeed aldot leegy te zerelmes zent ffyaddal ewrôkkẘl erekkee Amen.

Harmadzor elôwe alwan az apro zentôk es zent Iſthwan prothomartyr mynd az zent martyrokkal es mondanak Idwôz leegy O martyroknak nemes byztatoya, batorſſagus gyôzôdelmôk es erwendetes dyadalmok. Aldot leegy te eedes zent ffyaddal erekkewl erekkee Amen.

Neegyed elôwe alwan. Az nemes pyſpeketh mynd az zent confeſſorokkal es mondanak Idwez leegy O meennyey feenes cyllagh my zentſſeegewnk es tyztaſagwnk Te vagy egheez Iſteny zent malazthnak es yrgalmaſſaghnak zent annya Te wagy my eekôſſeegewnknek es tyztôſſeegewnknek zentſſeeges gyôkere, te myattad vagyon mynekewnk myndden lelky yozagwnknak es eerdemewnknek bewſeege. Azert aldot leegy te eedes zent ffyaddal erekkewl erekkee ·Amen. ||

489 Ewtôdzôr elôwe alwan az zent zyzeknek zeplôtelen ſereghe es mondanak Idwez leegy O zyzeknek zyze es mynden tyztaſſaghnak bodog zent zyleye yollehet ſok leanzo magzatok gyeytôttek kazdagſſagot az az zent eerdemet es malaztot ez vylaghy gyarlo eelethben De te bodogh zyz es bodog anya myndeneket felẘl mwltal. Azert ymaran erẘlʼ wygaǵ az te eedes zent ffyaddal kyt mynekewnk zyzen fogadaal zyleel es zyzen tẘle meg maradaal O kegyes O kegyelmes Iſteny zylew zyz anya mynd erekkewl erekkee Amen.

Az dychôſeeghnek aldot kyralne azzonya azt lathwan halwan nagy eedes halakat ada raytta es megh aldwan ewketh monda. Bodogok es aldottak leegyetôk ty ees wr iſtennek valaztot hywey kyk eerdemlettetôk reezeſſee lenny az meennyey yozagokban es erekkewl erekkee eelny az erek dychôſeeghnek eeletecwel Ewrẘllyetôk ty ees ymaran az en zerelmes zent ffyammal es en velem erekkẘl erekkee, es eegyetemben mondanak Amen.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee az my kegyelmes azzonywnk zyz marianak meenyben vyteleeſeenek moggyarol Mykoron azert az ffeel tamadaſnak helyeen az zentôktẘl valo tyztôſſeeges Idwôzlet el veegeztetôth volna Wrwnk Ieſus meg aldaaa az zent apoſtolokat es mynd az teeb zentôketh zent azzonyokat kyk ott valanak kyk nagy

eedes halakat adwan raytta ayanlaak teſtôket leelkôket es ez vylaghy eeletôket wr iſtennek es az ew zyzeſſeeges zent annyanak. Annak wtanna az fee Cantor wr Ieſus nagy ffel zowal el kezdee az eedes meennyey dycheeretôt mondwan Cantate domino canticum nouum. Cantate domino omnis terra. Item ſubiunxit Veni delibano ſponſa mea Ingredere talamum eterne iocunditatis vtere ſanctis amplexibus dilecti tui Et ſicut concupiui ſpeciem tuam Decétero ponam inte tronum meum vt vbi ego ſum ſedens ad dexteram patris mei ſis et tu ad dexteram meam filii tui conregnans in ſecula ſeculorum Amen. | Enekôllyetek dycheerween wrnak wy eenekôt, eenekellyetek wrnak mynden feldek. Annak wtanna tereytee zawaat az ew zent annyara mondwan yewy ffel az pwztabol en zeep yegyôſôm, meeny be az erek erwendeteſſeeghnek agyaſ hazaban gyenerkôggyeel az te zeep zeretôdnek ewlelgheteeſyben mert mykeeppen eleytewl foghwa meg kywantam az te eekôs zynedet ymaran vetôm te reead az en zekômet hogy a hol en vagyok ylween en meennyey zent atyamnak yoghyara te ees ott leegy ennekem te ffyadnak yoghyara, eegyetemben orzagolwan erekkẘl erekkee Amen. Azonkôzben ffeel eredenek az eeltetew eghen meennyeknek orzagara es kôrẘl veweek mynd az meennyey zent ſereghôk nagy mondhatatlan zeep zôngheeſſel eedes dycheerettel keeſerween meennek feldnek hatalmas wraat es azzonyaat, kyrallyaat es kyralnee azzonyaat O wr iſtenben zerelmes atyamffyay kyk eett ez yraſth hallyatok es olwaſſatok veſſeetôk reea zywetôket es gondolattokat mynemew nagy meltoſagus leegyen ez may zent Innep, meely tyztôletes ez zent napon kyn eellyen mondhatatlan nagy proceſſio leen ez feldnek zyneerôl, mynd az egheez zent haromſaghnak lakodalmayghlan. Elmeelkôggyetôk rola mynemew nagy dycheeretôt teenek ez may napon az eegy ſydo leannak ky tyzta ember vala es nem iſten. De iſtenhez mynddeneel kôzelb. Towabbaa, meel nagy ereme leen az kegyelmes iſten zylew zyz marianak lathwan hogy eellyen nagy meltoſagot eerdemlôt volna mynden teremtôt allatoknak felette, kyrôl zent doctorok, zent thamas, Nagy zenth Albert pyſpek es nagy ſokan: hogy ha iſteny zent ygaſſaag zerent es kynek mynd erdeme latath zerent Nagy dychôſeege ereme vygaſſaga es bodogſſaga vagyon mennyeknek orzagaban Byzonnyal valhattyok es hyhettyek

hogy az eedes iſtennek zent annyanak keebôzhetetlen mynddeneel beeweb nagyob es tekeelletôſben adatot myndden meennyey yozaagh eerdem korona es dychôſeegh mynt myndeneknek nagyſſagus azzonyanak, parancholoyanak byroſkodoyanak es otalmazoyanak ||

490 Mynemew nagy tyztôſſeeggel azerth ez may ffel vyteteek az eedes zyz maria megh latta vala zent Ianos ewangeliſta ees, kyrôl wgy yrt lataſarol valo kenynek tyzen kettôd rezeeben. Es yelôneek nagy chodalatus yeéǵ meennyekben egy azzonyallat nappal kewrẘl veetethween es az hold labay alat leween es ew feyeeben tyzen keet Cyllagos korona vala. Meely tyzen keet Cyllaghos Coronayak peldazattya alat ky yeǵzetteteek ez may napon valo tyzen keet reend bely tyztôſſeege, hogy kedeeg nap hold es az eghy zeep feenes Cyllagok ewneky zolgalattyaban neweztethnek wgy erthettyek hogy mykoron az forgo eghekre ywtottanak volna oly nagy feenlô vylagoſſaggal ylletteteek az zyz maria hoǵ mynd napnak holdnak es cyllagoknak feeneſſeegôk meg homalyoſodeek ellene Es mykoron ywtottanak volna az zentôknek lakodalmaban, yme eleben keleenek az alſo zent angyalok el chodalkozwan az zyz marianak dychôſeegeen kyt annak elôtte ſoha nem lattanak vala mondanak kychoda eź ky ffel yew az pwztabol mynt az ffeel tamado zeep haynal eekôs mynth az hold valaztot mynt az nap rettenetes mynt az meg zerzôt ſercgh orrozat: feleleenek Criſtuſnak ſeregheebôl. Ez az zeplôtelen zyz ky bymben felet nem yſmert es gymelchôt erdemlôt az zent leelkôkkel es ezenkeppen dycheeretes Idwôzletôt mondanak ew neky yewy ffel yewy ffeel. O bodoghſſagus zyz meennyey dychôſeeghnek kyralne azzonya nagyob tyztôſſeegre vagy melto honnem a' my karwnk eerdemlenee azert meeny oda hol te nagyſſagodnak wr iſten helt zerzôt es hagy aldomaſoddal mynket erek zolgaydat

Maſodzor ywthwan az archangyaloknak karokban azok ees eleyban keleeben nagy dycheerettel es el chodalkozwan ew nagy dychôſeeges meltoſagaan mondanak kychoda ez ky ffel yew az kyetlenbôl kwcholkodwan ew zeep zeretôyeenek nyakara. Mondanak az zent angyalok kyk az ſeregben valanak. Ez az kywalt keeppen valo tyztaſagus zyz, myndden iſteny zerettel tellyes kynek zeplôtelenſeeghe eellyen yghen keellemetes

volt wr iſtennek Azok ees mondanak. O zenthſeeges azzonywnk nagyob az te meltoſagod a' my eerdemewnkneel, azert maraggywnk zent aldomaſoddal

Harmadzor ywthwan az yozagos angyaloknak karokban. Azok ees eleybe keleenek mondanak lathwan myndden iſteny yozaggal tellyeſnek lenny. O aldot zenth | Zÿz te myndden yozagokkal es choda tectelekkel tellyeſſeeges feellyeb a' my eerdemewnkneel azert haggy zent aldomaſoddal te zolgaydat.

Neegyedzôr ywthwan az hatalmas angyaloknak karokban mondanak Idwez leeǵ my wrwnk wr iſtennek zent zyleye Idwez leegy te zent engedelmeſſegôdnek okaeert. O Bodogſſagus myndden azzonyallatoknak kôzôtte, nagyob az te hatalmaſſagod a' my eerdemewnkneel kynek mynt felſſeeges azzonnak myndenek enghednek. azert keerẘnk haggy aldomaſt te zolgaydnak.

Ewtôdzôr ywthwan az paranchôloo angyaloknak karokban mondanak. O chodalatus bekeſeegh zenwedew azzonyallat kynek yllattya es yo peldaya erem vygaſaag feldôn meennyen valo teremtôt allatoknak. O dychôſeeges parancholo kyralne azzon, ky melto vagy myndent meg vygaztalny hagy zent aldomaſoddal te hyw zolgaydat.

Hatodzor ywthwan az wralkodo angyaloknuk karokban mondanak. O bôlcheſſeeges azzonywnk ky te ezeſſeegôddel mynden hatalmaſokat meg gyôzteel, mennyen feldôn es pokolban. Azeert yllyk hogy ffeelſeegkeeppen wralkoggyaal iſten wtan. Azert keerẘnk algy meg te zolgaydat.

Hetedzôr ywthwan az zekôs angyaloknak karokban mondanak. Idwez leegy iſteny yrgalmaſſaghnak kegyelmes keralnee azzonya, te vagy myndden zentôknek tellyeſſeeges erwendeteſſeeghôk es vygaſagok, te zyltet ez vglagra eelôknek es holtaknak hatalmas byrayaat kyre eegyeb melto nem volt azert nagy az te bewſeeges yo voltot my hozyank: keerẘnk hagy aldomaſſal mynket.

Nyolczadzor ywthwan az zent kerwbyn angyaloknak karokban mondanak. O iſteny nagy bôlcheſeegnek chodalatus edeenye kynek my zolgay vagywnk, te kedeegh zent zyleye zent annya es kwt ffeye azert felettē meltob vagy my nalwnknaal,

meeny feellyeb az iſteny bôlcchefeeg lathny es hagy zent aldomaſoddal mynket te zolgaydat.

Kylenczedzôr ywthwan az dychôſeeges tyzes Seraphyn angyaloknak karokban kyknek felette wr iſten zyneeyglen teeb kaar anyaloknak nynchenek, kyk annewal nagyob iſteny tyzes zeretetben es zynrôl zynre valo Bodog lataſban vannak myneewal
491 kôzelben lakoznak ‖ Wr iſtenhez. Mykoron lattaak volna az kegyes zyz marianak nagy dychôſſeeges voltaat el ameelkodwan raytta mondanak. Idwez leegy malazttal tellyes zeretettel tellyes, zent leelekkel es wr iſtennel tellyes zeplôtelen zyz. O Iſteny zeretethnek es feelelemnek zeep zyleye. Ò iſteny foghahatatlan yſmerethnek bôlcheſſeeges zent annya. Byzonyawal te mynden bodogh leelkôknek eeggyetlen egy Idwôſſeegôk es vygaztalaſok te vagy myndden zentôknek Iwtalmok es eerdemôk. Nagyob az te zent meltoſagod myndden zentôknek eerdemôkneel. Azeert meeny ffeel, az te zent ffyattwl kezdetnek elôtte megh zôrzôt herre es hagy aldomaſt mynekewnk te hyw zolgaydnak nagyſſagus azzonywnk.

Tyzedzôr, az oo tôrweenbely zentôk Adamtwl foghwa mynd Ianos baptiſtaygh lathwan az zyz marianak nagy dychôſeeges meltoſaagaat erwlnek vygadnak vala raytta mondwan yme hol vagyon a my nemzetewnkbôl tamadot bodogh zent zyz es iſten zylew zent anya ky mynket meg vygaztalt mynden remeenſeegewnkben, es meg ſegheellôt mynden nyomorwſagwnkban: aldot leegen mynd erekkwl erekkee Amen.

Tyzen eeggyedzôr Az wy tôrweenbely zentôk kyk ewneky elôtte ky mwlwan az meennyey dychôſeegre mentenek vala. Dycheerween wr iſtennek zent annyaat mondanak. Idwez leegy meennek feldnek dychôſeeges keralne azzonya, Ierwſalemnek eekôſſeege Criſtus Ieſus wrwnk valaztot nepeenek byzon eremc otalma es vygaſaga, te wagy mynekewnk mynden Idweſſeegewnk es eerdemewnknek oka es ywtalma, yme vala my yawnk vagyon mynd te atalod es te myattad vagyon, halakat adwnk teeneked mynth nemes azzonywnknak. Aldot leegy mynd erekkewl erekkee az te zent Ieſus ffyaddal amen.

O zerelmes atyamffyay gondolhattyok ee myt zolt myt felelt leegyen mynd ennee tyztôſſeegre az iſten zylew zyz maria meennek feldnek keralne azzonya. Byzonyawal nem vette ſemye el ſem halgatta De kegyeſſen hyhettyôk es valhattyok

hogy nagy bôlcchen reea twdot felelny es meelſeeges alazatoſſal bwzgoſagus iſteny tyzes zeretettel es myndden | Tyztôſſeeggel mynt ollyan felſſeeges azzon eedes halakat adwan raytta wr iſtennek es 'az zerelmes zent ffyanak menee yowal zeretteek volna ewtet mondwan aldot vagy Izraelnek erek wra es teremtô iſtene ky twlaydoñ myndden dolgaydban nagy es chodalatus wagy Es aldot te iſteny meltoſagodnak zent newe mynd erekkẘl erekkee Amen.

Annak wtanna tereythween ew eedes bezedeet az dychôſeeghnek erekôs zentyre mondwan. Aldottak vattok ty ees mynd nyayan wr iſtenben ky mennyeth feldet es vyzet ſemybôl teremtôt. Reea feleleenek az zentôk mondwan Amen. My ees mongyok az zentôknek wtannok Aldot legyen az felſſeeges teremtew wr iſten es az ew eedes dychewſeeges zent zyleye Amen.

Ymaran harmad tanwſagwnk leezen mykeeppen dychôſeeges zent haromſaagh wr iſten az eedes Iſten zylew zyz anya mariaat keraly feelſeeges zekben es kywalt keeppen valo ewneky megh zerzôt karban helheztetee Es mynemew zent koronawal megh koronazaa Es mynemew ayandekokkal meg ayandekozaa, kykkel dychekôdyk maſtan es mynd erekkẘl erekkee Amen.

Az elſewrôl zolwan az az mynemew meeltoſagus karban helheztetôt leegyen okaat vehettyôk mert megh hallook hoǵ az zentôknek zent angyaloknak eeggyyk ſe leegyen heel' zerent. De myndennek felette magaztatot leegyen, kyt megh byzonoythatwnk Anyazent egyhazzal, mondwan. Exaltata es ſancta Dei genitrix ſuper choros angelorum ꝛc. ffeel magaztattaal iſtennek zent zyleye myndden kar angyaloknak felette meennyeknek orzagaban. Maſod byzonſaag Gen. VII mykeppen Noenak Barkaya ffel emelteteek az wyz ezen koron mynden heegyeknek felette. Azonkeppen az zyz maria mynden teremtôt allatoknak felette. Azont Byzonoyttya zent Dauid ps XLIIII Allattateek az keralne azzon te yogayd felôl kylemb kylemb aranyas ôtôzetôkkel kôrẘl veetethween. Wgyan azonrol veetetyk III Reeg II zerezteteek kyraly zeek az kyral annyanak az kyralnak yoghya felôl es belee ylteteek, meel peldazat zerent valo yraſokbol || Azt by- 492
zonoythattyok hogy rokon kôzel helhôztetôt leegyen Criſtus Ieſuſnak ew zeep kyral ffyanak karaban embery termeezety zerent hogy az meennyey bodog leelkôk mynd az felſſeeges kyralt

mynd az kyralne azzon eegy tekeentettel neezheſſeek. Es mykeppen termeezetôk eegy tyztôſſeegek ees eegy leegyen, kyt lelky veelekôdeeſ zerent ezen gondolhatwnk megh, wgy mynt ymaran tyzen kettôd karban ywthwan az az Dychôſeeges zent haromſagnak eleyben howa wr Ieſus bel mwtataa es yelentee nagy tyztôſſeeggel.

Reea tekeenthween azert az erek atya mynden hato wr iſten nagy kegyelmes zemmel megh aldaa ewtet zent atyay aldomaſawal mondwan En atyay aldomaſom nywgoggyeek te rayttad en zerelmes en eedes leanyom erekkẘl erekkee mert ennekem koronkeed kellemetes voltaal, yme ez may naptwl foghwa ffel magaztatom az te newedet mynden teremtôt allatoknak felette mynd erekkee. Ez may napon keralne azzonyaa zentôllek teegôdet az en zent orzagomban hogy wralkoggyaal myndeneken kyk ez en hazamban es wdwaromban vannak. Es myndden teremtôt allatok meenybe es feldôn te parancholatydnak engheggyenek es kyket Idwôzeyteny akarz Idwôzẘych es orzagoly: eremmel vygaſaggal erekkẘl erekkee Amen.

Maſodzor ffyw wr Iſten ees megh aldwan monda. Aldot leegy mynd erekkee o en zerelmes zent zyleem. Mert ennekem myndenben hyw es keellemetes leel. En ees azt akarom, hogy mykeppen enghemet tyztôl es ymaad mynt felſſeeges kyralt myndden teremtôt allat azonkeppen teegôdet ees tyztôllyôn es dycheeryen; ewrẘl azert es vygagy ymaran te zeplôtelen zyz meehednek iſteny gymôlcheewel erekkẘl erekkee Amen.

Harmadzor wygaztalo zent leelek wr iſten ees megh aldwan monda: Aldot vagy en zeepſeegew yegyeſôm ky ennekôm myndenben hyw es enghedelmes leel, annak okaert en ees mynd teſtben leelekben tyztan es zeplôtelen megh tartalak. Te leegy azert keench tartom az en heet rend bely zenth malaztoſſagomnak yozaghyn es valakynek te hyweyd kôzzôl akarandod zabad leegy el oztogathny. Ewrẘl azert es orzagoly my welẘnk erekkẘl erekkee Amen.

Azt lathwan halwan az eedes zyz maria nagy alazatus few haytaſſal halakat ada dychôſeeges zent haromſaghnak myndden | Iowoltarol. Es ennen magaat ayanlwaan myndden zolgalattra mondwan Luc I yme wrnak zolgalo leanya myndenben leegyen wrnak zent akarattya es aldot leegyen wrnak zent newe erekkẘl

erekkee Amen. Es annak wtanna Dychőſeeges zent haromſaagh wr Iſten Tyzen keeth zent reendbely eekős Coronakkal Coronazaa ayoytatos doctoroknak mondaſok zerent

Elezer zeep aran Coronawal ky mondatyk az meennyey dychőſeeghnek allat zerent valo ywtalma ky adatyk es aal az zent haromſaghnak zynről zynre valo lataſaban az harom lelky yozagoknak meg tartaſaeerth hythnek remeenſeeghnek es zent zeretethnek. Mykeeppen kedeeg az aran Coronanak ſem kezdety ſem veege nynchen Azonkeppen az meennyey Iſteny latasban eremnek ſoha fogyatkozaſa nynchen Ez eellyen zentſſeeges Coronawal Coronazaak elezőr az eedes zyz mariat zerelmes atyamffyay. Azon keerlek es yntlek hogy ne eeleegőggyetek ez nemes yraſnak chak olwaſaſſawal es hallaſawal De veſſeetők reea elmeeteket es tanwllyatok megh hogy az eedes zyz marianak peldaya zerent eelween ez el mwlando vylagon eerdemlyeetők ty 'ees ez eellyen nemes Coronakat hanem myndenyket eegyzerſſmynt awagy wr iſtennek ſegődelmeewel vala meellyeket. Mert ez vylagon valo zeep yo es dychőſeegh mynd el mwlyk es ſemye leezen mynt yol lattyok. Azeert az erekkee valokat kereſſők zent palnak mondaſa zerent.

Maſod Corona kywel Coronaztateek az eedes zyz maria mondatyk erek zyzeſſeeghnek aran Coronaya. Ha [kedeegh] azeert wr iſten eegyeb zyzeknek Coronaat aad mynt yeġőſynek, az zyzeknek. zyz aunyanak mynemew Coronaat gondolhatwnk adot leenny, kyről wgy wagyon meg yrwa Cant ıı Sicut lilium inter ſpinas ſic amica mea inter filias Mykeent az zeep feyeer liliom az tőwyſkek kőzőt, azonkeppen vagyon az en zeretőm eegyeb zyzek kőzőt. Annak okaeert wgy olwaſtatyk az eegy bwlchwſ ymachagban Idwez leegy meenyorzagnak keralnee azzonya Angyalok kyrallyanak zent annya O maria zyzeknek vyraga mynt roſa es liliom teegy ymachagot te zent ffyadhoz hyw neepeknek Idweſſeegőkeert.

Harmad zent Coronawal Coronaztateek predicatorſſaghnak Coronayawal kyről zent peter apoſtol yr az yraſtwdoknak ı pe ı || Mondwan ty kyk bőlcchek vattok eelteſſeetők az hyweket 493 es tanohatok hogy veegyeetők megh heerwadhatatlan es veeghhetetlen dychőſeeghnek Coronayaat. Zent Danyel proffeta meg wgy mond Dan xıı kyk bőlcchek leennek feenlődnek mynt az feenes Cyllagok erekkwl erekkee es eegyebeket ygaſſagra tanoytand-

nak. de ky volt felddôn Criſtuſnak wtanna nagyob bôlch mynt az eedes zyz maria az erek bôlcheſeeghnek zent zyleye ky az zent apoſtolokban az zent hytôt megh erôſſôytôtte ky Criſtus Ieſus eeleteere ewket meg tanoytotta es myndennek yo peldat hagyot az erek Idweſſeegre. Azerth meltan eerdemlôtte az predicatorſaghnak Coronayaat mynt predicatoroknak predicatora es meſtereknek meſtere.

Neegyed Coronawal Coronaztateek zent Martyromſaghnak Coronayawal Oh my lehet nagyob martyromſaagh ha megh gondollyok mynt az eedes zyz anya zenwede ew eedes zerelmes zent ffyanak nyomorwſagan. O my halallal nem holt volna meg ha az keſerẘ el meent vona elôtte. Azert Bernaldnak mondaſa zerent anneewal nagyob volt az ew keſerẘſeege mynewel zyweeben leelkeben zenwedôt, kyt ſenky megh nem ôlhet azert kywalt keeppen eerdemlôtte az zent martyromſaghnak Coronayaat

Ewtôd korona mondatyk halhatatlan eelethnek Coronaya Apok. II kynek harom dyademaya vagyon thwdnya Jllyk zyzeſſeeghnek, hazaſſagnak es ôzwegyſſeeghnek eerdeme kykben reezes leen az eedes azzonywnk maria

Hatod Corona Gyôzôdelemnek koronaya az az ky ennen zabad akarattya zerent myndden ez vylaghy gonoztwl meg vonzya magaat iſteneert, kynek kywalt keppen valo eremet es vygaſagot adnak eerette az erek dychôſeegben.

Heeted ygaſſaghnak Coronaya, kyt yo mywelkôdeteert es mwkaeert adnak zent paal apoſtolnak mondaſa zerent 1 thimo IIII. De az zent malazttal tehetny valamy yoth haat ſenky teeb yoot teeb mwkaat nem teet mynt az zyz maria mert ſenkyben nagyob iſteny zereteth tehetſeegh es malazt nem volt mynt ew felſſegheeben

Nyolczad zynnek es zeepſeeghnek Coronaia, kyt az ollyannak adnak ky artatlanſagban es lelky teſty tyztaſſagban eelth Sap. V. Azok kôwetyk wr iſtennek artatlan | Baranaat az az Criſtus Ieſuſth vala howa terẘl fordwl Apok XIIII Ez eellyen zent eelet ſem talaltatyk nylwabban mynt az eedes zyz mariaban zent Anſelmus doctornak mondaſa zerent. Annak okaert mondatyk ew rola Cant. VI myndeneſtẘl foghwa zeep vagy en zeretôm gyenyerẘ es eekôs Es ſemy macula te benned nynchen.

Kyleneczed kyraly Coronanak tyztôlety, mert mynt ymaran meg hallottok ewneky adaa zent haromſaag wr iſten meennek feldnek es pokolnak kyralne azzonſagaat hogy myndennek parancholna ky megh peldaztateek Heſter kyralne azzonyon Heſter II

Tyzẹd mondatyk kyraly yegyeſſeeghnek meltoſaga, mert az eedes zyz maria valaztateek az nagy twlaydon meltoſagra hogy ew lenne az meennyey felſſeeges hatalmas kyralnak yegyeſe Es ew wtanna anyazent egyhaaz az teeb hywekben Eſay LXI

Tyzen eeggyed mondatyk dychôſeeges tyztôſſeeghnek Coronaya. Ez eellyen zent Coronaat ez may vewee mykoron be vyteteek nagy tyztôlettel eremmel vygaſaggal az meennyey wdwarnak lakodalmaban ky meg peldaztatot wala Iwdyt azzonyon reeghy ydôben Iwdit XV

Tyzen kettôd Corona mondatyk terween teetelnek es hatalmaſſaghnak dragalatus Coronaya, kyrôl emlekôzyk zent dauid proffeta ps. [†] Tewcel ew feyeeben dragalatus kôwekbôl zôrzôth zeepſeegew Coronaat, mert ſenky ez eellyen nagy meltoſſagus wraſaghnak Coronaya eegyebnek nem adatyk hanem chak az byzon erekôſôknek ees twlaydon valo ffyaknak kybôl meg byzonwltatyk hogy az eedes zyz maria azzonywnk az wr iſtennek zent orzagaban byzon 'weer zerent valo magzat es erekôs, mynt byzon iſtennek zent annya kyrôl wgy mond zent Ber. doctor Adatwan wagyon teeneked o aldot zyz maria hatalom meennyen es felden hogy vala myt akarz, azt mert nyerhetôt wr iſtentwl. O azert zerelmes atyamffyay Criſtus Ieſuſnak es azzonywnk zyz anya marianak ayoytatuſ hywey zolgay leany megh hallook az my nemes azzon zylenknek tyztôletes es meltoſagus voltaat, eerdemes es hatalmas voltaat, kegyelmes es malaztus voltaat. Ayanlok neky my magwnkkat lelkwnkket teſtewnkket eeletwnkket ky mwlaſwnkkat hogy otalmazyon mynden vezedelemtwl es vygen oda hol ew vagyon orzagolwan erekkwl erekkee Amen ||

494 Bodoghſagus zenth Iſtwan kyralnak Innepeero̊l.

*M*Iſericordia et veritas cuſtodiunt regem et roborabitur clemencia tronus eius proverb. xx capitulo. Irgalmaſſaag es ygaſſaagh megh o̊ryzyk az kyralt es kegyelmeſſeegghel megh ero̊ſſwltetyk ew neky byrodalma. Ez ygheek vannak meg yrwan bo̊lch eeggyk kenyweenek hwzad rezeeben, meel' ygheek meltan veetethetnek dycho̊ſeeges zent Iſthwan kyralnak newe dychee-retyre, ky mygh ez vylagon leen nagy yrgalmaſſagban ygaſſag-ban es kegyelmeſſeegben eele ez zegheen wy kerezttyen neep ko̊zo̊t, mynemew zenthſeeges eeletben kedeeg veegezee el ydeyeeth. Az ſok choda teetel es anyazent egyhaaz nylwan vallya es byzonoyttya. Byzonyawal azert meltan keel ez dycho̊ſeeges Criſtus Ieſuſnak valaztot vytezeet es Confeſſoraat yeleſſen ez zegheen magyar orzagh bely nyomorwlt neepnek dycheerny tyzto̊lny, kyknek wr iſten keraly meltoſagwl es apoſtol gyanaant adaa hogy mynt tanwſagawal es yo eeleteenek peldayawal tanoytanaa ygazgathnaa otalmaznaa, es az erek ydweſſeeghnek wtaara vonnaa. Azert zerelmes atyamffyay nagy zerelmetes zolgalattal es ayoytatus halaa adaſſal tartozwnk ez bodogſſagus zent kyralnak ky myat enny ſok lelky teſty yokat erdemlettwnk. Ha kedeegh ew halando eeleteeben ollyan zorgalmatos wolt ez zegheen neepnek Idweſſeegeen es otalmazaſaan haat myt veelhetẘnk teett es teezen az halhatatlanſagban zenetlen kenyereghween wr iſtennek elette ez ew zegheen nepeerth. Netalantan reeghen el veztẘnk volna my gonoz byneynkeert ha az eedes azzonywnk zyz mariawal az zent kyralyok ew kegyes eſſedo̊zeeſo̊knek myatta nem taplalnanak, kyro̊l wgy eeneko̊l anya zent egyhaaz ez may zenth zoloſmaban Idwez leegy bodog zent Iſthwan kyral te neepednek nemes remeenſeege. Idwez leegy my meg tereeſewnknek byzon doctora es apoſtola. Idwez | Leegy myndden zentſſeeghnek es ygaſſaaghnak feenes tyko̊re the myattad hyttewnk Criſtus Ieſuſban te myattad ydwo̊zewlẘnk ees Criſtuſban keerẘnk ymagy ez te neepedeert ymagy egyhazy zolgalokeert ees, hogy eegy ellenſeegh ſe leegyen ragadozo ez te neeped ko̊zo̊t Amen.

Bodogſſagus zent Iſthwan kyralnak es Confeſſornak dycheeretes meltoſſagarol es zentſſeeges eeleteerôl akarwan zolny, doctoroknak mondaſokbol heet nemes tyztôletes ayandekokat talalwnk, kykkel wr iſten ez ew zerelmes zolgayaat anya zent egyhazban ffeel magaztalaa eegyeb kyraloknak es orzaagh byro feyedelmeknek felette. Elſſew meltoſſaagh mondatyk angyaly yzeneth, merth wgy olwaſtatyk rola hogy wr iſten ew zent yſmerety es valaztaſa zerent mynt az zeep roſaat az tôwyſk kôzzôl azonkeppen zent Iſthwant az pogan zylektewl maganak valaztaa, kynek ees foganattyaat meennyey zent kôwet atal yzenee megh, kyben nemy keeppen haſonlattateek wrwnk Ieſuſhoz azzonywnkhoz es kereztôlew zent Ianoſhoz ez eellyen nagy meltoſagus zentôkhôz.

Maſod meltoſaggal zeretee wr iſten zent newezethnek hywatallyawal. Mert mykoron ymaran az ew zyley kereztyennee lettenek volna es hywſeegben eelneenek es az Iambor azzonyallat zyleſeehez kôzelgethne Neky yeleneek prothomartyr zent Iſthwan es monda ewneky: Byzzaal azzonyallat wr iſtenben es leegy byzonyos benne, mert yme ffyat zylz kynek ez orzaaghely neep kôzôt kyraly Corona adatyk es az en newemet aggyatok ew reea. Az azzonyallat nagy chodalattal monda ky wagy wram es ky newed. En wagyok wgy mond prothomartyr Iſthwan ky Criſtus Ieſuſeert elezer zenwettem es el enyezeek. Es mykoron az bodogh magzat zyletôt volna zent Albert pyſpek yztragomot az zent newre meg kereztôlee.

Harmad meltoſaggal zeretee erek Idweſſeeghnek byzonyos batorſſagawal O zerelmes atyamffyay byzonyawal nagy iſteny ayandeek es malaztoſſaagh kyt wr iſten meegh ez vylaghy eeletben az erek Idweſſeegre valazt myndden feelelemneel kyl, kyt kewes zentôknek olwaſwnk enghedôthnek lenny.

Neegyed meltoſaag hogy wr iſten ewtet ſokkeppen valo meltoſagokkal zeretee ∥ Kyket eegyzôrſſmynd nem yghen ol- 495
waſwnk enghedôthnek lenny. Elſſew mondatyk iſtentwl adatot nemes kyralſaagh, maſod dycheeretes apoſtolſſaagh, harmad doctorſaagh. O byzonyawal nagy iſteny ayandeek, kynek eellyen es enny malazt enghettetyk. Wgy olwaſtatyk ew rola hogy mykoron ymaran ffeel ſerdwlt volna Dyaky twdomanban ees bôlch volna eegybe hywataa ew attyawal ez orzagh bely wrakath es ne-

meſſeket, kyrallyaa teweek ewtet. Es annak wtanna azon eztendőben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak kylencz zaaz kylenczwen heet éztendőben zent Iſthwan kyralnak kereztyen attya bodogwl es yo hytben ky mwleek ez vylagbol es vyteteek az erek bodogſſagban. Zent Albert pyſpek ees azon eztendőben menween az pruzok kőzzee predicallany es martyromſaghnak koronayaat veweee. Zent Iſthwan kyral kedeegh fogaa magaat Iſtennek zent parancholattya valo eelettre.

Ewtőd meltoſſaggal zeretee wr iſten nagy tekeelletes es eerdemes eelethnek malaztoſſagawal, mert vala myt keer vala wr iſtentẘl mynd meg nyery vala ſok chodakat ees teezen vala wr iſten az ew zent eerdemeenek myatta kyket ha mynt előwe newezghetneenk nehez volna chak halgathnya ees.

Hatod meltoſſaggal zeretee wr iſten meennyey feenlő chodalatokkal es yelenetekkel. Gyakortaa yewendőket megh yſmer vala zent leeleknek yhleſeeből. Azt ees meg yſmery vala meeg annak elette mykoron gonoz tanach es haborwſaag tőrteent ez zegheen magyar orzaag ellen. Oly yghen el hatalmazot vala kedeegh az iſteny lataſban hogy mykoron ayoytatus ymachagaban volt el ragattatok neha leelkeeben. Neha teſt zerent ees fel emeltetőt az ffeld zynről, ew zentſſeeges eerdemeenek myatta Meel zorgalmas bwzgoſaga volt kedeegh anyazent egyhazhoz nylwan vagyon: mert nem chak ez orzagban rakattatot zent egyhazakat, De Ierwſalemben, Conſtantinapolban, Romaban es ſok orzagokban, kykből megh yſmertetyk kereztyenſeeghőz valo zomeehozaſa es wr iſtenhőz valo zeretety.

Heted meltoſaggal zeretee wr iſten ez zent kyralt ew zent halalanak choda keppen valo yſmeretywel, kyt nylwabban megh hallwnk az ew zent eeleteből. |

Sequitur Legenda.

Wr Ieſus Criſtus zyletetynek wtanna oly mynt zaaz heyan ezer eztendő felee yrwan mykoron teeb orzagok kőzőt wgy mynt ez orzagh Cronicayaban talallyok az Scyttyay magarok Conſtantinapolt es eegheez gőrőgh orzagot ffeel dwltaak volna es ez vylagon zertezerenth kereztyenſeegben ees ſok pwztaſagot tőttenek volna myeert ewk poganok valanak. Vala azon ydőnek wtanna eegy hatalmas Capitan feyedelem kynek Taxon vala

newe es mynd eegheez alfföldet raacz orzagot mynd gherek orzaghygh hodoltattya vala Es lakaſa vala taxon ŏreeny az alffŏldŏn. Ez feyedelemnek ydŏ yartaban leenek keth ffyay: Geyſſa es Myhaal'. Ez Myhal feyededelemnek leenek eſmegh keth ffyay: eegyk newezee kopaz lazlonak az maſodykat Vazwlnak. kopaz lazlonak ydŏ yartaban leenek harom ffyay Andras Bela es leuente. Belatwl leen zent lazlo lengel orzagban, kyrŏl nylwabban vagyon meg yrwan zent lazlo kyral eeleteeben.

Taxonnak az elſſew ffyatwl kynek vala newe Geyſſa, azon ydŏben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak kylencz zaaz hathwan kylencz eztendŏben wr iſtennek kywalt keeppen valo malazttyabol zyleteek zent Iſthwan kyral, zent Iſthwan kyraltwl teeb ffyay kŏzŏt zyleteek az eedes zyz zent ymre herczegh, kynek zentſſeeges eeleteet ha iſten egheeſſeegben hagyan az ew zent ynnepe napyan megh hallyok nylwabban. Maſtan emlekŏzzywnk az ew zent attyanak meltoſagus zent eeleteerŏl. Mykoron azert Bodogſſagus zent Iſthwan kyral ffeel ſerdwlt emberkoraban ywtot volna gyoropodyk vala mynt meenybŏl adatot nemes magzat, zent ayandeek, mynd wr iſtennek mynt embereknek lataſara yo elkŏchben Iamborſagban zent malaztban, iſteny feelelemben es zeretetben es myndennek wtanna zentſſeeghes eeletben. leelkeet eeltetween ayo'tatus ymachagokkal, elmeeyeet meennyey gondolatokkal ez vylaghy teſty eeleteet zent beyttel vygyazaſſal es zarandok yaraſſal: felette kylemben honnem az maſtany wrak feyedelmek es nemeſſek || Mykoron azert 496 wr iſten az kyralſagban megh erŏſſŏytŏtte volna ottan pokolbely ſathan wtanna erede hogy el eytenee mert nehezzee tarttya vala hogy az ew zent eerdemeenek myatta ez orzagot kezeebŏl ky zalaztotta volna. Vala azert az ydŏben Somogyſſagban egy pogan hatalmas herczek, kynek kwppan vala newe az reeghy kopaz zyrynd feyedelemnek maradeka, ky meegh zent Iſthwan attyanak eelteeben ees erŏſſen wralkodyk vala mynd egheez Somogſagban es zalaſſagban. Mykoron zent Iſthwan kyralnak attya Geyſſa ky mwlt volna tamada ffeel ez gonoz kegyetlen herczegh. Akarwan zent Iſthwan kyral gonoſſaag zerent maganak veenny, az zent kyralt meg ŏlny ez mynd ez egheez orzaghnak wraſagaban eſny Zent Iſthwan kyral halwan az gonoz

zandekot egyben hywaa az magyary wrakat es dychőſeeges zenth Marthon pyſpeknek ſeghődelmeet keerwen ky zalla kwppan herczeg ellen Es tewee hadnaggya Vencellinuſ newő wrat ky yewt vala hozyaa neemeth orzagbol. Es mykoron nagy erőſſ ytkőzetőt tőttenek volna wr iſtennek yrgalmaſſagabol, adateek az dyadalom zent Iſthwan kyralnak Es azon hadban Vencellinus hadnagy meg ölee kwppan herczegőt, kyeert nagy ſok ayandekot es tyztőſſeegőt veen az zent kyraltwl. Es az gonoz hytetlen Somogy hyſpant vagataa neeggyee Zent Iſthwan kyral Eggyk rezeet kyldee yztragomy kappwra. Az maſodykat Weſprymee az harmadykat el ffeel Győrree, az Negyedyketh el bee erdelben, myeert mynd ez egheez orzaghnak elleſſeege volt.

Maſod hada zent Iſthwan kyralnak leen Erdely waydawal, kynek Gywla vala newe kynek leanyatwl valo vala zent Iſthwan kyral, kynek Saroltli vala newe Gyeyſſanak feleſſeege. Mykoron azert yrnanak ezer keth eztendőben zent Iſthwan kyral nyomoteek erdely vayda ellen es mykoron meg gyezte volna fogaa meg Gywlaat mynd azzon feleſſeeghewel es keth ffyaywal, kydee be magyar orzagba foghwa mert annak elette gyakortaa valo yzenettel es yraſſal yntőtte vala ewtet hogy lenne kereztyennee es zenneek meg ez orzaagh haborgataſatwl. De ſoha reea nem haythataa, hanem az hytetlenſeegből | Nagy erőzak es wgy mynt akarattya ellen mynt ew hozyaa tartozowal ky haytaa es megh kereztőltetee. Annak wtanna Iamborwl eelween wgy tartaa mynt yo attyaat es holtok wtan ffeyeer varat nagy tyztőſſeeggel temetettee el. Es erdenſeegh az ydőtwl foghwa magyar orzaghoz halgatot mynd ez ydeyglen.

| Harmad yeles hada leen zent Iſthwan kyralnak az Bologarok es olahok ellen hawaſ el főldeeben, kykkel annewal erőſſebben vyaſkodeek mygh erőſſeb helyen lakoznak vala, kyknek feyedelmők keean vala. De mykoron meg gyezte vala ewket nagy mondhatatlan keenchőt es kazdagſagot nyere es az orzagot adaa tyztwl eg reeghy őſynek kynek zoltan vala newe. Es haza yewe az zent kyral nagy nyereſeeggel magyar orzagban. Az Zoltan feyedelem kedeegh hawaſ el főldeeben nagy erekes leen es hatalmas kytwl zarmazanak az Zoltanok es ez orzagtwl el zakadwan nagy ſok nyomorwſaggal fyzeteek meg az yo teetelt Zent Iſthwan kedeeg az nagy nyereſeegből nagy

ſok zent egyhazakat es kalaſtromokat rakattata ez orzagban wr iſtennek azzonywnk zyz marianak Es az meennyey dychőſeeges zentőknek tyztőſſeegőkre, kyket kylemb kylemb varaſokkal valalokkal es kyẘl belől valo zeepſeegőkkel meg erőſſőythween/kyket az maſtany Iobaghwrak es Nemeſſek ſſeel eeghetnek el pwztoythnak es magoknak foglalnak, kyknek bozzw alloya az teremtew wr iſten.

Enneel ſokkal tőb hadakozaſy voltanak bodog zent kyralnak ez zegheen orzagnak otalma mellet kyket ha mynd meg yrnank ydő ſem zenwednee. Annak okaert keeſalkoggywnk arrol ew zent newe dycheeretyre meely zorgalmas lett legyen mynd ew azzon feleſſeegewel keſlawal zent egyhazaknak gond vyſeleeſeeben. Wgy olwaſtatyk rolok az orzagh Cronicayaban hogy myndden eztendőben el yaryaak vala ez orzagok meg latogatwan neezőgethween myndden zent egyhazakat kykben kyẘl belől ha my fogyatkozaaſt lattanak addeeg onnan el nem mentenek mygh zerewel meg nem eeppőytetteek. Azonkeppen keſla keralne azzon myſe mondo rwhakat olthaar őtőzetőket kerezthőket es eegyeb eegyhaazbely rwhakat || Megh neezőghetween 497 megh wyogat vala Towabbaa egyhazy neepekről es feyedelmekről az zent kyralnak oly nagy gongya vala hogy ennen maga meg latogatta ewket viſitalta examinalta ha yol eel awagy gonozwl, ha anyazent egyhazhoz laat, ha vygyaz az zeegheen nepőn ha paſtorſſagaat zerewel vyſely akar papok voltanak awagy Calaſtromban lakozo baratok, ha kyt latot hallot reeſthnek twnyanak lenny meg feddőtte Corrigalta, ha kyt latot hallot zent eeletẘnek lenny azt lelke zerent zerette es eelt tanachawal. Es erſekkee pyſpekkee emelte zentőlte ewketh, mynt olwaſtatyk hogy zent Martonbol az apathwr zerzetből yztragomy erſekkee valazta valazta eegy zent eeletẘ fratert kynek Sebeſtyen vala newe, Calachay erſekkee frater Aſtricoſth, peey pyſpekkee frater Mauroſth eellyen zent atyakat kyk nem pwztoytottal mynt az maſtanyak kyk gonoſſagra nem kőltőtteek az zent egyhaaz yozagaat mynt az maſtanyak, kyk el nem reekkentőtteek Criſtuſnak rezeet yozagaat mynt az maſtanyak. kyk ſem haſarttra, ſem torkoſſagra, ſem draga rwhazatokra nem veztőghetteek az zent alamyſnaak mynt az maſtanyak: Annak okaert mynemew Iamborſagban es zent eeletben eeltenek az reeghyek nylwan vallya anya zent egyhaz. Vyzon ellen az maſtany orzaglo es egyhaz byro feyedelmekkel

pokol nem menyorzagh telyk bel. Merth zent Gergel doctor mondaſa zerent annee halarra meltok mene ſok zamtalan gonoz tőrweent hamyſſagot es főrtelmes peldaat holtok wtan hattanak.

Towabbaa meely nagy yrgalmas zywő volt bodogſſagus zent Iſthwan kyral nylwan meg yſmertettetyk kyről wgy olwaſtatyk hogy mynden koron ew kyraly aranyas erzeenye tellyes volt aran foryntal es peenzel, ſoha oly zeghen hozyaa nem ywhetőt awagy chak latot volna wton el mwlny ees, hogy hewon el bochatta volna. Eegy eeyel kedeegh ffeel kele es meene kőzykben az zeegenyeknek egy ſakcho peenzel, hogy az zeeghenyek azt lattaak volna reca rohananak es mynd peenzeet el ragadozaak | Mynd zeep kyraly ewz zakalaat ky zaggataak, hogy mykoron azt zenwette volna az iſten embőre es Criſtus Ieſuſnak vyteze nem aloyttaa tyztőletlenſeggre es bozzwſagra. De nagy eremmel es halaa adaſſal az eedes teremtő wr iſtennek zent zyleye keepe eleyben meene es terdre eſween monda nagy ffel zowal es ſyraſſal. O meennyey dychőſeeghnek kyralne azzonya es ennekem: yme kyt te kyrallyaa tettcel az te vytezyd mynemew tyztőſſeeggel ylleteek. Ha ellenſeegem tőtte volna rayttam haat te zent ſeghedelmeddel meg allanaam bozzwmat. De ezt kywanom ennekem az erek bodogſagban meg fyzethny Idwezeytenknek mondaſa zerent. Ty feyetőknek egy hay zaalaſem veez el: hogy ezenkeppen ymachagaat el veegezte volna az zent kyral zyweeben meg vygaztaltateek azzonywnk mariatwl es naǵ halaa adaſſal hazaban meene.

Ymaran laſſok megh mykeppen az angyaly zent Coronawal meg koronaztateek. Az ydőben mykoron Geyſſa meg holt volna neegyed eztendőre kelween kyldee be Calachay erſeket Romaban wr papahoz, kynek Aſtricus awagy Anaſtaſius leſthaa vala newe hogy ez wyonnan valo kereztyeneknek magyar orzagban kyldene papay aldomaſth hogy a' mynemew zent egyhazakat rakattatot volna zentőlhetneek megh, es eeǵ kyraly koronaat kywel zentőltethnek ffeel az kyralſagra mert meegh chak valaztatus volna. Azon ydőben maſſelől Myſka ees lengel kyral wr iſtennek malazttyabol kereztyennee lett vala. Es wgyan azert az az kyraly meltoſagnak Coronazattyaert kyldőt vala be wr papahoz, kynek ymaran megh zerzette vala az zent Coronayaat. Es méel napon ky akarnaa kyldene az lengyel ky-

ralnak ko̊wetyt, Azon eeyel iſtennek zent angyala meg yeleneek wr papanak almaban mondwan. Az Coronaat kyt zo̊rzo̊tteel honapy napon yſmeretlen n[illegible]ek ko̊wety yẘnek hozyad kyk Coronaat keernek az ew f[illegible]lmo̊knek atyay aldomaſſal Es kethſeeghneel kyl azoknak [illegible]gyad, mert ewtet yllety az ew nagy eerdemes voltanak myatta. Es azonkeppen Aſtricus erſek maſod napon || Wr papahoz bel ywthwan es az ko̊wethſeego̊t megh yelenthween, myndden volta keeppen: Hogy azt hallotta volna wr papa nagy erembe leen raytta es myndent megh enghede nagy atyay zeretettel Es az angyaly coronat neky adaa. Annak felette eeǵ aran kereztőt hogy zent kyral elo̊t hordoznaak, az zent egyhazakat kedeeg mynt akarnaa wgy zento̊ltetnee. Es monda: yollehet en zent apoſtol helyo̊t leegyek, De meltan Criſtus Ieſuſnak apoſtola ky myat enny neepet haytot megh az wr iſten. Annak wtanna Aſtricus erſek nagy eremmel haza yewe zent kyralhoz es az lengel orzagbely kyralnak maſ Coronaat zereztete. Mynemew zent eeletben eelt leegyen kedeegh dycho̊ſeeges zent Iſthwan kyral mynd holtyk ky yelenthety ygheero̊l yghecre kywe. Azt lattyok hallyok hogy meegh ſem yob. Sem ollyam magyar orzagban nem tamadot kyben anne yrgalmaſſaagh es ygaſſagh lett volna, kyknek myatta meeltan eerdemlee az zent meennyey Confeſſorſſagot ez vylaghy es meennyey zent Coronaat, es mynd egheez kereztyenſeegben valo dycheeretes ffel magaztataſth.

De mykoron az kegyelmes wr iſten meg akartta volna nywgothny az ſok mwka wtan ew hyw zerelmes zolgayaat elo̊zo̊r eellyen nemew meennyey chodawal akaraa az ew zent halalaat ky yelenteny. Az ydo̊ben mykoron yrnanak ezer hwzon ket eztendo̊ben nagy ſok eegheteeſek leeznek vala ez orzagban, nagy feld yndwlaſok es Aldozoo maſod napyaan oly mynt tyz hora felee keth ffenes napok lattatanak az egho̊n. De annak wtanna eeggyee leenek eſmegh, kyk ſyrattyaak vala az zent kyralnak halalaat es ez zegheen orzaghnak halala wtan valo vezedelmeet, kyk mynd bel teleenek mynt az orzaag Cronicayaban megh vannak yrwan.

Mykoron azert az zent kyral wr iſtennek yrgalmaſſaga zerent es az ew zent eerdeme zerent myndden ellenſeeghyt meg gyo̊zte volna. kewrẘl valo orzagbelyekkel bekeſeghe lett volna, myeert az iſteny

zolgalatot felette yghen zerety es ayo'ttya vala. Gondollya vala ennen magaban hogy ez ſok ez wylaghy gondot le vethnee rola es ew veenſeegeben myndeneſtewl foghw[illegible]r iſtennek adnaa magaat chak leelkyekben lenne foglalatus. Es [illegible] ew zerelmes ffyanak adnaa az zent Coronaat | Mynd az orzaagh gongyawal mert lattya vala hogy melto ees eeleegh volna reea es myndenek felette zerethneek es tyztőlneek az ew nagy zenthſeeges eeleteenek es erkőcheenek tekeelleteſſeegeerth. De nem twggya ſenky az wr iſtennek tytkyaat tanachaat. Nem veely vala az zent kyral ew zent ffyawal myt akarna teenny az felſſeeges meennyey kyral ew kyral zolgaywal. Elől vewee az zent kyralnak akarattyaat wr iſtennek akarattya, es zyz zent ymre kyralt hamar annak előtte ky vewee ez vylagbol mert ollyan zeplőtelent es myndden yozagos mywelkődethnek patykayaat meltob vala menyorzagban ffel magaztathny honnem ez halando vylagon kyrallyaa emelny. Inkab yllety vala az nemes kenchőt Criſtuſnak tarhazaban helhőztethny honnem kylemb kylemb ez vylaghy gondoknak myatta meg feytethny. 'De mykoron hallottaak volna az zenth kyral ffyanak halalaat, mondhatatlan nagy keſerwſeegh banath es ſyralom tamada mynd ez egheez orzagban, nagyobban kedegh az ew eedes zyleynek. Annak okaert lathwan az zent kyral hogy remeenſeegetewl meg foztatot volna nagy gondban eſeek annak wtanna nagy betegſeegben kynek halaal ees leen az wtollya mert ſenkyt nem laat ew rokonſaghy kőzzől az kyralſagra ew termeezety zerent meltonak es eeleeghnek lenny. Ez orzagh bely neep kedeegh felette faytalan vala es haylando mynden gonoſſagra. Mykoron azert lathnaa hogy wr iſtennek akarattya el kőzelget es naponkeed el fogyatkozyk ereyben, kyldee yghen hamar egy Buda newő Iſpannyaat Egewth ffyaat az ew attyanak ewcche ffya wtan, kynek Vazwl vala newe kyt azon ydőben ew gonoſſagaert tarttat vala Nyttryay pyſpeknek fogſſagaban myg magaat meg yobboytanaa hogy hozyaa hynaak, myeert hogy eegyeb kőzelben valo veere nem leelettetyk vala es neky adnaa az kyralſagot mygh meg halna. Hogy keſla keralnee azzon hallotta volna kyralnak akarattyaat meg bozzwlaa es tanachot tarta Budawal, mykeppen Vazwlt el vezthetneek es az kyralſagot az keralne azzon rokonſaganak zerezhetneek
499 pether kyralnak. Ighen hamar Budanak || Fyaat kynek Sebus vala

newe az kyral kőwetynek előtte el kyldee es Vazwlnak ky tolataa zemeyt azon temleczbe es fyleyth onnal be entetee kyt mykoron azonkeppen zent kyral eleeben vytenek volna lathwan az kegyetlenſeegőt annaal ees ynkaab meg bwſwla es halarra neheződeek. Es bel hywataa az egyhazy feyedelmeket es kyk akkoron yelen valanak parazth wrakat kyk mynd wr iſtent feellyebben felneek tyztőlneek es nagy eedes atyay bezeeddel wtolſo teſtamentom zerent keree es yntee ewket hogy ollyat tenneenek kyrallya ky eleegh volna reea. Es hogy az zent kereztyen hytőt el ne handaak kyt ffeel vettenek volna, mynddenben ygaſſaag zerent eelneenek Iſteny es egymaſhoz valo zeretetben alhatatoſok lenneenek, zent alazatoſſagban yarnanak es kywalt keppen ez zegheen kereztyen orzagot ellenſeegtẘl otalmaznaak. Annak wtanna ffeel emelee ew eedes kezeyt zemeyt es zyweet lelkeet mennyeknek zent orzagara es nagy ſyralmas es kenyewrẘletes zowal monda: O meennyeknek kyralne azzonya Iſtennek zent annya es ez vylaghnak megh eppőytew nemes azzonya Dychőſeeges zyz maria te zentſſeeges kezeydben es oltalmad alaa adom es ayanlom anyazent egyhazat, mynd benne valo feyedelmekkel es lelky neepekkel eegyetembe. Es ez zegheen orzagot mynd benne valo wrakkal, es zeegheennyel bodoggal eegyetemben hogy en te leegyeek azzonyok es otalmok es az en leelkőmet te zent markodban. Annak wtanna zentſſeegőt veen hozyaa es megh keneteek. De myeert azon napokban anya zent egyhaz ylly vala Nagy bodog azzon ynnepeenek octauayaat annak okaert nagy yo hytben byzodalomban tellyes leelky nemes yozagokkal, es meennyey koronara valo eerdemmel wr iſtennek es azzonywnk zyz marianak ky bochataa lelkeet. Es zent angyaloknak ſeregheeben nagy eedes eenekleeſſel az erek bodoghſagra vyteteek· Azon ydőben mykoron Criſtus zyletetynek wtanna yrnanak ezer harmyncz neegy eztendőben. Es leen nağ eremek raytta az meennyey zentőknek zent angyaloknak, hogy ollyan nemes eerdemes zent Confeſſor meent volna az ew tarſſaſſagokban, mynd ew zent ffyawal. | De vyzon ellen leen nagy ſyraſſ ohaytaaſ ez zegheen orzagbely wy kereztyeneknek hogy ollyan zent es kegyeſ attyoktwl meg valtanak volna. Es magyar orzagban myndden őrőm vygaſaag nagy keſerẘſeegre valtozeek, es myndden reend belyek nemeſſek, nemtelenek, zeghenyek kazdagok:

hegedẘleeſt, ſipolaſt dobolaſt tanczot harom eztendeeg meg tyltottak lenny, de myndenek gyazolaak nagy ſyraſſal az zent kyralnak halalaat. De az ew keſerẘſeego̊k veegre eremre teree erekkewl erekkee. Mert mykoron ffeyeer varatt el temetteek volna gyakortaa eeyel veternyenek ydeyn az ew zent Coporſſoyaanal angyaly zeep eenékleeſo̊ket halnak vala Es nagy eedes yllatokat ereznek vala. Mykoron azert ott azon helyen Negywen ewt eztendeegh nywgodot volna Canonizalaſnaal kyl. Wr iſtennek akarattyabol, ky megh akaraa mwtathny az ew hyweynek erdemes voltokat, Wr papanak ky azon ydo̊ben vala meltonak lattateek magyar orzagbely nemes zento̊ket ffel emelny helyekro̊l es tyzto̊leteſb herre helho̊thny es megh Canonizalny. Azon ydo̊ben kedeegh byrya vala az angyaly zent Coronaat Dycho̊ſeeges zent lazlo kyral, ky mykoron wr papanak leweleet es atyày zent aldomaſaat erdemlette vona venny: Egyben hywaa mynd egyhazy feyedelmeket mynd orzagbely wrakat. Es harmad napy beythnek es ayo'tatuſ ymachaghnak wtanna, azzonywnk zyz maria egyhazaban gyewlweeen zenth miſeet zolgalanak, hallottaknak, aloythwan ſokaktwl mynt ha eegyeb byneſ embernek teſte zerent az zent kyralnak ees teſte porraa leett volna. De byzonyawal mykeppen myndenek eelnek az eelo̊ wr iſtennel nem haggya el az ew zerelmes zolgayth meeg holtok wtan ees, yme azert wr iſtentẘl nagy choda dologh. Mykoron az koporſſorol az marwan ko̊wet ffeel emelteek volna oly nagy mondhatatlan zeep yllat zarmazeek ky az koporſſobol nem chak azokra, kyk ott yelennen valanak. De mynd az egheez varaſra wczyan keed aloythwan mynt ha paradychomba volnanak. Es mynd nagy iſteny dycheerettre es halaa adaſſra reemẘleenek. Lataak annak wtanna az zent tagok zeep verhenyẘſ vyzben nywgoznak mynt ha zeep yllatw balſamomban fo̊ro̊dneenek. Es nagy zeep tyzta fatyolban es gyochban ky zedeek az zent keencho̊t es az nagyobbyk zent egyhazban vyweek hol maſtan tyzto̊ltetyk wr iſtenben. De mykoron az zent kyralnak yoghyaat es wyyaban valo kyraly gyrẘyeet akkoron ſemmykeppen meg nem leelteek volna ſem az koporſſoban ſem kyẘl ||
500 Kyt wr iſten az ew zerelmes zolgayaanak towabbaa valo dycheeretyre el enyezto̊t vala. Annak wtanna chodakeeppen zent angyala myat ky yelentee Elezer egy mercurius newo̊ yambor fraternek ky ſecularis pap voltaban feyeer vary zent egyhazban Cuſtoſſagot

vyſelt vala. Es ew atala mynd egheez magyar orzadbely hywőknek nylwan ada lenny: es anya zent egyhaaz azon napoth zent ynneppel illy es tyztőly nagy ſok choda teetelnek okaerth. Mert wgy olwaſtatyk ez zent kyralrol hogy nagy ſok dycheeretes dolgokat tett vala ew kyraly kezeewel: tywdnya yllyk zegheenyeknek eelteteeſe, foglyoknak es nyomorwltaknak meg zabadoytaſa, meztelenőketh rwhazwan zarandekokat bel fogadwan, arwakat őzwegyőket meg ſegheythween, Criſtuſnak veegh vachorayaat ennen ket kezeywel zerzy vala megh ew eedes megh valtoyanak tanwſaga zerent es annak wtanna myndennek alamyſnaat oztogatwan, nem hamyſſan kereſőtből, de twlaydon ygaz yozagabol. Ennen maganak naponkeed valo eeleteet es zykſeegheet megh zaggattya vala hogy vala myt zegheenyeknek es egyhazaknak awagy egyhaaz bely zolgaloknak beewebben adakozhatneek. mynd ez eellyen zentſſeeges dolgokbol yſmerhettyek hogy wr iſten az ew zent yogyaat kywalt keeppen ffeel magaztalny akaraa ez wylagon, kykből mynemew nagy es feelſſeeges eerdeme es dychőſeeges koronaya leegyen az erek bodogſſaghnak veegheere ſenky nem mehet, hanem hytewnkkel byrhattyok megh. Meely eedes veeghetetlen es halhatatlan erwendetes dychőſeegőt, es ezen vylagon bekeſeeges eeletőt engheggyen mynekewnk my edes zent kyralwnknak eerdemeenek myatta Atya fyw zent leelek eegy myndenhato wr iſten erekkewl erekkee Amen.

Bodogſſagus zenth Bernald doctornak Innepeeről.

*K*Riſtus Ieſuſnak zerelmes Confeſſoranak es hyw zolgayanak, meezzel zoloo zent Bernald doctornak zenthſeeges | Eleteeről tyztőſſeegeről es meennyen főldőn valo meltoſaggarol emlekőzween engheggyen erek vylagoſſagnak kwthfeye Criſtus meennel kyſſeb reezt yraſnak es zolaaſnak ereyre, ew zerelmes zolgayanak zent malaztoſſagaban kyneel kyl hyttel vallyok ſemy dologh Idweſſeeges nem lehet. Azert wr iſtenben zerelmetes atyamffyay Bodogſſagus zent Bernald doctor zalwan zallaſwnkra, kyt yllyk az ew nagy meltoſaganak okaert ha yol nem tarhattyok awagy melto dycheerettel ylleſſők kyt myndden hywek

meennyen felden dycheernek. Elezôr az ew zent neweenek meltoſagos voltaert. Mert doctoroknak mondaſok zerent Bernald magyaraztatyk meel kwthnak awagy ky folyo kwtffeenek es zeep yllatw nardus vyragnak. ky ew termeezetyben alazatus, melegh es zeep yllatw. Azonkeppen Bodogſſagus zent Bernald doctor ew wr iſtentewl eerdemlôt malaztoſ termeezetyben melegh vala iſteny es atyaffywy zent zeretethnek bwzgoſagaban. Alazatuſ vala ez wylaghy eelethnek nyayaſſagaban, ky folyo kwtffeew vala meelſeeges bôlcheſſéegenek ky zarmazattyaban, meek kwth iſteny yſmerethnek es twdomannak bewôlkôdeſeeben Es zeep yllath ew yo hyre neweenek eedeſſeegeben kyket yobban meg hallywnk az ew zent eeleteenek magyarazattyaban

Mynt az zentôknek eeletôk kôzôt talaltatyk, Bodogſſagus zent Bernald doctor tamada Bwrgundya orzagbol zyletwen fontanoſ newô varban. Nemes nembôl es yambor kerezttyen zylektewl. Attyanak decelinos vytez vala newe annyanak aaleth. Ez yambor azzonyallat egymaſ wthaan heet magzaty leenek, hat fyrffyw es egy leanzo, kyket mynd twlaydon teyeewel tarttya vala ffeel, es nem akarya vala ez bôlch azzonyallat hogy vala meely gonoz termeezetw̃ daykatwl gonoz ydeghôn termeezetôt veenneenek. Es mykoron ffeel ôregôdnek vala oly parazt kemeen eelettel newely vala ewketh mynt ha azonnal kemeen penitenciara es az pwztaban valo ſanyarw lakodalomra kyldenee Annak okaerth myndenyket az
501 wr iſtennek ayanlya vala || Mykoron az barmadyk ffyaat az az zenth Bernaldot fogatta volna meheben yewendô byzonſagnak almaat lataa, haat oly mynt egy zeep feyeer kôlykôchke kynek az hataa orya tarka barka volna, yelenteteek lenny ew meheeben, kyt mykoron egy yambor yraſtwdonak meg yelentôt volna zent leelek malazttya zerent felele ewneky. Twgyad azzonyallat yo kôlyôknek leez te annya ky anya zent egyhaznak otalma leezen az erethneket ellen es iſtennek ygheyeenek yeles predicatora es ew malaztus nyelweewel ſokakat leelekben meg orwoſol, ky mynd azon keppen bel teleek. Mykoron azert zent Bernald egy ydôben nagy ffee faydalomban eſôt volna, nemy babaak yeweenek hozyaa hogy ew beteſeegeet megh lathnaak, az iſteny ǵermek nagy haraggal mynd ky yzee ewket az hazbol es azonnal wr iſtennek yrgalmaſſaga zerent kynnybſeegôt erzee:

ywthwan azert karacchon napyaara eeyel mykoron az zent aranyaſ veterneeth mondanaak az ew eedes lelke zerent kewannaa meg twdny meel horaban zyletőt volna wr Ieſus ez vylagra. El zwnnyada es yme eleybe yewe az eedes aranyas Ieſus wgy mynt azon horaban zylethneek. Es azon meg twdaa es myg eele mynd ezeeben tartaa, kyről ees yewendőre nagy zeep kenywet zerze az zent ewangeliomnak ertelmeere. Myſſus eſt angelus Luc 1. Lathwan kedeeg pokol bely Sathan ez angyal eeletew zent gyermeknek naponkeed valo Iſteny malaztban gyoropodaſaat megh yrellee es kylemb kylemb keſeertetőkkel fogdoſſa vala hoǵ az ew tyztaſſagaban el eythetnee Es wgy tőrteneek hogy eegy ydőben zeme lataſanak myatta gonoz kewanſagban eſőt, azonnal megh ertee vezedelmeet es az yeges vyzbe mezeytelen be fwtameek es mynd addeeg ott keenzaa magaat mygh az gonoz gheeryedeteſſeeghneek tyze langa meg alwneek ew magaban. Annak wtanna eſmegh harom yzben tőrteenek gonoz zemeelyeknek myatta valo keſeertety. De myndenzer wr iſtennek malazttya myat elleneek alla es nem chalhataa meg pokolbely erdegh. Lathwan azert ez malaztus zent ember hogy Ez wylag kőzőt lakozwan ſenky magaat meg nem ohatnaa vezedelemtewl, gondolaa hogy ky fwthna | Belőle es zerzetben menne, kynek tanachaat mykoron az teeb attyaffyay meg yſmerteek volna meg mewetyk vala ewtet es el vonzyaak vala az zent akarattrol. De Geelerd newő vytez battya bolondſaghnak yteely vala Bernaldnak mondaſaat. Ottan zent Bernald wyyaat attyaffyanak oldalaban ytee es monda yewendő mondaſkeppen twdom atyamffya twdom mykoron ez te oldaladat czwczawal atal őklelendyk akkoron az en tanachom atal hattya az te zywedet. Wgy leegy kewes ydő bel telween vytez battyaat az hadban atal őkleleek es foghwa el vyweek Kyhőz mykoron zent Bernald hozya meent volna es hozyaa nem bochatanaak, tawol főldőn nagy ffeel zowal monda. Twdom zerelmes atyamffya mert hamar valo napon az Calaſtromban meegyewnk, yme iſtennek akarattyabol azon eeyel az vaſak el hwllanak kezeyről labayrol es ky zalada, Ottan zent Bernald attyaffyahoz meene es meg yelentee akarattyaat hogy barattaa akarna lenny.

Mykoron azert zyletethnek wtanna yrnanak Ezer zaaz tyzen keth eztendőben, Ciſtercyenſis zerzethnek tamadaſa wtan

tyzen ewth eztendőre, Es zent Bernald doctor yarwan hwzon keth eztendőre, tebben honnem mynt harmynczad magawal kyk kőzőt valanak az ew attyaffyay ees. Mykoron azert Bernald ew attyaffyaywal attya hazatwl ky meenne az nagyobbyk battyok Guido lathwan az wczyan yaczny ew kyſſeb attyokffyaat Nywardos germőkőt, monda ewneky, Atyamffya Nywarde ymaran myndden erekſeegẘnk yozagwnk te reead neez, vyſellyed gongyaat. Az kyſ germők nem gyermőkewl felele ottan. Azert ty menyorzagban mentők ennekem kedeeg ez feldet haggyatok. Nem ygaz oztozaaſ ez. Azeert egy kewes ydeygh ew attyawal maradwan De annak wtanna ew ees attyokffya wtan meene. Veegre az ew attya ees hozyaa meene az kalaſtromba es yo veenſeegben ott mwlek kywe wr iſtennek zent malazttyaban. Annak wtanna zent Bernaldot myeert tekeelletes es yo lelky eeletew vala Clarevallenſis hazban apathwrra teweek, hol ott mynemew naǵ zegheenſeegben eehſeegben zomeſſagban es zenetlen valo vyǵazaſban eelt leegyen moggyaat ſenky kywe nem yelenthety, wǵ ᵒolwaſtatyk rola hogy embery tehetſſeeghnek felette vygaz vala es az almaſſagot halalnak yteelte. Az
502 eeterre kedeegh oly nehezen || Meegyen vala mynt ember az nagy keenra, mert wgy vagyon hogy az gyakortaa beytőlew embernek nagy neheſſeeg az yo lakaaſ es ſemy eetelnek ytalnak nem erzy yzeet. Azonkeppen vala dolga zent Bernaldnak ees. chak az vyznek mongya vala yzeet erzeny.

Az nagy bőlccheſſeeges twdomant kedeegh hol leelte leegyen ennen maga tano byzonſagot teezen rola hogy ewneky egy meſtere ſem volt de mynd az erden harazton es faak kőzőt yarwan elmeelkődween es gondolkodwan wr iſtentewl adot myndden ygaſſaghnak yſmerety es ertelmeteſſeege, kyt kethſeeghnel kyl hyhetẘnk ha meg gondollyok ew meelſſeeges yraſanak chodalatus eedeſſeegeet. Teſty rwhazattya ez zent Iambornak yollehet zegheenſeegőt yelent vala, de maga tyztaban yaar vala. Nagy ſok ydeyglen kedeegh tytkon ciliciomot vyſel vala az zerzethnek zokaſa ellen. De mykoron ky twdot volna ottan le vetee hogy az teeb fratereknek bantaſth ne tenne es neheſſeegőt awaǵ embery yteeletben eytenee ennber magaat Mert gyakortaa ez vylaghy emberek az yo miwelkődetőt ees gonozra veezyk ky felette ellene vagyon zent lelek iſtennek kyről wgy olwaſtatyk hogy mykoron zent zeretetből es lelky

vygaztalaſbol karthwſiaban meent az neema baratokhoz myeert ott koronkeed Ciliciomot vyſelnek, zent Bernald ees mygh ott leett nalok zallaſon ygyenlewſeegôt tartot velôk. De mynt haza meent ottan le vetôtte. Mykoron Nouicius meent hozyaa barattaa lenny azt zokta vala monda, ha azert yewz a' my belôl vagyon haat myndenedet kyẘl haggyad ez vylagon es chak leelek zerent yewy be.

Ennek elette emlekôzenk rola hogy ez yambor atyaffyaknak vala egy hwgok ky ez vylagnak adwan ennen magaat hazaſſagra. meent vala eegy ydôben kele ffeel meene attyaffyay latogathny az Calaſtromba es mykoron be yzent vona nem yeweenek ky hozyaya myert nagy keweelſeeggel yewt volna oda vala kedeegh az eeggyk portarius ky wgy felele az nagyſſagus azzonnak nagy haraggal, myt yaarz eet te zaar ſaak. Azt halwan ottan el fakada ſyrwa megh erthween hogy meg wtalnaak | Ewtet az ew attyaffyay. Es monda, meen el keerlek, mongyad azt az en atyamffyaynak, ha en bynes vagyok eellyenekeert holt meg az aldot Criſtus. De ha bynes vagyok az okaert kereſôm az Iamboroknak tanachokat. Ha azert az en atyamffya az en teſtemet megh wtallya Ne wtallya meg awagy leelkômet, wrnak zolgaya yewyen ky hozyam es vala myt paranchol myndent meg teezôk Azt halwan zent Bernald, ky yewe hozyaa az atyaffyakkal es azt hagyaa ewneky myeert wratwl el nem valazthataa hogy ez vylagot myndden gyenerẘſeegewel megh wtalnaa es wgy eelne mynt az ew Iambor azzon zyleye es azonkeppen haza bochataa. Mykoron azert hazahoz meent vona, ottan hertelen oly yghen el valtozeek elkôcheeben es eeleteeben hogy ſemynek aloytanaa ez vylagot es wgy leen dolga az ew zent attyaffyaynak zent eerdemeknek es ymachagoknak myatta hogy nagy ſok eſſedôzeeſſel megh nyeree ew hazas tarſſatwl egy maſtwl valo el valaaſt es zent apachya zeerzetben meene be es mygh eele nagy zent eeletben zolgalaa az wr iſten Ezenkeppen bel teleek az ew zent azzon zyleyôknek wr iſtenben valo kewanſaga hogy ew magzaty kôzzôl egy ſe vezne el. Tôrteeneek egy ydôben hogy zent Bernald megh korwla es mykoron halalara kôzelghetne lelke zerent el reewteteek es vyteteek az hatalmas wr iſtennek yteelew zeky eleyben, hol ott yelen vala pokolbely Sathan ees nagy ſokkeppen vadolwan ewtet es mykoron mynd el veegezte volna vado-

laſaat wr iſtennek embôre nem haborodeek megh raytta meg
ſem yede. De nagy batorſaggal felelween Sathan ellen monda
En ees vallom azt hogy az en eerdememnek myatta nem va-
gyok meelto meennyeknek orzagara. De myeert az en wram
Ieſus Criſtus keth keeppen byrya az ew zent attyanak erekſee-
gheet, eegykeppen ew zent halalanak eerdemeebôl maſkeppen
fywy erekſeegbôl, azert hyzôm hogy eegykkel ew meg eery.
Az maſodykat ennekem aggya kybôl en ees maradok karban.
Azt halwan pokolbely Sathan nagy zeegyenſeeggel el fonaa on-
503 nan magaath || Es az iſten embôre magaban terween halaat ada
raytta wr iſtennek hogy pokolbely erdegh meg nem gyôzhette
volna: ymaran kedeegh byzonyoſ leeweeen az erek Idweſſeegrôl
oly nagy zenwedetôſſeegôket teezen vala hogy wgyan el bete-
gôzyk valabelee es nem kôwethety vala az Conuentet. Mykoron
eſmegh halarra betegôdôt volna megh yedenek raytta az fraterek
hoǵ netalantan meg halna Es nagy erôſſen ymadnak vala
eerette, mykoron meg kynnyebôdot volna, monda az iſten em-
bere Myt myweltôk atyamffyay myre tarttyatok meg ez nya-
walyas embôrt. Nam erôſſebbek vagytok iſtennel keerlek en-
gheggyetôk keerlek engheggyetek haggyatok el meennem. My-
koron kedeeg az ew zentſſeeges hyre newe el hyrhôdôt volna
nagy ſok varaſok keewannyaak es keeryk pyſpôkſeegre. De
ennen maga chak azt felely vala twggyatok hogy nem vagyok
zabad magammal. Az atyaffyak kedeeg yghen feeltyk vala hogy
az ew zerelmes attyokat es eremôket el ne venneek ew tewlôk.
Annak okaert auctoritaſt ees keertenek vala wr papatwl reea.
Towabbaa oly nagy alazatuſſaag vala ez bodog zent emberben
hogy myndennek alatta valonak aloyttya vala ennenmagaat es
meltonak ſenkyhôz De meeg ennen magaat ees el feledy vala
ha ember zamot teezen awagy nem. Annak okaert myglen na-
gyobnak predicallyaak vala eegyebek ew anneewal ynkaab meg
alazya vala ennen magaat. Mykoron kedeegh zegheen fraterek
kôzzee tôrteent menny haat akkoron ewrwlt vygadot raytta
hogy tarſſayt talalta. Azt zent ydôôt kedeegh oly mondhatatlan
draganak yteely vala hogy ſoha heewolkodaſban nem leelettetôt.
De koronkeed awagy ymatkozot awagy yraſt olwaſot awagy
yrth, awagy elmeelkôdôt awagy az fratereket tanoytotta Egy
ynnep napon mykoron predicallana es az neepek mynt ollyan

zent atyanak eremeſth hallanaak bezeedèet, ott ees yelen vala az Sathan es eellyen gondolatot vetee zyweben. O meel nemeſſen predicallaz. es meel eremeſt halgattyaat bezeedo̊det, es myndenek nagy bo̊lch embernek mondnak. Az iſten embere ottan megh ertee magaban hogy keſeertet volna es halgathny kezde azt gondolwan az hew dycho̊ſeeghnek el | Tawoztataſſaert hogy el hadnaa awagy el veegeznee az zent predicaciot. Ottan az iſten ees zegheedſeego̊t ada ewneky es nagy veztegſſeeggel felele. Sem te rayttad el nem kezttem sem te rayttad el nem veegezo̊m es az gonoz zellet el hagyaa. Mykoron egy ydo̊ben zent Bernald lowa hataan el meenne elo̊l talala eegy ez vylaghy embert es kezde neky bozzonkodny hogy ſoha nem olwaſhatna tyztta zywel. Az nyawalyas parazth azt halwan megh rongalaa ewtet hoǵ ollyan bwdoſo elmeeyew volna. Meg akarwan azert zent Bernald ewtet keſeerteny monda, meeń el egyfelee es ha egy pater noſtert gondolathnaal kyl el veegezhetendez ez lowat ketſſeegnel kyl neko̊d adom. De wgy, ha azt fogadod hogy ha my gondolatod eſſendyk ennekem meg yelento̊d. Az zegheen ember azon nagy erembe leen es ymaran nyertte tarttya vala az lowat, Mykoron azert ymachagra atta volna ennen magaat az pater noſternek az ko̊zepyre alyg ywtot vala, ottan azt kezdee gondolny ha az nyerghet ees velee aggya awagy nem. Ottan ffel kele es meg mondaa mynt to̊rteent vona dolga es annak wtanna meg yſmeree magaat hogy nem yo az mereeſſeegh. Egy ydo̊ben mykoron naǵ mondhatatlan ſok legy bogaar yewt volna az kalaſtromban es myndennek bantaſth tenneenek. Monda zent Bernald, en meg atkozom ewket es ýme mykoron hollal ffeel ko̊ltenek volna mynd halwa leleek ewket. Mykoron eſmegh egy ydo̊ben wr papa Mediolanom varaſban kyldo̊tte vona hogy ewket anyazent egyhazzal meg bekeeltethnee es ymaran papiat eerte vona egy ember halwan az zent atyanak oda yeweeſeet eleyben vywee feleſeegeet kyben pokol zellet vala. Ottan az azzonyallathnak zaya atal kezde chachogny mondwan. Nem yz enghômet eennen ky ez en madarkambol ky pareet, kapyztaat ragogat, zent Bernald kedeeg kyldee zent Syrus pyſpeknek, de az Iambor nem awataa ſemy·ygyeet hozyaa hanem eſmeg zent Bernaldnak kyldee, kezde eſmeg chachogny az gonoz zellet. Nem yz enghem ky ſem Syroſka ſem Bernaldka, felele zent Ber.

Sem Syrus ſem Bernald ky nem yz. De wr Ieſus Criſtus. Mykoron azert ymachagot tett vona, Monda az tyztwlatlan leelek ||
504 Oh meely eremeſt ky meenneek ez en madarkambol kyben nagy bozzwt vallok. De nem lehet mert nem akarya az nagy wr. Es monda zent Ber. De kychoda az nagy wr, felele az nazareth bely Ieſus. Zent Ber. lattad ee vala hol ewtet, felele wgy vagyon. Zent Ber. hol lattad ewtet, felele az dychőſeegben. Zent Ber. haat te voltal az dychőſeegben. felele byzon az. Zent Ber. mykeeppen yewttel onnan ky. felele mykoron luciperrel ſokan onnan le hwllank. ezeketh kedeeg nagy zomorwkeppen bezeelly vala az azzonyallathnak zaya atal. Zent Bern. Nem de akarnaal ee eſmeg az dychőſeegben menny Azt nagy hahotawal mondaa yo volna. De el keeſtewnk ymaran. Zent Ber. azert ymachagot teween ky meene az azzonyallatbol. De mynt el ment vona onnan eſmeg ottan belee meene. Mykoron eſmeg wtanna meentenek volna zent Ber. ada egy Cedulaat az wranak ez ygheeket belee yrwan My wrwnk Ieſus Criſtuſnak neweeben parancholok teeneked erdegh ez azzonyallatok ez napſaghtwl foghwa ne ylleſſed, kyt mykoron nyakara kőtőtteek volna, towabbaa nem bantaa. Mykoron Aquitania varaſban meent volna ott ees egy pokolbely lydrőczőt, ky ymaran hat eztendeeg yarth vala eegy azzonyallathoz, mynd az ſok neepnek előtte meg atkozwan, meg zabadoyta. Nagy ſok volna mynt eellyen Iambor zent atyanak es kerezttyenſeegben yeles zent yraſbely doctornak yozagus mywelkődety es choda teetely ha mynd ygheeről ygheere meg akarnook yrnya.

Mykoron azert wr iſtennek zent akarattyabol Criſtus Ieſuſnak zerelmes zolgaya es yeles nemes Confeſſora halalaat kyzel yſmertte volna lenny hozyaa hywataa az Iambor fratereket es eegyeb ydweſſeeges bezeedy kőzőt monda ymez harom parancholatokat hagyom en tynektek kyket en ees eeltőmben tanwltam, tartottam es eeltem velők. Elſew hogy ſenkyt akaratom zerent meg nem haboroytottam. De ha mykoron tőrteent mynt hamarab meg enghezteltem. Maſod maaſ ezeenek ertelmeenek ynkab hyttem, honnem ennen magamnak. Harmad hogy ha ky meg ſertőt es bantot ſoha bozzwt nem kywantam rola yme azert tynektők ees eellyen zeretetőt alazatoſſagot es tyrelmeſſeegőt hagyok zerelmes atyamffyay. Nagy ſok dycheeretes

melto dolgoknak wtanna wgy olwaſtatyk rola hogy zaaz hathwan zent Monoſtorokat eeppeytető̊th | Elteeben es zent Iraſban mynee zamtalan kenyweket yrth leegyen ky vethety zamaat es mynemew bo̊lccheſſeeges es eedeſſeeges bezedew lett leegyen, kyeert ees meezzel folyonak magyarazyaak ha ky yraſaath olwaſſa meg twggya. Eelt kedeeg az baratſagban nyegwen keth eztendeeg. Es mykoron kywe mwleek vala hathwan harom eztendo̊s. Es wr ffyw zyletetynek wtanna mykoron yrnanak ezer zaaz ewtwen harom eztendo̊ben, es ez orzagh Cronicaya zerent mykoron magyar orzagban wralkodneek maſod geyſſa kereztyen kyral ky vala vak Bela kyralnak elſſew zylo̊tte.

Az ew zent halalanak wtanna kedeegh meg yelenween egy Iambor appatwr feyedelemnek mondwan yewel ko̊weſ enghemet. Mykoron wtanna menne Monda zent Ber. ky ymaran azon napon ky mwlt vala nagy dycho̊ſeeggel, yme az lyban hgyeeere meegyẘnk es te eet lakozyaal, en kedeegh ffeel meegyek az heegy teto̊re Mykoron meg kerdo̊tte vona myre menne oda ffeel, felele tanwlny akarok. Az apatwr el ameelkodeek raytta es monda. zent atyam myt akarz tanwlny ha nam tenaladnaal bo̊lccheb maſtany ydo̊ben ez vylagon nynchen. felele Semy ez eett valo bo̊lccheſſeeg. Semy az eett valo ygaſſaghnak yſmerety. De ott ffen vagyon az tellyes twdoman, ott ffen vagyon az byzon ygaſſaghnak twdaſa. Es ez eellyen bezeedo̊k wtan el enyezeek elo̊le. Az apathwr kedeeg ffel ſerkene es az napot meg yego̊zween. Annak wtannaa hallaa haat Criſtus zerelmes Bernald zolgaya azon napon mwlt ky ez vylagbol es az erek meennyey dycho̊ſeegez lybannak bodogſſagaban meent kyt ew zent zerelmes zolgayaanak eerdeert mynekẘnk ees engheggyen atya ffyw zent leelek Amen.

Zent Berthalam Apoſtolnak Innepeero̊l

Ez may zent ynnepnek epiſtolayaat ha ky akarya meg kereſny meg leely zent peter apoſtolnak ynnepeen faſſangban. Az zent ewangeliomot meg wgyan ottan wtanna. De myeert ſecularis mood zerent ymez zent ewangeliomot olwaſſa anya ||

505 Zent egyhaaz. Azerth azt laſſok megh, mert a' my wrwnk Ieſus Criſtuſnak bezeede es mondaſa myndenewt Idweſſeeges. Ez may zent ewangeliomot kedeeg yrtta-meg zent Lucach kenyweenek tyzen harmad reezeeben, kynek rokon elo̊tte emleko̊zyk arrol, mykeppen my wrwnk Ieſus az ween vachoran ew zent halanak elo̊tte tanoythwan ew zerelmes tanoythwanyt wgy monda az ew zent teſteenek es vereenek megh aldaſa wtan: yme wgy mond az en arwltatomnak keze en velem vagyon ez aztalnaal: yollehet ym embernek ew ffya el meegyen erched az zernyẘ halarra mynt el vagyon veegeztethween, thwdnya yllyk zent haromſaag wr iſtennek tanachaban. De maga yay az embernek kynek myatta el arwltatyk. Mykoron ez eellyen kemeen bezeedo̊t hallottaak volna az zent tanoythwanok meg reettenek raytta my dologh volna es kerdo̊zko̊dny kezdeenek ew ko̊zto̊k, ky volna az gonoz es atkozot ember ky azt mernee teenny, mert nylwan hyzik vala hogy az iſtennek zent ffya hamyſſat nem mondana, de ew yol twdnaa es annak bel keellene tellyeſo̊dny ymaran ez wtan ko̊wethko̊zyk az zent ewangeliom.

Ewangeliom.

AZ ydo̊ben veteko̊dees leen Ieſuſnak tanoythwany ko̊zo̊t ky ew ko̊zzo̊lo̊k lattathneek lenny nagyobnak. Monda ottan ewnekyk ieſus Idego̊n neepeknek kyraly wralkodnak ew raytok, es kyknek hatalmok vagyon ew raytok tyztartoknak hywatathnak. Ty kedeeg nem wgy de ky nagyob ty ko̊zteto̊k ollyan leegyen mynt menneel kyſſeb es ky feellyeb valo mynt zolgalo. Nem de nagyob ee az ky le ylt: awagy ky zolgal Az nagyob ky le ylt. En kedeegh ty ko̊zteto̊k vagyok, mynt ky zolgal. Ty kedeeglen vattok, kyt meg maratta|tok en velem en keſeertetymben En ees zerzek ty nektek mykeent zerzet ennekem en atyam orzagot hogy eegyetek es ygyatok az en aztalomon en orzagomban es yllyeto̊k zekeken yteelween Izraelnek tyzen keth nemzetyt.

Wr Ieſus Criſtuſban tyzto̊lendew es zerelmes atyamffyay ez may napon emleko̊zyk anya zent egyhaaz dycho̊ſeeges zent Bertalam apoſtolnak ynnepeero̊l kynek ees meltoſagara olwaſſa ez felewl meg yrth zent ewangeliomot, kybo̊l mynd ez zent

apoſtolnak tyztőſſegheere mynd my bynes ſeyewnknek Idweſſeegere ſok lelky tanwſagok tamadnak kywe Elezer tyredelmeſſeeghnek yozaga kyt keel mynekewnk tartanwnk haborwſaghnak es keſeertethnek ydeyn, kyt zent Bertalam apoſtol mynd foganattyatwl foghwa bel tellyeſeyte mynt meg hallyok zent eeleteeben. Ez az erek Idweſſeeghnek eeggyk kapwya: zent Mathe yrtta meg [†] Bodogok az tyredelmeſek mert eweek meennyeknek orzaga Ezen meene Criſtus atal az halandoſagrol halhatatlanſagra. Ennek myatta nytaa az meennyey zent paradychomnak kapwyaat.

Maſod zent alazatuſſagnak yozaga: kyről wgy mond zent Agoſton doctor: yghen alachon az aldot Ieſus Criſtus akollyanak aytoya, kyn az artatlan baranok be meennek, ha ky magaat meg nem hayttya, awagy meg yty feyeet awagy be nem mehet. Ercchee kynek erteny keel: erről teen tanwſagot Criſtus ez may zent ewangeliomba, vala ky Criſtuſnak peldaya zerent akar eelny ne kewannyon wraſagot es nywgodalmat. De kyſſebſeegőt es zolgalo tyztőt, kyeert leegyen az maaſ vylagon myt fyzethny. Mert byzonyawal zerelmes atyamffyay nem wraſagra de mwkara fyzetnek. Az wrak wgyan eet ez vylagon el veezyk eerdemeet Criſtuſnak mondaſa zerent. Azeert az aldot Criſtus Ieſus zolgaynak aggyaak az meennyey bodogſagnak eerdemes ywtalmaat pelda mynekewnk wrwnk Ieſuſnak es az zentőknek alazatos eeletők es mwkayok ez vylagon.

Harmad, iſteny tyzes zent zeretethnek yozaga kyt wr iſtennek zent ffya meg mwtata || Kywaltkeeppen az ew zerelmes 506 hyweyhez valazthwan ewket ew zent malazttyanak tellyeſſeegere mynt az zent Apoſtolokat meg zentőlween ewket ew twlaydon zent leelkeewel, eegyebeket ew zent yſmertetynek twlaydonſagara, mynt az zent zyzeket, kyk meneere nagyob tyztaſſagra valaztatanak, annewal az iſteny yſmerettre meltobbaknak yteelteteenek. Neeky bwzgoſaghnak tyzeſſegeere mynt az zent martyromokat, kyk oly erőſſeeggel veeteteenek kőrewl hogy ſemy ez vylaghy hatalmaſſaagh ewket Criſtuſtwl el nem zaggathataa Nekyket byzon vallaſnak mereſſeegewel mynt az zent Confeſſorokat es predicatorokat, kyk nagy battorſaggal hyrdethween es predicallvan iſtennek zent orzagaat ſokakat velők iſtennek yſmeretyre es zeretetyre vonyanak, veegre az

aldot wr ieſus ez eellyen hyw zerelmes zolgayt baratyt es attyaffyayt nagyobban akarwan ffel magaztathny az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent mynd ez zeeles vylaghnak eelôknek es holtaknak, yoknak es gonozoknak, vele eegyetembe yteelew byro tarſſwl valaztaa Es az nagy dyadalomnak wtanna az erek dychôſeegnek erwendetes vendeegſeegeben keezereytee, hogy az kegyelmes feelſeeges wr iſtennek twlaydon zent aztala mellee ylween iſteny es angyaly eetellel es ytallal eelneenek es lakoznanak erekkewl erekkee, mynd ez dragalatus iſtennek zerelmes ffyay es baraty kôzzôl eeggyk leen bodogſſagus zenth Bertalam apoſtol, kynek ez may napon anya zent egyhaaz meltoſagus ynnepeet ylly kynek zent eerdemes es malaztus vota leegyen my byneynknek bochanatta zent malaztnak nyereeſe es az erek bodog erewmnek ywtalma. Mynemew leegyen kedeegh az meennyey vendeegſeeghnek es lakodalomnak eedeſſeege es vygaſagus ewrôme kyre nem ſokan zomeehoznak ſem vagyodnak ſyethny De ky mynd ez vylaghy vendegſeeghnek es yo lakaſnak tombolaſnak es vezedelmes teſty dohos zeplôſeeghnek gyenerẘſeghehez ragazkottak. Mert zent Gergel doctornak mondaſa zerent amyt embery erzeekenſeeg es zemnek keewanſaga meg kaphat ynkab es hamarab be foghya embernek elmeeye es zywe leelke, honnem mynt a' myt nem laat haal es twdhat | Mynemẘt az maſ vylaghyak es az meennyeykk kyket zent paal apoſtolnak mondaſa zerent chak wgy halwan lathattyok az zent yraſbol, mynt egy tykôr atal. De ſenky ew nagy mondhatatlan yo voltaat, yzeet, yllattyaȧt es gyenyerẘſegeet nem erezhety es nem yſmerhety, hanem ha kynek wr iſtennek megh akarya yelenteny, mynt nemeellyeknek olwaſſok az reeghy zent atyak kôzzol, es zent paal apoſtolrol. Azert zerelmes atyamffyay a myt ennekem ees zegheen bynes atyatok ffyanak wrwnk Ieſus lathnom es yſmernôm enghedôt nem enyôztôm el. De az ty ayoytatus zywetôknek keewanſagara megh yelentôm es meg yrom ez may zent Innepnek ſermoyaban: mykeeppen es myneere feellyeb valo leegyen az meennyey halhatatlanſagban valo vendeegſeeg ees erwôndetes lakodalom ez gyarlo halandoſagban valonaal.

Legenda feſti eiuſdem.

Bodogſſagus zent Berthalam apoſtol eredet zerent tamada Indyay orzagbol es pogan keeralnak nemzeteeből, kynek mykoron mynden nemzety meg holtanak, yme az nemes roſa zaal, halwan yaroktwl kelőktŵl wr Ieſus Criſtuſnak hyreet neweet es iſteny choda mywelkődetyt, yewe Sydoſagban, es mykoron myndennek ygaz byzonſagara meent volna, azonnal el hagywan az ew teewőlgeſeet Criſtus Ieſus zolgaya es annak wtanna zerelmes tanoythwanya eerdemle lenny Es neweztetheek Berthalamnak nagy ſok leelky yozaghnak meltoſſagaert, mert az Berthalam magyaraztatyk ffel fyggeztőnek awagy chatornyaſ ffyanak. Elſew yozaag azerth mondatyk ky ew benne leeletteteek ez vylaghy zerelemről ffel fyggeztethween es az meennyey zeretetſſeeghőz ragazkodwan, awagy iſtennek zent malazttyahoz es ſeghedelmeehez magaat foglalwan, hogy ne ennen maganak de myndeneſtewl fogwa iſtennek eelne, yme hol vagyon byzon kereztyen embernek eelete es regulaya. Maſod yozag mondatyk byzon bőlcheſeegnek meelſeege, kyről emlekőzween zent dyenes doctor wgy mond Azt iſtenes Berthalam azt vallya hogy || Nagy zent yraaſ ees va- 507
gyon kyſded ees vagyon. Az zent ewangeliom meg azonkeeppen zeelős ees nagy ees, vyzon ellen meg zaggatot ees, kykből azt akarya yelenteny zent Berthalam apoſtol wgy mynt zent Dyenes doctor magyarazya hogy nemykeeppen mynden newezetőt yoth yozagot es mynden melto feelſſeeges dolgot byzonyoythatny es meeltan predicalhatny wr iſtenről es maſkeeppen myndent tagadny hogy nem byzon awagy nem wgy vagyon. Magyarazo yraſ wgy mond rola hogy, eeggykben ſem mondnak hamyſſat merth yollehet mynden yot meltan zolhaſſon ember az wr iſtenről ky wr iſtenhez yllendew. De myeert embery elme meg nem foghaſſa az wr iſtennek mywoltaat ſemyt vota keppen rola nem twd byzonnyal myt mondany, hanem ha mykoron oda ywtand es zynről zynre latangya. Annak okaert monggyaak, ha eegy az meennyey zentők kőzzől ez vylagra yewne mynd ez vylagon valo bőlchek ſem alhatnanak twdomanyanak ellene Bodogſſagus zent Berthalam apoſtol azeert wr ieſus Criſtuſnak meenybe menetynek es az vygaztalo zent leeleknek yewetelynek wtanna meene be az belſſew Indyaban es mykoron az balwan templomaban be meent vona kynek Aſtaroth vala newe ott kezde

mwlathny. Ez hazwg erdegh kedeeg el hytethween az zeegheen neepet az tettety vala hogy korokat betegôket vygazthatna. Annak okaerth nagy ſokan gyẘltenek vala oda yrgalmaat varwaan es naponkeed aldozwan ewneky. De mykoron ſemy feleletôt nem adna meneenek az mas varaſban hol ott Beryt newô erdegh lakozyk vala es megh kerdeek myre az ew iſtenek nem felelne. Monda az ty iſtentôk tyzes lanczokkal kôtôztetôt megh, my ydôtẘl foghwa Berthalam apoſtol oda menth, mondanak kychoda az, feleje az erdegh, az myndenhato iſtennek barattya ky azerth yewt eede hogy ez tartomanbol az iſteneketh mynd ky vezeſſe. Mondanak ewneky mykeppen leelhettyôk meg ewtet felele fekete fodor haya vagyon ôregh zemey ygyenes orra ôzzel egyeledôt zakala alol barſſon rwhaya vagyon fewlẘl feyeer palaſtya ymaran hwz eztendey vagyon hoǵ ſem rwhaya ſem laba bely meg nem zenneſettenek. Iſtennek zent angyaly yarnak | Ew vele kyk ſem ehezny ſem meg faradny nem haggyaak es myndent twd mynden nyelwôn zool, ymaran azt ees twggya, hogy en tyweletôk zolok, ha akarya meg mwtattya magaat ha nem akarya meg nem leelhetytek ewtet. De keerlek ha mykoron megh talalangyatok keeryetôk hogy ne yewyen eede hogy ennekem ees wgyan teegyen mynt az en tarſſomnak. Mykoron azert keth napon kereſteek volna, harmad napon eegy erdenges kezde keyaytany Berthalam iſtenek apoſtola meg eeghetnek enghemet az te zent ymachagyd. Ottan monda zent Berthalam Nemwl meg es meeń ky belôle es azonnal meg zabadwla. Azt halwan Polemius kyral keeree hogy yewne hozyaa mert eegy hawas leanya volna es vygaztanaa meg es meg zabadoytaa azt ees. Es az kyral ewrẘltceben nagy draga keenchet kylde az zent apoſtolnak kyre chak felelee Ez vylaghy keench azoknak zykſeeg kyk ez vylaghyakat kereſyk kewannyaak. En kedeeg ſemyt nem kewanok ez vylagh zerent. Es mykoron predicallot volna ew neky monda ha az zent hyttre akarna terny az ew iſteneet tyzes lanczal meg kôtôztet zem latomaſt meg mwtathnaa ew neky. Maſod napon mykoron az papy feyedelmek aldoznanak kezde az balwanbol ky kyaytany. Nyawalyas bolondok myt myweltôk zennyetôk meg mert ynkab keent teeztôk rayttam honnem tyztôſſeegôt. Ottan azert zent Berthalam apoſtol paranchola az erdeghnek hogy ennen

maga az balwant el tôrnee es ky meenne belôle. Annak wtanna ymachagot teween az korokat betegôketh mynd meg vygaztaa. Az templomot kedeegh iſtennek tyztôſſeegere zentôlee es yme iſtennek zent angyala nekyk yelenween az templomnak neeǵ zeegen kereztôt yra es monda eellyen yegôt veſſetôk ty homloktokra es ſemyt ne feellyetôk az` ty iſtentôktẘl kynek ez ydeyglen aldoztatok. Es meg mwtataa ewnekyk eegy fekete zerechennek zemeelyeben kynek zemeybôl tyzes zykraak yewnek vala ky, torkabol keen kôwes langak ôtlethnek vala kywe es kezeyt tyzes lanczakkal kôtôzteek vala hata megee. Es monda az zent angyal az erdeghnek myert Berthalam apoſtolnak parancholáttyara az balwant el tôreed yme en meg odozlak es meeń oly herre hol yteeletyg eegy embernek ſe arthaſſ. Es nagy ſywaſſal reewaſſal el meene, es az zent angyal ees el enyezeek || Polemius keral azt lathwan halwan ottan megh ke- 508
reztôlkôdeek mynd azzon feleſeegewel es az varaſ bely neepekkel dycheerwen az wr iſtent myndden choda es yrgalmaſſaag teetelyben. Azt lathwan az papy feyedelmek meg dwzmadanak raytta es el meneenek Aſtrages kyralhoz az kyral rokonahoz es nagy bozzw keeppen bel vadolaak mynd az kyralt mynd az zent apoſtolt. Es Aſtrages kyral azon meg haragwan eleybe hozataa zent Berthalamot mondwan ewneky. Te vagy ee ky az en atyamffyat el fordoytottad. felele En el nem fordoytottam de meg fordoytottam Monda az kyral mykeppen te ew vele el hagyattad az ew iſteneet es az te iſtenedhez fordoytottad azonkeppen teezôk en ees te veled. Felele az zent apoſtol, ha azt tehetôd bator, ha kedeeg en el tôrhetendôm az te iſtenydet hygy az en iſtenembe. Ezen bezeed kôzôt hyr ywtha hogy hwllot volna Baldak iſtene Azth halwan ottan meg zaggataa rwhayaat es parancholaa hogy az zent apoſtolt megh vezzôzneek es annak wtanna eelween megh nywzataa hogy mywel nagyob keent zenwedne az wtan feyeet veetetee. Az hyẘ kereztyenek el yeween ffel veweek az ew zent teſteet es nagy ſyraſſal es iſteny feelemmel el temeteek. Aſtrages kyral kedeeg mynd az atkozot papy feyedelmekkel el ragattateek pokol bely erdegtewl es zernyẘ halallal halaanak, Polemius kyralt kedeeg kyt meg kereztôlt vala az hyw kereztyenek pyſpekkee zentôleek azon varaſban es mykoron hwz eztendeeg byrtta az tyztôt nagy

tyztőſſeeggel annak wtanna tellyes wr iſtennek zent malazttyawal es myñdden lelky nemes yozagokkal bodogwl mwleek kywe es az erek dychőſeegben meene kyt mynekẘnk ees engheggyen atya ffyw zent lelek Amen.

Exemplum mirabi-le.

Wr Ieſus Criſtus zeretetyben en tyztőlendő es ayoytatus atyamffyay az chodalatus poldaat kyt meg ygyereek yelentenem eegy yghen reeghy yraſban talaltam es kywől valo orzagbol zarmazot embery fyleknek hallaſara chodalatus zyweknek es lelkőknek ertelmeere főldőn valo myndden eedőſſeeghnel gyenerẘſeegőſb yeleſſen kyk naponkeed az meennyey dychőſeeges hazarol keewannak wygaſſagot lathny hallany. | Wgy mynt ez vylaǵh Cronicayaban megh talaltam mykoron kezdettewl fogwa yrnanak ewth ezer ewth zaaz tyzen harom eztendőben. Es wr ffyw zyletethnek wtanna harom zaaz tyzen neeǵ eztendőben Nagy Conſtantinus chazarnak rokon wtanna, mykoron Criſtus Ieſus zent hytynek dyadalom es kerezttyen anya zent eegyhaznak bekeſeegh es batorſaagh adatot volna Azert azon ydőben myeert nagy bwzgoſagok vala az zegheen wy kereztyeneknek es wr Ieſuſt tyzes zeretettel zolgallyaak vala nem eleegőznek vala Conventben es varaſban lakozny. De meegh az hatalmas pwztakat kew zyklaaſ heegyeket kyetlen erdőket ees megh veragoſoytottaak vala kemeen eelethnek zent ymachagnak beythnek vygyazaſnak es iſteny elmeelkődeſnek myatta. Az ydőben tamadanak az reeghy zent atyaak pwztaban lakozo remeteek, kyknek eeletekből ymaran holtok wtan kylemb kylemb zent zerzeteſek tamadanak kykről az zent yraaſ nylwan valo tanobyzonſagot teezen kyk kőzőt vala egy Iambor pyſpek kynek Eberhardus vala newe az ydőben mykoron yrnanak ezer neegy zaaz eztőben yewe Romaban es mykoron tertt vona Cluniacum newő zerzetnek hazahoz es mykoron meg tekeentőtte volna az Calaſtromnak chodalatus es reeghy eppewletyt es mynemew erőſſen es zentſeegőſſen tartanaak az zeerzetnek regulayaat Es kerdee megh az apathwrt ky volt volna fundatora az Calaſtromnak. Az Iambor Apathwr el kezdween az hiſtoriat meg bezeellee ew neky. Volt eegy nagy kazdag wrnak egy ffya reeghy ydőben kynek mykoron mynd attya annya es yo

baraty azt tanacholtaak volna hogy hazaſſagban leelethneek kynek maga ſemyre nem keel vala ez vylaghy gyenerẘſeeges eeleth mert zyz vala es nagy iſten feelô leelky eeletben tarttya vala ennen magaat es gyakortaa ymatkozwaan, myndennek yo pelda vala De maga nekyk enghede naǵ iſteny feelelemmel, Es mykoron az vendegſeegôt el kezeytôtteek volna es kylemb kylemb wrak es feyedelmek bel gyẘltenek volna ez Iambor yffyw ezeeben vewee magaat hogy az ew iſtennek zokot zent ymachagaat meg nem mondotta volna, az vendeegôket el hagywan yghen hamar lowa hataara ylween || Meene el egy 509
zent egyhazhoz es mykoron mynden ayoytatoſſaggal el veegezte volna ymachagaat keenyereghween wr iſtennek hoǵ ſegheellenee meg es lenne Idweſſegeere akoron valo tyztôſſeege es ewrôme. Eſmeg feel yle lowa hatara hogy vendeghyhôz menne, azon kôzbe yme az pwztabol eleybe yewe egy zeep tyztôlendew zemeelyw veen ember ylween eegy zeep ôzweernek hatan es kezene az wr ffywnak az Iambor yffyw ees nagy tyztôſſeeggel kôzône neky Es keeree hogy yewne hazahoz es lenne vele ew tyztôſſegheenek ewrômeeben es mykoron nyayaſt bezeellettek volna mynt baraat barattyawal meg yſmeree az wr ffyw hogy ffeellyeb valo zemeel volna emberneel es gondollya vala netalantan chak en ſegheedſegemre meenybôl bochatattot volna, kyt yol es meeltan veel vala, mert wgy vala, kyt ha mondanak hogy ennen Criſtus lett legyen awagy angyal mynd meg lehetôt, Monda az wr ffyw. De yo wram ky vaǵ. felele teeneked baratod vagyok es azeert yewttem hogy az te tyztôſſeegôdben yelen leegyek es amyt tehetôt meg ſegheychelek. Monda az wr ffyw en yo wram halaat adok raytta wr iſtennek es teeneked, ymaran hyzôm hogy az te tanachodnak atala az en tyztôſſeegem zereewel leezen. Es azonkeeppen myndden hazaanak wdwaranak tyztôſſegheenek ewrômeenek es vendeegôk tyztôletynek gonggyaat zolaſaat es parancholaſaat neky hagyaa hogy mynd ennen maganak ees veegre ew lenne yntôye es doctora hoǵ vala myth mondana azt tennee. Az tyztôlendew wr iſtennek kôwete nem vonyaa meg magaat ez eellyen gond vyſeleeſtewl de az wr ffywnak zeretetyeert mynddent terhet ffeel veen

Mykoron azert be meentenek volna yme nagy tyztôſſeeg-

gel mynd nyayan ffel keleenek es eleyben nyomotanak az wr ffywnak mynt wroknak. Es lathwan az zeep zemeelnek meltofagus voltaat el chodalkozanak raytta. Es az wr ffyw meg hagyaa hogy myndenek tyztőffeeggel fogadnaak halgatnaak es myndenek myndenben enghedneenek ewneky. Es mykoron az lakodalmat el kezdőtteek volna az meennyey vendeegh myndent oly nagy tyztőffeeggel moddal eekeffeeggel es bewfeeggel meg zerez | Vala hogy myndenek chodalkoznak vala raytta es fenkynek femyben fogatkozafa nem vala, kyn nem keel fokat chodalnwnk mert ha meeg eztendeeg tartot volna az nagy lakodalom meeg ees myndenben bewfeeg awagy femy fogyateek nem lehetőt volna ha az ifteny hatalmat nyzyők ky az heet arpa kynyeregből ewt ezer emberet eelegőyte meg az zenth ewangeliomnak byzonfaga zerent eett meg azonkeppen gondollyok lett leenny. Mert akar meel nagy beewfeeggel lezen vala es kőlccheggel az vendeegfeeg az nagy choda hogy femy fogyatkozaaft nem zenwed vala az wrnak yozaga. Mykoron azert az harmad nap bel tőlt volna ky mynd haza ozla. Az harmad napyg kedeeg fem az meennyey faffaar fem az ew őzweere nem eettek yttak vala. Az ees nem choda, mert halando allatok nem valanak. Mykoron kedeeg bwlchwt akarna venny ffeel yly őzweerere az wr ffyw ees el akarwan kefeerny ffel yle lowa hathara es nagy fok vytezők wtanna. Mykoron ywtottak volna meg az őfweenre hol ott egy maft talaltaak vala meg allanak mert towab nem hagya nyomothny az vendeegh, bwlchwt akara tewle venny Es az wr ffyw el fakada fyrwa es kezde keerny mondwan. Myre hatz el en tyztőlendew atyaam es myre vonzod el en tewlem az te zeep vygaffagus zynődet keerlek leegyek veled vala howa meegy, felele az zeep veen meennyey vendeegh. Nem kőwethetz maftan enghőmet de towabra haggyad: yme matwl foghwan harmad napra ennekőm ees tyztőffeegem napya vagyon, ha oda akarz yewny hogy tyztőlkőggyem veled eeleggee veezőm twled es meg halalom teeneked Azt halwan az wr ffyw mynt ha zyweere tette vona kezeet monda, byzon akarom es yghen ees akarom. De myt az wr iften akar vala veegre zerezny femyt rola nem ertőkőzhetyk vala. Annak okaert monda yo atyam hol leellek meg teegőd es howa meennyek nem twdom. Monda ennen maganak: ez őfween hol maftan

allwnk az en hazamhoz vyzen twlaydon kyt ſenky nem twd teeb chak ennen magam es ez leelkős allat ky allattam vagyon eegyeb ha ky reea menend el teewed es meg chalatkozyk. Te kedeegh yo atyamffya ha enghem meg akarz lathny yewy eede ezeη herre harmad napnak deel zyweeben es ez en őzweeremet eett keezen talalod yarny || Azert az horaban eede yewy es 510 eett haggyad mynd az te lowadat mynd zolgaydat kyk te veled leeznek hanem chak tennen magad yl ffeel az en őzweeremre es vala howa teegőd vyzen oda meeny. Nem zykſęeg ewneky vezerleeſ chak veztegh yl' ew yol twggya howa keel meenny. Semyt ne feel Nem banod meg en hozyaam yewtődet. De mykoron eſmeg haza akarz yewny akkoron meg yſmered mert yo volt tęeneked en nalam lettőd.

Capitulum ſecundum.

Wr Ieſus Criſtus zent malazttyanak ſeghedelmeewel ez maſodyk Capitulom leezen arrol emlekőzet mykeppen az Iambor wr ffyw meene az mennyey ffelſſeeges kyralnak vendeegſeegeben es myt otth lata erzee valla es lakozeek es my ydőben teree hazahoz ha ky eedeſſeeggel meg akarya hallany nagy ſok tanwſagot es lelky eedeſſeegőt talaal ew benne. Mykoron azert az wr ffyw es az mennyey vendeeg egy maſtwl el valtanak volna az nemes yffyw ew vytez zolgaywal yewe wr ffyw hazahoz nagy banattal keſerwſeeggel es ſem ezyk yzyk vala ſem vygad vala wy meenyewel, ſem nyayaſkodyk vala yo baratywal, De ſem nywghatyk ſem alhatyk vala: varwan myglen az hagyot hora el yewne Oly yghen el falta vala zyweet az ew eedes meennyey vendegheenek nyayaſſaga zyne lataſa barathſaga es malaztoſ bezeede hogy ſem attya annya ſem yffyw kegyeſe ſem ez vylaghy hangoſſaagh,vala my kyſded ewrwőndeteſſeegőt hozhatnak vala ew zyweeben. Meeltan Byzonyawal mert megh ſebhőtte es atal hatotta eelős thőr keeppen ew zyweet az ew meennyey zeretew attyanak es vendeeghenek tyzes zerelme. Mykoron az aldot nap es hora bel tőlt volna bwlcchwt veen ew azzon feleſſeghetewl es haza nepeetwl mynt ha harmad napra haza ternee. De maga wǵ mynt ſoha ewket tebbee zemeewel nem lathnaa, mykeppen leen ees Es nagy ſokad magawal yőwe az hagyot herre Es lataa haat ott keezen ; vagyon az vendeegh őzweere. Azonnal le zőkőlleek lowa hatarol es ffeel yle nagy ewremmel az meennyey wth vyſelőre ſenkyt az zolgaak |

Kôzzôl vele el nem hagya meenny. Da mynd haza kyldee varaban mondwan. honapy napon ezen horaban eſmeg eede yewyetek keezen mert eett talaltok megh enghemet es ſemyt nem keeſôm towabbaa. Azonkeppen az vytezôk haza meneenek naǵ banattal es keſerẘſeeggel mynt ha ſoha nem lathnaak wrokat, ky wgy ees leen. Az meennyey kôwet kedeeg az wr ffywt el vywee eegy nagy zoroſſ ôſwenyen ky az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent keweſektewl yarattatyk es vyzen az erek eelethnek fôldeere. Mykoron azeert ywtottanak volna nagy zeep theer mezôre, hol ott ſemy banat ſemy ſyralom es zomorwſaagh nynchen, honnan az keſerwes halaal ky rekeztetôt, Az Iambor wr ffyw el tekeente haat mynden zeepſeeghnek zeepſeege vagyon mynden felôl kewrẘle Az feld kyeeſ kyhôz ſoha haſonlatoſth nem latot, ott vannak haat mynden felee zeep yllatw fywek kylemb kylemb zynew vyragok, roſa lilium vyola. Az zeep mezôn zeellel, felẘl az egh tyzta, alol az fôld nagy eekôſſeeggel ffeel ôtôztetôt. Az faak ky zeep vyragos ky kedeegh tellyes kylemb kylemb eerth gymelchôkkel. Az ffaaknak aga boga kylemb kylemb zeep yeles madarakkal eekôſewltettenek, kyknek zawok zengheeſôk, mynt angyaly eeneklees volna kyhôz haſonlatoſt eelteeben ſoha nem hallot vala. Es ſemy allat ott nem volna ky kewanſagos zerelmetes gyenerẘſeeges es tyztôleteſſeegre melto nem volna. Eellyen zeep fôldre mykoron az nemes wr ffyw be meent volna, ottan el valtozeek ew termeezetyben meg tyztwle erzeekenſeeghybeu zyweeben teſteeben es leelkeeben, meltan kedeegh merth mynd fôldet egheth, mynd eetelt ytalt mynd ez halandoſaghnak yzeet byzeet mynd ember baratynak ſokaſyt nyayaſſaghyt el valtoztatta vala, kykkel es kykkôzôt annak elette eelt vala. Azert oly mynt zent eenok es yllyes yrofetaknak halhatatlanſagok zerent ew ees az halando eeletben halhatatlanſaghnak ydeyre ywtot vala es eerdemlôt vala valtozny, kyk mynd lehetendew dolgok az wr iſtennek,
511 kyt mynemew malaztos ayandekkal || Akar zerethny. Myt zolhatwnk teebbet chodanak chodayaat rola, yme az ott valo eghy nemes madarak ees lathwan ew wroknak ydeghen vendeegheet, eeǵ keppen ew aldot wroknak tyztôſſeegheere maſkeppen az wy vendeeghnek erwendetôſſegheere mynd zarnyokkal mynd zeep zozattyokkal nagy eedes vygaſagot yelentnek vala. Azonkôzben

el tekeenthween nem mezze latha egy mondhatatlan nagy es zeep Sathort, mynt ha egy eekes waar vona, ky mynd kyẘl belo̊l kylemb kylemb draga ko̊wetbo̊l eekeſewltetõt vala mynd tekeen- tettre keewanatus Es myndden felo̊l kewrẘle megh ollyan zeep keezẘlettel valo Satorokat, mynt egy zeep dragalatus varaſt, kyknek pagimontoma mynt az cyllago zeep feenes arany, falay ha mynt aranyas byborral barſonnyal bel vontaak vona, Benne lakozo neep kedeeg zamtalan ero̊ſſek hatalmaſok zeepneel zeb- bek ew zynek zerent, kyk zent peter apoſtolnak mondaſa zerent mynd keraly nemzeto̊k kyraly magzatok, keraly papok, zenth ſeregh es ſok ko̊zzo̊l ky kereſghetõt gyẘleko̊zet, mynd zyzek, zeplo̊telen, mynd tyztaak, mynd dycho̊ſeego̊ſo̊k vygak yo ked- wewk es erwendeto̊ſo̊k. O en hozyam haſonlatus halando zerelmes atyamffyay, laſſatok, hallyatok ewro̊met es vygaſſaghnak: Nem mondhattyok hogy ez vylaghy ſem embery, De meennyey es halhatatlan dycho̊ſeegben valo erwendeto̊ſſeego̊t zent paal apoſ- tolnak mondaſa zerent kyt zo̊m nem latot ſem ffyl nem hallot ſem embernek zyweben nem zallot, kyt meg zerzo̊t wr iſten az ew hyweynek, zolgaynak es zereto̊ynek, kyk ko̊zzo̊l eegy vala ez nemes zeplo̊telen eeletew wr ffyw kyt mykoron bel vyttenek volna ko̊zykben elſew reenden valook nagy vygaſſaggal es zeretettel fogadaak ewtet, kyho̊z halonlatoſt ſoha ſem latot ſem erzo̊t vala. Azonkeppen maſod es harmad rendben valok nagy eremmel Es dycheeretes zeretettel fogaggyaak vala ewtet ko̊zyk- ben, es ymaran oly yghen el merẘlt vala az nagy chodalatus ewrembe vygaſagban es zeepſeego̊knek lataſaban hogy mynneel kyſſebho̊z ees nem mery vala magaat | Haſonlany es meltonak lenny, wraſagaat kedeegh es myndden yozagaat mynd ſemynek vely vala. Mykoron azert ywtottanak volna az neegyed lakoda- lomban, yme nagy kezẘlettel es ſok zamtalan magawal eleyben nyomoteek az ew eedes leelkeenek kewanſaga, az ew zerelmes attya ky ewtet az zent vendeegſſeegben hytta vala Es lathwan awagy volt ewro̊me annak elo̊tte awagy nem De ollyan leen mynt ha yngen leelekben ſem lett vona. Mert meeg az wdwarlo legyeenek vytezo̊k ees ollyan zeepo̊k valanak mynt az feenes nap myndenyknek keraly korona feyeeben o̊to̊zettyo̊k mynt az zykrazo Cyllagok. Es mykoron oda ywtot volna az nemes wr ffyw, ottan meg alla az alatta valo o̊zweer es lee zalla rola,

Es az eleyben yewe az feelſſeeges dychőſeeghnek es zentőknek wra, nagy zeep koronas kyraly őtőzetben nagy dychőſeeggel nagy dycheeretes eenekleeſſel tyztőſſeeggel, kyt ſoha ſenky ky nem yelenthet. Es mykoron kezet fogtanak volna, es zerelmes őleleeſth attanak egymaſnak, oly meel zeretethnek tyzeeben eſeek be az wr ffyw hogy ſem teſteewel ſem leelkeewel ſem ennen magawal, awagy hol volna es myt mywelne, nem twdnaa, kyben ha lakozwan meg maradot volna. ſoha halalt nem latot volna. Mert mykoron magaban tertt volna azt twggya vala meegh az eſth haynal el nem nywgodot mywlta el eredőt es harom horaya meeg nem volna maga ymaran harom zaaz eztendey mwlt vala el Mert varya vala az eeyet el yewny, ky az wr iſtennek varaſaban nynchen, es wgy ſoha haza nem yewt volna ez halando vylagra De megh yewe es nem marada megh. Az kedeeg nem az feelſſeeges kyral akarattya leen, de az nemes wr ffywnak ezes bolonſaga.

Harmad Capitulum

Wr Ieſus Criſtuſnak zent leelke ereywel laſſwnk hallywnk teeb choda dolgokath kyk meltok leegyenek meg vygaztalny a' my zoworw zyẘnkket leelkẘnketh, emlekőzween arrol myt teenek myweleenek onnan hazol, az nemes wr ffywnak el menety wtan ew eedes zyley zerelmes yegyőſe es wdwarlo zolgay yo baraty ||
512 Mykoron az megh hagyot ydőre horara es napra haza nem yewt volna myndenek eſeenek nagy kethſeegben banatban keſerẘſeegben es ſyralomban. Attya annya ſyrattya eedes zylőtteed, zerelmes yegyes tarſſa zyweenek zerelmeet, zolgaak yo wrokat es wrak vr ffyak zerelmes barattyokat, yarnak ſwtoſnak teetowa ha hol meg talalhatnaak. Neky mongya vala netalantan meg chalatkozot, Neky kedeeg netalantan el ragattatot mezzee főldre. Mykoron nagy ydew tőlt volna benne ew keſerwes varaſokban, ky hyrhőweek Chazaroknak kyralyoknak wdwaraban myndenek bankodnak myndenek chodalkoznak ez eellyen nagy dolgon. Es ezenkeppen mykoron ſok főldeket es kylemb kylemb orzagokat el yartanak volna kereſween ſohol hyreet ſem halhataak. Onnan hazool kedeeg naponkeed horankeed nagy ſyrwa fohazkodaſſal kenyereghween az wr yſtennek ozttyaak yozagokat meertekneel kyl alamyſnaban es egyhazy neepeknek zentelen ymatkozwan

eerette hogy az feelſſeeges teremtew hoznaa meg es fordoytanaa banattyokat vygaſagra. De mykoron lattaak volna ſok eztendew wtan hogy az ew erewmők meg nem ternee holtyg valo keſerwes banatban es kethſeegben eſeenek es veteek magokat holtyg valo penitencia tartaſra. Az varath zentőleek kalaſtrommaa. Az palotaat templommaa, eegyeb keenchőt rwhaat yozagot zent oltaroknak eekőſſeeghere es Iambor zerzeteſeknek taplalaſokra. Es az feyedelemſeeghnek meltoſagaat Apathwrſagnak tyztewee. Es ezenkeppen mynden nemew ez vylaghy dolgok valtozaanak leelky dologgaa. Ennen magok ees holtyg lakozanak magoknak az zent kalaſtromban wr iſtent zolgalwan. vygyazwan beytelween es ymatkozwan es nagy Iamborwl veeget vethween ew eeletőknek ky mwlanak az yo zyleek iſtennek orzagara meeneenek, teſtőket mynd eegy koporſſoban helhőteek azon eegyhazban. Az wr ffywnak kedeeg zerelmes yegőſe, ky azon zyzeſſeegben meg maradot vala ew zerelmes wratwl marada meg azon őzweǵſeegben ew zerelmes wranak zerelmeert es myg eele nagy ſok alamyſnaat beytet zent ymachagot teween ew zerelmes wraerth | Es nagy zent angyaly eeletben veeghezee el ydeyt, es ky mwlwan Iſtennek zent orzagara meene, Es kyt ſok ydeyg varwan nem lathata hyhettyek az erek eelethnek főldeeben meg latta. Mynd ez eellyen dolgot az ydewbely yraſtwdok bel yranak Iſtoriaban yewendőknek emlekőzettyőkre, mynt maſtan tőrteenyk nagy vraknak es yeles feyedelmeknek emberſeeges teetemeenyeket Iſtoriakban yrnak.

Negyed Capitulum

Wr Ieſus Criſtus hozyank valo yrgalmas aldomaſabol meegh ees teb melto dolgokat hallywnk, terween az dychőſeeges ewrẘmnek es vygaſſaghnak lakodalmaban. Mykoron termeezetnek folyaſa zerent nagy ſok ydőők es eztendők el mwltanak volna es az halandoſagban ſok valtozaaſok lettenek volna, az wr ffyw azon yffywſaghnak koraban ereyben zeepſeegeben myndden veenſeeghnel kyl eetlen yttlan alomnaal kyl es mynden farathſaagnal kyl, betegſeegnel es teſty zeghődelmeſſeegnel kyl chak ennen maga az ydőbely emberek kőzőt zabadon halaltwl vendeegewl az harom zaaz eztendeegh Naǵ eremmel es vygan lakozwan, wr iſtennek aztalan, kyről zent Mathe ewangeliſta emlekőzyk kenyweenek 13 rezeeben. Es ez nemes wr ffywnak felette yol vala dolga az ew zerelmes

iſten attyawal, mert vala myt zywe lelke es yo kedwe kywanna, zeme lathathna, mynden akarattya es kedwe zerent vala ſemy fogyatkozaaſ nem volt, De mynd zyweeben leelkeeben gyenyerẘſeeg teſteeben es erzeekônſegheeben gyenyerẘſeegh gondolattyaban es emlekôzetyben gyenerẘſeegh oly yghen bel meent es yarwlt vala az iſteny zeretethnek es meltoſaghnak hatalmaſſagaban zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps. LXX Es az halando teſthnek termezet zerent valo neheeſſeegy kyk eett ez vylagon meg terhelyk az zegheen leelkôt hogy zent palnak mondaſa zerent Rom VII azt ne kewanhaſſa teheſſe, lathaſſa es gondolhaſſa a' myt akarna, de haylandob es gyorſſab legyen az gonoſſagra es myndden vezedelmeſſ dologra, honnem yora lelkyekre es meennyeyekre, ezekben ott ſemÿ nem vala,
513 De mynd el tawoztatot vala || Wgy hogy az iſteny ſentencia ffeel fyggeztetôt hatalmatwl kyt kywe adot vala mykoron embery nemzetôt byneert megh atkoza mondwan Gn. por hamw wagy eſmegh porraa hamwaa leez, kynek en nyawalyas bynes ffeyem ees tanachot attam volna megh maradny de nem tewee hanem az ydôt kezdee zamlalny gondolny hogy ydey volna ymaran hazahoz terny es kezde kenyerẹghny es bwlcchwt keerny. Mondwan halakat adot teeneked en tyztôlendew atyam es yo wram mynden yo teetelydrôl kyket en velem tôttel, kyket ennekem megh yelentôtteel es kyket lathnom hallanom enghetteel, nagyobban kedeegh hogy az te nagy bewſeeges malaztoſſ voltodat hatalmas dychôſeegôdet ennekem meg mwtattad kyket ſoha en voltakeppen embereknek ffyaynak ky nem mondhatom es yelenthetôm. Lathwan latom mert aldot es bodog vagy en kegyelmes atyam es bodogok ky zenetlen te aldot zynednek elôtte alnak es wdwarnak, lathwan az te zent zynednek eekôs voltaat es hallyaak bezeedednek eedeſſeegheet, kyk kôzôt byzon felette kywannam erekkewl erekkee meg maradnom. De myeert haza kezôrôytetôm menny yol twdod okaat mykeppen az en hazam bely neepek enghemet warnak. Azert vallom hogy oly dychôſeeggel es meltoſaggal oly eremmel es yo kedwel, kyket ez may napon eett erdemlôttem meegyôk az en hazamhoz, hogy ſoha az en neepeym kôzôt leween haſonlatoſt nem lathattam volna.

Ez eellyen nemes wr ffywnak bezeedeen oly mynt moſolyodwan, az bodoghſagnak zent attya es nagy kegyelmes be-

zeeddel monda ewneky. O yo yffyw es zerelmes baratom. Mykoron my te hozyaad meneenk latok myndden yawydat, te ees my hozyaank yewveen lattad myndden yawynkat, yme ha ezeket zeretőd kewanod eel velők mynth tyeeddel, hyzem mynd ketten meg elegőzẘnk vele. Ha kedeegh teenekőd teeb ees yob vagyon, annak okaerth haza kewankozor, en meg nem akarlak tartany akaratodnaal kyl De en azt mondanaam hogy ezeket valaztanaad ynkaab mert towab ees eede kewankozol | Azt yol twdom, ha azert el akarz menny yme hol vagyon az őzweer ky eede hozot eſmeg haza vyzőn. De en meegh ees azt tanacholnaam, hogy ma eett maradnaal, mert towab ees yollehet eede yewz de keſerẘ faydalomnaal kyl nem lehet kyt maſtan el tawoztathatz ha akarod De myeert zabad akarattyara hagyatot vala eegyebet nem akara benne tenny haza kewankozeek. Ott azert nagy halaa adaſſal eegy maſtwl bwlchwt veween. Az wr ffyw ffeel yly eſmeg azon őzweernek hataara es meg azon herre hozaa hol ffeel ylth vala. De yme ſem zolgayt ott nem talalaa ſem nemzetyt awagy nemzetynek nemzetyt, ſem vala meel yſmerőyeet. Nem choda mert reeghen mynd ky mwltanak. Mykoron azert teetowa yarna gyalogh mynt ollyan wr barſſonban byborban őtőztetőt mynt ky azon napon nyomotot ky ew meenyekzőy hazatwl, ſenky yſmerőye eleyben nem kel. nagyon kezde raytta bozzonkodny. Bel nyomothwan wr ffywy varaban haat mynd maſ modon vagyon zabwan, honnem hatta volna, kezde ennen maga ees raytta chodalkozny, my dologh volna, hol eellyen hamar myndenek ew allattyok zerent el valtoztanak volna, es nemykeppen olyha zyweeben ewrẘlne hogy wyſſagot lathna. Mene az baratok portayara es mykoron cheenghetőt volna az portarius be ereztee nagy yo kedwel, lathwan hogy ollyan nagy tyztőſſeeg bely ember volna kyraly őtőzethben. Es kezdee kerdőzny ky volna myt kereſne es honnan valo volna felele. Byzonyawal nem twdok ſemyt mondany, hanem hogy tegnapy napon eennen ky menween, maſkeppen hattam ez hazat, honnem mynt latom lenny es nem teegőd hattalak az kapwn őryzny. De az vytez legheenyeket ſem twdom hol vannak, es yme ennen magamnak labamon kelleteek bel yewnőm az heegy kőzzől En wgy twdnam hogy ez Calaſtrom en twlaydom hazam volna es yme eeǵ yſmerőmet ſem talalhatom meg. Ezeket halwam el ameelkodeek raytta az portarius frater: El fwta-

meek az apatwrhoz es meg mondaa neky, yme eegy kyraly zeep wr ffyw yewt eede es azt mongya hogy ez Calaſtrom ew wara volna: halwan azt az Iambor apattwr aloytaa hogy alma- 514 dozneek. De mynd azon atal ky || Meene az wr ffywnak eleyben es yo zokaaſ zerent vywee az zent egyhazban ymachagnak okaert, de maga mynd ketten chodalkoznak egymaſon. Mykoron az wr ffyw attyaat annyaat es azzon tarſſaat kerdenee hol volnanak, az apathwr monda mynd ky mwltanak yme hol vannak koporſſoy. ky hyrho̊week azonnal ottan az Calaſtromban hogy az el vezo̊t fo̊ldnek wra haza yewt volna, tamada myndenek ko̊zo̊t nagy choda ameelkodas kezdeenek fwthny az nagy chodara, mynd chonka bonka, khoor betegh, el feledween ew nyawalyayokat hamarſaggal ſyethnek vala az choda lathny, halwan az pwztaban lakozo zent atyaak ees, mynt zent Anthalnak, Makariuſnak paffnuciuſnak ffyay, baraty, remethey, nagy mezze fo̊ldro̊l egy mas elo̊t fwthnak ſyethnek vala lathny es vala myt hallany az erek dycho̊ſeeghnek eelety felo̊l. Myth mongyak tebbet nagy eegyhazy es zerzetes neepek es zamtalanon az zeeghenyek bodogok es azonkeppen nagy proceſſiowal eleyben menwen, mynt wr iſtennek zentynek nagy tyzto̊ſſeeggel ayoytatus kywanſaggal es iſteny dycheerettel fogadaak be ewtet myndenek chodakeppen zolwan bezeelwen egy maſnak, yme haza yewt ez feldnek wra, kynek ymaran harom zaaz eztendey vagyon ky enokkal es yllyeſſel lakozot iſtennek paradychomaban. Az Iambor nemes wr ffyw kedeegh alwan az ſokaſſaag ko̊zo̊t ewrẘl vygad ees zyweeben leelkeeben. chodalkozyk ees az dolognak halhatatlanſagaan. zeep eekes kedeegh ew tekeentetyben teendo̊klyk ew zyne az wr iſtennek lataſabol, es nagy kewanttal neeznek reea mynt iſtennek angyalara. Keeryk myndenek hogy meg bezeellenee mynt es hol yart ko̊lth, myt latot hallot volna. Es mykoron ez kezdette volna bezeelleny yelen valanak yro notarioſok kyk myndden zawaat lewelben yryaak wala wtanna. Azok kedeeg mygh towab towab addeg ynkab halgattyaak nagyobban chodallyaak Ennen maga yollehet nagy banattal fohazkodaſſal bezeellween myeerth hogy meg nem maradot de meg tertth. Nagyobban azon bankodyk vala hogy zabad akarattya volt raytta, kyk kedeeg hallgattyaak vala O mondhatatlan nagy eremo̊k es kywanſagus dycho̊ſſeego̊k lelky zerelmo̊k vala, myeert ſoha ollyan nylwan valo yeles dolgokat az erek

lakodalom feelo̊l nem hallottanak vala | Annak okaert monda az nemes wr ffyw ewnekyk Twdom zerelmes atyamffyay es byzonnyal twdom hogy az ty lelky vygaztalaſtokra es yewendo̊knek emleko̊zettyo̊kre tartot meg enghemet enny ydeyglen, azert manaal towab nem meheto̊k hanem megh keel halnom, de ſemyt nem feelo̊k, mert eſmeg oda meegyek honnan el yewttem, hol ott enny ſok ydeyg lakozwan aloytottam hoǵ chak harom horaya volna, kynek byzonſagot teezen yme az en yffywſagom kyt lattok twggyatok kedeeg hogy my wlta foghwa ky meentem ez varaſbol sem eettem ywttam, ſem eheztem zomeehoztam De myndden yowal tellyes voltam, yme ez rayttam valo rwha es o̊to̊zet kyt az meenyekzo̊ben reeam vettem az wlta le nem veto̊ttem yme meeg ees azon zynt wyſſagot tarttyaak. Mykoron eellyen nemew choda dolgokat zolt bezeellet volna ew elo̊tto̊k az meennyey dycho̊ſeeghnek es bodogh eelethnek ewrwo̊ndetes es vygaſſagus malaztoſſagarol Nagy dyzes langh keeppen gyoyttya vala ffeel ew zywo̊ket leelko̊ket es kywanſagokat, az dycho̊ſeeghes zent eelethnek gheryedeteſſ zerelmeere. Annak wtanna mondhatatlan nagy halakat ada raytta wr iſtenek hogy az ew ez wylaghy erekſeege yozaga nem akadot zarmazot volna ez vylaghyaknak kezo̊kben, honnem iſtennek dycheeretyre es lelky neepeknek kezo̊kben kyk koronkeed ymatkoznak eerette es alamyſnaalkodnanak zegheeneknek belo̊le. Ez eellyen bezeedo̊t kezdo̊tte vala el ew elettek es vonyaa mynd vachoraygh mert annak elo̊tte valo napon deel zyweeben meent vala el ew aloytaſa zerent es maſod napon eſmeg deel zyweeben ywtoth vala hazahoz, meel ydo̊nek tellyeſſeege chak eegy napp vala de hozyaſaga harom zaaz eztendo̊t teett vala

Ewto̊d Capitulum

Kegyelmes meennyey zent Atyank iſtennek meg ſegheello̊t malazttyabol az el kezdo̊t dycheeretes es Idweſſeeges zenth eelethnek melto hallaſa wtan laſſok hallyok az nemes zyz zent vyteznek es nemes wr ffywnak dycheeretes ky || Mwlaſaat 515
kylemb kylemb choda teetellel kyben ees talalwnk ollyakat kybo̊l megh melego̊zyk my zywnk lelkewnk. Mykoron azert veeget tett volna bezeedeenek, mynd nyayan nagy halakat adanak raytta wr iſtennek, es az Iambor apatwr nagy vendeegſeego̊t teen azon vachoran Es nagy vygan eeznek yznak lakoznak nagy erwendeteſen bezeellyk egy maſnak a'

myt lattak hallottak le ylteteek az fo̊ldnek wraat ees az aztal feere, De ſem eezyk yzyk mert meegh tellyes vala az dycho̊ſeeghnek eedes malazttyawal es az eelo̊ fo̊ldnek erwo̊ndeteſſeghewel, yme hol vagyon kyro̊l wrwnk Ieſus mondaa az zent ewangeliomban, De mynd ez napyglan ees nem erthetyk meg halando emberek. Math IIII. Nem chak kynyerrel eel ember, De myndden ygheewel ky kywe zarmazyk iſtennek zayabol peldaya kedeegh elewttewnk vagyon. Mykoron azert nagy eedeſſeeggel kynalnaak hogy eenneek ynneek es lakozneek ew velo̊k, yollehet twdaa yol mynt lenne dolga, De yme nem kewe keetelen nekyk enghede. Es mykoron latta erzette volna ez vylaghy halando kynyrnek yzeek yllattyaak ottan megh zonttyorodeek kezde ew benne meg alwny az meennyey zeepſeeghnek yllattya eedeſſeege, koſtolwan kedeegh kezde az yſſywſaag megh herwadny es megh o̊zewlny veenewlny. es beteghſeegben eſeek Monda ottan. Nam mondaam hogy yǵen leezen dolgom ymaran towab nem mehető̊k de ezenñel meg keel halnom Azert aggyatok confeſſorth oltary zentſſeego̊t es keneto̊t hogy yo kerezttyen modra mwllyak kywe Es azon keerlek hoǵ ymaggyatok eerettem es teſtemet tegyetek az en yeǵo̊ſem mellee azon koporſoban. Hogy azt lattaak volna az apathwr es az vendeego̊k nagyon megh reemewleenek raytta es mynden ewro̊mo̊k vygaſagot ſyralomra es keſerẘſeegre fordula ffeel hanyaak mynd eetko̊ket mynd aztalokat raytta ragadanak mynth eeggyetlen eeggyo̊ko̊n es be vyweek az zent egyhazban nagy mondhatatlan ohaytaſſal es byzonnyal meg twdaak meg yſmereek hogy volt volna az fo̊ldnek reeghy wra Es zenthſeego̊th | Veween wgyan kezo̊k ko̊zo̊t mynt ha el alwt volna ky bochataa leelkeet, meg oda menween honnan haza yewt vala chak lelke zerent, hol ott ymaran erekkewl erekkee ewrẘl vygad az ew meennyey zent attyawal es iſtenewel. Hyre leen benne hogy eellyen ember ezenkeppen ky mwlt volna, De ottan temeteek el nagyob chodanak okaerth zamtalan neep reea fwthwan, kyralyok wrak zeeghenyek bodogok wr iſtennek eerdemeſeet lathny yllethny es apolgatny. Nekyk ſyrattyaak Nekyk ewrẘlnek, Nekyk halaat adnak raytta wr iſtennek. Es azonkeppen mynt ollyan tyzto̊lendew feyedelmet nagy tyzto̊ſſeeggel iſteny feelelemmel es egyhazy zolgalattal ew zerelmes yegyeſeenek koporſoyaban helho̊teek hogy mykeeppen lelko̊k eeggyẘt

volna koronaztatwan az erek dychőſeegben teſtők ees eeggyẘt nwgodneek es egyzőr tamadna ffel az erek eelettre. Ezeketh megh bezeelween az Iambor apathwr Eberhardus pyſpeknek el ameelkodeek raytta ez eellyen hallaſon es nagy halaat ada raytta wr iſtennek nagyobban meg eppewlween ew leelkeeben. Azonkeppen my ees en eedes zerelmes atyamffyay halaakat adwan aggywnk dycheretőt a' my eedes teremtenknek es meg valtonknak Ieſuſnak hogy az ew zent yowoltaert es ew zerelmes zentynek eerdemekeert reezelteſſen az ew zenth malazttyaban myg eelẘnk es holtwnk wtan vygen azon eedes dychőſeeges es erwendetes erek ee̊lethnek főldeere es orzagara Amen 1 5 2 7.

Zent Agoſton doctornak Innepeeről.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat es ewangeliomaat ha ky meg akarya olwaſny megh talallya zent ghergel doctornak napyaan. Annak okaert ez nemes zent Agoſton doctornak es pyſpeknek zent newe dycheeretyre es my lelky Idweſſeeges tanwſagwnkra laſſok mykeeppen es my modon az wr iſten mynd ez főldőn anya zent egyhazban mynd meennyen az erek dychőſeegben ffel magaztataa ‖ Es kywalt keeppen valaztaa hogy az 516
eelew iſten hazanak eelew kew ozlopa es tamazya lennee mynd zentſeeges eeleteenek peldayawal: mynd meelſeeges bőlcheſegeenek vylagoſſagawal es erőſſegheewel kynek peldazattyara meltoſagus newezettel ees zeretee ewtet wr iſten hogy Agoſton lenne newe kynek ſok newes magyarſaga vagyon doctoroknak mondaſok zerent. Elezer azert magyaraztatyk az Agoſton őregbeytőnek mert mykeppen az Iambor kereztyen chazarok kyk az kőſſeegőt eppeytyk tyztőſſeeges meltoſaghnak okaert Auguſtuſnak neweztethnek, azonkeppen zent Agoſton eegyeb zent doctorok kőzőt meltob es fellyeb valo helt erdemle anyazent egyhazban mert az teb doctorok haſonlattathnak feenes Cyllagokhoz zent Agoſton kedeegh feenes naphoz myeert hogy az iſtenſeeghnek twlaydonſagarol tebbet zolt es nylwabban yrth az teeb doctoroknaal. Maſodzor az ew zent newe haſonlattatyk az hew hohoz ky mondatyk Auguſtuſnak meel howal emberek wgyan megh gywladnak nagy hewſeegnek myatta. Azonkeppen ez bodog lelkew zent ember mondhatatlan

ffeel gywladot vala es wgyan tyzeſſee lett vala az iſteny tyzes zeretethnek bwzgoſagaban kyrȯl ennen maga byzonſagot teezen In libro Conffeſſionum mondwan O feelſeeges wr iſten meg lewtted vala te az en zywemet az zeretetȯdnek nylawal neha neha kedeeg oly erȯſſen es meellyen hogy az erek eeletȯt nem gondoltam volna nem twdom mynt lett volna az veegezety, ercche ky ertty myt akar mondany. Harmadzor magyaraztatyk Iſten vaраſanak zaporoytoya, thwdnya yllyk mert mykeppen nylwan lattyok byzonſaghnaal kyl leen anyazent egyhaznak annya: zent yraſnak teyeet adwan leen az hytetlen eretnȯkȯknek hatalmas dyadalma, bȯlcchеſeegeet mwtathwan Leen Idwȯzewlȯ neepeknek zaporaſaga zent regulas zerzetȯket zerezween Leen az meennyey zentȯknek es zent wdwarnak eekȯſſeege es vygaſaga zent eerdemes eelettel ky mwlwan es meltoſſagus zent tarſſagokban zamlaltathwan. Mynd ez eellyen dychȯſeeges | Bodogſagra yllendew dolgokeert meeltan dycheery tyztȯly kylemb kylemb iſteny ayoytatus ymachagokkal ees zeep eenekleeſȯkkel egheez kereztyenſeeg az ew zent ynnepeet kyk kȯzȯt my ees noha byneſek vagywnk dycheeryȯk ez nemes zent doctort halaat adwan wr iſtennek hoǵ eellyen nemes zent atyaat es vylagos meſtert adot anyazent egyhaznak ygazgataſara. De myert zerelmes atyamffyay emlekȯzetȯt teenk ez nagy twdomanyw embernek bȯlcchеſeegerȯl Idweſſeeges kerdeeſewnk tamadhat my oka hogy termeezet zerent emberek yghen kewannyaak az bȯlccheſſeegȯk es tanwllyaak pogan bȯlcchnek mondaſa zerent primo ethicorum De keweſen leelhetyk megh az byzon bȯlccheſſeegnek fondamentomaat. Rywydeden reea felelween doctoroknak mondaſok zerent Elſew oka lelky yndwlathnak yora valo verekȯdeeſe mert myeert az okos leelek myndenkoron yora vagyodyk primo ethicorum az yot meg nem yſmerhety bȯlcchеſeeghneel kyl awagy azt mwkanaal kyl aggya wr iſten mynt az zent Apoſtoloknak es az zent doctoroknak meennyey yelenetbȯl: Awaǵ kereſees wtan az az tanwſaaggal azt ees wr iſtennek malazttya kȯwethveen ky meg vylagoſoyttya az yffyaknak elmeeyȯket. Ha kyk ezenkeppen leeznek bȯlcchee ezek az ygaz es byzon bȯlcchek, ezek mehetnek yſmeretyre az Felſſeeges yonak kyrȯl zent Mathe zool Ca IX Senky nem yo chak az eegy twlaydon iſten. Ez eellyenek haznalnak mynd ennen lelkȯknek mynd eegyebeknek

ldwőſſeegekre. Mas oka myert yndwltathnak bőlccheſſeegnek ta-
nwlaſara mondatyk ez vylaghy enywes eelethnek zoroſſaga. Yme
lattyok hoġ ez vylagon az zeegheen eeggyegyew twdatlan
embery allat ha ygazan akar eelny el nem eelhet hanem naġ
mwkawal es veerees vereyteekkel Naponkeed wgy keel vonny
mynt az baromnak meeg ees wgyan zeeghen, ha kedeeg nem
mwkalkodyk nynchen honnan elny ſenky nem aggya az eweet
ew neky. Nynchen ſem zeretet ſem yrgalmaſſaagh || Ky ewtet 517
yngyen meg ſegheellene es el taplalnaa, ha azert ember nem
tanwl es vala my meſterſſeegőt es bőlccheſſeegőt nem keres nem
tanwl haat erekkee az bolondok es twdatlanok kőzzee zamlalta-
tyk, kykben mynd eett ez vylagon mynd az maſodykon az az
holta wtan vezedelmes. Criſtus Ieſuſnak ſententiaya zerent
Math. [†] es karhozatus leezen mert ſem bolondot ſem barmot
meennyeknek orzagara nem vyznek. Harmad oka myert yndwl-
tatnak emberek twdomant es bőlccheſſeegőt tanwlny: ez wylaghy
keweelſeeg ees telhetetlenſeegh hogy kazdagſagot gyeytheſſen,
morhaſſ leheſſen wraſagot leelheſſen ez eellyen bőlcheſſegeert.
De ynkaab zent pal apoſtolnak mondaſa zerent pme ad Cor 1. c.
bolond balgatagſageert ſokak ſokat mwkalkodnak yarnak ſarad-
nak es kőltnek es mynd heeyaban leezen mert az ygaz es by-
zon bőlccheſſeegőt ſoha meg nem leelyk. Ez eellyek zemeelye-
ben mongya zent leelek bőlch zaya atal Sap. v. mykoron hala-
lokra ywthnak O felſſeeges wr iſten meel yghen el teewettewnk
volt az byzon wttrol es ygaſſagrol. Nam nem volt my benewnk
ſemy vylagoſſaagh. O myth haznalt mynekewnk ez vylaghy ke-
weelſeeghnek eelete bőlccheſſeege es kazdagſſaga. Byzon ſemyt
mert ynkab meg vakoythnak el bolondoythnak es mynden yonak
yſmeretyre erőtelennee teeznek embert. Pelda vezzők el zemewnk-
ket hol ott lattyok az ſok gonoſſagnak tengőreet mynt az wyz őzőn
hol az nagy bynőknek terheet mynd az eghyg ffeel hatwan es
pokol fenekeeyglen el merwltetween, hol az ſok hamyſſagnak es
chalardſaghnak vezedelmes el aradaſaath hol az dohoſſ teſty fay-
talanſaghnak zeegyentelen baromſagaat. O Byzonyawal mynd az
bőlcchegben mynd az yraſtwdokban kyk ſoha az ygaz ből-
ccheſſeeghnek wtaara nem ywthattanak Ez eellyenekkel telyk be
pokolnak verme Ezekről mondaa wrwnk az zent ewangeliomba:
Byzon mondom tynektők mert nem twdlak nem yſmerlek kyk

vattok, yme rywydedôn meg hallook az vezedelemnek bôlccheſſeegeet kyket wr iſten mynekewnk ne aggyon twdhatnwnk. ymaran rokon wtanna laſſok meg mynemew yegôkôn yſmertetyk emberben az ygaz | Bôlccheſſeegh ky haznaal Idweſſeegre es wr iſtennek newe dycheeretyre Doctorok mondaſok zerent ſok yozagus yegyt talallyok zent yraſban. Elſew yegy mykoron embernek kewanſaga vagyon yoth tanwlny hallany mynt meg vagyon yrwan Luc XII Bodogok kyk hallyaak iſtennek ygheyeet es halwan meg tarttyaak. Ezt zent Agoſton megh tartaa mert wgy olwaſtatyk rola hogy mykoron meegh az reeghy pogan bôlccheknek es erethnekſeeghnek teewôlgheſeeben volna foglalatus, tôrteneek hallany zent Anthal remetenek eeleteet es mynemew dychôſeeggel ky mwlt volna megh reemẘle raytta es felette meg haborodeek es monda Alipius tarſſanak. O myt hallwnk myt halgatwnk ffeel kelnek az twdatlanok es el ragaggyaak az menyorzagot, my kedeeg a' my twdomanywnkkal pokolba merewltetewnk Es azon valo Bodog yrygſegheeben bel fwtameek egy kerben es le fekweek egy fyghe ffa alat nagy ſyraſt kezde teenny yme myt eerdeml az yonak hallaſa es kywanſaga. Azonkôzben iſteny zozatot halla mondwan kel ffel olwaſſal kel ffel olwaſſad. Mykoron zent paal apoſtolnak lewele akadot volna kezeeben El kezdee olwaſny az elſew Capitulomot ezen yraſon, ôtôzyeel ffel wr Ieſuſban Criſtuſban Es azonnal el tawozeek ew zyweebôl mynden ketôlkôdeeſnek ſeteetſeege es meg byzakodeek ez zent hytben Maſod byzon bôlccheſeegnek yegye yo zandekban valo alhatatoſſaagh hogy nem valtoztattya ember ew yo zandekaat myndden gondolattyanak forgaſara Merth ha ember myndden bezedeere es fordwlattyara valtozyk nem mondatyk bôlchnek de bolondnak bôlch mondaſa zerent.

Ezt ees zent Agoſton meg tartaa merth mykoron ez zent hythnek es az meennyey Bodog hazanak edeſſeege zywe akadot volna ottan lewelben meg yelentee zent Amborwſ doctornak akarattyaat es meg kerdee mychoda yraaſth kellene olwaſny Es meg yzenee ewneky hogy zent yſayas proffetaat olwaſnaa ky kôzelben yaar az zent ewangeliomhoz, es mykoron elſew leczkeyeet nem ertôtte volna mynt bôlch ember towabbaa halaztaa hogy yobban hozyaa lathna

Harmad byzon bôlccheſſeegnek yegye tanacchal valo eelees

es mywelkődeth kyről wgy mond bőlch prover XII || Az bolondnak wta es mywelkődety ygaznak lattatyk ew zemey előt, ky kedeeg bőlch leend tanachot halgat, mert ott ſok ydweſſeeg vagyon hol ſok tanach vagyon Ezt ees meg tartaa zent Agoſton doctor, mert yollehet eleeg bőlch eeleeg ezes vala, de meegh ees nem vetee hattra az kerezttyeneknek tanacchaat, kyről wgy olwaſtatyk hogy mykoron foga kezdőt vona fayny, yn̄teteek hogy iſtent ymattatna eerette, es ottan lewelet yra hogy ymadnanak eerette, yme azonnal meg vygazeek. De nagyobban lelkeeben honnem teſteeben, mert ezeeben vewee meel haznalatus volna az zentőknek ymachagok 518

Neegyed bőlcheſeeghnek yegye bozzwſag zenwedeeſnek tyredelme kyről wgyon meg yrwa proverb. XXII. ky raytta lettet el halgat, bőlchnek yteeltetyk. Az bolond kedeegh azon yſmertetyk megh hogy azonnal eſmeg bozzwt akar allany: kyről wgy mond zent Bernald doctor: Az bőlch embert yllety haborwſagban erőſſnek lenny es nyomorwſagban vygadny, pelda az zent apoſtolok es eegyeb zentők: kyk kőzzől eeǵ bodogſſagus zent Agoſton ky nagy ſok zamtalan haborwſagokat zenwedőt anyazent egyhaz mellet az hytetlenektewl

Ewtőd byzon bőlcheſeeghnek yegye magaat artando byncktewl meg tartany es penitenciat tartany: Mert wgy mond bőlch [†] az gonoz eelew leelekben nem feerkőzyk az bőlccheſeegh thwdnya yllyk, mert az byn es az bőlcheſeeg keth ellenkődew allatok ſoha eeggywt nem lakhatnak: kyről ennen maga zent Agoſton ees wgy mond vala, Nem twdom vala annak elette, hogy ez vylaghy bőlcheſſeeg malaztus zeretethnel kyl vezedelmes keweelſeeg, mert ynkab el tőr el vezt embert, myert bynnel vagyon. Azert mongya zent Ber. byzon bőlcheſeegőt talaltal, ha az eleeb valo eeletődnek byneyt meg ſyrattad: Ezenkeeppen teezen vala zent Agoſton doctor zenetlen ſyrathwan az zent ydőket kykben heyyaban eelt vala: mert twggya vala hoǵ ſoha meg nem terneenek es yffywſagatwl fóghwa meene yokat el veztőt volna, az poganſagban eelween, kyből az wr iſten chodakeppen ky hozaa, es myndden byneyt meg bochataa: wgy hogy meltan vehettyők ew rola az bőlchnek mondaſaat eccl. XLVII. Criſtus meg tyztoytaa ewneky byneyt, es ffeel magaztalaa mynd erekkee az ew hatalmaath. |

Hatod bŏlcchefeeghnek yegye yewendew dolgoknak meg gondolattya: kyrŏl bŏch eccl. II. az bŏlchnek zeme ew feyeen vagyon: az az, mert mezzee twd lathny: Az bolondnak kedeeg az ſorkan vagyon, annak okaerth ollyan ha ſeteetben yarna de quo 1 Meth. Az bŏlch emberhez yllendew elŏwe valokat megh neezny, es tŏrteenendŏ vezedelmeket el tawoztathny Azonkeppen teen zent Agoſton doctor ees, mert lataa hogy ez vylaghy bŏlchek mynd vezedelemre meennek. Es nem meene wtannok: De wr iſtennek ſeghedelmeewel yora fordoytaa eeleteet, es meg otalmazaa magaat az yewendŏ erek vezedelemtewl mynt byzon bŏlch ember.

Heted yegye az bŏlcheſeeghnek okkal es meerteekleteſſeeggel valo zolaaſ: kyrŏl bŏlch proverb. XXVII. Vala ky ew bezedeet meertekly bŏlch ember az: pelda mykoron eegy nagy pogan bŏlch veztegleny, meg kerdeek hogy bolond volna, felele eegy bolond ſem twd veztegleny. De mynt reea ywt ottan zool.

Nyolczad yegye alazatoſſaagh: kyrŏl bŏlch proverb XI. Vala hol az Alazatoſſaag vagyon ott vagyon az bŏlccheſeeg ees. Vyzon ellen myndden keweel bolond zent gergelnek mondaſa zerent olnak aloythwan magaat ky nynchen: annak okaert gyakortaa zeǵent val.

Kylenczed yegye tytok dolognak magaban valo bel rekezteeſe kyrŏl bŏlch eccl. XX. Az bŏlch ember mynd addyglan twd halgatny myg ydee. Vyzon ellen az bolond ſemy tytkot nem twd tartany: Ez nemes bŏlcheſeeghnek regulayt Bodogſſagus zent Agoſton doctor meg tartaa mynd halalygh, kynek Idweſſeeges peldaya zerent ha my ees haznalny akarwnk es gyoropodny lelky nemes bŏlccheſeegben, ez eellyen nemes tanwſagok zerent eellyẘnk, kyre wr iſten ſegheellyen megh az ew zent malazttyawal.

Legenda eiuſdem feſti.

Wr ieſus Criſtuſnak zent malazttya myat laſſok megh Bodogſſagus zent Agoſton doctornak meltoſſagus eeleteet: es dycheeretes eerdemes voltaat: kyre ſegeellyen az kegyelmes teremtew vr iſten ez nemes zent doctornak hatalmas bodogſſagaert. Twggyatok zerelmes atyamffyay: myert kylemb kylemb yraſth olwaſtam rola: kylemb kylemb ydŏkben talaltam :- tama-
519 daſaat: De || Annak my oka leegyen az nem en gondom kŏzen-

ſeeges yraſban harum zaaz negywen eztendőben mongyaak ky mwlaſaat. Ez vylaagh Cronicayaban harom zaaz nyolczwan neegy eztendőben yegeztetőt megh. zent Ewſebius pyſpek kedeegh ezenkeppen yr rola az ew Cronicayaban. Bodogſſagus atyank zent Agoſton doctor zyleteek Catagenſis varaſban, wr ffyw zyletethnek wtanna mykoron yrnanak harom zaaz eztendőben. Attyanak patricius vyteez vala newe es pogan vala, annyanak kedeegh Monica, ky kyſdedſeeghetewl fogwa ayoytatuſ kereztyen es Criſtuſnak zolgalo leanya vala, kyben mynd holtyg ees meg marada, ky veegre oly eerdemeſe leen wr iſtennek, hogy mynd wraath mynd ffyaat kereztyenſeegre haytaa es bel teleek ew benne zent paal apoſtolnak mondaſa [†] hogy az hyw azzonyallatnak myatta Idwezewl az hytetlen ffyrffyw. Mykoron azert zent Agoſton tyzen eegy eztendős volna, nagy zeep zynew es yo elmeyew germők. Aurelius kyral ky akkoron Cartago varaſaat byrya vala, kytewl zent agoſton attya tarth vala, hozyaa hywataa ewtet az Carthago varaſban, zabad dwſſaa tewee, es wdwaraban wdwarlo vytezzee awagy wrraa hogy mydenkoron vele es elette volna es aztalanaal eenneek. Lathwan azert ez Aurelius kyral ez Agoſton germekőt ew attya wtan yarny, hogy zeepen yndwlt volna es nagy yo elkőchẘ Iambor es ezeſded volna, meg zeretee ewtet, es ffyawaa valaztaa ewtet, annak felette az ew neweet adaa reea, hogy Aurelios lenne, myeert hogy az ew zepſeeghenek okaert az zeep ffeenes aranhoz haſonlattathneek, meel newezet mynd holtygh raytta marada. Ennen vagyon hogy zent yraſban Aurelius Auguſtinoſnak newezyk. Azert ees keth varaſbelynek neweztetyk mert Affrica tartomanban Cataginеſis varaſban zyleteek ez vylagra, de Carthagoban keral wdwaraban tartateek ffel. Patricius vytez kedeeg zenth agoſton attya Carthagoban hathwan kylencz eztendeeg lakozeek ew azzon feleſſeeghewel, es holtanak elette kereztyenſeegre terween nagy veenſeegben es yo hytben mwleek ky, kyeert az ew azzon feleſſeege ſok | Syraſth es ymachagot ſok alamyſnalkodaſt es kynyergheeſt tett wr iſtennek hogy el ne vezne erekkee es meg halgattateek Ezeket yrya zent Ewſebiuſ doctor. Zent Agoſton kedeeg az Aurelius kyralnak es az maſodyk attyanak halalok wtan vetee magaat myndden bőlcheſeeghnek twdomanyara, kyről az nagy Cronicaban wgy vagyon

meg yegőzween: hogy az ew elmeyeenek előſſ voltaerth mondhatatlan nagy ertelmes ember leen, yo verſſ zerzew, kylemb kylemb yraſoknak megh feytőye kenyẘ zőrzew, es vala myt ember meg gondolhat myndenben nagy hatalmas, hogy meegh az nagy bőlch doctorok kőzzől ſenky ew hozyaa haſonlatus nem leelettetyk vala. Annak okaerth magaban el byzakodwan es az nagy bőlcheſſeegben el merẘlween erethnőkſeeges twdomanban eſeek, ky az ffeel tamadaſt tagaggyaak es hogy Criſtuſnak ha iſten volt haat embery teſte nem lehetőt, meel tewőlgheſben kylencz eztendeeg eele. De nem vezhete eel, mert az ew zent annya zyleye mynd eeyel ymatkozyk vala erette, gyakortaa ees wtanna yarwan kery vala ewtet hogy vethne veeget az vezedelmes twdomannak. De Agoſtonnak ez vylaghy keweelſeeg ynkab keel vala es nem gondol vala az ew zyleyeewel. Es mykoron hazaſſagra tőtte volna ennen magaat egy ffya leen azon poganſagban kyt neweze [†] kyben nagy zeep yo es ezes gyermők newekődeek. Mykoron azerth az ew zent zyleye eerette ſyrankozneek es zomorw zywel volna neky yeleneek wr iſtennek angyala egy zeep yffyw kepeeben mondwan, myt ſyrz, myt bankodol, felele: Az en eedes ffyamnak vezedelmeet ſyratom. Monda az angyal leegy bator, mert ahol te, ott ew. Mykoron azt meg yelentőtte volna Agoſtonnak, ottan monda, hazwtz anya hazwtz, mert nem wgy mondottaak teeneked, de ahol ew ott te, Vyzon ellen az eedes zyle byzonoyttya vala. Annak wtanna az Iambor azzonyallat meene egy pyſpekhez es keery vala ewtet hogy ymadna es ymattathna az ew ffyaert. Monda az Iambor zent pyſpek oly mynt yewendew mondo keeppen. Meeny el, leegy 520 bator || Mert lehetetlen hogy enny kenyhwllataſnak ffya el vezyen. Annak wtanna zent Agoſton yewe Mediolanumy varaſban, hol zent Amborwſ doctor lakozyk vala az pyſpekſeegben Az ew zyleye azt halwan, oda wtanna yewe nagy faradſaggal. Agoſton kedeeg eremeſt yſmerkődyk vala zent Amborwſ pyſpekkel. Mykoron eegy napon predicallana es azon vezedelmes erethnőkſeeg ellen, kyben Agoſton eſőt vala ſokayg diſputalt volna. Azt halwan Agoſton felette yghen raytta ragada es megh kezde hydegődny ew zyweeben az gonoz twdoman, es mykoron hoſweet napra ywtottanak volna mynd az ew kyſded ffyawal meg kereztőlkődeek, es azonnal oly nagy iſteny malazt adateek

ew neky, kyt ſoha annak elette nem erzőth vala. Azon valo ewrẘlteben monda zent Amborws nagy ffeel zowal. Te deum laudamus Ottan wtanna felele zent Agoſton Te dominum confitemur. Es azonkeppen egy maſnak felelween mynd veeghyg el mondaak az nemes iſteny dycheeretőt. Annak wtanna eredeenek haza eſmegh Affricaban es mykoron ywtottanak az thyberys vyznek parttyara az ew eedes zyleye ky mwleek ez vylagbol, azert meene erekſeeghében es ott mynemew yo baraty valanak kerezttyenek, ayoytatus ymachagban, beytben vygazaſban, naponkeed mwkalkodyk vala, kenyweketh yrwan zent yraſban, predicalwan es myndeneket tanoythwan Idweſſeeghnek wtara, mykoron azert az ew yo hyreet neweet hallotta volna Valerius pyſpek yponenſis varaſban, hozyaa hywataa es ottan akarattyanaal kyl pappaa zentőlee hogy predicallana, annak wtanna ky alla az pyſpekſeegből es zent Agoſtron doctort helyette pyſpekſeegeben yktataa, mynemew nagy zentſeegben, meennyey eelethben zeerzeteſſeegben, zent zeretetben, alazatoſſagban tyztaſagban: kegyelmeſſeegben, tyredelmeſſeegben zeghenyekőn valo kenyerẘleteſſeegben kemeen teſty eeletben ez vylaghy zeegeenſeegben, ygaſſaagh teetelben, Anyazent egyhazrol valo gond vyſeleeſben, nagy zamtalan kenyweknek yraſaban, predicalaſban eelth mwkalkodot leegyen zollyon rola mynd egheez ez vylaagh, tellyes kerezttyenſeegh | Mert embery elme megh nem zamlalhattya nyelẘ ky nem yelenthety es keez megh nem yrhattya, mene zamtalan az ew yo mywelkődety. O zerelmes atyamffyay haat myth zolhatwnk az ew zent eerdemes voltarol, dycheeretes ffeel magaztataſarol mynd meennyen mynd főldőn, ha yo peldaat tekeelletes eeletőt, lelky tanwſagot akarwnk kereſny mynt meg tallyok ez nemes zentnek eeleteeben kyből enny zamtalan yozagok tamattanak es zarmaztanak. Azert nylwan lattyok en eedes atyamffyay, mert nem vette heyyaban az meennyey nagy dychőſeeghnek koronayaat dyadalmaat, orzagaat, de nagy ſok mwkawal yo teetellel. Mykoron azeert halalara ywtot volna, annak elette mynden ez vylaghy yozagaat zegheenyeknek oztataa es ſemy teſtamentomot nem teen mynt Criſtuſnak zeghenye, hanem egybe hywaa az iſten feelő fraterek ffyayt, remeteyt es nagy ſyrtaban monda, yme ez harom dolgokat meg keerttem wr iſtentewl hogy awagy ez maſtany ellenſeeg-

tẘl megh otalmazzon awagy erôſſeegôt aggyon zenwednewnk, awagy ez vylaghbol enghem ky veegyen. Es mykoron zent zeretethnek tartaſara yntôtte volna ewket es hogy ſenky oltary zentſſeeghnel kyl ne mereezleek halalara keezẘlny, leelkeet az wr iſtennek ayanlwan nagy bodogwl kywe mwleek.

Ez nemes zent doctorrol wgy mond zent Rikhardus doctor. Ewrẘl zerelmes attyamſſyay es vygaggywnk az wr iſtenben ky ez may napon az nagy bôlcheſeegnek keenches edennyeet menyorzagban ſſeel vytte. Ewrẘl o zentſſeeges leelek, ky ez may napon ez vylagrol ſſeel veetetteel az meennyey zent angyaloktwl ſſeel hywattattaal az archangyaloktwl, ſſeel magaztattaal az proſſetaktwl, tyztôltetteel az zent Apoſtoloktwl bel yktattaal az martyroktwl, bel zamlaltattaal az Confeſſoroktwl, Bewchẘltetteel az zent zyzektewl. Az dychôſeeges zent haromſaagh, ky adwan az ſentenciat, lakozyal eet my velẘnk erekkẘl erekkee Amen. Ezen zent doctor meg wgy mond rola. O pwztaban lakozo remeteknek byzon vezerôk es vylagoſſagok, ſeteetſeegnek zanky veteeſe, Apoſtoloknak tarſſok, martyroknak koronayok, Confeſſoroknak gyengôk, zyzeknek eekôſſeegôk, te Cherubyn meenynek zawa, Criſtuſnak nyelwe, kytewl ez may napon eerdemlettel Coronaztathny, ky wtan mongyok eegyetemben: keerẘnk ymaagy eerettewnk Amen ||

---

521 Zent Ianos Nyaka vagaſanak Innepeerôl

Ez may zent Epiſtolaat yrtta meg bôlch proverbiorum decimo: meel ygheeknek elôtte emlekôzween meely nagy haznalatus az iſteny feelelem, es wgy mond az iſteny feelelemben valo eelet nagy ſok ydôt es napot aad embernek es nyomoſſaa teezen embert, vyzon ellen az kegyetlen byneſſeknek kedeeg eztendôyôk megh rywydewltethnek, es myndden remeeſeegôk el fogyatkozyk, ennek wtanna kôwetkôzyk az may zent epiſtola, kynek rywydeden valo ertelme chak az, mykeppen az wr iſten az ygazakat artatlanokat es eeggyegyẘket mynd vezedelemtẘl megh otalmazya leelekben teſtben, kyk kôzzôl eeggyk vala Bodogſſagus zent Janos baptiſta kynek eeleteet megh hallottok zyleteſeenek nap·

yaan, eet kedeegh mykeeppen leen veegezetyre halala es ky mwlaſa meg hallyok wr iſtennek malazttyanak myatta

Elſew Epiſtola.

*I*Gazaknak varaaſok vygaſaag az gonozoknak kedeeg remeenſegȏk el vez. Az eeggyegyewknek ereſſeegȏk wr iſtennek wta es feelelmȏk vagyon azoknak kyk gonozt mywelkȏdnek. Az ygaz erekkee meg nem yndwltatyk, az kegyetlenȏk nem ſokayg lakoznak ez feldȏn. Az ygaznak zaya bȏlccheſſeegȏt zyl de az gonozoknak nyelwȏk el vez. Az ygaznak ayakay keellemeteſth gondolnak de az byneſeknek zayok vezedelmes. Az ygazaknak eeggyegyewſeegȏk el ygazgattya ewket es az vyzzaa yaroknak ronttaſok el pwztoyttya ewket. Az ygyeneſen yaroknak ygaſſagok meg zabadoyttya ewket | Es az alnokok ewnnen chalarchagokban meg ſogattatnak. Az ygaz ew nyomorwſagabol meg zabadwltatyk es az alnok helyeeben vettetyk Az keepwtalo zay meg challya ew barattyaat az ygazak kedeeg megh zabadwltatnak bȏlccheſſeeggel. Az ygazaknak Iamborſagokban varas eppewltetyk es az gonozoknak vezedelmȏkbȏl ewrȏm dycheeret leezen. Az ygazaknak aldaſokban ffeel magazta az vaaraſ, es az kegyetleneknek zayok wtan el tȏrettetyk, deo gracias.

Ezen zent ynneprȏl maſod epiſtolaat ees olwaſ anya zent egyhaaz kyt meg yrth zent paal apoſtol az sydoknak yrth leweleenek tyzen eeggyed rezeeben. Ad Ebre XI. Meely epiſtolanak elette kezdettewl foghwa az az ygaz Abeltewl foghwa az ygaz neepek kyk voltanak, kykben az zent kereztyen ygaz hyt neweködȏt elȏwe newezghetween mynd ez may zent Epiſtolayg dycherethnek es tyztȏſſeeghnek okaert ky el ees veegezteteek meg tekeellȏtteteek, ez nemes zent Ianos baptiſtaban towaab ſem mehete, mert ennen magaban az Criſtuſban ky vala es kyben vala az zent hyt meg akada, kyben es kyeert veegre zent halalt ees zenwede mynt meg hallyok. Azert meltan olwaſtatyk ez zent Palnak mondaſa ees az ew zent halalanak emlekȏzetyre, kynek Bewtew zerent valo magyarſagha ezenkeppen vagyon.

Maſod Epiſtola.

*A*Tyamffyay az zentȏk ez zent hythnek myatta orzagokat gyȏztenek, ygaſſagot myvelkȏttenek es ygyeeretȏt eerdemlettenek

Az hyttel ereſſ orozlanoknak zayokat bel dwgtaak, tyznek ſebeſſegeet megh oltottaak, tôrnek elyt el tawoztattaak. Betegſee-
522 gôkbôl ffel tamattanak es ytkôzetben ereſſek lettenek || Idegônôknek taborokat ffeel verteek azzonyallatok ew hallottokat ffel tamadwan vetteek. Nemellyek kedeeg ffel ffyggeztettenek nem fogadwan az megh valtſſagot, hogy yob ffel tamadaſth talalnanak. Nemellyek zemeermôt es vereſeegôt zenwedween annak felette keenos kôteleket es ſeteeth temleczôt. Megh kôweztettenek vagatattanak keſeertettenek megh ôlettettenek, teetowa fwtoſtanak palaſttyokban es kechke bewr kôbeyekben: zegheenſegôt eenſeegôt es nyomorwſagot zenwedween, kyknek nem vala melto ez vylagh. Az nagy pwztakban tebolyogwan: heegyekben barlangogban es fôldnek vermeeyben. Es mynd ezek es eellyenek hythnek ereſſeghewel byzonywltattanak megh, my wrwnk Ieſuſban xpuſban

Ezen zent Innepnek ewangelioma.

Ez may zent ynnepnek ewangeliomaat yrtaak megh az zent ewangeliſtaak zent Mark kenyweenek hatod reezeeben Zent Lucach kylenczed rezeeben, Zent Mathe tyzen Neegyed rezeeben, es leen eredety az ydôben mykoron wrwnk Ieſus volna harmyncz keth eztendôs, ew zent halalanak elôtte eztendôwel, mykoron hoſweet nap tayyan az ewt ezer embereket meg eleegôytôtte volna az ewt arpa kynyerekbôl es keth halachkakbol, meely choda dologh mykoron kywe hyrhedôt volna, hallaa megh herodes kyral es monda: Az kereztôlew Ianos, kynek en feyeet veeteteem ew tamadot ffeel hallottaybol, annak okaert leeznek anny chodaak ew myatta. Nekyk kedeeg azt mongyaak vala yllyes proffeta yelentetôt meg Nekyk kedeegh Nem. De eegyk az reeghy nagy yeles proffetaak kôzzôl es ezenkeppen teebolyognak vala az zent hytben, ymaran ennek wtanna kôwethkôzyk az zent ewangeliom |

AZ ydôben el kylde herodes kyral es megh fogataa Ianoſth es temleczben rekeztee herodyas azzoneert ffyleepp attyaffyanak feleſſeegeert, mert maganak vette vala ewtet. Mert wgy mond vala Ianos herodeſnek. Nem yllyk te neked tartanod atyadffyanak feleſſegeeth. herodyas azzon kedeeg ellenkôdyk vala ew reea eerette es akarya vala meg ôlny, de nem tehety

vala. Mert herodes fely vala Ianoſt twdwan ewtet ygaznak es zent embernek lenny es őryzy vala ewtet es halgatwan ewtet ſok yoth ees teezen vala es eremeſt halgattya ewtet. Es mykoron alkolmas ydew tőrteent volna Herodes kyral ew zyletőt napyanak emlekőzetyre nagy vendeegſeegőt teen mynd az ſeyedelmeknek wraknak es galylea bely ffee ffee neepeknek. Mykoron bel meent volna az kyral eleyben Herodyas azzonnak leanya es tanczolt volna es keellemetes leett volna az kyralnak, es eegyetembe mynd az vendeegőknek. Az kyral monda az leannak keer' tewlem myt akarz es adom teeneked Es megh eſkeweek ewneky, mert vala myt keerendez adom teeneked ha meeg orzagomnak feleet ees. Mykoron ky meent volna, monda az ew annyanak. Myt keeryek. Monda ewneky. Ianos baptiſtanak feyeet Mykoron azert nagy ſyetettel bel meent volna az kyral eleeben ottan keree mondwan Azt akarom || Hogy ezennel aggyad ennekem 523
Ianos baptiſtanak feyeet eegy tanyeeron, azt halwan megh zomorodeek raytta az kyral az eſkeweeſert. De maga az vendeegőkeert nem akaraa ewtet meg haboroytany, es el kyldween az hohert parauchola hogy neky hoznaa az feyet egy tanyeeron Es nyakaat vagaa az temleczben es neky hozaa az feyet adaa az leannak az lean kedeegh vywee ew annyanak. Azt halwan az ew tanoythwany oda yeweenek es ffeel veween az teſtőt koporſſoban helhőteek es el temeteek.

Wr Ieſuſban Criſtuſban tyztőlendew es zerelmes atyamffyay, ha nylwan meg tekeenttyek ez may zent ewangeliomnak bewtewzerent es leelekzerent valo ertelmeet nagy ſok Idweſſeeges tanwſagot talalwnk benne my eeletewnknek tamogataſara, kyhőz haſonlatoſth mynd eztendő fordwlattyaban alygh talalwnk. Annak okaert ees nagyob fygelmeteſſeeggel keel mynekewnk reea gondolkodnwnk: zent doctoroknak azert magyarazattyok wtan harom lelky nemes tanwſagwnk leezen ez may zent ewangeliombol. Elſew dychőſeeges zent Ianos baptiſtanak kegyetlenſeeggel valo halaal zenwedeſe. Maſod az hamyſſan eſkeweeſnek vezedelmes volta. Harmad ezen zenthnek halalanak dychőſeegre valo fordwlattya. Mondaam hogy elezer leezen tanwſagwnk az zertelen valo halarrol hol ott doctoroknak mondaſok zerent ewt reendben valo kegyetlenſeegőket talalwnk kőwetkőzteknek leenny. Elſew zyleteeſ napnak gonoz

veeggel valo ynnepleeſe, kyrȏl wgy mond zent Ieron. doct. hogy nem menthettyȏk meg Herodes kyralt byntẃl, mert netalantan chak azert zolgalta leegyen ew zyleteeſeenek napyaat es az tombolo leannak meg eſkẃt leegyen hoǵ bynneel kyl lattaſſeek az zent embernek halaal zenwedeſe. Azert zent Gerǵel doctornak mondaſa zerent yob volt volna herodeſnek akkoron ſyrnya honnem vygadny. Mert azt yol lattyok termezetnek folyaſa zerent hogy mykoron ember zyletyk halarra | Es nyawalyara yew ez vylagra. De mykoron ky mwlyk meg zabadwl ez vylaghy yay vezyktewl es erek elettre meegyen hol ſoha megh nem haal, kyrȏl bȏlch wgy mond eccl VII c. yob embernek meenny az ſyralmas hazhoz honnem vendeegſſeeges hazhoz, mert ott ky mynd meg gondollya ew eeleteenek veegezetyt es halalaat es twd hozyaa tartozny. De herodes kyral iſtennek tȏrweenyeet el hagywan gonoz zeer tartaſth leele maganak. Maſod kegyetlenſeeg es vezedelmes byn leen. Iſten tȏrweenyeenek megh zegheeſe es az zent parancholathnak meg tȏreeſe, kyrȏl meg vagyon yrwan Exodi xx ne kewannyad te baratodnak yaat ffyaat gonozwl, kynek felette veetkȏzeek herodes mykoron twlaydon attyaffyaeet kewanaa. Maſodzor megh tȏree az zent ewangeliomot, kyrȏl zent Mathe zool c XIX kyketh thwdnya yllyk tȏrween zerent az wr iſten egybe zȏrkȏztetȏt ember el ne valazya, de herodes hatalmawal es alnokſagawal el valaztaa. Harmadzor meg zeplȏſȏytee Moyſeſnek ees tȏrweenyeet Deutro XXVII atkozot wgy mond ky haal twdnya yllyk zeertelen ew barattyanak feleſſegheewel. Herodes annaal ees nehezebben veetkȏzeek mert erȏwel attyaffyanak akarattya ellen maganak twlaydonoytaa hazaſſaat Ewtȏdzȏr mert wr iſtennek az ygaz hyttre es zeretettre ky adot ſentenciat meg hamyſſoytaa ky meg vagyon yrwan Moyſes elſſew kenyweenek elſew rezeeben. Kezdettewl foghwa teremte wr iſten fyrffyat es azzonyallatot mondwan ezeert haggya el ember ew attyaat annyaat es eeggyeſewl feleſeegehȏz es az kettȏ eeǵ teſth leezen, kyt meg confirmala wrwnk Ieſus ennen maga es bel yrtaak az zent ewangeliſtaak. Zent mark tyzed rezeeben zent lucach tyzen hatod rezeeben es zent Mathe tyzen kylenched rezeeben. Vala ky ew twlaydon feleſſeegeet el hagyangya zertelen es maaſt veend, tȏrweent zeeg, eellyen vala herodes kyral. Azert bo-

dogſſagus zent Ianos akarwan ewtet az ygaz wttra hozny es
lelkeet ydwőzőyteny feddy vala ewtet mondwan. Nem yllyk
teeneked tőrween ellen atyadffyanak feleſeegeet tartanod. De
herodes myeert belee holt vala az gonoz palaznak zerelmeeben,
ſemykeppen nem terhete tőredelmeſſeegre meg ſem akara ke-
reztőlkődny penitenciara. || Annak okaert mynt aranyzayw zent 524
Ianos mongya. Bodogſſagus zent Ianos baptiſta hoǵ az ygaſſaag
el ne enyezneek ſem eeleteewel ſem halalawai nem gondolwan
reea yewe az varaſban az pwztabol Es mynd zeep zowal mynd
kemeen bezeeddel feddy es ynty vala ewtet hogy tartanaa meg
az wr iſtennek parancholattyaat es Moyſes tőrwenyeet. Vyzon
ellen az gonoz azzonyallat azt halwan, zenetlen keery vala
Herodeſt hogy meg őlethne es menekődneenek meg tewle,
mert ffeel vala raytta hogy eſmegh haza ne kyldeneek. De he-
rodes nylwan es oknaal kyl nem eremeſt tehety vala, eegy-
keeppen ffeelween az kőz neeptẘl hogy reea ne rohannanak
eerette kyk naǵ proffeta gyanant tarttyaak vala Maaſkeeppen
kedeeg ew ees twggya vala hogy zent es ygaz iſtennek em-
bőre volna. Azeert eremeſt ees halgattya vala bezedeet es ſok-
ban meg fogaggya vala tanacchat. De wgy mynt ez eegy dologeert
hogy feeddy vala ewtet es akarya vala egy maſtwl el valaztana
halalos gylőſeeggel neezy vala ewtet nem akarwan ky feſleny
az gonoz zeretethnek kőteleeből. Annak okaert meg fogataa
ewtet es meg kőtőztetween vettetee az temleczben zent Iánoſt.
Es ezenkeppen ha ky erteny akarya laſſan laſſan bellyeb bel-
lyeb meene es eſeek horodes vezedelemnek kőteleeben. O ze-
relmes atyamffyay ha zywemnek gondolattyaat es lelkemnek
bekeetelen bwzgoſagaat volta keppen ky yelenthetneem Byzo-
nyawal zolhatneek mondhatneek ſokat ollyat ez maſtany ez vy-
laghy neepek ellen kyt yraſſal ky nem yelenthetők. Ha vannak
ollyanok ez maſtany ydőben myndden vezedelmes bynben me-
rẘltetween mynt herodes es az gonoz palaaz azzonyallat kyk
Iſtent karomlyaak es iſtennek zent parancholattyaat nem chak
nem tarttyaak De tartany ſem haggyaak, kyk hamyſſan eſkẘz-
nek, kyk hamyſ hytben eelnek, kyk tőrween kyẘl vezekőznek,
kyk artatlan veert onthnak, kyk maſth el arwlnak, kyk alnokſag-
gal chalardſaggal hazwgſaggal eelnek, kyk Iſten helyőt pokol-
bely erdőgőt ymadnak tyztőlnek es tanacholnak, kyk wr iſten-

nek anyazent egyhaznak attyoknak annyoknak es feyedelmo̊knek enghedetlenȯk, O kegyes o kegyelmes o menybely teremtew es erekkee eelew myndenhato wr iſten | Vallyon mynt aal·mynt yaar es forogh ez vylaagh O zerelmes atyamffyay myth teegyewnk howa leegyewnk mert enny vezedelemben eſtewnk kyt yol latwnk de ha kynek wr iſten megh nythnaa zemeyth hogy enneel ees nylwabban lathatnaa, hyzem hogy holtaat ynkab valaztanaa honnem chak egy zem pyllantaſyg valo eeleteet ees. Annak okaert azt mondom myndennek vala ky ydwezẘlny akar hogy magaat megh tartoztaſſa eeleteet meg yobboycha es halalaat elo̊tte forgaſſa. Mert wgy mond az zent ewangeliom zent Ianos baptiſtanak ydeytewl foghwa mȩennyeknek orzaga ero̊o̊th veezen es ero̊zak ragaggyaak el ewtet. Nem ſokan. De chak az ygaz penitencia tartook kyt vallyon hol talallyok en nem twdom ſem lathatom. Myeert zent Ianoſban az zent yraſ, az ygaſſaagh, az artatlan eelet, kegyeſſeeg, yrgalmaſſaagh kyt zeretet es az erek ydweſſeeg megh nyomorwltateek az hamyſſaghnak myatta es megh o̊leteek az kegyetlenſeeghnek myatta kyro̊l wgy mond aranyzayw zent Ianos O nagy kegyetlen to̊rweentelenſeeg, yme ky byneket meg oldoz vala a' byneſeknek ko̊teleeben tartatyk es megh ko̊to̊zween az bochanatot bochanatnak helyeet ſoha megh nem talalaa Meely ſentenciat hallyaak azok kyk artatlanokat meg foghnak ko̊to̊znek temleczeznek es el reekkenthnek. Azonkeppen Herodes kyral teen zent Ianos baptiſtanak az nagy vezedelmes vakſaghnak myatta el reekentee az ygaſſagot az iſtennek to̊rweenyeet es az nemes lelky orwoſth ky Idwezo̊yteny akarya vala. Alaa fordoytaa azert zemeyt ez fo̊ldre hogy ne lathnaa az eghet, gondolaa hogy wr iſten nem lathnaa zyweet zandekaat myt akarna teenny Gonozwl fyzetee meg ez aldot zent orwoſnak mwkayaat meg nyakaat vagataa az temleczben, halala wtan ees gonozwl fyzetee meg, mert nem hagyaa hogy az teſtel az few eegyetembe temeteſſeek el ffeelween netalantan ffeel tamadna es ewneky vezedelmeere lenne. De az teſto̊t hagyaa az tanoythwanyoknak el temethny Az feyet kedeeg vytetee bel Ierwſalemben es az ew hazanaal tytkon el reekkentetee. Towabbaa gonozwl fyzetee meg ez zent embernek eerdemes voltaat Az atkozot hyty zego̊t Iulianus ees, mert mykoron wr iſten ſok chodakat es yrgalmat tenne zent Ianos ko-

porſſoyanaal, az gonoz erdenghes yryǵ ember ky aſataa es vadaknak madaraknak || Izenkeed el hanyataa. De mykoron meegh ees nem zynneek meg az choda teetel: ffeel gyôytetee kyt hol meg talalhatanak az zent teſthnek maradekaban es meg eeghettetee Es ezenkeppen az nagy zent ember meegh holta wtan ees maſod martyromſagot zenwède: es myndenkèppen Coronaztateek wr iſtentewl ‚meeńnyeknek orzagaban. Vyzon ellen az gonoz hohereknek ees gonozwl fyzetee meg wr iſten zolgalattyokat, mert ydew be telween. Iulianoſth zernyẘ halallal ôleek meg, Herodeſth kedeeg az ew kegyetlenſegheert wraſagabol ky foztaak es annak felette zanky veteek es nagy bodogtalanwl mwleek kywe, Herodyas azzon ees nekyk yryaak hogy vele eegyetembe vezôt volna el. Nekyk kedeeg mykoron zent Ianoſnak feyeet kezeeben tartanaa es karomlanaa az zent few arczwl pôkee es ottan hertelen halallal hala meg. Veegre az gonoz tanczolo tombolo lean ees, mykoron az yeghen fwtoſna teetowa yoczodozwan alaa zakada es azonkeppen gonozwl veze el es ezenkeppen wr iſtennek ygaſſagus yteelety myndennek meg fyzetee mwkayaat kynek mynd ew eerdeme zerent kyknek tartaſſaſſagoktwl es erdemektewl mynden yo kerezttyent mynket ees otalmazyon wr iſten, zent Ianos erdemeenek es dychôſeeges eſſedôzeſeenek myatta.

Maſod tanwſagwnk leezen az hamyſ hythnek es eſkeweeſnek vezedelmes voltarol kybôl mynt meg hallok es zamtalan vezedelem tamad. Ańnak okaerth yo megh twdny my keel hozyaa hogy az hyt es ekewees bynneel kyl leheſſen Reea felel zent Thamas doctor y y [?] ar III. hogy ymez harom dolog keel hozyaa Elezer zykſeeg, hogy ne hannya ember hyteet myndden kyſded dologeert heeyaba mert nagy bynt vaal benne, kynek gonoz zokaſa vagyon heyyaba valo eſkeweeſre Maſodzor ygaſſaagh mert ha ky ketſeeg alat es hamyſſan eſkẘzyk ennen maga tanwya maganak hogy nem ygaz kerezttyen. Harmadzor tyztôſſeegh hogy ygazan valo dologeert es tôrween zerent eſkewggyeek kyrôl wgy mond Iſidorus XXII q III Az hamyſſ ygyeeretben awagy fogadaſban tawoztaſd el az hytôt. Az zeertelen | Hagyomanban valtoztaſd el az fogadaſth ha myt keetelen fogattaal ne teegyed, mert az gonoz fogadaas es ygyeeret bynnel tellyeſôdyk be. Mykeeppen leen dolga herodes kyralnak, kynek

ſem zykſeeg ſem ygaſſaag vala meg eſkewny annal kyl ees meg adhatta volna ha myt akart volna adny. De mondanaa vala ky ha ky kezerŏyteteek meg eſkẘny hamyſſan wgy mond Bonauentura, hogy embernek zabad akarattyaat nem iſten ſem ember nem kezerŏythety, ha myt akar vagy nem akar tenny. De ha leezen mynd az ky kezerŏyty mynd az akky teezy hamyſ hytẘk leeznek. Es nemykeppen nagyob az gylkoſſagghnaal, mert az gylkos chak az teſtŏt ŏly meg, de az hamyſ hyttre kezerŏytŏ ket leelkŏt ŏl meg. Ennek nylwabban valo ertelmeere es tanwſagara laſſok megh zent Agoſton doctor atyanknak ſermoyaat, kyt ez may napon yr rola, my leeǵen az ygaz es hamyſſ eſkewees: wgy mond lattyaak ty zerelmetŏk en nyawalyas herodeſt, hogy ez iſtennek zent embŏreet zerette leegyen. De mykoron vak merŏſeeggel eſkewt volna eſeek nagy erŏſſ kŏtelezetben egy felŏl az hythnek fogadaſa mas felŏl Ianoſnak halala yollehet egyfelŏl magaat vonzya vala az gylkoſſagtwl. De ottan iſten ellen lattatyk vala veetkŏzny az hamyſ hythnek myatta: ha maſ felŏl az hythnek el tawoztataſa, mynt ees leen Ianoſnak halalanak kelle kŏwethkŏzny. O azert vezedelmes karhozatnak kŏtele, mynek elette azert eellyen vezedelmes zokaſban keellene hagny myndden zerelmes atyamffyaat es baratomat keerŏm es yntŏm, es onzonlot myndent mynth zerelmes ffyaymat, mykoron eellyen ponttra ywthnatok kynek alkolmas es Idweſſeeges orwoſſagaat nem talallyok annak elŏtte gondollyatok rola: az eleyt vegyeetŏk eztŏkben, hogy myndden hytŏzeeſth myndden eſkeweeſt ky veſſetŏk es el tawoztaſſatok ty zywetŏkbŏl zayatokbol kynek erŏſſegheere peldaat talalwnk az zent yraſban, 1 Regum xxv. Mykoron zent David keralſaganak elŏtte lappagna az pwztaban Sawl kyralnak elŏtte es el fogyatkozot volna eeledelnel kyl, el yzene egy kazdag embernek kynek nabaal vala newe Azzon feleſſegheenek Abygayl, hoǵ megſe-
526 geellenee mert el fogyatkoztanak ‖ Volna, az yrgalmatlan ember ſemyt nem akara adny. Annak felette meg rongalaa zent Dauidnak zolgayt. Azt halwan zent Dauid meg haragweek raytta es megh eſkeweek iſtenre hogy az napnaal towab nem eelne, es mykoron raytta eredŏt volna megh hallaa Abygayl azzon az vezedelmes dolgot es yghen hamar mynd eetellel ytallal eleyben meene zent Dauidnak es meg engheztelee ewtet es zent Dauid

meg maſlaa gondolattyaat es az eſkeweeſt el halaztaa tőb gonoznak el tawoztataſaert, es az keth byn kőzőt kyſſebbēt valazta. Ha herodes ees ezenkeppen tett volna yob volt volna ewneky. Wgy mond towabbaa zent Agoſton mykoron vala ky ketſeeg alat maſ vonzon az hyttre, aloythwan bynefnek lenny, mykoron ember hytywel ky menty magaat az gonoz hyrből es megh tyztoyttya magaat, hytywel ygazan nem val bynt benne. De ha annaal kyl el mwlhatyk annaal yob, mert wgy monda wrwnk Ieſus az zent ewangeliomba leegyen ty bezeettők: wgy wgy: Nem Nem. ha my ennek felette leezen gonozbol lezen. Azeert vezedelmes felette az hyttre valo kezerőytees yelőſewl mykoron twggya nylwan hoǵ ew tette kyeert hamyſſan meg keel eſkewny. Ennek byzonſagara eegy byzon peldaat hoz előwe mondwan, Vala nem reeghen yponenſis varaſban eǵ kazdag ember es palogaar, kynek Titus Lymeni vala newe ky adot vala maſ barattyanak vala mynemew morhaat tartany, kyt mykoron meg keert volna, meg tagadaa, fogaa tőrweenben hagyaa hytyre megh eſkeweek raytta hamyſſan es el karhozeek eerette ymez. Titus lymeni myert artatlan Iambor es ygazan eelő ember vala azon eeyel almaban leelke zerent vyteteek iſtennek yteelő zeky eleeben, es ott reea fogaak myeert eſkewttette volna meg az embert hamyſſan, felele mert meg tagadaa az en yozagomat. Mondanak ewneky Nem de yob vala ee el veztenőd az kewes yozagot honnem mynt az embert el veztenőd az hamyſ hytnek myatta. Es le fogaat ott, es naǵ zeernyen vereek mondwan, yme yrgalmaſſaag adatyk teeneked az te artatlanſagodeert de laſſad hogy towabbaa eellyen dolgot ne teegy. Es mykoron ffeel ſeerkent volna lataa haat mynt ffeel haſadozot az hata beeree. Azert zerelmes atyamffyay myndden ember ooyya otalmazya magaat ez gonoz vezedelemnek haloyatwl, mert el veez myatta. |

Harmad tanwſagwnk leezen zent Ianoſ baptiſta zent halalanak ſok keeppen valo dychőſeegeről, kyeert ees meltan ylly es tyztőly anya zent egyhaaz ez ew zenth halalanak es martyromſaag zenwedeſeenek ynnepeet. Elſew dychőſeeges volta mert ygaſſageert hala meg, mert yollehet twdaa hogy halalara yarnanak. De meg ſem yede el ſem fwtha előtte, meg ſem zeneek herodeſ kyralt feddeny az hamyſſageert. De naǵ lelky eremmel reea varaa az ſentenciat

kyrôl wgy mond Aranyzayw zent Ianos Byzon es nylwan valo ewrômôk vagyon az zentôknek mykoron ky meennek ez vylagbol mert twggyaak wroknak kegyes voltaat, twggyaak az meennyey zent orzaghnak dyzôs voltaat. Maſod dôchôſeeges volta mert lelky ayo'tatuſſaggal zenwedee az zent halaalt, wgy mond rola magyarazo yraſ. Mykoron az hoheer az temleczben meent volna zent Ianos baptiſta terdeen alwan kezey, zemey fel emelween, nagy halaa adaſſal es eedes zywel leelekkel nagy ffel zowal monda. O en eedes teremtô iſtenem teenekôd ayanlom az en lelkômet es le haytaa nyakaat., mynt az artatlan baran, es az hoheer el vagaa nyakaat O zent halaal. O nemes martyromſaag kynek myatta ſem teſtee ſem leelke el nem vez. Zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps. cxv. Dragalatus wr iſtennek elette az ew zentynek halalok. Harmadzor dychôſeeges leen mert lee zalwan lymboſban az zent atyakhoz dychôſeeges ewrômet es yzenetet vyn ewnekyk Criſtus Ieſuſnak el yewveſeerôl. Negyedzôr dychôſeeges leen, mert holta wtan nagy ſok chodaak hyedelmek es yrgalmak leenek az ew zent koporſſoyanaal. Temeteek el kedeeg ewtet az ew zent tanoytwany Sebaſten newô varaſban, kynek reeghy ydôben Samaria vala newe. Zent Elyſeus es zent Abdyas proffetaknak koporſſoyokban, kynek teſteet nagyob reezre mynt meg hallook Iulianus megh eeghettetee. De az eedes wyya kywel Criſtuſth meg mwtatta vala az yordan vyze mellet meg marada, es feye. Ewtôdzôr dychôſeeges leen az erek dychôſeeghnek zenth orzagaban kynek eerdeme hatalma es meltoſaga meel nagy es zentſſeeges leegyen meg yſmertetyk Criſtus Ieſuſnak dycheeretybôl mondwan Math xi azzonyallatoknak magzattyok kôzôt nem tamadot nagyob Ianos baptiſtanal: kynek zent eerdemeenek myatta engheggye wr iſten byneynknek bochanattyaat zent malazttyaat es az erek eeletôt Amen. ‖

---

527 Zent Egyed Confeſſornak Innepeerôl.

Bodogſſagus zent egyed tamada zyleteeſe zerent Ghôrôgh orzagbol Athenas newô varaſbol, es mynt yras vety vala, keraly nembôl, azeert es hyrôs newes vala mynd newezety zerent mynd ez vylaghy erekſeege zerent. Nagyobban kedeeg malaztus eelety

zerent. Mert mykoron az ew Iambor zyley lattaak volna az ew magzattyokat yo elkôchben gyoropodny zent yraſnak tanwſagara attaak vala ewtet es nagy twdos ember lett vala ewbenne. Mykoron egy napon attya hazatwl az zent egyhazhoz menne, egy nyawalyas koor betegh az wczyaan hewerween alamyſnaat kezde keerny, zent egyed ottan meg keſerwlwen le vetee hamar rwhayaat es neky adaa Mykoron kedeeg az beteg reea vette volna ottan tellyeſſeeggel meg vygazeek. Annak wtanna mykoron ky mwltanak az ew zyley wr iſtenben. Criſtus Ieſuſnak kedweert es az zent zegeenſeeghnek zeretetyeert myndden yozagaat zeghenyeknek oztogataa. Mykoron maſ napon az zent egyhaztwl haza yewne egy ember eleyben kele kyt meerges kygyo meg fwlt vala es zent ymachagawal azonnal meg vygaztaa. Annak wtanna tôrteneek eſmegh hogy egy erdenges az zent egyhazba nagy ywôlteeſt keyaltaſth teezen vala. Azt ees zent egyed ky yzee az emberbôl. De mykoron ez zent yffyw latta volna hoǵ nagy ſokaktwl tyzlôltethneek, meg feelelmeek hogy az ew nemes alazatoſſaganak vezedelme tamadna, tytkon az tenghôr parttyara meene es nemynemew hayoſokat lathna vezedelembe lenny ymachagot teween meg zalloytaa az tengôrnek habaat. Mykoron meg yſmerteek volna azt az hayoſok meg kerdeek howa menne, meg yelentee ewnekyk hogy Romaban akarna meenny, es azonnal bel fogadaak ewtet nagy eremmel hogy yngen el vynneek velôk: ywthwan azert Arelaten varaſban zent Ceſariuſ pyſpeknel meg maradwan ott keth eztendeeg lakozeek es harom eztendey koort zent ymachawal megh vygazta. Onnan pwztaban kewankozeek es egy veredoniuſ newô zent remete | Atyawal nagy ſok eztendeeg lakozeek es az fôdnek meddewſeegeet zent ymachawal el tawoztataa. Mykoron ott ees nagy choda teetelekkel zerette volna wr iſten myndeneſtewl foghwa el akarwan tawoztatny ez vylaghy hew dychôſeegnek ffel magaztataſaat el beellyeb meene az nagy kyetlen pwztaban, hol wr iſtennek zerzeeſe zerent talala egy barlangot es mellette egy ky kôrgew kwt feyet es egy neſteen [orozlant] zarwaſth, kyn nagy eedes halakat ada wr iſtennek, mykoron azert ott lakozneek es wr iſtent zolgalnaa az neſteen [orozlan] zarwas eedes teyeewel eeltety vala es nemes kyraly magzatot. O meely chodalatus myndenwt az kegyelmes wr iſten az ew zerelmes zolgayban. Mykoron az

tartoman bely kyralnak zolgay vadaznauak az pwztaban, talalaak meg az zarwaſt leghelween es wtanna valtanak, az nyawalyas zarwas kedeeg nagy zellel leelekkel chak alyg zalada be az barlangban zent egyedhôz. El ameelkodeek raytta az zent Iambor es mykoron meg latta volna az taweezokat, ottan ymadaa az wr iſtent hogy az ew eelteyôyeet otalmaznaa meg vezdelemtewl Es wgy leen hogy egy hagytaſneera ſem az zolgaak ſem az beſtyeek hozyaa nem meheteenek De azon keeppen eſthwe leween haza meneenek. Maſod napon meg reea yeweenek, de eſmeg ſemyt nem teheteenek. Harmad napon Ennen maga ees az kyral ffeel kele az pyſpekkel es nagy ſok anyoſokkal oda az herre meenenek es mykoron ſenky nem mehetne az ſyrew berekben kerewl veweek az haraztot, aloythwan nagy yeles vadat ewbenne ky wgy ees vala: eeggyk az vyteez legyeenek kôzzôl eegy nylat be lewe hogy ky yeztenee az vadat, es eſeek az ymatkozo wr iſtennek zerelmes zolgayaban. Annak wtanna ywtanak az barland felee haat egy yghen zeep tyztôlendew veen remethe atya vagyon benne es az zarwas labanak fekzyk. Ottan az kyral mynd hattra allataa ewket, de chak ketten az Iambor pyſpekkel hozyaa meneenek, meg kerdeek ky volna, honnan valo es myeert lakozneek ott az ſyrewben es ky ſebhette volna meg ewtet ollyan zeernyen, ky mykoron az zent atya yzenkeed reea felelt volna azok ees nagy alazatoſſaggal bochanatot keertenek ||
528 Volna az zent Iambor atyatwl, orwoſnak vyweek hogy meg vygaztanak es nagy ſok ayandekot adanak ewneky. De ky az ennen yozagaat el hatta vala iſteneert, ſem az ayandekot el nem vewee, de yngen reea ſem tekeente, orwaſſagot ſem akara, hanem ynkaab azon keeree wr iſtent hogy ſoha meg ne vygazneek teſt zerent hogy malazthnak bewſeegeet leelhetnee myatta leelek zerent Megh yſmerween azeert az Iambor kyral hogy iſten lakozneek ew benne, gyakortaa hozyaa meegyen vala es yo tanachot Idweſſeeges tanwſagot es lelky orwoſſagot veezen vala ew tewle es nag ſok kenchôt vyn ewneky hogy ahowa yob herre twdnaa kôltenee el Idweſſeegheert. De ſemyt benne el nem akara venny, hanem azt hagyaa hogy Calaſtromot rakathna hol zenetlen iſten dychertethneek. Az kyral eremeſt bel tellyeſeytee, kyben az Iambor kyralnak ſyralmas keerelmeſeere feyedelmee valaztateek zent egyed. Azonkôzben

karol kyral hallaa megh az zent Iambor atyanak yo hyreet neweet yewe hozyaa es mykoron tyztőſſeeggel ſogatta volna mynt ollyan feelſeegőt, keree ewtet hogy ymadna eerette megh oly nagy zeernyẘ byne volna hogy ſenkynek meg nem mernee gyonny zent egyed azon yewő vaſarnap mykoron myſeet zolgalna es az kyraleert ymadna Neky yeleneek iſtennek angyala es egy Cedulaat teen az oltarra, kyben meg vala yrwan mynd az kyralnak byne mynt zent egyednek kenyergheſe hogy meg volna bochatathwan ha meg gyonnaa es towabbaa nem tennee. Vegre az ees vala benne meg yrwan hogy vala ky zent egyednek eſedőzneek akar meel nagy veetőkeert ees az ew zent eerdemeenek myatta meg bochattathneek chak kethſeegben ne eſneek. Mykoron az Cedulaat vytteek volna az kyralnak meg yſmerec az ew byneet benne meg yrwan azonnal le eſween nagy alazatus ſyraſſal bochanatot keere, annak wtana mykoron zent egyed ywtot volna Newmaſenſis varaſban hol ott az ſeyedelemnek ffya meg holt vala, wr iſtennek hatalmawal ffel tamaztaa. Es kyk vele valanak proffetalaſkeppen meg yelente nekyk hogy nem ſok ydew el mwlwan az ew Calaſtromaat az ellenſeegők el tőrnek | Mykoron azert Romaban meent volna wr papahoz priuilegiomot keere az ew egyhazanak es keth Crippreſſus ſabol zőrzőt aytokat, meely aytokat myndden vezernel kyl alaa bochaata az tyberyſ vyzőn hogy az ew egyhazahoz vynnee, yme choda dologh, mykoron nagy ſok nap wtan haza meent volna lataa haat az partton vannak az wr iſten alaa hozta ewket Es halaat adwan raytta az kegyelmes iſtennek ffeel allataa az zent egyhazra ewket Mykoron az aldot wr iſten ew zerelmes zolgayanak zentſſeeges eeleteet meg akarna Coronazny, ſok zamtalan choda teetel wtan meg yzenee neky zent angyalatwl halalanak napyaat. Az Iambor ayoytatus fratereknek meg mondaa es keree hogy ymadnanak eerette. Es azonkeppen iſteny nemes dycherethnek es zent ymachagnak kőzőtte nagy bodogwl kywe mwleek es nagy ſokan hallaak az zent angyalokat nagy zeep eedes eenekleeſſel az bodog leelket meennyeknek orzagara vynny wr ffyw zyletethnek wtanna mykoron yrnanak heet zaaz harmyncz neegy eztendőben. yme zerelmes atyamffyay gondolhattyatok mynemew mwkawal es zent eelettel vetteek az hyw neepek meennyeknek orzagaat, twggyatok byzonyawal hogy meneewel zeeb yob es

dragab Anneewal teeb arwlt keel eerette adny. Ha kynek kedeeg ſemy nyuchen wgy mond zent Agoſton doctor te magadat aggyad ottan eerette, ez eellyen nemes wton yarnak mynd kyk zent zerzetben meennek, mert mynd ez vylaghy yozagokat, mynd ennen magokat erette aggyaak, azert batorok es byzodalmaſok az erek eeletben kyt mynekewnk ees aggyon atya ffyw zent leelek, zent haromſaagh Amen.

Nemes Azzonywnk zyz Marianak zent zyleteſeenek Inneperôl.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta megh bôlch eeggyk kenweenek hwzon neeǵed rezeeben Eccl. xxiiii kynek ertelme mykeeppen ertetyk wr iſtennek bôlcheſſegheerôl azonkeppen meeltan veetethetyk az wr iſtennek zent zyleyeenek ees ||
529 Tyztôſſeegherôl, myert mynd az aldot ffywnak mynd az zent zylenek meltoſagok, dycheeretôk es tyztôſſeegôk eegy maſtwl el nem valhatnak De mykoron eeggyk dycheertetyk tyztôltetyk akkoron az maſyknak ees reeze vagyon benne. Azert bewtẘzerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

*E*N mykeent az zelew tew gymelcheztem yllatnak eedeſſegeet es az en vyraghym tyztôletnek es tyztôſſeeghnek gymelcche En zeep zeretetnek es feelelemnek es iſmeretnek es zent remeenſeeghnek annya vagyon. En bennem vagyon mynden malaztnak es byzonſagnak wta En bennem vagyon mynden eeletnek es lelky yozagnak remeenſege yewyetôk azert enhozyam mynd kewantok enghemet es az zarmatſſaghymbol tellyeſeggyetôk be. Mert az en lelkôm meeznel eedeſb, es az en erekſeegôm meeznel es leepnel feelyeb vagyon ennekem emlekôzetôm vylagoknak zyleteſeyglen valo kyk eeznek enghemet meeg ees meg ehôznek es kyk yznak meeg ees meg zomchoznak ky hallgat enghemet meg nem zeegyenewl es kyk mwkalkodnak en bennem bynt nem valnak kyk yſmertetnek enghemet erek eelettyek leezen.

Ez may zent ewangeliomot yrtta megh zent Mathe ewangeliomy kenyweenek leg elſew rezeeben, kyben vagyon emlekôzet Criſtus Ieſus wrwnk zyletetyrôl teſt zerent elôwe zamlal-

wan Abraham atyanktwl foghwan mynd az zent proffetakat keralyokat papy ſeyedelmeket, byrakat es azonkeppen lee zalwan Ioſephre es azzonywnk zyz mariara es el veeghezween, Atya myndenhato iſtennek wr fyw zyletöt zent Ieſus ffyan, kyt ha ky eredet zerent meg akar es kewan lathny es olwaſny meg talallya az fölewl | Meg mondot helyen, Annak eett ſem helth ſem ydööt nem zykſeeg vele foglalny. De wr iſtennek zent malazttyanak ſegheedſeegewel yarwllywnk az eedes iſten zylew zeplötelen zyz anya maria azzonywnknak dycheeretyre Mert am wgy monda bölch ew kepeeben az zent Epiſtolanak veegezetyn hogy vala kyk ew zent feelſeeget eegyebekkel yſmertetyk thwdnya yllyk predicalwan hyrdetween dycheerwen az ew zent malaztus meltoſſagus es haznalatus yo voltaat erek eeletöt zöröz azoknak. Azert azon valo byzodalmas remeenſeegewnkben ew zenttſſeeges newe dycheretyre harom Idweſſeeges lelky tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek meltoſagarol. Elſſew mykeppen meg zentölteek az eedes zyz anya maria meeg ew annyanak meheben mynek elötte ez vylagra zylettethneek. Maſod meely nagy erwendetes ez may zent ynnep mynd meennyeyeknek földyeknek es myndden teremtöt allatoknak. Harmad mynemew nagy kywaltkeppen iſteny hatalommal es meltoſaggal teremteteek myndden teremtöt allatoknak felette az eedes zyz marianak teſte lelke es embörſeege, kykből meg byzonywltathatyk hogy termeezetynek nemeſſeegeewel nemykeppen haſonlatlan volt eegyeb eberekhez es mynt zent Ber. do. vallya my ees ew wtanna ſoha ſenky embery termézetben ewneky maſſa nem volt ſem leezen.

Elſſew tanwſagwnk azert leezen mykeppen meeg ew annyanak meheben meg zentölteteek, kynek yollehet ſokan ellene mondottanak, mynt hozyaa feertenek termezet zerent valo bölchesſeeggel: yeleſſen azok kyk wr iſtennek es az ew zent zyleyeenek akartanak tyztöletlenſeegöt tenny es ennen lelkököknek vezedelmet leelny. De vyzon ellen kyk wr iſtennek es az ew zenttſſeeges annyanak meltoſagokat meg yſmerteek zent leeleknek malazttya myat, de quibus Alex. deal. Fran. Ma. Bonaue. Rikh. Tomas et ceteri cum eis, harom yeles okokkal byzonoyttyaak Elezer közenſeeges hythnek okoſſagawal: Mert ymaran Romay zent zeek, es kezenſeeges anya zent egyhaz azt el

veegezte, hogy vala ky ellene mondana yrna zolna, meg atkoztaſſeek es az eretnŏkŏk kŏzzee zamlaltaſſeek. Anya zent egyhaz
530 azert nem teewŏlyŏkhet || Annak felette ha wr iſten ew zent akarattya zerent alaab valo zolgayt mynt yeremiaſt es Ianos baptiſtaat, kyknek az zent Iraſ byzonſaga ew annyoknak meheeben megh zentŏlte hogy bynneel kyl yewneenek ez vylagra. Ier. 1 v Luc. I. myneewel ynkaab yllŏt zent Amborwſ doctornak mondaſa zerent az ew eedes es zerelmes zent zyle'et nagyob meltoſſaggal meg zentŏlny hogy tellyes malazttal es zentſſeeggel zyleſſeek ez vylagra. Maſod okkal byzonoyttyaak zent Bernald doctornak mondaſawal, ky wgy yr vala. Az kywalt keeppen valo zyzrŏl ſemy ketŏlkŏdees nynchen, mywel meegh ew annyanak meheeben rekeztethween feellyeb valo zentſſeeggel meg nem zentŏltetŏt volna. Harmad okkal reeghy ooh tŏrween bely zent leeleknek ky peldazot yelenetywel mynt aaronnak meg vyragzot vezzŏyeen. Dauid kyralnak nemzetſeegen. Az aranyas iſtennek zekrenyeen, Gedeonnak gyapywyan mynd azonkeppen kykben doctorok magyarazyaak az eedes zyz mariaat eredet bynnel yewt lenny ez vylagra, kytŏl teeb yraſt tettewnk Azzonywnk ziz marianak foganattyanak zent ynnepeen, Azeert kereztyen zent doctorok azt nylwan el veegezteek es meg eeggyeſewltenek raytta, ky meg ees vagyon yrwan In III d. III ſuarum hogy myndden kethſeegnel kyl az aldot iſten zylew zyz maria meenynek es feldnek dychŏſeeges kyralne azzonya ez vylagnak byzon otalma es mynden zegheen byneſnek zoolzoloya meeg ew annyanak meheben oly kywaltkeppen valo zentŏleeſſel zentŏltetŏt leegyen meg, hogy mynd addyglan myg meenyeknek orzagaban teſtben leelekben ffeel vyteteek, meg maradna zeplŏtelen tyztaſſagus termeezetyben. Artatlan eelethben es myndden lelky yozagoknak tellyeſſeegeben, myndden makwlanaal kyl yol eeppen es egheezzen meg maradwan mynden termeezetyben, wgy hogy ſemy halando adamnak magzattya ollyan kŏzel nem ffeerkŏzŏt az elſſew artatlanſaghoz ew mywolta zerent mynt az eedes zyz maria, kyrŏl ees meltan mondhataa bŏlch zent leelek myat az nemes | Dycheeretŏt Cant. IIII Tota pulcra es amica mea et macula non eſt in te Myndeneſtewl foghwa zeep vagy en zeretŏm es ſemy macula te benned nynchen.

Maſod tanwſagwnk leezen meel nagy dycheeretes erwendetes es meltoſagus leegyen ez may zent dychôſeeges nap, kyrôl ez may napnak zoloſmayaban wgy eenekôl anyazent egyhaaz kegyes azzonywnk marianak zent zyletetyk nagy erwendeteſſeeggel zolgallyok hogy ew ees eſſedôzyeek my eerettewnk my wrwnk Ieſus Criſtuſnak elette. O zerelmes atyam anyaam zylôttey ha meg tekeenttyôk az my dychôſeeges zylenknek anyanknak es zentſſeeges Azzonywnknak hozyank valo kegyes es kegyelmes daykaſagaat, ky ez may napon mynt az nemes haynaly feenes Cyllag ollyan nagy eekeſſeeggel tamada ffel. ez vylagra, kynek ew dragalatus zent eelete myndden egyhazakat meg vylagoſoyta iſteny dycheerethnek myatta: byzonyawel nem hyzôm meeg ha kynek olly kemeen zywe volna ees mynt az kemeen kew hogy ayoytatuſſagra ne yndwllyon ez may napon yeleſſen ymez haat yeles okaerth.

Elezer wyſſaghnak okaert. Mert kezdettewl fogwa veegezetyg ſoha nem volt ſem leezen ollyan chodalatus zyletet, kyrôl wgy mond nagy Origenes doctor, zolwan az zyz marianak zyletetyrôl. O ky hallot es latot vala mykoron eellyen choda dolgot hogy egy leanzo zeplôtelen zyz es anya leegyen: zolgalo lean es zyle leegyen. Es nem chak embernek, de meeg iſtennek ees hogy byzonſaggal embery kezben hordoztatneek az nagy iſteny feelſſeeg ky meennyet feldet kezeeben vyſely. Es az nemes zent zyz ky ez may napon zyleteek ez vylagra.

Maſodzor zentſeeghnek okaert Mert ez nyawalyas bynes embery nemnek magwabol byzon zent es bynnel kyl valo magzat zyleteek ez may napon kyrôl wǵ mond zent Bernald doctor. Az aldot keralne azzon zyz maria kethſegneel kyl zent vala, meeg mynek elette zyletôt vala ees: annak okaert meltan ylly es tyztôly az ew zent zyleteſeet anyazent egyhaaz, mert ymaran meg Confirmalta vala ewtet wr iſten es meg aldotta vala myndden zenthſeeghnek tellyeſegheewel. ||

Harmadzor az zentſſeeges eeleteenek tykôrôs voltaert, kyrôl wgy eenekôl anyazent eǵhaz ez may zoloſmaban. Ez may napon zyleteek az aldot kegyes zyz maria kynek dychôſeeges eelete vylagoſſagot hoza ez vylagra, kyrôl zent Dauid proffeta ees meg emlekôzyk az zoltaar kenynek LXXXVI rezeeben mondwan. Ha mynden nemzetôkbôl vannak ollyak kyk az eelô iſten varaſaban zamlaltatnak. Nem de mondhattya ee az kywalt kep- 531

pen valo embőr thwdnya yllyk az zyz maria'es kytẘl embőr zyletőt thwdnya yllyk Criſtus Ieſus meel feelſeeg ees teremtőtte ewtet kytẘl zyletőt wgy mond towabbaa kyben az az az eedes iſtennek zyleyeeben vettethwen vagyon myndeneknek eremee vygaſaga. Azerth mongya zent Anſelmus doctor. Senky ygyenlő ſenky haſonlatus te hozyaad nem lehet o zentſſeeges azzonywnk. Aranzayw zent Ianos meg wgy mond Senky nem leezen dychőſeegben haſonlatus mynd azok kőzzől kyketh hyrrel hallottwnk. Okaat vethy zent Ieron. doctor mondwan. Mert ſemy yozaghnak meltoſaga nem lehetőt ky az iſten zylew zyz mariaban nem volt, kynek wr iſtennek zent angyala malazthnak tellyeſeegeet meg fogadaa. Zent Ber. do. meg wgy mond Byzonyawal yllyk vala zyzeknek kyralne azzonyanak mynden bynneel kyl zeplőtelen eeletőt vyſelny, ha zylendew vala azt kyben ſemy byn nynchen. Azert oly tyztaſagus vala es leen mynd halalyg ew teſte zyne lelke elmeeye hogy meeg az angyaly meltoſaag ſem haſonlattathatyk ew hozyaa. Annak okaert myndden angyalnaal nagyob meltoſagra vyteteek az dychőſeegben.

Neegyed oka valaztaſnak meltoſaga, kyth meg yſmerhetẘnk ymez harom dologbol. Elezer mert meeg kezdetnek előtte meg latta vala ewtet teremteny az wr iſten bőlchnek mondaſa zerent pverb. VIII. Maſodzor mert ez vylagnak teremteſeenek wtanna ees kylemb kylemb abrazatokkal ky peldaztataa hogy el yewendew volna es mynemewnek kellene lenny, kyket ſok volna mynd előwe zamlalnwnk, kyről wgy mond zent Ber. doct. O meel chodalatus es myndden tyztőſſeegre meltoſſagus ez aldot zent zyz ky nem wyonnan talaltatot ſem zerencha keppen leelettetőt De ez vylagnak előtte valaztatot reeghy profetaak | Atal meg ygyeertetőt patriarchaak atal meg peldaztatot. Harmadzor mert ewtet myndden teremtőt allatoknak felette meltoztataa abban hogy ew zentſſeeges annyanak valaztanaa kyről wgy mond zent Anſelmus O chodalatus dolog yme myndden teremtőt allat az wr iſtentẘl teremtetőt, de az iſteny termeezet az zyztől zyletőt. Zent Ber. O chodalatus meltoſaag. Az zyz maria annak leen annya kynek ennen maga iſten attya, az ffyw kedeeg ky ew iſten attyanak dychőſeege leen ew zyleye tyztaſaganak Coronaya es tykőre

Ewtőd oka Iſteny tyztőleteſſeegnek keellemeteſſeege kyről wgy mond fortunatus pyſpek felette keellemetes az wr iſtennek

az oly dycheeret tyztő́ſſeeg es zolgalat kyt az ew zent zyleyeenek teeznek honnem mynt akar kynek eegyeb zenthnek kynek byzonſagara wgy mond zent Ieron. doctor ees Semy tetſſeegewnk nynchen benne hogy mynd ew maganak ne vènnee az aldot Criſtus Ieſus vala my melto dolgot az ew zent zyleyeenek emlekő́zetyre tehetewnk es kywalt keppen valo eerdemnel kyl nem haggya, peldaat veet rola zent Vyncze doctor. Vala egy embő́r ky tolwayſagban es myndden gonoſſagban eel vala es ſemy eegyeb yozaag benne nem vala hanem chak hogy az zombatot azzonywnk zyz marianak tyzteſſegeere meg zokta vala beytelny. Mykoron azert meg fogtaak volna tő́rween zerent nyakaat vagaak es yme az halalnak wtanna meg zolala mondwan. Hamar hozyatok Confeſſort mert addeglan meg nem halhatok es mykoron az Confeſſor meg halgatta volna mert kerdee my oka volna ez chodanak Es meg mondaa hogy az zyz maria nyertte volna azt ewneky, myeert az kewes zolgalatot tő́tte vona ewneky.

Hatod nagy ſok haznalatnak oka myert keel my nekewnk ez eedes zyz maria azzonywnknak zentſſeeges ynnepeet yllenewnk myndden ayoytatuſſaggal es lelky teſty erwendeteſſeeggel tyztő́ſſeeggel mynt ha eegy vygaſſagus lakodalomba mennee ember, kyrő́l wgy zent Agoſton doctor ez may zent Innepnek zoloſmayaban. O zerelmes atyamſſyay ayoytatus kereztyenek Criſtuſnak es ew zent annyanak || Zerelmes zolgay yme hol 532
vagyon az nagy zentſſeeges nap, yme hol vagyon az nagy tyztő́letes nap kyben myndden azzzonyallatoknak felette meg aldatot kegyes zyz maria az ew nemes zent zyleteſeewel mynd ez zeles vylagot meg vygaztallya Ez may tamada ky az nemes vezzew, yeſſeenek győ́kereebő́l. Ez may napon zyleteek az zeep iſten mezeynek vyraga kytewl zarmazeek az zeep yllatw liliom convalliom Ez may napon zyleteek az ekes embery magzat kynek myatta az nagy Iſteny atok aldomaſra valtozeek. Ez may napon nyttateek meg az nemes aran kapw ky atal ez vylaghnak Idweſſege ky hozattateek : zent Ber. Az eedes zyz maria leen kyraly wt kyn az Idwezeytew myhozyank yewe es az ew zyzeſſeeges zent mehebő́l zarmazeek mynt az feenes nap reank ky bochattya az ew vylagoſſagaat az tyztta eeghnek atala. Azert vala my nemes yozaag Idweſſeeges es malaztus ayandeeg my hozyank zarmazando wr iſtentewl mynd az zyz maria atal keel mynekewnk zolgal-

tathny. Wgy mond towabbaa. Ha ygaz es malaztban eelő wagy erwl' vygagy mert ew tewle vagyon te benned annee yo kynek zyleteſe napyaat yllőd kytewl tamada az ygaſſaghnak napya Ha' bynes vagy es nagy ſok keeppen meg nehezőttel főrtelemnek myatta erwendeteſſeeggel zolgallyad az zyz anyanak ynnepeet, mert az ew zent zyleteſe mynekewnk leen meg valtſagwnkra es Idweſſeegewnkre. Anſelmus mert nynchen ez vylagon eegyeb Idweſſegewnk hanem chak kyt az zyz maria zylee. Annak okaert mongya ezen zent Anſelmus doctor. O bodogſſagus zyz maria myth zolywnk myt mongywnk, mynemew zowal es zengeeſſel dycheeryewnk tegődet. Byzonyawal akar myt teegewnk yghen kyſded es oly mynt ſemy ahoz keepőſt a' mywel tartoznank Te mywelẘnk azt tetted hogy az te eedes zylőttednek myatta mynd egheez embery nemnek bomlaſaat erek Idweſſeeghnek helyeere hoztad. Te pokolnak vezedelmes tőrweenyeet az te zent ſſyad halalawal meg tőreed Te myattad lehetnek meltok az erek dychőſeegre ywthatny vala kyk Idwezẘlhethnek. Azert vala my vagywnk, vala myt tehetwnk Idweſſeeges dolgot, mynd az te zent yo voltod atal vagywnk es tehettyők. azert Byzonyawal ygaz es melto zerelmes atyamſſyay | Hogy kytewl enny zamtalan yokat veettewnk ez vylagon es nagyobbakat remeelewnk venny az maſ vylagon, Ne leegyewnk halalatlanok es el feletkőztek De ynkaab meg emlekőzendők es myndden tehetſeegewnkkel nagy eedes ayo'tatuſſaggal zolgalattal es dycheerettel yelenchők be my magwnkkat ez ew zent zyleteſeenek Innepe napyan, kyn meeg az zent angyalok ees erẘlnek tapſolnak az ew eedes kyralne azzonyoknak tyzteſſegheere.

Harmad tanwſagwnk leezen arrol mynemew nagy feelſſeeges hatalmaſſaggal es meltoſaggal teremtee wr iſten az eedes kegyes zyz marianak leelkeet teſteet es tellyes emberſegheet, kynek nemykeppen valo byzonſagaat ymaran meg erthettők ez felől meg mondot yraſbol hogy ew nagyob meltoſaggal yewt es elth ez vylagon es feellyeb magaztot leegyen az erek dychőſeegben ees mynden teremtőt allatoknaal Reea felelween azert doctoroknak mondaſok zerent Elezer hogy nagyob bőlcheſeeggel hatalmaſagal es meltoſaggal teremte leegyen az zyz marianak zent leelkeet honnem mynt az zent angyalokat es mynd meennyet feldet. Harom okkal byzonoythattyok, okoſſaggal zent

yraſſal es peldazattal. Elezer harom rend bely okoſſal, thwdnya
yllyk meltoſaghnak naǵſagus voltawal mert kezdettewl foghwa
vala myt kezenſeeggel az hatalmas wr iſten teremte ew zent
akarattyanak es bőlcheſeghenek myatta feldőn meennyen zeep
yob yeleſſeb es dragalatoſb kőzte nem vala ſemy allat, mynt az
zyz marianak formaya, mynt kytewl iſtennek keel vala ydő yarta-
ban zylethny, kynek mynd az teeb allatokat byrtoka es hatalma
alaa keel vala vettethny Es kynek myndden zentſſeeggel yozaggal
bőlcheſſeeggel zeepſeeggel es iſteny malaztal tellyeſſnek keel
vala lenny, kykre meltoztateek az eedes yſten zylew zyz maria
azzonywnk. Maſodzor rokonſaghnak kőzelſeegewel: mert vala
mynemew allat kőzeelben valo es nagyob haſonlatus az wr
iſtenhez yllőt lenny hogy azt ew felſſeege nagy iſteny zeretettel
bőlcheſeeggel es hatalmas ertelmeſſeeggel zerezye teremche mynt
kyben koronkeed kedwe es kellemeteſſeege vagyon || Kyre by- 533
zonſagot talalwnk az zent ewangeliombol ees, zent Mathe III
Captiulomaban wgy monda Atya myndenhato wr iſten Az ke-
gyes zyz anyanak eedes zylőtteenèk Es az en zerelmes ffyam
kyben ennekem mynden kellemeteſſeegem vagyon, meely iſteny
byzonſagnak ertelmeeből ſemykeppen az zyz maria azzonywnk-
kat ky nem zakazthattyok, de vala hol az magzat dycheertetik
ott keel leeny az yo zylenek ees.

Harmadzor kőwetkőző byrodalomnak ellenzeeſeewel twdnya
yllyk mykoron wr iſten az zent angyalokat es eegyeb allatokat
teremte wgy monda: leegyen es ottan leen ſemy ellene mon-
doya nem leen hatalmanak. De mykoron az zyz mariat akaraa
teremteny kőwetkőző hatalmawal nem tehetee termeezet zerent
ellene mondaſnaal kyl, mert mykoron el veegezte volna hoǵ
zyz lean leenne es anya az termeezet ellene monda Hogy zent
leelektewl fogadna fyrffywnaal kyl ellene monda, hogy nem
twlaydon embert zylne. de iſten ees volna. ellene monda hogy
azt zylnee ky ewtet teremtenee, ellene monda mert ezek ter-
meezetnek tőrweenye zerent lehetſeegőſők nem valanak. Es az
eedes zyz mariaban mynd bel tellyeſőttenek Azert erthettyők
hogy eegy kywalt keppen valo hatalmawal es bőlcheſſeghewel
kelle teremtenye.

Maſod reend bely byzonſaggal byzonoythattyok zent yraſ-
ſal es zentőknek mondaſawal. Elezer zent Ber. wgy mond nagy

ſok dolgokat tett wr iſten ez vylagy allatoknak teremteſe koron. De ſemyt nagyobbat az ew eedes iſteny wyyaywal nem alkotot mynt az iſten zylew zyz mariat kyt nap hold es mynden teremtôt allatok chodalnak Maſodzor zent Anſelmus wgy mond : O zent azzonywnk ſemy allat nynchen ky te hozyaad ygyenlô- es haſonlatus volna De awagy teeneked feletted vagyon awagy alattad. Akky feletted vagyon iſten az, ky alattad mynden ky nem iſten. Harmadzor Ieronimus meenyneel magaſſab az meelſeegnel meellyeb kyrôl zolny ygekôzewnk Azert O nemes azzonywnk ha teeged meenyorzagnak newezneelek magaſſab vagyon, ha embereknek annyanak ne yllendô hozyaad, ha iſtennek abrazattyanak melto vagy reea, ha angyaloknak azzonyanak, byzon az. Myt zolhatnek teebbet towaab te rolad, nem twdom. Myees azert zerelmes atyamffyay meltobbat | A' my kegyelmes azzonywnkrol nem leelwnk myt yrny, azert yob hogy chak iſtenre hagyok kynek zent malazttya tellyeſeyche be a' my twdatlanſagwnk fogyatkozaſaat.

Harmad reend bely byzonſaag peldazat kôwetkôzyk. Elezer wgy vagyon meg yrvan Moyſes elſſew kenweeben Gen I wǵ monda zent haromſaag wr iſten tegyewnk ember, thwdnya yllyk leelky abrazat zerent a'my zemeelyẘnkre es haſonlatoſſaagwnkra, myt akar mondany. O zerelmes atyamffyay O ha bodog kerezttyenek ezth erteneek twdnaak es kôwethneek byzon aldottak es bodogok volnanak. De hallyok meeg ees zemelyewnkre wgy mond, az az zeepſeegewnkre zerelmewnkre eeggyeſſeegewnkre es halhatatlan termeezetewnkre byzon mondaaſ, mert mykeppen az zent haromſaag wr iſten zemeelben harom allatban eegy, azonkeppen az embery leelek harmas hatalmaban; allattyaaban eegy mert az ertelem emlekôzet es okoſſag eegy leelek. De eett meg nem alla hanem monda es haſonlatoſſagwnkra az az my peldazatwnkra, kychoda az dychôſeegnek es zent haromſagra. Az kegyelmes Criſtus Ieſus myndden halandoknak elſſew zylôttôk kybôl nylwan erthettyek hogy nem chak el mwlando keppen teremtôtte wr iſten az embert hanem twlaydon az ew zent ffyanak haſonlatus peldazattyara kyneel yobbat zeebbet eekôſſbet nem gondolhata. Yme azert mynemew tyztôſſeegel zeretee wr iſten az embert, kyrôl wgy mond iſten lelkew zent Dauid proffeta. De mykoron ember eellyen nagy

tyztôſſeegre veetetôt vona meg nem ertee ennen magaat mynt yol latwnk myndden byzonſagnaal kyl.

Maſod peldazat doctoroknak mondaſok zerent leen Criſtus Ieſuſnak es az ew zenth zyleyeenek yewendôre valo zent zyleteeſek, kyrôl doctorok yraſt hannak, myt tett leegyen zent haromſaag wr iſten, yeleſbet myndden teremtôt allatok kôzôt es ygyenlô ertelmes akarattal ymez harmat talallyok: eegyk Criſtuſnak Emberſeege Maſod az meennyey zent orzaghnak bodogſſaga. Harmad az eedes zyz maria wgy mynt iſtennek zent annya. O azert zerelmes atyamffyay az my dychôſeeges zylenknek anyanknak es azzonywnknak zolgalwnk myndden zeretettel es byzodalommal, keerween hogy ne haggyon el my zykſeegwnkben Amen. ||

Dychôſegews zenth kerezthnek fel magaztataſarol. 534

Ez may zent Innepnek Epiſtolaya megh vagyon yrwan [hoſweet wtan valo zent kerezt napyaan] Galattyayaknak yrth lewelnek ewtôd reezeben, meely Epiſtolanak elôtte wgy yr ewnekyk zent paal O zerelmes atyamffyay yghen yol keztetôk yarny az ygaſſaghnak wtaan De nem twdom ky bantot meg tyteket el hayolwan az ygaz wttrol. Azt mondom hogy nynchen wr iſtentewl ky tyteket hywot, azert ſenkynek ne engheggyetôk Nem twggyatok ee hogy egy kyſded dohoſſ kowaz mynd az egheez teeztaat megh vezty ymaran ennek wtanna kôwetkôzyk ez may zenth epiſtola kynek magyarazattya ezenkeeppen vagyon.

Epiſtola.

*B*Izom tybennetek wr iſtenben hogy ſemyt eegyebet nem kôweſſetôk, ha ky kedeegh meg haboroyt az yteeletôt zenwed akar ky legyen. En kedeeglen zerelmes atyamffyay kernyewl meteleeſt predicallok, haat heyaban zenwedôk haborwſagot, azert ſemy az kereztnek tantorodaſa, yob vona ha ky zaggattatnanak kyk tyteket meg haboroytnak. Mert vala kyk keellettetny akarnak teſtôkben azok keezereytnek tyteket kernyewl meteltetny hogy mywel Criſtus kerezteenek haborwſagaat ne tyryeek, mert kyk kernyewl meteltetnek az terweent mynem meg tarttyaak. De chak azert akarnak tyteket kernyewl me-

teltetny hogy dychekőggyenek benne Ennekem kedeegh tawol leegyen eegyebbe dychekődnőm hanem chak az en wram Iefuſnak • Criſtuſnak kereztteeben, kynek | Myatta ennekem ez vylaag megh fezewlt en ees ez vylagnak.

Ez may zent Innepnek ewangeliomaat yrtta meg zent Ianos kenyweenek tyzen kettőd reezeeben, kynek leen eredety az ydőben mykoron ymaran wrwnk Ieſus vala harmyncz harom eztendős es kőzelgetween ew zent halalanak napyahoz ezen zent ewangeliomnak előtte wgy vagyon meg yrwan. Azon ydőben nemynemew pogan neepek yeweenek ffeel Ierwſalemben hogy ymadnanak az hoſweetnak ynnepeben. Halwan kedeeg wr ieſuſnak hyreet neweet es choda teetelyt, yarwlanak ez ydeghen neepek zent phylephez es mondanak. Wram akarnook az wr Ieſuſth latny Phylep mondaa meg Andraſ apoſtolnak eegyetemben phylep es Andras meneenek az ew eedes meſterekhez es yelenteek meg ewneky. Ieſus azert azt halwan monda ottan ewnekyk El yewt az hora hogy meg dychewlteſſeek embernek ffya ymaran ennek wtanna kőwetkőzyk ez may zent ewangeliom bewtwzerent.

Ewangeliom.

AZ ydőben monda ieſus az ſydo ſeregőknek Maſtan ez vylagnak vagyon iteelety maſtan ymaran ez vylag feyedelme kywe yzettetyk. En ees ha ffel magaztaltandom ez feldről myndeneket en hozyam vonzok Azt kedeeg mongya vala meg yelentween mynemew halallal volna meg halando. Felele ewneky az ſeregh my hallottok az terweenből mert az Criſtus erekkee meg maradando, azert mykeeppen mondod ffel kel embernek ffyanak magaztatny: kychoda az embernek ffya Monda azert ewnekyk Ieſus meeg kewes vylagoſſag vagyon tybennetek yaryatok addeeg mygh vylagtok vagyon hogy az ſeteetſeg be
535 ne foglallyon. Mert vala ky || Seteetſeegben yaar nem twd howamenny myg azert vylagoſſagtok vagyon hyggyetek az vylagoſſagban, hogy vylagoſſagnak ffyay leegyetek.

Idwezeytenk Ieſus Criſtuſnak es az ew dychőſeeges zent győződelmes kereztffanak ffel magaztalaſanak es melto emlekőzetyre akarwan zolany veegyek my bezeedewnknek es fondamentomanak wr iſtennek mondaſaat zent Ezekyel proffetanak

zaya atal. Ezek xvii. Ego dominus humiliaui lignum ſublime et exaltaui lignum humile, kynek magyarſaga ezenkeppen vagyon. En erek eelő wr Iſten meg alazaam az ffel magaztatot ffaat es ffeel magaztatam az megh alazot ffaat. Leen kedeeg ez eellyen proffetalaſnak kezdety az ydőben az Cronica zerent mykoron vylaag kezdetynek wtanna yrnanak Neegy ezer hat zaaz eztendeben. Es wr ffyw zyletethnek elette hath zaaz eztendőben. Mykoron wr iſten az Sydokra megh haragwan az nagy Balwan ymadaſeert, adaa ewket mynd orzagoſtwl Nabogodonozor kyralnak kezeeben ky vywee ewket Babyllonyaban, hol ott kőztők vala zent Ezekyel proffeta es. Mykoron azert eellyen ydőben volnanak, az teremtő wr iſten akarwan gondot vyſelny egheez embery nemnek Idwőſſeegheeről az teeb bezeede kőzőt ez maſtany zent ygheeket ees yelentee meg wr iſten az zent proffetanak, kyknek rywydedőn vala ertelmes magyarazaty ezenkeppen vannak, wgy mynt doctor zolnak rola, yollehet ez ffeel magaztatot ffa az az Babillonyay kyral el tőrtte es meg alazta leegyen az en Cedrus ffamnak magaſſagaat, az az Sydoſaghnak orzagaat. De maga az magas Credrus ffanak teteyből ky zakaztot ennekem eegy agatchaat es el palantalom Izraelnek magaſſ hegyeen, es meg gyekerezyk es gymelchőt teremtőt, es newekődyk ew benne nagy es magaſſ Cedruſſa es lakoznak ew alatta myndden ez feldy madarak es az ew arnyeeka alat teneeznek. Es akkoron meg twggyaak mynd ez vylagon valo orzaag bely ffaak mert en wr iſten meg alazttam az magaſſ ffaat az az Babillonyanak orzagaat es ffeel magaztattam az meg alazot ffaat az az Izraelnek orzagaat | En wr iſten azalaam az zeld ffaat az az myndden ez vylaghy hatalmaſſagoknak ereyeet es meg leweleztetem az megh azot faat az az az zent kerezthnek fayaat, ky meeltan mondatyk azywnak mert tebbyg honnem mynt ewt ezer ket zaaz eztendeeg leen meddew gymelchneel kyl Adam atyank halalatwl foghwa Criſtus halalayg ky elezer akkoron magaztatyk ffel es Idweſſeeges gymelchőt teremte es az erek halalth meg tőrween erek eeletőt hoza, kynek melto emlekőzetyre ez may zent napon harom Idweſſeeges tanwſagwnk lezen. Elſew az zent kereztffanak mywoltarol. Maſod hatalmas yozagus mywelkődetyről Harmad meltan valo ymadaſarol mykeppen keel az zent kereztőt ymadna.

Mondam elſew tanwſagwnk lezen az zent kereztffanak mywoltarol mert meg hallook hogy neha mondatyk magaſnak neha meg alazothnak Neha azywnak, Neha meg fogonthnak. Doctoroknak magyarazottyok zerent hogy az nagy magaſ ffa meg alaztatot leegyen ygaz hytzerent ertetyk amy eedes wrwnk Ieſus Criſtus atya myndenhato wr iſtennek termeezet zerent valo zent ffya, ky zent palnak mondaſa zerent ad philipen. [†] mykoron hatalmas iſten volna amy Idweſſeegônkeert meg alaztateek ffeel veween a' my halando termezetewnket, kyrôl zent Dauid pptha ps. [†] wgy mond: meg kyſſebbôyteed ewtet alaab az angyaloknaal Es Iſaye [†] latook ewtet wtalatoſnak es meg alazothnak lenny mynt ha iſtentewl meg veretôt volna Mert el enyeztetôt vala az ew Iſteny zeep zyne, annak okaert nem veelhettyôk vala ha ew volna, thwdnya yllyk az feelſſeeges teremtew es hatalmas wr embery nemnek es zent angyaloknak wra megh valtoya, kyrôl zent paal [†] mert ha megh yſmerteek volna ſoha az erek dychôſeegnek wraat meg nem fezeytôtteek volna, kyre mas byzonſagot ees talalwnk az zent ewangeliomba, zent Lucach yrtta xxiii Capitolomban. Mykoron a' my kegyelmes Idwezeytenket ky vyzyk vala meg fezeyteny, hattra fordwlwan Ierwſalemnek kapwyan wgy monda: O Ierwſalemnek leany ne akaryatok en rayttam ſyrnya, De tymagatokon ſyryatok es az ty ffyaytokon, mert ha ez zôld ffaan ezt teezyk az azywnak
536 mynt lezen dolga. || Ime azert zerelmes atyamffyay ha kynek eze vagyon meg erthety mert ew feelſeege vala az nyeerſſ ffa mert byzon iſten kynek zent emberſeege zent iſtenſeege nem yſmer ſem halalt ſem fonnyatſſagot ſem rotadandoſagot De koronkeed azon zôldſeegben eekôſſeegben zeepſeegben es erekkee valo dychôſeegben meg maradando. De ez nemes nyerſſ ffaat meg zaraztotta vala atya myndenhato wr iſten mykoron az ew eedes zerelmes zent ffyaat myeerettewnk byneſekeert az kegyetlen byneſeknek kezekben ereztee az erôſſ kerezthfanak halalaara, kyrôl meg emlekôzik zent Dauid pptha ps. [†] Meg zarada zykkada az en erôm mynt az azzyw chereep, yme azeert illyk meg tekeentenewnk ez nemes alazatoſſaghnak ffayaat peldayaat abrazattyaat, kyt a' my meennyey zent atyank doctorwnk meſterewnk zemeynk eleybe vete hogy azonkeppen azon wton azon regula zerent kôweſſôk ewtet ha ew vele akarwnk lakozny. O zerelmes atyam

anyam̃ zylettey veſſeetők reea zywetőket lelkőtőket es gondollyatok yobban meg annaal ees mynemew nagy mondhatatlan meelſeeges leen ez zent alazatoſſaag, mykoron az nagy reeghy vylagoſſaag es ellyen iſteny dőchőſeeg felſeeges zeplőtelen tyztaſaag ez my wndok ſaarbol zerzőt teſty hazwnkkat reea vewee. Maſodzor mykoron az erekkee eelő es halhatatlan dragalatus eelet yzonyw halalt zenwede, de annal nagyobban mykoron myndeneknek zentſeeges teremteye wra eeltetőye. Angyaloknak zeep kyrallya az atkozot akazto ffan ky gonoz teewő latroknak vala keennyok, eellyen mondhatatlan zeegyenſeegőt zenwede es zydalmas karomlaſth O ayoytatus kerezttyen yme hol vagyon a' kegyes atyanknak tőztőſſeege, yme hol vagyon a' my kegyelmes wrwnknak ereme es vygaſaga, yme hol vagyon a' my dychő kyralwnknak zerelmes lakodalma, yme mykeppen meg alaztateek es zarada az nemes paradychombely eelethnek zep zőld ffaya, ymaran hyzőm mynden erty myt akar mondany. Wgy mond vala towabbaa, es az meg alazot ffaat ffeel magaztataa kynek myatta zolgaltatyk ygaſſaag, ez ymaran az zent kerezth ffarol ertetyk, kyn az felſſeeges meg valto meg zerzee a' my Idweſſeegewnket ez | Egheez vylaghnak kőzepőtte az az Ierwſalembe, ky ez feldnek kőldőke arant vagyon, zent Dauid mondaſa zerent ps. [†] Ez leen azert az ffeel magaztatot ffa ky az my kegyes Idwezeytenk zent teſteenek, ylleteeſeenek es vereenek hymtőzeſenek myatta meg zentőlteek az atokbol hoǵ ymaran aldot leenne es ſenky meg ne wtalnaa, kyről wgy vagyon bőlch kenyweeben meg yrwan Sap iiii Aldot az ffa kynek atala ygaſſaag leezen. Zent agoſton meg wgy mond: az kerezt yegye ky annakelőtte lattroknak zereztetyk vala keennyokra, ymaran ffeel vettetyk kyralyoknak es chazaroknak homlokokra. Annak okaert mongya zent paal [†] Ennekem tawol leegyen eegyebben dychekednem, hanem chak az en wram Ieſus Criſtuſnak kereztffayaban, kyben my Idweſſeegewnk eeletwnk es ffeel tamadaſwnk vagyon, Es kynek myatta megh valtattwnk az erek halalnak fogſſagabol, kynek otalma es zaztoya alaa mynekewnk ees zykſeeg folyamnwnk hol ott meg zabadwlhatwnk. Mynd ez eellyen meltoſſagoknak okaert meltan ylly anya zent egyhaaz ez may zent ynnepőt.

Maſod tanwſagwnk leezen ez zent kerezthnek hatalmas

yozagarol kynek ertelmeere doctoroknak mondaſok zerent harom reendbely orzagokban hatalmazot el ez zent kerezthnek byrodalma, kyrȣl nylwan valo emlekȣzetȣt teezen zent paal apoſtol ad phil II c. mondwan: Wr Ieſuſnak neweeben myndden terd meg haytaſſeek meennyeyek feldyek es pokolbelyek. Elezer azert az zent kerezt lattatyk ffeel magaztatothnak lenny meennyeknek orzagaban hol ott atya myndenhato wr iſtent meg engheztelee es ky vewee kȣzzȣlwnk az erek halalnak ſentenciayaat. Az zent angyalokat bekeſeegre hozaa, mert annak elette embery nemhez nagy nehezeſȣk valanak az eredet byneert zent Bernald doctornak mondaſa zerent. Maſodzor ffel magaztateek meennyeknek orzagaban az zent kerezt mykoron zent Mihaal archangyal lucipert ew hozyaa tartozokkal ky yzeek menyorzagbol, hol ott wgy magyaraztatyk hogy az zent angyaloknak zent kerezthnek yegye vala homlokokon kynek ellene az gonoz angyalok nem alhatanak. Annak okaert yo zokaas vagyon kereztyen neepek
537 kȣzȣt ees || Hogy feelelemnek ydeyn ez gyȣzȣdelmes zent kerezthnek yegyeet vetyk ew orczayokra es homlyokokra. Maſodzor ffel magaztaltateek az zent kerezt pokolnak orzagaban ees mert ewtet meg foztaa felygh az zent atyakat ky hozwan lymboſnak ſeteet temleczeebȣl es erdeghnek hatalmaat megh tȣree, hogy ſenkyt erȣzaak meg nem chalhat, hanem ky ennen akarattya zerent neky enghed gonoſſagban, kyrȣl wgy mond zent Agoſton doctor: vala myt adaam el vezte az meg tyltot ſanak gymelche myat Criſtus mynd meg lelee az zent kereztffanak gezedelme myat. Annak okaert vala hol lattyaak az tyztwlatlan leelkȣt az zent kerezthnek yegyeet ffel emelween el fwthnak onnan mert feelnek az nagy palczatwl ky myat meg verettenek, kyrȣl wgy mond zent Gergel doctor: O kegyelmes wr iſten ky embery nemnek Idweſſegeet az zent kereztffan meg zerzeed, hogy honnan az halal tamad vala, onnan erek eleth tamadna Es ky az ffanak myatta meg gyȣz vala azon ſanak myatta ew ees meg gyȣztetneek kyrȣl wgy vagyon meg yrwan ez may ewangeliomban ees. Ha en ffeel magaztatandom ſettewl myndeneketh hozyaam kyket vonzon hozyaa Criſtus? erchȣk yol meg Byzonyawal azokat, ky erdeghnek rezeere es hatalma alat voltanak, kyt erek vezedelemnek wtan yartanak, kyk vezedelemnek ffyay voltanak: kyk mykoron Criſtuſhoz ternek by-

neket meg gyonwan, bynekről penitenciat tarthwan, yo eeletben veegyg meg maradwan, Es mynd az zent kereztnek zaztoya alaa alwan, pokolbely Sathan az ollyanokat mynd el vezty es Criſtus Ieſus mynd hozyaa vonzya, kyről wgy mond Damaſcenus newő doctor O myndden chodalatus teremtet allatok kőzőt chodalatoſb Criſtus Ieſuſnak kereztffaya, ky myndden gonozoknak meg győzőye, mynden yoknak adoya, leeleknek Idweſſeege, teſthnek egheeſſeege es az erek dychőſeeghnek ekeſſeege es eelő faya. Erről emlekőzÿk zent Ianos lataſarol valo kenynek XXII rezeeben. Az meennyey varaſnak wgy mond wczaya keth feleen es az eelő vyznek parttyan az elő fanak termeet ky eztendeeg myndden honapban tyzen keth gymelchőt teremthween, kynek lewele haznos neepeknek egheeſſeegőkre | O zerelmes atyamffyay ha az dychőſeeges zent kerezthnek eelő ffaya ez feldy paradychombol hozatot ky ez vylagnak orwoſſagara es ffeel vytetőt az magaſſ meennyey zent paradychom varaſaanak eekes wdwaraban, hyhettyők tellyes hytewnkkel hogy nem eegyeb okaert es haznaeerth hanem az ew gymelcheenek eedeſſegheert zepſeegeert, tyztőletes voltaert, kynek tyzen keth gymelcheeről eellyen magyarazatot teeznek zent doctor. Elſſew gymelche az eelő ffanak az angyaly romlaſnak meg eppewleeſe zent paal mondaſa zerent ad Col I. Maſod az meennyey bodog orzagnak meg adaſa embery nemnek, aranzayw zent Ianoſnak mondaſa zerent. Harmad bynnek meg oltaſa, kyneel kyl embery nem termeezet zerent nem eelhet vala. De ymaran meg lehet Origenes mondaſa zerent. Neegyed wr iſtennek zeretetyben valo gheeryedőzees, ky annak elette meg holt vala zent Bernald doctornak mondaſa zerent Ewtőd zent remeenſegben valo byzodalom aranzayw zent Ia. mondaſa zerent. Hatod: pokolbely yryg ellenſeegnek győződelme, aran zayw zent Ian. mondaſa zerent. Heted iſteny eedeſſeegnek es meennyey yllathnak zolgaltataſa zent Agoſton doctornak mondaſa zerent. Nyolczad az veeghetetlen erekſeeghnek meg leleeſe Damaſcenus doctornak mondaſa zerent. Kyleuczed lelky teſty vygaztalaſnak orwoſſaga Euſebius pyſpeknek mondaſa zerent. Tyzed az kegyes vygaztalo zent leelek wr iſtennek malazttya adaſa, kyt bel yrth zent Iſthwan papa az tőrween kenynek ewtőd rezeeben. Zent Gergel papa azont byzonoyttya. Tyzen eeggyed myndden yelen valo es

yewendô gonoztwl es erek halaltwl valo megh zabadoytaaſ zent Amboruſ doctornak mondaſa zerent. Tyzen kettôd gymelche az eelô fanak mondatyk feldôn es meennyen veeghetetlen yonak ayandekozaſa Damaſcenus doctornak mondaſa zerent. yme azert zerelmes atyamffyay hallyatok mynemew mondhatatlan haznalatus gymelchy vannak az aldot zent kereztnek eelô fayanak Azeert leegyetek tyztôlôye es zeretôye, leegyetek dycheerôye es ayoytatuſſaggal valo elmeelkôdôye, myndden byzodalmatokat es remeenſeegtôket vethween ew benne. ||

538 Harmad tanwſagwnk leezen az zent kerezt ymadaſanak moggyarol kynek ertelmeere kerdeeſek zerent yarwllywnk es yobban nylwabban ezewnkben vehettyek Elſew kerdees doctoroknak magyarazattyok zerent hogy ha az zent kereztôt iſteny ymadaſſal kellyen ee ymadny Ez kerdeeſnek oka merth anya zent eegyhaz ollyan nagy tyzteſſeeggel ylly, mondwan az zent zolozmaban : Idwez leegy o ymadando zent kerezt, Idwez leegy my eeggyetlen eegy remeenſeegewnk ez zenwedeeſnek es ffeel magaztataſnak ydeyn beweych megh kegyeſſeknek az ygaſſagot es agy byneſeknek bochanatot, meel ygaſſaghnak es bochanathnak zolgaltataſa twlaydon chak iſtent yllety, azert az felſſew ymadaas ees chak iſtent yllety. Deutro vi. Te wradat iſtenedet ymaggyad es twlaydon chak ewneky zolgaly. De ez kerdeeſre reea felelnek zent yraſbely doctorok Alex. de ales. Bonaue. zent Tamas, Angelus hoǵ az zent kereztôt gondolhattyok keeppen. elezer wgy mynt az byzon zentôt, kyt Criſtuſnak zent teſte ylletôt es zent veere meg hwllatot es kyn ez vylagot meg valtotta wǵ mynt amy Idweſſeegewnknek ezkôzeet ygyenlô keppen keel ymadny Criſtus Ieſuſſal mert az meg valtſſaag ewnalanaal kyl nem lehetôt es nem lett. Azert yollehet teremtôt allat leegyen ennen magaban, de maga nemykeppen eeggyeſewlt az teremtôhôz oly mynt eellyen iſteny zykſeeges dologban es kyt yngen ſem gondolhatwnk mykoron rola elmeelkôdewnk az meg valto Criſtuſnaal kyl. Towabbaa yngyen ſem mondathneek zenthnek, okos teremtôt allatnak meltoſaga zerent ha zentſſeeghnek erey es hatalma nem volna ew benne. Azert mykoron az zent kereztôt ymaggyok es ewneky kenyergewnk ha nem twd zolny awagy nem haal nem laat nem erez, Nem keel azert kethſeegben es remeentelenſeegben eſny, ezes okos es ezeekenſeeghes az kyeert es kyneweeben hozyaa

folyamwnk. Azert akar az meg fezewltfeegnek abrazattyaat yelenche, akar ennen maga zemeelyeet wgy mynt Criftus zent vereewel meg hymtôztetôt ifteny meltofaggal keel tyztôlny es ymadny. De ymez eegyeb kereztôket, kyket anyazent egy haaz zemeynk elôt ffeel fyggeztôt: az byzon zent kereztnek emlekôzetyre peldazattyara: chak tyztôlny keel ffew es terd haytaffal. De nem keel ymadny. Azonkeppen keel erteny wrwnk Iefufnak azzonywnk zyz marianak ees eegyeb zentôknek zyzeknek keepeyrôl chak tyztôlny az ew zent | Emlekôzetôknek es peldazattyoknak tyztôffeeghôkre es nem ymadny awaǵ ewnekyk efedôzny. De azokat kyket peldaznak keel koronkeed leelek zerent gondolny es az belôl valo leelky hytet remeenfeegôt, zeretetôt ayo'tatoffagot, tyzteffeegôt, zolgalatot aldozatot byzodalmat, kenyergheeft effedôzeeft ymachagot fohafkodaft es myndden eegyeb Idweffeeges dolgot keel twlaydonoytanya, es ezenkeppen femy hytetlenfeegben femy balwan ymadafban nem efyk ember. Mafod kerdees hogy ha wrwnk Iefus zent keen zenwedefeenek eegyeb ezkôzeet keel ifteny ymadaffal ymadny thwdnya yllyk az yazolt es rwhachkakat kyben zyletôt, az vezzôket oftorth tewyfk koronaat czwczaat vaff zeegeketh, kyk mynd wrwnk Iefufnak zent tefteet ylletteek es zent vereewel meg hymtôztettenek. Reea felelnek doctorok thwdnya yllyk Ray zent thamas' Damafcenus, Bona: hogy vala mynemew teremtôt allatok wrwnk Iefufnak ezkôzy voltanak az meg valtfagban, mynt az zent kerezt ffarol zolank yllyk bynneel kyl ymadny peldazatyt kedeegh chak tyztôlny. Harmad kerdees ha Criftus zyleyeenek nagyob tyztôffeegôt keel tenny honnem az zent kereztnek. Az felewl meg mondot doctorok reea felelnek mondwan hogy ha az teremteefnek meltofagaat gondollyok, myeert az zyz maria okos teremtôt allat, az kereztffa oktalan, towabba iften kôzôt es az okos lelkôs teremtôt allat kôzôt nagyob zerelmetes eeggyeffeeg es ygenlôfeeg vagyon honnem az oktalannal es leelketlennel, towabbaa mert termeezet zerent Criftuffal az zyz maria eegy es ygenlô wgy mynt: ezenkeppen nagyob tyztôffeegôt keel tenny az zyz marianak honnem mynt az zent kereztnek twlaydon. De gondolwan az zent kereztôt wgy mynt az eelô iften ffyanak kepeet abrazattyaat, nagyobban keel az zent kereztôt ymadny es tyztôlny honnem az zyz mariat. Az zentôk

kedeeg myndenneel alaab valo tyztólettel tyztóltethnek mynt az felſſeeges wr iſtennek es myndden kyralyoknak kyrallyanak hyẘ zolgay es baraty, de mynd leelek zerent, mynt meg vagyon mondwan keepóket kedeeg ew eerettók tyztólny kyknek zent eerdemeknek es eſſedózeeſeknek myatta wr iſten aggyon malaztot otalmazyon gonoztwl es aggya az ew zent orzagaat Am. ||

---

539 Zent Mathe ewangeliſtanak Inneperól

Ez may zent Innepnek epiſtolayaat yrtta meg zent paal apoſtol Effeſom belyeknek yrtt leweleenek neegyed rezeeben, meel epiſtolanak elótte wgy mond: eegy wr, eegy hyt, eegy kereztſſeeg: eegy iſten ky myndeneknek attya ky myndeneknek felette vagyon es ky myat myndenek vannak es ky my benewnk ees vagyon: ymaran az wtan kówetkózyk ez may zent epiſtola

Epiſtola

*M*Indennek mynekewnk adatwan vagyon malazt Criſtus ayandekozaſanak merteeke zerent, mynek okaert wgy mond profeta atal ffeel menween meenyben az meg fogottakat ffeel vyvee es ada ayandekokat embereknek, hogy kedeeg ffeel ment legyen myt akar, mondana, ha nem hoǵ myeert elezer le zallot ez feldnek alſo rezeere, azert azon ennen maga mynd ky le yewt mynt ky ffel ment mynden egheknek felette hogy myndeneket be tellyeſeytene, es ew annak valo byzonſagara, ne kyket teen apoſtolokat: nekyket proffetakat, nemellyeket ewangeliſtanak nemellyeket paztorokat es doctorokat, zenteknek veeghezettyekre: az tekeellyeteſſeegnek zolgalattyara, Criſtus teſteenek az az anyazent egyhaznak eeppewletyre, myglen ywſſwnk mynd nyayan hytnek eeggyeſſegheere, iſten ffyanak yſmeretyre, tekeelletes embery allapatban, es Criſtus Ieſuſnak meerteek zerent valo tellyes ydeyre. deo Gracias

Wr iſtenben zerelmes attyamffyay, ez may zent epiſtolanak ertelmeeról ſok magyarazatok kellene | Tennewnk ha zykſeeg vona es ydew enghednee. De myeert nagyob reezre mynd yewendó mondaſna byzonſaga, kyk ymaran mynd bel

tellyeſőttenek es napc nkeed tellyeſődnek Nem aloytom hogy zykſeeg azt magyarazny ky zemewnk előt vagyon es mynt az vakok wgyan labbwnkkal nyomoggyok. Az wtolſo reeze kedeeg meeglen el nem yewt mert yllety az wtolſo yteletőt, azert myg el yew addyglan zerezyek hozyaa magwnkkal, hogy leegyewnk meltok reeaya wr iſtennek zegheedſeegewel. Ez may zent Ewangeliomot kedeeg yrtaak meg az zent ewangeliſtaak. Zent Mark kenyweenek maſod rezeeben, zent Lucach ewtőd rezeeben, ezen zent Mathe kylenched rezeeben. Es leen eredety azon ydőben mykoron Criſtus Ieſus vala harmyncz eeǵ eztendős, napya kedeeg zent Borbas apoſtol napyaanak harmad nappal előtte Ez zent ewangeliomnak előtte yelenty ezen zent ewangeliſta mykoron Criſtus predicalwan az Sydo ſeregőknek egy kőzweenyeſt megh vygaztőt volna az ſok neepnek lataſaara, chodalkoznak vala raytta, dycheerween wr iſtent hogy eellyen hatalmat adot volna embereknek. Es ky menween ew kőzzőllyők el erede az wton. ymaran kőwetkőzyk ez may zent ewangeliom.

Ewangeliom.

Az ydőben mykoron meenne Ieſus laata eegy embert ylween az vamon Mathe newőt es monda ew neky: kőweſſ enghemet es ffel kelween kőwetee ewtet. Es leen hogy mykoron Ieſus le telepődőt volna az hazban yme ſok hyre veztőttek es byneſek oda yeween lakoznak vala Ieſuſſal es ew tanoythwanywal. Es azt lathwan az zeerzetes ſydok mondnak vala az tanoytwanyoknak. Myre lakozyk ez nylwan valo byneſekkel az ty meſtertők. Meg halwan azt Ieſus monda ewnekyk: Nem zykſeeg az egheeſſeegben valoknak az orwos de az gonozwl valoknak. Meennyetek || El azert tanwllyatok meg mychoda yrgal- 540 maſſagot akarok es nem aldozatot. Azert en ſem yewttem hynya az ygazakat de az byneſeket.

Wr iſtenben tyztőlendew atyamffyay akarwan zolany ez may zent Innepnek meltoſaga mellee, harom yeles Idweſſeeges tanwſagokat talalhatwnk doctoroknak magyarazattyok zerent my leelky Idweſſeegewnk es ez vylagon valo tekeelletes eelethnek kőwetſegeere Elſſew tanwſagwnk leezen iſteny vonyaſrol Maſod iſteny kőwethſeegről. Harmad zenth Mateenak meltoſagos voltarol. Mondaam

Elſew tanwſagwnk leezen iſteny vonyaſrol mykeeppen es

my atal vonzon wr iſten embert az Idweſſeegre es ygaſſaghnak yſmeretyre, kynek zent doctorok okaat vetyk, mert am wgy vagyon meg yrwan iſten mondaſa Moyſeſnek [†] Latom hogy ez zeegeen neep mynd ew yffywſagatwl fogwan haylandob az gonoſſagra kynek helyes ertelmeet magyarazwan zent leo papa wgy mond, ha wr iſten embert zabad akarattyara hadna, ſoha hyzem ſenky nem Idwőzwlhetne. Iſidoros meg wgy mond: O ky tawol vagyon mynden embereknek leelkők az wr iſtentewl kyk chak ez vylaag wtan yarnak. De ha wr iſten malazttyawal nem yzgaztaa ſeerkőgethnee es erőzak nem vonnaa embernek leelkeet el zaggathwan el vylagnak ragadwanyatwl, mynt barom zamaban eelneenek emberek el vylagon mynt az reeghy twdatlan pogan neepek voltanak es ſenky meennyeknek zent orzagara nem kewankozneek. Azeert mondaa wrwnk Ieſus az zent ewangeliomba Iohnis x Senky nem yewhet en hozyaam, hanem kyt az en atyam vonyand iſteny hatalmawal. Annak felette ennen maga es az kegyelmes wrwnk Criſtus Ieſus ſokakat hywa wgyan zowal ees [†] kyk kőzzől eeggyk leen ez zent mathe apaſtol es ewangeliſta mynd az zent ewangeliomba vagyon meg yrwan: kőweſſ enghemet wgy mond. Neegy keeppen talallyok azert yraſban zent Mathenak vonyaſaat Criſtuſtwl Elezer zerelmes tekeentethnek kőteleewel, kyről wgy mond zent Ieronimos doc. Criſtuſnak zent orczayabol nemynemew iſteny zeepſeeg es feeneſſeeg zarmazyk vala ky, kynek myatta vala kyt akar vala chak tekeentetywel ees hozyaa vohat vala Annak okaert nem choda hogy az zent apoſtolok ollyan hamar kőweteek ewtet. | Maſodzor vonyaa Iozagus awagy erőſſ kőtelnek hywatallyawal, kyről wgy mond Symon de Caſſya Criſtus Ieſuſnak zozattyanak ereye nem chak fyleeben meene be zent Matheenak De meeg mynd zyweeben, mynd leelkeeben bel feerkőzeek, kynek myatta ottan valaztateek es meg zentőlteteek, kyről meltan ertetyk az zent bezeed Luc xi Bodog kyk hallyaak iſtennek ygheyeet es tarttyaak ewtet. Hallaa azert zent Mathe es meg tartaa mert ottan ffeel kelee es kőwetee ewtet. Harmadzor vonyaa iſteny lelky yhleeſſel, kyről wǵ mond zent Beda doctor. Nem keel chodalny hogy azon eegy zawara Criſtuſnak zent mathe myndden eż vylaghy nyereſeegeet el hagyaa es az wtan erede kynek ſemy keenche nem lattatyk vala, mert kyt kyẘl

zowal hywa, belo̊l iſteny malazttyanak vylagoſſagawal tanoytaa es vonyaa. O ky nagy malazt eez. O ky nagy Idweſſeeges fondamentom es nagy iſteny zeretethnek yegye, mykoron ky ezenkeppen vonyattatyk byzońawal erẘlhet vygadhat leelekben, mert valaztatos ymaran meennyeknek orzagara chak hogy ellene ne yaryon es el ne vezeſſe gonoſſaghnak myatta Luc XIII Criſtuſnak byzonſaga zerent. En mondom tynektek chak penitenciat ne tarchatok eegyetemben mynd el veztŏk, kyre wr iſten aggyon malaztot es otalmazyon meg az erek vezedelemtewl.

Maſod tanwſagwnk leezen kewethſegro̊l dycho̊ſeeges zent Mathe ewangeliſtanak peldaya zerent keel az eedes Criſtus Ieſuſth ko̊wethnewnk, kyro̊l wgy mond az zent ewang. Ottan ffeel kelween ko̊wetee ewtet. De my modon ko̊wetee keel meg tanwlnywnk doctoroknak azert mondaſok zerent neegy wtat talalwnk reea. Elſew hamarſaag az az nem keel keeſny, nem keel halogathny Ecl. v kyro̊l bo̊lch wgy mond. Ne keeſſel ko̊wethny az wr iſtent, Ne halogaſſad naprol napra, Mert ha ma attaak awagy ygeerteek, Nem twdom ha honapra tarttyaak. Maſod tellyeſſeeg az az myndeneſtewl foghwa ko̊weſſed ſemy cyggo̊t ne haagy benne es ne tantorogy keth wton yarwan. Mert nem yo ha ember yoot ees teezen gonoſſagban ees akar, mert zent pal apoſtolnak mondaſa zerent mynden embernek teetemeenyeet az tyzo̊n vyzyk atal, ha arany ezyſt leend haat meg tyztwl, ha zalma es pozdorya haat meg eegy es ſemyee leezen Nem keel kedeeg ſemywel || Wr iſtennek eleyben hewan es ſemywel 541
meenny. Pelda mynekewnk zent Mathe ky mykeppen mwkalkodot leegyen megh hallyok eeleteeben. Azert mondaam kereztyen embernek tekeelletes es yzan wton keel Criſtus wtan meenny kyro̊l wagyon meg yrwan kyraly elſew kenynek tyzen heted rezeeben. Az yzrael nepeero̊l kyben nylwan bele eſtenek ymaran az zegheen kereztyenek ees, zent yllyes proffeta zaya atal meg feddee ewket az wr iſten mondwan: Myglen zantaltok ket felee ha az wr iſten leegyen az byzon iſten ko̊weſſeeto̊k ewtet. Ha kedeeg az Balwan Baal, ko̊weſſeeto̊k ewtet: Azonkeppen Iacobi II. Ha bator ember mynd az egheez to̊rweent meg tarcha, awagy mynd az zent parancholatokat bel tellyeſeyche es chak az eegykben meg tantoroggyeek mynd az tebbyben ees bynes. mychoda leegyen kedeeg az: doctorok magyarazyaak az wr

iſtennek zent zeretetynek lenny, kyneel kyl zent agoſton doctor mondaſa zerent akar my yoot teegyen ember mynd ſemyre kellew. Arrol zool vala zent Daniel pptha Daniel III ymaran wgy mond my eedes wrwnk wr iſten tekeelleteſſeeggel kôwetewnk teegôdet es tellyes zyẘnkkel zeretewnk es az te parancholatyd wtan yaarwnk: O zerelmes kerezttyen atyamffyay, yme hol vagyon myndden kerezttyen embernek wta myndden zerzeteſnek byzon regulaya. De oh kegyelmes wr iſten ky vagyon, hol leelewnk ollyat ky meg tartanaa. Ez azert az harmad kôwethſeegnek wta kyn zent Mathe kôwetee az Criſtuſt annak ottan nagy zeretettel es eremmel nagy vendeegſeegôt teen ew hazanaal, az eedes Ieſuſnak es ew zent tanoythwanynak. Neegyed alhatatoſſaagh, az az mykoron vala ky Criſtuſt akarya kôwethny, kyrôl pelda ha ky vala my yoban akarya magaat foglalny awagy zent zerzetben akar meenny tekeelleteſſeeggel kezyye el es veegyg megh maraggyon benne, kyrôl Criſtuſnak zawaat ezen zent Mate yrtta meg Math XXIIII Vala ky veegyg meg maradand thwdnya yllyk az yoban, az ollyan ydwôzewl, kyrôl wgy mond zenth Agoſton doctor, myert keel az yoban veegyg meg maradny: keet okaat talallyok elſew mert a'my Idweſſeegewknek ellenſeege mynd veegyg keſeert halalyg haborgat es eegyeb yozagwnkkat nem kywannya | El ragadny el vezteny hanem az my zegen leelkewnkket. De mykoron ky mwlandyk, oztan nem haborgattya, mert nem leezen kyt kyrôl wgy mond zent Dauid ps[†] Az wtan el veznek myndden gondolaty Es nem leezen kyt, Nem leezen kywel haborgathny. Maſod oka hyẘſeeg, mert mykoron mynd halalyg zolgallyok es kewettyek az wr iſtent nagy hyẘſeegôt mwtatwnk ew felſeegeenek, mykoron ew zent felſeegeet el haggyok halalygh.

Harmad tanwſagwnk leezen zent Mathenak meltoſagus voltarol az az mynemew meltoſſaggal es tyztôleteſſeeggel zeretee wr iſten ez zent Mathee ewangeliſtaat mert yme hallyok hogy az gonoz eelettrôl el vonyaa es az nagy yeles zentôk kôzzee zamlalaa. Doctorok azerth mondaſok zerent heet yeles meltoſagokat talalwnk kykkel ewtet wr iſten ffeel magaztataa. Elſſew apoſtoly meeltoſaagh, kyneel nagyob nynchen anyazent egyhazban es meeltob meenyeknek orzagaban. Zent Beda doctornak mondaſa zerent tewee azt az wr iſten hogy mynden byneſnek pel-

daat remeenſeegőt es byzodalmat adna Idweſſeegre penitencianak wtanna. Maſod reegheen valo abrazathnak ky yeǵzeeſe Embery zemeelben Ezek I et Apok III, kywel ees wr iſten ffeel magaztataa ewtet kywaltkeppen. Elezer mert hogy az kegyelmes wr halando embery zemeelt veen ffeel ky az ew iſteny zemeelyeeben lathatatlan es halhatalan vala nylwabban valo yſmeretőt es tanwſag̃ot zent Mathe tett es yrt rola az ew zent ewangeliomaban. Maſodzor, mert az ew embery zemeelye peldaza Criſtuſnak byzon embery termezetyt Harmad az zent ewangeliomnak eleeb valo yraſanak meltoſſaga, annak okaert dragalatoſb az ew ewangelioma zent Ieron. doctornak mondaſa zerent. Maſodzor mert ſydo nyelwen yraa meg, meel nyelwet myndeńnek elette teremtőt wr iſten. Az okaert ees dragab, kyről wgy mond Iſidorus doc. hogy yteelethnek wtanna myndden felee nyelwek el mwlnak chak az wr iſten teremtőtte ſydo nyelẘ marad, kywel erekkẘl erekkee wr iſtent dycheeryők. Neegyed, mert harom reend bely tyztőſſeeggel tyztőltetyk ez zent Mathe feellyeb az tebbyneel, thẘdnya yllyk, Mert apoſtol ewangeliſta es martyr Towabbaa valo tyztőſſeege mert azzonywnk || Zyz 542 marianak yeles ſecretarioſſa es yro tanoythwanya volt zent Mathe es nagyob reezre mynd ew tewle hallotta tanwlta a' myt yrth. Annak okaert nagy eerdemes es ygaz az ew ewangelioma kyt zent Borbaſ apoſtol mynd holtyg vele hordozot, predicallotta es nagy chodakat tett ew myatta. De mykoron meg holt akkoron ees vele temetette az nagy ayoytatuſ zeretetynek okaert. Ewtőd, mert anyazent egyhaaz mynd ez vylagon vygyliawal ylly es tyztőly az ew zent Innepeet paranchokat alat. Hatod, haznalatoſſagnak gymelchőſ volta, mert ſokakat fordytot az zent hyttre, mynt meg hallyok eeleteeben. Heted, eerdemeſſeegnek dychőſeeges volta, feldőn az zeegen byneſeknek kywaltkeeppen valo otalmok, ky anneewal kenyerẘleteſb az gyarlo byneſekhez, meneewel nagyob bynes volt ew ees, es az wr iſten yrgalmaſſagot tett ew vele. Mennyeknek zent orzagaban kedeeg anneewal hyzyők naǵob eerdeme es dychőſeege vagyon, myneewel tebbet mwkalkodot eerette kyben mynket ees teegyen reezeſſee wr iſten.

Legenda eiuſdem feſti.

Laſſok meg ymaran Mykeppen Dycho̊ſeeges zent Mathe apoſtol es ewangeliſta wr Ieſus Criſtuſhoz eeggyeſewleſeenek wtanna anya zent eegyhazat es meennyeknek orzagaat meg ee-ko̊ſo̊ytee ew nagy malaztuſ voltanak myatta, Mykeppen bel yrtaak doctorok az zento̊knek eeletek ko̊zzee Ez zent Mathe tamada azon ſydo neep ko̊zzo̊l leui papnak nemzeteebo̊l kybo̊l a'my wrwnk Ieſus ees tamada. Annak okaert ket newel neweztyk vala, Mert nemzeteero̊l hywyaak vala leuinek Luc v. Tyztyro̊l kedeeg Matheenak, es bynes voltarol hyre vezto̊knek. Mykoron azeert zent leelek iſten el yewetelynek wtanna wr iſtennek akarattya es parancholattya zerent mynd az zent apoſtolok ez vylaagon orzagok zerent el ozlottanak volna predicallany zent Mathe meene zerecho̊n orzagban es zalla meg Nadaber newo̊ varaſban. Az Iambor off meſternel, kyt zent phylep az wton meg kerezto̊lt vala, valanak kedeeg azon kyraly varaſban keth erdengo̊s meſterek zaroes es arffaxaat, kyk ellen zent Mathe ero̊ſſen predicallya vala Criſtuſnak zent hytyt. Egy napon az keralne azzonnak off meſtere eleyben yarwla zent Mathenak es kerdee meg mykeppen volna | Hogy annee ſok nyelwen twdna zolany. Es zent Mathe meg yelentee ew[tet] neky, mykeppen wr iſtennek zenth leelke meennybo̊l reeaok zallot volna es ew atta vona az nagy malaztot ewnekyk hogy ez vylaag zerent myndenewt twdnanak predicallany. Azonkezbe bel ywta eegy ember mondwan, yme hol yewnek az keth meſterek keth nag̊ ſarkannyal kyk myndeneket meg o̊lneenek tyzes leehelleſekkel. Zent Mate ottan zent kereztbnek yegyeet vetee magara es nagy batoron ky meene eleygben. Es mynt lataak ewtet az ſarkanyok ottan el alwanak labay elo̊t es monda az meſtereknek, hol vagyon az ty nagy meſterſeegto̊knek bo̊lcheſeege, ſeerkencheeto̊k ffeel ewket ha lehet En kedeeg chak az wr iſtent ne keerttem volneek a' myt en ellenem gondoltatok vala ty reeattok harantanaam. Mykoron az chodara ſok neep gywleko̊zo̊t volna, parancholа zent Mathe az ſarkanyoknak, hogy meenneenek dolgokra es ſenkyt ne bantananak. Es ottan el meeneenek, Es nagy predicaciot teen az nepeknek mykeppen ember el vezto̊tte volna paradychomot bynnek myatta, De eſmeg Criſtuſnak myatta az meennyey paradychomnak dycho̊ſegheere zamlal-

tatot volna. yme azonkőzben nagy ſywas reewaſ tamada az kyralnak wdwaraban Haat ky mwlt az kyralnak ffya ez vylagbol, kyt mykoron az erdenges meſterek ffel nem tamazthatnanak azt mongyaak vala hogy az halhatatlan iſteneknek tarſſaſſagokban ragattatot volna es annak okaert ffel kellene kepeet faragtathny, hogy ymadnaak. Az off meſter kedeeg zent Matheet oda vywee, ky mykoron ymachagot tett volna ottan ffel tamaztaa. Azt lathwan Egyppus newő kyral, yghen hamar ffel hyrdettetee orzagaat hogy ffeel gywlneenek mondwan yewetők es laſſatok iſtent embery abrazat alat el enyeztethween. Es yeweenek azert nagy aranyas Coronakkal es aldozatokkal hogy aldoznanak zent Mathenak mynt iſtennek. De el laſſoytaa ewketh mondwan myt akartok mywelny En nem vagyok iſten, de wr Ieſus Criſtuſnak zolgaya. Hagyaa azert hogy az ſok keenchből yozagbol eegy nagy zent egyhazat raknanak, kyben zent Mathe xxxiii eztendeeg tarta pyſpekſeegőt es mynd egheez egyptomot Criſtuſnak zent hytyre haytaa Az kyralt kedeeg ew azzon feleſſegheewel es az zegheen neppel eegyetembe meg kereztelee zyz Epigenaat az kyralnak leeanaak, Criſtuſnak || Zent zolgalattyara zentőlee es 543
ket zaaz zyzeknel tebnek tewee feyedelmewe azon ydőben az Iambor kyral ky mwleek es eegy Hyrtacus newő feyedelem tamada helyette, ky zyz zent Epigenaat hazaſſagra kywanwan, orzaganak haſon feleet az zenth apoſtolnak ygyeeree hogy chak az zyzet akarattyara haycha. Monda az kyralnak az zent apoſtol: hogy ew elette valo Iambor kyralnak yo zokaſa zerent az yewendő vaſaar nap yewyen az zenth egyhazhoz es az zyzeknek hallaſokra meg predicallanaa meg meely yo volna az tyzta hazaſſaag tartaaſ. Es mykoron az zent apoſtol nagy zeep predicaciot tett volna az tyzta hazaſſagrol. Monda annak wtanna az kyralnak: twggyad az kyral hogy ha vala meel zolga az feelſſeeges kyralnak tőrween zerent valo matkayaat es yegőſeet magaanak twlaydonoytanaa ſemyt eegyebet hanem chak halalt eerdemlene. Azonkeppen tee ees ha Epigenaat az feelſſeeges meennyey kyralnak yegőſeet kywanod iſtennek ellene teez es erek halalt erdemlez. Azonnal nag haraggal ffeel kele es ky meene onnan az kyral Es az zent apoſtol Epigenaat mynd az teeb zyzekkel meg aldaa es yntee hogy ſemyt ne feelneenek de alhatatoſok lenneenek Criſtuſnak zerelmeeben es malazttya-

ban. Mykoron azert zent Mathe awangeliſa Criſtus Ieſuſnak zerelmes tanoythwanya az aldot myſeet el veegezte volna wr iſtennek zent aldozattyaat. bel teleek az zent hora ees, hogy ew aldot eeleteewel es halalawal aldozneek az eelő wr iſtennek, mert yme azonnal el kyldee az haragus kyral ew kegyetlen hoheer zolgayt es azon zent oltaar felet feyeet veetetee az iſten zolgayanak es azonkeppen zent martyromſaghnak Coronayaat veweenagy dychőſeeggel. Es mykoron zyz Epigenaat ſemykeppen akarattyara nem haythatta volna, hagyaa hogy mynd hazawal mynd az teb zyzekkel meg eegethneek. De az zent apoſtol nekyk yelenween megh byztataa ewket es az tyzet az hazrol el veree es haranleek az kyral palotayara es az kyral egy kys fyachkayawal chak alyg zalada ky mynddeu yozagaat meg emeeztee az tyz. Annak wtanna fyaban erdeg meene de az zent apoſtolnak koporſſoyanaal meg zabadwla attya kedeeg rwt pokloſſagban eſeek es veegre ennen maga meg őlee magaat. Az kőz neep kedeeg Epigena zyznek attyaffyaat kyt az zent apoſtol | Feel tamazthwan meg kereztőlt vala, ew Iambor attyanak orzagaban kyrallyaa teweek ky myeert yo ayoytatus kereztyen vala nagyon meg őregbőytee es feellyeb magaztalaa az kereztyenſeegőt, kyk myg eeleenek ew zent zyz hwgawal nagy zeretettel zolgalaak az eedes Ieſuſth es az ew eedes apoſtol attyokat. Es halaloknak wtanna nagy ſok yozagus mywelkődettel az meennyey dychőſeeghnek zent orzagara meneenek, kyknek zent erdemek myat nekewnk ees aggyon atya ffyw zent leelek zent haromſaag Amen.

Zent Geelerd Piſpeknek Innepeeről.

Dychőſeeges zent Gelerd eredet zerent tamada Veneczenek kyraly varaſabol yo Iambor kereztyen atyatwl anyatwl, kyk mykoron nagy iſten feelők volnanak, yrgalmaſok myndenekhez kegyes zyweek de magzattyok nem vala kenyergheenek azert egy maſ akarattyawal ew ymachagokban wr iſtennek es az zyz marianak es adaak ewnekyk ez nemes magzatot zent

geelerdôt, ky mykoron heet eztendôs volna kezde nagy few
faydalmat zenwedny. Annak okaert az ew zyley vyweek az
frätereknek Calaſtromaban hoǵ ymadnanak eerette, es ottan
meg vygazeek es azonnal barat rwhaat veen reeaya es gyoro-
pyk vala mynden leelky yozagban nagy ſokaknak felette.
Azonkôzbe az ew atya hala meg az hadban annya ees hamar
valo napon ky mwleek es zent gelerd marada az Calaſtromba
es' az Conuent kyldee ewtet Bononyaban tanwlny. Es azon-
kôzben hala meg az Apathwr, hywaak haza zent geelerdôt es
teweek feyedelmee myeert wr iſtennek zent malazttya lakozyk
vala ew benne oly nagy zentſſeegben eel vala, hogy myndenek
yo peldaat veeznek vala tewle. Ennehań eztendew wtan azon
valo gondolattyaban, hogy ew Ierwſalembe menne hagyaa meg
az feyedelemſeegôt. Mykoron azert el eredôt volna ywta egy
Calaſtromban azonkôzben erede nagy zeel veez ees az tengheren
hogy nem kezde el mehetny. Mynemew zandeka kedeeg ewneky
vona yelentee meg ott az Iambor || Feyedelemnek es azt tana- 544
cholaa ewneky hogy ne meenne de ynkaab ha haznalny akarna
predicallaſawal terne magyar orzagban meg fogadaa tanachaat
az Iambornak es yewe pecchee Maurus piſpekhez es nagy tyz-
tôſſeeggel fogadaa Mykoron azert zent Maurus piſpek meg yſ-
merte volna hogy zent eeletew volna es bôlch predicator ayanlaa
be zent Iſthwan kyralnak. Azonkezben el azzonywnk marianak
menybe menety napya es kyral eelôt hol ott valanak mynd
az magyary wrat, ollyan yeles ynnep napon feyeer varatt oly
nagy yeles zeep es bôlch predicaciot teen, hogy mynd ńyayan
chodalkoznak vala raytta. Annak okaert ees nagy tyztôſſeegben
veeteteek az zeegen magyar neeptewl es zent atya vyzet kez-
deek tartany: zent Iſthwan kyral ees nagyon meg kedwelee es
zent emrehet neky adaa tanoytany. Mykoron azert ſok ydô el
mwlwan myndeneſtewl foghwa el vylagot meg wtalta vona pwz-
taban kewankozeek es meene belnek pwztayaba es ott reeghy
remete modra Cellaat zerze maganak az vadon erdôben es ott
zolgal vala eeyel nappal az wr iſtennek es azzonywnk marianak.
Tôrteneek eegy napon hogy iſtenrôl valo gondolattyaban el
zwnnyada azonkôzben az pwztabol yewe el eegy neſteen zarwas
kyſded fyawal es fekewnek lee zent geelerd elôt. Mas felôl mas
zarwaſt yzny kezde eegy farkas es mykoron oda ſwtottak volna

meg y'ede ymez nôſteen zarwas ees tewlôk es el fwtameek onnan kyſ ffyaat el hagyaa zent geelerd elôt ky annak wtanna ſoha tewle el nem valeek. Maſod ydôben mykoron zent geelerd nyalabot vynnelataa haat az ayto elôt eegy nôſteen farkas fekzyk es haat ſebes es bel bochataa, azonnal le eſeek az iſten embereenek labay elôt hogy meg vygaztanaa es mykoron zent ymachagawal meg gyogyhtotta volna meg marada nala es vele lakozeek, naponkeed kywe meegyen vala az mezôre az gymmel es be yew vala eeggyk ſem banttya vala maſykat. Mykoron kedeeg zent Iſthwan kyral meg gyôzte volna ew ellenſeeghyt es mynden felôl nywgodalma volna ez orzagban, hozyaa hywataa zent Geelerdôt az pwztabol es yollehet akarattya ellen pyſpekkee tewee Chanady egyhazban. Es mykoron bel zallot volna az pyſpekſeegben ereſſen predical vala es ſok hytetleneket fordoyt vala ez zent hyttre es meg kereztôly vala ewket. Ennenmaga kedeeg nagy erôſſ eeletben eelt vala, zenetlen vygyaaz es ymatkozyk vala zeerdan peentôkôn chak eegy ytal vyzet yzyk vala es koronkeed heet zegheent eeltet vala, beytben kedeeg nyegwen zeghenyeknek zolgaal vala. Es hogy ennen teſteet myndeneſtewl foghwa megh tôrnee es zolgalattra haytanaa, eeyel el ky meegyen vala es ennen hataan vyzen vala nyalaab faakat az zegenyeknek aytoyok eleyben kyneel fytezneenek. Az eedes zyz anya mariahoz kedeeg oly nagy ayo'tatuſſaggal vala hogy ſoha ſemyt nem keerhettek ew neweeben kyt nem adot volna es ottan el fakat vala ſyrwa. Es az ew tanacchanak ynteſeebôl akkoron kele ffel hogy az zyz mariaat ez magyar orzagban Bodog azzonnak awagy ez vylagnak nagy azzonnyanak hywnaak. Zent Iſthwan kyral ees ez zegheen orzagot bodog azzon orzaganak newezee. Azeert nagy eerdemes vala Bodogſſagus zent geelerd pyſpek yewendô mondaſnak malazttya ees vala ew benne Mert zent Iſthwan kyral halalanak wtanna mykoron bel meent volna az fratereknek kôzyben teeb bezeedy kôzôt monda, twggyatok zerelmes attyamffyay hogy hamar valo ydôben ez magyar orzagh bely neep meg ozol egymaſtwl es az zent hyttewl el zakad es az en predicallaſſom heyyaban leezen, ky bel teleek, mert peter kyralt ky yzeek ez orzagbol es Aba kyral tamada ky felette el zaggataa az zegheen neepet az kereztyenſeegtwl kegyetlenſegheenek myatta Es Criſtuſ Ieſus ffel tamadaſa napyaan hozyaa hywataa zent geelerd

pyſpeket hogy az zent angyaly Coronawal meg Coronazya kyt
az zent pyſpek ſemykeppen nem akara tenny. De vyzon ellen
fordoytaa bezeedeet es kezdee kyralt nagy batoron feddeny
mondwan. En yollehet keez vagyok az halarra Criſtuſeert de
yme teeneked yewendőt hyrdetők, mert harmad eztendőre bozzw
allo fegywer tamad te ellened es az orzaag byrodalma el
veetetyk te tewled || Kyt hamyſſan kereſtel Maſod yewendőt 545
monda azon napon mykoron vachoralnanak az fraterekkel
ſzerelmes atyamffyay twggyatok honapy napon az meennyey
barannak vachorayara hywattatwnk, azert ſyeſſewnk kezewll-
ywnk el es hallywnk megh az aldot Criſtuſſeert Mykoron azert
maſod napra ywtottanak yghen hollal zent myſeet zolgala es
az teb fratereknek Criſtuſnak meennyey aztalarol zentſſeegőt
ozta es nagy eremmel az zent martyromſagra nyomoteek. Ky
mykoron az dwna vyz mellee ywtot volna yme nagy ſok neep
vewee kerwl es hagynalny kezdeeg kewel ew kedeeg zent
kereztheek yegyeet hannya vala eleyben es eegyk ſem talallya
vala. Annak wtanna ragadaak mynd zekereſtewl es eeǵ nagy
heegyről alaa erezteek, kynek kelen főlde newe. De mykoron
meegh ees leehne gherelyekkel atal vereek ewtet es eegy nagy
kew'ōn az dwna zeeleen el tőreek feyeet es azonkeppen mar-
tyromſaghnak Coronayaat vewee. Az meely kewen kedeeg ky
ontotťaak vala agya veleyt, heet eztendeeg ſemy arwyz el nem
moſhatta veereeth, myg nem ffeel győyteteek az Iambor egy-
hazy neepektewl, kynek emlekőzetyre zent geelerd pyſpek
neweeben zeep eegy hazat raktanak. Az kewet kedeeg Chanad-
daa vyteek es az ew oltaranak feelyben raktaak emlekőzettre,
zent teſteet kedeeg akkoron elezer temeteek el peſten bodog
azzon egyhazaban. De ennehan eztendő el mwlwan Maurus
chanady pyſpek Andraſ kyraltwl meg keree zent geelerdnek
teſteet es az ew egyhazahoz vywee hol ott meeg eelteeben
temeteeſt valaztot vala maganak, kynek zent eerdeme myat
menee zamtalan yrgalmakat yeǵőket chodakat teett wr iſten,
kyk ew hozyaa folyamtanak ew zykſeegekben keeſő volna
mynd előwe zamlalny. Ez nemes dragalatus zent Confeſſor es
martyr tamada magyar orzagban, ky meltan mondatyk magyar
neepnek zent attyanak orzaghnak yeles otalma es pyſpekőknek
tykőre, kyhez haſonlatus ew wtanna nem yghen tamadot ez

zegheen magyar orzagban, kynek zent eerdeme myat wr iſten teegyen yrgalmat kegyelmet mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn Amen. |

Zent Cozma damyannak Innepeero̊l.

Dycho̊ſeeges zent Cozma es Damyan ket atyaffyak Egea newo̊ varaſbol tamadanak yo Iambor kerezttyen zyletewl, kyk mykoron orwoſſagrol valo twdomant tanwltanak volna oly nagy malazttal zeretee ewket zent leelek wr iſten hogy myndent yngen meg vygaznak vala nem chak embereket de meeg oktalan barmokat ees. Mykoron eegy zegheen azzonyallat kynek palladia vala newe mynden yozagaat orwoſſokra ko̊lto̊tte volna es ſemyt nem haznalt volna veegre meene ez zento̊khôz es tellyeſſeeggel meg vygazeek. Azon valo erwlteeben ada nemynemew ayandekot zent Damyannak es mykoron ſemykeppen el nem akarnaa veenny az azzonyallat megh eſkeweek hogy eegyebet nem tenne benne. Es neky enghede wgy hogy nem az ayandeknak kywanſagaert vennee el de az azzonyallathnak ayoytatuſſagaert es hogy iſtennek zent neweet heyyaba ne vennee. De mykoron zent Cozma azt hallotta volna ottan meg parancholaa hogy holtok wtan az ew teſteet attyaffyanak teſteewel eeggywt ne temethneek. Azon maſod eeyel Criſtus Ieſus zent Cozmanak meg yeleneek es ew attyaffyaat meg mentee hogy nem veetko̊zo̊t volna. Megh halwan azert az ew hyro̊ket liſyas romay tyztarto hozyaa hywataa es meg kerdee newo̊ket hazayokat eeleto̊ket Es felelween az zent Martyrok mondanak mynekewnk newewnk Cozma Damyan es harom atyank ffyay ees vannak meeg Amy hazank Arabya es eeletewnk az hogy kereztyenek vagywnk. Paranchola nekyk az feydelem hogy aldozyanak az iſteneknek De mykoron nem teenneek meg ko̊to̊ztetee mynd kezo̊ket labokat es hagyaa hogy verneek gyettreneek ewket. De mykoron azzal ſemyt nem gondolnanak parancholaa hogy az tengerbe vettneek ewket. De yme wr iſtennek zent angyala ewket meg zabadoytaa es azon feyedelem eleybe vywee. Es mynt latta volna ewket monda, Az nag

iſtenekre mondom hogy meg gyeztôk ty erdegſeegtekkel || Mert yme az keent gyettrelmet meg wtallyatok es az tenger 546 vyzeek alwttyatok. Tanohatok meg azert enghemet ees ez ty erdeghy twdomantokra es Adoryan iſteneenek neweeben tyteket kôwetlen. mynt azt mondotta volna ottan el yeweenek keth erdeghôk es ereſſen vereek arczwl Es nagy kyaytaſſal monda keerlek tyteket iſtennek embery ymaggyatok eerettem Es mykoron az zentôk ymachagot tettenek azonnal el hagyaak. Monda ottan az hytetlen feyedelem yme latťatok mykeppen haragyokban eſtem vala az iſteneknek hogy ewket el akarom wala hadny. Azert nem enghedem towabbaa hogy az en iſtenymet meg karomlyatok. Azonnal nagy ſebeſſ tyzbe vettetee ewket, De ewket meg nem ſertee hanem azokat kyk ottan kewrẘl alnak vala mynd meg eeghetee. Annak wtanna az oztorwra fyggeztettee, de ott ees iſtennek angyala meg otalmazaa. Azt lathwan az kegyetlen feyedelem az harom attyokffyayt az temleczbe vettetee Zent Cozmat Damyant kedeeg hagyaa hogy ffeel fezeyteneek es megh kôwezneek. De yme iſtennek hatalma myat az kewek ennen magokra ternek vala es nagy ſokakat meg ſebeſeythnek vala. Annak wtanna parancholaa hogy azon kereztffan meg leweldôzneek ewket, De ott ees az nyl ennen magokra terween ſokakat halalus ſebbe cyteenek. Lathwan az dyhes gonoz ember hogy ſemyt nem tehetne ewnekyk Nem twda myt tenny eegyebet hanem reeayok adwan az halalnak ſentenciayaat mynd az ewt atyaffywnak feyeket vectetee Es mykoron az hyw kereztyenek el akarnaak ewket temethny ezekben ywta mert meg parancholta zent Cozma az ew teſteket eeggyẘt ne temethny. Azonnal eegy nagy byaal oda yewe es embery zozattal monda hogy eegy koporſſoban temethneek az zentôketh Ez nemes zentôk kedeeg zenwedeenek martyromſagot Dyoclecianus chazarnak ydeyn mykoron yrnanak wr ffyw zyletetnek wtanna keth zaaz keth negywen heeth eztendôben Mynemew chodaak lettenek ez zentôknek eerdemeknek myatta laſſok meg Egy ydôben vala eegy zegeen parazt ember, mykoron arataſnak ydeyn azon tarron el alwt meene kygyo feeregh zayaban es haza menween kezdee nagyon | Gyettreny es nagy zowal kezdee zent Cozma Damyant kyayttany es mykoron az zentôknek egyhazahoz meent volna keſerẘſeegheben el zwnnyada es ky meene az feereg

zayabol es halaat ada raytta az zentőknek. Maſod ydőben eſmeg egy ember mezzee főldre nyomothwan hazatwl ayanlaa yffyw hazaſſ tarſſaat zent Cozma Damyannak es yegyőt ada neky kynek meg keellene hynny. Pokolbely erdegh kedeeg az yegyőt yol twdwan meene el hozyaa mondwan. Az te wrad eegy varaſbol kyldőt enghemet hozyaad ymez yeggyel hogy oda yew velem. Monda az azzonyallat ez yegyőt yſmerem, de teegőd nem twdlak ky vagy, fogad azt azert ennekem zent Cozma Damyan martyroknak oltaran kynek hagyattam hogy myndden bekeſeeggel vyſelz enghemet az wton. Es ffel fogada az erdegh megh eſkeween ewneky. Es azonkeppen neky hyn es el eredeenek. mykoron ywtottanak eegy pwztara akaraa hogy meg őllye ewtet. Azt lathwan az azzonyallat nagy keyaytaſſal O zent Cozma Damyannak Iſtene ſegheeych meg mert tynektek hyttem, el eredween. Ottan nagy ſok feyeerben őtőzőt zentők ott termeenek es meg zabadoyttaak el yzween az gonoz zelletőt. Towabbaa ha mynd meg emlekőzneenk rola meenee nyomorwltak fogſſagban valok, halalus ſebeſſek es nemes dragalatus zentőkben remeelween byzwan vygaztanak meg es wr iſtennek yrgalmaſſagaat eerdemletteek es erdemlyk chak az kegyelmes wr iſten twggya zamaat yeleſſen kyk holtyg ew nekyk kywaltkeppen zolgalnak yo hyttel zeretettel es remeenſeeggel, nylwan byzhatnak hogy erekkee el nem veznek. Azeert my ees tyztőllyők dycheeryek ez ew zent Innepek napyaan hogy nyeryenek ew zent eerdemeknek myatta yo eeletet malaztus mywelkődetek, yrgalmas zegheenyeken valo kenyerwleeſt, batorſſagus Conſcienciat lelky yſmeretet, ſeelelemnel kyl valo ky mwlaſt es myndennek wtanna az erek dychőſeeghnek eremeet Amen. ||

---

547 Zent Morycz martirnak es ew tarſſaynak Innepeeről.

Bodogſſagus zent Morycz martyr olwaſtatyk az reeghy zentſſeeges thebeuſ kerezttyen Sereghnek elettők yaro ſeyedelemnek lenny, kyknek eeleteket es zenwedeeſeket yrtta meg

myndden byzonſaggal zent Ewkarius Lwdwnombely erſſek, kyknek martyromſagokat ylly es myndden dycheerettel tyztôly anyazent egyhaaz ez may napon Tebeuſoknak kedeeg neweztetnek az okaert mert Tebea newô varaſbol tamadanak ky vagyon helheztetween paradychombol ky folyo Nylus vyznek partyan es oly nagy varaſ volt reeghen hogy zaaz kapwya volt es myndden felee eelettel kazdagſſaggal bewſeeges kyben zent Iacob apoſtol predicallot. De mykoron wr ffyw zyletetnek wtanna yrnanak keth zaaz heethwen heet eztendôben, valanak keth hatalmas feyedelmek Romaſagban kyk az kôſſeeghnek gongyaat vyſelyk vala Dyoclecianus es maximianus, kyk myeert poganok es kegyetlenek valanak tamadanak ffeel hogy az kerezttyenſeegôt el reekkencheek mynd ez egheez vylagon Es eellyen hyr mondo leweleket kyldôzeenek el hogy ha mykoron vala mynemew ygaz lataſnak keellene lenny kynek yteeletyre eegy felôl allana mynd ez vylaag maaſ felôl Romaſaag ynkaab kellene az romayaknak ſentenciayan meg allany honnem ez vylaag, hol ott myndden ygaſſaag es bôlcheſeeg tekeelléteſſeeggel vagyon. Annak wtanna fordoytaak az bezeednek ereyeet az zent Morycz vyteznek kereztyen ſeregheere mondwan, ty azert kyſded neep my oka hoǵ ellene rwgodoztok az romay decretomnak es parancholatnak ty nagy keweelſegteknek myatta. Awagy azert az halhatatlan Iſteneknek hytyt vegyeetek ffeel es aldozyatok awagy ez eegy meg zeghetetlen sentencia hogy mynd nyayan el keel veznetek |

Mykoron Criſtuſnak hyw zerelmes zolgay ez eellyen kegyetlen lewel bely sentenciaat lattanak hallottanak volna ſemy feleletôt reea nem teenek de az kôwetôket mynd heewan bochataak hogy azt lattaak volna az feyedelmek nagyon meg haraghwanak raytta Es yghen hamar maſ lewelet yranak, hogy vala ky romaſaghoz tartozo volna fel ffegywerkôzween gyewlneenek romaban, Mert meg akarnaak kereſny vala ky romay hatalmaſſagnak ellene rwgodozna. Ez eellyen hyr mondo parancholat el ywta zent Morycz hadnaǵnak ees ſeregheeben, kyk a' my wr iſtent yllety vala, az ew zent parancholа zerent meg aggyaak vala wr iſtennek hywſeeges zolgalattal. A my kedeeg chazaart yllethnee chazarnak keleenek ffel azert ewk ees onnan az tartomanbol wgy mynt hatt ezeren hatt zazan hathwan haton es meneenek romaban chazaar mellee mynt ygaz hadra hytetlen

es enghedetlen poganok ellen, nem kerezttyenek ellen. Ez eellyen iſten neepe kőzőt kedeeg elől yaro feyedelem vala zent Morycz vytez mynt eegy hadnagy, es zazto tartoy valanak Candidus, Innocencius Exuperius, Victor, Conſtancius ewt yeles ffee vytezők. Dyoclecianus chazaar azert Maxímianoſt kyt tarſſwl veett vala mellee kyldee valaztwan Gallia orzagban, es ez nemes kerezttyen vytezőket adaa vele. Az ydőben Romaſagban wr papa vala Marcellinus ky lelky tanwſag keppen yntee ez Tebeabely vytezeket hogy ha az zegeen kerezttyenek ellen akarnak tamadny, ew ſemykeppen ne engheggyenek, de ynkaab eremeſben győződelmes halalt zenweggyenek az zent hyt mellet Criſtus Ieſuſſeert. Mykoron azert el erettenek volna es az nagy heegyeket atal menween ywttanak volna octodorus helre paranchólatot ada ky az feyedelem hogy eegyetembe mynd nyayan aldoznanak az Balwan Iſtennek es az kerezttyenek ellen mynt kyk romay tőrweennek ellene yarnanak tanachot tartananak.
548 Ez zent vytezők kedeeg zallottak || Vala meg Nyolcz olaaz meel főldőn ew hozyayok eegy nemes zeep kyes mezőn kynek kőz hyrrel Agawnom newe, az naǵ Rodanus vyznek felette le telepődeenek. Mykoron maximianus feyedelem azt hallotta hogy nem volnanak az tebby kőzőt, wtannok kylde hogy ewk ees aldoznanak, kyk azt feleleek hogy nem tehetneek azt, mynt kyk Criſtuſnak hytyt vallanaak. Ottan Maximianus nagyon haragra gywlada es monda En orczamra teer az meennyey bozzwſaag es velem eegyetembe az romanay zentſeeg meg wtaltatyk. Azert erezye meg az dagalios vytez hogy nem chak en ellenem valo de meeg az iſtenek bozzwſagaat ees meg allanom. Ottan azert nagy ſok zamtalan vytezeket kylde ellenek hogy awagy aldoznanak awaǵ myuddennek tyzedeet le vagnaak. Azth lathwan Criſtuſnak zerelmes vytezy, eǵ maaſ előt ſyethnek vala az gonoz hohereknek eedes nyakokat le tartany. Ottan ffeel kelween zent Morycz hadnagy, ffeel zowal monda: Byzon nagy eremem vagyon ty bennetek o en zerelmes vytez tarſſym, lathwan mert keezők vattok az dycheeretes halarra. En zerelmes twggyatok hogy azert halgatam el az ty halaltokat mert lataam az ty atyatokffyaynak dycheeretes tyredelmeſſeegőket es ezembe ywta Criſtus wrwnknak zent peterhez valo mondaſa: peter ted hywelyeeben te tőrődet myeert ymaran lattyok my atyankffyaynak meg

holt teſteket leelkőket hyzzek menyorzagban lenny kőweſſők ewket my ees azon wton. Ha azert lattatyk yzennyek ezt az feyedelemnek. Te vytezyd vagywnk o chazaar es az romay keſſeegh mellet vettők ffel my fegywerwnkket, Nynchen my nalwnk ſem arwltatas ſem feelelem, De Criſtuſnak hytyt ſemykeppen el nem haggyok. Hogy az feyedelem azt hallotta volna eſmeg ky adaa az parancholatot hogy meg maſodzor mynden embernek tyzedeet le vagnaak. mykoron azonkeppen tettenek volna Exuperius zazto tarto vytez előwe alla es nagy zowal monda: mynem En ees azert vettem ffeel az zaztoot hogy ez eellyen nemes tyredelmeſſeeghnek ellene allywnk, hannyok ky azert kezewnkből ez teſty fegywert es őtőzyewnk leelky nemes yozagoknak fegywereeben | Es ha lattatyk felellyẘnk ezenkeppen chazarnak. Te vytezyd vagywnk o chazaar, de hogy nylwabban zollywnk Criſtus Ieſuſſnak zolgaynak vallyok magwnkkat. Teeneked tartozwnk vytezkődeeſſel ewneky kedeeg artatlanſaggal, te tewled vettewnk mwkanak zolgyath ew tewle eeletewnknek kezdetyt, annak okaert ew erette kezők vagywnk mynddden gyettrelmet zenwedny es az ew hyty mellől ſoha el nem allany. Azt halwan az kegyetlen feyedelem, parancholaa hogy mynd kewrẘl venneek ewket hogy ſenky kőzzőlők el ne zaladhatna es mynd le vaghnaak. O kegyetlenſeeghnek kegyetlenſeege zerelmes atyamffyay. O mynemew lataaſ lehetőt zőrnyeb ha meegh hallanya ees yzonyw, kerewl fogaat ewket, mynt az ſok dyhes farkaſok az zegheeń artatlan ſeregh baranokat, le hanyaak myndden fegywerőket es hagyaat mynden okokat, ygaz yteeletőket chak az meenybely kegyelmes wr iſtennek es azonkeppen mynd le vagaak Criſtuſnak zolgayt pokolbely ſathannak zolgay, azon ydőben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak keth zaaz keth negywen eztendőben. Wr iſtennek kedeeg akarattyabol nekyk el zaladanak es kylemb kylemb ferre el fwtanak, Nem hogy az zent martyromſagot el vezteneek, De hogy Criſtuſnak zent hytyt predicallanaak es eegyeb ydőben zenwedneenek, kyk kőzzől valanak Solutor, Auentor, Octauius kyk nandor feyeer waar felee zenwedeenek az al feldőn Alexander pergamum varaſnaal es Conſtancius victor vrſus nagy ſokan Vyntinum varaſnaal zenwedeenek. Es mykoron az kegyetlenek az bytangot oztanaak es ott nagy vygan lakoznanak yme tőrtee-

nettel eegy Iambor veen ember ywta oda, el menwen az wton,
hozyayok hywaak hogy velo̊k eegyetembe lakozneek es kerdee
meg ewket mykeppen lakozhatnanak ollyan nagy eremmel vy-
gaſaggal annee ſok veer hwllataſ helyen, mondanak neky hogy
mynd kerezttyenek voltanak volna. Ottan nagy fohazkodaſſal
monda az veen ember. O meeľ bodog voltam volna, ha akkoron
eet leween velo̊k eegyetembe zenwettem volna. Es azth halwan
myndden keeſedelemnel kyl le vonyaak es ottan ſeyeet ve-
549 week zegennek || Annak wtanna ydew el mwlwan Maximianus
mediolanom newo̊ varaſban Dyoclecianus kedeeg Nicomediaban
mynd eeǵ napon le teweek az feyedelemſeego̊t es az wdwar-
laaſt hogy holtyg nywgodalomban gondnaal kyl eelnenek Es
hagyaak az vytezko̊deeſt az yffyaknak hogy ewk tanwlnanak es
zo̊lgalnaak az ko̊ſſeegho̊t, kyknek newo̊k vala Conſtancius Ma-
ximus es Galerius harom nemes wr ffyak. De mykoron meeg
ees az gonoz Maximianus kegyetlenſeego̊t zerezne, Conſtancius
az ew yppa wtanna erede erette es ffel akaztaa magaat mer-
gheeben Maximianus azonkeppen veegre gonozwl veze el, pel-
dakat ſokakat olwaſwnk ez nemes zento̊knek eerdemekbo̊l lett
lenny: Vala eegy zegheen azzonyallatnak egyetlen eegy ffya es
adaa tanoytany azon egyhaaz belyeknek hol ott ez nemes zento̊-
ket el temetteek vala, es yme hamar valo napon meg hala. Az
ew zyleye kedeeg naponkeed el ſyrattya vala. Neky yeleneek
zent Morycz martyr mondwan: Myre ſyratod ffyadat eellyen
zentelen ha my velewnk vagyon, felele az azzonyallat. Byzon
myg eelo̊k ſoha nem tyrheto̊m. Monda zent Morycz. Ne akaryad
ſyrathny mynt meg holtat. De ha megh akarod zawaat hallany
yeweľ az veternyere es az ſraterek ko̊zo̊t az karban megh hal-
lod eeneklеſeet. Es mykoron azt tette volna koronkeed hallya
vala az ew ffya zawaat es ſemy banattya nem leen tebbee.
Vala eſmeg Burgundyaban eegy gonoz telhetetlen keweel egy-
hazy feyedelem, ky zent Morycz egyhazaat maganak akarya
vala foglalny hamyſſ hatalmaſſaggal. Mykoron egy napon az
Miſere ment volna, hallaa az zent ewangeliomot olwaſny, vala
ky ennen magaat keweelſegeeben ffel magaztallya meg alaztatyk,
meg mewetee es meg karomlaa Criſtuſnak mondaſaat hoǵ nem
ygaz volna mondwan, mert ha en az en ellenſeegymnek maga-
mat meg alazttam volna, En nalam enny egyhazy yozaag nem

volna yme choda dologh, azonnal menybo̊l tyz zalla ·le es eegy eles to̊r keppen be meene ew zayaban honnań az iſteny karomlaaſ ky zarmazot vala es azonnal zernyew halallal hala meg kytẘl mynket otalmazyon wr iſten az ew zerelmes zent martyromynak erdemek myat Amen. |

Zyz zent Iuſtina azzonnak eeleteero̊l.

Dycho̊ſeeges zent Iuſtina azzon Tamada Anthyochiabol es vala egy Balwan iſtennek papya, mykoron nagy ayoytatuſſaggal kewannaa az kereztyen hyto̊t nem meer vala az zent egyhazhoz menny, hanem chak az haaz ablakan halgattya vala az zent ewangeliomot es veegre meg ees kerezto̊lko̊deek Mykoron azt az ew azzon annya meg twtta volna eeyel agyaſ hazaban yelente meg ew wranak. Almokban nekyk yeleneek Criſtus Ieſus nagy ſok zent angyalokkal mondwan, yewetek en hozyaam es nekto̊k adom meennyeknek orzagaat. ffel ebredween az ennen leanyokkal meg kerezto̊lteteek magokat Vala az ydo̊ben eegy Ciprianus newo̊ meeſter germekſeegetewl foghwa erdeghy twdomanban tanwlt vala Es az ew zyley meeg heet eztendo̊s koraban erdeghnek ayanlottaak vala. Zyz zent Iuſtina azzon wtan kedeeg yghen yaar vala ha mykeppen hazaſſagwl hozyaa vehetnee. De mykoron hozyaa nem ywthatna erdeg tanachara fogaa magaat hogy annak atala zerelmeere ywthatna Monda ewneky az gonoz zellet: veed ffel ymez keneto̊t es hymez el az haaz kewrẘl es mykoron en oda menendo̊k az ew zyweet te zerelmedre gheryezto̊m. Azon eeyel azert kezdee az pokolbely zellet az zent zyznek zyweet haborgathny, kyt mykoron zyz zent Iuſtina ezeeben vett volna ottan zent kereztnek yegyeewel meg ereſſo̊ytee ennen teſteet es leelkeet Criſtuſnak ayanlaa. Es azt lathwan az gonoz zellet meg rettene es Cipprianuſhoz yewe kynek monda myre yewz tee magad es nem hoztad en hozyaam az zyzet, felele az gonoz zellet. Nynchen okanaal kyl, mert lateek ew raytta oly yego̊t hoǵ ottan meg reetteneek es myndden hatalmam el olwada. Ottan azèrt

el yzee elôle es maſt hatalmaſbat hywa ky monda ewneky hallottam yo zandekodat es meg twttam az zyznek ees hatalmat, de en maydan bel tellyeſeytôm az te akaratodat es az te zerelmedre gheeryeztôm az ew zyweet. Mykoron azeert gyar-
550 loſagus || Kyzleletôt vetôt volna ew zyweeben Ottan zent kereztôt vete magara Es Criſtuſnak ayanlaa magaat, es az gonoz zellet zeeǵenſeegben maradwan el tawozeek onnan es Cipprianuſhoz yewe, kynek monda hol vagyon az zyz kyeert kyldôttelek vala, felele ázt vallom hogy meg gyeztettem es ynǵen nem merôm mondanya ees mynt yarttam. Mert oly yegôt lateek raytta hogy mynden erômet el vezteem Cipprianus azt ees el yzee elôle Es ennen magaat az Sathan ſeyedelmet hywaa es monda ewneky. Mynemew halowan erôtôk vagyon hogy eegy leant meg nem haythattok. Monda az Sathan ymaran meg yſmerôd my modon gyettrôm en ewtet kylemb kylemb keeppen es eeffely koron hozyaad hozom. Az pokolbely Sathan azert valtoztataa magaat eegy zyz leannak keppeeben es zent Iuſtina azzonhoz yeween monda, yme azeert yewttem hozyaad hogy te veled eegyetembe zyzeſſeegôt akarok tartany. De maga keerlek mongyad megh mynemew eerdemewnk leezen eerette. Felele zyz zent iuſtina mondwan Byzon az hogy az eerdem nagy De az keſalkodas kyſded. Monda az gonoz Sathan haat myeert parancholta wr iſten teneezzetôk es ſokaſwllyatok es tôlcheetôk be ez feldet. Feelek azert yo tarſſom hogy ha az zyzeſſeegben meg maradandwnk az iſtennek mondaſaat heeyaban veezyek es mykeent enghedetlenek es meg wtalook erôſſ yteelethnek terheeben eſewnk es honnan eerdemôt varnank onnan nagy gyettrelemben eſewnk. Ez eellyen bezeed kôzbe zyweet gyoyttya vala gonoz kewanſagokkal wgy hogy ymaran reea kezdene hayolny es mykoron feel kôlt volna hoǵ el meennyen vele reea tekeente kezdee zyneet zemelyeet neezny az fôrtelmes zyz leeleknek es magaban terween zent kereztôt magara, es arczwl pôkee az gonoz zelletôt es mynt az laagy Cera ottan el olwada es myndden keſeertetbôl ky zabadwla. Annak wtanna az pokolbely Sathan egy zeep yffyw keppeeben valtoztataa ennen magaat es mykoron zent Iuſtina azzon agyaban ſekewneek, be meene hozyaa es gonozwl akaraa yllethny, de zent kerezthnek yegyeet vethween ew reea ottan mynt az vyoz hamar el olwada. | Annak wtanna wr iſ-

tennek enghedelmeebȍl fee faydalmat vete zent Iuſtina azzonra es nagy Barom degh halalt mynd egheez Anthiochyanak tartomanyaban Es az erdenghes meſterek atal yewendȍt mondat vala hogy kylemben megh nem zenneek hanem ha zyz leean Iuſtina hazaſſagra menne. Annak okaert mynd az egheez varaſſ kezereyteteek yewny zent Iuſtina zyleynek hazahoz, kerween hogy adnaak hazaſſagra es zabadwlna meg az varaſſ vezedelemtewl. De mykoron zent Iuſtina ſemykeppen nem enghedne az neepek kedeeg halallal fenyeghetneek, zyz zent Iuſtina azzon ymachagra vetee magaat es az degh halal ottan meg alla. O zerelmes atyamffyay laſſaatok hallyatok pokolbely fertelmes leeleknek alnokſagus chalard bȍlcchеſegeet. Mykoron latta volna hogy zyz zent Iuſtina ellen ſemyt nem haznalna Mas wtat valazta es valtoztataa magaat zenth Iuſtina azzonnak zemelyeeben es meene Cipprianoſhoz mondwan yme el yewttem myt akarz Cyprianoſ lathwan Iuſtina azzont zemeel zerent monda yol tȍtted O zeepſeegew azzon. Mynt az gonoz Sathan hallotta volna Cipprianus zaya atal zent Iuſtina azzonnak neweet ottan meg rettene es el olwada mynt az meg lagywlt cera. Azt lathwan Cipprianus hogy meg chwffoltatot volna nagyobbban ffeel gheeryede zent Iuſtina azzonnak zerelmeere, gyakortaa meegyen vala hazanak aytoya eleyben, kylemb kylemb allatnak kepeeben de myndenzer meg chalatkozyk vala. Veegre lathwan az pokolbely fertelmes ſathan, hogy zyz zent Iuſtina azzontwl meg gyȍztetȍt volna, Cyppríanuſhoz meene es monda: Nem twdok myt tenny Monda Cyprianus: O nyawalyas mychoda hatalmatok vagyon hogy ez eegy leannak nem arthattok. De vyzon ellen eellyen yghen el hatalmazot ty raytatok? Mond megh ennekem honnan vagyon ewneky eellyen nagy hatalma. Felele az Sathan. Ha azt fogadod hytedre hogy en tewlem el nem zakatz megh yelentȍm teenekȍd az ew nag̃ gyȍzȍdelmes hatalmaat. Monda Cipprianus || Kyre eſkewggyem. Felele az Sathan Az en nagy hatalmaſſa- 551
ghymra hogy ſoha en tewlem el nem zakatz. Cipprianus ottan meg eſkeweek ewneky. Ottan azeert az gonoz Sathan nagy batorſaggal meg yelentee ewneky mondwan: Az leanzo Criſtuſban hyzȍn es mynt az kerezthnek yegyeet vetee ew reeaya ottan myndden erȍm hatalmam ſemye leen. Monda Cipprianus. Azert az meg fezewlt Criſtus nagyob tenaladnaal felele az Sa-

than wgy wagyon˛ hogy myndeneel nagyob es mynd mynket mynd azokat kyket my megh chalhatwnk erek tyzre vety· Monda Cipprianus haat en ees az meg fezẘltnek barattya leezek hogy az erek keenra ne eſſem. Felele az Sathan. Megh eſkewttel ennekem az en ſereghemnek hatalmara hogy en tewlem el nem tawozol. Monda ewneky Cipprianuſ Teen eked es mynd az te fyſtôlgô hatalmydnak es erdegh ſereghydnek ellene mondok meg wtalwan. Es az eelô zent kereztel yegzem meg en magamat. Azt halwan az Sathan ottan el tawozeek ew tewle. Cipprianus kedeeg meene az pyſpekhez es mynt latta volna az Iambor aloythwan hogy gonoz veegre ment leegyen ew hozyaa monda: Elegôggyel meg Cipprianus azokkal kyk kyẘl vannak, mert ſemyt nem haznalhacz anya zent egyhaaz ellen: twggyad hoǵ gyezhetetlen az meg fezẘlt Criſtuſnak ereye hatalma. Felele Cipprianus Byzonyos vagyok benne. Es meg bezeelwen mynt yart volna keeree hogy megh kereztôlnee, ky annak wtanna mynd twdomanyaban mynd yo Iambor eeleteeben el hatalmazwan az Iambor pyſpek halala wtan teweek ewtet pyſpekkee Es byrwan ymaran zyz zent Iuſtina azzonnal. Calaſtromot rakatathwan nagy ſok zyzeknek tewee feyedelmee Zent Cipprianus pyſpek kedeeg gyakortaa leweleket yr vala az zent martyromoknak hogy erôſſek lenneenek Criſtuſnak zerelmeeben es veeghyg vyaſkodnanak. Vala kedeeg az tartomanba eegy maga byro hatalmas Iſpan ky mykoron hallotta volna Cipprianos pyſpeknek es zyz zent Iuſtina azzonnak hyrôket, ewket eleyben vytetee es ha | Az balwan iſteneknek akarnanak aldozny meg kerdee, kyk mykoron feleltenek volna hogy Criſtuſtwl nem akarnanak el zakadny, vettetee ewket eegy vyazzal es keenkeewel egyeleytôt forro kaad ferôdôben de ewnekyk ſemyt arta hanem ynkaab gyenyerkôdnek vala benne. Monda ottan az Balwan iſten papya az feyedelemnek Engheggyed hogy en bannyam az feredôwel es maydan megh gyôzôm az ew hatalmokat Mykoron azert kôzel allot volna hozyayok monda Nagy vagy te O hercules iſten Es iſteneknek attya o iupiter. hogy az hewſagus bezeedôt mondotta volna yme azonnal zykra zeen zarmazeek ky az feredew alol es azonnal meg emeztee hogy azok kyk ott alnak vala neezween hyreet ſem lathataak howa leen el. Azt lathwan meg haragweek raytta az feyedelem es ottan ky vonyataa ewket

az feredőből es halalnak ſentenciayaat adaa ew reeayok hogy nyakokat vagdalnaak es zent teſtőkket az eebeknek hannaak De yme mykoron eegy egheez heten el temetetlen lettenek volna ſemy ellenző allat nem banthataa mert az wr iſtennek zent angyaly meg őryzeek Es eeppen romaban vyveek, maſtan kedeeg placenciaban nywgoznak wr iſtenben, kylemb kylemb ſok choda teetellel. Zenwedeenek kedeeg azon ydőben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak keth zaaz keth negywen eztendőben Dyoclecianus kegyetlen chazaarnak byroſaga alat: keeryek azert es nemes zent martyrokat hogy az ew zentſſeeges erdemeknek myatta nyeryenek batorſagot ez zent hytben es otalmat erdeghy chalardſagnak ellene es malaztban valo ky mwlaſt my halalwnknak ydeyn Amen.

Dychewſeeges zent Myhal Archangyalnak Innepeeről.

Ez may zent meltoſagus ynnepnek Epiſtolayaat yrtta meg zent Ianus ewangeliſta pathmos zyghetben lataſarol valo keny-
nek || Elſew Capitulomaban kyben ky yelentetyk, mykeppen az 552
teremtew kegyelmes wr iſten kylemb kylemb tytkokat yelent megh ez vylagon valo hyw zolgaynak az meennyey zent angyaloknak myatta. Es mykeppen dychőſeeges zent Ianoſnak ees kyt Criſtus Ieſus kywaltkeppen zeret vala ez may zent Epiſtola bely lataſok angyal myat yelenteteenek megh kyről ennen maga byzonſagot teezen mondwan.

Epiſtola.

*M*Egh yelentőtte wr iſten kyknek hamar be keellyen tellyeſedny zolwan ew angyala atal ew zolgayanak ianoſnak ky byzonſagot tett iſtennek ygheyeeről es vallaſt Ieſus Criſtuſrol kyket mynd latot Bodog az ky olwaſſa es ky hallya ez proffetalaſnak bezedeet es tarttya azokat kyk ewbenne yrwan vannak. Mert az ydew kőzel vagyon Ianos mongya Heet egyhazaknak kyk vannak Aſyaban Malazt tynektek es bekeſeeg attwl ky vagyon es vala es yewendew Es az heet leelkőktewl kyk az ew zeky előt vannak. Es az ieſuſtwl Criſtuſtwl ky hywſeeges tano elſew zylőt halandok kőzőt es ez főldy kyraloknak feyedelme ky ze-

retôt mynket es meg moſot my byneynkbôl az ew zent vereeben.

Ez may zent ewangeliomot yrtaak megh az zent ewangeliſtaak zent Mathe kenywenek tyzen nyolczad rezeeben, zent Mark kylenczed rezeeben, zent Lucach ees kylenczed reezeeben. Es leen eredety az ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yarwlnanak harmyncz keth eztendôre. Meel zenth ewangeliomnak elôtte emlekôzween zent mathe elôtte valo Capitulomban wgy mond az ydôben yarwlanak zent peter apoſtolhoz kyk az adoot awagy feld vamot | Zeedyk vala mondwan. Az ty meſtertek ez eztendôben nem fyzette meg az adot, monda wgy vagyon. Es mykoron peter bel meent volna az hazban Ieſus wrwnkhoz. Eleyben kele az eedes Idwôzeytew es monda Symon My lattatyk teeneked Ez vylaghy kyralſok kykôn veeznek adoot az ffyakon ee awaǵ az ydeghenekôn felele Symon az ydeghenekôn. Monda Ieſus haat zabadoſok az ffyak. De hogy ne tantoroychok meg ewket, meeny el az tenghôr mellee te horgoddal es ameel halat elezer fogz, nyſſad ffeel zayaat es a' meel chomoot talalz zayaban ad een eerettem es te eeretted az ado zeedeknek ymaran ezen nyomba kôwetkôzyk ez may zent ewangeliom.

Ewangeliom.

AZ ydôben Iarwlanak az tanoythwanyok Ieſuſhoz mondwan kyt aloytaz nagyob leegyen menyeknek orzagaban? Es elôwe hywan ieſus egy kyſdedôt meg allataa kôztôk es monda Byzon mondom tynektek hanem ha meg terendôtôk es ollyannaa leeztek mynt az kyſdedôk nem mentôk be meennyeknek orzagaban. Vala ky azert meg alazangya ennen magaat mynt ez kyſded ez nagyob meennyeknek orzagaban Es ky bel fogadand eellyen egy kyſdedôt en newembe, enghem fogad be. Vala ky kedeeg meg tantoroytand eeggyet eellyen kyſdedôk kôzzôl kyk en bennem hyznek, alkolmas ewneky hogy egy nagy malom kôwet fyggezzenek ew ńakara es az tengher fenekeere mereyteſſeek: yay ez meg tantoroytoo vylaghnak. De maga zykſeegh hogy yewyenek tantorodaſok. yay kedeeg az oly embernek ky myat az tantorodas leezen. Ha azert az te kezed awagy
553 labad meg tantoroyt teeged || Vagd el ewtet es veſd el tewled. yob teeneked az erek eelettre menned betegôn awagy Santan honnem ket kezzel labbal vettethny az erek tyzre. Es ha az

te zemed meg tantoroyt teegődet: vayd ky ewtet es veſd el tewled, yob teeneked egy zemmel az erek eelettre be menned honnem ket zemmel vettethny az erek tyzre. Laſſaatok azert hogy ne wtallyatok meg eeggyet ees ez kyſdedőgben Mert azt mondom tynektek hogy az ew angyaly koronkeed lattyaak en atyamnak zyneet ky meenyben vagon

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyam anyam zylettey es eedes atyamffyay megh hallok az zent ewangeliomnak magyarſagaat, kyben ſokkeppen valo Idweſſeeges tanwſagokat erteenk az meennyey feelſſeeges ygaſſaghnak zayabol zarmazot zent ygheekben thwdnya yllyk meel vezedelmes ez vylaghy alhatatlan eelet. Annak wtanna mykeppen keel magwnkkat meg otalmaznwnk ew tewle. Veegre az ſeghedſeegőt ees ky yelenthween kynek myatta leheſſen mert my magwnk eztelenek erőtelenek es eeleegtelenek vagywnk reea. Annak okaert melleenk adwan az zent angyalokat nem chak my zyleteeſewnknak horayatwl foghwa, De myndden napon, horaban es ydőben kyk mynketh otalmazyanak tanohanak ygazgaſſanak es myndden zykſeegewnkben velwnk legyenek kyben nylwan ky yelentetyk az kegyelmes wr iſtennek hozyank valo nagy zerelmes es yrgalmas volta hogy yme meeg az bodog zent angyalokat ees my zolgalatwnkra vetőtte kyeert nagy halaa adaſſal tartozwnk, mynd az wr iſtennek mynd az zent angyaloknak mert byzonyawal ha az ew ſeghedelmők nem volna ſem yoot nem tehetneenk, ſem gonoztwl magwnkat meg nem ohatnook. Sem pokolbely erdegnek chalard meſterſeegeet el nem tawoztathatnook, ſem az erek Idweſſeegre nem mehetneenk mynt meeg yobban meghallyok. Annak okaert meeltan zolgallya anyazent egyhaaz ez may zent ynnepőt eellyen nagy tyztőletes meltoſſaggal hogy myndeneſtewl fogwa | Ne lenneenk halalatlanok es el feletkőztek az ew hozyank valo zorgalmas zolgalattyokrol Wr iſtennek azert malazttyabol ez may dragalatus zent ynnepnek meltoſagara harom leelky tanwſagwnk lezen my Idweſſeegewnk mellee.

Elſew tanwſagwnk leezen my okaerth kel zolgalny ez may zent Innepőt, doctorok ſok okaat vetyk. Elſſew ſokaſſaaghnak okaert, kyről wgy mond zent thamas doctor előwe hozwan zent Daniel proffetanak lataſaat Daniel VII Ezerzer valo ezeren zolgalnak vala ewneky, erthween az wr iſtennek Es tyz ezerzer

valo zaaz ezeren wdwarnak vala ewneky: Wgy mond azert zent Tamas: mynem hogy chak ennyen volnanak, De ſoha ember zamaat nem vethety kyknek chak az wr iſten twggyazamokat ky teremto̊tte. O zerelmes atyamffyay ky lehet nagyob zent mynt az zent angyalok kyk azon zentſeegben teremtettenek kybo̊l ſoha el ſem eſtenek, honnan ſoha ky ſem yewhetnek, mert vala howa meennek wr iſtennek parancholattya zerent meeg ees velo̊k vagyok mynden zentſſeego̊k dycho̊ſeego̊k zent dyenes doctornak es zent Gergel doctornak mondaſok zerent. Ha azert eegy ez vylagrol tamadot zenthnek ellyen nagy tyzto̊ſſeeggel ylly tyzto̊ly feldo̊n valo Adam ffya, Oh meneewel ynkab yllyk tyzto̊lny enny zamtalan ſok dycho̊ſeegben eelo̊lakozoo angyaloknak ynnepo̊ket kyk koronkeed az aldot zent harom wr iſtennek zeep tyko̊ro̊s zent zyneet lattyaak es ew feelſeegenek zenetlen wdwarnak. Ha ky kedeeg ewket tyzto̊ly zolgallya, lehetetlen annak el vezny erekkee kynek anny zamtalan eſedo̊zo̊ye vagyon. Maſod okaert keel illeny tyzto̊lny ez may zent napot haſonlatus tyzto̊lethnek okaert, mert zent Gergel doctornak mondaſa zerent Az meennyey zent angyalok erẘlnek vygadnak a' my yo eeletewnket lathwan mert ottan twggyaak hogy az ew tarſſaſagokban leezẘnk zamlaltathwan. Haat my nekewnk ees wgy keel hogy az ew tyzto̊ſſeego̊ko̊n erẘllyẘnk es nagy vydamſaggal zolgallyok az ew zent ynnepo̊ket Harmad okaert mert mynekewnk wr iſtentewl valaztot hywſeeges otalmazoynk es zolgaloynk kyro̊l wgy mond aranzayw zent Ianus. Oh meel nagy tyzto̊letes meltoſaag Adam ffyanak, kynek zolgalattyara wgyan folyam-
554 nak || Mynt yo baratus atyaffyw ew attyaffyanak zykſegheere, kyro̊l zent Ianos wgy mond Apok XIX mykoron az zent angyalt ymadny akarnaa, monda laſſad hogy ne teegyed mert teeneked es te atyaffyaynak zolga tarſſa vagyon, kynek meltoſagus voltan mynekewnk mondhatatlan nagy erewmewnknek keel lennye. Otalmaznak azert mynket my eeletewnkben halalwnknak ydeyn es wtanna Ez vylaghy eeletben harom rend bely embereknek zolgalnak thwdnya yllyk penitencia tartoknak byneſeknek yoban gyoropodoknak es teekeelletes eeletben valoknak. Elezer byneſeknek hogy ydo̊ elo̊t pokolbely erdegh ewket meg ne o̊lheſſe es karhozattra ne vyeſſe, kyro̊l wgy mond aranzayw zent Ianus: ha az yo angyalok vala meneere el tawoznanak az zegheen

byneſtewl ſenky az gonoz leelkôknek vezedelmôket el nem tawoztathatna, mert zent Peter apoſtol mondaſa zerent I petr. v. Az pokolbely ellenſeeg koronkeed eeyel nappal kôrẘlẘnk forogh azon olalkodwan ha mykeppen bantaſt tehetne. De zent Bernald doctornak mondaſa zerent az zent angyal ees wtannwnk yaar ôryzween wr iſten teremte lelkôt. Maſodzor penitencia tartoknak: tanoythwan es yora kyzlelween ewket: naprol napra yo wttra ygazgathwan es Idweſſeeges gondolatokat howa ew zyweeben tôredelmeſſeegôt banatot, keſerẘſeegôt ew byneyrôl feelelmet az erek keenrol, vydamſagot az erek dychôſeegrôl, mynd eellyen yo tanachokkal eeltety ewtet mynt az yo Iambor meſter ew tanoythwanyaat. Annak okaert koronkeed tyztôſſeegôt keel tenny az ôryzô angyalnak. Harmadzor az zent angyalok zolgalnak lelky yozagban ymaran gyoropodokat ynthween es tanoythwanoythwan ewket es zywôket leelkôket reezzôghetween zenetlen valo ymachagra alamyſnalkodaſra beyttre, vygyazaſra, kezy mwkara, kyk mynd wr iſtennek newe dycheeretyre vannak es embernek zentſſegeere, kykben koronkeed yelen vagyon wr iſten malazttyanak eedeſſeeghe es az zent angyalnak gyorſſaſaga. Felette yo zokaſbol vagyon azeert zent Gylbertus pyſpeknek mondaſa zerent hogy mykoron ember reeggel hollal ffeel kel agyaabol vala myt az nap tehendô, mynd wr iſtennek ayanlya. Es eſthwe mykoron nywgodny menne meg hannya veſſee mynd teetemeenyeet mynd gondolattyaat, es ha my gonozt talaal ew kôztte tôredelmeſſeegôt | Teegyen rola, es mykoron ydey leezen meg gyonnya Ha kedeeg ſemy gonozt nem talaal, halaat aggyon raytta es towabbaa az yo zandeekban meg maraggyon. Ez eellyen dolgayt embernek az zent angyal ffel vyzy es nagy eremmel bel yelenty wr iſtennek eleyben kyeerth mynt az zent angyal eerdemet nyer mynd az oly ember nagyob malaztot leel, ezt mongya zent Ieronimos doctor. Neegyedzer Az zent angyalok zolgalnak az tekeelletes neepeknek, byztatwan es erôſſôythween ewket hogy erôſſek leegyenek az zent eeletben es veeghyg meg maraggyanak az zentſſeeges mywelkôdetben, kyrôl ſok peldakat olwaſwnk az reeghy zent atyaknak eeletekben. Ewtôdzôr zorgalmaſok my hozyank az zent angyalok my halalwnknak ydeyn byztatwan az zent hytben es remeenſeegben, es pokolbely erdeghnek ſeregheet onnan el yzween, kyrôl

zent Dauid wgy mond az Soltaar kenynek ps xxxiii El bochattya wr iſten az ew angyalaat az ewtet feelő zolgayanak melleeye es meg zabadoyttya ewtet. O meennyen vezneenek el az gonoz ellenſeeghnek chalardſaga myat ew halaloknak ydeyn ha wr iſtennek zent angyalá akkoron yelen nem volna, Mert zent Bernald doctornak mondaſa zerent mynd eelteebén es nynchen embernek nagyob keſalkodaſa az agh ellenſeeghel, mynt halala koron, mert ha akkoron nyeren, haat erekkee nyeer ha kedeeg veztend haat ſoha ffeel nem tamad towabbaa. Hatodzor halalanak wtanna, mert ha ember malaztban mwlandyk kywe ez vylagbol haat ha menyorzagot eerdemly az zent angyal oda vyzy az bodog leelkőt. Ha kedeeg pwrgatoriomba awagy vala meel hyhedelemnek helyeere ott ees vele vagyon az zent angyal es mynd addeglan zolgal ewneky mygh nem wr iſtennek megh zerzőt ygaſſagus yteelety bel tellyeſődyk yme azert zerelmes atyamffyay hallyok az zent yraſbol es erttyek zent doctoroknak mondaſokbol meel nagy rokon kőzelſeegẘnk vagyon mynekewnk az meennyey zent angyalokkal. Azert zent Beda doctornak mondaſa zerent my ees felette nagy tyztőletőſſeeggel zolgalattal es halaa adaſſal tartozwnk ewnekyk eerette. ||

555 Maſod tanwſagwnk leezen my okaert tyztőltetyk dychőſeeges zent Myhal archangyal anya zent eegyhazban mynd az teeb meennyey zent angyaloknak felette kywalt keeppen. Mert ennek ellene valo yraſ es byzonſaag tamadhat mondwan vala ky nagyob tyztőſſeegben yllendő es meeltob zemeel nagyobban keel tyztőlny. Towabbaa ky nagyob erdemeſb es kytẘl teeb yo es haznalatoſſaag zarmazyk yllyk hogy nagyobban tyztőlteſſeeg. De meennyeknek orzagaban nagyob zemeelyek vannak tyztőletőſbek eerdemeſbek feelyeb valok ſokkal honnem zent Myhaal es yme azokrol nynchen ollyan dycheeretes emlekőzet mynt zent myharrol. Doctoroknak mondaſokat egybe győythween reea felelhetewnk enghedween neky hogy bator wǵ leegyen. De maga mynd azoknak felette tyztőltetyk zent Myhaal nyolcz yeles tyztőſſeeghnek okaert. Elezer mert ew anya zent egyhaznak feyedelme doctoroknak mondaſok zerent Daniel x hol ott wgy olwaſtatyk hogy wr iſten zerzette vala zent Mihalt az ſydo neepnek feyedelmeewe. De mykoron el tawozanak wr iſtentewl ymaran adatot Criſtus Ieſus egyhazanak elette yaro feyedel-

mewee. De quò Aureol. LI. II conpen. wgy mond ez zent doctor rola ymaran zent Myhalnak adatot paradychomnak az az kerezttyen anyazent egyhaznak prepoſtſaga, ky annak elette az Izrael Synagogayoknak vala feyedelme Annak okaert tyzen anya zent egyhaaz eeilyen yeles tyztőſſeegőt ewneky mynt feyedelmeenek. Maſod oka ew tyztőletynek mert ſok keppen ſeghedelmet teezen az valaztottaknak. Elezer meennyeknek orzagaban, kyről zent Ianos wgy yr Apok XII leen nagy ytkőzet menyorzagban Myhaal archangyal es ew hozyaa tartozo angyalok vyaſkodnak vala az ſarkannyal az az Luciperrel es ew hozyaa tartozokkal. Maſod feyedelme Egiptomban leen mykoron az Izrael ffyay ky yewőnek honnan harmad leen: Babilloniay ſogſagban. Neegyed maſtan vagyon Anya zent egyhaaz ffyay mellet Ewtőd leezen Anticriſtus ellen ky hyzem hamar el yewendő ew leezen, azert ky az vezedelemnek ffyaat es meg őly es meg zabadoyttya ez vylagot myndden keſeertetből. Annak okaert | Meltan tyztőly ewtet anyazent egyhaaz. Harmad oka tyztőletynek, mert ew tyzty az hogy mykoron ez vylaghy emberek ky mwlnak mynddennek meg meery yo es gonoz teetemenyeet az iſteny ygaſſaghnak meertekeben. Az yokat vyzy iſtennek eleyben, felbe valokat pwrgatoriomba meg heewltakat az erek tyzre, kynek kezdety akkoron vagyon de veeghe ſoha nynchen. Neegyed oka hogy mynden lelkőt ew veezen ky teſteeből halalanak ydeyn. Ewtőd, hogy az bodogh leelők ew myatta vytetyk meennyeknek zent orzagara es be yktatyk az zyz anya marianak zyne eleyben Es az eedes zyle vyzy be ew zent ffyanak zeky eleyben, Es onnan zent haromſaghnak eleyben: hol ot meg aldatyk es meg eerdemeztetyk es eerdeme zerent valo karban allattyaak. Hatod hogy ew leezen az hallottakat ffel ſerkenty feldnek mohabol az wtolſo yteeletnek ydeyn zent paal apoſtolnak mondaſa zerent 1 theſſa IIII Et Rik ſup IIII Heted mert zent Myhaal leezen Criſtus Ieſuſnak mykoron yew ez vylagot meg yteelny zazto tartoya, mynddennek elette hozwan az aldot zent kereztffaat Ioſaphatnak wőlgeere es az teeb angyalok az teeb keennak yegyt thwdnya yllyk oſtort vezzőt vas lanzot czwczaat, vaſ zeegeket, az zent Coronaat. Nyolchad mert az iſteny ygaz ſentencianak ereyt ew zolgaltattya ky: adwan az karhozandokat Lucipernek es ew angyalynak hatalmaſſagokban es

le very. az erek tyzre es be rekezty ewket pokolnak erek bydes dohos temleczeeben. O zerelmes attyamffyay ha meg gondolnaak halando emberek es lelky zômôk elôt hordoznaak mynemew nagy yay vezyk ſywaſ reewaſ ywôltees keyaytaas mondhatatlan keſerwſeeg ott leezen lathwan hogy az wr iſtentewl es iſteny yrgalmaſſagtwl erekkee el zakadnak. Lathwan towabbaa hogy nem eremre mynt az yok, de erek keenra tyzre es gyettrelemre mennek kyknek ſoha erekkewl erekkee veege nem leezen. Byzom, byzom ſoha nem veetkôzneenek es enny vezezelmes egy maſra valo vyaſkodaas veer ontaſth nem tenneenek. De vagyon nagy twdatlanſaag es vakſaag ember ffyay kôzôt. kyk pokolban
556 nem leeznek || Az bodogokat kedeeg mykoron az aldot meennyey kyral meg aggya mondwan yewetek el ty en atyamnak aldottay vegyeetôk az bodog orzagot. Azonnal dychôſeeges zent Myhaal mynt Criſtuſnak hadnaggya az zentôketh kyk wr iſtennek rezeere leeznek Criſtus kyralnak eleyben gyôyty, es mykoron meg aldatnak mynd az ſok zent angyalokkal el kezdy az nagy erwendetes meennyey zeep eenekleeſt es azonkeppen Criſtus kyrallyal menyorzaghnak dychôſeeges bodogſſara ffeel mennek. Azert zerelmes atyamffyay dychôſeeges zent Myhaal archangyal myert mynden helôt yeles dologban foglalatus volt Anya zent egyhaaz ees kywalt keppen valo emlekôzetôt tyztôſſeegôt es dycheeretôt teezen ew nagy meltoſſagus voltarol yeleſben ez may zent napon kyt anya zent egyhaaz valaztot twlaydon az zent angyaloknak dycheretes zolgalattyokra es tyztôſſeegôkre.

Harmad tanwſagwnk leezen az zent angyaloknak meltoſagus zeer tartaſokrol kynek ertelmeere ellen kerdeeſewnk tamad hogy az zent angyalok elſew teremteeſtewl foghwa eellyen zeer tartaſban voltanak ee karoknak valaztaſa zerent mynt maſtan awagy Nem. Ez kerdeeſnek oka lehet. Mert zent yraſnak ertelme zerent wgy hallyok hogy az elſew meg tantorodaſnak ydeyn mynd kylencz karbol hwllottanak le Luciperrel. Doctoroknak mondaſok zerent. Ez kerdeeſnek meg feyteſeere harom ygaſſagot keel meg lathnwnk. Elſſew ygaſſaagh hogy az meennyey angyalok teremtôt leelkôknek es wgy mynt halhatatlanok, okoſak ertelmeſôk nemykeppen ygyenlôk egymaſhoz. De ew twlaydon allattyok zerent ſem akkoron nem voltanak ygenlôk ſem maſtan. Mert eegyk maſyknaal termeezetôk zerent nemeſb, zeep bôlcheb ertemeſb volt, kyrôl zent paal peldaat veet

[†] mynt kynek yſmerety volt rola. Mykeppen az meennyey cyllagok eegyk maſyknaal zeeb feeneſb es nagyob Azonkeppen wr iſtennek zenty kőzőt ees kylembſeeg vagyon, eegyk nagyob meltob eerdemeſb maſyknaal. Maſod ygaſſaag hogy kezdetben az meennyey zent angyalok nem voltanak kaar zerent el valaztwan eegy maſtwl mynt maſtan. Mert ſenky kőzzőlők kywalt keppen valo kerezt newet ſem malaztot ſem eerdemet ſem leelky ayandekot ſem vőtt vala wr iſtentewl mynt maſtan hallyok vőtt lenny | De myndennek eegy feyedelmők vala es elettők halgato wr iſtennek parancholattyanak bel tellyeſeyteſeere kynek lucifeer vala newe, az az vylagoſſaag vyſelő mert myeert rokon kőzel helheztetőt wr iſtenhez az iſteny feenes vylagoſſaag nagyobban meg tyzeſőytőtte vala ewtet. Es myndennek parancho̊l vala zabad akarattya zerent. De veegre nem eeleegődeek meg az nagy meltoſagus tyztőſſeegőn Baromhoz haſonlaa ewnen magaat ky nem yſmeer ſemy tyztőſſeeget es lee vetteteek feezkeből. Maaſ kerdees tamadhat, haat mykoron kezdeteek az meennyey angyalok kőzőt valo valaz es kylembſeeg felelet Akkoron mykoron az yook wr iſtenhez eeggyeſewlween meg maradanak es az gonozok wr iſtentewl el zakadwan lee hwllanak, kynek byzonſagara neegy reend bely ponctok vethnek yraſbely doctorok Elſſew ponct termeezet zerent valo eredet, kyben ſenky ſem nyeer ſem veztt, pelda mynt az maſtan zyletőt magzat ky ſem yoot ſem gonozt nem twd, ſem nyeer eerdeme zerent ſem veztt gonoſſaga zerent. De ha kereztſſeegőt eer Criſtus zent halalanak eerdeme myat Idwezwl, ha nem eer karhozyk. Maſod ponct yora es gonozra valo yndwlat zabad akarathnak byroſaga zerent, Időnek ez eellyen allapattya zereeben valanak ket ffelee, eett gondolaat gonoſſagot eett eſeenek el az keweel angyalok. Az yok kedeeg valanak iſten rezeere, pelda. Azonkeppen embery allat ees mynt yotwl gonozt twd valaztany ottan el karhozhatyk ha gonozra enghed es erdemőt leelhet ha yonak enghed, ky mellee hallomaſt mondhatot hogy harom eztendős gyermek el karhozot. Harmad ponct wr iſten az yo angyaloknak malaztot ada. Az gonozok kedeeg zent Ber. doct. mondaſa zerent az iſteny tyztőletlenſeeghnek es enghedetlenſeeghnek byneert le vetteteenek menyorzagbol. Neegyed ponct hogy wr iſten az yoknak ky mynemew yozagoſ-

keppen es erőſſeeggel mwkalkodot vala lucipernek ellene mondwan kylemb kylemb keppen malaztot ada meg ees erőſſőythween ewket azon dychőſeegben hogy ſoha towabbaa el
557 tantorodhaſſanak ew termeezetekben. Az gonozokat || Ees megh hagywan erőſſewlny az ew meehőkben zyletőt gonoſſagban hogy ſoha towabbaa ffeel ne tamadhaſſanak el valanak egy maſtwl ky mynd az mynd az ew mywelkődetynek eerdeme zerent. O zerelmes atyamffyay twggyatok byzonnyal hogy azon regulayok leezen ez vylaghy neepeknek ees ew halaloknak ydeyn kyk malaztban ky mwlnak megh erőſſewltetnek az meennyey yoban hogy towabbaa ſem veetkőzhetnek ſem karhozhatnak Luc xvi kyk kedeeg halalos bynnek gonoſſagaban meg maradwan es meg vakwlwan es azonban ky mwlnak meg erőſſewltethnek az keen zenwedeſben hogy ſoha towabbaa onnan ky ne yewheſſenek es meg ne zabadwlhaſſanak. O nagy veelhetetlen vezedelem hoǵ ez wylaghy bolond adamffyay ez ellyen weeghetetlen yay vezykőt meg nem godollyaak hogy magokat tewle meg otalmaznaak Ez felẘl meg mondottakat azert meg gondolwan ymaran kőwetkőzyk.

Harmad ygaſſaagh doctoroknak mondaſok zerent az wr iſten el oztotta az zent meennyey angyalokat harom rendben es myndenykben harom harom kar angyalok vannak valaztaaſ zerent

Elſſew es felſſew kar angyalok neweztethnek Seraphynnak kyk rokon kőzel vannak wr iſtenhez, kyk nylwabban lattyaak zent haromſaagnak dychőſeeges zent zyneet kyk hamarab meg twggyak es yſmeryk wr iſtennek akarattyaat es tytkyaat tanachaat kyk anneewal tekelleteſbek wr iſtennek tyzes zeretetyben es meelſeeges bőlcheſeegeben myneewel twdoſbak az iſteny dychőſeegnek yſmeretyben es kőzel voltaban.

Maſod kar bely angyalok mondatnak keerwbynnak, az az tellyes twdomanywnak mert ezek rokon kőzel mynden kőzbe veteeſnel kyl neezyk lattyaak es yſmeryk az aldot zent haromſaghnak meltoſagus iſtenſeegeet kyből myndden bőlcheſeegők folnak es tamadnak, meely twdomannak es bőlcheſeeghnek eegy ceppee es zykraya nagyob honnem ez vylaghnak kezdetytewl foghwa myndden bőlcheſſeeghnek nagy bewſeeges meelſeege.

Harmad kar bely angyalok neweztethnek zekôſôknek, kyknek oly meeltoſagus malazttyok vagyok hogy az wr iſten ew raytok | Yllyôn zent Dauid prophetanak mondaſa zerent ps [†] Sedes ſuper tronum qui iudicas equitatem az az ew atalok yelenty ky az ew yteeletynek ſentenciayaat

Neegyed kaar belyek mondathnak wralkodoknak, mert ew wtannok valokon nemynemew wralkodaſnak malazttyat erdemletteek wr iſtentewl es az tebby ew nekyk tartoznak enghedny mynden iſteny parancolathnak meg zerzeeſeben.

Ewtôd kar belyek mondathnak feyedelem angyaloknak kyk eegyebeknek elettôk vettettenek iſteny dolognak meg zerzeſeeben es gond vyſeleeſeben.

Hatod kar belyek mondathnak hatalmaſoknak kyknek hatalmok vagyon mynd eeghy mynd pokolbely vezedelmes haborwnak meg engheztelееſen hogy ez vylagon valo Adamffyaynak anneet ne arthaſſanak mynt akarnaak.

Heted kar belyek mondatnak yozagoſoknak kyknek tyztôk es erôſſeegôk vagyon mynd meennyen mynd feldôn choda dolgokat zerezny es yegyôket tenny.

Nyolczad kar belyek Archangyalok kyknek tyztôk az hogy mykoron vala my nagyſſagus wyſagot akar az iſten embereknek meg twdathny ew atalok hyrdettety meg. Hol ott eellyen kerdees tamad, my oka hogy ez nyolczad kar bely angyaloknak twlaydon kerezt newôk vagyon thwdnya yllyk zent Myhal Gabriel Raphael Wriel ect. Es az teeb karokbol ſenkynek nynchen, doctoroknak mondaſok zerent Elſſew oka mert gyakrabban bochattatnak ezen karbol eede ez feldre honnem az tebbybôl. Maſod oka, mert ew tyztôk zerent nagyob gond vyſeleeſek vagyon az my Idweſſeegewnknek ezkôzôſſeegheben honnem eegyebeknek. Az twlaydon newek azeert nem keerezt newôk hanem kymynd ew tyztyrôl neweztetyk kyrôl wgy olwaſtatyk az zent ewangeliomba Luc primo hogy az zyz mariahoz Gabriel archangyal yewt legen ky iſteny erôſſeegnek magyaraztatyk mert nagy felſſeegôt es hatalmas feyedelmet yew vala hyrdetny. Azonkeppen zent Myhaal kychoda mynt iſten mert mykoron vala my nagy dolgot akar wr iſten teenny zerezny || Zent Myhaal bochattatyk el yarathny kybôl az 558
ertetyk az dolognak meg zerzeeſeebôl hogy ſenky azt nem

tehety myth wr iſten tehet. Raphael kedeeg magyaraztatyk iſteny wrwoſſaghnak ky tobyaſnak zemeyt meg vygaztaa Es Sarạ azzont leelkeben meg vygaztalaa

Kylenczed kar belyek angyaloknak mondatnak es tyzttrȏl neweztetnek nem termeezet zerent, mert az angyal magyaraztatyk kȏwethnek hyr vyſelȏnek es kȏwetſſeegben yaronaķ. Azert ewk ees chak akkoron mondatnak angyaloknak mykoron vala myt yzennek tewlȏk ez vylaghy embereknek De termeezet zerent meennyey leelkȏknek mondatnak eennen ez· alſo karbol myndden ez vylagra zyletendȏ embernek eegy eegy ȏrizew angyal adatyk. ha Idwȏzewl mynden koron vele leezen ha karhozyk chak halalyg hol ott ẘgy mondanak doctorok, hogy meeg anticriſtuſnak ees yo angyala leezen mellette halalyg myeert hoǵ zabad akarattya leezen yot gonozt teenny.

Neegyed tanwſagwnk leezen mynemew lelky yozagus emberȏk my nemew karban meennek meennyeknek orzagaban ew erdemek zerent, mert az tyzed karnak ees meg keel eeppewlny Es az kylencz karok heewlaſanak ees bel keel tellyeſȏdny Adamnak ffyaybol addeglan ez vylaag el nem veegeztetyk. Mert az okaert yewt volt az meennyey felſſeeges kyral atya myndenhato hato wr iſtennek zent ffya my wrwnk Ieſus Criſtus ez vylagra Luc xv hogy az el vezȏt yohot meg kereſſee es az angyaly romlaſth meg eppewhe· Azert zerelmes atyamffyay hogy az my zyẘnk lelkewnk gyorſſabban es nagyob kewanſaggal ayoytozyek az mennyeyekre, laſſok meg mynemew lelky yozagokkal es erdemekkel feerkȏzhetnek halando neepek az zent angyaloknak nemes tarſſaſſagokban Mert zent Gergel doctornak mondaſa zerent az meennyey zent wdwar bodog varaſſ, dychȏſeeges paradychom emberekbȏl es zent angyalokbol zereztetyk gyewytetyk es lakoztatyk proffetanak byzon mondaſa zerent. Az ydegȏn nemzetȏknek hataryth vetȏtte wr iſten az zent angyaloknak zamok zèrent | Hol ott nekyk ez helth wgy magyarazyaak, hogy annee embernek keellene ez fȏldrȏl Idwȏzewlny meennyen vannak az zent angyalok menyorzagban. De azt chak ennen maga twggya az wr iſten.

Mynekewnk azert azt felette yo es Idweſſeeges meg twdńwnk mywel oly eeletben eellyewnk hogy az ew zamokban feerkezheſſewnk. Wgy mond azert zent Gergel doctor:

Vannak ez vylagon oly yo eeletbely neepek kyknek kyſded twdomanyok vagyon es keweſet erthnek. De azt ees maſſal kőzlyk es wr iſtennek malazttyanak myatta az keweſſel es ygyekőznek maſnak haznalny kyről zent Agoſton Amene vagyon anneet agy. Es meeneere erőd vagyon annyat teegy anneet mwkalkoggyal. Wr iſten az keweſben ees az yo zandekot eleeggee vezy. Ez eellyenek azert meennek az alſo kar angyaloknak tarſſaſſagokban ew eerdemet zerent.

Vannak nemellyek kyknek nagyob malazttyok vagyon es beeweb lelky yozagok hogy meel yraſth es bőlcheſeegőt erthnek, De meeg az meennyey tytkokat meg yſmeryk mynt az egben neező meſterek kyk ſok eztendőre yewendőt mondnak kykre eegyebeket ees eremeſt tanoythnak Ez eellyenek az archangyalok zamokban folyamnak.

Vannak nemellyek, kyk ſok lelky yozagoknak zaporoſaga es bewſeege myat kylemb kylemb chodakat es yegőket teeznek ew nagy eerdemeknek myatta. ez eellyenek az yozagus angyaloknak karyban meennek.

Vannak eſmeg ollyak kyk az ew zeplőtelen tyzta eeleteknek myatta meeg az fertelmes zelletőt ees ky vetyk emberekből. Es ew ayoytatus ymachagoknak myatta meg tylttyaak hogy ne meryeek bantany. Ez eellyenek az ew zentſſeegőknek myatta eerdemnek menny az hatatalmas angyaloknak tarſſaſſaghyban.

Vannak nemellyek kyk oly bewſeegőſők lelky yozagus mywelkődettel hogy nagy ſokakat fewlwl mwlnak eerdemmel es eegyebeknek parancholnak mynt az yo Iambor wrak feyedelmek es kyralyok. Ez eellyenek az parancholo angyaloknak zamokban folyamnak ew erdemekkel.

Vannak eſmeg ollyak kyk oly yghen meg ehnytyk es hayttyaak ew teſtőket myndden gonoz gheeryedőző kewanſagoktwl el zanggathwan, hogy propheta mondaſa zerent iſteneſeknek hywattaſſanak az tebbykőzőt || Ez eellyenek az wralkodo ſe- 559
regben mennek.

Vannak nemellyek kyk oly malaztot eerdemlettek wr iſtentewl hogy ennen magokon oly nagy zorgalmatoſſaggal vygaznak oly meertekleteſſeeggel eelnek myndden erzeekenſeegőknek yndwlatyt haythwan az okoſſaghnak byroſaga alaa Es ſemyben az iſteny tyztőletes es ſſywy zent feelelemnek ellene nem yar-

nak. De meeg eegyebeket ees twdnak yteelny ygazgatny tanoytany es byrny Az iſteny elmeêlkődeeſben ees mynd azon atal meg maradwan Ez eellyen ew nagyſſagus erdemeknek myatta mennek az felſew karnak meltoſagaban. Az zekős angyaloknak zamok kőzzee

Vannak towabbaa ollyak kyk iſteny es atyaffywy zent zeretettel oly yghen megh tőltenek Criſtuſnak meg parancholth regulayaat kőwethween hogy meeg eegyebeket ees ffel gheeryeztnek, gyoythnak ew bőlcħ predicacioyokkal es yo peldayokkal az ygaſſaghnak, Idweſſeeghnek es yrgalmaſſagnak tyzes eeleteere es wtara howa mennek ez eellyen bodog neepek kyk myndent meg wtaltanak es el hattanak ez vylagon kyk ez vylaghy eeletőt halalnak es az bodog halalt eeletnek twggyaak hanem chak az keerwbyn angyaloknak ſeregőkben.

Vannak veegre oly aldot neepek es, kyk az wr iſtennek es az meennyey dychőſeeghnek gondolattyaban oly yghen el merewltek es bwzgoſagus zeretyben eedeſkődnek, hoǵ ſemynek twggyaak ez vylaghy eeletőt es nagyob reezre meeg ennen magokat ees el feletteek, ſem teſty eeterre ytarra es rwhazattyokra nem gondolnak ſem az ydőnek folyaſara gondot nem vyſelnek, mert myndeneſtewl foghwa ky vetteek magokat el vylaghnak es chak az menyorzag bely zeepſeegőt eekőſſeegőt veeghetetlen eremet halhatatlan eeletőt es fogyhatatlan vygaſagot vyſelyk hordozyaak ew lelky teſty zemők előt, eegyebek ees vonznak keezereythnek es erőltethnek tanoytaſokkal yo peldayokkal es mynden ereyőkkel ez vylagot meg wtalny el hadny es atal hagny es az meennyeyekre magokat zerezny ſyetny es fohazkodny O vallyon howa meennek zerelmes atyamffyay ez eellyen angyal dyzew neepek Byzonyawal nem eegyebewel hanem az felſſew Iſten latoo es tyzes zent Seraphyn angyaloknak Bodogſſagus karokban myeert haſonlatus termeezetben eeltenek ez | Vylagon, mondathnak kedeeg eeggőknek es gywladozoknak, mert wr iſtennek zeep zent zyneet kőzelben es nylwabban lattyaak. Annak okaert vagyon hogy nagyobban eegnek es gywladoznak az feelſſeeges teremtőnek tyzes zerelmeeben. O zerelmes atyamffyay ha meg gondollyok mynemew leegyen az zeretet emberben. Am wgy mond zent Ianos lataſarol valo kenynek wtolſo rezeeben. Erőſſ az zeretet mynt az halaal mykeppen

nynchen ſemy nagyob hatalmaſb termeezetnek folyaſa zerent mynt az halal mert ſenky ellene nem alhat Azonkeppen az zeretettrűl zolhatwnk: yme lattyok ezen vylagon ees hogy wgy vonzon embereket eegybe hogy ſoha el ne valhatnanak egy maſtwl, gyakortaa halarra ees mennek egy maſeert. pelda lelky zeretettrűl az zent martyrok kyk Criſtuſeert halalt zenwedeenek es zenwednek. Nagyob myndenneel az aldot zyznek meennyey gymelche, ky az nagy zeretetből wgy monda az kereztffan. Zomeehozom mert gywladoz vala az ew zent zywe lelke my Idweſſeegwnknek meg kereſeſſeeben. Ha azert yghen vagyon ett ezen vylagon, myt gondoltok lenny az halhatatlanſagnak eeleteeben hogy ſemy teſty zykſeeg nem leezen, de tyztan chak az zent zeretet wralkodyk wr iſtennek es az valaztot hywőknek kőzőtte, azt ehőzyk zomeehozyaak maga kőronkeed tellyeſők. Yme azert meg hallatok es erteetők en zerelmes atyamffyay az ty nagy meltoſagtoknak moggyaak es zeer tartaſaat, gondolkoggyatok ymaran zenetlen rola ty magatokban my modon mykeppen es mynemew lelky yozagokkal, dologgal, mwkawal es yo ygekőzettel awagy teheccheegghel eelweeñ ez vylagon eerdemlyetők vala meellyk aldot meennyey zamlaltathny, mert vala ky oda nem feerkőzhetendyk ſyrhon ohaychon mert twgǵa hogy oda rekeztetyk hol ſemy zeer tartaſ nynchen, de veeghetetlen yay vezyk, kytwl myndden kereztyen embert otalmazyon wr iſten leegyen azert veeghe bezedewnknek ez may dychőſeeghnek meltoſagara mert hyzem meg ertőtte ty zerelmetők, mynemew nagy tyztőletes ez may nap Es myert keellyen zolgalatot tennewnk az zent angyaloknak es myeert kellyen ew hozyayok folyamnwnk mynd eeltewnkbe mynd halalwnknak ydeyn Amen. ||

Zent Ieronimus doctornak Innepeeről. 560

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay yme elůwe yewt az nagy vylagoſſaghw zentſſeegew ygazgato Anyazent egyhaz doctoranak zent Innepe es meltoſaganak emlekőzety kyhez. haſonlatus embert ew mywota zerent alyg zylth ez vylaagh. Annak okaerth nem twdom mynemew dycheeretes bezeeddel zol-

haſſwnk ew rola hogy melto leegyen ew bodogſſaganak ffeel magaztataſaara, mert vala hol egheez ez vylagon Criſtus Ieſus tyztôltetyk zent hytnek myatta es anyazent egyhaaz bôchewltetyk ew zentſſeegynek meltoſagawal ott zent Ieronimos doctor ees tyztôſſeegben tartatyk ew nagy zentſſeeges erdemeenek myatta meennyeknek orzagaban kedeegh mynee nagy mondhatatlan dychôſeegôt eerdemlôt leegyen: ky yelenthety kywee Azeert byzonyawal zerelmes atyamffyay nagy erdemes meltoſagus es tyztôletes mynd meennyen feldôn az ew choda malaztus eeleteenek es yozagus mywelkôdetynek myatta kynek ſeghedelmeenek es hatalmas eerdemeenek malaztus voltaban byzwan harom rend bely tanwſagrol emlekôzyewnk ez may zent Innepnek meltoſaga mellee. Elſew leezen az ew zent newezetynek meltoſagus ertelmeerôl. Maſod az ew zent eeleteenek meltoſagus folyaſarol. Harmad chodalatus peldazatokrol. Mondaam Elſew tanwſagwnk leezen az ew kerezt newezetynek lelky ertelmes voltarol, mert doctoroknak magyarazattyok zerent az Ieronimus A yerar quod eſt ſacrum et noma lex ſiue q. regula ſacra lex et obſeruancia diſcipline regularis. zent tôrween awagy zerzeteſſeeghnek bel tellyeſôytew ragulaya mert ew eerdemlee kywaltkeppen az teeb zent doctorok kôzôt hogy az iſteny ygaſſagus tôrweent dycheeretôt zolgalatot es papy regulaat meg ygazgaſſa es regiſtrallya mynd eegheez kereztyen anya zent eegyhazban. Annak felette az zerzeteſſeeghnek ees ky aggya az zent apoſtoly meltoſagus regulaſſaghnak moggyaat terheet es meg tartaſſaat. Ew leen ky egheez ooh tôrweent es wy tôrweent ſydo nyelrôl ees eegyeb ydeghen nyelweknek ertelmôkrôl deaky nyelnek ertelmeere fordoytana Es az zent yraſban myndden erethnekſeegôket es | Hamyſſ ertelmeket ygaz ertelemre ygazgathna. Ew leen ky az eegyhazy zoloſmaat helyeere allata Ew zeerzee az Gloria patryt zent haromſaghnak dycheeretyt myndden pſalmus wtan eenekleny es olwaſny. Ew leen ky zent leelek malazttya myat myndden nyelweket ertene es myndden yraſban bôlcch lenne es ſemy twdoman ew elôtte el nem enyeztethween embery eeletben, mynd ezekbôl erthettyôk hogy ew hozyaa azon malaztban ez vylagon fele es maſſa nem volt. Azert ez eellyen nagy bôlch es malaztus embernek dychôſeeges erdemes voltarol myt zolhatnaank tebbet Az zent Daniel proffetanak mondaſabol megh erthettyôk

Daniel xɪɪ cap Vala kyk ez vylagon bőlcchet leennek ollyan feeneſek leeznek mynt az cyllagus eghnek eekőſſeege Es ha kyk eegyebeket ygaſſagra tanoythnak ollyanok leeznek mynth az zykrazo Cyllagok mynd erekkewl erekkee twdnya yllyk meennyeknek zent orzagaban, kyből zent Ieronimuſ Doctornak meg yſmertetyk myndden bodogſſaga meltoſaga zentſſeege es erdemes volta wr Iſtennek elette.

Maſod tanwſagwnk leezen az ew zent tamadaſanak es eeleteenek koroſ voltarol. Az ydőben mykoron wr ſſyw zyletetnek wtanna harom zaaz hwzon ewt eztendő tayyaan wgy mynt az nagy Cronicabol ky vehettyők liberius wr papanak ydeyn Tamada bodogſſagus zent Ieronimus Stridon newő varaſbol tot es magyar orzaghnak hatara kőzőt az tenghőr felől attyanak Ewſebius vala newe Iambor nemes ember. Mykoron ſſel ſeerdewlt koraban ew attyawal Romaban ment volna adateek oſkolaban deaky twdomanra myeert yo elmeye vala es az zerety vala az yraſt tanwlny, rywyd ydőn myndden twdomanban hatalmas leen. Annak wtanna meene Alexandriaban. Onnan ydő mwlwan Conſtantinapolban zent Gergel pyſpekhez nazanzenum. Es azonkeppen kylemb kylemb orzagokat be yarwan mynd deaky, Geregh Sydoy twdomanban mynd Syryay orzag bely twdomanban es myndenwt ez nagy ezew ertelmew ember kereſghet vala bewlcchefeegőt ha mykeppen az ygaſſaghnak es byzon eelethnek belyhőz feerhetne. ‖ De mykoron mynd azon atal ees nagy zor- 561
galmatoſſaggal olwaſnaa az pogan bőlcheknek es azokban gyenyerkődneek, merth az proſſetaknak mondaſy yghen ſaytalannak lattathnanak ertelemre wr iſtennek kedeeg yghen ellene vala az olyan dolga halalus korſſagban eſeek wgy anneera hoǵ ſenky nem varnaa tebbee ez vylagra es kezdeenek halalahoz keezewlny. Azonkőzben ragattateek zent Ieronimus doctor wr iſtennek zeky eleeben es mykoron meg kerdőtteek volna my dolgus volna felele hogy kereztyen ember volna. Monda az felſſeeges byro ewneky hazwtz, meg Cicero neepe kőzzől vagy Nem kereztyen, mert vala hogy zorgalmatoſſagodnak keenche vagyon zywed ees ott vagyon. Azt halwan ottan meg nemewla Es le fogaak ott ewtet es yghen kalaparlaak Es kezdee kyaytany nagy ſſeel yrgalmaz en velem wram yrgalmaz en velem Es az kőrwl allok kenyereghnek vala mellette ew maga kedeeg azon meg eſkeweek

hogy tebbee ez vylaghy kewnyẘket nem olwaſna Es azonkeppen ffeel eebredwen lataa haat az nagy vereſeegből mynd fel hamlot az valla bewre. Az napſagtwl foghwa azert ſemyt eegyebet hanem chak zent yraſth olwaſ vala. Mykoron kedeeg ywtot volna harmyncz eztendős koraban meene Romaban es Cardinal pappaa teweek es mynddennek oly zerelmetes vala, hogy mykoron ky mwlt volna liberius papa ez vylagbol myndenek Ieronimoſt kyaytanak az papaſagra De mykoron az egyhazy neepeknek gonoz feſlőt eeletőket feddenee garazdaat kereſeenek hozyaya hogy mywel zeegyenbe kewerőythetneek es ne emelhetneek ffel az wraſagra mondwan, ha maſtan ezenkeppen haborgat haat myt teezen mykoron byrand velewnk? Oly aproſagot gondolanak hozyaa hogy az ew rwhaya helyőt teenek azzonyallat őtőzetőt hogy mykoron benne az veternyere yewne meg mewethetneek chwfolhatnaak ewtet benne ygaz wgyan leen Mykoron azt latta volna wr iſtennek zolgaya, helt ada az vezedelemnek ffyaynak es ffel kelween meene Conſtantinapolban az Iambor pyſpekhez eeyel nappal zent | Iraſban mwlatwan. Annak wtanna zent leeleknek malazttya myat ynteſeek kywe az pwztaban penitencia tartany, hol ott neegy eztendeeg nagy kemeen eeletőt es ſanyarwſagot lata zenwede, embert nem latot de chak az kyetlenben valo feerghekkel es vadakkal lakozot, zenetlen ymatkozot beytelt vygyazot elmeelkődőt, es ha mykoron alom bantotta, mezeytelen az mezeytelen főldőn fekwt, eeyel es nappal ohaythwan az wr iſtenhez, ſyrathwan magaat noha halalus byntewl ennen magaat meg otalmazta. De mynd azon atal az gonoz gondolatokat ees oly nagy ſyraſſal mellye vereſeewel zannya bannya vala, mynt ha embert őlt volna, es azonkeppen ygyekőzyk vala az kyẘl valo teſty erzeekenſeegőt az leeleknek byrtoka alaa haytany hogy ha lehethne meg chak gondolattyanak yndwlattya myat ees ne bantanaa meg az kegyelmes wr iſtent es az ew tyzta lelky yſmeretyt. Annak okaert neha neha oly bewſeeges lelky eedeſſeeg es ayoytatuſſaag adatyk vala ewneky az wr iſtentewl hogy aloytathneek az meennyey zent angyalok kőzőt nyayaſkodny. Mykoron azert neegy eztendő bel tőlt volna meene Betleemben wr ffyw zyleeſnek yazolahoz lakozny Es mynt ymaran yo bőlch es tekeelletes meſter tanoythwanyokat kereſgetween, Ewtwen ewt eztendeeg es haat honapyg eele

zent yraſban es kenyweknek zerzeeſeben mwkalkodwan es az zenetlen valo olwaſaſnak es yraſnak myatta anneera el epedôt vala, hogy mynt egy gôrbe ember ſoha ffeel nem haythattya vala magaat, hanem kôtelet foghwan ygazwlhatot ffeel ylô helyeebôl. Egy napon tôrteneek hogy mykoron az ew attyaffyaywal zent yraſt olwaſna azonkezbe yewe be hozyaa eegy orozlan ſantalwan. Az atyaffyak lathwan meg reetteneenek es el fwtanak chak ennen maga az zent Iambor eleybe meene mynt eegy tyztôletes vendeegnek Es az orozlan ffeel emelee fayo labaat ewneky zent Ieronimus az fratereket oda hywan meg moſataa labaat es meg lelween az ſebôt lataak haat tewyſk tewtt talpaban es ky veween annak wtanna nagy zylygſeeggel meg marada velôk az Calaſtromba || Vala kedeeg az Calaſtromnak 562
eegy zolgalo zamara faat es eegyeb terhet hordoz vala az haznak zykſeegere. Lathwan azert zent az orozlannak zylygſeegeet regulaat ada es enghedelmeſſeegôt mynt az teb fratereknek hogy az zamarral ky menne az eeltetew mezôre es ôryznee ewtet mygh leghelne es bekewel eſmeg haza hoznaa Annak okaert ees abrakot hagya adny ewneky ees mynt eegy fraternek Azt kedeeg az orozlan eremeſt be tellyeſôyty vala mynden napon. Tôrteneek eegy napy napon alweek el az mezôn es nemynemew kalomarok azon el menween ragadaak el az zamarth. Mykoron ffeel ſeerkent volna kereſuy kezdee tarſaat haat ſohol nynchen, kezde nagy reewaſſal tetowa fwtoſny es nem talalhataa nagy banattal haza meene es zeegyenſegheeben nem mere be meenny de kywôl aal vala. Mykoron lattaak volna ennen magaat aloyttaak hogy meg eette volna es kezdeeg zegyengette eerette es nem adanak abrakot ewneky Mondaak meg zent Ieronimuſnak az dolgot Es paranchola ewneky hogy vala my dolgot az zamar zokot volt tenny ymar az orozlan teegye ha el veztette tarſſaat Es eremeſt bel tellyeſeyty vala Sok ydô be telween mykoron dolgaat el veegezte volna meene ky az mezôre mwlathny lataa haat azon kalomarok azon meennek arwal es terheſ tewekkel es az zamaar elôttôk meegyen. Mynt azt latta volna meg yſmeree hogy az ew zamar tarſſa volna nagy ordoytaſſal eremeeben reeayok fwtameek Es yettekben az neepek mynd el fwtanak az terheſſ teweeketh kedeeg az zamarral eegyetembe be haytaa az Calaſtromba es kezde ſwtoſny az

orozlan tetowa az fraterek elôt feyet haythwan wgy mynt byneet vadolnaa az zamarnak el vezeeſeen Mykoron azt leelekben meg yſmertte volna hamar laboknak vyzet teetete es eetelt ytalt zereztete wgy mynt vendeegôt varna Azonkôzben az kalomarok be kerẘleenek es zent le hwllanak zent Ieronimuſ atyanak labay elôt bochanatot keerween. Az zent Iambor lelky tanwſagot ada ewnekyk hogy az maſ embôreet el ne venneek de eelegôdneenek ew twlaydonokkal, Az | Kalomarok azert nagy ſok olayt adanak az ḟratereknek zykſeegere es eztendôn keed meegh annak wtanna ees meg ſegheellyk vala az hazat. Enny haznaat vetteek volt az eegy orozlannak Annak wtanna az kegyelmes wr iſten meg tekeenthween az ew zerelmes zolgayaanak hyẘſeeges zolgalattyaat mwkayaat es veenſegheenek neheſſeegeet el akaraa veeghny ez vylagon valo nappayt hogy az erek eeletben meg Coronaznaa ewtet Es halarra korwla kyt mykoron megh yſmert volna nagy eedes zywel leelekkel halaat ada raytta az teremtô wr iſtennek es mynt ollyan yo hytbely es zent eeletbely kereztyen hozyaa keezẘle lelky orwoſſaggal. Criſtus Ieſus zent teſteenek vereenek veeteleewel eedes kezeyt meellyen kerezt modra el teryeztween es el kezdee az zent Simeon proffetanak ymachagaat az Soltaar kenybôl Nunc dimitt. ſeruum Dne ymaran el bochatod az te zolgadat bekeſeegben wr iſten yme azonnal nagy feeneſſeeg zalla reea meenybôl kyben az vygaztalo zent angyalok yelennen valanak, eellyen zozat ees yewe ew hozyaa mondwan yewyel en zeretôm mert ydeye ymaran es veed el erdemes Coronayaat az te nagy mwkadnak es faradſagodnak kyt en zerelmemeert tettel es zenwettel felele ottan az bodog ember wr iſtennek hywatallyara yme keez vagyok te hozyaad meenny en eedes wram ieſus Criſtus, fogad hozyaad kyt meg kereſtel te dragalatus zent vערednek keenchewel mykoron eegy egheez hora tôlt volna ez eellyen mwlataſban az meennyey feenes vylagoſſaag el enyezeek es eegyetembe az ew zentſſeeges lelke az zent angyaloknak tarſſaſſagawal eegyetembe ky mwlwan az erek bodogſagra meene Es nagy ſok napyglan oly nagy zeep meennyey yllat marada az ew zent teſteenek ereklyeeenel hogy myndden ember chodalkozyk vala raytta. Nagy yo veenſeeghnek ydeyn mwleek kedeeg kywe ez vylagbol mykoron volna eegy eztendô heyan zaaz ez-

tendey ember Es wr ffyw zyletethnek harom eztendő heeyan neegy zaaz eztendey Es temetteteek el Bethleemben az aldot Cellanak aytoya elŏt hol ott Criſtus Ieſus wrwnk az kegyes zeplŏtelen zyz anya mariatwl zyleteek ez vylagra hol ott meeg eelteeben temeteeſth valaztot vala maganak kynek zentſſeeges eerdeme legyen my lelkewnknek otalma ||

Harmad tanwſagwnk leezen peldazattrol az az mynemew 563
yegyŏk chodaak es peldaak lettenek dychŏſeeges zent Ieronimus doctornak halala koron es wtanna kykbŏl meg byzonwltatyk az ew nagy zentſſeeges eerdemes es dychŏſeeges volta Elſew mykoron zent Cirillus Ierwſalembely pyſpek azon horaban ymatkozneek ew Cellayaban es ffeel emelte volna ew zyweet lelkeet az wr iſtenhez zent gondolathnak myatta wr iſten meg nytaa zemeet es lataa nylwan zent Ieronimus doctornak bodog leelkeet az mennyey zent angyaloknak tarſſaſagaban eeggew zeweetnŏkŏket tarthwan kewrẘle nagy zeep eedes eenekleeſſel ffel vytethny az meennyey dychŏſeegben Es ottan nagy ſok chodaak kezdeenek leenny Vala eegy vakon zyletŏt ember es mynt yllette volna az zent teſtŏt azonnal meg adateek zeme vylaga. Vala eſmeg eegy yffyw ſyket es Nema az ees azonnal meg vygazeek. Annak felette nagy ſok tyztwlatlan leelkŏk mennek vala kywe emberekbŏl el nem zenwedhetween zent Ieronimuſnak hatalmas eerdemeet. Vala eſmeg egy erethnek ky nagy karomlaſth teezen vala zent Ieronimus ellen hogy melto volna meg eeghetny az teſtŏt. Azonnal wr iſtennek ygaz ytelety zerent egy fa ozloppaa valtateek es meenybŏl tyz zalwan reea es ottan meg emeztee. Azt lathwan az teeb erethnŏkŏk nagy ſokan tereenek az zent hyttre dycheerween wr iſtent es zent Ieronimoſth.

Maſod pelda. Imaran laſſok meg mykeppen yr bodogſſagus zent Agoſton doctor ez zent Ieronimus doctorrol zent Cirillus pyſpeknek. Elezer keerween hogy ha my yeles dolgot twdna awagy hallot volna ew rola megh yrnaya ewneky. Es ezenkeppen kezdy el mondwan. En tyztŏlendew atyam es atyamffya Cirille, yme en meg yelentŏm mynemew dologh en rayttam tŏrteneek azon horaban mykoron ez dychŏſeeges zent ember ky mwlt volna ez vylagbol Mykoron Completanak ydeyn Cellamban voneek [nagy hertelenſeeges gondolat eſeek ream] Es

akarneek lewelet yrny Ieronimuſ doctornak, twdakozwan arrol mynemew dychôſeegôk es eremôk vygaſagok volna az meennyey dychôſeegben az bodog leelkôknek, kynek hogy yobban yſmeretyre mehetneek es rola kenywet | Zerezhetneek ez vylagon valo neepeknek vygaztalaſokra Ez hogy el kezttem volnek az lewelet yrnya Azonnal nagy feeneſſeeg be fogaa az Cellaat kyben valeek es ottan el feledeem yraſomat mynden erôm el zakadoza. Es zozat leen hozyam mondwan Agoſton Agoſton myt kerez aloytod ee hogy az kyſded edeenben mynd az egheez tengôrt be feertethetôd? Es kyſded markodban mynd ez vylagot be zoroythatod? Es az egheket meg allathatod hogy ne foroghyanak? Awagy kyt ſem embery zôm nem latot ſem ffyl nem hallot ſem halando embery elme nem erthetôt, aloytod ee hogy te mynd azoknak veegeere mehetz? Az veeghetetlen dologhnak mynemew veege vagyon? Az meerhetetlent mynemew meertekkel meerhetyk? Mynd ez eellyen hatalmas dolgoknak ynkab es kynnyebben mehetneel veegeere es yſmeretyre honnem az nagy mondhatatlan dychôſeeghnek kyben az bodogok eelnek, lakoznak chak kyſſeb rezeet ees megh erthetneed hanem ha byzonſagot venneel rola mynt en maſtan Eely azert meeg egy kewes ydôt addyglan keeptelenre ne heertelenkôggyel, eet ne kerezd amyt gondolz, hanem ott howa maſtan ſyetôk az erek bodogſagban, honnan ſoha ſenky ky nem yew vala ky eegyzer oda mehet. Mynd ez eellyen bezeedôk halwan (Vita Auguſtini) mynt eegy eze vezôt kezdeeg eellyen bezeedôket zologathny. Ha ylleneek meg kerdenôm ky vagy eely bodog eely dychôſeeeges ky eellyen nagy tyztôſſeeggel az erek bodogſagra ſyetz. es eellyen eedes ygheeket mondaz ennekem. Ottan felele mondwan. Ha newemet kerdôd En vagyok az Ieronimus papnak lelke kynek az el kezdôt lewelet akarad yrnya ky ez horaban bethleemnek varaſaban teſthnek neheſſeegeet le vethween, myndden dychôſeeggel es halhatatlanſaghnak zeepſegheewel az erek bodogſagnak lakodalmara ſyetôk ſemy fogyatkozaſt towabbaa nem, de dychôſeeeghnek es eremnek bewſegeet mykoron az wtolſo yteeletôn az lelek eeegyeſewlend az teſtel myndden dychôſeegben. Mykoron azt halottam volna (vita Aug) nagy ſyraſſal mondeek O bodoghſagus atyam keerlek eerdemlem meg halgatny Es amyt kerdôk reea felelny Felele

mongyad myt akarz, yme myndenre akaratod zerent reea felelôk || (Vita Aug) Akarnaam meg erteny ha az bodogok kôzôt 564 vagyon oly dolog hogy akarattyok zerent be nem tellyeſôythethneenek. Felele azt nylwan twggyad agoſton hoǵ az bodog leelkôk oly yghen tekeelleteſek es erôſſek wr iſtenben hogy ſemyt eegyebet nem akarhatnak az wr iſtenneel es vala myt akarnak azt wr iſten ees akarya es bel tellyeſôyty es ſemy keewanſagoktwl meg nem chalathnak. O azerth wr iſtenben en zerelmes atyam Cirille ſok es hozyw volna mynd az bezeedôket ez kyſded lewelben be zoroytanom kyket mynd akkoron ennekem bezeelle nagy ſok horayg en velem zolwan az eedes bodog leelek kyk kôzôt meg yelentee ennekem az dychôſeeges bodog zent haromſaghnak allappattyaat mykeppen eegy es harom Az ffywnak atyatwl zyleteeſeet es az zent leeleknek atyatwl es ffywtwl valo zarmazattyaat. Az meennyey zent angyaloknak kar zerent valo zeer tartaſokat. Azon bodog leelkôknek zolgalattyokat es nagy mondhatatlan bodogſſagokat es lakodalmokat, ees eegyeb nagy ſok Idweſſeeges dolgokat kyket embery elme ennen magatwl meg nem foghat ſem gondolhat ky ſoha en bezeeddel ky nem yelenthetôk. Annak wtanna ew zent akarattya zerent az nagy feneſſeeg el enyezeek en elôlem. De az leelky eedeſſeegh zeep yllat ſok ydeyn meg marada, kybôl en zerelmes atyamffya nylwan meg yſmertetyk meel nagy dychôſeeges tyztôletes bodogſagus es hatalmas erdemew leegyen, Es az meennyey nagy zentôk kôzzôl eeggyk ez zent Ieronimus doctor.

Harmad pelda Azon napon eſmeg eellyen choda Iſteny lataaſ yelenteteek Seuerus apatwrnak negyed magawal Turonnak varaſaban zent Marton pyſpeknek Calaſtromaban. Mykoron azon horaban Completanak ydey, ez Iambor Seuerus teeb tarſſywal hazaban volna wr iſtenrôl zolwan bezeelwen kezdeenek azonkôzben nagy halhatatlan eedes zengheeſt eenekleeſt hallany az eeghôn, mykoron nagy fygelmeteſſeeggel kezdeneek halgatny meg erteenek benne haat ſypolas dobolas heghedwlees kyntornalaſ trombitalaaſ es orgonalaaſ vagyon kôzte es embery zoo zerent valo eeneklees dycheeret. Azonkôzben el ffel emeleek zemôket az menyorzaag felee, lataak haat mynd az egheez eghnek kerek|ſegheet nagy chodatus feeneſſeeges dychôſeeg fogtta be. Es ymachagra adaak magokat hogy wr iſten yelen-

tenee meg my dolog volna zozát yewe hozyayok meenyből mondwan: Myt chodalkoztok ez dolgon Ez may napon az felſſeeges kyralyoknak kyrallya vraknak wra Criſtus Ieſus az ky mwlo Ieronimus papnak lelkeet ky venny es az dychőſeegben vynny zallot le menyorzagbol mynd az zent kar angyalokkal, patriarchakkal, proffetakkal apoſtolokkal Martyrokkal Confeſſorokkal Es wr iſtennek dychőſeeges zent zyleye mynd az zent zyzekkel es az bodog leelkőkkel nagy tyztőſſeeggel yewt alaa Az meennyey nemes palogar tarſſoknak eleyben. Ez az nagy dychőſeeges erwendeteſſeeg kyt hallotok, Es annak wtanna meg zőneek hallany, de ennen magok nagy lelky erwendeteſſeegben maradanak ſok ydeyg.

Neegyed pelda hogy dychőſeeges zent Ieronimus doctor az ew nagy zent erdemeenek es eeleteenek myatta ne leegyen alaab valo bodogſaga zent Ianos babtiſtanaal es az zent apoſtoloknaal eellyen byzon lelky lataſſal byzonoyttya zent Agoſton doctor, yrwan zent Cirillus pyſpeknek Mykoron eegy napon agyamba nywgonam: yme eeffely koron nagy ſok zamtalan angyalok yeweenek en elembe kyk kőzőt lateek egymaſhoz ket haſonlatus zentőket chak abban vala kylemſeeg kőztők hogy eeggyknek harom zeep draga kőwekből zerzőt gyenges Corona vala feyeeben az maſyknak kettew kyk mykoron kőzel yewttenek vala hozyaam monda laſſw bezeeddel az harom Coronaaſ Agoſton yghen gondolkodol Ieronimuſnak eerdemes voltarol de nem mehetz vegheere De yme azert yewttewnk eede hozyaad hogy meg yelenchők ymez en tarſſom ky velem vagyon ew Ieronimus, ky mykeppen en hozyaam ygenlő volt ew eeleteeben es zentſſeegeben ygenlő es haſonlatus az bodogſſagban ees, es vala myt en tehetők ew ees tehety Amyt en akarok ew ees akarya Es mykeppen en iſtennek zyneet latom ew ees lattya es ertty. De ymez harmadyk Corona ky ennekem vagyon ewneky nynchen. Az martyromſagnak Coronaya ky myat kywe yewttem
565 ez vylagbol, ewneky kedeeg nynchen mert vere || Hwllaſawal nem mwlt kywe ez vylagbol, De az keth Coronaak zyzeſſeeghnek es doctorſaghnak dychőſeege kyknek myatta eegyebektewl valaz yelentetyk. Mykoron azert meg kerdőttem volneek ky volna ky ennekem eellyenek zolna es yelentene. felele En vagyok Ianos baptiſta ky hozyaad yewttem meg yelenthwen Ieronimus doctor-

nak erdemes es dychôſeeges voltaat, twggyad azert Agoſton hogy nem wgyan vagyon menyorzagban mynt ez vylagon hogy eeggyk yrygly az maſodyknak tyztôſſeegeet es elôwe menteet es myndennel nagyobbaa kywannak lenny keweelſeghnek es telhetetlenſeeghnek okaert Menyorzaghban kedeeg ſemy yrygſſeeg nynchen, de mynd kyſdedben nagyban tekeelletes zeretet es ygyeneſſeegh eeggyk maſyknak tyztôſſeegeet erdemes voltaat es dychôſeegeet wgy zerety wgy kywannya. mynt ha ewee volna. De meeg az eweet vele kôzlenee chak lehetne azert eeggyknne dychôſeege bodogſſaga myndennek kôz, ezeket meg mondwan el enyezeenek elôlem Es mykoron ffel wchwttam volna azt ygazan mondom hogy oly nagy atyaffywy zerelmet es maſnak yawyn valo eremet erzeek en magaban tamadny kyt ſoha annak elette nem erzettem vala Es tano byzonſaag benne az wr iſten hogy az napſagtwl foghwa ynkab ewrẘlôk mas yo zerenchayanak tyztôſſeegeenek es elô meenteenek honnem ennen magamnak kykben dycheerteſſeek wr iſten.

Ewtôd pelda kyt yr zent Cirillus piſpek zent Agoſton doctornak ſok declaraciot el hagywan de chak rywydeden az derekat ky yelenthween wgy mond Bodogſagus zent Ieronimus doctornak halala wtan tamada eegy gonoz erethnek ew tanoythwanywal kynek Sabianus vala newe ky azt byzonyoyttya hogy az yo lelkôk kyk kywe mwlnanak akar my nemew zentſeeghben az wtolſo yteeletyg iſtennek zent zyneet nem latnaak ſem pwrgatoriomban ſem pokolban nem vynneenek ſenkyt ſem keent nem zenwedneenek ew gonoſſagokeert. Es purgatoriomnak helye nem volna. Mykoron eellyen vezedelmes dolgot hallottwnk volna felette meg yedeenk reetteneenk | Raytta. Annak okaert folyamank az wr iſtenhez es mykoron eegybe hyttam volna az Iambor eegyhazy neepeket es kerezttyeneket harmad napyg beytôt, ymachagot veteek reeayok hogy kenyergeeſewnknek wtanna az wr iſten yelentenee meg az ygaſſagot es otalmaznaa meg az ew hyweyt myndden vezedelmes hamyſſagtwl yme az harmad nap be telween, dychôſeeges zent Ieronimus yeleneek meg az ew zerelmes ffyanak Ewſebius pyſpeknek mondwan ez vezedelmes yaratban ſemyt ne feel mert veege leezen ewneky ez wttal. Monda zent Ewſebius az zora. O ne zentſſeeges atyam myre hatz el enghemet, byzon ymaran el

nem hadlak de el meegyek veled. Monda zent Ieron. Nem hadlak el teeged en eedes ffyam hwzon kylenczed napon en hozyam yewz es velem leez az nagy eremben erekkẘl erekkee. De meeń el mongyad megh az en ffyamnak Cirillus pyſpeknek hogy honapy napon mynd az hyẘ kereztyenekkel gyẘllyenek wr zylew yazolhoz hol ott az en teſto̊m el temetteto̊t, gyẘllenek oda az mas vezedelmes felek ees Es az harom embereknek teſto̊ket kyk ez eeyel ky mwltanak ez vylagbol vygyeeto̊k oda es az ſaakot kyt en eeletembe vyſeltem veſſed az harom holt teſtekre es ottan ffel tamadnak azok fontamentomabol ky zaggattyak ez vezedelmes erethnekſeegnek hazwgſagaat es annak wtanna zent Ieronimos el enyezeek nagy erembe es batorſagban hagywan az ew ffyayt. Mykoron azert mynd azonkeppen to̊ttenek volna es az harom emberek tellyeſſeeggel myndeneknek lataſara fel tamattanak volna kezdeek nylwan predicallany es vallany az bodog leelko̊knek dycho̊ſeego̊ket Es az byneſeknek keennyokat mynd purgatoriomba mynd pokolban kyket az erethno̊ko̊k tagadnak vala. Azt ees meg mondaak hogy zent Ieronimus el vyſelte volna ewket mynd paradychomba purgatoriomba es pokolba, myndden dolgokat kyk ott volnanak meg yelenthween es hogy az ennen teſto̊kben yewneenek es a' myt lattak hallottak volna mynddennek nylwan mondanaak es zent Ewſebius pyſpekkel eſmeg ky mwlnanak es az erek bodogſagra volnanak
566 meneno̊k Mykoron ‖ Azert el yewt volna zent Ewſebiuſnak halala napya, teetetee magaat az ew meſto̊reenek ſakyara hogy azon mwlneek kywe es meg parancholaa hogy az ew teſteet ko̊zeel temethneek az ew meſto̊renek Coporſſoyahoz De ne azomba. Es azonkeppen nagy iſteny feelelemmel oltary zentſeego̊t veen hozyaa es magaat ayanlaa zent Ieronimuſnak. Harmad napon mykoron ky mwlando volna kezde ez zent Iambor nagy keenokat es zernyẘ lataſokat lathny zenwedny. Neha kezeyt eegybe kwcholwan feyeet zemeyt teetowa forgathwan, Neha reettenetes zowal kyaythwan. Nem teezem, Nem teezem, hazwtz hazwtz. Neha eſmeg azonko̊zben kyayttya vala mondwan Segheycheto̊k meg atyamffyay hogy el ne vezyek, azth lathwan halwan az Iambor atyaffyak meg reetteneenek raytta es nekyk le hwllanak az feldre, Nekyk kedeegh mondanak mynt vagyon dolgod tyzto̊lendew atyank, felele a' mynt lehete. Nem lattyatok

ee az pokolbely erdegheknek ſokſagaat kyk enghemet el akarnak vezteny? Mondanak ewneky Myre akarnak vala kezereyteny mykoron mondod vala Nem teezém. Felele, azon valanak hogy az eelő iſtennek neweet meg karomlyam. Mondanak eſmegh myre fordoytod vala zynedet az feld felee, felele hogy zyneket ne laſſam mert oly rettenetesek oly zeernyek hogy ynkab zenwedhetnee el ember meene keenok ez vylagon vannak honnem az ew zynek lataſaat. Oh felſſeeges wr iſten haat mynt leezen dolga az zegheen byneſnek halalanak ydeyn es pokolnak vezedelmes temleczeeben annee zamtalan erdegheknek tarſſaſſaga kőzőt ha ez zent Iambornak eellyen feelelme volt ky mwlaſanak ydeyn. De mykoron az wtolſo horara ywtot volna zent Ewſebius pyſpek meg emlekőzeek az kegyelmes wr iſten az ew zolgayanak keſalkodaſarol Es dychőſeeges zent Ieronimus neky yeleneek meg vygaztalwan es erőſſőythween ewtet hogy ne feelne, Es az ſok tyztwlatlan lelkők mynd el fwtanak onnan Monda ottan zent ewſebius nagy vygh zynnel. honnan yewz tyztőlendő atyam Myre keſeel enny ſokayg keerlek myre hagyod en zeeghen ffyadat zozat leen hozyaya myndenek hallaſaara mondwan. Ne feel' nem hallyak el zerotő ffyam kyt en felette | Zeretők es nagy chendeſſeeg leen eegy kewes ydeygh es azon keppen nagy laſſwſaggal ky mwleek ez vylagbol. Az harom feel tamadot emberek ees azon horaban ky mwlanak es zent Ewſebius pyſpekkel az erek bodog eremre meenenek mert az harmyncz napyg mygh eleenek ffel tamadaſoknak wtanna naǵ erőſſ ſanyarw penitenciat tartanak eeyel nappal el ſyrathwan ennen magokat Mykoron eegy napon eeggyket meg kerdettem volna myre ſyrathnaak magokat monda. O ha twdnaad byzonyawal te ees ſyrnaal, aloytod ee mynemew nagy keenra meennek nem chak az karhoztak de meeg kyk purgatoriomba ees vytetnek. Twggyad azt byzonnyal hogy ſoha embery elme meg nem gondolhattya De ha meegh kezdettewl foghwa vylaag veeghezetygh meene keſerw keenok voltanak es leeznek mynd eeggyee tehetneek meegh es vygaztalaas volna es egy zem pyllantas az maſ vylaghy keenhoz keepeſth kyt chak my ees meg byzonyoytottwnk ez azert az my ſyraſwnknak oka mert feelewnk hogy eſmeg oda ne vynnenek, kylembſeeg kedeeg ſemy nynchen kőzte pokolba awagy purgatoriomba chak az hogy az pokolbelynek ſoha veege

nynchen, az purgatoriombelynek kedeeg veege vaǵon mykoron az wtolſo yteelet el yewend, awagy mykoron az bodog lelko̊t az kenbol ky zabadwlnak. De azt ees twggyad hoǵ kylemben kylemben zenwednek az bynnek nagy awagy kyſded volta zerent Mennyeknek orzagaban ees azonkeppen kynek mynd nagy awagy kyſded erdeme zerent fyzetnek. Annak meg bezeellee, mykeppen ky mwlaſoknak ydeyn meel naǵ keent zenwettenek volna es az ſok zamtalan erdego̊knek markokbol zent Ieronimos meg zabadoytotta volna es az teſtben be hozta volna, ygheero̊l ygheere ſok volna meg yrnya, kykbo̊l zerelmes atyamffyay keweſ zowal zolwan meg yſmertetyk bodogſſagus atyank zent Ieronimos doctornak nagy hatalmas zentſſeege, erdeme es kyk ewneky zolgalnak awagy myndden zykſeegben hozyaa folyamnak yrgalmaz ſeghedelme, kyben mynket es rezelteſſen zent iſten, zent Ieronimus Amen. ||

---

567 Zyz zent Ferencz patriarcha Atyanknak Innepeero̊l.

Ez may zent Innepnek Epiſtolayaat yrtta megh zent paal apoſtol Galattya belyeknek yrt leweleenek hatod Capitulomaban, kyben emleko̊zyk kerezttyen zent hytnek ero̊ſſ fondamentomarol, thwdnya yllyk Criſtus Ieſus kerezt fayarol es yo lelkew kerezttyen embernek Conſcienciayarol kykben aal es vetteto̊t az erek Idweſſeeghnek regulaya es tekeelletes eelethnek ereye fondamentoma kyt az erek myndenhato wr iſten meg ayandekoz mynd ezen vylagon bekeſſeeggel es yrgalmaſſaggal az maſ vylagon kedeegh erek dycho̊ſeeghnek Coronayawal pelda mynekewnk bodogſſagus zent paal apoſtol ky lelkeeben hordozya vala Criſtus Ieſuſnak kerezthffayaat es zent ſebeyt. Pelda mynekewnk zent Ferencz atyank ky teſteeben hordozya vala Criſtus Ieſuſnak kerezteet es zent meely ſebeyt. Annak okaert meeltan olwaſſa anya zent egyhaaz ew rola ez yelen valo zent Epiſtolaat kynek bewtẘ zerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

Epiſtola.

ATyamffyay vala kyk akarnak keellettetny teſtben azok keezereytnek tyteket kernyewl meteltethny hogy chak Criſtuſnak kerezteenek haborwyaat ne tyryeek. Ennekőm kedeeg tawol leeǵen eegyebben dychekődnőm chak a' my wrwnk Ieſus Criſtuſnak kerezteeben ky myat ennekem ez vylagh megh ſezewlt en ees ez vylagnak. | Vala kyk azert ez ıegulaat kőwetendyk, bekeſeegh azokon es iſtennek yrgalmaſſaga mynd egheez yzraelnek nemzeteen. Ennek towa azert ſenky ennekem haborkodom ne leegyen. Mert en wr ieſuſnak ſebeyt vyſelőm en teſtemben Amen.

Ez may zent ewangeliomot ha ky megh akarya lathny meg leelhety eegyeb Confeſſornak ynnepeen kywel nem akarok eett helt foglalny. O kegyes Criſtus Ieſuſnak zent eelő kerezteenek yegyeewel megh yegyzettetőt zerelmetes atyamffyay Nem twdom, mynemew zowal zollyak awaǵ yraſſal yarwllyak az dychőſeeges zent ferencz patriarcha atyanknak es iſten ffya abrazattyanak kepeenek, yegyeenek, peldayanak es kőwetőyeenek es mýnd egheez kereztyenſeegben valo romlaſnak meg wyoytoyanak. O myt zollywnk myt yrywnk eellyen nagy zentſeegre valaztot embernek tyztőſſegeeről erdemeeről meltoſagarol mynd egheez ez vylaghnak kerekſeegeben Es az nagy hatalmas dychőſeegeenek ffel magaztalaſarol mynd egheez meennyey zent wdwarnak feenes bodogſagaban kyhőz aloytom halando embernek elmeye ynkab ywthat honnem bezeede. De hogy ew zent nagy meltoſaga dycheerethnel kyl meg ne foztaſſeek eellyen zegheen meltatlan byneſektewl ez ew zent ynnepeenek tyztőletes napyan kyt feld meeny dycheer. My ees kedeeg az ew yo voltarol halalatlanſagban ne eſſewnk Az nagy kywaltkeppen valo malaztoſſagaban byzwan harom lelky tanwſagokat veegyewnk az ew zent eeleteeből my lelky vygaztalaſwnkra es Idweſſeeges kőwetſeegewnknek peldazattyara.

Elſew lelky tanwſag ez, my okaert tamaztaa wr iſten ez zentſſeeges atyank zent ferenczőt eellyen modon ydőnek wtolſo rezeeben ez vylagra, ennen ſebeynek haſonlatus ereywel, penitencia tartaſnak ſwlſagawal predicallaſawal es mynd ez vylagon az zent apoſtoloknak moggyok zerent teetowa valo ſwtoſſaſſal || Rea felelween azert dychőſeeges zent Iraſbely doctorok- 568

nak byzon bezeedôk zerent my leenk oka mynt ez eellyen zentſſeeges dolgoknak anya zent egyhaznak ffyay es kerezttyen zent hytnek eppewlety es meg tartaſſaga. Azert az ew nagy kegyelmeſſeegeebôl tewee wr iſten hogy zent ferencz atyankkat az ew zent ſebeywel el kyldenee hogy az meg azot, zaradot es hydegôdôt iſteny zeretetneel kyl valo zyweket ffeel gheeryeztenee es gywlaztanaa Es hogy ynkab meg hynneenek ewneky ollyan nylwan valo yegy alat mert twlaydon ez vylagnak Idweſſeegeert bochattatot volna iſten ffyanak peechetywel az az zent ſebeywel kyn zerelmes atyamffyay ne keel chwdalnwnk De ynkab nagy halaakat raytta adnwnk az kegyelmes wr iſtennek hogy az el vezendew vylaggal eellyen ſegheedſeegôt tett, meeltan myndenkeppen mert ymaran el feletkôztenek vala ez vylaghy neepek Criſtuſnak yo voltarol, kegyes meg valtſagarol, zent keennyanak halalanak emlekôzetyrôl az zent kereztnek ſyros penitencia hordozaſarol. Senky nem kôwety vala az aldot iſtennek zent ffyaat, ſem az apoſtoli regulaat zent zeretethnek, ygaz hytnek es tekeelletes eelethnek wtan el feletkôztenek vala azert az meennyey Nagy bodogſſagnak kywanatus kereſeeſeerôl. De ky mynd ez vylagnak es ennen teſteenek gonoz kywanſaga wtan eredôt vala, ky nylwan pokorra vyzôn embert zent doctoroknak mondaſa zerent. Senky azert nem leelettetyk vala az ygaz kerezttyenſeeghnek regulaya meg zernyẘdôt vala embery teremtôt leelekben, zent haromſaghnak abrazattya zent zyne zemeelye kyrôl wgy mond zent Bernald doctor: O embery allat myth ertez raytta mykoron azt mondod kerezttyen vagyok, hanem hogy Criſtus Ieſuſnak attyaffya es kôwetôye vagyok. ha az wgy vagyon. haat haat atya iſtennek erekſeegeeben Criſtuſſal erekes vagyok O nagy tyztôletes meltoſag zeegen bynes iſten ffyawa lenny O nagy kazdagſaag Criſtuſſal meenynek fôldnek zepeet yawaat erekkwl erekkee byrny | Zent Agoſton meg wgy mond Az kereztyen ember Criſtuſnak zent heyyaba vyſely ha yo eelettel nem kôwety Azert mondaa Criſtus az zent apoſtoloknak mykoron ewket valaztaa es hywaa: kôweſſetôk enghemet thwdnya yllyk yo eeletben. Bodogſſagus zent ferencz atyankkat azert ygaz azon ydôben valaztaa wr iſten es kydee ez vylagra myndden myndden yo eeletet lelky yozagus mywelkôdet penitencianak melto gymôlche meg zônth vala es meg beewlt vala

az alnokſaagh, kynek meg valthſagara eegyzôr el yewe wr ffyw Criſtus Ieſus az ew zent ſebeywel es halal zenwedeſeewel Azonkeppen maſod ydôben ez vylagnak meg wyyontaſara es meg tereyteeſeere azon zent iſten ffya halalanak ereywel es hatalmas yegyeywel el bochattateek zent ferencz atyank hogy az reſtôket ffel yndoha az almaſokat ffel ſeerkenche az byneſeket megh reettenche az ffeelelmeſeket meg leelkôſôyche az vak merôket meg feggye Az yokat ygazakat meg batoroycha az tekeelleteſôket meg tyzeſôyche es az meg holtakat ffeel tamazya, kybôl meg yſmertetyk bodogſſagus zent fferencz atyank nagy zentſſeeges, hatalmas es erdemes volta. Bodog annak felette az ew zent zeerzete kyt wtanna hagyot, bodogok az ew ffyay ees, kyk ewtet kôwetyk azon tekeelletes regulaſſagnak eeleteeben, kyknek eellyen nemes feyedelmôk vagyon eellyen zentſſeeges attyok es otalmazo vezerlôyôk vagyon wgy hogy meltan mondathaſſeek ew rolok az zent paal apoſtolnak ky ſentenciazot bezeede ky meg vagyon yrwan az zent epiſtolaban Vala kyk ez regulaat kôwetendyk bekeſeeg azokon es iſtennek zent yrgalmaſſaga.

Maſod tanwſagwnk leezen bodogſſagus zent ferencz atyankban valo leelky yozagokrol, kykkel yollehet wr iſtennek valaztot zerelmes zolgaya tellyes vala mynt az nemes zeep yllatw patika es kylemb kylemb draga kenetekkel es keenchel bel ‖ Rakodot 569
zekreen kyk kôzôt ymez ewt yeles yozagok feellyeben valanak ew benne Elſſew az nagy iſteny kenyerẘletes kegyeſſeeg kynek erôſſeegere fondamentomwl vette vala az meennyey ygaz meſternek mondaſaat Math v. caplo Bodogok az yrgalmaſok kyben oly ygheen el aradot vala atyank zent ferencz mynd akkoron mykoron Criſtus Ieſuſnak atta vala ennenmagaat mynd akoron mykoron meeg ez vylagban eel vala hogy myndenek yrgalmas ferencznek hynaak. Wgy mond rola zent Bonauentura ky az ew eeleteet megh yrtta. Oly nagy kenyerẘleteſſeeg zallotta vala meg zyweet mynd eleytewl foghwa ez yffywnak hogy az zent ewangeliomnak byzon mondaſa zerent mynden keerônek aggy ew ees myndden zegheennyel nyomorwltal kôzôlnee ennen magaat yeleſſen ha myt tewle iſtennek zeretetyeert keertenek, mykoron egyzer eegy zeghent heewôn bochatot volna el alamyſnanaal kyl: Annak wtanna meg keſerôdeek raytta, kezde nagy zywe zakadaſſal raytta bankodny wǵ mynt felette bynt tett volna Nem tyrhetee de nagy hamar-

ſaggal wtanna fwtameek es nagy beewen alamyſnaat ada ewneky es ffeel fogadaa ott wr iſtennek hogy ſoha zegheent heeyaban el nem bochatana, kyeert nagy bewſeeges iſteny zeretſſeegőt es malaztot nyere ew ees eerette az wr iſtentewl. Annak wtanna gyakortaa teezy vala hogy zegheenyeket eetet ytat vala, rwhaaz vala ferezt nywgot vala wgy hogy laſſan laſſan wgyan termeezettee valtoztata ennen magaban az zent yrgalmas kegyeſſeegőt kyeert meltan eerdemlee ew ees az erek bodogſſagot Maſod lelky yozaag ky vala tekeelleteſſeeggel zent ferencz atyankban meelſeeges zegheenſeegh kyről wgy olwaſtatyk monda ewneky az ew attya ha Criſtuſ zolgaya akarz lenny mynden ez vylaghy yozagodat el keel hannod, yme azonnal az Iambor pyſpekhez meene mynd attyawal es ott le vetee mynd teſty rwhayaat mynd erekſeeghenek ellene monda es attyara vetee, ennenmaga kedeeg marada mezeytelen chak eegy Ciliciom ymegbe | Es monda: Ez napyglan teeghed hywtalak atyamnak ez feldőn, de ymaran meltan mondhatom az pater noſtert mert valaztottam atyawl magamnak az wr iſtent kyben mynden keenchemet es remeenſeegőmet helheztettem. Es őtőzeek zegheenſeeghnek rwhayaban es eegy kőtel fottal ewedzee be ennen magaat, az leen őtőzety halalygh es azonkeppen az mezeytelen Criſtus Ieſuſth ew zeeghen zyleyeewel mezeytelen es zegheenyewl akaraa kőwethny Az zent regulaban be yraa hogy az ew fratery ſemy twlaydon yozagot ne byrnanak, ſem hazat ſem helt, De wgyan eelneenek mynt zarandekok es yeweweenyek ez vylagon. Harmad yozag mondatyk eelethnek kemeenſeege kyről wgy Bonauentura oly yghen kemeenſeeggel eel vala, hogy ſoha yo yzeeben valo eetelt ytalt hozyaya nem vett, De az eetket hamwal egyeleytette awagy vyzzel, vyz ytalt nagy zomeehſagnak koran vett hozyaa myndenneſtewl meg nyomoroythwan az erzeekenſeegőt hogy az okoſſaghnak ellene ne rwgodozhatna es bynnek zylemeere ew benne ne wralkodhatneek. oſtorozaſt kedeeg beytőt vygyazaſt, ſyraſt ohaytaſt, meennyet tett leegyen ew teſteenek zakazkodaſara ky gondolhattya meg? Neegyed yozaagh mondatyk meelſeeges alazatoſſaagh kyről wgy mond Bonauentura az leelky yozagoknak őryzety alazatnak eekoſſeege oly felette el beewlt vala ewbenne hogy ſemy yot es magaztataſt, ew magarol zolny ſenky eegyebet

nem hallot hanem chak en zeeghen bynes haznalatlan ember
Annak okaert raytta leett zydalmaſſagon ewrẘlt es meltonak
aloytotta magaat reea, ha kedeeg tyztôlteek dycheerteek ottan
meg zomorodot raytta. Annak okaert meeg Gargyanſagot ſem
akar vala vyſelny, hogy chak alazatoſſagban eelhetne. Ewtôd
mondatyk nagy tyredelmeſſeeghnek zenwedeeſe, kyrôl wgy
olwaſtatyk mykoron aſſiſſy varaſnak wczayaan el menne mynt
eegy eze vezôt kaba eennen onnan hagygallyaak vala ewtet
alloythwan hogy meg bolondwlt volna ew kedeeg nagy beke-
ſeeggel zenwedween, mynt ha ſem lathnaa hallana ſem ereznee.
dolgara meegyen vala. Annak felette naponkeed valo || Beteg- 570
ſſeegyben kyket wr iſten veet vala reea oly nagy tyredelmeſ-
ſeeggel es bekeſeeggel zenwedy, mynt ha ky nagy yo lakaſban
volna, nagy halaa adaſſal. Mykoron kedeeg egyzer felette el epedôt
volna, monda ewneky egy nagy eeggyegyẘ frater. O frater
ferencz atyam byzonyawal yghen meg nehezôtteel, De keeryed
az wr iſtent hogy emellye ffel egy keweſſee az ew kezeet rolad,
yme hogy azt hallotta volna az zent Iambor, nagy ſyrwan kez-
dee kyaytany, hanem twdnaam az te eeggyegyẘ artatlanſagodat,
maydan kywe yzneelek ennen mykeppen merôd te az wr
iſtennek yteeletyt meg feddeny es gonozra veelny.' Ottan azert
le eſeek zent ferencz az fôldre kezdee az fôldet apolgathny
mondwan. Halaat adok en teeneked. O en eedes wram Ieſus
mynden en faydalymrol. Azón keerlek hogy ha kellemetes te
zent akaratodnak zaaz ennyet veſſ en ream hoǵ az en leelkômnek
vygaztalaſa bel tellyeſôggyeek es ſemy neheſſeegeben meg nem
bantotta az wr Iſtent ellene mondwan mynt zent Iob patriarcha.
O azert zerelmes atyamffyay yme lattyok hallyok az wr iſten
zerelmes zolgaynak eeletyt, ky myat az meennyey bodogſagot
eerdemletteek mynekewnk kedeeg Idweſſeeges pelda keppen
hagyattanak hogy awagy chak tawol kôwethween rezelteſſen wr
iſten az ew zenthſeeges erdemôkben.

Harmad tanwſagwnk leezen mynemew melto emlekôzettre
valo meltoſagokkal ffel magaztalaa wr iſten bodogſſagus zent
ferencz Confeſſor zolgayaat, kyrôl zent Bonauentura emlekôzyk
rola. Elezer mert nagy malaztos es meg vylagoſodot elmeeye
vala mynden yraſnak ertelmeere, yollehet maga ſoha yraſt
ne tanwlt lett leegyen, kyre eellyen byzonſagot talalwnk
eeleteeben: mykoron eegy nagy zent yraſ bely doctor meg

keſeertőtte volna ewtet nagy meeľ kerdeeſt kerdween ew tewle, kyre zent ferencz oly bőlcchen felele meg feythween ewneky az kerdeeſt zent leelek malazttya myat, hogy az bőlch doctor chak ſemynek aloytanaa magaat előtte | Ottan monda, byzon mondom hogy ez iſtenes atyanak oly tyzta es meeľ bőlccheſſeege vagyon mynt ha zarnyon yarna Az my twdomanywnk kedeeg haſon chwz maaz ez feldőn. Maſodzor merth yewendő dolgoknak yſmerety ees vala ew benne kyről wgy olwaſtatyk. Mykoron eegy nagy kazdag ember vendeeggee hytta volna hazahoz zent ferencződt, mynek előtte aztalhoz ylneenek monda az zent atya az Iambor gazdanak, elezer hamar gyonnyal meg, teegy teſtamentamot es zerezd meg te hazadat. Az Iambor azonnal azonkeppen teen. Es annak wtanna le telepődween az aztalhoz kezdeenek eegyebek eenny ynnya. Az Iambor azonnal ky bochataa leelkeet zent ferencznek' mondaſa zerent. Es naǵ ſokaknak 'megh lattya es yſmery vala, meeg zywe tytkyaat gondolattyaat ees. Harmad malazttya vala hogy meegh az oktalan allatok ees enghednek vala ewneky, kyről wgy olwaſtatyk eeleteeben mykoron maſod magawal egy · allo thoo mellee ywtot volna, lataa haat nagy ſok apro madarkaak gyewltenek egybe es nagy zeepen Cantalnak, monda ottan frater tarſſanak, yme az en hwgaym mykeppen dycheeryk az ew teremteyőket, meennyewnk el azert my ees kőzykbe mongyok meg az zoloſmaat. Mykoron azert kőzygben meentenek vona ſenky kőzzőlők ffel nem kelee helyeeről es el kezdeek az iſteny zoloſmaat olwaſny. De mykoron az nagy cherypőleeſtewl egy maſ zawaat nem erthetneek paranchola nekyk az zent atya hogy eegy keweſſee vezteglenenek myg ewk el veegezneek. Es azonnal meg chendeződeenek. Annak wtanna paranchola hogy Cantalnanak, es ottan meg el kezdeek az zolaaſt. Eellyen dolgokat gyakortaa teett bodog zent ferencz atyank es nagy ereme volt benne lelke zerent. Negyed malazttya vala hoǵ vala mykoron ez termeezet zerent valo eeltetew allatoknak parancholt, mynt tyznek vyznek dőgős eghnek ſyrtalan főldnek, vadaknak madaraknak akarattyara haytotta ewket, kykben meg yſmertetyk az ew tyzta artatlanſagus eelete. ||

571 Towabbaa vala ew benne ez vylagtwl valo tekeelletes el valaſnak es el zakadaſnak malazttya, erzeekenſynek okoſſaga

alaa valo haytaaſa, leelkeenek iſtenhez valo eegyenewleſe. Az meennyey dychôſeeges eelethnek ezen halandoſagban valo meg koſtolaſa. Criſtus Ieſus zeplôtelen eelethn valo haſonlatus kôzelgheteeſe, kyrôl zent Ianos ewangeliſta wgy mond: atyamffyay ty ees wgy yaryatok mynt ew yaara. Zent paal meg wgy mond. Atyamffyay ôtôzyetôk ffeel Criſtus Ieſuſnak fegywereeben, de mychoda leegyen wrwnk Ieſuſnak wta yaraſa es fegywere. O ayaytos kereztyen ember ha azt kerdôd ha azt akarod meg twdny. Tekeench meg az aldot Criſtus Ieſuſnak fezewletyt ottan meg twdod azonnal meg yſmerôd. Ha towabbaa azt kerdôd mykeppen keel kôwethny. Tekeench meg bodog zent ferencz atyanknak kepeet ffeel vett ſebeyt, ottan meg twdod azonnal meg yſmerôd ha ky azt mongya hogy nem myndennek aggyaak az nagy malaztot. En azt mondom, hogy vala meel [ker]emberen az aldot yegy nem leyend az ſem kereztyen ſem Idweſſeeghnek helyeen nynchen, erched awagy teſt zerent awagy leelek zerent. Hallyad zent paalt mondwan. En meg fezewltettem ez vylaghnak, ez vylaag ees ennekem: eet az meg fezewleeſôn ertetyk ellene mondaas. Azonkeppen mynt mond az kereztyen ember mykoron meg kereztôlkôdyk ellene mondok ez vylagnak, Myt mond Criſtus Ieſuſnak zolgaya mykoron zent zeerzetben ôltôzyk, myndden yozagaat rwhayaat tehetſſeegeet ennen magaat zabad akarattyaat el hannya vety ew tewle es chak eegy zel keppen eelween: ez vylagon ymaran lelke zerent bel yrattatot az meennyey eelô kenyben az zenteknek tarſſaſſagokban zent paal apoſtolnak mondaſa zerent, eellyen leen ez angyaly zent ferencz ky mynd ew zentſſeeges eeleteenek eerdeme zerent mynd az felſſeeges teremtô wr iſtennek haſonlatus zyne es abrazattya zerent mynd ez vylaghy eelethnek leelekben valo meg | Valtſſaga az az wyoytaſa zerent bynbôl melto leen meg fezewltethny mynd lelke zerent mynd halando teſte zerent. Meely nagy Iſteny malaztnak ayandekaat tebbeknek ees olwaſwnk enghettethween lenny. Zent Damonkos atyank zerzetybôl: nemes ayoytatus zent zyzeket: wgyan my ydettewnk ees, kyn kereztyen embernek lehetetlenkeppen nem keel chodalny. De azon meeltan keel ſyrny ohaytany hogy keweſnek lattyok hallyok es nem myndennek enghettethny.

Veegre valo malazttal zeretee wr iſten bodogſſagus zent

ferencz atyankat hogy nagy zent eeletben veegezee el az ew eeleteet. kyről wgy olwaſtatyk Mykoron aſſis newő varaſban lakozneek ew yffywſaganak ydeyn hwz eztendeeg mynt ollyan ez vylagy yffyw, kereſkődeeſ wtan yara, kyből az wr iſten ky zakaztwan wtanna valo hwz eztendőt wr iſtennek zolgalattyaban mwlataa. Bodog halalanak előtte keth eztendőwel eerdemlee Criſtus Ieſuſnak zent ſebeyt reeaya venny, mert az ydőben wr iſten el akarya vala ſyllezteny ez vylagot, wgy ees lett volna az gonoſſagnak ſwlſagaert, ha azzonywnk zyz maria eerettewnk nem eſedőzőt volna, kynek meg fordoytaſaara akkoron valaztatanak ez keth zent atyaak zent Damonkos zent ferencz oly mynt ez vylagnak meg valtſſagara, myert ew eerettők kegyelmezee wr ez vylaghnak hogy el ne veztenee. Mykoron azert ezenkeppen bodog zent ferencz atyank wr iſtennek mynden parancholatyt bel tellyeſőytőtte volna Es ſok teſty betegſeegőknek wtanna halalara kőzelgetőt volna, teetetee magaat mezeytelen az mezeyteten feldre hogy byzonſaggal azt yelentenee, mert ſemy reeze ſem erekſeege ewneky ez vylagon nem volna az puzta főldneel, kyből wr iſten teremtette volna. Es zemeyt ffel emelee az meennyey dychőſeegre, es baal kezeewel
572 oldalan valo zent meel ſebet || Bel födőzee hogy ne lathnaak es ez vylaghy hew dychőſeegtewl magaat megh ohatnaa. Es monda az fratereknek yme a' my enghemet ylletőt meg tőttem. Amy tytőket yllet Criſtus Ieſus meg tanohon reea. Annak wtanna kezey ffeel emelween meg aldaa wr iſtent es yntee az fratereket hogy Criſtus Ieſus zerelmeeben meg maradnanak es meg aldwan ewket es monda ymaran wr iſten hozyatok en eedes ffyaym ymaran en wr iſtenhez meegyek, ky malazttyanak ayanlak mynnyayan tyteket hogy abban lakozyatok, es keree hogy az zent ewangeliomot olwaſnaak elette, es mykoron nagy fygelmeſőn es eedes leelekkel halgatnaa, azon iſteny eedeſſeegben ky mwleek ez halando vylagbol azon ydőben mykoron yrnanak wr ffyw zyletethnek wtanna ezer keth zaaz harmyncz eztendőben, es azonkeppen mene az erek dychőſeeghnek bodogſagaban Criſtus Ieſuſnak es dychőſeeges zent haromſaag wr iſtennek zynről zynre valo lataſaara, kynek tyztőletes keńergheeſe zerelmes eſſedőzeſe, kegyes eerdeme aldot zentſeege leegyen myndnyaywnknak byne bochanattya, gonoſban otalma-

zaſa es halalwnknak erek gyamola Amen. Annak wtanna halwan kylenczed zent Gergel papa ez zent atyanak Bodog ky mwlaſaat myert nylwan meg yſmertte vala meeg eelteeben es az ew zentſeeges eeleteet es erdemes voltaat. Sok choda teetelőket yrgalmakat yegyeket ees hallot volna ew felőle, kele ffel mynd az Cardinalaſokkal es yewe aſſiſban es mynd zokaſ, nagy tyztőſſeeghel megh zentőle az ew zent teſteet es bel yraa az zentőknek zamok kőzzee. Es ynnepőt zerze ewncky ew halalanak napyaat mynd egheez anyazent egyhazban nagy tyztőſſeeggel ylleny tyztőlny mynt zemewnkkel lattyok. Azert zerelmes atyamffyay byzonyawal melto ew zentſeeges voltaat dycheerny es ewneky ayoytatuſſaggal zolgalny hoǵ leegyen ſeghődelmewnk mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn Amen. |

Imaran lezen emlekőzeth az Nagy zenth Carthwſiay zerzethnet eredetyről.

ALdot wr Iſtenben zerelmes attyamffyay Byzonyawal akarnaam ha beeweb ertelemnek zolaſnak mondaſnak es yraſnak malazttyawal beewőlkődhethneem, hogy nylwabban ky yelenthetneem: Ez zentſſeeges zeerzethnek főldőn meennyen valo hatalmas eerdemes voltaat zeplőtelen meltoſagaat artatlan mywoltaat leelky teſty zeepſegeet, iſteny dycheeretben valo gyenyerẘſeeges eedeſſeegeet ez vylaghy eeletben valo kemeenſegeet, angyaly eelethez valo kőzeelſegeet Embery tarſſaſſagtwl valo el tawoztataſaat meennyey nyayaſſagban valo keeſalkodaſaat es myndden eegyeb zeerzetők kőzők főldőn meennyen felleebben valo hatalmaat es kyraly meltoſagaat kyről meltan olwaſtatyk wr papy Bwllaknak lewelőkben. O zyz Carthuſya ky lehet te hozyaad haſonlatus? Neemwllanak megh azeert a' beekaak kyk nem zennek ez zent zyz zerzet ellen chachogny. Zennyenek meg zemeerem bezeedet ellene zolny kynek nem twggyaak zentſſeegeet vallany. Nem mondatyk ezeſnek az ky maſban azt gylőly awágy ragwan zollya, kyt ennen magaban zereth lenny. Az ſem ezeſſeegh, kyt mygh nem twd nem yſmer ymaran bator

yteelny. Koſtollya meg mynden embery Iamborſaagh es twdwan vallya mert nynchen az ygaz Carthuſianak Izraelleeben Augurium nec Idolum nec diuiſio nec mutacio vlla nec preuaricacio vſque modo, teſte Bto Ber. in maiori Cronica ꝛc. Nynchen Carthwſiay zerzetben ſemy Ideghenſeeg ſem balwan hytel ſem kethfelee zakadaas, ſem valtozaaſ, ſem zeerzethnek zaggataſa, mynd
573 ez may napyglan ees elſew fondalaſatwl foghwan kynek || Byzonſaǵa bodogſſagus zent Bernald doctor az ky wgy mond az nagy Cronicaban az zent Cartuſiay zerzettrȣl hogy myndden anya zent egyhaz bely zeerzetek kȣzȣt eelſew helt es feydelemſeegȣt tarth Nem hogy ydȣzerent eleeb valo volna De zentſſeeghes es kemeen eelethnek meltoſagawal Annak okaert ees newezy ewtet anya zent egyhaaznak zeepſeegew kew ozlopanak mert ſoha az elſew ygyekȣzethnek meltoſagabol ky nem eſȣt le ſem zallot, mert kywalt keppen meg tartatot zent leelek wr iſtentewl mynd ez may napyglan ew myvoltaban Ezeket zent Bernald doctor mongya De hogy enny zoo bezeed leegyen ellene nem choda mert kezdettewl foghwa volt az, hogy az yoknak ellene valook leegyenek ez vylagon de quo phus oppoſita non' cognoſcuntur niſi per oppoſita. Myglen azerth az wr iſten vala kyt ynkab zereth, annewal ynkab meg haggya keſeertethny hogy az temptacionak ſazeekaban ky foryon tyztwllyon myndden Idweſſeeg ellen valo bynnek tayteeka es nagyob erdemet gyȣytheſſen az ollyan tyredelmeſſeeghnek yozagawal: pelda az zent Martyrok Iambor eeletew Confeſſorok, zent zyzek. Azert mongya zent paal apoſtol. Senky nem Coronaztatyk hanem ha annak elette ereſſen keeſalkodandyk.

Iarwllywnk azert bellyeb bezeedewnkben es laſſok hallyok meg nylwabban mykeppen leen eredety az zenth Carthwſiay zeerzethnek. Wgy olwaſtatik az zent Cartuſiay atyaak zeezetekben Heeted Gergel wr papanak Es neeǵed Henricus romay chazarnak ydeyȣkben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak ezer Nyolczwan keth eztendȣben. Mykoron pariſnak varaſaban nagy yeles vniuerſitas deaky twdomannak bȣlcheſeege vyragozneek es zamtalan neep volna raytta, doctoroknak meſtereknek zamtalan volta, az ydȣben eellyen rettenetes choda dolog tȣrteneek azon varaſban. Vala eegy ffew yeles | Doctor ky mynd bȣlccheſeeggel mynd elkȣlcchel yo eelettel lattaatyk vala felwl

mwlny az teb doctorokat es nagy tyztôſſeegben tartatyk vala. Terteeneek nagy betegſeegben eſny es ywta halalara Azonban ky ees mwleek, kynek mykoron nagy tyztôſſeeggel keezewltenek volna halalanak zolgalattyara, vyweek az zent egyhazhoz Es ywthwan az hallottak zoloſmayaban az ygheere Reſponde michi: yme ottan az melt holt ember ffel yle az nozolyaban es nagy rettenetes zowal myndeneknek hallaſara monda Iſtennek ygaz yteelety zerent be vadoltattam Eſmeg le ſekeweek meg halwan. Azt lathwan halwan az zamtalan neepek megh reetteneenek raytta es halaztaak temeteeſeet maſod napra gondolwan my lenne az veegezety. Mykoron eſmeg nagy zamtalan neepek gyewltenek volna az nagy choda lathny Eſmeg az egyhazy neepek ywthwan azon ygheere mynt eleeb, yme eſmeg ffel yle az meg holt ember es monda: Iſtennek ygaz yteelety zerent meg yteeltettem. Eſmegh le haytaa magaat meg halwan. Hoǵ azt lattaak volna annewal nagyobban el ameelkodanak raytta Es nagy ſok zamtalan neep gyewlekôzeek ymaran harmad nap az reettenetes choda latny. Es mykoron eſmeg az zoloſmaat mondanaak nagy zeernyẘ reettenetes zowal keyayttaa mondwan. Iſtennek ygaz yteelety zerent el karhoztattam, meeľ bezeedôn, myeert ſoha ollyan dolgot nem hallottanak vala oly yghen myndenek meg retteneenek, hogy ynǵen nem twggyaak vala myt teegyenek. De myeert byzonyos leenek benne hogy wr iſten zyne elôl ky rekeztettôt volna erekkewl erekkee. Towabbaa ſemy zoloſmaat ſemy ymachagot anyazent egyhaaznak zokaſa zerent nem teenek eerette, zentôlt fôldben ſem temeteek De el ky vyweek az parragra temethny, yme mykeppen leen veege noha nagy tyztôſſeegben tartatyk vala ez vylaag zerent, kyrôl mynden ez vylaghy tyzteſſeegbely ember peldaat vehet. ||

Maſod Capitulum. 574

AZ ydôben mykoron az hatalmas wr iſten az ew naǵ ygaz es yteeletyt ezenkeppen meg mwtatta volna, Valanak az teeb doctorok kôzôt kylemb kylemb rend bely neepek, kyk kôzôtt ott yelen vala nagy Colonnyanak keraly varaſaabol Bruno newô doctor Nemet Remenſis varaſbely cananok es tyztôletes eegyebek kôzôt. Ez nagy rettenetes dologh lathwan megh reettene ew lelkeeben es zallaſara menween hywataa hozyaa ew yſmerô

nyayas baratyt zolwan bezeelween ez eellyen halhatatlan dologrol myt keellene tenny kyk kôzôt yeleſbek valanak lauduinus meſter keth Iſthwanok mynd ketten zent Ruffinus egyhazaban Cananokok eeggyk dienſis Maſyk Burgenſis hugo Caplanok es keth parazt atyaffyak Andreas es Gwarinus eegybe zamlalwan heeten wr iſtenben atyaffyak. Monda Bruno doctor myndennek elette es hallaſaara. En zerelmes es keewanatus atyamffyay gyakortaa hallottok es olwaſtok zent paal apoſtolnak mondaſaban maſtan kedeegh nylwan zemewnkkel lattyok meely yghen foghatatlanok leegyenek wr iſtennek yteelety es yaratlanok az ew wtay. yme ez nagy bôlch embert myndnyayan lattok yſmertôk es wgy aloytottok hogy mynden yozaggal Iamborſaggal tyztaſaggal tellyes leegyen. Maſtan kedeeg ennen zayabol hallook ez karhoztathwan lenny iſtennek ygaz yteelety zerent. O zerelmes atyamffyay gondolhattyok ee? mynt vagyon maſtan dolga nyawalyaſnak pokolnak fenekeeben. Gondolhattyok ee? myth haznaltanak ewneky az nagy ez vylagy bewlcheſeegôk dycheeretôk tyztôſſeegôk? kynek hyzyek annee gyetrelme vagyon maſtan menee gyenyerŵſeegben eelt eelween ez vylagban, kynek teſteet nagy | Zegyenſeeggel latook az parragban temetethny, leelkeet kedeeg pokolbely erek keenban helheztethny. Ha azeert eellyen tyztôſſeegbely embernek es Iambornak ember yteelety zerent el keel vezny ha my zeegen byneſek myt teegyewnk Myhôz byzywnk howa fwſſwnk, yme nylwan vagyon, mert mynt byneſek vagywnk es el yzamtwnk az artatlanſagnak wtarol propheta mondaſa zerent. Es mynd haragnak ffyay vagywnk es haſonlatus keenra meltok apoſtolnak mondaſa zerent hanem ha az wr iſtennek yrgalmaſſaga megh tartand. De felette feelelmes netalantan nem tarttya meg ew nagy haraghyaat ew zent yrgalmaſſaga ellen. Oh azert zerelmes atyamffyay meely nehez dolog vettetôt my zemeynknek eleyben. Senky nynchen ky ew ereyben yowoltaban Iamborſagaban es ygaſſagaban byzhaſſeek ez fôldôn mert mynd veetkôztewnk es zykſeegôſôk vagywnk iſtennek yrgalmaſſaganaal kyl kellyŵnk ffeel azert kereſſewnk tanachot kywel Idwezôytheſſek my lelkewnket. Ne az Sydoktwl mert ewt embery ygaſſagban vetôtteek remeenſeegôket Ne az ghôrôgôktŵl ſe az reeghy bôlcchektcwl kyk ennen teetemeenyekben byznak. Ne ez vylagot

atal fwto ezes neepektewl ees, mert azok wr iſtent mywolta zerent nem yſmeryk De meennyewnk bôlch mondaſa zerent az iſten feelôkhôz es kyk wr iſtennek wtan es parancholattya wtan yarnak es eelnek. Veegyewnk azert elſſew tanachot ennenmagatwl ky zoozolwnk atya mynden hato wr iſtennek zent zyne elôth az ygaz Criſtus Ieſuſtẘl es ky my byneynknek megh bochatoya es hallyok myt mond az zent ewangeliomban Tarchatok penitenciat es hyggyetôk az ewangeliomnak mert el kôzelget iſtennek orzaga Meg wgy mond, mert ha penitenciat nem tartandotok eegyetemben myndnyayan el veztôk. Maſodzor hallyok kereztôlew Ianos mondaſaat. Tarchatok penitentiat mert el kôzelget iſtennek orzaga. || Harmad byztato tanach zent peter 575 apoſtol ky wgy monda az tewôlgô ſydo neepnek tarchatok penitenciat es teryetôk meg hogy tyztwllyanak meg ty byneytôk, mondanak az ſydook az zo halwa myt kellyen teennewnk atyankffyay felele zent Peter myndentôk meg kereztelkôggyeek es penitenciat fogaggyon ew byneynek bochanattyara es annak wtanna ty ees veezytôk az vygaztalo zent leeleknek ayandekat. Neegyed tanach zent propheta Ha az neep penitenciat tartand tett gonoſſaghyrol en ees penitenciat tartok hogy gonozt gondoltam volt ew ellenek eerette azt mongya az wr iſten: Azert zerelmes atyamffyay ez yo es Idweſſeges tanach ha wr iſtennek ygaz bozzw allaſaat es reettenetes yteeletyt el akaryok tawoztathny hogy penitenciat tarchwnk es kenyhwllataſſal moſſok meg a' my byneynket. Es az wt ky erek eelettre vyzen. Annak okaerth zerelmetes atyamffyay zent peter apoſtolnak mondaſa zerent hannywnk el my tewlẘnk myndden fertelmeteſſegôket es gonoſſagnak beewôlkôdeſeet fogaggyok hozyank az ygaz bezeedôt mynden zylygſſeeggel ky Idwôzôythety a' my leelkewnket, teryewnk az wr iſtenhez es yrgalmaz my velewnk Mert pptha mondaſa zerent ygben kegyes es yrgalmas nem akarya az byneſeknek halalokat de hogy meg teryenek es eellyenek. Azt ees mondom hogy ne halogaſſok naprol napra. Mert wǵ mond Salamonnak zaya atal: hywalak es nem akaraatok ky teryezteem en kezeymet es nem leen ky reea tekeentene. Megh wtalatok mynden en tanachomat es ynteeſymet reſtôleetôk bel fogadny. En ees erẘlôk az ty vezôdelmetôknek ydeyn es meg chwffollyak mykoron az feelelmes nyomorwſagban

eſendőtők, kyről wgy mond zent paal apoſtol ees. O meely reettenetes az eelő iſtennek bozzw allo markaban eſny. Azert zerelmes atyamffyay leegyewnk be tellyeſőytőy ez eellyen | Idweſſeeges ygheeknek Ne chak halgatoy meg chalwan my magwnkat, De kőweſſők az nagy nyniwee varaſbelyeket kyk Ionas ppthanak predicallaſara meg tereenek wr iſtenhez Es nem vezteе el ewket. Azert kellyewk ffeel es ne halogaſſok ſokaygh mert nem twggyok meely horaban el yew az wr iſten my halalwnkra

Harmad Capitulum.

*M*Ikoron az teeb atyaffyak zent Bruno doctornak tarſſay es baraty ez eellyen Idweſſeeges ynteeſth es zent yraſbely tanwſagot hallottaak volna mynt ha meenyből adatot volna ky wgy ees vala ottan nagy eedes zywel leelekkel raytta ragadanak: hogy ollyan yo kezdetőt talaltanak volna, kynek meeltan mynd yamborſaga felől mynd bőlcheſſeege felől megh keellene hynny Es ky ew wtanna yeleſb es twdoſb vala Laudinus yraſtban zentőlt meſter Tuſciabol valo Luka newew varaſbely ffel nylwan zayaat myndennek előtte monda yo meſter twggyok byzonnyal hogy ygaz vagy es iſtennek tőrwenyeet ygaſſag zerent tanoytod, byzon myndden mondaſyd zawyd yok es ygazak. Mert kylemben wr iſtennek haraghyaat es ygaz yteeletyt el nem tawoztathattyok hanem ha a' my byneynket meg ſyratangyok. Az byzon kedeeg hogy ez vylagh kőzőt lakozwan ſenky azt nem tehety hol ſenky bator nem lehet ygazan nem eelhet melto penitencianak gymelcheet ſem tehety, mert ſemy lelky yozaag ſem ygaſſaag ſem yrgalmaſſaag ſem egymaſhoz valo hytel byzodalom nem leelettetyk. Azert zent Agoſton doctornak mondaſa zerent ſenky ygaz es tyzta penitenciat nem tarthat ez vylaag kőzőt myeert byntewl es zeplőtewl ember eeth magaat meg ohayttya. De ha teſt zerent ez vylagbol ky nem fwtha-
576 twnk || Meeg ees wgy kel tennewnk hogy myndden ez vylaghyakat el kel hadnwnk wr Ieſus Criſtuſnak mondaſa zerent az zent ewangeliomba. Mynden ty kőzzőletők zolwan az zent apoſtoloknak es ew wtannok myndden teekeelletes kereztyen embereknek: vala ky myndeneknek ellene nem mondand kyket byr, en tanoythwanyom nem lehet. Eſmeg wgy monda az yffyw-

nak. Meeń el es agy el myndeneket kyket byrz es ozyad zegheenyeknek es yewel kőweſſ enghemet. Azeert mynekewnk ees wgy keel tennewnk. Myeert kedeeg o yo meſterewnk te tanwſagodnak wtanna meg talaltok az ygaſſaghnak wtaat. Azon keerẘnk yelenched megh az aldot helt ees, hol ott meg maradandok leegyewnk yme myndenben enghedelmeſők vagywnk az te tanachodnak te kezedben attok mynd leelkewnkket mynd Idweſſeegewnketh.

Lathwan halwan zent Bruno doctor az ew yo zandekokat akarattyokat naǵ lelky reea felele es monda. O zerelmes atyamffyay es atyaym halgaſſatok ne enghemet. De en velem eeggyẘt hallyok az nagy feelſſeeges wr iſtennek tytkos tanachoſaat bodogſſagus zenth Dauid preffetat kynek meenynek feldnek wra teremteye mynden akarattyaat ky yelentőtte, ky mykoron megh haborodot volna ennen magaban mynt my ees maſtan. Wgy monda: Az en zywem megh haborodot en bennem es az halalnak feelelme reeam eſőth retentees es reezkedet yewttenek en rayttam es ſeteetſeegőt be bwroytattanak enghemet Es mondeek. ky aad ennekem zarnyakat mynt az galambnak hogy el reppewllyek es meg nywgoggyam? Wǵ monda towabbaa yme ky tawozam fwthwan es lakozaam az pwztaban Megh wgy monda pwzta főldőn yaratlan es zaraz helyen, ezenkeppen lakozaam zent eeletben hogy chak lathatnaam az te yozagus voltodat es te dychőſeegődet wr iſten. Azert nylwan az pwzta heel az byzon wt ky az erek eelettre vyzen hol ott ez vylaghyakeert meennyeyek adathnàk es ez el mwlandok erek yora | Valtoztathnak. Es az byzon penitência tartaſnak helye ygaſſaghnak wta, malazthnak ezweenye dychőſeeghnek laytoryaya Es az nemes ſcala kyt laata Iacob patriarcha ez feldről ffel allatwan az meenynek felſew rezeyglen, kyn emberek menyorzagban mehetnek es az zent angyalok menyből ez feldre zalhatnak. Ez zerelmes atyamffyay az nemes lelky yozagoknak eeltetőye tyredelmeſſeegnek őryzőye tyztaſſagus zylygſſeeghnek ygazgatoya Ez az nemes zeep kyes mezew, kyn myg Adam atyank lakozeek artatlan leen, de mynt az azzonyallatot vewee tarſſwl ottan el eſeek. Abraham maganak lakozwan zent haromſagot eerdemlee latny, Iacob maganak maradwan Iſtentewl aldomaſt erdemle venny es bodog newre neweet valtoztatny. Moyſes myt

erdemlőt leegyen az pwztaban lakozwan nylwan vagyon, Dauid keralnak mondaſaat meg hallook. Zent Ieremyas teeb bezeedy kőzőt wgy mond yghen yo embernek veztegſſeegben varny iſtennek yrgalmaat: meg wǵ mond. yghen yo embernek mykoron ew yffywſagatwl foghwa hordozangya iſtennek ygayaat, ennen maganak yl es halgat, mert ennen maganak felette emely ennen magaat. Sok volna előwe newezgetny mynd az reeghy zentőket kyk mynd az pwztaban lakoztanak es nagy malaztoſſagokat kyket eerdemlettenek. Vegre vegyők chak zemeynk eleybe zent Ianos baptiſtaat myt leele myt eerdemle az pwztaban lakozwan, my kyſſebſeege my zykſeege leen ez vylagot el fwthwan, ha ky megh akarya twdny olwaſſa az zent ewangeliomot. De mynd ezeket hattra hagywan myt zollywnk amy eedes wrwnk Ieſus Criſtuſrol kynek ereyt hatalmaat es yozagaat ſenky el nem enyezthety, mykeppen ky ynteteek az pwztaban es yollehet elezteeb meg keſeerteteek de maga győződelemnek wra regula es byzodalma leen mynekewnk ott lakozwan: ott tartta penitenciat, ott ymatkozeek, ott mwtataa meg iſteny hatalmaat az ſok neepnek ||
577 Eledelt adwan. Azert nagyoban ew zentſſeeges peldayabol meg yſmerhettyek meel haznos gymelches es Idweſſeeges leegyen az pwztaban lakozny. Annak wtanna meg tekenthween az zent atyakat mykeppen twdnya yllik zent Benedek, Remete zent paal Antal hylarion Makarius es mynd az teb zent atyaak eeltenek haznaltanak nylwan lattyok Azert zerelmes atyamffyay my ees ymaggywnk iſtent hogy mwtaſſon mynekewnk oly alkolmas helth hol ott a' myt ymaran meg gondoltwnk teetemeennyel el veegezheſſők az ew zent newe dycheeretyre es my byneynknek bochanattyara.

Negyed Capitulum.

*M*Ikoron wr iſtennek malazttyanak Indwlattyabol ew zywőknek ayoytatoſſaga zerent ymachagot tőttenek ottan yo yhlees adateek ewnekyk, es azonnal keleenek ffel az keth Iſthwanok dienſis Burgenſis mynd ketten Cananokok es mondanak Tyztőlendew es zerelmes atyaynk. My yol twggyok Nem mezzee Valencia varaſhoz hol ott zent Ruffinus Calaſtroma vagyon kyben mynekewnk mynd ketten wraſagwnk vagyon Rodanus vyznek hataraan: Dienſis waar megyeben vagyon eegy yeles piſpekſeeg heel kynek Gracianopolitana newe, kyben maſtan lakozyk egy

hwgo newô Iambor eeletew pyſpek Valencia eeǵhaz bely Cananok es eredety zerent wywaar bely ky Iſare folyo vyznek elette vagyon. kyt my‸ nylwan lattwnk es yſmerewnk kyt mondhatwnk zentſſeegeſnek, ygaznak yo eeletewnek es Iſten feelônek. Ha kedeeg tyztaſſaag dycheertetyk emberben ky lehet ewnalanaal tyztab ha ygaz bezeed ky lehet meertekleteſb? ha zent zeretet ky lehet bwzgoſagoſb, ha atyaffywy kegyeſſeegh ky lehet bewſeegeſb, ha alazatoſſaagh ky lehet ayoytatoſb ha alamyſnalkodaſ ky lehet gyorſab ha ymatkozaaſ ky lehet | Ewnalanaal nyomoſb ha kenyhwllataſ ky lehet bewſeegeſb? ha tyredelmeſſeegh awagy iſtennben valo gondolat, ha ygaſſaag bôlccheſſeeg mertekleteſſeeg es mynden eegyeb Idweſſeeges yozagh myndenben ky lehet ew hozyaa haſonlatus? Ez Iambor pyſpeknek azerth vannak ew tartomanyaban nagy pwztaak magaſſ heegyes kyetlenek, kyket ember nem yghen yaar, penitencia tartaſra kedeeg felette alkolmaſok, twggyatok azt zerelmes atyaynk ha ew hozyaa menendewnk, vala myt maſtan kereſewnk ott keewanſagwnk zerent meg talalhattyok, ky a' my hozyaa menetewnkôn twdom ewrẘl es akaratwnkat bel es tellyeſôyty. Annak wtanna kele ffel kôzzôlôk hwgo newô pap Iambor kyt Capplannak hynak vala mert chak ew vala pap kôzôttôk es monda. Byzonyawal hallottam en ees az Iambornak Iamborſagaat hogy zent eeletbely ember leegyen azert hyzem hogy eremeſt hozyaa fogad. En kedeeg yollehet ymaran el mwlattam leegyen ydômet mynt yol lattyatok beteges veen ember leegyek es az penitencianak wta, kyre akartok zandekozny felette nehez leeǵen. De myert en keewanom az erek Idweſſeegôt mynd azon atal nem vonzom meg magamat az penitencianak kemeenſeegetẘl en ees wtannatok meegyek es vala hol leeztôk eeltôk lakoztok, ott akarok lenny es meg halny ty veletôk eegyetembe. Ez bezeedeknek wtanna keleenek ffel az kettey ees Andras es Guarinus mondanak tyztôlendew atyaynk my yollehet annera yraſt nem twdwnk. De maga koronkeed hallottok es hyzyôk mert kegyelmes es enghedelmes az wr iſten ky ew zent yrgalmaſſagabol ſenkyt nem akar el vezny karhozny. de myndeneket Idwezẘlny Azt ees vallyok es hyzyôk hogy az aldot Criſtus Ieſus az byneſekeert yewt ez vylagra kyt meg ees valtot az magas zent kereztffan ew zent vereewel es halalawal kyben my ees vetôttôk mynden byzodalmwnkat || De 578

myert my yraſ zerent bôlchek nem vagywnk akarnook hallany es megh tanwlny mychodaak leegyenek az ygaz penitencia tartaſnak melto gymôlchy. Nekyk felele zent Bruno es monda. zerelmes atyamffyay az penitencia egy nemynemew ffel magaztatot arbozffa kyt anyazent egyhaznak kôzepôtte yltetôt es palantalt az meennyey aldot zanto ember kyral Criſtus Ieſus, kynek eelô gyôkere zywbely tôredelmeſſeeg, agaboga yo mywelkôdetôk, leweley tyzta gyonaaſ, gymôlche kedeeg eeleeg teetel. Azert nemellyek vannak kyk yollehet penitenciat tarthnak de nem melto gymôlchôſt, ky chak bankodyk tôtt byneyrôl. Nemellek bankodnak es chak fel reezent teeznek eeleeget de nem myndeneſtewl foghwa ezek ſem veezyk gymôlcheet Nemeellyek kedeeg vannak kyk anneera bankodnak es annee penitenciat es eeleget teeznek ew bynôkrôl mynt yſmeryk byneket reea ezek ygaz gymôlcheet veezyk. Mert ha tôrteenyk hogy el karhozandyk zent Ianos ewangeliſtanak lataſa zerent az erek keenban es anneera gyettryk eerette iſtennek ygaz yteelety zerent De myert eeggywnk ſem twgya ha zeretettre awagy gylôſeegre leegyen melto. Az wr yteeletynek kedeeg elôſ feyzyye my eeletewnknek gyôkere mellet forogh, yghen feelelmes hogy wgyan ne tôrtenyeek dolgwnk mynt kyt zemeynkkel latank. Myt kellyen azert teennewnk eegyebet zerelmes atyamffyay hanem hogy fwſſwnk ky Babillonnak varaſabol Sodomanak gomorranak vezedelmeebôl proffetanak mondaſa zerent, fwſſwnk el ne wgy mynt Ionas proffeta wr iſtennek zyne elôl de ynkab az wr iſtenhez kenyeregween hogy ew zent yrgalmaſſaganak myatta fordoha el ew nagy haraghyaat my rolwnk es egyetemben ez vylaggal el ne vezyewnk. Ezen bezeedôk halwan mynd heten el ſakadanak ſyrwa es nagy | Eppeſeegôt teenek le hwlwan az fôldre es nagy ſyraſſal ohaytaſſal nagy ffel zowal kenywes zemmel zomorw zywel leelekkel keyaytanak az aldot teremtew wr iſtenre mondwan. Oh erek myndenhato wr iſten, kynek zent yrgalmaſſaga mynden yteeletôt fewlŵl mwl ky nem ewrŵlz a megh holtaknak el vezeeſeen De ynkab penitencia tarſokra ydôt enghecz ky Abrahamot ew fôldeebôl nemzeteebôl es attya hazabol ky parancholaad yewny, ky az te Izrael neepedet egiptomnak fogſſagabol ky hozaad ky ygaz penitencia tartoknak bochanatot ygyeertel, keerewnk teryezd

ky my reeank az te yrgalmaſſagodat es meltoztaſſaal bochatany te angyalodat menyből ky tanohon meg mynket myt keellyen tennewnk es ygazgaſſon el mynket az ygaſſaagnak wtan es az te zent parancholatydnak eſwenyn es az helt kyt mynekewnk valaztottaal, mwtaſſa meg, hol ott teeneked meltan zolgalhaſſwnk ez vylaghy vezedelmeket el tawoztathaſſok es melto penitencianak gyelmecheet teheſſők Otalmaz megh kegyelmes wrwnk my ellenſeegewnknek chalardſagatwl kyk myndeneket ſyethnek el vezteny Es ne yew' be az yteelettre zolgayddal De az te eedes zent Ieſus Criſtus ffyadnak my wrwnknak halalanak eerdemeenek myatta my byneynkből ky tyztoythwan yktaſſ mynket ez yelen valo eelethnek wtanna tehozyaad ky wt, ygaſſaag es erek eelet vagy bodogwl ywthatnwnk azon te zeretew zent Ieſus ffyadnak myatta, mykoron mynt feleltenek volna Amen. mynden nemew yozagokat el adaak arwlaak es zeghenyeknek oztogataak es az yſmerőktẘl bwlchwt veween eegy Idweſſeeges zandekkal akarattal el eredeenek zent hwgo pyſpekhez.

Ewtőd Capitulum. ||

Mykoron azert Gragianopolitanom varaſ felee kőzelghetnee- 579
nek hol ott zent hwgo pyſpek lakozyk vala, azon eeyel almaban eellyen meennyey lataſt lata zenth hwgo pyſpek, lattatyk vala haat oly mynt az wr iſtent nagy ſok zamtalan ſeregh angyalokkal le zallot vona es naǵ hazakat zerezne es lakodalamakat Carthuſya heegyeknek pwztayaban hol ott ſoha ember ſem yart ſem lakozot volna, Mykoron az Iambor pyſpek azon chodalkozneek myt akarna teenny, yme azon kőzbe el tekeente haat maſ felől laata yewny heet zeep aran zynew feenes Cyllagokat mynt ha egymaſban fyzettenek volna az eegőn wtannok heet zamw ffyrffyakat kőwetwetwee ewket, kyket mykoron latot vona azon ees ynkab el ameelkodeek my dolog volna. Reeggel hollal azert ffel kelwen yme azonkőzben bel ywta hozyaa az zent ſeregh yollehet keweſ zammal es le eſeenek labay előt es aldomaſnak wtanna meg yelenteek ewneky nagy alazatoſſaggal akarattyokat, keerween hogy ew nekyk penitencia tartaſra valo alkolmas helt adna es mwtathna, hol wr iſtennek ees tytok helyen zolgalhatnanak Azt halwan es lathwan ez zent Iambor hwgo pyſpek ottan meg ertekőzeek az iſteny lataſrol es mynden

ketſſeegnel kyl neky hyn, kyt meg ees bezeelle ew előttők es nagy eremmel monda. En zerelmes atyamffyay myert byzonnyal twdom hogy az wr iſten veletők vagyon yarattokat nem mondhatom gonoznak, De ynkab yonak es dycheereteſnek. Azert en zerelmes ffyaym twggyatok meg vezedelmes ez vylagh es mynden nyomorwſaggal tellyes, es mykepp zent Ianos ewangeliſta mongya ha ky ewtet zerety nem lehet iſtennek byzon zeretety az ollyan emberben. Azert ha ky az wr iſtennek zent zerelmeehez ragazkodyk el kel hanny ez vylagyakat es ky keel fwthny belőle. Ez my tartomanywnk kedeeg yghőn hydeg ſőld es ſyrtalan mynt yol lattyatok. Vagyon kedegh ez heegyek kőzőt eegy eerőſſ lakhatatlan kyetlen, kyben ſem emberek ſem vadak nem lakhatnak, kynek Cartuſia | Vezeteek newe mynd kőrẘl nagy kew zyklaknak es zakadaſokkal beewes es mynd telben nyarban hydeg howal tellyes. Annak okaert ſoha ott ſemy vetemeen nem lehet embernek eeleteere ky ynkab mondatyk temlecznek es purgatoriomnak honnem mynt ott ember lakhatneek. De nagy keennal mehetnek chak feelyk reea kynek alatta egy kyſded cheergheteg foly el ky magyarwl halaal zyneenek neweztetyk es gyewlekőzyk az magaſſ heegyekről alaa kynek keth feleen oly nagy ket kew magaſ kew kapw vagyon, hogy az felſew reeze az eghet eery ffeel, be menety kedeegh nagy erőſſ nehez es vezedelmes, kyben embery tehetſeeg zerent nem hyzőm hoǵ ſoha ember lakhaſſeek: wr iſtennek kyvaltkeppen valo malazttyanaal kyl Mykoron mynd ezenkeppen az Iambor pyſpek yelenghette volna ew elettők az kemeen helnek my voltaat felele zent Bruno es monda, En tyztőlendew wram es atyam yollehet byzon rettenetes es zernyew leegyen amynt hallyok, De maga my ollyan helt kewanwnk kereſny, Es yollehet my ees gyarlok es erőtelenek leegyen zenwedeeſre, De wr iſtennek yrgalmaſſagaban byzwan, kynek kegyelmes kezey hatalmaſok mykeppen az ew neepeet reeghen az kyetlennek pwztayaban el eeltette: Azon wr iſten maſtan mynd eghy vadakat madarakat mwkanaal kyl el eeltet: Nem de my tebben vagywnk ee azoknal hogy mynekewnk ees eledelt nem adhatna? My ees azert az ew zent yrgalmanak yo voltaban byzwan keerẘnk felette es kerẘnk tyztőlendew atyam ne halogaſſad mezze az my kereeſewnkket es kywanſagwnkat Nekyk felelween

zent hwgo pyſpek monda nylwan meg yſmerween hogy iſtentewl volna az ew valaztaſok es hywatallyok. Az ty kewanſagtokat en zerelmes ffyaym nem' hogy el halaztanaam, De en ees veletők eegyetembe be akarom tellyeſőyteny. Azert keez vagyok az helt en tynektek adnom es ha kynek eegyebnek ottan kőzel byroſaga volna, arrol ees gondot vyſelyők || Es 580
vala mygh eelők mynden zykſeegtőkről gondot vyſelők. Annak felette az ty bekeſeegtőknek es nywgodalmatoknak okaert es mynden bantaſtoknak el tawoztataſaerth az keth nagy kew zykla kőzőt az pwztanak kapwy anegy hazat rakattatok es iſtennek hatalmawal megh tyltom hogy ſenkyazzonyallat az ty hatarotoknak belőle ne meheſſen ſe ffyrffyw ſegywerrel. Towabbaa meg tyltom hogy ſenky az ty hatartoknak belőle halazaſt vadazaſt madaraſt. akar mynemew barom tartaſt ne teheſſen. Azon ymadwan az wr iſtent hogy vala kyk ezeellyen tyltaſſwnknak enghedelmeſők leennek, myndden yoban reezeſek leegyenek kyk kedeeg enghedetlenek, wr iſtennek yteelety zerent meg bynteſſenek. Annak wtanna ffel kelween meg őlelgetee chokolgataa ewket es nagy lelky eremeeben myndenyken ſyraſt teen dycheerween es aldwan az wr iſtent az ew oda yeweeſőkeert Annak wtanna ewket ees meg aldwan monda Erek myndenhato wr iſten, kynek yrgalmaſſaganak ſemy meertőke nynchen ſem ydő fogyattya, ky mykoron kyket akarz hozyaad hyz, es kyket hywandaz megh ees ygazoytod es ffel magaztalod, keerwnk tekeench te kegyelmeſſeegődnek zemeywel ez te zolgaydra, kyket meltoztattaal az te zent zolgalatodra hynya. Es engheggyed ewnekyk az te zent malaztodnak ſeghedelmeet, hogy a my teeneked keellemetes azt teheſſeek, tellyeſőyched be ewket lelky yozagokkal hogy teſthnek ez vylaghnak es erdeghnek ellene alhaſſanak es ew raytok herwadhatatlan dyadalmas Coronaat veheſſenek ,es zaporohad ewket ezer anneera es kyk mynd ew wtannok tamadandok leeznek es holtok wtan myndden byntewl meg zabadoythwan, vyged ewket az meennyey dychőſeeges zentőknek tarſſaſſagokban Wr Ieſus Criſtuſnak myatta Amen.

Hatod Capitulum.

Bodogſſagus zent hwgo pyſpek azert eegyetemben velők ffel kelween meenenek be | Cartuſianak kyetlen pwztayaban, dychőſeeges zent Ianos Baptiſtanak Innepyben, wr ffyw zyle-

tethnek wtanna Ezer nyolchwan neegy eztendőben es egy nagy magaſſ heegy tetőn kezdeenek egy zent egyhazat rakny Azzonywnk zyz maria tyztőſſegeere es kewrwle nem mezze hozyaa apro Cellachkakat ennen magoknak. Mykoron kedeeg mezzewnnen kellene vyzet hoznya zent Bruno ymachagot teen wr iſtennek hogy ky reeghen az izrael ffyaynak az kemeen kew zyklabol vyzet adot volna nythnaa meg ewnekyk ees az erőſſ kew zyklaat es lenne keweſeb mwkayok vyz hozaſra. yme az zent ymachagnak wtanna meg vayaa egy keweſſee az kemeen kőwet es azonnal ffel fakada az vyz kyt newezeenek Bruno kwtanak mynd ez. may napyglan, Es ott kylen kylen lakoznanak vala az reeghy Egiptom bely- remete atyak moggyara vezteg-ſeegőt tarthwan zent yraſban ymachagban beytőleeſben vygyazaſban es eegyhazy kenyweknek yraſaban foglalwan ennen magokat. Es az napſagtwl foghwa newezteteenek Cartwſia bely nema baratoknak. Es zent hwgo pyſpek mykoron ott velők volna egybe győytee az zenth Conuentot es myſeet mondwan keree ewket hogy zent Brunot valaztanaak ſeyedelme kőztők kyhőz halgatnanak es fogadnanak enghedelmeſſeegőt ewneky mynt priornak ky lenne mynd teſtőknek mynd lelkőknek gond vyſelő paztora, Es mynd azonkeppen teenek. Annak wtanna hogy myndenben meg gyalazhatnaak ez vylagot alaa valo feyeer poztoban rywyd rwhakat zabadanak magoknak, ky nem hogy tyztőſſeegre de ynkab teſteknek be ſődőzeeſőkre alkolmas volna es azonkeppen zent hwgo pyſpek be zentőlee ewket az zent regulaſnak es penitentia tartaſnak zerzetſſeegeben honnan hyrt newet ees erdemleenek hogy az zent zeerzetnek erőſſegee-
581 ből || Hywataſſanak penitencia tarto remete fratereknek mynd ez may napyglan, zent hwgo pyſpek kedeeg myg eele teſty zykſeegőkről gond vyſele ez vylagon valo yozagabol es veegre azon zeerzetnek rwhayaban őtőzween az zent atyakkal lakozyk vala iſtent zolgalwan es penitenciat tarthwan kőztők mwleek ees kywe ez vylagbol nagy zentſſeeges eeletben, kynek zent ynnepeet ylly anya zent egyhaaz zent Amboruſ doctor napnak előtte neegyed nappal. O azert zerelmes atyamffyay kyk ez yraſt olwaſſatok emlekőzzetők megh az nagy zent Cartuſiay zeerzetnek meltoſagarol, yme mynemew zentſſeegkeppen tamada, meely nagy iſtenes es bodog neepek leenek fondatory Ez heet

zent atyaak kywalt keppen kereſteteenek es valaztatanak ky Adamnak nemzete kôzzôl ez vylagnak otalmara es az ygaz penitencia tartaſnak meg mwtataſara Ez zent ffyrffyak leenek kyk zent leeleknek heet zent ayandekywal bel telween allanak az ſereg orrozattra az pokolbely ellenſeeghnek ellene. Ezek leenek kyk az hatalmas teremtew wr iſtennek nagy haragyaat mynd ez may napyglan el terôyteek ez vylagrol. O azert myndden egyhazbely zerzetôk kôzôt meltob nagyob es felette aldot Cartuſya. Byzonyawal melto vagy hogy mynden zerzeteknek eedes annyanak hywataſſaal, mert ſohol annee yozaag iſteny malazt, meennyey yelenet lelky eedeſſeegh mynt te benned nem leelettetyk, meltan azerth dragalatoſbnak es zentſeegeſbnek yteeltetôl myndden eegyeb zerzetekneel mynd tamadaſſal mynd valaztaſſal, eelettel hellyel es zentſeeghnek meltoſagawal. My leegyen kedeeg magyarazattya az Cartuſya newezethnek zent Ieron. doctornak magyarazattya mondatyk tekeelleſſeegre valo hywatal. A Cartus q. eſt perfecta vocacio et ya dominus quaſi adomino perfecta vocacio Annak okaert myndennel tekeelleteſb zerzethnek lattatyk lenny kyt az wr iſten tekeelleteſſeggel meg ayandekozot Azert wr itſen ellen chachog vala ky Cartuſya zeerzet ellen zool. | Bodogſſagus zent Bruno Confeſſor azert lakozeek Cartuſyanak pwztayaban az ew zent ffyaywal es baratywal hat eztendeegh mert azon ydôben ky mvlwan heeted zent gergel papa ky wtan leen Harmad Victor papa, azees ky mwlwan zalla be maſod Orban papa kynek ydeyben tamada nagy haborwſag anya zent egyhazban az erethnekektẘl myeert kedeeg ez Iambor wr papa yo yſmerôye vala zent Bruno atyanknak, hallaa meg ew zentſſeeges eeleteet es gondolaa hogy zent es bôlch embernek tanachawal haznalhatna zent enghedelmeſſeeg alat kezôrôytee be yewny hozyaa romaban. Mykoron azt hallottaak volna mynd ennen maga mynd az teb fraterek nagyon meg keſerôdeenek raytta hogy azonkeppen es ollyan hamar el kellene valnyok egy maſtwl. De veegre nem teheteenek ellene, hanem az zent enghedelmeſſeegnek eeleget kelleteek teenny Es zent Bruno tewee helyette priorraa zent Laudinuſt, ky ees nag̋ nagy zent eeletew es bôlch ember vala es nagy ſyrwan el valanak egy maſtwl. Es mykoron be ment volna Orban papahoz mondhatatlan nagy ewremmel fogadaa ewtet es nagy zeretetyben

leen es mynden dolgaban, Conciliom teeteleeben nagy ſegheedſeegh vala zent Bruno wr papanak es myndeneknek felette yeles tanachoſa vala. Wr papa es lathwan mynden hywſeegeet es melto voltaat adaa neky kalabria bely erſekſſeegôt myndden tyztywel. De Bodogſſagus zent Bruno meg gondolwan az wdwarlaſnak vezedelmes vyzzavonyaſaat Es az yo zandekot kyt wr iſtennek ffeel fogadot vala az kyetlenben. Nagy alazatoſſaggal maſnak engedee, Es ennen maga ennehaú tanoythwanyokkal meene be kalabryanak kemeen pwztayaban eſmeg penitencia tartany azon kemeenſeeggel es regulaſſaggal mynt Cartuſiaban elezteeb el kezdôtte vala es lakozeek ew attyaffyaywal egy pwzta egyhazban ky vala zentôltethween zent Iſthwan prothormartyr neweere: Es kewrẘle apro kwtyakat alkotanak mert
582 Cellakra valo || Anneera nem vala. Tôrteneek kedeeg iſtennek akarattya zerent hogy Rogerius newô Iſpan meene ky vadazny az pwztaban nagy ſereggel es talalaak az ſeerew kôzôt zent Brunot kyſded Conuenteewel. Az beſttyeknek wgataſokra: Es lataa az Iambor Iſpan baat az zent atyaak neky el fezewlt az azyw felden, Neky terdôn aal Neky lee borwlt arczwl wgy ymatkoznak, wr iſtent dycheerween, kyknek meg yſmerween akarattyokat felette nagy eremben leen hogy ollyan zentſſeeges vadakat talalt volna byzwan bennek hogy wr iſten az ew tartomanyaat es fôldeet ew zent ymachagoknak myatta mynden vezedelemtwl meg otalmaznaa: Annak okaert hogy el zaporodhatnanak keth zent egyhazat ada nekyk azon pwztaban es myg eele gyakortaa meg latogattya vala ewket, mynden zykſeegôket meg zolgaltathwan. Zent Brunot kedeeg mynt attyaat wgy tarttya vala es mynden dolgayban tanacchan yaar vala. Dychôſeeges zent Bruno atyank mygh ott azon Kalạbrianak pwztayaban lakozeek ew ffyaywal nagy zentſſeeges eeletben. Mykoron kedeegh wr iſtennek meg eelegôdôt volna az ew zerelmes Confeſſoranak ez vylaghy eeleten. Halalara ywta. Es meg twdaa zent angyalnak myatta hogy bel tôlt az hora es az ew meennyey zent attyahoz kellene meenny hozyaa hywataa az ew zerelmes atyaffyayt es meg yelentee ewnekyk wr iſtennek akarattyat ynthween ewket hogy zent zeretetben es alazatoſſagban lakoznanak es az zent regulaſſagban holtyg meg maradananak. Annak wtanna az kerezttyen zent hytôt elôwe hozwan, nagy zeep predicaciot teen ewnekyk

zent haromſagrol, mynt ollyan nagy bőlch doctor, towabbaa vallaſt teen ew előttők anya zent egyhazban valo heet zentſſeegőkről yeleſſen az eelő oltary zentſſeeghnek byzon voltarol: kyknek lelkeet teſteet es tellyes Idweſſeegeet ayanlaa Es azonkeppen Vaſarnapra ywthwan ew aldot leelkeet wr iſtennek adaa zent Myhal hawanak hatod napyan, azon ydőben mykoron wr ffyw zyletetnek wtanna yrnanak ezer zaaz eegy eztendőben Es azon azzonywnk egyhazaban kynek koporſſoyara eellyen emlekőzetőt yranak: |

Heted Capitulum.

Primus in hac heremo criſti fundator ouilis
Promerui fieri qui tegor hoc lapide
Bruno michi nomen genitrix alemania meque
Tranſtulit ad Calabros grata quies heremi
Doctor eram pco xpe tuus vir notus in orbe
Deſuper illud erat: gracia non meritus
Carnis vincla dies octobris ſexta reſoluit
Spiritui requiem: qui legis iſta pete.

Mykoron kedeeg bel tellyeſőttenek volna ky mwlaſa wtan neegy zaaz harmyncz eztendők, yrwan ezer ewt zaaz tyzen neegy eztendőben, tyzed leo papa mynden eegyeb byzonſaghnal kyl meg gondolwan Bodogſſagus zent Bruno Confeſſornak nağ ſok yo teetemenyeet es Cartuſyay zent zeerzethnek meltoſagus voltaat es hogy mynd annee ſok ydőtwl foghwa azon eeppen teſteeben nywgodneek az meennyey dychőſeegnel kyl kyben ewtet az wr iſten eegyeb zent Confeſſorok kőzőt ffel magaztatta főldőn anyazent egyhazban ees ffel akaraa magaztathny mynt ollyan yeles patriarchaat es patronoſth, hogy mynden egyhazban es Capolnakban az ew zent halala napyaat nagy meltoſſaggal ylleneek zent Confeſſornak zoloſmayawal eſtyt kedeeg beytel es hogy mynd az egheez zerzetben mynden veternyenek vechernyenek zoloſmayaban emlekőzetőt tenneenek rola zent Bruno Confeſſor newezety alat hogy ew zentſſeege es lenne otalmwnk wr iſten zent zyneenek előtte mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn mynd az egheez zent zeerzetnek aldot ffyaywal. O azert zerelmes atyamffyay ha ky kőzzőletők annak elette nem twtta my leegyen az aldot Cartuſyay zerzet es mynemew regulaſſag-

ban eellyenek az penitencia tarto nema remeteek, ez keweſ yraſnak magyarazattyabol vala my keweſet meg twdhat benne, yollehet nagyob reze eett meg ne leeǵen yrwan. Senky azert ne mongya hogy byzon zeerzet nem volna ha nem akar veeteny bezeedeben, De ha nagyobnak vallʼa eegyebekneel ygazban mongya kyben dycheerteſſeek atya ffyw zent leelek mynd erekkee Amen. ‖*)

---

587 Imaran lezen emlekőzeth zent Lucach Ewangeliſtarol.

Criſtus Ieſuſban eedes attyamffyay. Ez may napon anya zent egyhaaz eleenkbe hozya dychőſeeges zent Lucach ewangeliſtanak emlekőzetyt es ynnepeet mynt az kelő es ffel tamado feenes napot, mert ew leen ky eredet zerent wr Ieſuſnak malazttyabol mynd ez zeeles vylagot meg vylagoſoytaa ſondamentomzerent kyt ha ky akar olwaſny zent ewangeliomy yraſanak eleyn megh yſmerhet. Annak okaert yol es meltan teezyők, ha az ew emlekőzetynek ynnepeet nagy tyztőſſeeggel yllyők es tyztőllyők az ew nagy meltoſagus voltaat Ez may zent Innepnek epiſtolayaat ha ky akarya meg vagyon yrwan zent Ianos ewangeliſta napyan karachomba. Ez may zent Ewangeliomot kedeegh laſſok megh kyt megh yrth zent Ianus kenyweenek tyzen ewtőd rezeeben meely zent ewangeliom zarmazeek ky az eedes wrwnk Ieſuſnak twlaydon zayabol es leen eredety az ydőben mykoron volna tellyeſſeeggel harmyncz harom eztendős: es veetetyk az eedes tyzes iſteny predicaciobol kywe kyt teen az veegh vachoran ew zent apoſtolynak elette, ymaran zent halalara keezewlween kynek bewtẘ zerent valo magyarſaga ezenkeppen vagyon.

Ewangeliom.

AZ ydőben monda ieſus ew tanoythwanynak Ezt parancholom tynektek, hogy zereſſeetők egymaſt. ha gylől ee tyteket ez vylag azt gondollyatok mert enghemet tynalatoknaal eleeb

---

*) Itt két levél ki van szakítva.

gylôlt. Ha azert ez vylaag kôzzôl volnatok ez vylaag az eweyet zerethnee. De myeert ez vylagbol | Nem vattok, myeert en ky valaztottalak tyteket ez vylagbol. Az okaert ymaran gylôl tyteket ez vylaagh. Emlekôzyetôk meg az en bezeedemrôl kyt en tynektek mondottam Mert nem nagyob az zolga ew wranaal. Ha enghemet haborgattak tyteket ees haborgatnak ha az en bezeedemet tartangyatok ty, a'ttyetôket ees meg tarttyaak. De mynd ezeket teezyk ty nektôk az en newemeert, mert nem twggyaak azt ky enghemet bochatot. Ha en el nem yewttem volna es ewnekyk nylwan nem zoltam volna bynôk benne nem volna. Maſtan kedeeg ſemy menteeſt nem vehetnek az ew bynekrôl. Vala ky enghem gylôl az az en atyamat ees gylôly. Ha eellyen dolgokat nem tettem volna ew kôztôk. kyket eegyeb nem tett ſemy bynek nem volna. Maſtan kedeegh lattak es gylôltek ees mynd enghem mynd en atyamat. De hogy az proffeta mondaſa be tellyeſôggyeek ky az ẹw tôrweenyekben vagyon yrwan mert gylôltenek enghemet okanaal kyl.

Dychôſeeges zenth Lucach ewangeliſta tamada Syrya orzagbol Anthyochianak varaſabol. Es ez vylaghy eelete zerent nagy bôlch orwos meſter vala. De annak halwan az aldot meennyey orwos ky mynd teſtôket lelkôket mynden betegſſeegbôl faydalombol meg vygazthat, hozyaa yewe es mynt doctorok zolnak rola valaztateek az heethwen ket tanoythwanyok kôzzee es yewendôre lathwan az ew nagy zenthſeeges eeleteenek meltoſagaat nagyob tyztôſſeegre veeteteek, thwdnya yllyk apoſtoli kôwetkôzeeſre es zent palnak tarſſwl adateek az zent hytnek predicallaſaara, kyben oly bewſeeges malaztot eerdemle wr iſtentewl hogy ayanlattatneek az iſten zylew zyz anya marianak notarioſſagra || Kytẘl nylwabban halwan es meg tanwlwan Criſtus 588
Ieſuſnak mynden zentſſeeges eeleteenek folyaſaat. Es azonkeppen hyw kerezttyeneknek lelkôt Idweſſeegere votakeppen meg yraa kyt zent peter es zent paal lathwan meltonak es yonak vallaak az okaert ymaran zamlaltateek az neegy yeles ewangeliſtaknak zamok kôzzee, mynt yol lattyok kynek meltoſagus emlekôzetyre harom reze leezen bezeedewnknek. Elſew bodogſſagus zent Lucach ewangeliſtanak dychôſeeges ffel magaztataſanak nylwan valo latattyarol, kynek byzonſagara doctoroknak mondaſok zerent tyz reend bely tyztôletôs meltoſſagokat talalwnk kykkel

ewtet az aldot kegyelmes wr iſten eegyeb zentôk kôzôt chodalatuſſaa tewee.

Elſew az ew neweenek melto valaztaſa, mert az lucach magyaraztatyk ffel tamadonak, ky megh byzonywltatyk ennen mywelkôdetyben, mert mykoron felette ez vylaghnak atta volna ennen magaat ez vylaghy bôlcheſeegben ezeſſeegben tyztôſſeegben el merẘlween tawol vala az erek Idweſſeeghnek wtatwl. De mykoron az ygaz ygaſſaghnak wtaat meg talalta volna wr Ieſuſt Criſtuſt ottan ffel tamaztaa ennen magaat ez vylaghnak vezedelmes veremeebôl, Criſtuſhoz folyameek. yme zerelmes atyamffyay ez elſew meltoſſaga meely Idweſſeeges pelda mynekewnk, ha ez vylaggal nem akarwnk el vezny es karhozny, myt keellyen tennônk.

Maſod meltoſaga ky tamad az ew newezetynek magyarazattyabol mondatyk ffel emelkôdew, ky meg byzonywltatyk mert ez vylaghyaknak zerelmeet el hagywan az iſteny es meennyey zeretettre emelkôdeek ky erekkẘl erekkee meg maradando kywel eelnek es gyenyerkôdnek az zentôk zent angyalok iſtennek zent orzagaban. yme eett ees meely nemes tanwſaag adatyk ez vylaghy halando embereknek, kyk torkyg el merẘltenek ez el mwlando atkozot vylaghy zeretetben.

Harmad meltoſaga, ky ertetyk az ew zent newezetynek magyarazattyabol, mondatyk byzonſaggal vylagoſoytoo, ky megh byzonwltatyk Idwezôytenknek zawabol. | Zent Mathe ewangeliſta yrtta megh kenyweenek ewtôd rezeeben Vos eſtis lux mundi. Ty wattok ez vylaghnak vylagoſſaga, Mert mykeppen az feenes nap ffel kelween az eeyely ſeteetſſeegôt el yzy es meg vylagoſoyttya teſt zerent ez vylagot Azonkeppen Iſteny zent malaztal meg vylagoſwlt zentôk lelek zerent zent predicallaſſal, yo eeletôkkel, peldayokkal meg vylagoſoyttyak ez vylagon valo bynes neepeknek zywôket lelkôket. O zerelmes atyamffyay veegyeetôk eztekben honnan vagyon ez vylagon fondamentoma, zaporodaſa zyleteeſe es myndden allapattya vytezkôdew anya zentegyhaznak. Es my leegyen allattya zerent? Nem de az yo malaztus neepeknek gyẘlekôzety ee. Nem de a my reeghy ôſeynk, atyaynk anyaynk, atyankffyay, kyk mynd iſtennek malazttyaban kywe mwltanak my ees wtannok menendôk vagywnk, ha erdemes eeletben meg maradwnk, es az erek eelettre eegyetembe zylettetẘnk az zent ffeel

tamadaſnak myatta, kyknek erőſſeegeet maſtan vallyok lenny az zent yraſban, kyben eegyk yro notarius leen dychőſeeges zent lucach ewangeliſta.

Neegyed meltoſaga kywel wr iſten ffel magaztataa mondatyk reeghy peldazatnak byzonſaga. Ezek 1, myert ôkôr zemeelben yryaak, kynek ſok oka vagyon doctoroknak magyarazattyok zerent De az teebbyt el mwlathwan zent gerger doctornak mondaſa zerent eegy yeles oka leen myeert zent leelek azt tewee, mert abban yegzee iſten ffyanak wrwnk Ieſuſnak embery halando zemelyeet twlaydonſaag zerent myert mykeppen az ooh tôrwenben, mynden nagy es yeles iſteny, aldozatot akartak tenny haat ôkôrrel aldoztanak. Azonkeppen wr ieſus mykoron az nagy yeles es veeghetetlen meltoſagus aldozatatot akaraa tenny, nagyobbat nem leele kyt aldozneek az ew meennyey zent attyanak ew halando zent emberſegeenel. Hogy kedeeg zent lucachnak twlaydonaytatyk: oka ez mert az teeb ewangeliſtaak kôzôt yeleſben yra Criſtuſnak || Papſagarol kyral- 589
ſſagarol zyleteſeerôl es halando aldozattyarol ꝛc.

Ewtôd meltoſaga mert valaztateek az zent ewangeliomnak yraſara, nagy meltoſaag leen ewneky wr iſtentewl.

Hatod meltoſaga mert az ew zent yraſbely kenyweyt kyket yrth kywalt keppen elôwe vette anyazent egyhaaz, mynt az apoſtolok yaraſaarol valo kenyweth Az zent ewangeliomot es zent paal epiſtolayt kyket zent paal yrt ew halalanak wtanna zent lucach mynd ghôrôg nyelwre fordoytotta ees eelnek vele.

Heted meltoſſaga, mert kywaltkeppen leen kôzônſeeges Notarius thwdnya yllyk Criſtus Ieſuſnak Azzonywnk marianak es az zent apoſtoloknak, kyknek eeletôket mondaſokat teetemeenyeket nagy zeepen es ygazan megh yrtta.

Nyolczad meltoſſaga mert bodogſſagus zent lucach yo orwos meſter lett leeǵen. De maga yo keep yro vala, kynek byzonſaga, mert ſenky oly byzon es ygaz zemeel zerent meg nem yrhatta wrwnk Ieſuſnak es azzonywnk marianak kepeet, ha ky romaban volt meg latthatta. Maſyk Conſtantinapolban volt vala hol vagyon maſtan.

Kylenczed meltoſſaga mert mynd halalyg zeplôtelen zyz eeletben marada meg. Annak okaert azzonywnk maria wgy zerette mynt twlaydon ffyaat.

Tyzed mert mykoron tellyes volna myndden zentſſeeges

yozagokkal es iſteny malazttal martyromſaghnaal kyl vewee ky ez vylagbol bekeſeeges eeletben es nagy yo veenſegheeben mykoron nyolczwan .neegy eztendős es temetteek el Bytinyaban nagy ſok choda teetelekkel.

Maſod lelky tanwſagwnk leezen bezeedẘnknek maſod rezeeben mynemew yozagoknak koronayawal magaztataa ffel wr iſten ez zent lucachot meennyeknek orzagaban. Doctoroknak mondaſok zerent ymez neegy yeles meltoſſagus Coronaat talallyok, elſſew zeplőtelen eelethnek Coronaya, mert wgy olwaſtatyk ew rola hogy ſoha haluſkeppen nem veetkőzőt leegyen, | Es az wr iſtent ſemy neheſſeeggel meg nem bantotta leegyen kyről zent Ieronimus doctor emlekőzween wgy mond Criſtuſnak byzon zolgaya volt mynden veethkőzethnel kyl Maſod koronawal feenlyk wr iſtennek orzagaban lelky teſty artatlan zyzeſſeeghnek koronayawal mynt meg hallook ennek előtte. Harmad Doctorſſaghnak es predicatorſaghnak koronayawal. Neegyed Criſtus Ieſuſnak es az zent kerezthnek kőwethſegheenek dragalatus Coronaya, kyről wgy yr bőlch Ecc. xxiii. O meel naǵ dychőſeegh az erek bodogſſagban ky ez feldőn az wr iſtennek laba nyomaat kőwety: kyről zent Ianus ees megh emlekőzyk eeggyk leweleeben myndden kereztyen embernek wgy keel yarny mynt ew yara az az wgy keel eelny yol ygazan yozagus keppen mynt az eedes Criſtus Ieſus wrwnk Bodogſſagus zent lucach azt tewee wgy eele es erdemeet vewee, kynek zenthſeeges eelete eerdeme es meltoſſaga leegyen my otalmwnk mynd eeletewnkbe mynd halalwnknak ydeyn.

Harmad rezeeben bezeedewnknek emlekőzyewnk az ew hamar valo ſeghedelmeſ voltarol. Wgy olwaſtatyk rola: mykoron eegy ydőben Anthyochianak varaſaat meg zallottaak volna az gonoz tőrőkők es annera meg zorwltanak volna az varaſban hogy ſem eenyők ſem ynnyok nem volna Tereenek penitenciara kezdeenek kenyergheny az wr iſtennek hogy zabadoytanaa megh ewket, yme yeleneek meg zent lucach eegy Iambornak ky az zent egyhazban vygaz vala ymatkozwan nagy zeep feenes rwhaban es paranchola neky hogy gyeytenee egyben az kerezttyeneket es menneenek ky az tőrőkők ellen. De mykoron retteghneenek az zegheen kereztyenek, monda zent Lucach: Semyt ne feellyetek yewetők wtannam es meg byzakotathwan

ewket ky meneenek es ſok zamtalan poganokat el vereek nagy gyôzôdelmet adwan ewnekyk wr iſten zent lucachnak ſeghedelme myat, kyt azonkeppen engheggyen mynekewnk ees atya ffyw zent leelek zent haromſaag Amen. ||

Tyzen egy ezer zyzeknek meltoſſagus Innepekrôl. 590

Myert zerelmes atyamffyay ez may napon kerezttyen anya zent egyhaz emlekôzyk es ylly az zent zyzeknek halalok napyaat mykeppen az aldot Idwôzôytew ieſuſth vallaak es dycheerween ffel magaztataak ew zent martyromſaag zenwedeeſôkkel kyeert ewk ees erdemleenek ffel magaztathny mynd az erek dychôſeegben mynd vytezkôdew anya zent egyhazban. De mynek elette megh magyaraznook ez zent zyzeknek dychôſeeges eeletôket es zenwedeeſôket laſſok megh tanwſaghnak okaert mynemew rend bely zyzek dycheeretôſôk wr iſtennek ellette. Elſſew oka lehet mert ſok fele zyzek leelettethnek ez vylagon kyrôl emlekôzyk zent Mathe ewangeliſta pelda bezeed zerent kenyweenek hwzon ewtôd reezeben mondwan Haſonlatus meennyeknek orzaga tyz zyzekhez kyk kôzzôl ewte bôlch ewte kedeeg bolond, kyknek ertelme alat magyaraztatyk myndden embernek ewt erzekônſeege kyt ha tyztan es zeplôtelen vyſelend byzon zyznek veetetyk, es az erek Idweſſeegre meltonak yteeltetyk, ha kedeeg nem, erek karhozattra. Maſod oka mert zent paal ees yrwan az zyzekrôl wgy mond 1 Corin VII es olwaſtatyk ez may zent Innepnek epiſtolayaban. Az zyzekrôl wrnak parancholattya nalam nynchen. De maga tanachot adhatok rola myndden hywſeeggel, mert felette erdemes ha ky azonkeppen meg marad, m̃eely bezeedôkbôl keth dolgot erthetewnk eeggyet azt hoǵ termeezethnek zykſeeges es nehez voltaerth wr iſtennek parancholattyaat raytta nem talallyok ſem ellene mondaſaat Maſodot hogy ha ky tartany akarya felette keellemetes es erdemes az nagy keſalkodaſnak okaert kynek byzonſagawal tellyes anya zent egyhaaz, ez may nap es az zent

yraaſ. Annak okaert zent vyncze doctornak mondaſa zerent neegy rend bely zyzeket talalwnk lenny ez vylaghy eeletben. Elſſew rendben vannak | Oly zyzek kyk ſem zywőkben ſem teſtőkben tyztaſſagot nem tarthnak hanem nevezettel es kyẘl valo rwhazattal, kykről wgy mond Idwezőytenk Math xxııı yay tynektők keepwtalok kyk kyẘl ollyanok vattok mynt az megh feyeerőytőt koporſook belől kedeeg tellyeſők az hallottaknak bynes dohos tetemeywel. Annak okaert az zyzeſſeegh haſonlatus az tyzta ſelem fonalhoz ky mykoron az ſaros vyzben eſendyk ſoha annak wtanna zyne megh nem yew. Azonkeppen ha ky zyzeſſeegeet el eytendy ſoha erekkee meg leely, kyről zent Ieron. doctor wgy mond: Byzonnyal mondhatom hogy az wr iſten myndent ffel tamazthat de az zyzet ew eſetynek wtanna ſoha nem. Maſod rendbelyek vannak kyk chak teſt zerent tarttyaak de nem zyẘ zerent valo akarattal. Ezek az bolond zyzek, mert zent Iero. doctornak mondaſa zerent ſemy erdemeet nem vallyaak Wgy mond rola zent hwgo. Az wr iſten ky myndden tyztaſſaghnak zeretőye ſoha bynnel megh főrtőztetőt zywbe nem lakozyk. De wgy mondnak rola doctorok: Aran zayw zent Ianus, zent Tamaas Gwilhelmus, ha mykoron ember zandeka es akarattya zerent awagy zywe bely gyenyerẘſeege zerent el veztendy zyzeſſegheenek tyztaſagaat, kyben ha meg maradand el vezty az Coronaat. De ha penitenciat tart rola meg eppewlhet chak hogy teſt zerent el ne vezeſſe. Azeert naǵ okkal feelelemmel keel otalmazny mynd leelkeeben teſteeben ha ky yol akarya. Harmad rendbelyek vannak kyk termezet zerent zyzeſſeegőt vyſelnek Nem akarattyok zerent. Ezekről wgy mond zent Agoſton doctor Sem dycheeryek ſem zydalmazyok az zyzekbe az termeezetnek yozagaat, mert ſemy eerdemeet nem vezyk, hanem ha ky iſtenhőz valo zeretetből fogadaſzerent tarttya az ollyannak zerzetteek az Coronaat, hol ott zabad akarattal vyaſkodyk az termeezethnek ellene. Neegyed rendbelyek vannak kyk zywőkben tarthnak zyzeſſeegőt es nem teſtőkben, kyről wgy mond zent Iero. doctor. Az belől valo tyztaſſaag leelky nemes yozaagh, kyt ſemy ellenzew keſeertettel megh nem banthatnak. Ha batór
591 teſtzerent || Erőth teegyenek ees ew raytta. Mynt olwaſtatyk zyz zent Lucya azzonrol ky wgy monda paſcaſius feyedelemnek. Ha en rayttam zeplőt teetetz en akaratomnak ellene az en tyż-

taſſagomnak erdemeketto̊ztetyk Coronazattra. Azert mongya zent Amborus doctor Soha az teſt meg nem fo̊rto̊ztetyk az akarathnak enghedelmeenel kyl. Azert az oly zyzȩknek ket Coronayok leezen eegy zyzeſſegheert, maſ bozzwſag keeppen zenwedew martyromſageert Ewto̊d reendbelyek vannak kyk mynd elmeeyekben mynd teſto̊kben malaztus tyztaſſagot erdemlyk tartany kyro̊l wgy mond aranzayw zent Ianos. O zerelmes atyamffyay ez az nagy meennyey feenlo̊ dycho̊ſeegh, mykoron ky zentſſeeghnek meltoſagaert zent akarattal yo ygyeko̊zettel el veegezo̊t keppen teſtben leelekben zeplo̊telen eeleto̊t fogad es vyſel Ez az angyaly eelet halandoſagban kynek fo̊ldo̊n tarſſa nynchen, ky ellen mynewel nagyob bay wywaſ ero̊ſſeb vyaſkodas tamadaas annewal erdemeſb, dycho̊ſeego̊ſb, meltoſagoſb es mennyen fo̊ldo̊n chodalatoſb es hatalmaſb, kyeert ez may nemes zent zyzek halalt zenwedeenek. Azert zerelmes atyamffyay mynd ez zent yraſbely tanwſagbol mynd ez zent zyzeknek peldayokbol veegyeto̊k ero̊ſſeego̊t, mynemew rendbely zyzeſſeegben, mynemew regulazerent meg maraggyok eellyeto̊k es vyaſkoggyatok, ymaran laſſatok megh mykeppen az zenth zyzek martyromſagot zenwedeenek.

Legenda feſti.

Britania orzagban vala eegy kyral kynek Nochus vala newe, kynek vala eegy zeep leanya, kynek wrſula vala newe ky nagy zeepſeegghel bo̊lcheſeeggel es Iamborſaggal feenlyk vala mynt yo kerezttyen es zeplo̊telen zyz mynddennek felette kedeeg Criſtus Ieſuſnak zerelmes zolgalo leanya twdnya yllyk mynt ky ymaran myndden ayo'taſſaggal wr iſtennek ayanlotta vala ew zeplo̊telenſegheenek yegyzeſeet. Mykoron azert myndenẘt hyre volna az | Ew Iambor eeleteenek Hallaa megh az angliay pogan kyral ky nagy hatalmas vala es gondolaa hogy vennee az ew ffyanak hazaſſagwl. Es mykoron ko̊weto̊ket kyldo̊t volna az zent zyznek attyahoz elezo̊r ſok ygyeereto̊ket ayandekokat mynd az zyznek mynd ew attyanak ha enghedelmeſo̊k lenneenek ha kedeeg nem nagy fenyo̊gheteeſt yzenween. Azt halwaan zent Vrſula azzonnak attya, meg rettene raytta twdwan az ew hatalmat es kegyetlenſegeet es nem twd vala myt tenny, eegy okaert mert myeert ewk yo kereztyenek volnanak

nem eremeſt adhatnaa leanyaat az hytetlen pogannak. Maſ okaert mert twggya vala az ew zerelmes leanyanak zent zyzeſſeegben valo meg maradaſaat es lehetetlennek yſmery vala ew zent fogadaſaat meg feyteny, zyz zent vrſula azzon ymachagaban feleletőt veen wr iſtentewl myt kellene tennyők annak okaert nagy byzwan monda az ew attyanak hogy ſemyt ne feelne, yzennee meg akarattyaat az kyralnak eel ok es zőrzees alat hogy az kyral ffyw ew attyawal tyz zeepſeegew zyzeket kyldeneenek neky nyayaſſagara es myndenyk mellee ezer ezer zyzeket győyteneenek. Annak wtanna zőrőzneenek hayokat az tenghőrre hogy harom eztendeegh az zyzekkel az tengheren yarwan tyztőlhetnee es zentőlhetnee meg az ew zyzeſſeegeet Es hogy az harom eztendő alat az kyralnak ffya meg kereztőlkődneek es az zent hytőt meg tanwlnaa Ez eellyen nagy bőlch mennyey tanachot az okaert zőrzee zyz zent Vrſola azzon hogy awagy ez eellyen dolognak neheſſegheert az kyral meg zenneek ew tewle awagy az zyzeket mynd Criſtuſnak zentőlnee zent martyromſaghnak myatta Azt halwan mynd az attya mynd az pogan kyralnak ffya nagy erembe leenek raytta es ſemynek aloytaak az dolognak neheſſeegeet, De mynt hamarab kylemb kylemb orzagokban tartomanyokban es varaſokban el kyldőz-
592 ween hozyaa || Gyeyteek attya hazahoz mynd ſok zamtalan zyzeket, kyben yollehet ember vala zam tarto, De maga wr iſtennek zent leelke vala zőrzew meſtere mert vala ky hallya vala ez bodog ſereghnek eegyebet nem tehet vala benne hanem ottan yndwlny keel vala. Annak okaert Syciliay kyralne azzon Gerwſina neegy zyz leanywal hozyayok meene kyſded ffyanak hagywan az orzagot, mynden felől azert halwan wr iſtennek malazttyaat, ſyethnek vala eeggyeſewlny az zent ſereghőz parazth wrak eegyhazy neepek. Es akky kereztyen nem volt volna, azonnal keez vala meg kereztőlkődny. Mykoron azert mynd eegybe gyẘltenek volna keleenek az tenghőrre es eredeenek Romaban Hogy kedeeg Nagy Colonnyaban ywtottanak volna, Neeky yeleneek iſtennek angyala zyz zent Wrſola azzonnak es meg yelentee ewneky hogy mykoron tellyes zammal megh terween eſmegh oda ywtnanak martyromſaghnak Coronayaat veyendők volnanak Mykoron azert az zent angyalnak ygazgataſa myat bel ywtottanak volna Romaban. Zent Ciriacus papa nagy eremmel es tyz-

tôſſeeggel fogadaa ewket, mert mykoron ew ees Britania orzagbol valo volna, ſok nemzety rokonſaghy valanak az zyzek kôzôt. Es azon eeyel almaban meg yelentee az Iambor papanak hogy ewneky ees velôk kellene martyromſagot zenwedny es ottan az Gardinaloknak megh hagyaa az papay tyztôt azon valo haraghyokban ew ees ky vakaraak neweek az eelô kenybôl, kyben az papakat zoktaak yrnya myert tyzteet el hagywan az bolond azzonyallatok wtan eredôt volna. Mykoron mynd az ollyan dolgot lathwan az romay feyedelmek, myert meeg poganſagban eelnek vala ffeel yndwlanak ellenek, mert azt gondolaak ha azon zabadſagban ewket el haggyaak az kerezttyen hyt ew myattok felette el terewl. El yzeneenek Iwlianus rokonſagoknak ky akkoron az zyttyay magyaroknak feyedelmôk vala, hogy tamazyok hadat | Ellenek myeert hogy kerezttyenek volnanak es mykoron Colonnyaban ywtannak vagaſſa le mynd ewket Zent Ciriacus papa azert nagy ſokad magawal Iambor pyſpôkôkkel Gardinalokkal es eegyhazy neepekkel yewe el velôk Ennen hazol ethereus kyral zent Vrſola azzonnak yeǵôſe zent angyal myat ynteteek hogy azzon annyaat es hwgaat kynek florencia vala newe meg kereztôlne, es nagy Colonnyaban zent Vrſola azzon ſeregheeben menneenek es velôk eegyetemben martyromſagot zenwedneenek. Az attyok kedeegh ymaran ky mwlt vala, zent kelemen pyſpek ees el yewe velôk. Mykoron azert mynd eegyetembe nagy Colonnyaban gyewltenek volna, az gonoz kegyetlen pogan neepek kedeeg ymaran az varaſt meg zallottaak vala, Lathwan azert ez angyaly artatlan zent ſeregôt Criſtus Ieſuſnak eeggyegyew baranyt azonnal kewrẘl fogaak mynt az dyhes eeh farkaſok. Az zent zyzek azon kôzben angyaly byztataaſ myat egymaſt leelkôſôytyk vala es ayanlyaak vala lelkôket teſtôket ees eeletôket az teremtô wr iſtennek zent markaban es nagy eremeſt le hayttyaak nyakokat az ellenſeeg fegywereenek. Es wgy leen hogy mynd az ſokſagw neepet le vagaak. Mykoron veegre ywtottanak volna zent Vrſola azzonhoz ky mynd az horayg ymatkozwan az zent angyallal bezeellet vala, keerween wr iſtent hogy eeggyet ſe hadna feelelemnek myatta el vezny annee ſokaſſaag kôzzôl es nagy eedes vygaztalaſt eerdemlôt vala hallany mert meg hallgattatot vona. Lathwan az pogan magyarok feyedelme zyz zent Vrſola

azzont hogy ollyan mondhatatlan zeep ember volna el amel-
kodeek raytta es kezdee ewtet kenyergethny az zyzeknek ha-
lalokon es nagy zeep zowal vygaztalny keerween azonkŏzbe
hogy lenne enghedelmes ew hozyaa haylany hazaſſaag zerent.
De bodogſſagus zyz zent Vrſola azzon yngen ſem akara lathny
hallany nem hogy neky enghedŏt volna. Lathwan az kegyetlen
feyedelem hogy azon keppen meg wtaltatot volna ragadaa yhyeet
593 nylaat es ottan atal lewee zenth ‖ Vrſola azzont es azonkeppen
az zent martyromſagot bel tellyeſŏytee. Vala kedeeg az zent
ſeregben egy zyz kynek Cordula vala newe ky az nagy zer-
nyw retteneteſſeegben meg feelelmŏt vala es le Bwt' vala az
hayoban mynd az egheez eeyel. De mykoron Iſteny yhleeſnek
myatta ezeeben vette volna meel naǵ dychŏſeegŏt vezt el ha ky
zakad az zentŏk kŏzzŏl, maſod napra vyrradwan elŏwe mwtataa
magaat el ottan martyromſaagot zenwede, Zenwedeenek kedeeg
martyromſagot azon ydŏben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna
yrnanak Neegy zaaz ewthwen keth eztendŏben.

Ez zent zyzekrŏl eellyen chodalatus pelda olwaſtatyk. Vala
eegy zerzetes Iambor ky eztendŏn keed nagy ayoytatus zywel
leelekkel zokot vala zolgalny ez zent zyzeknek. Eſeek nagy
korſſagban es mykoron nagy keenban volna lataa haat yme
eegy yghen zeepſeegew zyz eleybe yewe es meg kerdee ha
yſmernee, monda nem, felele az zyz. En vagyok eegy az zyzek
kŏzzŏl kykhŏz teenekŏd nagy ayo'tatuſſagot vagyon. Azert ha
az mynekewnk valo zolgalatodbol tellyes erdemŏt akarz vennŏd
es a' my tyztŏſſeegewnkre tyzen eegy ezer pater noſtert es Aue
mariaat olwaſandaz te halalodnak ydeyn my mynd el yewŏnk
es teegŏdet myndden vezedelemtẘl meg otalmazwnk es el
enyezeek elŏle. Ottan az zegheen koor betegh nagy erembe
leen es mynth hamarab bel tellyeſŏytee. Annak wtanna az fe-
yedelemnek yzene hogy megh akarna kenetethny, mykoron el
veegezteek volna, kezde nagy ffeel zowal mondany hogy mynd
ky menneenek az hazbol es annanak helt az zent zyzeknek,
kyket ymaran laat vala be yewny. Meg kerdween az feyedelem
my dolog volna megh bezeellee ewneky az lataſt es azonnal
az zent zyzek elŏt ky bochataa leelkeet es az zent ſereggel wr
iſtennek zent orzagara meene kybŏl mynekewnk zentſſeeges ta-
nwſaag adatyk zerelmes atyamffyay mert nagy yo byzodalmas

es erdemes az zent zyz azzonyoknak zolgalny, Mert am wgy mond zent Ieron. doctor lehetetlen hogy ſokaknak ymacchagaat az wr iſten megh ne halgatnaa. Engheggye wr iſteń, hoǵ ez zent zyzeknek halalok leegyen my otalmwnk mynd eeletẘnkbe mynd halalwnknak ydeyn Amen. |

Zent Demeter Martyrnak Innepeeről.

Dychőſeeges zent demeter martyr, mynt yraſban talallyok tamada ezen magyarorzagbol, zeremſeeghnek tartomanyabol es azon varaſban zyleteek, kyt annak wtanna az ew zent neweere newezeenek, kynek zawa zent Demeter newe, kynek ew nagy yeles nemes nemből valanak. Attyanak Adoryan wŕ, annyanak Teogona azzon vala newe romay chazar wdwaraban nagy newezeteſſeegben valanak. Mykoron azert ez zent Demeter nagy yo elmeyẘ yffyw volna, adaak oſkolaban bőlccheſſeegre es myert wr iſtennek malazttya vala ew benne ydőnek elette naǵ bőlch ember leen benne es haytaa magaat Criſtuſnak zolgalattyara myndent ynt es tanoyth vala az ygaſſaghnak wtaara, gyakortaa predicalwan wr iſtennek orzagaat es nagy ſokakat teremt vala ez zent hyttre wgy hogy ymaran myndenẘt hyre newe vala Iamborſaganak Es mykoron lakozneek Teſſalonica varaſban, tőrteneek hogy azon ydőben, romay chazar Maximianus ky nagy kegyetlen vala az zegheen kerezttyenekhez, zalla le Teſſalonica varaſban es vala hol Criſtuſnak hyw zolgayt talallya vala, mynd el reekkentety vala, meeg annak felette megh ees ayandekozya vala ky kerezttyent őlt volna, vala kedeeg az Chazarral egy gonoz oryaaſ fayzat ky myndennel bayt vonzon vala es az kerettyeneket chak őleeben zoroytta vala es azonnal ky keel vala lelkők, annak okaert az chazarnaal nagy tyztőſſeegben es zeretetben, kynek lybeus vala newe, olaa nemzet. Bodogſſagus zent demeter kedeeg ſemyt nem feelween mynt kywel az wr iſten vala, De zabadon es mynden batorſſaggal predicallya vala ez zent hytőt es nagy ſok pogan neepek hozyaa folyamwan tanoyttya vala es meg kereztőly vala ewket. Chazaar kedeegh mykoron az kerezttyeneketh haborgathnaa zent

Demeter elŏwe yarwlwan zabadon meg fogaak ewtet es chazaar eleyben vyweek. Az ydŏben kedeeg az gonoz veerben telhetetlen chazaar vala az bay vywo helyen, kynek harczo-
594 laſara || Nagy meſterſſeeggel wgyan keegyet alkottatot vala kyben az bayt vynaak es ſenky az rekezbŏl ky nem mehetŏt mygh nem eeggyk meg ŏltte az maſykat es az gyŏzŏdelmeſnek ottan ayandekot àttanak Es nagy ſok zamtalan neep fwt vala reea neezny Eetth ez keegyben nagy ſokakat meg gyŏz vala az chazaar bay vywo oryaaſ vyteze, kyn az kegyetlen chazarnak nagy ereme vala, hogy az alfŏldy vytezŏk kŏzzŏl ſenky nem valhatneek hozyaa, ez eellyen vezedelmes tekeentethnek helyeere, hol Maximianus chazaar zemeel zerent elŏwe vonyaak zent Demeter vytezt es be vadolaat ott hogy mywel kerezttyen volna es az meg fezẘltnek hytyt predicallanaa, Reea tekenthween zent demeternek angyal zynew zeep orczayara es hogy Criſtus Ieſuſt zabadon vallanaa eegy ydeyglen wgy mynt kenyerẘlween ew raytta hagyaa hogy wgyan ott az yateeknak helyeen rekezteneek be eegy kamoraban es erŏſſen meg ŏryzneek mygh chazaar akarnaa. Mykoron be menth volna Criſtus zolgaya az kamoraban lata egy Skarablya feerghet ffeel mazny az laban, hogy meg fwllya ewtet es meg ŏllye, zent Demeter zent kereztbnek yegyeet vetee reea es ottan kettee haſada az gonoz meergŏs allat.

Azonkŏzhen wr iſtennek zent angyala neky yeleneek zem latomaſt mondwan Bekeſeegh hozyaad Criſtus Ieſuſnak zerelmes hywe es eegy zeep Coronaat teen feyeeben es meg byztataa ewtet, leegy erŏſſ es bator ez kegyetleneknek elettŏk ſemyt ne feel' mert Criſtus erek Coronaat zerzŏt teeneked az erek dychŏſeegbe es el enyezeek. Az ydŏben vala eegy Iambor yffyw kerezttyen az bay vywo helyen, kynek Neſtor vala newe zent Demeternek felette yo barattya, ky be fwtameek zent Demeterhez az Camoraban es le eſween labay elŏt monda, ez may napon ennekem bayt keel ffel vennem az libeus oryaſſal az chazaar baynokawal, keerlek ymagy eerettem hogy ſegheellyen meg az wr iſten az te | Zent ymacchagodnak myatta, Ottan Bodogſſagus zent Demeter myndden teſteere kereztŏt hanya, es monda, yme az lybeuſt ees megh gyŏzŏd. zent martyromſagnak Coronayaat ees veezŏd erek dychewſeegre. Es el meene

Neſtor vytez az libeus oryaſ vytez ellen, es mykoron az keegyben egybe akarnaanak menny Maximianus chazaar ott neezween es az zamtalan ſok neep: ymachagot teen elezer, es monda: wr iſten ky zent Dauid kyralnak az oryaaſ ellen dyadalmat adaal ſegheench meg enghemet ees az te zent newedben hogy mynd ez gonoz vytez mynd az kegyetlen feyedelem zegyenyẘllyenek megh ez may napon. Es annak wtanna egybe haythwan czwczayokat el eſeek az chazaar baynoka es ky mwleek ez vylagbol. Azt lathwan az chazaar mondhatlan el keſerődeek raytta, hogy nem tőrteneek wgy a' mynt akarya vala es nagy banattal ffel mene az palotaban es hagyaa hogy Neſtor vyteznek azonnal az varaſ kapwyan venneek feyeet es azonkeppen martyromſagot zenwede. Zent Demeter vyteznek kedeeg Criſtus Ieſus megh yeleneek es monda. Idwez leegy Demeter en zeretew hywem, kyben ennekem myndden kellemeteſſeegőm vagyon ymaran ym en hozyaam yewz zenth martyromſagnak koronayawal erekkẘl erekkee lakozny az erek dychőſeegnek bodogſſagaban. Zent Demeter azzonnal le eſween az főldre ymadaa ew kegyes wraat teremteyeet halaat adwan ew felſſeegenek, hogy ewtet arra valaztotta volna, es monda. En kegyelmes wram es en iſtenem keerlek teegődet hogy vala ky ew nyomorwſagaban en newembe kenyergend te zent feelſſegődnek halgattaſſanak megh. Es vala meel vytez hadban leween en bennem byzandyk otalmazyad megh ewtet vezedelemtẘl az te erőſſ yogodnak myatta. Es vala ky nagy erőſſ korſſagban lewen en hozyam kyaytand te yrgalmaſſagot ew vele. Monda Criſtus meg halgattalak mynden keerelmeeſődben en zeretew zolgaam. Es zent Demeter nagy eremmel halaat ada raytta ew felſſegeenek. Azonkőzben leen oly hogy ky mondanaa az chazarnak mert az libeus vytez halalanak Demeter volna || Myndden oka. Es 595

monda Maximianus chazaar mykoron en ma az ytkőzet neezny menneek nagy gonoz zerencha talala es nagy haraggal parancholaa hoǵ zent Demetert yzen keed el konczolnaak. Azonnal az wrahoz haſonlatus kegyetlen hoheer be meene az fokhazban es zent Demeternek zyweeben ytee az tőrtt es annak felette nagy ſok ſebőt teen raytta azonkeppen zenwede zent martyromſagot. Vala kedeeg zent Demeternek es Iambor farkaſſ newő zolgaya, lathwan az ew wranak halalaat ky vewee gyerẘyeet

wyabol es veeres palaſtyaat, es nagy ſok korokat betegőket es erdengőſőket vygazt vala velők. Azt balwan Maximianus chazaar azt ees meg fogataa es meg matirizaltataa es nagy ſok hyẘ kereztyenőket őlete meg az ydőben nagy dyheſſ haraghyaban. Zent Demeternek teſteet vettetee az arneek zekben. De wr iſtennek hatalma myat meg tarttateek mynden vezedelemtẘl. Es az hyw kereztyenek annak wttanna ffel gyeythween nagy tyztőletes helyen el temeteek es nagy ſok yrgalmak lettek leeznek ees az ew zent koporſoyanaal mynd ez napyglan kyknek myatta dycheertetyk az wr iſten az ew zerelmes vytez zolgayawal erekkẘl erekkee. My ees dycheryők zerelmes atyamffyay az ew zentſſeeges yunepeenek napyaan hogy leegyen ſeghődelem myndden nyomorwſagwnkban eelween es ky mwlwan. Amen.

Zent Symon Iudas Apoſtoloknak Innepőkről.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay es apoſtoly zeretethnek eeggyeſſegheben eedes baratym yme anyazent egyhaz ez may napon zemewnk eleeben hozta Criſtus Ieſuſnak eedes es zerelmes tanoythwanynak emlekőzetyt, ynnepyt es zent halalok napyaat hogy meg emlekőzneenk rola mykeppen es honnan veett fondamentomot amy Idweſſeegewnknek győkere es azonkeppen yndwltathnank kőwethny es zolgalny az aldot wr Ieſus Criſtuſt kyben ez maſtany neepek felette yghen el hydegewltenek. | Az okaert ees mynek elette ywthnank ez zent apoſtolok eeletynek magyarazattyara leezen bezeedewnknek dereka harom Idweſſeeges tanwſagokrol.

Elſſew tanwſagwnk leezen arrol Myt keellyen embernek tenny hogy meltan zolgalhaſſon az wr iſtennek. Ez mondaſnak oka ez, merth: wr iſtennek hozyank valo kőzelgheteeſe es parancholattya zerent yeleſb okeert azert teremtettewnk hogy twlaydon es kywaltkeppen az wr iſtennek zolgallywnk es wgy ellyewnk ez vylagon hogy meltok leegyewnk az wr iſtennek orzagara, hogy mynd eett mynd ott az wr iſtennek zolgay leegyewnk. O ky nagy meltoſaag ez wr iſtentẘl gyarlo embery

allathnak. Doctoroknak azert magyarazattyok zerent Nyolch rend bely meltoſſagokkal tyzto̊ſo̊yto̊tte meg embery allatot wr iſten kezdettewl foghwa kÿkeert meltan tartozneek ew zent feelſſeenek mynddennek felette zolgalny

Elſſew meltoſaag: bodogſſagus haſonlatuſſaagh Gen. I mert az aldot zent haromſaag twlaydon az ennen zent zyneenek zemeelyenek peeldazo haſonlatuſſagara abrazaa ky az embery termeezeto̊t, kyro̊l wgy mond az nagy Origenes doctor, keerlek veegyeto̊k yol ezeto̊kben. O embery allat halgaſſad meg az te nagy meltoſagodat. Ha yrgalmas vagy es tekeelletes mynth az te terewtew meennyey atyaad yrgalmas es tekeelletes Ha ygaz es zent vagy mynt az te wrad iſtened es myndenben ollyan termeezet es yo zokaaſ vagyon te benned ko̊wetſeegh zerent mynt termeezet zerent az wr iſtenben, haat wr Iſtennek byzon es tellyes haſonlatuſſaga es zyne vagyon te benned. Ha kedeeg bynes vaǵ kegyetlen vagy ez vylaghoz ragazkottaal, fo̊rtelmes eeletben eelz, nylwan twggyad hogy erdeghy termeezet vagyon te benned es erek vezedelemnek vagy ffya. Annak okaert mongya vala zent pal apoſtol ees Effeſ. v. az wr iſtennek ko̊weto̊y leegyetek mynt zerelmes ffyak es byzon ewro̊ko̊ſo̊k. ||

Maſod meltoſſaag mynden fo̊ldo̊n valo teremto̊t allatokon 596
wralkodaas ps. [†] myndeneket veteel ew labaynak alaya, kyro̊l ertelemnek meſto̊re ca VIII mykeent teremteteek ember az okaert hogy zolgalna az wr iſtennek. Azon to̊rween alat teremteteek ez vylaag benne valowal hogy zolgalna embery termeezethnek. O ky vagyon maſtan ky ezeketh ezeeben vehety hogy meg tartanaa.

Harmad meltoſaag zemeel zerent valo ygyeneſſeeg hogy koronkeed amenyorzagot neezye oda fohazkoggyeek ygyeko̊zyeek oda ſyeſſo̊n Ne ez fo̊ldyekre mynt az barom allat kynek zeme zaya es kywanſaga ez fo̊ldyekre vagyon.

Neegyed meltoſaag atyaffyw nemzeteſſeeghnek ko̊telezety Gene I eellyen nagy nemes teremto̊t allatok nem teremto̊t az wr iſten mynt embert, kynek eegy attya annya lenne Az okaerth zent Agoſton doctornak mondaſa zerent hogy wgy zerethneek egy maſt emberek wgy kenyerẘlneenek eegy maſon wgy otalmaznaak taplalnaak ſegheellenek egy maſt mynt byzon

atyaffyak. De hol talalnook maſtan meegh. Draga ahol lakozyk eellyen zeretethnek meennyey keenche.

Ewtȍd meltoſaag el romlatatlanſaag twdnya yllyk embert lelke zerent erteny Myert twdom hogy nem ſok ember erty, yeleſſen ky dereek yraſt nem olwaſot az yraſt wr iſten teremtȍtte az embert ew zyneenek haſonlatoſſagara adwan ew belee eelȍ lelkȍt. Azt twggyok hogy az wr iſten lathatatlan es halhatatlan allat. Ha az ew iſteny termeezetyre teremtȍtte az embery lelkȍt haat nem keel wgy erteny hogy wr iſten haſonlatus peldazattyara zerzette volna fȍldbȍl az embery teſty zynt abrazatot. De az halhatatlan es lathatatlan embery lelkȍt teremtȍtte az ew zent termeezetynek haſonlatoſſagara, embery halando teſty zynt kedeeg es termeezetȍt Criſtus Ieſus halando ember zyneenek es zemeelyenek haſonlatoſſagara ky meeg reegheen annak elette az iſteny bȍlcheſſeegben meg volt peldaztatwan mynek elette embert teremtene ez vylagon. | Yme azert zerelmes atyamffyay myndenewt meel nagy meltoſſagaat talallyok az embery allat kyeert ha ezeeben vennee magaat felette kellene zolgalny az aldot kegyelmes wr iſtent.

Hatod meltoſſaagh ygazan es ertelmeſen zolaſnak byzonſaga, annak okaeert meeltob az ember myndden eegyeb leelkȍs allatnaal mert a' my zyweeben tamad zawawal ky twggya yelenteny. O ky nağ ayandeek embernek az wr iſtentewl. De yay vezyk azoknak, kyk nem hogy dycheerneek vele az wr iſtent De ynkaab zydalmazyaak es atkozyaak es eegyeb iſtennek teremtȍt allatyt, yob volt volna azoknak ha yngen ſe zylettenek volna.

Heted meltoſſagh, embernek dragalatus volta, wgy mond rola zent Agoſton doctor, wr iſtennek meltoſaganak alatta ſemy dragalatuſb nynchen mynt az leelek, leeleknek alatta az teſt. Zent Ber. meg wgy mond. Mynd ez vylagon valo zamtalan zeep yo ſem haſonlathattatyk eegy leeleknek draga voltahoz kyrȍl zent Mathe capitulo XVI nylwan tano byzonſagot teezen rola.

Nyolczad meltoſſaag: az aldot iſtennek zent ffyahoz valo eegyeſewleeſ kynek zemeelyeben meg valtaa es meg eppȍytee meennyen fȍldȍn valo romlaſt. Oh ha enneel tȍb nem volna meegh ees mondhatatlan nagy meltoſſaagh. kyrȍl zent paal I Cor VI wgy mond. Atyamffyay twggyatok draga arwal valtat-

tatok meg annak okaert dychewycheetȍk es vyſellyeetȍk wr iſtent az ty teſtȍtȍkben, kyrȍl wgy mond zent Amborus doctor ees: Nem mondatyk ygazan embernek ſenky hanem chak ky wr iſtenben vety remeenſeegeet es twlaydon ewtet zerety: wgy mynt azt byzonoytanaa, vala kyk annak kywely vannak es mynd kyk bynben eelnek. Nem byzon emberek de barom zamaban vannak, ha kynek eze vagyon megh erthety myre meegyen az veege. yme azert En eedes zerelmes atyamffyay mynemew meltoſſagokkal zeretȍt az eedes wr emlekȍzyetȍk meg rola es zolgallyatok az wr iſtent eerette hogy az erek dychȍſeegben veheſſeetȍk erdemeet erekkewl erekkee. |

Maſod tanwſagwnk leezen arrol my oka, hogy ezenkeppen 597
az yok es valaztottak haborwſagot keent es halalt zenwednek az gonozoktwl es az wr iſten mynd el hallgattya el zenwedy. Nem de ynkab ha yok Iamborok es ygazak zerethny es tyztȍlny kellene Iſteny tȍrwen zerent. De yme az maſtany ydȍben az yok yngen ygazat ſem mernek mondany awagy predicallany, ottan ellene mondo tamad. Reea felelnek doctorok elȍwe hozwan Idwȍzeytenknek mondaſaat zent Ianus yrtta capitulo xv. En ky vaalaztaalak tyteket ez vylaag kȍzzȍl. Annak okaert gyẘlȍl tyteket ez vylag. Ha azert az wr iſten mondaſa zerent az ygaſſagot gylȍſeegh kȍwety es ky ygaſſaggra tanoytana yldȍzeeſt zenwed ynkaab kȍwethween emberek az ſeteethſeegȍt ez vylaghy gyenyerẘſeeges eelettnek alatta honnem az vylagoſſagot meg yobbwlaſnak alatta. Nylwan valo bolondſagnak es erek vezedelemnek yegye. De az yoknak valaztottaknak Criſtus Ieſus zerelmes zolgaynak nem keel vele gondolny. Nem keel az yo mywelkȍdettewl megh zenny, Nem keel az ygaſſagot el enyezteny. Harom okaert elezer Az aldot Criſtuſnak mondaſaert, Io xv ha gylȍl tyteket ez vylagh ne gondollyatok vele mert nem vattok meltobbak az ty feyetȍkneel. Nem vattok feellyeb az ty meſtertȍkneel, ha enghemet enny yo teetelemeert gylȍlt, meneewel ynkab tyteket, kyrȍl wgy mond zent Agoſton doctor Nem akar az Criſtus tagay kȍzȍt lenny, vala ky gylȍſeegȍt nem akar zenwedny az fewel az az Criſtuſſal. Maſodzor yteelethnek ygaſſaert, mert az halalnak es az wtolſo yteelethnek napyaan az gonozok yteeltethnek meg az yoknak mondaſokbol es teetemeenyekbȍl zent pal apoſtolnak mondaſa zerent Harmad

okaert az yoknak lelky haznalattyokert, hogy erdemőt gyoychenek pelda az zent martyrok es Confeſſorok. Arrol mongya ennen maga az zent ewangeliomba Math [†] tyredelmeſſeeghnek yozagaban tarttyatok meg az ty lelkőtőket. Ez azert az ygaz Idweſſeeghnek | Byzon wta, regulaya ſormaya es fondamentoma zent Ieronimos doctornak mondaſa zerent Ez az nemes kereztſſa, kyt Criſtus wtan keel vonny. Ez az nagy terőh es nehez nyalab kyt zent yſakkal az aldozattra keel vynny. Ez az nemes zep yllat kyt az wr iſten yo keddel veezen embertewl Ez az dragalatus ayandeek kyt wr iſtennek eleyben keel vynny kyert nagy erdemőt es Coronaat adnak az erek dychőſeegben. Akkoron oztaan ewrẘl vygad ember raytta hogy eett ez vylagon erdemlőt zenwedny. Pelda mynekewnk ez nagy zent apoſtolok kyknek zent keennyok halalok eellyen nagy tyztőſſeegőt eerdemlőt meegh ez vylagon ees hogy tyztőſſeeggel zolgallyanak es emlekőzyenek ew rola. Ez wylaghy gonoz fayzatoſſaagh kedeeg nem zerette ewket de az ygaſſaghnak yonak, Idweſſeeghnek es az erek eelethnek hyrdeteſeert tanoytaſaerth predicallaſaerth ellenek tamadwan mynt ha gonozot voltanak volna zernyẘ halallal veegezteek ky ewket De dragalatus az zentőknek halaalok wgy mond zent Dauid ps. [†] wr iſten zyneenek előtte kyben mynket ees reezelteſſen keeryek ew zent yrgalmas kegyelmeſſeege ymaran hyzőm erty ty zerelmes atyaſſywſagtok myeert gylőly es haborgattya ez vylaagh az wr iſtennek valaztot hyweyt mynt nem ew ffyayt Nem baratyt. Mynt ydeghen es haſonlatlan eeletben eelőketh es ewneky enghedetlenőket. Mynt gonoſſagarol meg ſeddőket es velők nem nyayaſkodokat. Mynt ew főrtelmeſſegeert meg wtalokat es ellene mondokat. Mynt ſwlt gonozokat es iſtennek ſemyre keellőket Mynt pokolbely erdeghnek fyayt es erek tyzre zallokat kynek veege ſoha nem leezen zent Mathe mondaſa zerent Math. [†] ymaran hyzőm erty ty hyẘſeegtők my oka leegyen hogy az yok az gonozokkal leelek zerent eegyben nem feernek. De myt kellyen tenny az yoknak enny vezedelmes haborwſagban hallyatok az iſteny tanachot es tanwſagot ne en tewlem De en velem eegyetembe zent leelek atyank wrwnk meſterewnk es kegyelmes iſtenewnk
598 meg tanoyth reea bőlch zaya atal eccl. ſecundo || Fili accedens ad ſeruitutem dei ppara animam tuam ad temptacionem et ſta in

iuſticia et timore et humilia cor tuum et ſuſtine pacienter ꝛc. Zerelmes ffyam akarwan yarwlny az wr iſtennek zolgalattyara zőrőzyed ffel az te leelkődet mynden keſeertettre. All ygaſſagban es iſteny feelelembe es megh alazwan az te zywedet tyr' mynden bekeſſeeggel, yme azert zerelmes atyamffyay hallyatok az iſteny regulaat es tanachok. Tanwllyok meg azert es mwkalkoggywnk mert byzon mwkara ſyzet az wr iſten, kyre az embery gyarloſaag zerent eeleeg erőtelenők vagywnk De ew feelſſeegenek ayanlyok magwnkat ky teremtőt ew teegye ew aggya az erőſſeegőt hogy zenwedheſſewnk ew leegyen mynd kezdety veegezety az ew zent neweenek dycheeretyre.

Legenda eiuſdem feſti.

Harmad tanwſagwnk leezen mykeppen ez zent apoſtolok mwkalkodanak vyaſkodanak es zenwedeenek zent martyromſagot Ez vylagon es mynemew zent koronawal meeneenek wr iſtennek eleyben, kykről az zentőkről zőrzőt kewnywben wgy vagyon meg yrwan ez zent Symon Iudas apoſtoloknak eeletők, Wrwnk Ieſus menybe menetynek wtanna zent Tadeus awagy mas newel Iudas apoſtol meene Ediſſa newe varaſban Abgaruſ kyralhoz wr iſtennek akarattyabol es mykoron meg yelentőtte volna ewneky hogy Criſtus Ieſus tanoythwanya volna, nagy eremmel fogadaa es le eſween ymadaa ottan wrwnk Ieſuſt. Es az zent apoſtol meg tanoytaa ewtet az zent hyttre es myerth az kyral poklus vala wrwnk Ieſuſtwl kyldőt lewellel zent Iudas apoſtol meg tőrlee az kyralnak orczayaat es azonnal meg tyztwla. Annak wtanna meene az zent Apoſtol meſopotamyaban predicallany zent Symon kedeeg Egyptomban. De annak wtanna mynd ketten eegybe ywtanak Perſyda newő orzagban. Vala kedeeg ott az ydőben Babyllonyay kyralnak eegy tyzttartoya kynek Baradak vala newe es keezwl vala ſeregheewel az Indya orzagbelyek ellen es ſem ſemy feleletőt nem vehet vala az ew balwan iſtenytwl, mynt lenne dolga az hadban, kerdeek meg az mas varaſ bely balwan erdeghőt myre nem | Felelne nekyk az ew iſtenők. Es meg mondaa hogy az Criſtus Ieſus apoſtoly volnanak oka Ottan meg kereſtetee az feyedelem es kerdeny kezdee kyk volnanak es honnan awagy myt yarnanak es ottan feleleenek hogy Criſtus Ieſus tanoythwany volnak es az ew Idweſſegőkeert yewttenek volna. Es keeree az feyedelem

hogy meg yelenteneek az hadnak veegezetyt. Mondanak az zent apoſtolok hogy meg twggyad oh feyedelem mert az te iſtenyd hazwgok es chalardok es zabaddaa hogy felellyenek meg az kerdeeſre Es mykoron meg mondottaak volna hogy mynd keth felől nagy veer ontaaſ lenne. Moſolyodanak raytta az zent apoſtolok es mondanak Ne feel ſemyt mert bekeſeeg yewt be eede my velewnk. Honap napnak harmad horayaan az Indya belyeknek kőwety yewnek te hozyaad es te hatalmad alaa aggyaak magokat mynden bekeſſeeggel. Az hadnagy azt halwan el chodalkozeek raytta es vywee az kyral eleybe ewket es azon keppen meg bezellee az kyral előt. Valanak kedeeg az ydőben ott ket erdenghőſők, kyket zent Mathe ewangeliſta zerechen orzagbol ky yzőt vala, kyk mykoron az zent apoſtolok ellen chachognanak meg győzeteenek. Es wgyan ott azon eztendőben predicalwan hatwan ezer emberneel tebbet haytanak ez zent hyttre. Az keth erdenghes meſterek onnan ees ky fwthwan meneenek Sannyr newő varaſban, hol ott heethwen Balwan papy feyedelmek lakoznak vala. Mykoron az zent apoſtolok oda ees el mentenek volna reeaok reezzezteek az ott lakozoo neepeket a z erdengős meſterek Es meg fogaak ewket es vonyaak az nap iſtennek templomahoz. Az hawaſokbol kedeeg kezdeenek ky keyaytany az főrtelmes lydrőczőt mondwan. O iſtennek zent apoſtoly yme nagyon eeghettetewnk my az ty be yeweeſtőkre. Azonnal wr iſtennek zent angyala yeleneek meg az zent apoſtoloknak mondwan valazyatok ez kettew kőzőt awagy hogy ezek el ſylleggyenek awaǵ ew myattok martyromſagot zenweggyetők. Mondanak az zent apoſtolok: ymaggyok keerween wr
599 iſtennek yrgalmaſſagaat || Hogy ezeket ees az zent hyttre terőyche mynket ees yktaſſon ad zent martyromſaghnak győződelmeere. Annak wtanna eegy keweſet vartathwan mondanak az zent apoſtolok az neepeknek, hogy meg twggyatok mert ez balwanyok erdegőkkel tellyeſők yme parancholwnk nekyk hogy ky mennyenek belőle es az balwanyokat el tőryeek. Azonnal mynt keth fekete zerechenek ky yeween el tőreek wgy elettők az oktalan balwan keepőt. Azt lathwan az eztelen papy feyedelmek reea rohananak az zent apoſtolokra es azon helyen meg őleek ewket es tamada nagy eghy chattagaaſ meeny dőrghees es az Balwan templomot harom felee haſogataa, az

keth atkozot erdenges meſtert meg ytee az meeny es nagy ſokakat az papy feyedelmek kőzzől, az Iambor kyral kyt meg kőrőztőltenek vala nagy tyztőſſeeggel ffel vewee az zent apoſtolok teſteet es egyhazat rakathwan ew emlekőzettyőkre el temetee. Ezeken keppen az zent apoſtolok zent martyromſagnak Coronayaat zenwedween az erek dychőſeegre meneenek kyt mynekewnk ees engheggyen az ew zent erdemeknek es eſſedőzeeſőknek myatta atya ffyw zent leelek zent haromſaagh wr iſten erekkewl erekkee Amen.

Myntzent Napyanak meltoſagus Innepeeről.

Yme Criſtus Ieſuſban en tyztőlendew es zerelmes atyamffyay mynemew meltoſſagus zent Innepőt hozot zemeynk eleeben eztendő fordwlattya zerent anya zent eegyhaz es meel nagy tyztőſſeeggel iſteny feelelemmel lelky ayoytatoſſaggal ylly kynek mynt zywe zeme előt vagyon. Annak okaert meneewel nagyob mőltoſſagoſb es my Idweſſeegewnknek latattya Anneewal mynekewnk ees nagyob zorgalmatoſſaggal ayoytatus zywel lelky teſty tyztaſſaggal gheeryedeteſb kezẘlettel keel es yllyk hozyaa zereznewnk my magwnkkal kynek mynt wr iſten malazttyaat aggya. Ez may zent Innepnek | Kedeegh Epiſtolayaat yrtta meg Bodogſſagus zent Ianus ewangeliſta lataſarol valo kenywnek heeted rezeeben, kynek bewtẘ zerent valo magyarſſaga ezenkeppen vagyon.

Epiſtola.

*A*Z ydőkben: yme en Ianus lateek maſ angyat le zalwan menyből nap tamad felől eelő iſtennek yegyeet vyſelwen Es kyayta nagy zowal az neegy erőſſ angyaloknak, kyknek adathwan vagyon artanyok főldnek es tengőrnek mondwan. Ne akaryatok artany meeg főldnek es tengernek ſe egy ffanak ees myglen meg nem yegyezyők a' my iſtenewnknek zolgayt ew homlokokon Es hallam az meg yegzettenek zamokat zaaz negywen neegy ezer zamozattal lenny Izrael ffyaynak mynden chaladybol

Iudas nemzeteebôl xii ezert, Ruben nemzeteebôl xii ezert Gad nemzeteebôl xii ezert, Aſer nemzeteebôl xii ezert Neptalym nemzeteebôl xii ezert. Manaſſe nemzeteebôl xii ezert, Symeon nemzeteebôl xii ezert. Leui nemzeteebôl xii ezert, Iſakaar nemzeteebôl xii ezert, Zabulon nemzeteebôl xii ezert, Ieſeph nemzeteebôl xii ezert, Benyamyn nemzeteebôl xii ezert. Ezeknek wtanna nagy ſokaſſagot kyt ſenky meg nem zamlalhat vala, mynden nemzetôkbôl chaladokbol es neepekbôl es nyelwekbôl alwan az zeknek es az barannak zyneonek elette ôtôzween feyeer ôtôzetôkben es tarthwan palma agakat ew kezôkben es keyayttyaak vala nagy zowal mondwan, halaa leegyen my wrwnk iſtennek es az barannak ky yl az iſteny zekben. Annak felette az zent angyalok ees alnak vala az iſten zekynek kerẘle
600 az veenekkel || Es neegy leelkôs allatokkal es le eſeenek az iſten zekynek elette ew orczayokra es ymadaak iſtent mondwan Amen Dycheeret es feeneſſeeg bôlcheſeegh es halalatoſſaag, týzteſſeegh es hatalmaſſaag, erôſſeegh es erekſeegh my wrwnk iſtennek mynd erekkewl erekkee Amen.

Yme megh halwan es megh erthween ez may zent Epiſtolanak magyarazattyaat hallyok megh lelky tanwſagaat ees Zerelmes atyamffyay, ne alohok heyabban adatwan lenny wr iſtentẘl az zent yraſt anya zent egyhazban. De mykeppen ez zeghen adamnak halando nemzete napon keed zyletyk es naponkeed el mwlyk akar ezes leegyen akar bôlch ertelmes leegyen ha embertẘl kellene hallanwnk tanwlnwnk vala my yo nem volna kytẘl, mert az bôlcheſſeeg az adamffyaywal eegyetembe el meegyen, De yme lattyok hoǵ az halandoſaag el mwlwan az meg yeǵzôt yraaſ es tanwſaag meg maradwan eſmeg maſ rendbely bôlchet tamadnak wtannok. Arrol mongya zent paal apoſtol vala my az zent yraſban yrwan [vagyon] vannak mynd a' my tanwſagẘnkra vannak yrwan. Annak okaert ez may zent Epiſtolanak ertelmeebôl ees kylemb kylemb lelky nemes tanwſagokat vehetẘnk kyketh ember kewan hallany. Meltan kedeeg olwaſtatyk ez may ſok zentôknek Innepe napyaan, mert vagyon ew benne mynd az ſok zentôknek emlekôzety Maſod okaert, mert vagyon emlekôzet towabbaa ew benne az nagy dycheeretes halaa adaſrol, kywel az ſok zentôk tyztôlyk az wr iſtent Harmadzor emlekôzyk wrwnk Ieſuſrol, angyaly newezetnek kepeeben: megh tylthwan az neegy pokolbely furiakat zelletôket

kyknek hatalmok vagyon ez vylagon, az neegy yeles byneknek myatta mykeppen lyray Myklos doctor magyarazya hogy ne archanak az ew akarattyok zerent hertelen ez zeeles vylaghnak ſe embery eelethnek, myglen az menyorzagra menendô valaztot zentôknek zamok bel nem telyk wr iſtennek el veegezôt akarattya zerent, kybôl yeles tanwſaag tamad kywe | Bodogſſagus zent Amboruſ doctornak mondaſa zerent: wgy mynt azt akarnaa mondany meg zeghte wr iſten az ew zent ffyanak halalawal az pokolbely Sathannak nagyob hatalmaat, hogy nem vezdhet el es nem vyhet karhozattra ydônek elôtte egy embert ees ottan mynt gyarlo ember veetkôzyk kyre ewneky hatalma volna. De mynd addyglan meg yegzy az zent kereztel myg zent penitencianak myatta ffel tamadhaſſok. O Criſtus Ieſuſnak hozyank valo yrgalmas kegyelmes yo volta. O ky menekôdhetneek meg ez nagy vezedelemnek kôteleebôl es fogſſagabol ha az aldot iſtennek zent ffya meg nem valtot volna, es az ew zent orzagaat meg nem nytotta volna. O ky ohatnaa meg magaat erdôghy chalarchagtul ha az my zoolzoloynk az eedes azzonywnk zyz anya maria es az meennyey dragalatus nemes zentôk zent' angyalok erettewnk nem eſedôzneenek es nem otalmaznanak? kyknek ez may napon Anya zent eegyhaz ynnepôket ylly es tyztôly.

Maſ rend bely tanwſagwnk adatyk ez may zent Epiſtolabol My oka hogy Iudanak nemzete myndennek elette zamlaltatyk ky neegyed ffya volt Izraelnek. Doctoroknak mondaſok zerent, wrwnk Ieſuſnak meltoſagaert vagyon, ky iudanak nemzeteebôl zyletôt. Dannak nemzeteet kedeeg el haggya es ky rekezty az zentôknek zamabol, mert az ew nemzeteebôl zyletyk Anticriſtus ky atkozot leezen. Es helyette Manaſſeſt vety ky az ygaz yoſephnek ffya vala, Effraym nemzeteet ees el haggya, mert az ew nemzeteebôl zyletôt vala az atkozot Roboam kyral, ky Balwan ymadaſt zerze Izrael neepe kôzôt, kynek myatta zamtalan neepet vezte el az Izrael ffyay kôzzôl, kykôn magyaraztathnak anyazent eegyhazban az erethnôkôt es hwztok, kyt Criſtus Ieſuſnak zent hytyt es nepeet megh haboroyttyaak, es annak okaert ky rekeztethnek wr iſtennek zent orzagabol es az zentôknek zamokbol:

Harmad reend bely tanwſaag adatyk || Zent kerezthnek 601

zaztoya alat zamlalando ſok zentôkrôl kyknek ſenky zamaat nem vethety chak az wr iſten kezdettẘl foghwa mennyen voltanak es leeznek vylaag vegeeyglen kyket eellyen tyzen ket nemzettre awagy meltoſagra zamlalhatwnk, twdnya yllyk patriarchaak proffetaak Apoſtolok, martyrok Confeſſorok, zyzek hazaſok ewzwegyôk es artatlanok predicatorok eegyhazy feyedelmek es orzaagh byro feyedelmek: kyk kôzôt nem leezen ſem pogan ſem erethnôk ſem eeǵ bynes ees mert az ollyan nemzetôk pokolbely Sathannak zaztoya alatt leeznek zamlaltathwan mert azok anyazent eegyhazát haborgattaak myg eeltenek es erek haborwſaghnak eerdemeet veezyk az maſ vylagon. Az yokrol kedeeg wǵ mond ez may zent epiſtolanak veegzetyben: ty kedeeghe ewrẘllyetôk es vygaggyatok mert az ty eerdemetek bewſeeges mennyeknek orzagaban, kyrôl wǵ mond zent pal 1 Cor II. kyt ſem zôm nem latot halando, ſem ffyl nem hallot ſem embernek zyweeben nem zallot mynemew erdemôt es ewrômet meg zerzôt wr iſten az ewtet zeretôknek.

Ez may zent ewangeliomot kedeegh yrtaak meg az zent ewangeliſtaak zent Mathe kenyweenek ewtôd rezeeben. zent Mark maſod rezeeben zent Lucach hatod rezeeben. Leen kedeegh ez may zent ewangeliomnak eredety az ydôben mykoron wrwnk Ieſus volna harmyncz eegy eztendôs, pynkôſt hanak hatod napyan, mynt zent Mathe yrya tartomanrol tartomanra es varaſrol varaſra yarwan predicallya vala iſtennek orzagaat kôzel lenny es mynden korokat betegôket es hawaſokat vygazt vala. Es mykoron meent volna az tenger elwee lataa hogy mondhatatlan ſokaſſaag kôwethnee ewtet, az ew choda teeteleerth ymaran ez wtan kôwethkôzyk ez may zent ewangeliom.

Ewangeliom.

AZ Idôben lathwan Ieſus az ſokaſſagot ffel meene az hegyre. Es mykoron le ylt volna hozyaa gyewleenek ew tanoythwany Es megh nythwan ew zayaat tanoyttya vala ewket mondwan. Bodogok az lelky zegeenyek mert eweek meennyeknek orzaga. Bodogok az kegyesſek mert ewk byryaak az eelô fôldet Bodogok kyk ſyrnak mert meg ewk meg vygaztaltathnak. Bodogok kyk ehôzyk es zomehozyaak az ygaſſagot mert ewk meg eleegewltetnek. Bodogok az yrgalmaſok mert ewk yrgal-

maſſagot nyernek. Bodogok az tyzta zywôyek mert ewk iſtent lattyak. Bodogot az tyredelmeſôk mert ewk iſtennek ffyaynak hywattatnak Bodogok kyk haborwſagot zenwednek az ygaſſageert mert eweek mennyeknek orzaga Bodogok vattok mykoron meg zydalmazandnak tyteket ez vylaghy neepek es yldôzendnek tyteket es myndden gonozt mondandnak ty ellentôk hamyſſan en eerettem ewrẘllyetôk es vygaggyatok akkoron Mert az ty eerdemetek bewſeeges meennyeknek orzagaban.

Wr iſtenben zerelmes atyamffyay, yme megh hallook ez may zent ewangeliomnak kegyes ertelmeeth kynek tanwſaga mellee ha yngen teeb yraſt nem hoznank ees, eeleeg volna chak bôtew zerent valo ertelme ees my Idweſſeegewnkre De hogy halalatlanſagban ne eſſewnk Es wr iſtennek dycheeretyt mynd az mennyey zentôkkel el ne tytkollyok ew zentſſeeges ſeghedelmôkkel Neeǵ nemes lelky tanwſagwnk leezen ez may dragalatus zent Innepnek meltoſagarol Elſſew ez zent Innepnek tamadaſarol || My okaerth zerzôtte anya zent egyhaaz eegyetembe zent 602 ynnepôt illeny az mennyey zentôknek emlekôzetyre Doctoroknak felettyôk ymez neegy yeles okaert. Elezer az byzon teremtô wr iſtennek ygaz yſmeretyert es az Balwan hamyſ iſteneknek megh wtalattyaert kyk az ydeyglen vezedelmes tyztôletben valanak es az wr iſten el felettetôt vala emberektewl, melto vala azert anya zentegyhaznak ez may napot meg zentôlny es nagy tyztôſſeeggel ylleny wr iſtennek es mynd az mennyey zentôknek emlekôzettyôkre. Maſod oka len az dychôſeeges zentôknek tyztôletôſſeegôk kyk myeert annee ſokan vannak hogy chak az wr iſten twggya zamaat es myndenykrôl yeles emlekôzetôt nem tehet kyre nylwan tartozneek mynt taghyayrol es ffyayrol, annak okaert valaztotta ez may napot tyztôſſeeggel ylleny hogy ſenky az bodogok kôzzôl ez may tyztôletôſſeegbôl kywe ne rekezteſſeek Harmad oka: az my feletſſeegewnknek es reſtſeegewnknek oka: kyrôl wgy mond Rabanus zent doctor El vagyon veegezween Decretom zerent hogy ez may napon az mennyey zentôkrôl emlekôzet zolgaltaſſeek hogy vala myt eztendô fordwlattyaban embery gyarloſaag twdatlanſaghnak es reſtſſeeghnek awagy ez vylaghy zykſeeges gondvyſeleeſnek myatta az zentôknek tyztôſſeegeben el hagyot volna ez may napon be tellyeſôytethneek. Neegyed oka leen ſeghedelemnek zykſeege. Mert yol lattyok mykeppen naponkeed

zamtalan zykſeegewnk tǒrtenyk kykrǒl nem tehetẘnk hanem az wr iſtennek yrgalmas kezeetewl keel varnywnk kyknek nyereeſeere veeteleere ſem eelegek ſem meltok nem vagyẘnk az my byneynknek terhe myat, yrwan vagyon kedeeg az zent ewangeliomba hogy az byneſǒket wr iſten meg nem halgattya awagy nehezen, zykſeeg alat az ſok zentǒknek keel kenyergenẘnk hogy az eedes es erdemes eſſedǒzeeſǒknek myatta leheſſewnk meltok meg halgatny kyrǒl zent Ieron. doctor wgy mond hogy lehetetlen az ſok yonak ymachaga meg ne | Halgatny kyrǒl eeleeg peldakat olwaſwnk zent yraſban mykeppen az zentǒk ſok byneſǒket megh nyertek wr iſtentẘl hogy ne karhoznanak ew zent erdemeknek myatta Es ſokakat olwaſſwnk hoǵ az zentǒkben byzwan ſok helyen meg zabadwltanak halalos vezedelemtẘl. Azert zerelmes atyamffyay felette yo es Idweſſeeges az wr iſtennek zeretew zentynek zolgalny es annak wtanna az ew hatalmas ſeghedelmǒkbe byzny.

Kerdees tamadhat my tanwſagwnk mellee: Mynemew yozagus wton yarwan eerdemlǒttek az zentǒk mennyeknek orzagaban be menny hoǵ my ees az ew yo peldayok zerent yarwan talallyok meg az erek eelethnek byzon kapwyaat. Oka kedeeg ez kerdeeſnek mert wgy mond zent Agoſton doctor In LI Confeſſ. Nekyk eegy keppen, nekyk maſkeppen yarnak az iſtennek wtan. De az zent yraſnak byzonſaga zerent akar ky mykeppen yaryon gazollyon ſenkynek ſemyre nem aggyaak es mynden wton bel ſem mehetnek. Amynt kedeeg zent gergel doctor mongya az mennyey dychǒſeeghnek nagy eerdemeere ſenky nem mehet hanem eſmegh nagy mwkawal Az ſewlẘl meg mondot kerdeeſre zent yraſbely doctorok ezenkeppen felelnek nagyob byzonſagra elǒwe hozwan zent Ianos ewangeliſtanak mondaſaat Apok XXI hogy ew az bodog lataſban az meennyey varaſnak tyzen keth kapwyt latta lenny nagy nemes es draga kewekbǒl eekeſewltetween elǒwe hozwan ez vylaghnak neegy zeghe zerent valo abrazattyaat, twdnya yllyk Nap kelet es eſeth deel es eezak myndden felǒl harom kapwkat yrwan, kyket ymaran magyarazwan tyzen keth lelky Idweſſeeges yozagokra kyken ha ember atal menend az az eelend ez vylagon kethſeeghnel kyl bel mehet az erek eeletnek hatalmas yozagus erekſegheeben az zentǒknek yo eeletẘ pel-

dayok zerent || Elſſew kapw mondatyk az ygaz kerezttyen 603 hytben valo meg maradaaſ kynek myatta iſtennek lelky fyawa lehet ember zent Ianos ewangeliomanak byzonſaga zerent [?] es mykeppen olwaſtatik az pater noſterben: My atyank ky vagy ꝛc. Maſod kapw yo remeenſeeg zerent valo yo teetel es mwkalkodaas kyrðl Athanaſius wgy mond az nagy Credoban [?] Vala kyk yol mwkalkottanak mennek az erek eelettre. Harmad kapw wr iſten parancholatynak megh tartaſa, zent Mate yrtta meg kenyweenek xix rezeeben. Ez harom kapwk nap kelet felðl vannak. Neegyedyk kapw Iſteny es atyaffyw zent zeretet. Zent Lucach yrtta meg kenyweenek x rezeeben Zent paal romayaknak yrtt leweleenek viii rezeeben. Ewtðd kapw Criſtuſ Ieſuſnak neweert es zeretetyeerth myndden keenra es halarra menny mykoron zykſeegh Apok ii leegy hyw mynd halalyg es az erek eelethnek Coronayaat adom, azt mongya az wr iſten [?] Hatod kapw ez vylaghnak megh wtalattya, errðl wgy monda Criſtus wrwnk Math xix meen el myndent agy el es yewel kðweſſ enghemet es kenchðd leezen menyorzagban. Ez harom kapwk vannak deel felðl mert mykeppen az napnak akkoron nagyob hewſeege vagyon azonkeppen ez harom kapwkon az nagy bwzgo leelkew neepek mehetnek be az erek dychðſeegben. Heted kapw tyredelmeſſeegben valo hala adaaſ Luce xxi bekeſeeg tartaſban tarttyatok meg az ty leelkðtðket, zent paal apoſtol es wgy mond Ad Ebre xii Tyredelmeſſeeghnek wtaan fwſſwnk az meg zðrzðt dyadalomnak helyeere [?] Nagy ſok tyredelmeſſeeghnek myatta keel mynekewnk be meennewnk meennyeknek orzagaban. Nyolczad kapw embery gyarloſagnak kenyerwleteſſeege. Ennek myatta yteely megh Criſtus Ieſus ez vylagot zent Math yrtta meg kenyweenek xxv rezeeben elðwe zamlalwan ky yrgalmaſſagban eelt ez vylagon es ky nem es kyketh benne talalhat az mongya yewetðk el ty en atyamnak aldottay vegyeetðk az erek orzagot ꝛc. kyrðl wgy mond zent Agoſton doctor. O heyt bolond embery allath | Myt wſuralkodol ez vylaghy ſyb embernek wſuralkoggyal az wr iſtennek es zaaz annyeet nyerz wtanna az erek eeletðt Kylenczed kapw Tyztaſſagban valo zeplðtelen meg maradaaſ Math xix vannak ollyak kyk ennen magokat meg zoroytottaak mennyeknek orzagaert mynt az zyzeſſeeg tartok kyrðl wgy

enekôl anya zent egyhaaz Criſtus Ieſuſnak zawaat zolwan, yewel Criſtuſnak zeplôtelen yegyôſe veegyed az Coronaat ꝛc. Senky azert ne mongya hogy az zyzeſſeegben awagy bolond eeletben elnek eet ez vylagon awagy ky rekeztethnek az erek dychôſeegbôl. Mert wgy mond zent Ieron. doctor [?] hogy az zyzeſſeegben valo meg maradaas angyaly eelet eett ez fôldôn, kybôl azt erthettyôk mert ha eett ees angyaly eeletben eelnek az maſ vylagban ees angyaly tarſſaſſagban meennek haat ewk yeleſb reezt veeznek az erek dychôſeegben. Ez harom kapwk Nap eſet felôl vannak, mert kyk ew atala akarnak be menny myndden ez vylaghy gyenyerẘſeegôket meg keel ennen magokban ôlnyôk. Tyzed kapw az yo mywelkôdetben veeghyg meg maradaaſ Math xxiiii ha ky veeghyg meg maradand az yo zandekban ez ellyen Idwôzwl, kyrôl wgy mond zenth Ber. akar meel yol eellyen ember ew eeleteeben azon valyk meg ha veegre vonzya mykoron myndennek fyzethny kezdennek. Tyzeed eeggyed kapw Criſtus Ieſus halalaanak erdeme ky myat ollyak eesbel mennek az erek eelettre kyk meeg ſemy yoot nem tehettek mynt az maſtan kereztôlt germôkôk Marci vltimo. Tyzen kettôd kapw ky halalanak horaya koron penitenciaban leelettetyk foglaltatwan Math iii penitenciat tarchatok mert el kôzelget iſtennek orzaga, ennek myatta vewee az tolway az kereztſſan. Ennek myatta Idwôzẘlnek mynd az byneſek kyk erdemneel kyl hatalmat es erôt teeznek az wr iſtenen, az zent penitenciianak tolwayſaga myat meg veween ew tewle mennyeknek kenches orzagaat. Zent Amborws doctornak mondaſa zerent
604 yme || Zerelmes atyamffyay hallyatok mynemew kapwy vannak az mennyeknek dychôſeeges zent orzaganak, yme hallyatok mynemew wton yartanak az dychôſeeges zentôk ez vylagon kynek myatta Criſtus Ieſuſnak zerelmes ffyay baraty es zolgay eerdemlettenek lennye ha mynd el veztenek volna haat anya zent eegyhaaz eellyen tyztôſſeeggel az ew zent emlekôzettyôkre ynnepôt nem. Ha mynd el veztenek volna ha az wr iſtennek zent orzaga pokollaa lôt volna howa erdemlôttenek gyẘlekôzny. Es az pokol dychôſeegh volna howa ez vylaghnak zeretôy erdeghnek ffyay es mynd az vezedelmes byneſôk gyẘlekôznek. De maydan el yew az megh zôrzôt ydew mykoron mynd kettônek meg lattatyk ygaſſaga. Zolaam ezeket zerelmes atyamffyay hogy en tanachommal es wr

iſtennek ſeghedelmes malazttyawal az fewlẘl meg yelentôt zentôknek wtan yaryatok ſe yob felee ſe baal felee ne hayollyatok ha az zentôknek peldayok zerent az erek eelettre myndden kethſeegnel kyl bel akartok mennye Engheggye az wr iſten.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee az mennyey dychôſeeghnek tellyes erwendetôſſegheerôl O en eedes iſtennem, nem twdok myt zolny mert ſoha nem lattam. De ollyat ſem lattam kytẘl byzonnyal hallottam volna kyrôl akarok zolany byzon az. De zerelmes atyamffyay a'mynt eegyeb megh vylagoſwlt elmeeyew doctoroknak yraſokban talallyok wgy zolhatwnk rola keweſet azt ees feelelemmel chak my zomorw zywônknek erwendeteſſegheere mynemew nagy ewrômôk es vygaſok leegyen az zentôknek meennyeknek orzagaban, kyrôl zent Dauid proffeta az ſoltaar kennek zaaz negywen kylenczed rezeeben wgy mond Exultabunt ſancti ingloria Ewrẘlnek az zentôk az meennyey dychôſeegben es wygadoznak az ew lakodalmokban, kybôl azt erthettyôk hogy fôlôtte nagy leegyen az wr iſtennek orzaga proffetanak mondaſa zerent. howa annee | Sok zamtalan zentôk bel feerkôznek es myndennek nagy bewſeeges lakodalma lehet. Megh wgy mond rola zent Mathe kenyweenek XIII rezeeben fulgebunt iuſti ꝛc. feenlôdnek az az dychekôdnek || az ygazak mykeent az feenes nap az ew meennyey attyoknak orzagaban kybôl adatyk ertenewnk hogy nagy dychôſeeges leegyen kyt ſoha ſenky halando zômeewel elmeeyeewel ky nem twd yelenteny O zerelmes atyamffyay haat myt twdwnk zolany az wr iſtennek zentſſeeges zolgaynak es baratynak dychôſeeges ewrômôkrôl, mykeppen twdhattyok mykeppen foghattyok megh? De mynd azol atal tyz rend bely ewrwôndetes eedeſſeegôket yelenthnek lenny ayoytatus doctorok. Elezôr felẘl az nagy iſteny foghatathnak dychôſeeghnek zynrôl zynre valo lataſaban Es Criſtus Ieſuſnak zeep tykôrôs emberſeegenek feeneſſeegeben, kyrôl wgy mond zent Ber. doctor tellyes eedeſſeegôk leezen az mennyey zentôknek lathny wrwnk Ieſuſ Criſtuſnak mynd emberſſeegeet mynd ew iſtenſeegeet. O meel bodog orzaag az meennyey varaſnak eekôſſeege, kyben az zentôk ew kewanatus akarattyok zerent neha bel meennek az zent haromſagnak meelſſeeges iſteny lataſaaban. Neha ky nyomothnak Criſtus Ieſuſnak dychôſeeges embery zyneenek

tekeentetyre Es myndenwt nagy eedes legheleeſt talalnak. Maſod
ewrômôk leezen ew alattok valokon az az lathwan ez vylagh-
nak zeepſeeggel valo meg tyztwlattyaat es pokolbely erdeghy
hatalomnak veegeet lenny az wtolſo nagy yteelethnek wtanna
es hogy wr iſten meg zabadoytotta ewket az erek vezedelem-
nek keennyabol, Harmad ewrômôk leezen ew elôttôk valokon
az az az mennyey zeep varaſnak nagy eekôſſeegheen, kyrôl wgy
mond zenth Bernald doctor, O meennyey zenth varaſnak lako-
dalmas mynd gyenyerŵſeegôk nagy bewſeeggel es batorſſaggal
vannak te benned. Neegyed hatwl az az nagy ewrômôk vagyon
azon ees, menee nagy eenſeegôket es ez vylaghy nyomorwſagot
el mwlattanak, kyket ſoha tebbee nem zenwednek. Es meel
nagy nemes Coronakat erdemlettenek ez vylagon valo tyredel-
meſſeegôknek bekeſſeeggel valo zenwedeeſôkeert Nagy halaakat
605 adwan eerette az wr iſtennek || Ewtôd ewrômôk leezen az ew
lelky dychôſeegôkôn. Hatod teſty dychôſeegôkôn, lathwan hogy
ſemy vezedelmes keſeertetôt nynchen ſem leelkôkben ſem teſ-
tôkben mynt ez vylagon. Heeted yob felôl az eedes azzonywnk
marianak es mynd az ſok zentôknek nyayaſſagos tarſſaſſagokban.
Nyolczad bal felôl zent Agoſton doctornak mondaſa zerent mert
ſoha ſemy gonoz tôrteenet ott nem leezen ſem yonak fogyat-
kozaſa kylenczed az zent angyaloknak zeepſeegôkben kykkel
eegyetembe erekŵl erekkee dycheeryk az hatalmas wr iſtent.
Tyzed az erek dychôſeegben erekkŵl erekkee valo meg ma-
radaſokon kyrôl anyazent egyhaaz ez may zent zoloſmaban
meg emlekôzween wgy mond. O meel dychôſeeges az meennyey
zent orzag kyben Criſtuſ Ieſuſſal erŵlnek vygadnak mynd az
ſok zentôk, zeep feyeer tyzta ôtôzettel eekôſŵltethween, kô-
wetyk az iſtennek artatlan baranaat vala howa menend O azert
en zerelmes atyamffyay lathwan ez nyawalyaſ gyarlo vylagnak
vezedelmes voltaat. Halwan kedeeg az meennyey dychôſeeghes
orzaghnak bodog zent varaſaat valazzyok azt a' my yob, keeryôk
azzonywnk zyz mariawal mynd az meennyey ſok zentôket az
zentôknek atala az wr iſtennek hogy ew zent kegyelmes yrgal-
maſſaganak myatta zabadohon meg myndden ez vylagy vezede-
lembôl es vygen my halalwnknak wtanna az ew zent bodog
orzaganak ky yelenthetetlen erwendetes lakodalmaban.

Sequitur legenda festi.

Harmad tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek tamadaſarol. Az ydőben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak hath zaaz tyzen neegy eztendőben el hatalmazwan embery nemnek bynek gonoſſagok es vezedelmes eeletők ez vylagon kyk kőzőt yeleſkeppen tamada az atkozot Machwmethnek vezedelmes byrodalma, kynek ſok bezeede, ky mykeppen az reeghy gonoz Ieroboam kyral Izraelben az Iſten nepeenek heted nemzet zerent valo rezeet wtanna rantaa el vezny az atkozot balwan ymadaſnak myatta Azonkeppen ez atkozot erdőgghel tőlt kalomaar Makchwmet anya zent egyhaznak nagyob rezeet es mynt ymaran 1.5.2.7 nagyobban | Zemeynkkel lattyok mynd ez vylagot nagyob reezre meg dőglette kynek ha az yambor kerezttyen feyedelmek az ydőben ellene nem allottak es tamattak volna mynd egheez kerezttyenſeegőt el haytotta mynt maſtan az atkozot Luternek ſectaya kyktwl az aldot teremtew wr iſten meg otalmazyon. Azon ydőben vala Romaſagban egy hatalmas kegyetlen es balwan ymado chazaar ky mykeppen gonozwl meent vala be az chazarſagban azonkeppen gonozwl leen halala ees. Az papaſagot kedeegh wr iſtennek malazttyabol byrya vala neegyed Bonifacius, mykoron latta volna ez Iambor wr papa az zegheen kerezttyeneknek nyomorwſagokat, mykeppen az leelkőtlen poganok keezerőyteneek ewket az balwan ymadaſra, mert mynt az legendaban vagyon meg yrwan myeert az Romabelyek nagyob reezre mynd ez vylagon wralkodnanak, rakattanak egy nagy templomot kyben kőzepőt ffeel allattaak vala az romay balwan iſtent, ew kőrwle mynden orzagoknak iſteneet mynt ha az romay iſtent ymadnaak az tebby es nagy leelky vezedelem vala ez vylagon. Azt azert lathwan zent Bonifacius papa zent leelek wr iſtennek malazttyabol Indwltatwan meene be Foka chazarhoz es nagy eſſedőzeeſſel keree megh es ky tyztoythwan ew belőle az ſok tyztwlatlan balwanyoknak ozlopokat es főrtelmes aldozattyokat vyzon ellen zentőlee ewtet Azzonywnk zyz marianak es mynd az mennyey ſok zentőknek emlekőzetyre. Es ky annak előtte hywattatyk vala pantheonnak az az myndden balwanyoknak templomanak ymaran hywatathneek mynd ſok zentők eegyhazanak, maſtan kedeeg

neweztetyk kerek bodog azzonnak. Ha ky Romaban volt lathatta, ezenkeppen az wr iſten az gonozbol ees yoot valazta embery nemnek Idweſſeegeere, mert hol ott annak elette az ſok erdegőknek aldoznak vala ez vylaghy emberek ymaran ott aldoznak wr iſtennek es ew zent zyleyeenek mynd az ſok meennyey zentőkkel zent angyalokkal erekkee valo tyztőſſeegőkre: embereknek erek Idweſſeegőkre. ‖

606 Neegyed tanwſagwnk leezen Idweſſeeges peldazatnak magyarazattyarol. Doctoroknak mondaſok zerent myert ymaran nylwan twggyok hogy zykſeegh mynekewnk az meennyey dychőeeges zentőkhőz folyamnwnk Es zykſeegh hogy ewk ees myeerettewnk eſſedőzyenek mygh ez gyarlo bynes teſtben eelewnk mert bőlchnek mondaſa zerent kőzőnſeeges yſmerettel ſenky nem twdhattya meg ha zeretettre awagy gylőſeegre melto. Maſod okaert mert zent Agoſton doctornak mondaſa zerent ſok yok vannak kyk veegre el veznek Es vyzon ellen ſok byneſek vannak kyk veegre meg terween Idwezewlnek. Azert ez eellyen egybe kwcholkodot ſentencianak meg feyteeſe mellee eellyen kerdeſewnk tamadhat. Hogy ha az valaztatoſoknak haznaal ee az bodogoknak ymachagok kenyergheſek es ſeghedelmők awagy nem Ez eellyen fogaſnak eellyen okay tamadhatnak embernek zyweeben. elſew mondhattya vala ky ha az teremtő wr iſten enghemet el valaztot es megh latot kezdetnek előtte az erek Idweſſeegre haat en ſoha nem karhozhatom akar mykeent eellyek ez vylagon. Es annak okaert heyaba faraztom magamat ſok mwkawal. Maſod oka. Ha akar mynt eellyek ez vylagon karhozattra laat meltonak lennem, haat myt tőrőm magamat yo mywelkődetnek myatta ha ſemyt nem haznalok vele. Erre reea felelnek zent Bonauentura es zent Agoſton doctor, mondwan hogy eegy eze vezőt veelekődees ez eellyen gondolat. Annak okaert keth keppen ertetyk az Idweſſeegre valo valaztaas. Elezer Iſten felől hogy mykoron vala kyt atalan foghwa az erek Idwőſſeegre teremt es valazt annak keetelen be keel tellyeſődny mert az yſteny dologban ſemy hamyſſaagh es valtozaas nem lehet mynt az zent ewangeliomba ennen maga mongya Io. XIII En twdom kyket valaztottam mert az gonoz Iudas nem vala valaztatus veeg keppen mert ky eſeek az yok kőzzől | Azonrol zent Agoſton doctor meg wgy mond El veegezőt zamok vagyon az valaztottaknak

ky ſem tôb ſem keweſeb nem lehet, erthween az wr iſtennek
tekeelletes lataſaban. Maſodkeppen ertetyk az valaztaaſ az iſteny
zent malazthnak zolgaltataſa felôl, az az mykoron vala ky malaztot
erdeml es dychôſeegôt. Ezenkeppen zykſeegh az zentôknek ymacha-
gok es ſeghedelmôk mert nynchen oly ember ez gyarlo vylagon ky
ennen maganak ſeghedelmeewel Idwôzẘlhetne, kyrôl zent paal wgy
mond. mykeppen ſenky nynchen bynneel kyl, azonkeppen ſenky
nem eelhet wr iſtennek yrgalmaſſaganaal kyl, zent Dauid pro-
ffeta meg azont mongya ps [†] Zent Bonauentura atyank mondaſa
zerent ezenkeppen az valaztottaknak zamok ſokaſwlhat es kyſ-
ſebewlhet, mert mykeppen wr iſten mynddennek keez az ew
zent malazttyaat adny es ſenkyt nem akar el vezny ymaran
zykſeegh embernek zabad akarattya ha az zent malaztot akarya
venny keſerny es eerdemleny yo mywelkôdethnek myatta ha azert
az erek Idweſſeegre valaztatus akar, elezer zykſeegh hogy az go-
noſſagot ky iſtennek malazttyanak ellene vagyon el haggya,
Maſodzor hogy yoban foglallya ennen magaat ky wr iſtennek
kellemetes, hamadzor keerye az zentôknek ſeghedelmôket es
ezenkeppen veeghyg meg marad ew eeleteeben kethſeegneel kyl
valaztatus leezen az erek Idweſſeegre En enneel atalb es ry-
wydeb wtat zent yraſban ſoha nem talalhattam, kyrôl wgy mond
zent Agoſton doctor. O embery allat gondold yol meg az te
allapotodat ha yſmerôd hogy nem vagy valaztatus teed azt hogy
leegy valaztatus, eſmeg wgy mond ha Iſmerôd hogy nem vagy
az zentôknek zamok kôzzee zamlaltathwan az te akaratodon aaj
eel wgy hogy leegy melto reea. Zent Gergel doctor meg wǵ
mond Nem eeleeg Idwôzẘlô lelky embernek hogy gonoz nem
teezôn De annak felette hogy yoth teegyen. Mert akky zenetlen
gonozt teezen erdegh az, ky ſemy yoth || Nem teezen Barom 607
az, ky ſemy gonozt nem teezen iſten es angyal az, ky kedeegh
yot es gonozt teezen ember az, kynek termeezetyt ha meg
tekeenttyôk ha akarya erdegghee lehet, ha akarya Barommaa
ha kedeegh angyallaa. Veegyeetôk yol eztekben ha azert embery
allat eet ez vylagon zenetlen valo gonoſſagban eel twdwan
zabad akarattya zerent valaztatus pokolbely erdeggel az erek
karhozattra Ha reſtſſeegeenek twnyaſaganak myatta ſemy yo
mywelkôdetben nem foglallya magaat haat az oktalan barmok
zama kôzzee zamlaltatyk kyk ſoha menyorzagban nem mennek.

Ha kedeeg Idwo̊zwlny akar ymaran nylwan meg twggya yteelny myt keellyen tenny mynt eelny es mynt ez vylagbol ky menny es az mennyey dycho̊ſeeges ſok zento̊knek bodogſſagus tarſaſſagokban feerko̊zny, ez az kezdety ez az veegezetẏ ees ez may tyzto̊letes zent Innepnek kyt mynekewnk engheggyen Atya ffyw zent leelek Amen.

Imaran lezen emlekezet hallottak napyarol.

*M*Ieert ez may napon wr iſtenben zerelmes atyamffyay anyazenth eegyhaaz ylly zent malaztban ky mwlt hallottaknak emleko̊zetyt. Annak okaert meltan vehettyo̊k bezeedewnknek eleynek zent Makabeuſnak mondaſaat ky meg vagyon yrwan maſod kenyweenek tyzen ketto̊d rezeeben zent es Idweſſeeges gondolat ymatkozny az hallottakeert hogy ew bynekbo̊l ky zabadwllyanak yme zerelmes atyamffyay meel nagy meltoſagus ez may hallottaknak emleko̊zettyo̊k napya ees, mert yollehet malaztban leegyenek az erek karhozatnak ellene. Es az erek dycho̊ſeeghnek varaſaban remeenſeeghnek hyedelme myat. De maga nagyob zegeenek nyawalyaſok es | Magokkal yo tehetetlenek ſohol nynchenek mynt ewk az erek karhozattwl meg valwan azert felette nagy yrgalmaſſaag ew velo̊k yot tenny ew eeretto̊k ymatkozny es alamyſnaalkodny hogy keennyok alwgeek es bynek bochattaſſeek, kyknek zemeelyek wgy vagyon meg yrwan yob patriarchanak kenyweeben yob [†] Miſeremini miſeremini ſaltem vos amici mei Kenyerewllyeto̊k kenyerẘllyeto̊k awagy ty en baratym mert iſten kezeenek ſwllya yto̊t meg enghemet az az ygaſſagus yteelety hol ott ſemy yrgalmaſſaag nynchen de mynden ponctokrol ponctokra tellyeſſeeggel megh keel fyzetny az az annee eztendeegh es ydeyg meennyet byne zerent eerdeml. Azert mongya az zent epiſtola zent es Idweſſeeges gondolat az zegheen hallottakeert ymatkozny. Ez may alaa mondando Epiſtolaat mondaa es yraa meg Iudas Makabeus Es leen eredety wr ffyw zyletethnek elo̊tte keth zaaz eztendo̊ tayyan kynek hiſtoriaya megh vagyon yrwan: zent Machabeus ffyayro̊l zo̊rzo̊t kenyben kyk mykoron wr iſten-

nek tőrweenye mellet halalyg vyaſkottannak volna veegre mynd nyayan dycheeretes martyromſagnak koronayawal veweek az erek ygeeretőt. Az hatalmas Anthyochus kyralnak byrodalma alat. Mykoron azert Machabeus Iudas megh ytkőzőt volna az gonoz Gorgyaſ feyedelmel tőrteneek iſtennek yteelety zerent hogy Iudas ſeregheeből nekyk meg verettenek volna, mert veetkőztenek iſtennek ellene. Azon valo zomorwſagaban az Iambor Iudas feyedelem nem akaraa el feledny ew attyaffyaynak es neepeynek leelkők ydwőſſeegeet, ymaran ennek wtanna kőwetkőzyk ez may zent epiſtola.

Elſew Epiſtola.

AZ ydőkben Az erőſſ Iudas feyedelem emlekőzetőt teween kylde Ierwſalembe tyzen ket ezer gheera ezyſtőt ffel aldozny ewtet ott || Az hallottaknak bynekeert Igazan es leelek zerent 608 veelekődween az ffel tamadaſrol. Mert ha azokat kyk ky mwltanak vala nem remeenlenee ffel tamadny yewendőre heyaba lattatneek ymattatny az hallottakeert. De myert gondollya vala hogy azok kyk kegyeſſeeggel nyogodalmat vettenek volna yo malaztoſſagot maradot volna, zent azert es Idweſſeeges gondolat az hallottakeert ymatkozny hogy ew bynekből megh zabadwltaſſanak.

Maſod Epiſtolaat yr zent paal apoſtol ezen hallottak napyanak tyztőſſeegeere Teſſalonya belyeknek yrth elſſew leweleenek neegyed reezeben meely Epiſtolanak zereeben elezer ynt hogy kereztyen embernek nem keel felette bankodny azokon kyk ez nyawalyas halandoſagbol kywe mwlnak az halhatlanſagra. Es nem keel wgy raytok keſerőghny mynt ha el vezneenek es ſoha tőbbee nem lathatnook ewket: okat vety az zent epiſtolanak derekaban. Maſod rezeeben emlekőzyk az wtolſo yteelettről rywydedőn kyről nylwabban meg vagyon yrwan Iohel proffeta kenyweenek harmad rezeeben mondwan. Azt mongya az wr iſten yme ydő bel telween eegybe győytők mynden neepeket es vyzőm ewket Ioſaphatnak vőlgere mert ott leezek ylween hogy mynden neepeket meg yteellek es ott vetekődőm ew velők kyk enghemet yſmernek es nem yſmernek. Ott leezen azert az yoknak nagy vygaſagok mert ſem teſtben ſem leelekben el nem tawoznak wrwnk Ieſuſtwl Es ezenkeppen vagyon bewtẘ zerent valo magyarſſaga:

Maſod Epiſtola.

*N*Em akarwnk kedeeg tyteket zerelmes atyamffyay twdatlanoknak lenny az el nywgottakrol hogy ne zomorkoggyatok mykent az eegyeb pogan | Neepek, kyknek remenſeegŏk nynchen. Ha azert hyzyŏk hogy ieſus meg holt es ffel tamadot, azonkeppen az wr iſten ees azokat kyk kyve mwltanak criſtus ereywel elŏwe hozya ew vele Azt kedeeg tynektŏk mongyok wr iſtennek mondaſabol mert my kyk eelewnk, ky maradeekok vagywnk nem veezyŏk elŏl azokat kyk kywe mwltanak. mert az aldot wr Archangyalnak parancholattyanak es zawanak atala es iſtennek kyrtŏleſeeben le zaal menyorzagbol es az hallottak kyk Criſtuſban vannak ffel tamadnak elŏzer (az az doctoroknak mondaſok zerent kyk reegtewl foghwa Criſtus Ieſuſnak hytyben yo eeletben kywe mwltanak, mynt az zent patriarkaak proffetak es eegyeb zentŏk. es zool az zent apoſtol mynd egheez hyweknek zemelyekben kyk kŏzzee ertethnek mynd az zent apoſtolok ees martyrok Confeſſorok ꝛc. mynd Anticriſtuſnak ydeyeeyglen kyk kywe mwlandok leeznek kyt meg erthetewnk ez wtanna kŏwetkŏzew mondaſbol) Annak wtanna my ees kyk eelewnk kyk megh hagyattatwnk eegyetembe ragattatwnk ew velŏk az fenes kŏdben criſtuſnak eleyben az egben es azonkeppen koronkeed my wrwnk ieſuſſal leezewnk. Vygaztallyatok azert egy maſt ez eellyen idweſſeeghes bezeedekben.

Ezen may zent epiſtolahoz haſonlatus zent ewangeliomot kyt anyazent egyhaaz enekŏl yrtta megh zent Ianus ewangeliomrol zerzŏt kenyweenek ewtŏd Capitulomaban es leen eredety azon Idŏben mykoron wrwnk Ieſus volna XXXII eztŏs magyarazo yraſ zerent zent gerǵ napnak elŏtte tyzed nappal: ymaran kedeeg el kezdŏtteek vala ewtet az gonoz Sydok haborgatny myeert nylwan iſten ffyanak yelenghety vala ennen magaat ||
609 Annak okaert ew zent felſſeege ees neha nylwabban neha kemeenben neha erŏſſeebben zool vala ewnekyk hogy ſemy okot ne leelhetneenek ew ellene Mondwan az zent ewangeliomnak elette. Az atya zerety az ew ffyaat es mynden dolgot meg yelent ewneky hogy myndentŏk chodalkozyeek raytta. Mert wrwnk Ieſus az vakon zylettet es az XXVIII eztendey kezwenyeſt meg vygaztwan chodalkoznak vala az Sydok es mynd az yraaſ twdok

raytta hogy ollyan nagy hatalma volna nem ertekôzween meg es nem hyween az ew byzon iſtenſegheerôl hogy azert nylwan meg yelentenee magaat ewnekyk mert ew volna az nagy hatalmas fôldnek mennynek Es eelôk holtaknak byzon teremteye mondaa ewnekyk ez may zent ewangeliomot

Ewangeliom.

AZ ydôben monda ieſus ew tanoytwanynak es az sydo feregôknek. Mykeent kedeeg az en atyam hallotakat tamazt es eelezt azonkeppen az ffyw es kyket akar megh eelezt. Senkyt kedeeglen az atya nem yteel. De mynden yteeletôt adot ew ffyanak hogy myndenek tyztôllyeek az ffywt ees mykent tyztôlyk az atyaat. Vala ky nem tyztôly az ffywt nem tyztôly az atyaat ees ky ewtet bochatta byzon byzon mondom tynektôk mert vala ky az en bezeedemet hallya es hyzen annak ky en ghem bochatot erek eelete vagyon es az nagy ytelettre nem yew de halalarol | meegyen az erek eelettre Byzon byzon mondom tynektek mert el yewt az hora es ygaz maſtan vagyon mykoron az hallottak hallyaak ember ffyanak zawaat es kyk hallangyaak megh eelednek. Mert mykeppen en atyamnak eelete vagyon ennen magaban azonkeppen adot az ffywnak es eeletôt tartany ennen magaban hatalmat ees adot ewneky yteeletôt tenny mert embernek ffya ew. Ne akaryatok chodalkozny azon, mert el yewt az hora kyben myndenek kyk ew ſeerôkben nywgoznak megh hallyaak az ew zawaat es kywe yewnek kyk yot tettenek erek eeletnek ffeel tamadaſara kyk kedeeg gonozt tettenek yteeletnek ffel tamadaſara. Byzon Byzon mondom tynektek vala ky en bennem hyzen meg nem hal erekkee, en vagyok az erekkee eelô kynyr ky menybôl le zallottam. azert mondom myndent vala kyt aad ennekem az en atyam en hozyam yew. Es azt ky en hozyam yew ky nem yzôm. Mert en azert zallottam le menyorzagbol nem hoǵ az en akaratomat teegyem de az en atyamnak akarattyaat ky enghem bochatot hogy myndent kyt ennekem adot el ne vezeſſek ew benne, de ffeel tamazyam ewtet az wtolſo napon. Ez kedeeg az en atyamnak akarattya ky enghemet bochatot hogy mynden ky az ffywt lattya es hyzen ew benne erek eelete leegyen es en ffel tamaztom ewtet az wtolſo napon.

Yme zerelmes atyamffyay hallyok es erttyek wr iſten ffyanak a' my eedes wrwnk es Idwezőytenk Ieſus Criſtuſnak byzon mondaſaat kyhőz ſem eegyeb ſem tőb nem keel hanem hogy ha ky Idwőzwlny akar fogaggya be ew zyweeben leel-
610 keeben es eellyen || Ew vele eeth ez halando vylagon kywel eelnek yze zerent az maſ vylaghyak.

Wr iſtennek malazttya zerent lelky tanwſagwnk leezen ez may zent napnak meltoſaga mellee az zeghen hallottakrol. Elſſew az nagy kegyes yrgalmaſſagrol kyt az zegheen hallottakeert tartozwnk tenny kynek byzonſagawal tellyes mynd egheez ooh es wy tőrween bely zent yraaſ es zentőknek mondaſa. Azert felette teewőlyőgnek es veetkőznek az ollyan remeentelen kaba emberek kyk azt mongyaak hogy az eegyhazy neepek chak telhetetlenſeeghnek okaert kőltőtteek az alamyſnalkodaſt es Comperaciot kyk ellen wgy mond zent Amborus doctor chak az yrgalmaſſaag zymboraſ tarſſok az zegheen hallottaknak. Annak okaert zerzette anyazent eegyhaaz hogy ſoha eeǵ zent myſe zolgalat ſe leheſſen az zeghen hallottak emlekőzettyőknel kyl kyről zent Beda doctor ees wgy mond meltatlan az myndden ſeghedelemnel kyl, vala ky az zegeen hallottakrol emlekőzetlen eel eett ez vylagon. Ha azert zerelmes atyamffyay my ees eremeſt kewanwnk yrgalmaſſagot erdemleny Nem chak az wr iſtentwl de meegh my fele baratwnktwl ees, azon tőrween alat tartozwnk my es maſſal yrgalmaſſagot tenny. De o ky eerdeml nagyob yrgalmaſſagot annaal mynt ky myndden kegyelmeſſeeghnel kyl nyawalyog es keenzatyk Byzon nagy barachaagh ha ky az ollyanokkal vala myt yot teezen. Vyzont ellen nagy kemeenſeęgős kegyetlenſeegh ky yol tehetne es nem teezen, kyről wgy mond Haymo meſter myndden yrgalmaſſaghnal kyl wr iſtennek ygaz yteeletyben eyty ennen magaat vala ky az zegheen hallottakrol yeleſſen kyk yo baraty voltanak el feletkőzendyk, erről eellyen pelda olwaſtatyk. Vala egy zerzetes frater es mykoron kywe mwlt volna az Iambor fraterek ew yo zokaſok zerent ſok myſeket ſoltarokat es eegyeb ayo'tatus ymachagokat teenek zolgalanak eerette Annak wtanna yeleneek egy yo zerelmes barattyanak es kezde reeayok bozzonkodny hogy ewtet az nagy keenban leween el | Feletteek volna es ſemywel nem ſegheelleneek, monda az yo barattya hyggyed zerelmes atyam-

ffya hogy ennee ſok zoloſmaat mondottwnk eeretted, felele az kenban valo frater, twdom mondottatok, de ennekȏm ſemyt nem haznalth mert mykoron en ez vylagon eelȏk vala ſok hallottak zoloſmayaat hattam el, maſtan kedeegh azert a' myt en eerettem teeztek mynd azoknak aggyaak ꝁyknek tartoztam. Azt halwan az iambor barattya nagyobban zolgalanak eerette es ky zabadoytaak ewtet az keenbȏl kybȏl azt erthettyek hogy vala ky magaſſal yrgalmaſſagot nem teezen ennen magaat challya megh.

Maſod tanwſagwnk leezen arrol, mynemew haznalattya vagyon az hallottakeert valo ymatkozaſban, zent yraſbely meſterek reea felelween heeth yeles okaat vetyk. Elſſew mert wr iſtennek elette felette kellemetes myeert ewk ees iſtennek malazttyaban vannak es anyazent egyhaznak taghyay, mynekewnk atyankffyay es az zentȏknek tarſſaſagokban menendȏk. De maga keeſedelmet es varaſt zenwednek ew tyztwlatlanſagokeert. Maſod haznalattya mert az bodogoknak eremȏkre vagyon, merth mykoron az pwrgatoriombelyeknek meg zabadwlaſokkal az zentȏknek zamok meg zaporodyk anneewal az ew meennyey eremȏk ees ȏregbw̄l vele. Harmad haznalatoſſaag az zeghen pwrgatoriomban valoknak nagy vygaztalaſok O zerelmes atyamffyay ha teſty zemewnkkel meg lathatnok meel naǵ erwendeteſſeggel varyaak es veezyk ez vylagon neepeknek emlekȏzettyȏket es yo teetelȏket ewk ees zegheenyek annewal eremeſben ymatkoznak azokeert keerween wr iſtent hogy tarcha meg az ew malazttyaban es otalmazya meg az erek vezedelemtw̄l kyrȏl Cantor pariſien. ellyen peldat veeth rola Vala egy ember es mykoron az Cimiteriomon atal meegyen vala myndenkoron ymachagot teezen vala az zegheen hallottakeert, tȏrteneek hogy ellenſeege elȏt eſeek be az Cimiteriomba || Es yme chodatatus dolog nagy ſo- 611
kan az ſeerbȏl az hallottak kywe yeweenek es az ellenſeegȏt el yzween meg otalmazaat az ew yo teewȏyȏketh. O zerelmes atyamffyay ha ezen vylagon ygyen otalmazyaak megh kyk ew eerettek ymadnak haat myt teeznek mykoron ky zabadwlwan az wr zent zyne lataſaara ywthnak. Ez azert neegyed haznalattya az zegenyekeert ymatkozny mert ewk ees eremeſt meg ſegheythnek mynket mynd eeletewnkbe mynd halalwnknak ydeyn mynd az wtolſo nagy yteelethnek napyan. Ewtȏd haznalattya

hogy ewk ees ymadnak my eerettewnk kyről wgy mond zent Agoſton doctor ymaggyatok az zegeen hallottakeert hogy mykoron az erek eeletben ywtandnak ewk ees ymaggyanak ty eerettetők, hatod haznalattya mert mykoron az zegheen ky mwltakeert ymatkozwnk my magwnkert meg azonkeppen haznaal kyről wgy mond zent Amboruſ doctor. Damaſcenus meg azonkeppen zool rola, vala myt az zegheen hallottakeert teezewnk myndeneſtewl foghwa megh azonkeppen teezyők a' my Idweſſeegẃnkeerth zent Dauid proffeta raytta byzonſaagh. Az en ymachagom az en kebelembe teer be hattra. My teezy azt az atyaffywſaghnak zeretety, pelda, vala keth yo baratus atyaffy, mykoron az eeggyk ky mwlt volna az maſodyk oly ygheen megh keſerődeek raytta hogy vala menee yoot tőt vala gyermekſegheetẃl foghwa, mynd eerette ayanlaa hogy chak ky menthetnee pwrgatoriombol. Wgy leen hogy az nagy zerelmes ayandeknak myatta ottan ky zabadwla, Annak wtanna gondolaa magaban hogy mynden yotwl megh foztatot volna meg wyonnan kezde ennen magaert eerdemes yoot tenny tőrteneek hogy halarra korwla es kezde bankodny raytta hogy kewes yowal mwlneek ky ez vylaghny. Neky yeleneek iſtennek angyala es megh yelentee ewneky meel nagy erdemmel menne Iſtennek eleyben: az zegheen koor meg vydamwla agyaban | Es megh kerdee az zent angyalt honnan volna. Monda ewneky, az meel yoth te el vezteel tartaz, keth zeerrel megh bewőytőtte azt teeneked az wr iſten az atyaffywy zeretetnek eerdemeert. Azth halwan halaat ada ertte wr iſtennek es nagy byzodalmas remeenſeggel ky mwleek az ees ez vylagbol. Heeted haznalattya Iſteny zenth malaztnak es yrgalomnak es weegre az erek dychőſeeges bodogſaghnak erdemleſe kyről wǵ mond zent Agoſton doctor, kywanod ee o embery allat hogy te veled yrgalmazyon az wr iſten: te ted elezer hogy yrgalmaż te atyadffyawal, mert az zent ewangeliomnak byzonſaga zerent Luc vi azon meertekkel meeryk teeneked ees meel meertekkel te meerőd maſnak. Pelda wgy olwaſtatyk ez may zent naprol. Mykoron ez may napon egy Iambor predicator hozyaa keezẃlt volna hogy az hallottakrol predicallana eeyel almaban neky yeleneek egy ky mwlt yſmerő barattya es monda, yme te ez may napon predicallany akarz en kedeegh yewttem te hozyaad pwrgatoriombol wr iſ-

tennek zent akarattya zerent keerween teeghődet hogy mykoron predicallaz ynched az Iambor kereztyen neepet hogy mywel nagyob ayoytatuſſaggal zolgallyanak es emlekőzyenek az zegheen hallottakrol, mert ez may napon az kegyelmes wr iſten nagy yrgalmat akar velők tenny, es tebben honnem tyzen ewt ezeren zabadwlnak kywe pwrgatoriombol es el enyezeek elůle az Iambor predicator kedeegh myndennek elette ez lataſt megh bezeellee az neepeknek es nagy zerelmes ayoytatuſſagra remewleenek halwan. Yme azert zerelmes atyamffyay hallatok meely yo meely Idweſſeeges es malaztus nem chak may napon, de koronkeed emlekőzny es zolgalny az zeghen hallottakeert.

Harmad tanwſagwnk leezen. mynemew nagy panazlaſok vagyon az zegheen purgatoriombely lelkőknek ez vylagra, hogy nem emlekőznek ew rolok es ky zabadoytanaak ewket onnan kynek yſmeretyre yghen yo embereknek ‖ Megh twdny myne- 612
mew reendbely emberek azok kyk ellen panazolnak es kyknek az ollyan feletſeegh nagy bynnee veetetyk es lelkők vezedelmeere ew halaloknak ydeyn. Mert wgy mond rola Beda doctor: meltatlan leezen myndden ſeghedelemre ew ees vala ky eet ez vylagon meg nem emlekőzyk az zegheen hallottakrol. Zent Ieron. doctor meg wgy mond a mynee vygaztalaaſt teezůnk az zegheen hallottakkal anneet eerdemrewnk my ees, vyzon ellen wgy mond rola bőlch ees ecc xxxviii emlekőzyeel megh o embery allat az en yteeletemről mert azonkeppen lezen az tyeed ees ma ennekem teenekőd honap: hogy azert ez eellyen lelky neheſſeegewnktewl magwnkkal meg twggywk otalmazny heet rendbely neepeket talalwnk yraſban kyk ellen az zegheen mas vylaghyak felette nehezeſők Elſſewk az yo teewő baraty kyknek eet ez vylagon yot tettenek azok kedeeg el feletkőztenek rolok holtok wtan kyről meg emlekőzyk zent dauid proffeta ees az Soltaar kenyben ps [†] El feletkőztenek ew yo teewőyőkről o nagy halalatlanſaagh de ynkaab mongyam nagy yrgalmatlanſaag wgy rola Seneka newő meſter megh nem halalny az yo tetelt annak akkytewl vagyon nagy zemeeremſeegh ha ky el halgattya halalatlan vala ky vyzon ellen eſmeg yoot nem teezen eerette annaal ees halalatlanb, ha ky kedeegh myndeneſtůl foghwa el feledy meeg annaal ees halatlanb : ha ky meegh bozzwt teezen felůl réea myndden kegyetlenneel kegyetlenb. Maſod rend belyek kyk my-

koron vala meel yozagot Idweſſeegeert hattanak el oztany es zolgaltathny ewk kedeegh magoknak twlaydonoyttyaak mynt ſayaat morhayokat, wgy mond zent Ieronimus doctor ez eellyenekro̊l mykoron vala ky barattyanak yozagaat el ragaggya orw az, ha zent egyhazat meg fozt zentſſeeg ellen veetko̊zo̊ az, ha zeghenyeknek oztogatando yozagon kapdoz myndden gonoz tolwaynaal kegyetlenb az. Harmad rendbelyek, mykoron kynek maradeky vannak yo ffya feleſſeege attya annya rokonſaga | Es holta wtan el feletko̊znek rola, Ezek es nagy hytetlenſeegben es halalatlanſagban eſnek, wgy mond rola zent Amborwſ doctor Ne varya az wr iſtennek kegyelmeſſegeet ky az ennen yo tewo̊ baratyhoz rokon ko̊zelyho̊z kegyetlen leyend. Negyed rendbelyek az adoſok wgy mondnak rola zent doctorok. Nem felettetyk el az adoſſaagh bator megh hallyon az akkynek tartozyk. De tartozyk megh adny meegh holta wtan ees awagy lelkeert ko̊lteny awagy nemzetynek megh fyzethny, kyro̊l ertetyk zent Agoſton doctornak mondaſa Az byn meg nem bochattatyk myg nem az el vett yozaag̀ meg adatyk. Ewto̊d rendbelyek Az ekſecutorok kyk az teſtamentomot leelek wtan nem zolgaltattyaak kykro̊l wgy mond az Concilium. Vala kyk az zegheen hallottak hagyomaſaat megh tarttyaak es hologattyaak zent egyhazak adnya mynt hyttẘl zakattakat kywe keel az zent egyhaztwl zakaztany, mynt zegeen nyomorwltaknak gylkoſyt. Hatod rendbelyek kyk koronkeed alamyſnawal eelnek akar ez egyhazbelyek es zerzeteſo̊k leegyek akar ez vylaghy zeghenyek bodogok leegyenek kyk maſnak yozagawal eelnek es nem zolgalnak rola. Heted rendbelyek kykre az zeghenyeknek kezee mwkayok zallot, awagy kyknek tyzto̊kben maſ zallot es maſnak kereſmenyewel eelnek es ſemy emleko̊zeto̊t nem teeznek wtañnok kynek veeres vereytekywel eelnek kyro̊l eellyen pelda olwaſtatyk. Vala egy vytez karol keral ydeyben, keree egy rokonſagaat, hogy ha to̊rtenneek az hadban meg halny egy yo lowaat adnaa el es oztanaa el az zeghenyeknek es mykoron meg holt volna az rokonſaga az yo lowat maganak tartaa. Az meg holt vytez harmynczad napra eeyel neky yeleneek nagy feeneſen mynt az nap mondwan my dolog teeneked hogy enghemet ennee ydeyglen eeghettettel purgatoriomba az en lowamat el nem adwan hygged ez may napnaal towab el nem meeǵ vele, yme az te

leelkődet az erdeghők pokolba vyzyk wr iſtennek ygaz yteelety
zerent. En kedeegh ky zabadwlwan az keenbol az erek bodog-
ſagra meegyek. Az zegheen bodogtalant kedeeg ragadaak azon-
nal az zelletők es nagy ſywaſſal reewaſſal az heegyek kőzzee el
ott el zaggataak az teſteet lelkeet pokorra vyweek kykből meg
yſmer||Hettyek zerelmes atyamffyay meel yo es haznalatus meel 613
Idweſſeeges es foganatus leegyen az zegheen hallottakrol emle-
kőzny es zolgalny. Vyzon ellen kedeegh meel vezedelmes es
karhozatus legyen ha ky ew rolok el feletkőzyk es nem zolgal
mynt ymaran ez felẘl megh mondot yraſokbol megh hallottok,
keeryek azert az wr iſten hogy tegyen yrgalmat azokkal kyk
malaztnak wtan keent zenwednek es vygye ewket ew zent or-
zaganak dychőſeeges bodogh lakodalmaban. Amen.

Ett lezen emlekőzet zent emre kyralnak Innepeeről.

Wr Ieſuſban criſtuſban zerelmes atyamffyay yme Anya zent egyhaaz eztendew fordwlattyaban elewnkbe hozta Ez nemes Idweſſeeghnek formayaat yo eelethnek tykőreet, zeep liliom vyraghnak eedes yllattyaat zyz es zent emre kyral ffywnak aldot ynnepeet kyt mykeppen wr iſten malazttyanak myatta zent gyekerről zarmazeek azonkeppen ez nemes vyragzaal kylemb kylemb zent gymelchőket teremte es eerlele ew eeleteeben kynek zeep yllattyaat megh erezween az ew zent attya, meltan mondhataa az zent yſaak patriarchanak mondaſaat: Iacob ffyarol. Es Iacob zemeelyeeben wrwnk Ieſus Criſtuſrol kynek nemzeteeből zyleteek teſt zerent az aldot iſtennek zent ffya ky meg vagyon yrwan Geneſis xxvii yme az en ffyamnak zeep yllattya mynt az zeep vyragokkal tőlt mezőnek yllattya, kyt megh aldot az wr iſten. Ezenkeppen dychőſeeges zyz zent emre kyralnak ees az ſok vyragzo lelky yozagoknak myatta zeep eedes yo es gyenyerẘſeeges vala lathny hallany es erezny myndennemew dolgat teetemeenyeet, kynek dychőſeeges emlekőzetyre harom rendbely lelky tanwſagwnk leezen wr iſtennek ſegheedſeegewel. |

Elſſew tanwſagwnk leezen arrol my nemew yozagus teetemeenyeknek myatta leen eellyen yghen kellemetes az wr iſtennek bodogſſagus zent emre kyral zent yraſbely ayoytatus doctoroknak mondaſok zerent ymez ewt yozagot talallyok, elſſew hogy az ew akarattyaat myndenben wr iſtennek zent akarattyaalaa haytaa es ayanlaa kynek myatta felette yghen hozyaa vonyaa az hatalmas teremtônek zent tyzes zeretetyt es malazttyaat, kyrôl wgy mondnak zent Ieron. es Catho meſter az akaratoknak ygyenlôſeege zerelmet gheeryeztnek es eellyen lelky nemes yozagnak ees meg tartaſaara akaraa a' my nemes wrwnk Ieſus Criſtus az pater noſter kôzzee egyeleyteny es hogy mynden napon keeryôk my ymachagwnkban leegyen te akaratod mykeent menyben es fôldôn. Maſod yozaag kôwetſſeegnek haſonlatuſſaga, kyrôl doctorok zolwan termezet zerent wgy mondnak hogy mynden allat zerety az ew hozyaa haſonlatus, embery zokaaſ zerent megh azonkeppen vagyon. Az yo Iambor eſmegh yo Iambort zeret gonoz gonozth. Meneewel ynkab gondolhattyok zerelmes atyamffyay lelek zerent lenny az erek myndenhato yo wr iſten hogy ne zereſſe azokat kyk zent zeretetben lakoznak es eelnek. Harmad yozaagh: az zent alazatoſſaag. O ky nagy keench ha hol byzonnyal leelettetyk: Nagy draga az meennyey patica ees honnan kywe zarmazeek. O ha meg gondollyok az mennyey erek wrnak es myndenhato kyralnak eedes zylôtteek mykeppen my eerettewnk magaat meg alazaa yllyk vala annak nemes peldaya zerent ez vylaghy zent kyral ffyanak ees magaat meg alazny. O nagy yrgalmas wr iſten vallyon hol talalnook maſtan annak maſſaat? Nem twdom. Byzonyawal ylleneek mynekewnk zeegeen byneſeknek ha ez nemes zeep yffyw kyral ffywtwl magwaban kaphatnank az volna yob hogy annak myatta veegre erdemleneenk my ees mynd mennyen fôldôn ffel magaztatny. ||

614 Neegyed yozaagh teſty lelky tyztaſſagus artatlanſaagh, wgy olwaſtatyk ez nemes kyraly zent magzattrol hogy ſoha nem veetkôzôth halaluſkeppen. annak okaert ygheen kôzelgetôt Criſtus Ieſus eeleteenek kôwetſſeegheehôz, Es az zent malaztus kereztſſeeghnek rwhayaat megh nem fôrtôztette, eeth tanwſaghnak okaert kerdees tamadhat, mykeppen lehet ez halando eeletben hoǵ ember ennen magaban az halalus bynt megh yſ-

merheſſe es ellene alhaſſon. Reea felel elezer aranzayw zent Ianus es wǵ mond. Soha kylemben nem lehet hanem wr iſtennek kywalt keppen valo malazttyanak vylagoſſagawal, peldaat veth mykoron az feenes nap ffeel tamad meegh az kyſded zalma zalat ees meg lattya ember az wton. Ha mykoron kedeeg ſecteet vagyon meeg az nagy ozlopot ſem lathattya. Azonkeppen az meg vylagoſodot leelek mynneel kyſſeeb gonozt ees meg yſmer. Az meg vakwlt bynes kedeegh meeg az nagy halalus bynt ſem twggya bynnek. Az maſod rezeere Bonauentura Rik. reea felelnek mondwan Myglen ember zabad akarattyanak tôrweenye wtan yaar ſoha magaat nem halalus byntẘl, mynt az poganok es az gonoz bynben eelô kereztyenek De ha ember wr iſtennek malazttyaban feelelmeeben es zeretetyben eel, myndenkoron ellene alhathat az halalus bynnek.

Æwtôd yozaagh vala zyz zent emre kyralban kynek myatta kellemetes leen wr iſtennek zyne elôt zent hazaſſaghnak tôrweenyewel meg zentôltetôt zeplôtelen zyzeſſeegh mynt olwaſtatyk Azzonywnk zyz mariarol, zyz ees vala, hazaſſ ees vala. O zerelmes atyamffyay chodalatus ez eellyen dolgot chak hallanya ees hogy ky gyenyerẘſeeghnek tyzeet hordozya ew kebeleeben es meg ne egheſſe kyt mygh eele tytkon vyſele ez nemes zeep meennyey vyrag zaal de hala wtan az ew zyzen meg maradot hazaſſ tarſſa es az eegy tytkus zolgaya kywe hyrdeteek es zent kyral ffywnak nagy tyztôſſegeere es erdemeere mynt yobban megh hallyok az ew zent eeleteeben, kyrôl wgy mond zent Ieronimus doctor. Az zent angyaloknak rokon kôzelôk | Az zyzeſſeegh. Azert teſtben teſtnel kyl eelny nem embery de angyaly eeleth. Sem ez vylaghy de meennyey eelet. Annak okaert nagyob erdemeſb ez halando eeletben angyaly eeletôt kereſny honnem ha azon angyaly eeletben meg maradot volna. O zerelmes atyamffyay ha meg gondolnook ez vylaghy eeletnek es ydônek draga es malaztus ayandekaat kyben nyawalyaas halando emberek ha mwkalkodny akarnak nagy ſok meennyey angyaloknaal meeltobbak lehetnek wr iſtennek dychôſeeges orzagaban. pelda mynekewnk ez zentſſeeges zent emre kyral, ky mynd ew yffywſagatwl foghwa kereſee es megh lelween anneera ffel magaztateek hogy ſoha az ew zent Ieſus

kyrallyanak zyne elôl el nem tawozyk: kyt keeryen mynekewk ees meg nyèrny az ew nagy zent eerdemeenek myatta.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent ynnepnek meltoſaga mellee. Mykeppen lehet hogy ez vylaghy kewes ydeyglen eelô emberek ſok eerdemet es nagy dychôſeegôt eerdemlyenek, myńt hallywnk nagy ſok zentôket, zent gyenghe zyzeket, yeleſſen kedeegh ez bodog kyraly magzattrol wgy olwaſtatyk hogy meeg alygh volt hwz eztendôs ember zyleteeſetewl foghwa es eellyen mondhatatlan nagy hatalmas zentſſeegôt eerdemlôt, kyrôl wgy mond az zent ewangeliom Math XVI hogy embernek ew ffya az az Idwezeytenk kynek mynd ew erdeme zerent fyzet: kybôl yſmertetyk hogy zent ymre mynd ew kyſdedſeegetewl foghwa tyztaſſagus eeletben eelt leegyen es nagy lelky yozagokban zolgalta leegyen az wr iſtent. Reea felelween azert az kerdeeſre doctoroknak mondaſok zerent ymez harom dolgokat talallyok mellee. Elſſew wr iſtennek nagy malazttyanak eerdemleſe kyrôl wgy mond hugo meſter de ſcto Victore az iſteny malazthnak ayandeka zerent rendôltetôt meg embernek erdeme ees, es az eerdemnek volta zerent az ywtalom es az
615 dychôſeegh. ha azert || Dychôſeeges zent ymrehnek eellyen nagy erdemes Coronaya vagyon meennyeknek orzagaban, twdny valo hogy eet kereſtte es erdemlette az ew yozagus mywèlkôdetynek myatta. Maſod kybôl ember nagy dychôſeegôt eerdeml, mondot eelethnek zentſſeeges volta. Wgy mond ez bellee zent Ieronimus doctor. Nem nagy dycheeretes az ha ky Ierwſalemben volt awagy lakozot De ha Ierwſalemben yo es Iamborwl eelt, az felette dycheeretes. Azert nem keel azt zamlalny embernek menee eztendôt eelt ez vylagon de menee ydeyglen eelt yol, mert chak azt zamlallya be wr iſten az eelô kenyben myglen eelt Iſteny feelelembe, zent zeretetben malaztban es eegyeb lelky yozagban es myglen zolgalt az wr iſtennek. Ha ky ezeknek kywle eel chak emlekôzet ſem leezen rola. O teremtô wr iſten haat howa leeznek kyk ezeknek kywle eelnek yay vezyk azoknak ha az zent yraſ ygazat mond. Dychôſeeghes zent ymre kyral azert yo es tekeelletes zandekkal akarattal foglalta magaat az wr iſtennek zolgalattyara es veeghyg meg maradaſſal meeg ha towab eelt volna ees ez vylagon Annak okaert tellyes eerdemet es dychôſeeges Coronaat eerdemle kewes ydeyg wr

iſtentewl. Harmad kybo̊l ember nagy dycho̊ſeego̊t erdeml, mondatyk wr iſtennek arra valo valaztaſa kyre nem zykſeegh ſok byzonſagot hozny ſokakat lattwnk zemewnkkel ees ollyan yffyakat kykben nylwan megh yſmerteto̊t wr iſtennek valaztando malazttya. Apro germo̊ko̊ket kyk ydo̊nek elette nagy malaztoſok voltanak bo̊lchek yo eeles elmeeyẘk yo erkewchewk Iambor eeletewk es nem eelhettenek ſokat ez vylagon bo̊lchnek mondaſa zerent Sap IIII hogy ez vylaghy hewſagus eelet el ne ragaggya az ew zent zyweet lelkeet ydo̊nek elette ky vette ewket wr iſten ez vylagbol mert valaztatoſok voltanak az mennyey dycho̊ſeegre eellyen modon erthettyek zyz zent ymre kyralt ees kynek nem hagyaa meg eerny ez vylaghy kyralſaghnak tyzto̊ſſegheet, De | Az mennyey zep yllatw vyragok ko̊zzee zamlalaa kyre valaztatus vala wr iſtentẘl, kyt mynekewnk ees engheggyen wr iſten zent haromſaagh es ew zerelmes zent zolgayanak erdeme myat.

Legenda eiuſdem feſti.

Ymaran laſſok megh ez zent kyraly magzatnak Bodogſſagus zyz zent ymre kyralnak awagy herczegnek eeleteet mykeppen erdemle ffel magaztathny wr iſtentẘl mynd fo̊ldo̊n mynd mennyen mynd eeleteeben halala koron es halalanak wtanna. Elézer ffel magaztataa ewtet az wr iſten ew eeleteeben megh vylagoſoytoo malazttal, merth zent es Iambor iſten feelo̊ zylektẘl zyleteek es nagy yeles kyraly nembo̊l tamada ez vylagra,. leen kedeeg ew zyleteeſe mykoron Criſtus wr ffyw zyletethnek wtanna ezer eztendo̊ telneek mynt az nagy Cronicabol ky vehettyek. Mykoron kedeegh deaky twdomanban ertelmes volna es ydeyben ffel kezdo̊t volna gyoropodny az zent malazthnak myatta yndwltateek meeg ew yffyw gyengeſeegeeben az wr iſtennek zolgalattyara es ez vylaghyaknak wtalattyara, zent penitencia tartaſſal zorongattya vala ennen magaat, hogy az erzeekenſeego̊t az okoſſaghnak alaya es az gyarlo teſtet az leeleknek enghedelmeere haythatnaa. Sokat vygyaz vala es kewes almat veezen vala. Mykoron eegyebek alom myat el nehezẘltenek ew akkoron mynt ollyan nemes kyral ffywnak yllo̊t tenny zeweetno̊k vylaghnaal az zent Soltaar kenywet eleyben vette es azt olwaſta zolgalwan az wr iſtent es myndden pſalmuſnak

wtanna tőredelmes zywel es ayoytatus leelekkel byne bochanattyaat keertte az wr iſtentwl. Az ew attya kedeegh bodogſſagus zent Iſthwan kyral azt gyakortaa meg tekeentely vala. de ſenkynnek nem mongya vala, hanem chak nagy eedes halakat aad vala raytta az teremtő wr iſtennek hogy az ew magzattya ollyan zentſſeeges eeletben eelne. Annak wtanna eegy ydőben ||
616 Zent Iſthwan kyral meene zent Martonban az Iambor apatwrakhoz ayoytatuſſaghnak okaert mynd ew zerelmes ffyawal zenth ymrőhel. Mykoron az Conuent bely Atyaak megh hallottaak volna eleyben yarwlanak tyztőletes proceſſiowal hogy az felſſeeges zent kyralt Idwezleneek mynt termeezet zerent valo wrokat. Az zent kyral kedeeg twdwan az ew ffyanak nagy zent eeletet előtte bochataa az Idwezlettre, zyz zenth ymre kedeegh myert zent leelekkel tellyes kynek mynd meg yſmerween erdemes voltaat myndent azonkeppen meg apolgata. Nekyk chak egyzőr Nekyt haromzor, Nekyt ewtzőr Es eeggyet veegre heetzer, annak kedeeg vala frater Maurus newe. Mykoron az zent Miſe meg aldatot volna, az zent kyral tytkon kerdee megh az ew ffyaat, my okaert tette volna. Es meg yelentee az ew attyanak hogy myndenyknek annee eztendey volna hogy tyztaſſagus eeletőt fogattanak volna. Az wtolſo kedeeg frater Maurus zeplőtelen zyz volna. Azt halwan az zent kyral meg akaraa keſeerteny az fratereket mynt ollyan bőlch ember hogy ha az ew ffyanak mondaſa ygaz volna Mykoron veternyenek wtanna az fraterek tytkus ymachagra el ozlottanak volna zent Iſthwan kyral myndenykhőz el meene, ez lathwan az fraterek meg zeghee myndenyk az zent Silenciomot kyralnak tyztőſſeegőt teween Veegre frater Maurufhoz meene de yngyen ffel ſem yndwla előtte, Es mykoron neky zolt volna az zent kyral az Iambor frater ſemyt neky nem zola. mert az Iſten kyralnak zolgalattyaat el nem hagyaa ez főldy kyralnak kedweerth. Az zent regulaat ſem tőree meg az Silenciomot meg feyteeſſel, Mykoron hollal az Capitulomban gyewltenek volna az zent kyral meg akaraa keſeerteny alazatoſſagaat ees, ſokakat ellene zolwan kyk az zent zerzethnek ellene volnanak. De frater Maurus ſemyt ellene nem zola de myndent nagy alazatuſſaggal el halgat vala iſteny yo gondolatban foglalwan ew zyweet lelkeet. Ottan meg yſmeree az zent kyral hogy ygaz volna az ew ffyanak yelenteſe. Es fra-

ter Mauruſt azonnal pechy pyſpekkee tewee. Maſod dychőſeeges ffel magaztaſa zyz zent ymrőhnek ew eeleteeben. Egy ydőben mykoron chak egy tytkus zolgayawal | Ayoytatus ymachagnak okaert meene Weſprimee zent Gergy martyr Capolnayaban es ymachagaban azt gondollya vala mynemew zolgalatot tehetne ew eeleteeben ky wr iſtennek kellemetes volna yme azonkezben nagy feneſſeeg zalla reea es eellyen iſteny zoot halla mondwan teſty es lelky zyzeſſeegőt varok tewled ezt aggyad ennekem es ebben maragy megh. Mykoron ez nemes kyraly magzat azt hallotta volna Nem byzeek ennen magaban twdwan az tyzta eelethnek nehez voltaat. De ottan monda En wram iſten ky myndeneket nylwan latz, tekeellyed meg az te zent akaratodat on bennem es teſthnek vezedelmes yndwlatyt kyk az leeleknek ellene vyaſkodnak te aldot zent yrgalmaſſagodnak harmattyawal occhad megh. Es mykoron mynd lelkeeben teſteeben meg vygaztaltatot volna meg parancholaa zolgayanak hogy az dolgot myg eelne ſekynek ne mondanaa. Azonkőzben kyben ewneky yngen hyre ſem vala nemes zyzet hozanak ewneky hazas tarſſwl kyraly nemből, kynek mykoron nylwan ellene nem alhatna az atyay parancholatnak okaert wr iſtennel kőzlee dolgaat es mynd ennen magaat mynd hazas tarſaat zyzeſſeegben meg tartaa. Es ſenky meg twdhataa myg eele ez nemes zent angyaly eelethnek meltoſaga Maſodzor ffel magaztata wr iſten ez ew zentſſeeges zolgayaat halalanak ydeyn, kyről wgy olwaſtatyk hogy mykoron ky mwlt volna ez vylagbol zent Ewſebius pyſpek yaar vala proceſſiot Ceſareaban azonkezben nagy eedes angyaly eenekleeſt halla az eeghen, monda az Eſpereſthnek hallaz ee vala myt, monda nem, mykoron ymachagot tőttenek volna az Eſpereſt ees kezdee hallany, mykoron ffel tekeentőt volna az menyorzagra zozatot halla mondwan. Bodog zent ymrőhnek leelkeet vyzyk ffeel az angyalok ky magyar orzagbely zent Iſthwan kyralnak ffya es ezen horaban mwlt ky ez vylagbol: es nagy halaat adanak raytta dycheerween wr iſtent es az zent Confeſſort.

Harmadzor ffel magaztataa wr iſten ez ew zent Confeſſoraat halalanak wtanna mykoron az erek dychőſeegben ymez harom rendbely nagy eerdemes Coronawal meg || Coronazaa 617
elezer Artatlanſaghnak zeghhetetlen dychőſeeges kyt nem mynden zentnek adnak, kyről wgy mond zent Agoſton doctor XXI

de ciuitate dei hoǵ felette kewes ember eerdemhety mynd ew yffywſagatwl foghwa ſemy halalos bynt nem tenny mykeppen ez zent ymre. Maſod dychôſeeges Coronaya mondatyk az nagy zeplôtelen zyzeſſeeghnek eekeſſeege kynek kywaltkeppen valo dychôſeeges Coronaya vagyon. Harmad dychôſeeges Coronaya mondatyk lenny choda teetelnek meltoſaga hogy meegh akar meel nagy byneſekeert ees hatalma vagyon eſedôzny kyrôl eel-lyen pelda olwaſtatyk. Vala egy nagy bynes ember kynek Corlath vala newe kynek mykoron wr iſten malazttyaat atta volna tôredelmeſſeegre meene romaban wr papahoz kynek hyl-debrandus vala newe, kynek mykoron meg gyontta volna byneyt eellyen penitenciat hagya ewneky hogy megh vaſaztathnaa ew magaat es eegy leweelben bel yrwan ew byneyt wr papay peechetywel meg peechetôlween Es myndden bwlchws helyeket zentôknek temeteeſyt el yarnaa es vala hol wr iſtennek yrgal-maſſaga zerent az vaſaak ew rola el zakadoznanak az lewelbôl az bynôk el vakartathnanak es az papay peechetôk az lewelrôl le hwllananak ott twdnaa meg bochattathny az ew nagy byneyt. Mykoron az zegheen ember mynd ez vylagon zerenzertte nagy ſok helyôket el yarth De ſem Ierwſalemben ſem eegyeb zentôknek Coporſſoyanaal yrgalmat nem leelth Veegre halwan magyar or-zagban zent Iſthwan kyralnak choda teetelyt mwkalkodeek nagy ſaratſaggal feyeer varraa es mykozneek zent iſthwan kyral Coporſſoyanaal es zwnnyada eppeſeegeeben neky yeleneek az zent kyral mondwan. Ne byzyaal az en erdemembe mert nem vagyok eeleeg eretted eſedôznôm de meeń el az en ffyamnak zenth ymrehnek Coporſſoyahoz ewtet keeryed, mert ew zyz eelet-ben mwlt kywe ez vylagbol es iſtennek zyne elôt wdwarl azokkal kyk zyz eeletôt vyſeltenek. Mykoron azert ffeel ebredôt volna ot-tan oda meene | Es nagy zywebely tôredelmeſſeeggel es alazatoſſag-gal ſyrwan ohaythwan kezde kenyergheny yme chodalatus dolog azonnal nagy zôrgheeſſel chattagaſſal mynd yzenkeed az vaſak el zakadozanak rola. Azth halwan kedeeg az ſok neepek mynd egyhazy neepek mynd paraztok oda fwtamanak chodaara my dologh volna Az zegheen ember kedeeg mynd volta keppen ky yelentee ew elôttôk meg mwtathwan az papa leweleet ees kyben byney valanak megh yrwan De chak egy bewtŵt ſem talalanak meg benne. Ottan mynd kyk ott valanak nagy dycheeretôt es

halaat adanak raytta wr iſtennek es zyz zent ymre Confeſſornak my ees mynd ezeknek wtanna tellyes byzodalommal folyamwan zyz zent ymrehnek nagy erdemes voltahoz keeryek ymaggyon my byneynkeert nyeryen malaztot bekeſeegôt my eeletewnkben es halalwnknak wtanna az erek eelethnek zent orzagaat Amen.

Eth lezen emlekezeth mynt zent octawaiarol

Wrwnk wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay yollehet ennek elette zolank az meennyey dychôſeeges zentôknek dycheeretekrôl es meltoſſagokrol wr iſtennek zent malazttyanak myatta. De az zent ewangeliomnak ertelmeerôl eeleghet nem teheteenk. Ez may napon azert myert alkolmas helye vagyon my Idweſſeeges tanwſagwnkra laſſok megh meel zent ewageliomba mynt zent mathe meg yrtta kenyweenek ewtôd rezeeben Lathwan Ieſus az ſok neepet wtanna yarny meene ffeel elettôk az olywetymnek hegyeere es le ylween zayaat ffel nythwan ky magyarazaa ewnekyk tanwſagkeppen az meennyey zentſſeegôknek allapattyaat, zentôknek meltoſagaat az iſteny el enyeztôt tyztus yozagot az erek Idweſſeeghnek wtaat es iſteny yſmerethnek bôlccheſſeegeet kyrôl nylwabban zolwan zent leo papa wgy mond ezen zent ewangeliomot magyarazwan. Mykoron a' my eedes wrwnk Ieſus Criſtus iſtennek zent orzagaat predicallanaa es ky hyrhedôt volna az ew yozagus voltanak es choda teetelynek || Hyre newe mert egheez Galyleaban es Syriaban ſok korokat 618 betegôket vygaztot vala meg teſth zerent. Annak okaeerth ſokan kôwetyk vala ew yrgalmaſſagaat. Az okert ees vywe ffeel ewketh az hegyre hogy ott nylwabban kywe yelentenee ew iſteny meltoſagaat yozagus voltaat nagy bôlccheſſegeet, wgy mond azert zent leo papa. O erek Idweſſeeghnek kewanoy, ha az meennyey bodogſſagot meg akaryatok leelny meennyetek ffel az bôlccheſeegnek awagy olyuetimnek hegyeere az aldot iſteny bôlcheſſeeghnek es wr ffyw kyralnak wtanna. hallyatok ennen zent zayabol az meennyey dychôſeegre menendew yozagoknak regulaſſagaat hallyatok ennen magatwl az meennyey zenthſeegôket

kyknek myatta myndennek erek eeleth adatyk, kyk ha az zentſſeeges regulaſſagban eelnek byzonnyal vallom ſoha el nem veznek, ſoha iſtennek zent orzaganak bodogſſagabol ky nem eſnek, mondatnak kedeeg nyolcz bodogſaghnak mert kyk ew bennȏk eelnek erek bodogſagot leelnek. Laſſok meg azert az zent regulanak ygheyt wgy monda az aldot kegyelmes wrwnk Ieſus. B o d o g o k a z l e e l k y z e g e n y e k m e r t eweek mennyeknek orzaga et reliqua. Omelya ſequitur Iohannis Epiſt Wgy mond ez nemes zent doctor ez elſſew ygeenek ertelmerȏl yollehet ſok zegeenyek vannak ez vylagon, de nem myndenrȏl ertetyk ez zent zegheenſeeghnek yozagus volta merth nem zool az teſty zegeenyekrȏl hanem azokrol kyk zabad akarat zerent lelky ayoytatus alazattal valaztottaak ez vylaghy nyomorwlt eeletȏt kyk annak okaert wtaltaak meg ez vylaghy pompaſagot es kazdagſſagus dȏlſſeſſeegȏt hogy erek yozagot kazdagſagot es veeghetetlen meg maradando erekſeegȏt nyerneenek vele az maſ vylagon. Ez eellyen zent zegeenſeeghnek bodogſſagus erdemleeſe myndden rend bely embereknek kezenſeeges, mert wr iſtennek malazttyanak ſegeedſeegeewel meeltan lehet hogy bator kazdag leegyen yozaggal, de ha gonoz telhetetlen zomehſaggal nem byrya nem kereſy ſem remeenſeegeet benne nem vety, de eremeſt alamyſnalkodyk belȏle yrgalmaſſa|got wſuraſkodyk az iſten atta yozagbol meg tarthattya az lelky zegeenſeegȏt. De ha wr iſteneert myndennek ellene mondhat annal erdemeſb, pelda mynekewnk az reeghy yo kerezttyenek az zent apoſtolok es wtannok nagy ſok eegyhazy feyedelmek es parazt wrak, zent papaak chazarok kyralok orzag byro wrak feyedelmek kyk veegre az zent zegheenſeeghnek zerelmeert es meltoſagaert kylemb kylemb zent zerzetȏket zȏrzȏttek, mynt zemeynkkel yol lattyok kyknek dycheeretes eeletȏkkel es erdemȏkkel maſtan dychekȏdyk anya zent eegyhaz bodogſſagokkal kedeeg feenlyk mennyeknek orzaga, kyrȏl ertetyk az zent ewangeliom bely yghe bodogok az lelky zegeenyek, wr iſten tano byzonſag benne yme azert zerelmes atyamffyay meel nağ draga keench az zent zegeenſeeg mert menyorzagot vehetyk raytta. Annak wtanna az maſodyk bodogſſagus ygheet ees ky yelentee mondwan B o d o g o k a z k e g y e ſ ſ e k m e r t e w k e r e k ſ e e gkeppen byryaak az fȏldet thwdnya yllyk az erek ygyeerethnek fȏldeet, ha ky mondanaa mynemew

ygeerethnek fȍldeet byryaak az zylyg zywȍyek ha az maſ vylagon ſemy ez vylaghy byrodalom nem leezen, ſem iſtennek orzagaban oly fȍld awagy twlaydon yozaghnak wralkodaſa ſemy nem yſmeretyk. Wgy mond zent leo papa. O zerelmes atyamffyay ne alohatok kyſded ayandeknak az wr Iſtennek ygyeeretyt mert az mennyey bodogſagban leezen fȍld de nem ollyan mynt eeth ez vylagon el tȍretendew romlando valtozando es halando, ertetyk azert az fȍldȍn kyt az byzon kegyeſſeegben eelȍk byrnak az zentȍknek teſtȍk kyk ez fȍldnek mohabol eſmeg fel tamad erekkee meg maradaſra veeghetetlen eelettre. bodogh dychȍſeegre byrattatyk kedeeg az bodog lelkȍktẘl mert ſemyben az teſt ellene nem rwgodozyk ellene nem vyaſkodyk az leeleknek De myndenben eegy akarook eeǵ kewanook leeznek wr iſtenben ha ky ez ellen mondanaa, azonkeppen byryaak az karhoztak ees az ew twlaydon teſtȍket kyben ffeel tamadnak. Reea felelnek doctorok hogy nem yollehet egymaſtwl el || Nem valhatnak De 619 maga erekkee valo keſerewſeegre bantaſra keenra vannak egy maſ ellen, Az zegeen leelek zwggodyk az teſty erzekenſeeg ellen hogy ew myatta karhozot, az teſt eſmeg az okoſſaag ellen. Mennyeknek zent orzagaban kedeegh eggyk erẘl az maſyknak dychȍſeegeen eerdemeen es bodogſſagan, azert eeggyk maſyknak erekkee valo tyztȍſſegeere vagyon. Az harmadyk bodogſſagot ees ky yelentee wrwnk Ieſus mondwan B o d o g o k k y k e h ȍ z y k e s z o m e h o z y a a k az ygaſſagot mert ewk meg elegewltethnek, ez iſteny ſentenciat ket keppen erthetẘnk lelky haznalattra. elezer vala ky teſt zerent eeheztety zomeehoztattya ennen magaat hogy ez vylaghy eeleteet yora fordoycha es teſty gyenyerewſeeǵyt meg ehnyhe hogy bynre ne kyzlellye mynt az reeghy pwztaban lakozo zent atyaak tettenek kywel nagy erdemȍt es Idweſſeegȍt leltenek. Maſkeppen ertetyk mykoron vala ky lelek zerent az meennyey dychȍſeegre ohayt az erek bodogſſagot zomeehozya ehȍzy az iſteny eedeſſeegȍs eeledelt kywel az meennyey zentȍk eelnek ehȍzy zomeehozya mondwan naponkeed ew ymachagaban az zent Symeon proffetawal O mykoron telyk be az ydew. O mykoron yew el az aldot hora. O ha ywtok oda, o mykoron lathatom? kyrȍl zent Dauid proffeta ees wgy mond vala ps [†] koſtollyatok es laſſatok mert yghen eedes az wr iſten az az koſtollyatok eet ez vylagon lelky ky-

wanſaggal varyatok eehſeeggel zomeehſaggal es mykoron meg latangyatok byryatok anneewal nagyob tekeelletes zeretettel hogy kedeeg byzon fondamentomaat vethnee ez eellyen nagy iſteny ygaſſaghnak wgy monda annak wtanna Bodogok az yrgalmaſok mert ew velek yrgalmaz az wr iſten. O kegyes zyẘ kerezttyen ember, yme hol vagyon az nagy bôlcheſſeegnek kwth feye, yme hol vagyon az nagy meltoſaagh az nagy eerdem, draga Corona, hallyatok zerelmes atyamffyay, tanwllyatok es erccheetôk, yme az iſteny | Irgalmaſſaag yrgalmaſſagra es Igaſſaag ygaſſagra ynt es tanoyt hogy az felſſeeges teremtô yſmerteſſeek meg az ew teremtôt allatyban, kynek fondamentomaat zent Ianus nylwabban ky yelenty Io Criſtus mondaa az veeg vachoran az ew zerelmes tanoythwanynak, maraggyatok en bennem, twdnya yllyk iſteny yozagus mywelkôdetnek myatta es en ty bennetôk leezek zent malaztomnak myatta. kybôl tanwſagot vehetẘnk hogy ha kethſſeegnel kyl ydwôzewlny akar vala meel iſteny yozagnaal kyl ne eellyen es magaat ky ne haggya mwlny ez vylagbol, mert ha ſemy yoban tekeelletes nem leend nem leezen ſeghedelme ky myat Idwôzewlheſſen. De yme yo regulaat veet wr iſten zemewnk eleybe az zenth yrgalmaſſagot ky myat Idwôzewlhet ember es el ywthat az nagy meg ygyeert iſteny ayandekra mondwan Bodogok az tyzta zywôyek mert ewk iſtent lattyaak twdnya yllyk kywalt keppen zynrôl zynre. O nagy kewanatus bodogſſaag zerelmes atyamffyay kynek ellyen mondhatatlan eerdem zereztetyk. De mykeppen keel tyztan vyſelny embernek zyweet es lelkeet. A mynt zent Iraſban talalhattyok elezer teſty erzekônſeeghynek ablakyt bel keel rekezteny ez vylaghy vezedelmes hangoſſagoknak elôtte az az lataſaat hallaſaat ylleteeſeet ꝛc. mert zent Ieremyas proffetanak mondaſa zerent ez eellyen kylſew ablakokon meegyen be emberben az erdeghy meerôg ky meg ôly az lelkôt. Maſodzor lelky gondolatokat es gonoz abrazatoknak elmeelkôdeeſyt el keel tawoztatny ha mykoron tamadnak nem keel benne mwlatny awagy wtanna eredny, kyrôl wgy mond zent Gergel doctor. Nynchen oly fôrtelmes gonoz gondolat hogy embernek elmeeyeet meg fôrtôzteſſe, erched halaluſkeppen, chak az okoſſaag neky ne engheggyen: twdnya yllyk keellemeteſſeeghnek es gyenyerẘſeghnek myatta ||
620 Kyrôl eellyen peldaat talalywnk meel vezedelmes leegyen az

gonoz gondolatban mwlathny. Vala egy zerzetben eelő bel rekeztőt zyz ky myndenkoron nagy angyaly vygaztalaſſal es meennyey eedeſſeeggel eel vala. tőrteneek eǵ napon ez vylaghy zeep zőngeeſt es vygaſaagot hallany, kyben nagyon kezde gyenyerkődny. De mykoron el mwlt volna mynt az harmat, yo zokaſa zerent ymachagra adaa magaat haat ſemy yzeet nem erzy, kezde az meennyeyekről gondolkodny haat ſemykeppen nem lehet, kezdee varny az zent angyalt haat az ſem yew hozyaa, meg keſerődeek raytta my dolog volna, penitencia fogaa magaat naponkeed ſyrwan ohaythwan raytta hogy az leelky vygaſagot el veztőtte volna, tyzen keth eztendő wtan hozyaa yewe es monda myt ſyrz mynd bankodol. Annak okaert tőrteneek teeneked ez mert ez vylaghy gyenyerẘſeegre fogtad vala maganak twggyad azt hogy eeggyk ellenſeeg az maſodyknak. Nem lehet hogy Idwőzẘlő leelek eet ees gyenyerkőggeek az maſ vylagon ees ewrẘllyőn. Azert bodogok az tyzta zyẘeek mert ewk iſtennek zent zyneet lattyaak. Bodogok az tyredelmeſők mert ewk iſtennek ffyaynak hywattatnak. Oh zerelmes atyamffyay mynemew nagy bodogſſaag nagy iſteny malaztoſſaagh leegyen ez zent bekeſeegben valo lakozaaſ: yme lattyok hogy az gonozok kőzőt ees leelettettyk az ygyenlőſeegh es bekeſeeggel valo lakozaaſ, de azert nem mondatnak bodogoknak mert bynben eelnek wr iſtennek es lelkőknek ellene yarnak. De ynkaab azokrol ertetyk kyről zent paal apoſtol zool mondwan tyredelmeſők leegyetők az wr iſtenhez es bekeſeeghnek iſtene leezen ty veeletők, kyről zent dauid meg wgy mond ps. [†] Sok bekeſeeg adatyk kyk wrnak tőrweenyeet feelyk az az zent parancholattyaat tarttyaak kyk meltan mondathnak iſtennek ffyaynak mert ſemyben az ew akarattyokat el nem valazttyaak az wr iſtennek akarattyatwl. O azert zerelmes | Atyamffyay gondollyatok meg mynemew fogyatkozaſa lehet az oly bodog leeleknek ky wr iſtennek akarattya zerent eel eegy orzagot es erekſeegőt byr kyk kőzőt oly erőſſ hatalmas az zent zeretet mynt az halaal. Annak wtanna hogy mynddenben tekeelleteſſee tennee wr iſten az ew zerelmes hyweyt wgy monda Bodogok kyk ſyrnak mert megh vygaztaltatnak, maſ ewangeliſta wgy mond bodogok vattok kyk maſtan ſyrtok mert mewettők myndenyket wgy kel erteny vala ky eet ez vylagon zomorkodyk ſyrankczyk es ohayt

twdnya yllyk az mennyey, dychôſeegre valo kywanſagaban awagy ennen byneen awagy maſeen. Awagy ez vylaghnak gyarloſagan mynt az reeghy zentôkrôl olwaſſok wrwnk Ieſuſnak mondaſa zerent bodogſaagkeppen veetetyk ewnekyk, mert meg vygaztaltathnak es erek ewrôm adatyk eerette az maſ vylagon eellyen bodog ſyralmaat ſok helyen talallyok zent Dauidnak az ſoltaar kenyewben, zent Samwel proffetanak ſyrathwan Sawl kyralt zent Ieremyas proffetanak ſyrathwan Ierwſalemnek el vezeeſeet. Daniel proffetanak ſyrathwan az ew neepeenek byneyt zent paal apoſtolnak ſyrathwan az wy kerezttyeneknek vezedelmes eeletôket. Ez maſtany vezedelmes ydôben ees zerelmes atyamffyay ha kyk azonkeppen awagy ennen bynekôn awagy az zeegheen neepnek nyomorwſagan ſyrankozyk keſerôgh rezeſſee lehet az zent bodogſagban es az meenyey eremnek eerdemeeben. Annak wtanna eſmegh wgy monda. *Bodogok leeztôk mykoron tyteket* gylôlennek emberek es yldôzendnek ky zaggathwan az teeb neepek kôzzôl errôl ſok declaraciot es magyarazatot tehetneenk mert nem ćhak az reeghy zent martyrokrol kyket varaſrol varaſra yldôztek es kylemb kylemb keennak myatta ky veegeztenek el vylagbol Ha megh tekeenttyek ez maſtany ydôt nem kyſſeb tyredelmeſſeeg es nyomorwſagh leelettetyk
621 anyazent egyhazban || O zerelmes atyamffyay myth zolhatwnk rola, yme lattyok hogy az teremtew wr iſtennek zent parancholattya ygheeye mondaſa ellenzeeſt zenwed azoktwl kyk nem tarttyaak. Az zent ewangeliom es eegyeb zent yraaſ haborwſagot zenwed azoktwl kyk hamyſſan ertyk es magyarazyaak. Anya zent egyhazban valo heet ffee zentſſeeg haborwſagot zenwed azoktwl kyk gonozwl eelnek vele awagy yngen ſem gondolnak vele. Az nagy tyztôlendô es eelô oltary zentſſeeg karomlaſt zenwed azoktwl kyk megh tyztôlyk es meltan nem veezyk hozyayok. O myt zollywnk az zent hyttrôl remenſeegrôl ygaſſagrol es zent zeretettrôl, kyknek ſem ereye ſem hatalma ſem zeepſeeghe ſem eekôſſeege es ſemy tyztôlety nynchen ez vylagon embereknek ffyay kôzôt O feelſeeges teremtew wr iſten haat honnan Idwôzẘlhetnek az zegheen byneſek Byzonnyal hyzôm arrol mongya vala bodogſſagus zent paal apoſtol yrwan [†] yrth leweleenek [†] rezeeben atyamffyay valchatok megh az ydôt mert az napok gonozok, ercche kynek erteny keel, yme hyzôm erty ty atya-

ffywſagtok my okaert adaa es magyarazaa ky a' mý eedes wrwnk Ieſus az leelky wrwoſſagokat ez may zent ewangeliomban hogy anneewal ynkab raytta ragadnanak ez vylaghy ṅeepek es volna mẏ myat Idwôzwlnyôk: volna myhôz byznyok, enny ez vylaghy vezedelemnek haba kôzôt. Annak okaert folyamywnk az meennyey dychôſeeges zentôknek ſeghôdelmôkhôz Az eedes Azzonywnk zyz anya marianak hatalmas erdemeehôz. hogy az ew zent hyẘſeegôknek meltoſageert teegyed kegyelmet my veelewnk zegheen byneſekkel es tarchon megh ew zent malazttyaban Atya ffyw zent leelek zent haromſaagh erekkewl erekkee Amen. |

Zyz zent Marthon pyſpeknek Innepeerôl.

Ez may zent Innepnek epiſtolayaat es zent ewangeliomaat ha ky lathny akarya megh talallya zent Myklos pyſpeknek ynnepeen kykkel nem keel eet helt foglalny. Wr iſtennek azert tyztôſſegheere es bodogſſagus zent Marton pyſpeknek meltoſagara my Idweſſeeges tanwſagwnk mellee harom reze lezen bezee dewnknek. Elſſew rezeeben leezen tanwſagwnk mynemew nagy aldomaſſal aldaa megh wr iſten dychôſeeges zent Marton pyſpekôt mynd eeleteeben mynd halala koron es halalanak wtanna az erek dychôſeegben wgy hogy meltan ertheſſeek ew rola az bôlchnek mondaſa eccl. XLIIII Benedictionem dedit illi dominus et teſtamentum ſuum confirmauit ſuper caput eius ꝛc. Aldomaſt ada ewneky wr iſten es az ew meennyey ygyeeretyk meg ereſſôytee az ew feyeen O wr Ieſuſban zerelmes atyamffyay ha zereewel megh gondollyok ſemy nagyob hazna es zykſeeghe nynchen embernek ez halando vylagon lakozny, hanem chak wr iſtennek meg aldaſaat erdemleny mert ha eett eeleteeben nem erdemlendy ſoha halalanak wtanna meg nem leely ennek nylwabban valo ertelmeere eellyen kerdeeſt tamazthnak zent doctorok. Mynemew aldomaaſ az kywęl wr iſten ember megh aald. Reea felelween rywydeden Nem eegyeb hanem mykoron wr iſten myndden erdemneel kyl twlaydon chak az ew yowoltabol megh ayandekoz embert awagy teſty yowal awagy lelky yo-

wal: mynt olwaſtatyk reeghen zent Iob patriarcharol, kyro̊l wgy felele az Sathan wr iſtennek. Nem heyaban tyzto̊ly es feely Iob iſtent mert kewrewl veetted ewtet myndden yawayddal es megh aldottad ewted nagy ſok yowal: wgy mond rola magyarazo yraaſ: maſkeppen algya ember wr iſtent es maſkeppen algya wr iſten az embert. Ember algya wr iſtent mykoron tyzta zolgalattal es melto dycheerettel dycheery es magyaraztattya iſtennek zent neweet zent yrgalmaſſ voltaat Wr iſten ‖
622 Kedeegh megh aald embert mykoron az ew zent malazttyawal megh ayandekozya ewtet kybo̊l eellyen tanwſagot vehetewnk hogy neemel teremto̊t vannak wr iſtennek tellyes aldǫmaſaban mynt az meennyey zento̊k, kyk eett ez vylagon az wr iſten atta yowal malazttal es ayandekkal wr iſtennek aldomaſaat erdemletteek es annak wtanna az erek dycho̊ſeeghnek veeghetetlen bodog ewro̊meet. Vyzon ellen nekyk vannak wr iſtennek tekeelletes atokyaban mynt az pokolbelyek Math xxv. Nekyk vannak mynd ketto̊ben reezeſek mynt ez vylagon lakozo zeeghen adamffyay yok es gonozok malaztban es bynben eelo̊k kyro̊l bo̊lch zolwan pver x vgy mond wr iſtennek aldomaſa az ygaz embernek feyeen vagyon. Az byneſnek kedeeg zayaat el fo̊do̊ztte az gonoſſaagh kyro̊l peldaat olwaſwnk Gen i Adam ewa elſſew zyleynkket, kyktẘl mynd yǫk mynd gonozok zyletendo̊k valanak: elo̊zo̊r az teremteeſnek wtanna myg artatlanſagban valanak meg aldaa wr iſten De mynek wtanna veetko̊zeenek meg atkozaa mondwan Atkozot leegyen az feld te mwkaad wtan Gen iii Ez eellyen aldomaſban az az teſty es ez vylaghy es lelky yonak zent malazthnak es iſtennek nemes ayandekoknak aldomaſawal meg aldotta vala wr iſten dycho̊ſeeges zent marton pyſpeko̊t mynt megh hallyok eeleteeben.

Maſod kerdees mynemew zent aldomaſt keel mynekewnk keernewnk az wr iſtentewl zykſeegkeppen. Reea felel zent Bernald doctor libro originalium es wǵ mond Harom rend bely iſteny aldomaſnaal kyl vagywnk zykſeegeſo̊k, Elo̊l veett ſegheellew es megh tekeellew aldomaſ. Az elſew yegzy iſtennek zent yrgal̇maſſagaat mert my bynbo̊l yora ffel nem tamadhatnank ha wr iſten ew zent elo̊l veett yrgalmaſſagawal megh nem latogatna. Az maſodyk yegzy wr iſtennek megh ſegheellew malazttyaat ky yora vonzon koronkeed es ahol el fogyatkoznank my gyarloſa-

gwnknak myatta ffeel emelghet Az harmadyk yegzy az erek dychŏſeeghnek el veegezŏt bodogſſagaat. Vala ky zerelmes atyam|ffyay ez harom iſteny ayandeknaal kyl es lelky teſty ayandeknaal kyl eelend es el hagyatandyk annak ketſſeeghnel kyl az erek vezedelmes atokban leezen reeze es megh maradaſa kytewl myndden kereztyen embert otalmazyon wr iſten. Ez harom rend bely zent aldomaſſal bewſeeggel meg aldatot vala dychŏſeeges zent marton pyſpek Annak okaert haznalatus es dycheeretes leen az ew eelete mynd yffywſagatwl foghwa halalyg.

Harmad kerdees myn yſmerhety meg ember ha wr iſtennek aldomaſaban vagyon awagy nynchen, kynek feleletyk ky vehettyŏk zent paal apoſtolnak mondaſabol yrwan Effeſom belyeknek yrth leweleenek elſſew rezeeben mondwan: Aldot leegyen wr iſten es a' my wrwnk Ieſuſnak Criſtuſnak zent attya ky meg aldot mynket myndden lelky aldomaſſal mennyekben wr Criſtuſban hogy zentŏk es zeplŏtelenek lennek ew zyneenek elette zent zeretetben kybŏl azt erthettyek hoǵ vala kyt wr iſten meg aald mynd leelekben teſtben meg algya es meg zentŏly hogy mynd iſtent mynd fele barattyaat zeretheſſe kynek fondamentoma mennyekben vagyon. Byzon yegy azert emberben hogy wr iſten meg aldotta mykoron myndden halalus bynneel kyl eel es ſemy nynchen emberben ky az teremtŏ wr iſtennek akarattya ellen volna. Maſod yegy hogy ha tyzta es zeplŏtelen eeletben eel az ew allapattya zerent twdnya yllyk ha zyz ha hazaſ ha ŏzwegy ſemyben atal nem hagwan wr iſtennek zent parancholattyaat es az ygaz tŏrweent. Harmad yegy ha wr iſtent ayoytatus es bwzgoſagus zeretettel zerety es attya ffyaat wr iſtennek meg parancholt mondaſa zerent. Yme azert zerelmes atyamffyay lattyatok hallyatok mynden iſteny yonak es lelky ayandeknak meltoſſagus voltaat. Veegyetŏk ezetekben ez nemes tanwſagokat es eellyetek azonkeppen hogy eerdemlyeetek wr iſtennek zent aldomaſaat: ygyen eele bodogſſagus zyz zent marton pyſpek ees es meg aldateek wr iſtentwl mynd felden mynd meennyen kynek zent erdeme leegyen my byneynknek yrgalma. ||

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek meltoſa- 623
gus tyztŏſſegheere mykeppen az kegyelmes wr iſten ffeel magaztataa es ayandekozaa zyz zent Marthon pyſpekŏt mynden

rend bely zentőknek malaztus aldomaſawal. Elezer zent angyaly aldomaſſal es malaztal mert mykeppen az zent angyalok zeplőtelenek myndden bynnel kyl wr iſtent myndden hywſeeggel zolgallyaak es dycheeryk es myndenben enghedelmeſek. Azonkeppen zyz zenth Marthon pyſpek zenth Bernald doctornak mondaſa zerent hyhettyek hogy ſoha halalus keppen nem vetkőzőt, zenetlen wr iſtennek dycheeretyben volt foglalatus enghedelmes gyors hywſeeges. Maſodzor az zent patriarkaknak aldomaſokban ees reezes volt twdnya yllyk mert azon zent yrgalmaſſaghnak kegyelmeſſeeghnek wtan yart es eelt mynt az reeghy zent atyaak es nagy ſokakat vonth es tanoytot az ydweſſeeghnek wtara es iſtennek yſmeretyıe zolgalattyara. Harmadzor zent proffetaknak malazttya ees volt ew benne yewendew lataſoknak es iſteny tytkoknak yſmeretyben es megh yelenteſeeben. Neegyedzőr haſonlatus volt az zent apoſtolokhoz ees: pyſpeky meltoſaghnak paztorſagaban kyről wgy mond Anacletos papa hogy wr iſten zerzette es vetőtte az pyſpekőket az zent apoſtolok helyőt kereztyen anya zent egyhazban Bodogſſagus zent martonnak kedeeg azonkeppen hatalmat enghedőt vala wr iſten mynd eghen vyzőn es főldőn, es myndden teremtőt allatok wgyan enghednek vala az ew parancholattyara mynt reeghen az zent apoſtoloknak. Ewtődzőr haſonlatus volt az zent martyrokhoz ees, mert yollehet teſt zerent halalt nem zenwedőt De lelke zerent martyr volt keth keeppen, elezer kewanſaga zerent maſodzor tyredelmeſeege zerent, mert raytta lett bozzwſagokat nagy alazatoſſaggal el zenwedőt Annak okaert eenekly ew rola anyazent egyhaz az zoloſmaban. O zentſſeeges leelek ky yollehet ſegywer myat nem zenwedőt de maga martyromſaghnak Coronayaat el nem hatta. Hatodzor zent Confeſſorokhoz ygyenlő vala de ynkab zent bernald doctornak mondaſa zerent myndden Confeſſoroknak gyenge es tykőre, mert nagyob nalanal nem leelettetyk Anya zent egyhazban. Hetedzőr zent zyzekhőz haſonlatus vala De | Wgyan yeles es dragalatus zeep vyragh zaal keppen tyztőltetyk az meennyey felſſeeges kyralnak zent wdwaraban. Nyolczadzor haſonlatus vala zent wdwarlo vytezőkzőr ygaſſagus eeletnek meg tartaſaban, az az hoǵ ſenkyeet ſem erőwel ſem hamyſſan el nem vette. De ynkab az ew twlaydonaat ees eremeſt oztogatta az zegheenyeknek, annak okaert meltan eerdemle

meg aldathny az wr iſtentewl, kylenczedzőr haſonlatus leen az yo es ygaz zerzetőſőkhőz. De ynkab myndden zerzeteſeknek byzon peldayok es meſterek, mert tekeelleteſſeeggel meg tartaa az zent apoſtoly zerzethnek harom reendbely tekeelletes fogadaſaat twdnya yllyk zegeenſeegőt enghedelmeſſeegőt es tyztaſagot Tyzedzőr haſonlatus leen mynden rendbely zentőkhőz, kyk mynd yo eelethnek halalyg valo meg maradaſaban Idwezẘlnek. De Dychőſeeges zyz zent Marthon pyſpek yol Iamborwl es zeplőtelen cele mynd halalyg kywel nem chak ennen erdemeere haznalatus leen De meegh wtanna valo mynd feyedelmeknek mynd zeghennek bodogoknak yo pelda tekeelletes regula es ygaz Idwőſſeeghnek vezerlőye. Annak okaert erdemle mynden zentőknek aldomaſawal meg aldathny. yme azert zerelmes atyamffyay ha akaryatok bodogſſagus zyz zent marton pyſpekőt kőwethny valazyatok regulaſſagot az ew zent eeleteenek rendyből hogy ty ees erdemlyetők azonkeppen wr iſtentẘl meg aldathny mynd ez vylagon mynd az maſykon. ymaran laſſok meg az ew zent eeleteet.

Legenda eiuſdem feſti

Az ydőben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak harom zaaz hethwen eztendő tayyan Dychőſeeges zent Marton piſpeknek tamadaſa es zyleteeſe yſmertetyk lenny magyar orzagbol Sabarianak varaſabol: kynek zyley mykoron nemeſſek volnanak romay chazaroktwl tarthnak vala Byryaak vala kedeeg az ydőben Conſtancius es Iulianus chazarok ydő zerent, vyvee be azert zent marton meeg kyſded voltaban az ew attya olaz orzagban es lakozanak papya newő varaſban es vytezkődnek vala || Romay chazarok alat Iollehet zent marton nem akarattya 624
zerent, mert yollehet az ew zyley poganſaag alat volnanak Ew kedeeg meeg tyz eztendős koraban ew zyleynek akarattok ellen az zent egyhazhoz fwtwan meg hyẘlette vala magaat es oly yghen meg zallotta wala az ew zyweet wr iſtennek malazttya es zerelme hogy ha genghe ydeye megh nem vonta volna ez vylaghyakat meg wtalwan keez lett volna pwztaban fwtnya. De mykoron az ew attya el veehedőt vytez volna yraak ffel marton vytezt az tablaban tyzen ewt eztendős koraban kynek ellene nem tehete, meene be azert az chazarnak wdwa-

rában chak eegy zolgayawal ky ewneky zolgalna, kynek vyzon ellen ew ees wr valwan azonkeppen zolgal vala. Egy ydőben mykoron Ambienſis varaſ kapwyan ky menne lowa hataan az teeb vytezők kőzőt, eegy rozzas zegheen embert elől talala, kynek ſenky alamyſnaat keerween [ſenky] nem aad vala. Zent Marton Criſtuſnak zerelmes vytez zolgaya meg kenyerwle raytta es mykoron eegyeb yozaga nem volna mert ymaran mynd Criſtus zegeenynek oztogatta vala, teeb az eegy palaſttyanaal nem vala, Annak ees eeggyk zeleet az zegheennek adaa az maſ rezeet magara takaroyttaa, kyt az teeb vytezők lathwan bolondſagnak veelyk vala. Yme kedeeg azon eeyel almaban Criſtus Ieſus wran lataa az ffel palaſtot dychekődween benne az zent angyalok előt mondwan hogy az meg hywlőt marton vytez atta volna azt ewneky. Zent marton yollehet meg yſmeree hogy kellemetes volt volna wr iſtennek az ew alamyſnaya ottan tyzen nyolcz eztendős koraban meg kereztőlkődeek. Annak wtanna keth eztendő bel telween tőrteneek Iulianus chazarnak hada Galliaban es mykoron Soldot oztatot volna az vytezőknek zent marton nem akaraa ffel venny mondwan hogy ew towabba ez vylaghy wrnak nem vytezkődneek de az wr iſtennek ky mennyet főldet teremtőtte. De az chazaar veely vala hogy feelteeben nem akarna vytezkődny Nem iſtennek zolgalattyaeerth. | Azt halwan zent Marton ffel fogadaa hogy maſod napon myndden fegywerneel kyl az ellenſeeghnek kőzyben meegyen. Annak okaert őryzet alaa vettetee Iulianus ewtet. De yme maſod napon hyhettyek hogy az ew zent eerdemeenek myatta az ellenſeeg meg enghedween chazaar hatalma alaa adaa ewnnen magaat meg hodolwan. Dychőſeeges zent marton azert el hagyaa az hadakozaaſ es meene zent hylarioſhoz pictania Bely pyſpekhez es ott akolittaa teweek. Azonkőzben iſteny yelenetből mene haza zyleyt meg latogathny kyk meeg poganok valanak, azon wton ſok nyomorwſagot zenwede az gonoz tolwayok myat. Es mykoron haza ywtot volna annyaat ez zent hyttre tereytee, attya kedeeg azon gonoz agſagban meg marada. Vala kedeegh az ydőben nagy Erethnekſeeg kereztyen hyt ellen, kyk ellen zent Marton ereſſen vyaſkodwan meg fogaak es erőſſen vezzőwel meg Caſtigalwan ky yzeek az varaſbol es yewe mediolanomba, onnan ees kywe yzeek meene chak maſod magawal Gallinaria newő varaſban. Onnan eſmeg picta-

niom varaſba meene zent Ilarius pyſpekhez es Calaſtromot zerze
maganak es ott kezde lakozny. Egy napon mykoron kywe nyo-
motot volna leele egy hallottat ky zent kereztſeeghnel kyl
mwlt vala kywe, kyn anneera el keſerődeek hogy nem tyrhetee
hanem cellayaban vywee az teſtőt es zent ymachagawal ffel
tamaztaa. Maſodot eſmeg olwaſwnk ky ennen magaat ffel
akaztotta vala azt ees ffel tamaztaa Vala kedeegh nagy yo hyre
newe mynden neepek kőzőt. Azonkezbe hallaak meg az turonica
varaſbelyek az ew zentſſeeges eeleteet myert pyſpőkőt nem
volna eegyetembe valaztaak zent martonth pyſpekkee, yollehet
mynden akarattyanal kyl. De mykoron nehez volna yo zokaſa-
nak az tyzt tartaas, kyẘl az varaſnak keth meel fődőn Cala-
ſtromot rakattata es ott keth negywened magawal zent zerzet
zerent lakozyk vala wr iſtent eeyel nappal zolgalwan || Nemy- 625
koron zent Marton lata eegy oltaar alat eegy koporſoot kyt
martyr newőn tyztőlnek vala az neepek, kynek zent marton
meg kerdőzween neweet ky volt volna es ſemykeppen byzon-
ſagara nem mehetőt volna. Baal felee tekeenthween lata egy
fekete arnyeekoth alwan es mondwan vagyok eǵ gonoz tolway-
nak lelke kyt gonoſſagaeert meg őltenek es ez koporſſoban el
temettenek ky erekkee el karhoztam. Azt halwan zent marton
pyſpek ottan el tőretee az oltart. Harmadyk hallottak tamazta
ffel ezenkeppen Mykoron eegy ewzweǵ azzonnak eeggyetlen
eeggye ky mwlt volna es ky vytteek volna az mezőre hogy
el temeſſeek nagy ſok pogan neepek kewrẘle leween es ſyrath-
wan zent marton pyſpek iſtennek akarattyabol oda ywthwan
ymada erette es ffel tamaztaa. azt lathwan nagy ſok poganok
fordwlanak ez zent hyttre O zerelmes atyamffyay ha myndden
choda teeteleet meg yrnook ez bodog zent embernek, mynd az
eghez nap ſem volna eeleegh meenee poklofokat korokat bete-
gőket gyogywtot menee erdengeſőket vygaztot es meenee zam-
talan pogan neepeket fordoytot menee zent egyhazat, Calaſtro-
mokat rakattatot, mynt eppeytőtte anyazent egyhazat Idweſſeeges
tanwſagawal mynt otalmaztta ez zent hytőt iſten atta malazt-
tyawal, mynt zaporoytotta iſtennek zent orzagaat zentőknek
ſokaſſagawal, ky mehet myndennek vegeere chak az wr iſten.
Annak felette wgy olwaſtatyk ew rola hogy myndden teremtőt
allatok enghettenek ez zent embernek parancholattyara. Myne-

mew nagy kegyes es yrgalmas lőtt leegyen az egy dolgabol meg yſmertetyk, mykoron egy yeles ynnep napon myſeet akarna zolgalny eegy zegeent elől talala es ottan neky adaa rwhayaat chak egy palaztban meene miſe mondany. Es mykoron az egy-hazy neepek előt nem mereezleneek le vetkőzny myert | Az palaſthnaal teeb rwhaya nem volna az Eſpereſt egy kyſ kwrtha rwhaat hoza neky kynek hozyaſaga chak terdyk vala, wya kőnyőkygh Es azonkeppen ffel őtőzween ffel alla Miſe mondany, yme myndeneknek lataſara zent lelek wr iſten tyz keppen fe-yeere zalla es belee enyezeek, mykoron kedeeg mezeytelen karyayt ffel emelte volna wr iſtenhőz yme az zent angyalok aranyas genges őtőzettel bel fődőzeek ew karyayt kykből nyl-wan megh yſmertetyk az ew nagy zentſſeeges volta. Oly nagy malazttya ees vala ez dychőſeeges zent Confeſſornak hogy wgyan zem latomaſt ees meg lattya vala pokolbely erdeghnek yaraſaat es mywelkődetyt es mykoron egyzőr egy koronas kyral zeme-lyeeben neky yelent volna monda Marton zeretew zolgaam yſ-merz ee en vagyok az Criſtus: zent Marton reea tekeenthween monda ha az en aldot meg valtomat azon zemeelben nem latan-dom kyben zenwedween meg valtotta ez vylagot nem hyzőm. Azt halwan az erdegh ffel chattana es gonoz byzzel bel tőltee az zent Iambornak cellayaat Zent halalaat ees meeg annak előtte megh mondaa az ew zerelmes tanoythwanynak es nagy ſyraſſra yndoytaa ewket. Ew ees azt lathwan el ſakada ſyrwa es yma-chagot teween wr iſtenhez monda Ha meeg ees towab az te neepednek zykſeeges vagyok nem zanom a' mwkaat leegyen az te zent akaratod. Mykoron kedeegh beteghſeegben eſween meg kezdőt volna ſogyatkozny chak Ciliciom rwhaban es az hamw-ban fekzyk vala zyweet lelkeet zemeyt es kezeyt ffel emelween wr iſtenhez mennyeknek orzagara es azonkeppen zent yma-chagra varya vala lelkeenek ky mwlaſaat. De yme az főrtelmes leelek ott eleyben alla ha myt ew benne neky valoot leelhetne kyben vadolhatnaa. Monda neky az zent Iambor oh veer zopo beſtya myt kerez eett nem talalz enbennem ſemy halarra valot Abrahamnak kebele fogad be enghemet es neky parancholwan el yzee onnan. Vala kedeeg keth negwen eegy eztendős ember az ydőben es pyſpekſeegenek hwzon hatod eztendey telween
626 mwleek ky || Ez vylagbol, mykoron yrnanak wr ffyw zyleteth-

nek wtanna Neegy zaaz nyolczwan hath eztendőben kynek halalanak wtanna ees oly chodawal yelentee meg wr iſten az ew nagy eerdemes voltaat hogy oly yghen feenlyk vala ew zent orczaya mynt ha ymaran meg dychőylt volna es az zent meennyey angyaloknak eedes eeneklesy hallatanak kyknek zentſſeeges tarſſaſſagok kőzőt vyteteek ffeel az zent apoſtoloknak bodogſagus karokban. Nagy ſokaknak ees yelenteteek meg az ew bodog ky mwlaſa kyk kőzőt yllyk hallani mykoron zent Amborus doctor Mediolanomba azon horaban myſeet zolgalna az proſanak alatta ylween pyſpőky zekyben el zwnnyada es mykoron ſokayg vartaak volna, az epiſtola mondo ffel ſerkentee hogy aldomaſt vethne Monda ottan hogy turonica Marton pyſpek azon horaban mwlt volna kywe es az zent Iambornak temeteeſen volt volna es az wtolſo oraciot felben hatta volna myeert hogy ffeel ſerkentőtteek volna yollehet zerelmes atyamffyay ſok choda es Idweſſeeges dolgokat teet mynd eelteeben mynd ky mwlaſanak ydeyn es wtanna ez dychőſeeges zyz zent Marton pyſpek es Confeſſor kyeert meltan dycheertetyk mynd feldőn mennyen kynek my ees ayanſok a' my zegheen leelkewnket teſtewnket eeletewnket es halalwnkat hogy az ew nagy zentſſeeges erdemeenek myatta otalmazzon myndden nyomorwſagwnkban es nyerye az erek dychőſeeghnek orzagaat Amen.

Zyz zent Berecz pyſpeknek Innepeeről.

Ez may napon wr iſtennek zent malazttya myat kereztyen anya zent egyhaaz ylly es tyztőly dychőſeeges zent Berecz Confeſſornak Innepeet ky ew kyſded germeky yffywſagatwl ſoghwa zolgalta vala bodogſſagus zent Marton pyſpeket kynek zent erdeme es ymachaga myat meg tartateek myndden lelky teſty vezedelemtwl, mert az ew zent wra ha mykoron vala my ez vylaghy heewſagus dolgot latot volna hozyaa ottan nem hatta el ragattathny | De meg feddőtte rola ewtet yollehet zent Berecz yffywſaganak ellene volt kyben tanwſaag adatyk hogy felette yo embernek mykoron iſten feelő yambornak aggya ffyaat tanoytany hogy yo zokaaſ wtan Iambor leegyen benne zyz zent

Berecznek peldaya zerent. Tőrteneek azert egy Időben hogy zenth marton pyſpekőt eegy zegen koor beteg kereſnee vala my wrwoſſagot keerwen. Berecz ynte neky mondwan ha az eze vezőt balgatagot kereſőd ahol vagyon. Az zegeen beteg azert hozyaa meene es a' myt keer vala meg nyeree. Annak wtanna hozyaa hywaa zent bereczőt es meg dorgalwan ewtet monda. Berecz haat eze vezőt balgatagnak lattatom ee en te nalad? Berecz ottan meg feelelmeek es zegyenletyben meg tagadaa hogy nem mondotta volna. Monda zent Marton pyſpek Nem de az en fyleym az te zadra halgatnak vala mykoron azt bezeellőd vala, twggyad berecz yo ffyam yme meg nyerttem en azt wr iſtentewl hogy en wtannam te leez pyſpek de maga ſok nyomorwſagot keel zenwedned te ellenſeegyttewl. Azt halwan zent Berecz mynt ollyan annal ees ynkab meg mewety chwffollya vala ew wraat oly mynt hamyſſat zolana Mykoron azert bodogſſagus zent marton pyſpek kywe mwlt volna zent Bereczőt pyſpekkee valaztaak az zent Iambornak mondaſa zerent Es kezdee magaat Iamborſagban tartany lelky teſty zeplőtelen tyztaſagban eelny zent yraſban es ymachagban magaat foglalny. Mykoron azert harmyncz harom eztendeeg eelt volna az pyſpekſeeghnek egy moſo azzonyallat wdwaraban gonoſſagban leelethween germőkőt leele. Hogy azt hallottaak volna az varaſbely neepek eegyetembe mynd hazahoz gyẘleenek hogy am Iambor pyſpeket ky kőwezneek onnan kőzzőlők myeert ollyan gonoz eeletben talaltatot volna. De az zent Iambor mykoron ereſſen
627 tagadnaa || Es az kőz neep nem hynnee előwe hozataa az zyletőt germekőt kynek ymaran harmyncz napya vala es megh kerdee mynd előttők az wr iſtenre hogy ha ew tewle valo volna, yme chodalatus dologh az kyſded magzat kynek meeg nem vala ydee zolny nagy nylwan valo bezeeddel ky yelentee hogy nem az zent Iambor volna az ew attya. Azt halwan az kőz neep kezdee keezőrőyteny hoǵ megh kerdenee ky volna, felele arra ennekem gondom nynchen de kyre volt eleghet tettem rola Az dyhős neep kedeegh myert pokolbely erdegh yzgattya vala ewket az zent Iambor, de hyzyk vala iſtennek hatalmabol lenny az chodalatus byzonſagot de erdeghy meſterſſeegből meeg ees zydalmazyaak vala az zent Iambor pyſpekőt Annak okaert az ew tyztwlattyara wr iſtennek hatalmawal meeg ees

maſod chodaat kezereyteteek tenny Es meg tôltee byrretomaat elewen zennel es vywee zent Marton pyſpeknek koporſoyahoz mynd az neepek elôt es le ôntee mondwan mykeppen az ſebeſſ zeen az byretomot meg nem ſertôtte azonkeppen zeplôtelen vagyok en azzonyallatnak fôrtelmes ylleteſeetewl De mynd azon atal ſem hyn neky az meg dyhôdôt neep hanem kywe yzeek az pyſpekſeegbôl hogy bel tellyeſôdneek dychôſeeges zent Marton pyſpeknek yewendô mondaſa mert ſok haborwſagot kellene ewneky az pyſpekſeegben zenwedny. Nagy ſyrwan azert be meene .romaban wr papahoz es heet eztendeeg lakozeek ott wdwaraban. Es vala myt zent marton pyſpek wra ellen veetkôzôt vala penitenciat tarta rola nagy ſyraſſal Turonicabelyek kedeeg teweek Iuſtinianuſt helyette pyſpekkee es be yranak romaban hogy zent berecz ellen megh otalmaznaak az ew pyſpekôket az pyſpekſeegben, De yme Iuſtinianus pyſpek azon wton wercellenſis varaſban ywthwan hertelen halallal ky mwleek. Maſt teenek helyette kynek Armencius vala newe. Heet eztendô bel telwen zent Berecz pyſpek wr papanak hatalmawal | Haza teree eſmeg pyſpekſeegeben Es mykoron hath meel fôldôn vona turonica varaſtwl azon eeyel Armencius pyſpek nagy heertelen halallal ky mwleek kyt zent Berecz iſteny yelenetlen myatta meg yſmerween paranchola az teeb tarſſynak hogy hamar ſſeel kelneenek es ſyethneenek turonica varaſbely pyſpek temeteeſeere Es mykoron zent Berecz ew hozyaa tartozokkal eeggyk kapwn be menne az varaſban, az maſykon Armencius pyſpekôt ky vyzyk vala temethny. Es wgy leen hogy zent Berecz nagy ſok nyomorwſaghnak wtanna eſmegh pyſpeky zekyben helhezteteek nagy tyztôſſeeggel Es annak wtanna nagy iſteny feelelembe es zentſſeeges eeletben eele heeth eztendeegh Es neegywen heet eztendeyben pyſpekſeegeenek tellyes iſteny malaztban es lelky nemes yozagokban dycheeretes keppen mwleek kywe kynek zent eerdeme es eſedôzeeſe leegyen my eeletewnknek otalma es byneynknek bochanattya Amen.

Zent Zakarias proffetanak Innepeeről.

Criſtuſ Ieſuſban zerelmes atyamffyay myert zemem eleeben akadot volna ez dychőſeeges zent Zakarias papnak pyſpeknek es proffetanak nagyobban kedeegh zent martyrnak newe es emlékőzete az zentőknek Innepy kőzőt, lelky nemes ayoytatuſſaghnak okaeert meg akaraam az ew zent eeleteet ees yrnya kynek zent Innepe es zenwedeſeenek napya ez may napnak elette ezten nappal eſyk mynt meg vagyon yegezween in kathalogo ſanctorum. Ez az zent Zakarias pap dychőſeeges kereztőlő zent Ianoſnak attya ky ew zent ffyanak zyleteeſe koron az zent angyal zawanak nem hyween meg neemwlt vala es aldot ffyanak malazttya myat megh nyttateek kyről az zent Lucach ewangelioma nylwan valo byzonſagot teezen. Ez az zent Zakarias proffeta ky iſteny zent malazthnak myatta zent Ianus ffya zyleteeſeenek ydeyn az nemes iſteny halalatus dycheertet. Benedictus dominus deus Izrael veeghyg zőrzee ew nagy lelky erwenteſſegeeben ha ky az zent ewangeliomot olwaſny akarya
628 ezeknek || Mynd yſmeretyre mehet Mykoron azert wrwnk Ieſus Herodes kyraltwl halarra kereſtethneek es annak okaert az apro zentőket myndenwt őlethnee Meg hallaa azt zent eerſebőt Zakariaſnak feleſeege hogy zent Ianus ffyaat ees halarra kereſneek ky chak hatt honappal vala őreegbdeed Criſtuſnaal ydőwel, meg reettene raytta es ffeel ragadwan kyſded magzattyaat ky fwta Ierwſalemből eegy magaſſ hegyre es onnan kezdee nezny az nagy veer ontaſt es az zyleknek ſywaſokat reewaſokat Es ymachagot teen wr iſtenhez ew ffyanak otalmaert. Es yme iſteny hatalmaſſagnak myatta az heegy keth felee valeek es zent Erſebőt azzont ew ffyawal ott bel rekezttee es az ellenſeegőket kywl rekeztee hol ott iſteny vylagoſſaag es zent angyal myat eetel zolgaltateek ewnekyk. Ennen hazol fogataa meg Herodes kyral zent Zakarias papot es kezdee kerdőzny es foytogatny hol volna az ew ffya Es mykoron nem twdnaa mondwan, De meeg annak főlőtte feddenee herodeſt ew kegyetlenſeegeről es wrwnk Ieſuſt zyznek ffyanak es hogy yewendőre Izraelnek byzon kyrallya volna predicallanaa. Nagyon reea haragweek herodes kyral es parancholatot ada ew kegyetlen zolgaynak hogy azon eeyel feyeet venneek Es azon templomban az oltaar

előt hol azzonywnk maria ffeel neweltetőt vala nyakaat vagaak ſenky nem lathwan Mykoron reeggel hollal az teeb papok be mentenek volna hozyaa lataak haat vereeben fogywan halwa fekzyk es menyből zozatot hallanak mondwan hoǵ Zakariaſt meg őlteek volna kyknek veere Izraelből el nem vezne myglen tamadna oly ky ew bozzwyaat meg allanaa Es mykoron hyre lett volna benne az tebbynek, nagy kew zőrgheeſt hallanak az templomba es bel menween hogy meg latnaak ſemykeppen az teſtőt az Időben meg nem talalak. De ſok ydő el mwlwan annak wtanna talalaak meg az templomban es wgyan ott tyztőſſeeggel el temeteek Maſtan kedeeg mondatyk lenny veneczeben az apachaknaal Ezenkeppen leen veege es zent martyromſag zenwedeeſe zent Zakarias proffetanak. |

Zent Erſebet Azzonnak Innnepeeről.

Dychőſeeges zent Erſebet azzon zent Zakarias papnak feleſſeege es kereztőlő zent Iannſnak zent zyleye ky mynemew zentſſeeges eeletew volt ew eeleteeben es honnan zarmazot awagy mykeppen fogatta ew zent ffyaat Ianoſt ew aldot meheben nylwan olwaſtatyk zent lucach ewangeliomanak elſſew rezeben, mykoron kedeegh heet eztendeeg tartotta newelte volna zent Ianoſt es zent lelek myat kywel tellyes vala pwztaban meent volna lakozny penitencia tartany kyről nylwabban meg vagyon az ew zent zyleteeſeenek ynnepe napyan az ew zent zyleye mynt ollyan veen ember ky reeghen meg valt vala wratwl ees, hanem chak azzonywnk zeplőtelen zyz maria wtan yaar vala. Nem ſok ydő bel telween nagy zentſſeeges eeletben tellyes ydőwel leelky yozagokkal iſteny zent malazttal ky mwleek es zent wra wtan meene az zent atyaknak lymboſaban nagy yo eremet vygaztalaſt vyween az reeghy zentőknek Criſtuſrol es ez vylagnak hamar valo meg valtſſagarol Vala kedeeg ez zent erſebőt azzonywnk marianak rokonſaga. Mert zent Anna azzon azzonywnk marianak anna, es zent yſmeria azzon valanak eegy atyatwl Agarynnak leany Zent Anna leen Azzonywnknak annya, Iſmeria erzebetnek annya, az

zyz mariatwl zyleteek ez vylagnak meg valtoya Erſebettewl zent Ianus baptiſta Iſmerianak vala maſod ffya ees eliud, kytẘl zyleteek eminew, eminewtẘl zent Serwacius piſpek zent Anna azzonnak teeb magzaty ees leenek teeb wraytwl kynek zentſſeeges agabogarol nylwabban valo yras vagyon az ew zent Innepeenek napyan kyknek zentſſeeges erdemekben rezelteſſen az wr iſten mynd eeletewnkben mynd halalwnknak ydeyn Amen || *)

---

631 Remethe zyz Zenth paal ewſewnknek ky hozaſaarol.

Wr ieſuſban Criſtuſban En tyztőlendew es zerelmes atyamffÿay. Byzonyawal zenetlen valo halaa adaſſal dycheerettel es lelky teſty erwendetes zolgalattal tartozwnk, ez veeghetetlen yrgalmaſſagw myndden hato wr iſtennek hoǵ dychőſeeges remethe zyz zent paal ewſewnknek zent penitencia tarto teſteet es meltoſagus őrőklyeyeet Ez magyarorzagban lakozo hyw kereztyenek kőzyben meltoztatot yktathny: Annak ees emlekőzetyre ez may zent ky hozaſaanak napyan harom reeze leezen bezeedewnknek. Elſſew reeze leezen modiſſagrol, my modon ez orzagban hozattateek. Maſod my okkal ky hozattateek. Harmad my hazna leen ky hozaſaanak Mondam hogy my Idweſſeeges tanwſagwnkra elſew reeze leezen bezeedewnknek My modon ky hozattateek remete zyz zent paalnak teſte Onnan az herről hol mynd holtyk erőſſ penitenciat tartta es el temetetőt vala zent Anthal ewſenktẘl az ket orozlanoknak ſegheedſeege myat hol ott ew zent halalanak wtanna zaaz hwzon ewt egheez eztendeeg nywgoweek embereknek yſmeretlenſeegeenel kyl Az ydőben mykoron Criſtus wr zyletetynek wtanna yrnanak harom zaaz nyoczwan eegy eztendőben, Es Conſtantinapolban wralkodneek Emanuel czazaar halwan ez Iambor kereztyen czazaar hoǵ wr iſten meg vylagoſoytotta choda teetelnek yo hyreewel remethe zent pal zent teſteet es temeteeſeet ayo'tatoſſagra yndwltateek raytta es hozataa Conſtantinapolban es helheztetee nagy

*) Itt az erdetiben egy üres levél.

tyztőſſeeggel mynt Criſtuſnak eellyen zent Confeſſoraat azzonywnk zyz marianak egyhazaban, kyt ennen maga az czazaár rakattatot vala hol ott nywgoweek zent paal ewſewnk zyz zent teſte zaaz heethwen eztendeeg. Annak wtanna Eegy | Venecczey dwſ palogaar kynek Lanczlo Iacab vala newe keeree meg azon monoſtorbely peter apathwrtwl es az Conuentewl es hozaa Venecczeben helhetween zent Iulianos martyrnak eegyhazaban hol ott nywgoweek tellyeſeeggel nyolcz zaaz eztendeegh ymar annak wtanna mykoron yrnanak Ezer harom zaaz nyolczwan egy eztendőben mykoron magyar orzagban wralkodneek az nagy layos kyral kynek hagyomaſabol es az wenecczey wraknak enghődelmőkből pechy Balynt pyſpek es zagrabi paal pyſpek eegy eeyyel nagy cheendeſſeeggel hogy az kőz neep reeayok ne rohanna eerőtte, myeert nagy bőchőlettel tarttyaak vala hozaak zent palnak teſteet keth apro zentőknek teſtywel magyar orzagban. Budanak ffee es kyraly varaſaban oly nagy tyztőſſeeggel es kezewlettel oly nagy proceſſiowal es ayo'tatoſſaggal kyhőz haſonlatos ſoha magyar orzagban nem volt es helheteek Bwda varaban zent Ianos kapolnayaban eyel es nappal' vygyazwan ew mellette keth remethe fraterek, kynek ky hozaſaan mondhatatlan nagy ereme vala az felſeeges Iambor kyralnak Nagy eremek vala mynd tellyes orzagbely zeegennek bodoghnak Nagyobban kedeeg az ew remethe zerelmes ffyaynak. Es koronkeed nagy folyamas vala Criſtus Ieſus zent Confeſſoranak latogataſara. Keweſ ydew azert el mwlwan az felſſeeges kyral az magyary yo wraknak tanachokbol Nagyſſagus tyztőlendew Iztragomy Demeter erſek Romay Cardinal es Gubernator Ez orzaghnak yeles Cancellarioſa wr papanak kedeeg ez orzagra es lengyel orzagra valaztot legathya, kynek mykoron felſſeeges reeghy layos kyral mynd az wrakkal latta volna teekelletes Iamborſagaat keeree hogy Dychőſeeges remethe zent paalnak zent teſteet emelnee ffel Bwdarol zent Ianos Capolnayabol ees vynnee Bodogſſagus zent Lewryncz martyrnak eegyhazaban Buda felet hogy ott az ew ffyay mynt attyokat byzon tagok ew feyőket es zerelmes meſtereketh es tanoythwany nylwan tyztőlneek dycheerneek es eyel nappal zenetlen zolgalnanak ewneky erekkŵl erekkee. || Az 632
felewl meg mondot Erſek azert es legath nagy ſok pyſpekőket es eegyhazy neepeket eegybe győ'thween es ſok zeegeenek

bodogok hozyayok gyẘlween vewee ffel az zent teſtet es vywee zent lewryncz martyrnak egyhazaban Bwda fôlôt myndzent hawanak tyzen neegyed napyan az az zent Bereczk Confeſſornak maſod napyaan. Es legathy hatalmawal meg ees Confirmala hogy azon napon ew zent vyteleenek ynnepeet ylleneek kyt meg tarthnak mynd ez may napyglan az ew zent zereteeben valo Iambor ewſſ ffyak.

Maſod rezeeben leezen tanwſagwnk arrol, my okkal ky hozattateek Es talallyok neegy yeles okaat myeert helyrôl helre hordoztateek. Elſew wr iſtennek kywaltkeeppen valo zent akarattya kynel kyl zent Anthal ewſewnknek mondaſa zerent ſem ſanak lewele ſem verebnek le zallaſa fôldre nem eſhetyk. Akaraa azeerth az meennyey kegyelmes atya wr iſtennek zent ffya Ieſus ky myndden eedeſſeegghel tellyes kynek yrgalmaſſaga veeghetetlen es myndenre ky zarmazando. Nem chak eegy helyen De ſok helyen es myndenewt ez ew zentyben dycheertethny es tyztôltethny zent Dauid proffetanak mondaſa zerent ps. Laudate Dominum in ſanctis eius. Dycheeryetek wr iſtent az ew zentyben kyrôl wgy mond zent Gwilhelmus Antiſiodorenſis piſpek. Mykoron az meennyey zenteknek tyztôſſeegôt teezewnk akkoron wr iſtenth az ew zentyben dycheeryek. Maſod oka wr iſtennek yo volta. Mert az veeghetetlen yo iſten vytezkôdew anyazent egyhazhoz wgy zokta oztany az ew kegyelmeſſegheenek ſeghôdelmes ayandekaat hogy ez halando ember ffyay kôzzôl valaztot zolgaynak myatta ees meg otalmazya kynek mynt eerdeme volna reea. Annak okaert ees zokot kerezttyen anya zent egyhaaz az valaztot zentôknek atala kônyôrôghny wr iſtennek myndden zykſeegben.

Harmad oka leen zyz zent paal ewſewnknek nagy eerdemes volta, mykeent olwaſtatyk ew rola. Mykeeppen az my felſſeeges meg valtonk ew zent menybe menetynek wtanna ez ew bodogſſagus zolgayanak leelkeet kylemb kylemb nyomorkodaſnak es mwkanak wtanna az erek nywgodalomra hynaa | Azonkeppen az ew leeleknel kyl valo teſteet ees kyben hatwan eztendeeg mynt reegheen yllyes proffetaat az pwztanak kyetlenſeegheeben hollo madar zolgalattya atal meennyey meennawal eelteteed, az ew zentſſeeges eeleteenek erdeme zerent Nem akaraa hogy eellyen yeles Confeſſora ees embery dycheerethnel kyl el mwlneek

es meg ſoztathneek eegy yeles .oka ees leen hogy zent Ieronimos
doctornak atala az ew zent·eelete meg yrattathneek ſokaknak lata-
ſaara es hallaſaara. Annak wtanna kylemb kylemb orzagokra hor-
doztathny es veegre hyres newes magyar orzagba le helhetny
Neegyed oka az elſew helhôzteteeſeknek tyztôletlen voltok es mel-
tatlan voltok. Annak okaert wr iſten ſem enghette eellyen draga
keenchnek nemes voltaat tyztôletlen helyen tartany es az pogan
orzagban hol ſem wr iſtennek ſem az ew zentynek bôchewlet
nem teetetyk. Annak okaert ees, myert [wr iſten hoǵ] ·az nagy
Conſtantinapol ees el tôrethneek veegre es pogan kezben adath-
neek kyt ymaran meg eertewnk. Es karomlaaſ tôrteenhetôt volna
lenny ez nemes Confeſſornak kynek nem yllyk lenny, Azeert mel-
tobnak lattateek hozatathy ez zent magyar orzaghnak nemes
hegyeere hol oth tyztôſſeeggel tartatyk mynt lattyok.

Harmad rezeeben leezen tanwſagwnk nagy haznalatoſſagarol
kyk yollehet ſokak volnanak De rywyd voltaeert chak ymez har-
makat laſſok meg. Elſſew haznalattya leen zyz zent paal ewſenknek
magyar orzagban hozaaſa az nagy felſeeges reeghy layos kyralnak
venecczeſeken valo dyadalma. kynek mykoron fogadaſt tett vona
hogy ha az venecczeyeket meg hodolthhatnaa, onnan ewtet ky
hoznaa magyar orzagban es hamar valo ydôben akarattyanak wra
leen. Maſod haznalattya leen az zent remethe zerzethnek megh ſo-
kaſwlaſa magyar orzagban kyk annak elette felette keweſen es ryt-
kan valanak, De annak wtanna az nemes zent ewſenkhôz valo ayo'-
tatuſſagbol anneera meg ſokaſwltanak mynt az tengernek fôwenye ||
De az magyary Nagyſſagus wrak ees azon valo erwendeteſſ byzo- 633
dalmokban nagy ſok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb
nemes zent kalaſtromokat rakattanak es ez vylaghy yozaggal meg
ayandekoztaak, thwdnya yllyk reeghy laos kyral Buda felôt
zent paalt, Sepôſſy wrak Gomba zegôt porwath es Tokayth, pa-
loczy wrak wyhelth, Pryny emre nadryſpan Terebeſt, Harazty
ferencz chaladyt, Matyas kyral Chewtteth ſambokot es Buda
felôt feyeer egyhazat. Lazlo kyral zent yogoth, czwdar peter
Laadot, kynyſy paal waſonth Thamas erſek zent andraſth. Bwzlay
wrak mynd zenteth. Az nagy Banffyak zent peterth Somogyban
ky mynd ew ydweſſeeghe zerent mynt akartaak es tehetteek
wr iſtennek dycheeretyre es zent paal ewſewnknek erek emle-
kôzetyre yme nagy haznalatoſſaga leelky yozagban. Harmad

haznalattya az nemes Confeſſornak es mynd az ew zenthſeeges ffyaynak naponkeed valo eſſedőzeeſők. O zerelmes atyamffyay ky mondhat ellene hogy meeg reeghen ennek elette nyomorwſagot zenwedőt volna ez zegheen magyar orzagh, ha ez edes Criſtuſnak Confeſſora ew zerelmes ffyaywal nem otalmaztta vona, Azzonywnk zyz mariawal eegyetemben.

Hogy kedeeg kywalt keeppen otalmazya az ew zerzet bely ffyayt zent paal ewſewnk eellyen byzon peldawal byzonwltatik. Vala Dyoſgewrben egy maga byro porkolaab, kynek ymre vala newe vamoſy vayda ffya. Mykoron wgyan ottogyan valo kalaſtrombely ewſeketh nagy ereſſen haborgathnaa zolgayokat le verween es ennen magokat fenyeghetween Barmok ffyayt ees le vagathwan Lathwan az zegheen Conwenth hogy ſoha meg nem zenneek rola Eſſenek az wr iſtenhez es zent ewſeyőkhőz kenyereghween hogy ſegheyteneek meg ewket, yme Nem feletteteenek el az ew kenyergheeſekben Dychőſeeges zent paal ewſenk neky yeleneek az | Kegyetlennek agyaban fekween. Nagy zeep veen ember kepeeben feyeer palaſtyaban es eegy mankoot tarthwan ew kezeeben wgy mynt zomorw zynnel tekeenthween ew reaya es monda Alwzz ee te kegyetlen. O the gonoz napya fogyot Myre gyettrőd keenzod az en ffyaymat hyggyed hogy bozzw allatlan el nem mwlatod. De ezennel ennen kezemmel eeleghet veezők es veegh napodon erekkee el keel veznőd. Azt meg mondwan anneera caſtigalaa ewtet, myg nem megh emeeztee. Amyth eeth vala. Es el enyezeek előle. Az nyawalyaſ ember kedeeg ffel zőkőlleek agyabol es nagy ywőlteſt kyaytaſt kezde teenny wgy hogy az egheez wdwar mynd ffel tamada. Es nagy chodalattal meg bezeellee ewnekyk mynt yarth vona es meg mwtogathwan ew nekyk mynd hataat vallayt mykeppen ffel zakadoztak vona az vereſeegben. Meely vereſeegből meg tanwla es yobaddaa leen parancholwan mynd hozyaa tartozoknak hogy ſenky ewket ne bantanaa az Iambor ewſeketh. Annak wtanna nem ſok ydew el mwlwan az hadban vezee, kynek meeg az teſteet ſem twdhataak howa lett vona el.

Maſod pelda. Az ydőben mykoron yrnanak 1422 eztendőben Sidmond czazarnak ydeyn Vala Soklyos varaaban egy Iambor lazlo newő porkolaab ky felette yo eeletwnek lattatyk vala embery yteelet zerent Es zent paal ewſewnket my ew re-

methe ffyaywal nagy tyzto̊ſſeeggel halgattya vala kyknek zent ymachagokban ees felette byzyk vala Mykoron azert halalara ywtot vona hagyaa meg hozyaa tartozoknak hogy mynt ky mwlneek ottan vynneek teſteet Baychba az remeteekhez temethny. Mykoron azert mynt ollyan embert nagy tyzto̊ſſeeghel el beto̊tteek vona az koporſſoban hogy be fo̊do̊zyeek, ottan ffel yle az koporſſoban. Es akkyk ott valanak mynd ky fwtanak meg yedween az nagy choda dolgon. Marada meg ott ymathkozwan chak eegy veen remethe kynek frater lucach vala newe kenyeregween zent palnak hogy ne hadnaa el vezny az Iambornak leelkeeth Ez frater || Lathwan az choda dolgot nagy 634 batorſaggal eleyben yarwla es monda: zeretew ffyam eelz. Lazlo ffyam wgyan byzon ee a myt mywelz, ha tee wagy keerlek mond meg mynt vagyon dolgod, my oka zeretew ffyam hogy eſmeg ez yzamo vylagra terttel. Monda az zegheen Iambor mynt ha hwzyw wttrol yewt vona, Naǵ fohazkodaſſal. O zent atyaam hyd be azokat ees kyk kywe fwtanak mert reewleeſ nem vagyok hogy mynddennek hallaſara yelenchem meg mynt leen dolgom hogy hallyaak wr iſtennek ew chodalatus ygaſſagus yteeletyt. Mykoron mynd be yewttenek vona az koporſſohoz az zent egyhazban Monda nagy rekedo̊zo̊t zowal. En zerelmes atyamffyay es baratym hallyatok az felſſeges byronak ygaz yteeletyt ky en rayttam byneſen bel teleek. Mynt az betegſeeg ky tolyaa az lelko̊t belo̊lem azon zem pyllantaſban vyteteek wr iſtennek yteeletyre. Es elo̊we hozanak egy nagy ko̊nywet es mykoron feyemre olwaſtaak vona teeb yot nem talalanak mynd en eeletembe kyt halalos bynneel kyl tettem vona hanem chak o̊to̊d ffel pater noſtert az gonoz teetemeennek kedeeg zama nem vala, annak okaert ees az pokolbely ellenſeego̊k azon nagy erembe leween zorgalmaztattyaak vala ygaſſagra az wr iſtent. Azt lathwan halwan mondhatatlan nagy feelelembe es keſerẘſeegben eſeem es mykoron kethſeegben akarneek eſno̊m mert nem helye es ydeye az zent penitencianak De myeert en eeletemben tyzto̊ſſeeggel tartottam vala zent paalt mynd ew ffyaywal haat Nem voltam el feledween ew nalok. Es yme azonko̊zben Eegy nagy tyzto̊lendew veen wgy mynt feyeer o̊to̊zethben volna es eegy manko volna az ew kezeeben Nagy ſok ſereggel el oda yewe Es le eſween az felſſeeges byronak elette monda

keerlek en kegyelmes wram veegyed el te nagy ygaſſagus haragodat ez zegheen leelekrŏl es bochaſſad meg ew byneyt mert yollehet erdemlenee az erek vezedelmet De maga teeghedet meg nem tagadot es en hozyaam mynd ffyaymmal ayo'tatuſſaga volt es ſegheedſeegŏt tett. Azert | Bochattaſſeek az leelek eſmeg az halando teſtben es tarcchon penitenciat. Azt halwan az wr iſten meg halgataa az ew zeretew zentyt ew keerelmeeſekben es harmyncz napot enghedeenek penitenciara. Hogy ezeket mynd el bezeellette vona Monda eſmek az fel tamadot ember: hogy kedeeg ezek byzonyok leegyenek eellyen yegyeet adom, Mert ez may napon az en kyſded ffyam ky mwlyk ez vylagbol es az tokos loo kyt en elettem hoztatok az cyntyrym kapwa elŏt ezennel le eſyk es meg haal es mynd azon keppen bel teleenek. Azeert ffel tamadaſa wtaan harmyncz napyg azon kalaſtromba az Iambor ewſſ ffyak kŏzŏt meg maradwan oly modon tarta penitenciat hogy az harmyncz napyg ſem eetelt ytalt ſem almat nem veet hozyaa. De neeha tett kezy mwkaat es az zent ydŏnek teeb reezeet mynd ſyraſban ohaytaſban es ayoytatus ymachagban mwlatta ky Es koronkeed nagy halakat aad vala. Dychŏſeeges zent paal ewſewnknek mynd ew ffyaywal hogy az erek karhozattwl meg zabadoytottaak vona ew zent ymacchagoknak myatta. Es azonkeppen az harmyncz napy penitencia tartaſnak wtanna bodogwl mwleek kywe wr iſtenben, kyk annak wtanna lattaak az ew koporſſoyaat azt mongyaak hogy az ew kyſded ffya ky kywe mwlt vala, myeert azon koporſoban helyheztetŏt meeg mynd ez napyg egheezzen vagyon. De az ew attya porraa lett teſte zerent, kybŏl nylwan megh yſmertetyk Dychŏſeegŏs zent paal ewſewnknek es az ew zerzetes ffyaynak wr iſtennek elŏtte nagy eerdemes es yozagus voltok, kykben mynket ees reezelteſſen Atya ffyw zent leelek erekkewl erekkee Amen.

Ett leezen emlekŏzeth karthuſiay zent hwgo piſpeknek Innepeerŏl ||

635 Kegyelmes wr Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay myeert ez may napon kereztyen anya zent egyhaz ylly es tyztŏly dy-

chôſeeges zent hwgo pyſpek atyanknak ynnepeet kyt wr iſten ew kyſded yffywſagatwl foghwa akara valaztany nagy kywaltkeeppen valo zentſſeegre meltoſagra es Idweſſeeges eelethnek peldazattyara mynt yobban megh hallyok az ew zent eeleteenek magyarazattyaban wgy hogy meltan erthettyôk ez nemes Criſtuſnak Conffeſſorarol bôlchnek mondaſaat Ecc XLV valaztaa ewtet felette ees valaztaa wr iſten ennen maganak hywôl papwl es zolgaywl nagy ſok teſthnek az az neepeknek kôzzôle hogy tyzta aldozatot tenne ewneky. O meely bodog ember az kyrôl zent leelek wr iſten eellyen dycheeretôt teezen. Elezer azert dycheertetyk atyank zent hwgo pyſpek: ew yffywſaganak meg zentôleſeebôl zent yſayas proffetanak mondaſa zerent.

Bodog ember az ky mynd ew yffywſagatwl foghwa wr iſtennek zent zolgalattyaban foglallya ennen magaat. Ezt be tellyeſôytee zent hwgo mert meegh kyſdedſegheeben meg wtalaa ez vylagot es az ew Iambor zyleytwl egy Cananok zerzetben eelô zent Iambornak adaak tanoytany es ott tartateek ffeel annak okaeert ſemy gyermôky termezet ſemy gonoz zokaas ſemy yateekra valo kewanſaga nem vala ewneky. Maſodzor dycheertetyk ew teſteenek zeplôtelen valo meg zentôleſeebôl, mert holtyk artatlan eeletben eele mynt eegy iſtennek angyala es naponkeed valo aldozatot teezen vala wr iſtennek ew teſteenek tyztaſſagawal, kyrôl zent paal romayaknak yrtt leweleenek tyzen kettôd rezeeben wgy mond: keerlek tyteket wr iſtennek yrgalmaſſagara hogy tarchatok az ty teſteteket iſtennek eelôt, zentôt, iſtennek kellemeteſth okoſſagus leegyen ty zeertartaſtok, az az ſemy dologban nem dycheeretes az felette valo erôtelenſeegh mert hozyw nyomw es ſokayg meg maradando, ſem haznos nem leezen, erche kynek keel. Aldozhatyk azert ember ew teſtewel ſokkeppen. Elezer ennen magaert mykoron yo lelky es Idweſſeeges mywelkôdetôkben foglallya ennen magaat. Aldozhatyk ew felebarattyaert mykoron zeretetbôl yrgalmaſſagbol es zykſeegbôl ewtet | Megh ſegheelly awagy alamyſnawal awag ymachagawal es kenyergheſeewel. Aldozyk wr iſtennek zayawal mykoron iſteny dycheeretben foglallya ennen magaat zent Dauid byzonſaag Ps. [†] dycheerethnek aldozattya tyztôſeyt enghemet. Aldozyk zywel mykoron tôredelmeſſeegôt teezen ew byneyrôl.

Zent Dauid byzonſaag. Az tôrédelmes zywet wr iſten meg halgattya ps [†] Aldozyk leelkewel mykoron wr iſtennek zent zeretetyben gyenerkôdyk Sap. VII wr iſten zawa az en gyenerẘſeeghym embereknek ffyaywal vannak Aldozyk elmeeyewel mykoron zenetlen valo gondolathnak myatta az kegyes Criſtus Ieſuſnak zent keennyaat halalaat elmeeyeben forgattya. Aldozyk tyredelmeſſegeewel mykoron ellene valokat alazatoſſaggal el zenwed es betegſeegôt eremeſt el tyr. Lyray Miklos az tyredelmeſſeegnek aldozattya felette kellemetes wr iſtennek mynt ha az zent oltaron aldozneek zent Gergel meg wgy mond. Nagyob erdemeſb wr iſtennek elette haborwſagot es ellene valot embernek el tyrny honnem ha egyeb yot tenne, yelleſſen ha mykoron eedes halakat aad raytta wr iſtennek kyrôl ſok peldakat olwaſwnk az zent atyaknak eletekben rola. Towabaa aldozyk ember wr iſtennek mykoron zent Myſeet zolgal awagy zolgaltat wr iſtennek tyztôſſegheert, kyrôl ha ky teb tanwſagot akar olwaſny wr napyanak ynnepeen eleghet talaal. Azert zerelmes atyamffyay ezenkeeppen aldozeek bodogſſagus zent hwgo pyſpek atyank myndennel yawaywal es byrtokywal, kykkel ewtet wr iſten zerette vala, mynt nylwabban meg hallyok az ew zent eeleteeben kykbôl mynekewnk ees Idweſſeeges pelda es lelky tanwſaag adatyk mykeppen kellyen az wr iſtennek valaztot zolgayt es malaztus hyweyt kôwethnewnk ha az erek eeletôt meg akaryok leelny es az erek dychôſeegben ew velôk akarwnk orzagolny.

Legenda eiuſdem feſti.

Wr iſtennek zent malazttyanak ſegeedſeeghewel es ez nemes zent hwgo atyanknak hatalmas eerdemeewel taplaltathwan laſſok. meg mynemew zentſſeeges eelettel tyztôlee wr iſtent es
636 anya zent egyhazat ez vylagon || Bodogſſagus zent hwgo Lynkonia bely pyſpek eredet zerent tamada Aualana newô varaſbol ky Gracianom bely erſekſeeg alat vagyon yo es Iambor kereztyen zylektewl, ky mykoron meegh nyolcz eztendôs volna adaaſ egy Iambor eegyhazy embernek keze alaa kananok zerzetben tananwſagra ky wgy tanoyttya vala mynt eedes ffyaat es nem haagy vala ſemy germôky yateekban kewerôdny mondwan ew-

neky, ffyam hwgo en teeged Criſtuſnak newellek nem yllyk teeneked hewolkodnod. Newekődween azert hugo ydeyben newekődyk vala eegyembe yo eertelmes elkőchben lelky yozagban ees. Es mykoron ywtot volna tyzen kylencz eztendős koraban yollehet akarattyanal kyl kezerőyteek leuitaſagra ffel pappaa lenny, hogy mywel nylwabban zokhatnaa meg az iſteny es oltary zolgalatot. Annak felette obedienciat veteenek reea hogy predicallana Es zent Maximus egy hazaat neky hagyaak hogy mynd ez vylaghy mynd lelky dologban gongyaat vyſelnee kynek annak elette yollehet kewes yozaga vala De ez Iambor yffywnak zorgalmatoſſaga myat iſten felette meg beweytee az zent egyhaaz yozagaat Meely nagy bwzgoſaggal kedeeg predicallot leegyen meg fedween az gonozokat eellyen peldabol meg yſmertetyk. Mykoron egy napon az zent ewangeliom mondaſa zerent eegy főrtelmeſſeegben eelőt tytkon erőſſen meg feddőt volna hogy meg yobboytana eeleteet es nem enghedőt volna bezedeenek, az wtan azon predicacio zekben az zent egyhazban az ſok neep előt nagy erőſſen meg feddee, es oly nagy ereye leen bezedeenek hoǵ az nyawalyaſ ember nagy ſyraſſal penitenciara fogaa magaat es meg yobboytaa eeleteet. De az wr iſten gondot vyſelween az ew zerelmes zolgayarol zent leelek malazttya myat nagyob meltoſſaggal zerethween zyweeben adaa hogy az nagy zent Cartuſya zeerzetben menne, kyt mykoron meg ertőt volna zent hwgonak feyedelme meg feelelmeek raytta hogy az Iambort el kezdee vezteny meg eſkẘttetee zent hwgot hogy myg eelne el nem hadnaa ewtet. Es ffel fogadaa | De annak wtanna mykoron ezeeben vette volna magaat hogy Idweſſegeenek ellene tőtte volna az fogadaſt ffel kele es Cartuſyaban meene. Es mykoron ott lakozneek megh kerdee egy zent atya ha volna leelkeeben bantaſa felele hogy meg zekte volna az fogaſt felele hogy ſoha nem, De ynkab ewrőme. Vala kedeeg Cartuſiaban eegy beteg atya kynek zolgalattyara vetőtteek vala zent hwgoot es egy napon meg kerdee hwgot az beteg atya mondwan akarnal ee pappaa lenny felele hogy tellyes zywel mynden kewanſaga azon volna. Monda az beteg atya yewendő mondaſ keppen O myth mondaal. O hanzor olwaſtad yraſban vala ky az papſagra erőzak nem meegyen meltan nem megyen? Azt halwan zent hugo megh rettene raytta es le eſween labay

elôt bochanatot keere. Monda ewneky az zent atya. Tudom yo ffyam mynemew zywel azt monddaad. De ne akar feelny, mert hamar pappaa leez es annak wtanna ydô bel telween pyſpôky meltoſagra emeltetôl. Annak wtanna zent hwgot Cartuſyaban teweek Saffarraa, hogy zolgalna az Conuentuek Es yme oly naǵ nagy malaztot ada ewneky wr iſten, hoǵ mynd reend bely neepek zeegenyek es kazdagog zeretyk vala mynt attyokat es dycheeryk vala ewtet. Azonkôzben Angliay kyral megh hallaa hyreet ez zent hwgonak hogy mynden Iamborſaggal lelky yozaggal zentſſeeges eelettel tyztôletes volna keerwen es nagy nehezen meg nyerween hogy eegy wyonnan zôrzôt haznak priorſagara adathneek Angliay orzagban. Mykoron zent hwgo az kyralhoz meent volna felette nagy eremmel fogattateek es vytany haznak priorſſagaban be vyteteek. Lathwan azert zent hwgo prior hogy ſem cellaak nem volnanak ſem eegyeb zykſeegnek meg zôrzeeſe ennen nap el mwlwan frater geelerddel meene az kyralhoz eerette panazolwan myre nem zôrzenee meg az haznak zykſeegeet Es kezdee gelerd erôſſen zolny az kyralnak hogy ha
637 meg nem zolgaltatnaa a my zykſeeg eſmegh || Carthuſiaban meegyewnk. Zent hwgo kedeeg vezteg halgat vala zeegyenletyben. Az Iambor kyral kedeegh lathwan hogy az prior azonkeppen halgatnaa neky zola nagy kegyelmeſſeeggel es monda. De myt gondolkodol o yo ember temagadban? Zent hwgo ottan nagy alazatoſſaggal ffeyet haytta es laſſw bezeeddel felele Semy kecheegem nynchen benned tyztôlendew wram ynkaab bankodom kegyelmednek bantaſaan. Mykoron azert lehet yot tehettôk leelkôtôknek Idweſſeegere. Azt halwan az Iambor kyral ottan meg ôlelee es monda byzonyawal mygh en eelôk ſoha az en orzagombol ky nem meegy. Es oly yghen meg zeretee hogy mynden dolgayban yeles tanachoſa volt annak wtanna. Oly nagy meertegleteſſeeggel eel vala Bodogſagus zent hwgo az priorſagban hogy ſemy ydeyt heyaban el nem hatta mwlathny De awagy olwaſok awagy predicallot awagy yrth ymatkozot, iſtenrôl gondolkodot. Ha mykoron az refectoriomban volt az fraterekkel, zeme volt az aztalon fyley az zent leczken zywe lelke wr iſtenneel. Myndden negywenlô beytben harom aſtinenciat tôt vyzzel. Azonkôzben Linkonia bely egy haaz meg hewlwan pyſpekneel kyl ffel keleenek az egyhazy neepek meenenek

kyralhoz keerween hwgo priort az pyſpekſeegre, es az Iambor kyral yollehet reea enghede de zent hwgo ſemykeppen nem enghe mondwan hogy ſemy hatalma nem volna az ollyan valaztaſnak. De mykoron ſemykeppen eegyebet nem akarnanak benne teenny. Tanachot ada nekyk hogy nagy mezze földre Cartuſiaban menneenek es onnan kerneenek aldomaſt reea. Azt kedeeg teezy vala hoǵ ynkab meg zönneenek felöle, Azok kedeeg yollehet nagy nehezen aldomaſt hozanak Carthuſiabol. Es nem keewe keetelen bel yktataak az pyſpekſeegben | Es yme nagy choda dolog, azon napon hogy zent hwgo be zallot volna az pyſpekſeegben yewe egy feyeer hattyw oda es az ott valo hattyw madarakat mynd meg öle chak eeggyet tarſſwl hagya meg maganak Es oly zylyggee leen hogy myndden napon az pyſpek Camoraya eleeben meegyen vala es wgyan kezeeböl veezen vala eetelt. Ha mykoron kedeeg ky ment zent hwgo pyſpek hazabol ottan hozyaa ment Es eegyebeket közel hozyaa nem bochatot, mynd addeglan kedeeg vele közeek myg az zent Iambor ky mwleek ez vylagbol es halalanak wtanna ſoha ſenky twdhataa howa leweek el. Bodogſſagus zent hwgo pyſpek kedeeg eelween az tyztben megh yghen otalmazta leegyen anya zent egyhaznak zabadſagaat yozagaat, ygaſſagaat ky yelenthety kywe. Nem gondolwan ſem az kyralnak haragyawal ſem gonoz nepeknek arwltataſawal. Nem feelween ſem halaltwl ees, ha iſten azt akarta vona. De myndenek byzwan es nagy batoron megh fed vala byneeröl es enghedetleneket meg es atkozot es wr iſtennek ygaz yteelety ottan bezeede wtanna köwetközöt. Azonközben ez zent yambor meg emleközyk vala mykeppen lakozot az Cellaban es gyakortaa meegyen vala wythany Calaſtromban es ott mynt egy frater maganak lakozyk vala Cartuſya modra eelween. Oly nagy zorgalmas vala kedeeg hallottaknak temeteeſeben vala hol hallot kyt meg halny hogy myndenek maſ yobnak aloytanaak lenny. Azonközben mykoron hallottak napya el yewt volna es egy pap Iambor hallottak neweeben Soltaart olwaſna meenyböl zozat yewe hozyaa mondwan ffyam meen el Lynkonyay pyſpekhez es Cantuaryay erſekhez es mongyad meg ew nekyk hogy alattok valo eegyhazy neepeket ffeggyenek meg ew förtelmes eelettröl mert felette meg banttyaak annak myatta az wr iſtent. Az ollyan hallaſon az pap

Iambor meg rettene es azon eeyel almaban maſodzor eſmeg meg zolala mondwan hogy meg hygged meen el es mykoron az pyſpek myſeet mond wr ffel mwtataſanak ydeyn meg latod az pyſpeknek kezeyben az zent Oſtyat valtozny egy kyſded ger-
638 meknek zemeelyeeben, mel byzonſagnak || Ielenetyeert az Iambor pyſpek meg hyzy mondaſodat. Mykoron az pap Iambor mynd azonkeppen meg mondotta volna az zent Hwgo pyſpeknek wr iſtennek yzenetyt es azonkőzbe nagy ſyraſt tenne az Iambor pyſpek es halwan nagyon ſyra raytta. Az pap Iambort kedeeg nem hagyaa eelny ez vylagon De zent zerzetben yndoytaa az ew meltoſaganak okaert, Annak wtanna, meg yzenee Cantuary erſeknek ees azon iſtennek yzenetyt De ſemyt nem gondola vala vele mert ew ees haſonlatus vala az tebbyhez Egy ydőben zent hwgo pyſpek meegyen vala egy varaſon atal es eleyben keleenek az ott lakozo neepek keerween hogy eegy erdengeſhez meltoztathneek yewny kyt erőſſen meg kőtőztenek vala. Es mykoron oda meent volna ymachagot teen eerette es ottan meg zabadwla, Egy azzonyallathoz eſmeg pokolbely erdeg lidrocz keppen yar vala kyeert ees mykoron ymachagot tőt volna meg menekődeeg: Myeert kedeeg nehez vala ez vylag kőzőt eelny, ezeeben forgatwan az zeerzetbely angyaly eeletőt gyakortaa kenyeregh vala wr papanak hogy tenne maſt helyette. De ſemykeppen nem halgattateek meg Annak wtanna gondolaa hogy kywe mwlneek az ew zerelmes attyayt es attyaffyayt meg latogathnaa Cartuſya hazban meel wton meenwen yeween, nagy ſok choda dolgokat teen wr iſtennek dycheeretyre, es myndenẘt nagy tyztőſſeeggel fogaggyaak vala mynt ollyan zent atyaak. Es mykoron harom hetyg lakozot volna Cartuſyaban. Eſmeg haza yeween pyſpekſeegeben azon wton halarra betegődeek: es mykoron hozyaa gyẘltenek volna nagy lelky ayoytatoſſagaal mynden zoloſmayaat megh olwaſaa: es ywthwan az Completaban az verſſre Longitudine dierum replebo eum, napoknak hozywſagawal bel tellyeſőytőm ewtet: ew eedes bodog leelkeet wr iſtennek adaa, hogy kedeeg eellyen zent atyanak halalaat hallottaak volna mynd zegheenyek bodog kyralok es nagy zeer bely wrat, De meeg az hytetlen Sydok ees ſyethnek vala az zent atya teſteehez nagy ſyraſſal es ffeel zowal kyaythwan | Mert az nagy eelő wr iſtennek byzon zolgaya volt volna Es ennen magok az Iambor

kyralyok erſekôk es pyſpekôk twlaydon [vyz] vallokon vyzyk vala az zent teſtôt az zent ygyhazhoz. Es azonkeppen nagy iſteny feelemmel es tyztôſſeeggel el helhôteek nagy keench gyanant, Ew pyſpekſeegeenek nyegywen neegy eztendeyben Mykoron kedeeg az zegheen reea ronhanna akarwan az ew eedes ſeyedelmôket lathny egy embernek karya kettee zegheek, es mykoron az nagy keſerŵ faydalomban el zôndôrôdôt volna Neky yeleneek wgy mynt alom zerent ylletee az embernek fayo karyaat, es ottan meg vygazeek, azt lathwan az ſok neepek nagy leelkôk ayanlaſawal dycheeryk vala wr iſtent, EEggyk kedeeg mykoron hozyaa nem feerne monda nagy ffel zowal chak yllethetneem amy kegyes atyanknak zent teſteet bator azonnal meg halneek. Es wgy leen mynt ylletee azonnal hazahoz meene es halalahoz keezewlween gyonaſſal zentſſeeg veetellel ottan ky mwleek, Mykoron eſmeg, egy gonoz ember meg wrzotta volna az zent egyhazat hol zent hwgo Confeſſornak zent teſte nywgozyk es annak okaert iſtennek chapaſa zerent ky apattanak volna zemey: mynt magaat meg yſmeree az yozagot es byneyt meg vadolaa ottan meg adateek zeme vylaga az zentnek eerdeme myat, O zerelmes atyamffyay ha mynd meg kellene yrnwnk es zamlalnwnk menee zamtalan yrgalmat tôt leegyen es naponkeed teezen wr iſten ez ew zerelmes zyz zenth Confeſſoranak erdeme myat nem volna ydônk arra, yme azert mykeppen az wr iſten dycherteteek es ffel magaztaltateek meennyen fôldôn az ew hyw zolgayanak zentſſeeges eelete myat, kynek my ees bodog erdemeeben es zent eſſedôzeſeeben byzwan tyztôllyôk es dycheeryôk ewtet ez may zent Innepe napyaan, anyazent egyhazzal egyetembe, Leen kedeg ew || Ky mwlaſa 639
azon ydôben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak Ezer keth zaaz hat eztendôben, kynek koporſſoyara egy ayoytatus doctor eellyen yraſt zeerze erek emlekôzettre.

Pontificum baculus Monachorum norma ſcolarum Conſultor. Regum malleus hwgo fuit.

Dychewſeges zent Erſebeth Azzonnak Innepeeről. ky vala Magyary Andre kyralnak Leanya.

Wr Ieſuſban Criſtuſban zerelmetes atyamffyay myeert ez may napon Anyazent egy haaz ylly es tyztőly Dychőſeeges zent Erſebet Azzonnak meltoſſagus ynnepeet ew nagy zent eeleteenek es tekeelletes yozagus malazttyanak byzon Idweſſeegre ygazgato peldayanak es bewſeeges erdemes voltanak nagy voltaert kyknek myatta egheez kerezttyenſeegőt es tellyes anyazent egyhazat meg eppeytte. Mert nynchen oly reend bely adamffya akar ez vylaghyak akar egyhazbelyek [z]wrak hatalmaſok zeghenyek bodogok zyzek hazaſok őzwegyők zerzetőſők: tyztaſaag es penitencia tartok ygazak es vezedelmes byneſek, kyk yo peldaat byzon regulaat ygaz eeletőt nem vehetneenek az ew ez wylagon valo zentſſeeges eeleteeből, annak okaert ha yol reea'gondolwnk eellyen gyarlo zemeelnek zereeben maſſaat alyg talalhattyok yraſban ky mynd ew kyſdedſeegeetewl foghwa wgyan eeggyeſewlt volna. az wr iſtenhez mynd az ew zent parancholatynak meg tartaſſaban, mynd ez vylagnak meg wtalaſaban, kyről akarwan vala my keweſet yrnya my Idweſſeeges tanwſagwnk mellee ſegheellyen megh | Ertelemmel es zent leeleknek malazttyawal wr Ieſus Criſtus az ew zerelmes zolgalo leanyanak es yegyőſeenek eerdemeert.

Elſſew Capitulum.

ymaran laſſok meg mykeppen tamada dychőſeeges zent erſebet azzon es mykeppen eele ew kyſdedſeegetwl foghwa tyztaſſagban zeplőtelen zyzeſſeegeet meg tarthwan mynd hazaſſagayglan kyhőz keerőm halgaſſanak hozyaa mynd kyk zyzeſſeegőt akarnak tartany Criſtus Ieſuſnak es veegyenek modot regulaat zent erſebőt azzonnak eeleteeből, Az ydőben mykoron Criſtus wr ffyw zyletethnek wtanna yranak Ezer keth zaaz tyz awaǵ kőzel hozyaa eztendőben Adateek ez zent meennyey magzat Magyar orzag bely Andras kyralnak az ew Iamborſaganak erdemes voltaeert kynek annya vala gertrudis morwai herczeg leanya Es mykoron ez leanzo ewt eztendős volna es eze kezdőt newekődny oly nagy zent malaztod ada ewneky wr iſten: hogy myndenek chodalkoznak vala raytta, Merth lattyaak vala mykeppen gorſſan fwth ſyet

az zent egybazhoz meel ayoytatoſon hal myſeet meel nagy gondot vyſel az zeghenyekrôl meel nagy tyztôſſeeggel ylly az zent Innepôket mynden hewolkodaſnal es yateeknaal kyl Ha mykoron leań tarſſytŵl tôrteent tanczba vytetny awagy yateekban : mynth hamarab vegeet zakaztotta wr iſteneert es zent egyhazban awagy Capolnaban fwtot be ew meennyey attyanak hazaban, es ott awagy ymachagra atta magaat awagy kenyweth ragadot kezeeben, es tettette magaat ha mynt yraſt olwaſna hogy chak ky vohathnaa magaat ez vylaghy hewolkodaſbol; Tôrteneek egy napon mykoron nagy hydegh volna hogy wgy mynt ſenky ne lathnaa vynne apro maradekokat az vaar kapwya eleeben az zeghenyeknek es yme elôl talalaa az ew attya chodalkozwan raytta ennen maga myt yarna es howa ſyethne megh zoloytaa ewtet ffyam erſebôt howa meegy myt vyzz. Az nemes kyral leanya myeert felette zemeermes || Vala nagyon meg zeegyenlee 640 magaat es megh yyede es nem twda feelelmeben eegyebet myt felelny ym ro ſaat vyzôk az ew attya kedeeg mynt ezôs ember meg gondolaa hogy nem volna roſa vyragnak ydeye hozyaa hywaa es meg lataa kelebeet haat mynd zeep roſa vyraag : az azzyw apro porteka. O nagy artatlanſaag, O zeplôtelenſeeghnek halhatatlan malazttya yme az aldot meennyey kyral nem hagyaa az ew zerelmes zolgalo leanya bezeedeet hamyſſagban, hogy zemeermôt ne vallana de ynkab zentſſeeges voltaat iſteny yrgalmaſſaag kôwethnee. Azt lathwan az ew attya el chodalkozeek raytta.\Ez leanzo ha eelhetend vala my naggyaa leezen. Annak okaert nem akaraa mywelkôdetyben meg bantany lathwan hoǵ mynd lelky ayoytatuſſagaban mynd yo mywelkôdetyben Criſtus Ieſuſnak ayoytatus zolgalo leanya volna., Meel' nagy iſteny feelelemmel es ayoytatuſſaggal hallot leegyen myſeet, megh yſmertetyk mert wgy olwaſtatyk rola hogy mykoron az zent ewangeliomot hallotta, awagy az oltary zentſſeegôt ffel mwtattaak azonnal mynd karyayrol ſeyeerôl, mynd zeepſeegôt eekôſſeegôt le hanyot vetôth hogy mywel nagyobban magaat megh alazhatnaa Criſtus Ieſus kyrallyanak zyne elôt azzonywnk zyz mariat kedeegh es zent Ianos ewangeliſtaat ew zyzeſſeegenek otalmazattyara valaztotta vala es oly nagy zeretettel zolgal vala ewnekyk hogy ſoha ſenkyt az ew newôket emlôythween heyaban es yreſen el nem bochatot. Mykoron mynd eellyen zentſſeeges lelky yo-

zagokban gyoropodneek ez nemes kyraly genǵe maǵzat felette yghen kedwes vala az kegyelmes wr iſtennek elȍtte, vyzon ellen dychȍſeeges zyz zent erſebet azzon ees yghen ffeel gheeryeztȍtte vala zyweet lelkeet Criſtus Ieſuſnak zenth zeretetyben wgy hogy ha zabad akarattyan yarhatot volna ſoha hazaſſagnak terheet ffel nem vette volna yme azeert meel nemes peldaat modot vehet es regulaat myndden zyzeſſeeg tartoo ez kyſded keraly magzatnak eeleteebȍl | Kyrȍl meeltan vehettyȍk bȍlchnek mondaſaat prover XI. mulier glorioſa inveniet gloriam az malaztus azzony allat dychȍſeegȍt leel: Byzonyawal malaztus leen ez zent Erſebȍt azzon mynd ew yffywſagatwl foghwan halalayg azeert nagy dychȍſeegȍt ees hyzyȍk erdemlȍt wr iſtennek zent orzagaban mynt yobban meg hallyok De kerdhetne vala ky lelky tanwſageert mynemew yeǵȍkbȍl yſmertetyk meg az malaztus leelȍk Doctoroknak mondaſok zerent ymez neegy yeles dologbol. Elſſew iſten ellen valo gonoz mywelkȍdetnek wtalattyabol, mert wgy mond rola zent Ber. yghen zoroſſ embernek ew zywe ſemyket ellenkȍdew allat oda nem ffeer thwdnya yllyk iſten es erdegh, zent Gergel doctor meg wgy mond ſoha addyglan myg bynbe lakozwnk es eelẘnk wr iſten es az ew zent malazttya my hozyank nem yew, azeert ha azt akarya ember hogy malaztus leeǵen. mynt az meergȍt es az Iaſpyſ kegyot mynden fȍrtelmet el tawoztaſſon, Maſod yegy kyben malazt vagyon mykoron ennen magaat eremeſt meg alazya az iſteny zolgalattra es penitencia tartaſra bator byntelen leegyen ees. Az elſȍrȍl wgy mond wrwnk Ieſus az zent ewangeliomba [†] Ha ky enghemet es az en bezeedymet zeegyenlendy. Azt embernek ffya ees zegyenly erched meg yſmerny az zent angyaloknak elȍtte Zent Iſayas pptha zaya atal meg wgy mond LXVI. kyre tekeenchet es nyeezyek ha chak az alazatus zywre es az en bezedymet feelȍre? Az maſodrol wgy mond aran zayw zent Ianos: Az ygaz penitencia ky iſtennek malazttya myat leezen, myndden arannaal dragalatoſb myndden keenchnel meltob es foganatoſb: Harmad yegy kyben iſtennek malazttya vagyon mert ez vylagot myndden yawywal ſemynek twggya, es mynd hattra hannya kyrȍl wgy mond zent gergel doctor. Mynd addeglan eedes es gyenyerẘſeeges mygh ember vele eel es az leelkyeket nem koſtolta De mykoron az leelkyeket meg koſtolangya ottan myndden teſty, es ez vylagy

dologh yzetlen leezen es dohoz mynt az ganee zent Agoſton meg wgy mond az malaztban eelő leeleknek ſemy nem eedes chak az wr iſten || Neegyed iſteny malaztnak yegye mykoron 641 embernek zywe lelke bwzgoſſagus iſteny ayoytatuſſagban ferődyk es wntalan mwkalkodhatyk iſtennek tyztőſſegeere Erről wgy mond zent Agoſton doctor az wr iſtennek ew malaztus zeretety vala hol vagyon, nem yl vezteg, Nem reſth Nem heewolkodyk: De nagy mwkaat tezen erőſſen dolgot chelekődyk, ha kedyglen nem akar mwkalkodny, haat ott nynchen wr iſtennek zeretety es kellemetes malazttya, Ezenről wgy mond proſper, es be yrtaak az tőrwen kenybe de pe. d. II. § Charitas hogy vala hol leend az wr iſtennek kellemeteſſee teewb malazttya, mynden iſten ellen valo bynnek ellene aal: yo mywelkődetőkben bewőlkődyk: ez vylaghy ragadwanyoknak keſalkodaſaat meg wtaltattya, es vala my embery gyarloſaghnak nehez lattatyk az teetetyk emberrel kyről mas yraſ wgy mond, mert az zeretőnek ſemy nehez nem lattatyk terheſnek: Mynd eellyen nemes lelky es yozagus wtakon yaar vala dychőſeeges zent erſebeth azzon annak okaeert emelkődeek enny ffel meenyyen es főldőn O azert wr Ieſus Criſtuſban zerelmes atyamffyay [az] kyk tyzta es zeplőtelen eeletben akartok eelny eeggyeſẘllyetők az eedes zeep Ieſus wrwnk zyleyeehez es zerelmes yegőſyhez kyk kőzzől eeggyk es yeles nemes azzonywnk es nemzetẘnk magyar orzaagbol zent erſebeth Tynektek zolok tyztaſſag tartok őtőzyetők ffeel az menyekzőy rwhaban, ha az meennyey aldot kyral ffyanak eleyben akartok menny ha ky nem twggya my leegyen az menyekzőy rwha tanwllyatok meg zent angyalnak mondaſabol elſſew rwha mondatyk teſty zeplőtelenſſegh az az artatlan eelet. Maſod rwha az iſteny zent zeretet. Harmad zemeermőſſeeg thwdnya yllyk zolaſra, lataſra, hallaſra. es mywelkődettre. Semyre felette gondot nem vyſelween, chak ky iſtenee ha lehet myndden erzekenſeegeet bel rekezthween ez vylaghyak előt es wgy yaryon mynt twlaydon wr iſtennek zyne előt volna | Nagy feelelemmel őryzettel nagy gondal Semy ollyat ne teegyen ne zollyon ne gondollyon zywel kywel megh zeplőſőycche kyẘl belől valo zyneet zemelyeet, es az wr iſten reea haragoggyeek kyről wgy mond zent gergel embernek teſty zyzeſſeege tyztaſaga nem kellemetes es nem vylagus, nem eerdemes az belől valo lelky

zeplŏtelenſeegghneel kyl, el kel azert myndden zyẘ bely zandekot kywanſagot akaratot es gondolatot tawoztatny ha ky yol akarya meg otalmazny ŏ tyztaſagaat pelda mynekewnk mynd az nemes zyzek kyk eellyen dychŏſeeges koronawal eewrẘllyek vygadnak mennyeknek orzagaban Criſtus Ieſuſnak elŏtte kyknek zent eerdemeknek myatta engheggyen mynekewnk ees malaztot.

Maſod Capitulum.

Maſod reeze bezedewnknek leezen Dychŏſeeges zent Erſebeth azzonnak hazaſſagaban valo meltoſſagus eeleteerŏl: Lathwan azert hogy az zent zyzeſſeegben megh nem maradhatna yollehet nagy lelky banattal es keſerẘſeeggel az ew tyztewlendew attyanak enghedelmes leewen: wr iſtennek zent parancholattyat ees bel tellyeſŏythween nagy iſteny feelelemmel es alazatoſſaggal reea meene. Nem bynnek gyenyerẘſeegeert De az kyraly magzatoſſagnak nyomdokaert es az harmyncz dychŏſeeges koronanak meltoſageert kyt az yo es ygaz hazaſſagban Iamborwl es tŏrween zerent eelŏknek zerzŏt wr iſten, De my oka leegyen hogy az hazaſſoknak harmyncz koronaat adnak. Doctor zawok wtan zolwan Mert zent haromſaghnak hytyban eelween tartoznak megh tartany az tyz parancholatot kyt ha harom tyzzee teez harmynczat teezen Awagy kedeeg, mert harom zentſſeeges hazon vagyon az zent hazaſſagban twdnya yllyk, hyt, kynek myatta eegybe aggyaak magokat: magzatoſſag yo remeenſeeg alat es zentſſeeg az az anya zent egyhaznak hazaſſagra ky adot zentſſeege ||
642 Mykoron azert zent Erſebet azzon adotot volna hazaſſagra Turingya herczegnek es zŏrzeteet zyzeſſeegrŏl hazaſſagra valtoztatta volna wr iſtennek akarattyabol: Nem valtoztataa el ew zyweenek lelkeenek ayoytaſſagaat De myg towab towab adyg nagyoban meg bewŏyty vala ew yozagus teetemeenyenek erdemes voltaat: wgy anneera hogy chodalkozneek az ew wra ollyan gyenghe azzonyallatnak gyorſſaſagus ſerenſeegen: Es megh akarwan kymelleny keery vala ewtet hogy ne tŏrnee meg ollyan yghen magaat: De ez nagy malaztus azzonyallat nem tehet vala yo zokaſanak ellene: myndennek azert yo pelda vala es byzon tanwſaag az erek Idweſſeegre myndennemew teetemeenye: Gyorſſan ſſeel kel vala reeggel, hogy myndennek elette mehette myſere predicaciora, ott ſem aal vala az ſſee helyen De az zeghenyek

kôzôt es alaab valo ôtôzetben honnem mynt tyztôſſeege atta volna Semyt nem gondol vala ez vylaghy kyẘl valo tyztôlettel az nagy alazatuſſaghnak meltoſagaert: A' meeſ rwhayaban az zent egyhazhoz ment mynt haza yewt azt ottan vala meely zegheen azzonyallatnak atta wr iſtennek kedweert. Gyakorta beytôlt vygyazot es ymatkozot ſyrwan ohaythwan mynd eetzaka Gyakortaa ennen maga magaat Neha kedeegh leanywal ees Cellayaban oſtorral vezzôwel gyettrette ew genghe teſteet Criſtuſnak keennyaert, hogy kedeeg myndeneſtẘl foghwa ellene mondhatna ez vylaghnak egy zegheen pap Iambornak kynek Conrard vala newe fogadaſt enghedelmeſſeeg zerent hogy vala myt Criſtuſnak kepeeben vala myt ewneky meg parancholna abbol ky nem haghna es myndenben enghedelmes lenne mynt lelky Confeſſoranak. Az Iambor Confeſſor kedeeg nagy gondot vyſel vala az zent azzonnak Idweſſeegerôl, wgy hogy vala mykoron tôrteent | Parancholattyaat meg maſolny ſoha penitenciaianal kyl el nem enghette De awagy az leanyokkal yghen verette awagy vyz kynyr beytôt vetôt ew reeaya annak felette nagyon meg feddôtte zowal.

Annak felette Ez zent Erſebet azzon nagy yrgalmas vala myndden rend bely zeegenekhez kyrôl wgy olwaſtatyk hogy mynden yẘedelmôket az zeghenyeknek oztogatta: es neha ſem maganak, ſem wdwara bely chaladynak nem volt myt eenny, ha mykoron peenze nem, ennen rwhayaat el atta es az zeghenyeknek zykſeegôket meg zôrzôtte. Neha kedeeg el be ment az zeghenyek hyſpotallyaban es az rwtſſagus pokloſokat tapogatta feyôket moſta es fereztôtte. Tôrteneek egy napon mykoron wra hon nem volna: hogy wndok pokloſt megh ferezte ennen hazaban es nywgotaa el ew wranak wrffyw agyan keth lepôdew kôzôt: Es azon kôzbe ywta haza az ew vytez wra yme nagy bozzw panazzal eleyben eſeenek az yreegôk kezdeeg nagy erôſſen vadolny az zent azzont hogy teekozlo volna es nem tartanaa takarekoſon ew wranak yozagaat zolgayt ees megh ôlnee ehel zomeehal es myndeneſtewl foghwa gonoz eeletẘ volna Mondanak annak felette ha kedeeg nemes wram zawnkat nem hyzôd meen el be agyas hazadban es egy nagy zernyw wndokſagus pokloſt talalz wrffyw agyadon nywgodny. Am laſſad ha mynd eellyen zeertelen dolgokat el keel enghedny Mykoron az Iambor wr azt

hallotta volna meg yndwla raytta es nagy hertelen mezeytelen fegywereed ragadaa mondwan: my dolog ez a kyt hallok ha ymaran yozagomat nem kymelly awagy ennen magamat kymellene. Nagy haraggal be ytee az aytoot hoǵ mynd az pokloſt megh ŏllye mynd az zent azzont le vaghya. Es mykoron ffeel emelte vona az lepŏdŏt: lataa haat yme az aldot meg fezẘlt
643 Ieſus Criſtus nagy veerbe kewerŏdween, || Fekzyk az agyon. Ottan megh rettene es bochanatot keere tẘle es el enyezeek Criſtus Ieſus ew elŏle. Az zent azzon feleſſeeghetẘl meg azonkeppen bochanatot keere naǵ ſyrwan es aldomaſt ada ewneky myndenre zabadon mwkalkodny: Tŏrteneek hogy Egy Iobagffyw romaban menne teree be az herczeghŏz myeert hogy wtaban volna hogy lathatnaa az zent azzont ky ollyan nagy yo hyr yarna. Es az Iambor herczeg nagy yo keddel fogadaa. Es mykoron lakoznaa keree az wr ffyw hogy erdemlenee lathatny zent erſebeteth. Ottan neky yzene az ew wra, hogy yewne alaa hozyayok. De zent Erſebet felele hogy nem volna zykſeeg oka vala mert ez vylaghy dycheeretŏt nem kywan vala maſod kedeeg, mert tyztŏſſeegre valo rwha ŏtŏzety nem vala. Eſmeg neky yzene az ew wra hogy eegyebet benne ne teenne, Az zent azzonnak nem leen myt tenny. el be meene hamar ymatkozo Cellayaban, es mykoron ymatkozneek yme wr iſtennek angyala es eegy zeepſegew rwhaat es nagy draga kewekbŏl fyzŏt Coronaat hoza ewneky es monda hogy wr iſten kyldŏtte volna. Es nagy eedes halaa adaſſal es kenyhwllataſſal reea vewee es leanywal el wra eleyben nyomotek nagy tyztŏſſeeggel es el amelkodanak mynd kŏzŏnſeeggel zyneenek zemelyeenek zawanak es ŏtŏzetynek zeepſegeen es eekŏs voltan es bwlchw veetellel eſmeg Cellayaban meene Es az vendeegŏt nagyon dycheereek wr iſtent es az zent azzont mert byzon Criſtus Ieſuſnak zerelmes leanya volna Annak wtanna twdwan az ew wra ez yo azzonnak nagy erdemes voltaat tanachot kerde ew tewle myt kellene tenny ky Idweſſeegeere alkolmaſb volna. Es azt tanacholaa hogy az ygeerethnek fŏldeere menne Ierwſalembe es ott az poganok ellen vyna es Criſtuſeert vereeth hwllatnaa. Az Iambor meg fogadaa zawaat es el menween ott vyaſkodek azonban kedeeg ky ees mwleek ez vylagbol es az erek dychŏſeegben meene kyt mykoron meg hallot volna ennen hazool nagy

halaat ada raytta wr iſtennek | Tanwſaghnak okaert kerdhetne vala ky De mynemew arwal es yozaggal vehety megh ember mennyeknek orzagaat ez halando vylagon. Oka ez kerdeeſnek mert doctornak mondaſok zerent ſoha ſenkynek heeyaba es yngen nem aggyaak kyről zent paal apoſtol ees wgy mond Senky nem koronaztatyk hanem ky tőrween zerent vyaſkodandyk zent leo papa meg wgy mond: az heewolkodonak es vezteg fekẘőnek nem adatyk az erek dychőſeeghnek orzaga: azert lattatyk hogy vala myt keewan eerette az wr iſten, Reea felelween bodogſſagus zent agoſton doctor hyw leeleknek kepeeben wgy mond: Wram ennekem arwt kellene vennem, myt: iſtennek orzagaat. De nem twdom myt keel eerette adnom. Reea felel es wgy mond, zegeenſeeggel veegyed meg az nagy mondhatatlan kazdag orzagot: keſerwes banatot agy az nagy veeghetetlen eremeert: mwkalkoggyal az el fogyhatatlan nywgodalomeert nyawalyat zenwegy az ky yelenthetetlen dychőſeegeert Veegre halaltwl ſe vond meg magadat az erek eeleteert Ha peldaat kereſewnk reea, yme zemeynk előtt vagyon bodogſſagus zent erſebőt azzon ew vytez wrawal eegyetembe: kyknek ew zent erdemők es eſſedőzeeſők leegyenek my byneynknek erekkewl erekkee valo bochanattya

Harmad Capitulum.

Imaran laſſok meg mykeppen lakozeek es mwkalkodeek az harmadyk eeleteenek zereeben, az az őzwegyſeeghnek regulayaban, wgy olwaſtatyk ew rola hogy mykoron meg maradot volna ew tarſſatwl mynt eegy artatlan gheerlycze akaraak az ew nemzetſſeeghy hogy eſmeg hazaſſagra adnaak. De az zent azzon wr iſtent keerween raytta hogy ſemykeppen ne enghednee de tartanaa megh az zent őzweǵſeegben es enghednee el venny az hathwan koronaat, kyt az tyztaſaag tartoknak zerzőt wr iſten, es lenne abban ees Idweſſeeghes wthnak es regulanak zerzőye ez vylaghy neepeknek az hatwan Corona kedeeg azokat yllety: kyk ennen || Kyk magokat meg zoroyttyaak tyztaſſaghnak myatta 644
es lelky teſty hat yrgalmaſſaghnak yozagaban eelween, zolgalnak az wr iſtennek, kyben meg ees yteltetyk ez vylaagh zent Mathe ewangeliomanak byzonſaga zerent: es ha ember reezes leend benne mynt dychőſeeges zent Erſebeth azzon haat az erek

bodogſſagat aggyaak neky eerette. Hallyok azeert towabbaa myt chelekôdeek zent Erſebeth azzon ew wranak holta wtan Hallyok ez vylaghy alnokſagnak telhetetlenſeegeet. Lathwan az yreegh wrak kyk zomzeedſagban lakoznak vala hoǵ ez zent azzon eegyedewl maradot volna reea tamadanak es ky hanyaak veteek yozagabol mynt pwztoytoot es tekozloot es megh tyltaat hogy ſenky hazahoz be ne fogadnaa. O gyarlo vylaghnak vezedelmes vendeegſeege: Nem leen ew leanywal myt teenny ez nemes kyraly magzatnak es Criſtus Ieſus zolgalo leanyanak zorwla be eegy dyzno barom aklaban halaakat adwan wr iſtennek raytta lett nyomorwſagon, reeggel ffel kelween meene az zent ferencz baratyhoz es keeree hogy eenekleneek meg az Te Deum laudamoſt ew eerette. Mykoron az wczan el menne egy agnew eelôl talalaa kywel ſok yoot tett vala, es ez zent azzont el be tazytaa az ſaarban azon ees naǵ eremmel halaat ada wr iſtennek.

Lathwan azert ez wylagnak mynden alhatatlanſagaat kôzelben akara ywthny az wr iſtenhez gondolaa hogy myndeneſtŵl foghwa ky vennee magaat ez vylaghy wezedelmeſſ eeletbôl. Valazta neegyed allapatot es meene be zent atyank ferencznek harmad zeerzeteeben az zezttraak kôzzee, hol ott mynd leelkeewel teſteewel erek tyztaſſagban zegheenſeegben enghedelmeſſeegben holtyg wr iſtennek zolgalna. Mykoron az ew attya azt hallotta volna. eertte kylde hogy haza hynaak. De az zent azzonyallat ſemykeppen nem enghede neky hogy eſmeg ez vylaghy dychôſeegre veetethneek. De azon zegeenſeegbe akarna meg maradny Annak okaert hogy ſemy gongya ne leenne ez vylaghyakra, ew zent ymachagaban kenyerghe az ew eedes Ieſus | Wranak hogy mynden ez vylaghy yokat megh wtalhatna: towabbaa hogy az ew magzatynak emlekôzety es zerelme ew zyweebôl ky tawozneek, es myndden raytta leett bozzwſagokat bekeſeeggel zenwedhetne Ezeket kedeeg az okaert kerery vala hogy ew elmeyeet tyztabban ffeel emelhetnee az wr iſtenhez. es myndden bantaſnaal kyl zolgalhatna az wr iſtennek Mykoron azert el veegezte volna zent ymachagaat zozat yewe menybôl hozyaa mondwan: Megh halgattatot az te ymachagod en zerelmes yegôſôm azth halwan nagy lelky eremmel teleek bel ew zywe lelke, es nagy eedes kenyhwllataſſal halaat ada raytta az ew zerelmes Ieſus wranak.

Es wgy leen hogy az naptwl foghwa, ſok meennyey yelenetők, eedeſſegők ewrwőndeteſſeegők: zozatok es feleletők yewttenek hozyaa, kyket ſok volna mynd előwe zamlalny: mykeppen ennen magawal wr ieſuſſal es az zent angyalokkal zolt bezeellőt, es myndden kenyergeeſeere es keerelmeeſere megh feleltek ewneky kyknek vygaztalo zynők lataſaabol es eedes bezeedők hallaſabol ollyannaa leett vala ymaran ez zent azzonyallat mynt ha yngen ez feldőn nem volna. O bodog zeplőtelen tyztaſſaag O aldot őzweegyſeeghnek erdemeſſ regulaſſaga: O ez vylaghy wtalathnak nagy dychőſeeges koronazattya, Ezek en zerelmes atyamffyay Ez vylagon valo harom reendbely eelethnek ygaz es byzon Idweſſeeges zeer tartaſa, zyzeſſeeghnek, hazaſſaghnak es őzwegyſeeghnek tyzta regulaſſaga, Vala ky ezeknek kyẘle eel ne byzyeek benne hogy Idwőzẘlheſſek. De vala ky ez harom nemes zerzetben ky mwlyk annak helye erdeme es koronaya leezen wr iſtentẘl kynek byzonſagus fondamentomaat meg talallyok az zent ewangeliomba. Math. XIII. hol ott ennen maga Idwezőytenk ky feyezee mondwan: Nemeely az magok kőzzől ezeek yo tyzta főldben es ffel neweködween, nemelly hoza harmyncz gymelchőt. Nemelly hathwant || Nemel' kedeegh zazat: ez 645 harom lelky gymőlch yegzy. Az harom rendbely erdemeſſeegőt, kykkel wr iſten koronazya Adamnak ffyayt mennyeknek orzagaban Senky annak kyẘle eelween awagy az harom reegulaſſagban gonoz eelween eerdemőt ne varyon De vezedelmeth kytẘl wr iſten meg tarchon es oltalmozzyon. Dychőſeeges zent Erſebeth azzon, mynd az harom zent regulaſſagot teekelleteſſeeggel meg tartaa, annak okaert myndden rendbely neepek peldaat vehetnek az ew zent eeleteeből: ha ky ydwőzẘlny akar es erdemőt ky wan győyteny Wr iſtennek kegyelmes yrgalmaſſaga myat veegre ſok yozagus mywelkődethnek wtanna [myatta] kyeert ydee vala meg koronaztathny meg lakogattateek az aldot wr Ieſuſtwl es meg yelentee ewneky hogy hamar ky mwlando volna, ez vylagbol Es wgy monda ewneky En zeretőm ha akarz en velem lenny lakozny: Rea felele es monda: En kegyelmes wram wgy akarom mynt te zentſſeegőd akarya. Es azonkeppen ywta az ewtődyk eelethnek allapattyaban thwdnya yllyk eeleteenek halando vegeere. Ott ees leen myndden Idwőzẘlew leeleknek byzon peldaya regulaya: mykeppen ember zerezye magaat ew halalahoz: Doc-

toroknak mondaſok zerent, ymez heet dolgokat talallyok zyzegőſőknek lenny hozyaya, Elezer hogy yo eeletben leegyen ha annak elette gonoz eeletben eelt halalanak elette el kel hadny mert ha gonoz eeletben ky mwlandyk erekkee el veez. Maſodzor yo ez vylaghyaktwl magaat el zakazya, es myndent eegyebet twdnya yllyk yozagaat morhayaat yayt ffyayt kyket vele el nem vyhet hogy terhet ne teegyenek halalanak ydeyn De mykeppen mezeytelen yewt ez yylagra eſmeg mezeytelen kezewllyőn hozyaa Harmadzor Tőredelmeſſeegőt teegyen myndden gyermekſeegetewl foghwa valo byneyről es meg zannya bannya mykeppen az wr iſtennek yo voltaat megh bantotta. Es meneyokat heyaba el el mwlatot el veztőt, es menee gonoſſagogban eelt es oly zandekkal veeget veſſen neky ha towabbaa eelneſoha ollyan gonoz eeletben nem eelne | Negyedzer keſerwſeeggel valo tyzta gyonaſt teegyen rola, Semyt ew byneyben el nem tagadwan, Mert zemeeremſeegnek myatta ſokat el veztenek meg tagadwan byneket Ewtőd Oltary zentſſeegőt es zent keneteeſt veegyen ha lehet es helye vagyon, yo hyttel remeenſeeggel es zent zeretettel: Hatodzor wrwnk Ieſus Criſtuſnak zent keennyaról halalarol es myndden yo voltarol eedes zywel leelekkel halakat aggyon es meeneere lehet zyweben forgaſſa kyneel kyl ſoha eegy ember ſem Idwőzwlhet ſem koronaztatyk

Hetedzer az az ydeyeenek wtolſo rezeeben meneere az betegſſeeg enghedy zent ymachagban foglallya magaat veeghygeſſedőzween es kenyerőghween wr iſtenhez azzonywnk mariahoz es mynd az mennyey zentőkhőz. Annal yob ha eegyebekkel ymattat magaert EEllyen Idweſſeegős dolgoknak wtanna byzodalmas leezen ember dolga halala ky mwlaſa. Mynd ez eellyen dolgokat be tellyeſőytee zent Erſebőt azzon anyank. Es mykoron el kőzelgethne az veegſew hora eſmegh neky yeleek az kegyes Ieſus mondwan yewy el ymaran en zerelmes yegőſőm az teeneked meg zereztetőt dychőſeeges lakodalomba: Azonkőzbe fordoyťaa feyeet az ffal felee hol ott fekzyk vala es kezde ymatkozny nagy eedeſſeeggel yme azonkőzbe eegy yghen zeep mennyey madarka eleybe yewe es kezde elette nagy zeep eedes eenekleeſt tenny hogy hozyaa keepőſt zent erſebőt ees kezde eenekleny Es monda leanynak myt tennetők ha pokolbely erdegreeatok yewne Monda azonkezbe fwſſ el ffwſſ el harom yzbe

annak wtanna eſmeg monda yme el kőzelget az hora kyben Criſtus Ieſus ez vylagra zyletőt az eeffely kor es azonkeppen ayanlaa leelkeet az aldot zyletőt Criſtuſnak es el nywgoweet wr iſtenben: yme azonnal nagy zeep meennyey yllat ytee meg az hazat es az zent teſt mynt az balſamom olyanna leen Es neegyed napyghlan el temetetlen hagyaak eeyel es nappal eedeſkődween az zeep yllatban es mykoron az zent egyhazhoz vytteek volna: nagy ſokſaghw madarak ‖ Ieweenek az zent egy- 646
hazra kyt ſoha annak elette nem lattanak vala nagy chodalatus zeep eedes eenekleſt teween Meely horaban kedeeg az bodog leelek teſteetẘl el valeek hallattateek nagy eedeſſeeggel eneklleny: az reſponſoriomot regnum mundi ꝛc. leen kedeeg temeteeſe Nemeth orzagbely Markbwrban: mykoron yrnanak wr ffyw zyletethnek wtanna Ezer keth zaaz harmyncz egy eztendőben dycheertethween mynd ez ydeyglen Nagy ſok yegyekkel chodateetelekkel es yrgalom teetelekkel wr iſtennek newe dycheeretyre ez ew nagy zentſſeeges voltanak melto emlekőzetyre, kynek zent erdeme leegyen my byneynknek bochanattya malaztnak nyereeſe es az erek dychőſeeghnek ywtalma Amen.

Imaran lezen emlekőzeth Azzonywnk Maryanak templomba yelenteſeeről.

Wr Ieſuſban Criſtuſban en zerelmes atyamffyay engheggye az mennyey dychőſeeges wr ffyw magzat zent malazttyaat es yozaganak vylagoſſagaat my twdatlanſagwnknak ertelmeere ky eedes zent zyleyeet dycheerny akaryok, kyt meeń es fӧld es myndden teremtőt allatok dycheernek: Oh ha megh tekeenttyők zerelmes atyamffyay ez may zent Innepnek meltoſagaat byzonyawal nem alaab valo azzonywnk marianak az eegyeb ynnepeenel. Mert ez may napon yelenteteek megh elezer ez vylaghnak az ew zentſſeeges volta mykoron az ew zent zyley ffel vyveek az wr iſtennek templomaban ky yewendő vala hogy az felſſeeges teremtő wr iſten ffyanak byzon temploma lenne ffel vyweek mondaam zent leeleknek oſkolayaban ky yewendő vala hogy mynd ez vylaghy Idwőzẘlő neepeknek byzon meſter

azzonyok lenne ffel vyweek az zyzeknek conwenteben hogy alkolmas ydeygh ott zeplôtelen tyztaſagban | Lakozneek yozagokban gyoropodneek embery yo erkôchben newekôdneek es kezy mwkaat tanwlny kywel annak wtanna eeleteet kereſnee es haza nepeet taplalnaa, myndennek felette kedeeg hogy az wr iſtennek terweenyeet parancholattyaat es az zent yraſt meg tanwlnaa kyknek myatta wr iſtent twdnaa dycherny zolgalny es ennen magaat Idwezôyteny. Eellyen nemes regulayok vala ooh tôrweenben az hazaſſagra menendô kyſded lean yffyaknak kynek formanyaat es regulayaat maſtany ydôben az yo apachya zeerzetben eelô yffyak tarttyaak. Mykoron azert heet eztendôs volna es felette gyengeſeeges zyz tyzen ewt garadychon meene ffeel wr iſten zent malazttyanak hatalmawal, kyt az ew zent zyley aloythnak vala hogy ew emberſegheewel ffel ne haghaſſon chodalkoznak vala azert raytta az ew zyley hogy ew benne ennee emberſeeg volt volna chodalkozyk vala raytta az wr iſtennek papya ees ky ewtet az zyzeknek oſkolayaban be zentôlee es adaa lakozny es nagyot veelnek vala mynd nyayan yewendôre ew benne lenny.

Imaran rywydeden laſſok meg honnan tamada es howa meene ffel, es mynemew hatalmas yozagus leen ew eeleteeben Elezôr azert zolwan az ew zent tamadaſarol ez vylagra, kyrôl twdom eeleget zoltwnk az teeb zent Innepe napyban ha byzonſagaat kereſſôk tellyes mynd egheez ooh tôrween vele mykeppen fogantatot zyletôt es mynemew tyztôlendô zemeel lenne hatalmas yozagus es zentſſeeges, kyrôl vegre wǵ olwaſtatyk hogy attya nazaretbôl valo volt, annya kedeeg Betleembôl. Nemzetſſeegzerent kedeeg kyraly es papy meltoſagbol folyas zerent zallando leen kyrôl az regghy zent patriarchaak proffetaak iſtennek yelenteſeebôl nylwan zoltanak, kykrôl maſtan ſok volna zaam zerent megh emlekôzny, zollywnk azert az eedes kegyes zyz azzonywnknak aldot zemelyeerôl es zent zemeelyeenek nemeſſegheerôl nagyſagarol hatalmaſſagarol meltoſagarol, es yr-
647 galmas yo voltarol || Kykbôl az my zyẘnk leelkewnk eeletôt eremet es vygaſagot vehet: az azert leen az nemes zent zyz ky ez zeeles vylagot meg vylagoſoytaa : zent Dauid proffetanak byzon mondaſa zerent ps. XCVI vylagh tamada az ygaznak es az zywôyeknek vygaſaagh. Ez leen az zent zyz ky myndden

erethnekſeegőket meg foyta anya zent eegyhazban doctoroknak mondaſok zerent Ez leen az nemes zyz ky ez meg romlot vylaghnak eſetyk meg wyoytaa, ky myndennek Idweſſeegeet meg nyeree ky az hatalmas wr iſtennek erőſſ haraghyaat megh ehnytee es el fordoytaa ky az erek karhozatnak ſentenciayaat tewlẘnk el tawoztataa. O myt zollywnk zerelmes atyamffyay Ez my zentſſeeges Azzonywnknak es bodog zylenknek veegneel kyl valo kegyeſſeegeről hatarnaal kyl valo yrgalmaſſagarol, ky nem zőnyk wntalan oztogathny az ew zegeen bynes es ayoytatus ffyaynak leanynak es hyẘ zolgaynak az nagy bewſeeges malaztot kyt erdemle az wr iſtentewl gabriel archangyalnak byzonſaga zerent Luc. I. Ne ffeel maria mert malaztot leelteel wr iſtenneel. O azert byzonyawal meltan mondatyk byneſeknek bochanattya koroknak orwoſſaga, teebolgo zyẘknek erőſſeege nyomorwltaknak vygaztalaſa es vezedelemben eſteknek meg zabadoytoya: mynd ez eellyen ſokſagw yrgalmaſſagaert nagy halaa adaſſal tartozwnk ew zentſſeeges azzonſaganak.

De mynemęw lett legyen az ew zent eeleteenek rendőleeſe az zyzek kőzőt az templomban lakozwan laſſok megh Nagyob byzonſageert wgy mond rola zent Amborws doctor. O kyk kewannyatok az aldot iſten zylő zyz mariat kewethny yryatok be az ty zywetőkben abrazat zerent az zyz marianak zeplőtelen zyzeſſeegheet kyben meg neezhetytők es yſmerhetytők myndden lelky zepſeeghnek es yozaghnak formayaat es peldayaat, zyz vala mynd elmeyeeben mynd teſteeben zyveeben alazatus, bezedeeben meerekletes lelkeeben bőlch, zolaſaban ertelmes, yras tanwlaſban gyorſſ, dolog foglalaſban zenetlen, feleletyben zemeermes, ſemy remeenſegheet nem vethween ez vylaghyakban de chak twlaydon az eegy teremtő wr iſtenben | Es myndennemew dolganak vegheet es yteeletyt wr iſtennek hagywan emberneel kyl Senkyt nem yǵekőzween megh bantany es ſerteny De myndenekkel yot tenny tewleetewl őregbeket tyztőlny es bőchewlny, hozyaa haſonlatoſokra nem yregkődny, maga hanyaſt el tawoztatny. O mykoron volt zo fogadatlan ew zyleynek? ha zomoroytot meg vala meel alazatoſt awagy zeegeent meg mewetőt? mynt az maſtanyak teeznek, O mykoron tawoztatot el vala meel zeegen nyomorwltat ſegheedſeegneel kyl? awagy ffel zemel neezőt vala kyre mynt maſtan teeznek ez vylagnak ffyay? wgy mynt

azt mondanaa ez zent doctor ſemy nemew ſeſlőtſſeegh nem volt az eedes zyz mariaban kywel wr iſtent magaat es barattyaat vala mykoron meg bantotta volna, De oly tekeelletes es eertelmes eeletew volt hogy meltan myndennek peldaya lenne ember ffyaynak Oly tellyes iſteny malazttal hogy ſemy ew benne, reez yz yndwlat gondolat mywelkődet es teetemeen hogy ky malazthnaal kyl volt volna az zent gabriel angyalnak byzonſaga zerent mondwan malazttal tellyes: kyről zent Ber. doct megh wgy mond bel volt őtletween az eedes zyz mariaban eeppen es myndeneſtẘl foghwa az hatalmas iſteny malazt. Annak okaert ew előtte Adamffyay nemzeteeben hozyaa haſonlatus nem volt sem wtanna nem leezen: yllyk azert zerelmes atyamffyay my lelky teſty zemeynket kywanſagwnkat ayoytatoſſagwnkat zerelmewnket ew reea ffel emelnewnk es ew zentſſeeges voltaat mynden tehetſſeegewnkkel dycheernewnk zolgalnwnk kynek twdnya yllyk ſeegeedſegheenel es malazttyanal kyl ſoha ſenky nem Idwőzewlhet. Senky wr iſtennek zent malazttyaat nem leelhety Ew naǵſagos meltoſſagahoz keel azert folyamnwnk Ew hozyaa keel fwtnwnk, ewt keel myndden zykſeegewnkben ||
648 Kywalt keppen valo zool zolonkaa es otalmwnkkaa fogadnwnk es valaztanwnk ha vezteny nem akarwnk. De ha meeg az wr iſtennek akarwnk vala my dologrol kenyerghenẘnk ott ees ew zentſſeegeet valazyok a' my ymachagwnkkat az iſteny yrgalmaſſaghnak zyne eleyben be yelenteny ha a'myt keerẘnk, meg akaryok nyerny wgy mond rola zent Ber. doctor az eedes zyz maria zemeelyenek oly nagy kellemeteſſeege tyztőſſeege bőchewlety es foganattya vagyon az teremtő wr iſtennek zyne előt hogy vala myt keer awagy akar, ſoha heyaban nem leezen sem lehet ees, twdnya yllyk kynek eegy akarattya es tanaccha vagyon mynddenben az wr iſtennel es az zent haromſaggal. O azert embery nemnek chodalatus vyraga, Dragalatus yllattya ez főldnek zyneen eel vala teſt zerent angyaly zeplőtelen eeletőt vyſelween. De zent zywe es lelke zerent nyayaſkodyk vala wr iſtennel mennyeknek orzaganak paradychomaban: kynek zent es eedes ymachaga naponkeed horankeed ffel meegyen vala az teremtő ffelſſeghnek zyne eleyben mynt az zeep yllatw temyennek fyſtőlgew aldozattya,

Ez leen azert zerelmes atyamffyay yeles oka myeert ffel

meene ez may napon az Iſtennek templomaban hogy be yelentethneek az ew meennyey zenth attyanak, hogy ott ymadna es kenyerghene ez vylagnak megh valtſagaerth O meel eedes zywel leelekkel varya vala az aldot zent Meſſyaſnak el yevetelyk es nagy zomeehſaggal ohayttya vala ha latbatna es teſtben eerhetne az iſten zylew zeplötelen zyzet kytẘl zylethneek az aldot iſtennek zent ffya hogy zolgalhatna ewnekyk myg eelne. Azt kedeeg olwaſta vala zent Iſayaſ proffetanak kenyweeben hogy yeſſeenek es dauid kyralnak nemzeteeböl tamadna eegy tyzta zyz kytẘl zyletny kellene De chodalkozyk vala raytta mykeppen lehetne termeezet zerent kynek yſmeretyre ſoha nem mehet vala mynd addyg myg nem zent gabriel archangyal zayabol meg hallaa moggyaat es lehetendö voltaat | Mykoron azert tyzen neegy eztendö bel tölt volna az temploma lakaſanak mykeppen moyſes törweenye zerent meg hyrdetee az iſtennek papya hogy hazaſſagra kellene mennye es iſtennek zent nepeet zaporoytany ky azzonywnk zyz marianak ellene vala az zent zyzeſſeeghnek fogadaſaert. Mykeppen kedeegh az teremtö wr iſten ewtet mynd az keth zentſſeegben meg zentölee es meg tartaa meg vagyon yrwan hawy bodog azzon napyanak ynnepeen annak okaert myndden ayoytatus zywel leelekkel ayanlyok magwnkath ew zentſſeeges anyay zorgalmatus otalma alaa hogy vyſellyen gondot rolwnk es ne haggyon meg nyomorodnwnk ez vylagon es el veznewnk az maſ vylagon Imaran laſſok meg ez may zent ynnepre valo bwllakat mykeppen zerezteteek ez may zent Innep es menee zent Bwlcchwya vagyon.

Sequuntur Bwlle et Inſtitucio huius feſtiuitatis cum indulgencys.

Ez may dychöſeeges zent ynnepnek eredety es tyztöletynek fondamentoma olwaſtatyk lenny eegy Saxonya Iambor herczeg kynek wylhelmus volt newe ky mykoron az eedes azzonywnk zyz mariahoz ayoytatus volna Meene be romaban maſod pius wr papahoz es keeree meg hogy azzonywnk marianak az templomba ffel meneeſenek Innepeet zörzenee hadnaa es parancholnaa Illeny es tyztöſſeeggel zolgalny mynd egheez anya zent egyhazban mynd eztendönkeed zent Andras hanak hwzad napyan, kynek Bullayaat kywe atta azon maſod pius wr papa meel

Bullaat ymaran annak wtanna meg Confirmalwan annak felette paal papa ennen Bullayawal hagywan es meg parancholwan ezen zent Innepôt ylleny es tyztôſſeeggel zolgalny eztendôn keed mynd ||
649 Erekkewl erekkee es hyrdetny myndden egyhazy feyedelmeknek hyw kereztyenek ayoytatuſſagokra. Ez keth bullak kôltenek romaba wr ffyw zylettenek wtanna mykoron yrnanak ezer neegy zaaz hathwan neegy eztendôben, Amen. Maſod Bulla vagyon rola Azon wr paal papaee ky ew zentſſeeges atyay es apoſtoli aldomaſanak wtanna wr iſtennek yrgalmaſſagaban es zent peter zent paal Apoſtoloknak erdemekben byzwan hyw kerezttyen neepnek byne bochanattyara Azzonywnk zyz marianak ez may tyztôſſeege mellee. Mykent az fôlewl megh mondot pius papa el veegezte volt az fôlẘl meg mondot Wylhelmus herczeghnek ayoytatus keerelmeeſeere hogy ez may Ez may azzonywnk marianak napyaat ollyan tyztôſſeeggel yllyeek es zolgallyak mynt nagy bodog azzon napyaat, Annak okaert ymaran vala ky ez may zent Innepnek vigiliayaat meg beytelendy Es vala ky az napon Myſere Vechernyere veternyere menend myndenzer zaaz zaaz napy bwlchẘl vallyon ees byneynek bochanattyara vala ky mynt yllik hozyaa zôrzy ennen magaat. Ez Bulla ees kôlt romaban zent peterben. Azon fôlewl meg yegzôt wr ffyw eztendôben. Amen

Harmad Bulla kyt kywe adot Maguncia varaſbely Adolffus newe erſek kynek meg parancholwan es hagywan erek enghedelmeſſeeg alat mynd ew erſeky byrodalmanak alatta mynden eegyhazakban es Capolnakban ylleny es tyztôſſeeggel zolgalny eztendenkeed zent Adras hanak hwzon eeggyed napyan mynd erekkẘl erekkee. Azon eegyhazy zolgalattal es zoloſmawal mynt azzonywnk marianak foganattya napyaat awagy zyletetyt az eedes kegyeſſeeges iſten zylô zyz marianak erek emlekôzetyre es tyztôſſegeere annak okaert hogy az zegheen adamffya gyorſſab leegyen ez zent Innepnek ayoytatus tyztôletyre, wr iſtennek yrgalmaſſagaban es zent peter zent paal apoſtoloknak erdemekben byzwan vala ky ez may zent Innepnek vygiliayaat meg beytelendy es myſeen vechernyen veternyen yelennen leend. Negyen napy bwchwth enghedôt byneknek bochanattyara .Ennek | Bullaya kôlt fyggew peechet alat Maguncia varaſban. Azon ydô-

ben mykoron wr ffyw zyletethnek wtanna yrnanak ezer Neegy zaaz hathwan nyolcz eztendőben Amen.

Azert zerelmes atyamffyay nagy ſok keppen yndwltatwnk es ſeerkőgetewnk hogy az eedes azzonywnk zyz marianak tellyes zyẘnkkel leelkewnkkel zolgalwnk mygh ez vylagon eelewnk ez halando teſtben mert byzon az, hogy ſem eeletewnkben ſem halalwnknak ydeyn ſem annak wtanna ew zentſſeeges ſeghedelmeenel kyl es hatalmas erdemes oltalmanaal kyl nem lehetewnk kynek ha yo keddel es ayoytatuſſaggal zolgalandwnk az erek dychőſeeghnek bodogſagaat nyery eerette hol ott eel es orzagol ew zent ffyawal eegyetemben kyt engghegyen mynekẘnk atya ffyw zent leelek Amen.

Zyz zent Cecilia Azzonnak Innepeeről.

Dychőſeeges zyz zent Cecilia azzon wr iſtenben valo zerelmeenek hyẘſeegenek es ayoytatus zolgalattyanak okaert ſok keppen valo tyztőſſeegőt erdemle mynd meennyen mynd főldőn az teremtő wr iſtentewl. Elezőr newezety zerent Mert az Cecilia ſok keppen magyaraztatyk Elezer, mondatyk meennyey liliomnak az ew nagy zyzeſſeegeenek es tyztaſſaganak eekőſſeegeert yo lelky yſmeretyeerth es yo hyreenek neweenek meltoſagaerth. Maſodzor mondatyk meg vakwltaknak wra es ygazgatoya az erek ygaſſaghnak es Idweſſeeghnek yſmeretyre Harmad mondatyk menyből adatothnak mert byzonyawal myndeneſtewl mennyey vala. ew malaztoſſaganak yo pelda adaſanak erdemes eeleteenek es az mennyey dychőſeegre ayoytozaſanak es gondolattyanak myatta. Negyedzer mondatyk ſeteetſeeghnel kyl valonak az ew nagy bőlcheſegeenek vylagoſſaga myat. Ewtődzőr kőzőnſeeges adamffyanak dychőſeege es Idwőſſeege mert mynden nemew lelky yozagokkal tellyes vala ez bodog zent zyz kyknek myatta zegeen byneſek Idwezẘlhetneeknek kyknek myatta feenlyk vala mynt az fenes Cyllagh az eghen. ||

Vala azert dychőſeeges zent Cecilia azzon Romay nemes 650
dwſnak magzattya De nemeſb vala lelkeeben kereztyen zenth hythnek meltoſagawal es eeyel nappal zenetlen ymatkozwan

ayanlya vala ew zeplôtelen tyztaſſagaat Criſtus Ieſuſnak ehnytty vala ew gyenge teſteet Ciliciommal hogy ſemyben ellene ne rwgodozna az okoſſaghnak. Tôrteneek hogy ew akarattyanak ellene yegzeek hazaſſagra egy Valerianus newô wrnak. Es mykoron az meenyekzôy lakodalomnak wtanna be meentenek volna ew tytkos hazokban Monda zyz zent Cecilia ew wranak. O zerelmes yffyw iſteny tytkom vagyon kyt teeneked meg keel yelentenôm ha azt fogadod hogy meg tartod Valerianus azt halwan ffel fogadaa hogy ſenkynek nem mongya Monda ottan zent Cecilia. Ennekem zent Angyal zeretôm vagyon ky nagy zorgalmatoſſaggal ôryzy az en teſtemet myndden fertelmes bynttewl, ky ha azt yſmerendy hogy te enghemet fôrtelmes zeretettel ylletendez twggyad hogy ottan meg ôl teegôdet es el veztôd ez dragalatus yffywſagot, ha kedeeg yſmerendi hogy tyzta zeretettel zeretz teegôdet ees wgyan zereth mynt enghemet es meg yelenty teeneked az ew nagy dychôſeegeet. Azt halwan monda ottan Valerianus ha azt akarod hogy hygyek teenekôd mwtaſſad megh ennekôm az angyalt es meg teezôm a' myre yntez. Ha kedeeg mas fyrffyat zeretz mynd teenekôd mynd annak megh keel halny Monda zent Cecilia, ha az egy·byzon iſtenben hyendez es meg hagyandod magadat kereztôlny az zent angyalt meg lathatod, es el kyldee ewtet zent Vrban pyſpekhez. Mykoron meg yelentôtte volna ewneky hogy Cecilia kyldôtte volna hozyaa, ottan zent Vrban pyſpek ffel emelween kezeyt az menyorzagra nagy ſyraſſal monda:' En eedes wram Ieſus Criſtus tyzta tanacchnak palantaloya weegyed fogaggyad az zent tanachnak gymelcheet kynek magwaat zyz Cecilia leanyodban bel hymtôttel ky yollehet orozlanhoz haſonlatus fyrffyat vett tarſſwl, kyt mynt eegy alazatus zylyg barant kyldôt tehozyaad, Es yme azonkôzben eegy zeep veen ember allapeek meg .ew elôttôk tarthwan eegy kenywet zent Vrban pyſpeknek | Elôtte ky mynd kywl belôl aran bewtewel vala meg yrwa Es mynt latta volna Valerianus meg feelelmeek es holt elewenewl le eſeek az fôldre Vala kedeeg zent paal apoſtol mykoron azerth ffel emelte volna Valerianoſt monda: Neez reea es el olwaſaa elôtte ez ygheeketh, eegy iſten eegy hyth eegy kereztſſeeg. Egy iſten es myndeneknek attya ky myndenekôn es myndenekben Es my bennewnk myndenekben. Monda az wtan az zent veen ember: Valeriane, hy-

zŏd ee ezeket ezenkeppen lenny awagy meeg ees ketŏlkŏdŏl. Valerianus nagy ffel zowal monda: Semy nynchen ky ygazb lehet enneel, ottan el enyezeek elŏle az zent. Es Valerianus meg kereztŏlkŏdeek mykoron haza terth volna talalaa maganak zent Cecilia azzont az zent angyallal bezeelleny, kynek keth zeep roſabol kŏtŏt Corona vala kezeeben, es azonnal eeggyket adaa Cecilia azonnak maſykath Valerianoſnak mondwan. Ez Coronakat zeplŏtelen zywel teſtel otalmazyatok es tarchyatok, mert iſtennek paradychom kerteebŏl hozttam tynektŏk, kyk ſoha megh nem heerwadnak ſem yllattyokat el nem veztyk. Es ſenky ſem lathattya hanem chak ky zyz leend. Te kedeegh Valeriane myeert Idweſſeeges tanachnak enghettel keer keerŏth wr iſtentwl es adatyk teneked. Monda Valerianus Semy ennekem ez vylagon kellemeteſb nem lattatyk mynt az en eegy atyamffyanak nyereſeghe azert azt keewanom hogy ew ees ywſſon azon ygazſſagra mynt en, Monda az zent Angyal kellemetes iſtennek te kerelmeſed es mynd ketten wr iſtenhez yewtŏk martyromſagnak Coronayawal Azonkŏzben Tiburcius attyaffya yewe Valerianus hazahoz es meg erzee iſtennek akarattyabol az roſa Coronaknak yllattyaat es el amelkodwan raytta meg kerdee my dolog volna. Es meg yelentee ewneky Valerianus hoǵ mynek wtanna Criſtus Ieſuſban hytt volna, az zent angyal hozot volna ewnekyk keth zeep yllatw roſa Coronaat || Kyknek ollyan zeep 651
yllattyaat ereznee, ha azert meg tyztwlandaz te ees, es az balwanyoknak ellene mondandaz, mynd ezeknek yſmerettyŏkre mehetz. Annak wtanna zyz zenth Cecilia azzon nylwan valo byzonſaggal meg byzonoyttaa hogy az Balwanyok nemaak es ſemyre kellŏk volnanak. Azt halwan Tyburcius vitez monda vala ky ezeket nem hynnee barom volna az, zent Cecilia azzon azert nagy zeep predicaciot teen ewneky zentharomſaag wr iſtennek zemeelyrŏl es wr Ieſus Criſtuſnak zyleteſeerŏl zenwedeſeerŏl ffel tamadaſarol es menybe menetyrŏl Azokat halwan Tyburcius monda Valerianus attyaffyanak yrgalmaz en velem en atyamffya es vyg enghemet az iſten embereehŏz hogy tyztwllyak megh. Mykoron azert meg kereztŏlkŏdŏt volna mynd ketten nagy alamyſnalkodaſt teeznek vala es az zegheen kereztyeneket kyket Almachius feyedelem meg martirizal vala Valerianus Tiburcius nagy tyztŏſſeeggel es iſteny feelelemmel el temetyk vala. Azt

halwan Almachius feyedelem hozyaa hywataa ewket es monda. My oka hogy azokat kyket bynekeert halarra karhoztatnak el temetytek. Monda Tiburcius Akarnaam ha chak zolgayok ees lehetnek azoknak kyket te el karhoztatz. Monda Tiburcius, vala my latando allat ez vylagon vagyon ollyan mynt ha yngen nem volna. Az kedeeg ky nem lattatyk, az a' byzon ygazaknak eeletők, ez az gonozoknak keennyok Monda az feyedelem. De my dologh az. Nem hyzőm hogy ezeden zolaz. Előwe hywataa Valerianoſt es monda. Aloytom hogy atyadffyadnak el vezőt leegyen eze Netalantal te benned yob ez vagyon, En azt mondom hogy ne wtallyatok meg ez vylaghy kewanatus eeletőt es tymagatokat az byzontalan tewőlgheſeert. Valerianus azt halwan meg ertee hogy meg twttaak volna az ew kerezttyenſeegre valo fordwlaſokat: Monda yollehet my maſtan eegy kewes nyomorwſagot zenwedewnk ydő zerent kyeert erekkee valo eremet es nywgodalmat adnak ty kedeeg eeth eerẘltők vygattok egy kewes ydeyglen de erek ſyralomra es keenra mentők Azt halwan Almachius feyedelem meg chwffolaa ewtet mondwan haat my eellyen hatalmas feyedelmek erek ſyralomra megyewnk ty kedeeg nyawalyas neepek erekkee valo | Ewremre? Monda annak wtanna myt teezewnk ez eellyen ſok bezeeddel aldozyatok az hatalmas iſteneknek es maragyyatok bekewel. Mondanak az zentők my az erek eelő iſtennek naponkeed aldozatot teezẘnk, azt halwan vettetee ewket maximus viteznek őrizety alaa es monda ewnekyk oh zeep vyragok nemes yffyak my oka hogy eellyen yghen ſyettők az vezedelmes halarra. Valerianus monda. O maxime ha te a' my iſtenewnkben hynneel meg lathnaad az Idwőzewlő lelkőknek ew nagy dychőſeegőket halalok wtan, felele maximus. Bator tyzes meen yſſen meg enghemet, ha azt nem vallom chak hogy leegyen a'mynt mongyatok. Azonkezben zent Vrban papa tytkon oda yewe Es maximus mynd hozyaa tartozokkal meg kereztelkődeek. Maſod napon monda zent Cecilia azzon, Valerianus wranak es tyburciuſnak O Criſtuſnak erőſſ vytezy veſſeetők le az ſeetetſſeeghnek mywelkődetyt es őtőzyetők ffel vylagoſſagnak fegywereeben. Reeayok adaak azert az halalnak ſentenciayaat hogy ha nem akarnanak aldozny feyőket venneek: mykoron azert martyromſagot zenwettenek volna. Maximus nagy eſkeweeſſel vallaa. hogy latta volna az ew lel-

ko̊ket az zent angyaloktwl menyorzagban ffel vynny nagy feneſſeegel Almachius feyedelem azt halwan hogy maximus kereztyennee lett volna: mynd addeeg el veretee myg nem ky bochataa lelkeet kynek teſteet zyz zent Cecilia azzon el temetee az zento̊knek teſto̊kneel. Annak wtanna Almachius feyedelem zyz zent Cecilia azzont ees eleyben hozataa parancholwan hogy awagy aldozneek es nyernee meg az zeep yffywſagnak vyragaat awagy kezewlne az halarra. Ottan felele zabad leelekkel hogy keez volna az halarra Azt halwan kyt ott kewrẘle alnak vala es kezdeenek ſyrnya es bankodny raytta hogy eellyen zeepſeegew leanzo zabadon menne az vezedelmes halarra. Monda ewnekyk zyz zent Cecilia azzon hallyatok ee zerelmes atyamffyay. Ne alohatok hogy el veez ez yffywſaag De enneel ees yobra valtozyk: Saar hamw ez, aranyat adnak eerette: wtalatus haylok ez de dragalatoſbat adnak eerette. Mert az wr ‖ Iſten 652 zaaz anneet aad eerette azt halwan neegy zazan hynek Criſtus Ieſuſban hogy azt hallotta volna Almachius monda, mynemew nembo̊l vagy te Cecilia felele zabadus es nemes. Monda Almachius en teego̊d hyto̊dro̊l kerdlek Cecilia felele az te kerdeeſo̊d bolondſaag mert eegy kerdeeſſel ket feleleto̊t akarz venny Almachius monda honnan vagyon ez te nagy mereeſſeego̊d Cecilia felele az yo lelky yſmeretbo̊l es ygaz hytbo̊l. Almachius monda Nem twdod ee mynemew hatalmam vagyon ennekem mert mynd eelettre mynd halarra hatalmam vagyon. Cecilia felele nylwan valo ygaſſaag hazwgſagot mondaz mert yollehet az halalnak zolgaloya leegy de nem eelethnek ſem holtaknak eeleto̊t nem athatz. Monda Almachius myre zolaz eellyen keweelyen. Cecilia felele. Nem keweelſeeg ez. De yo lelky yſmeret. Mert mykoron my nylwan twggyok az byzon iſtennek zent neweet Semykeppen meg nem tagadhattyok yob azert bodogwl meg halny honnem bodogtalan eelny. Monda Almachius had el ymaran ez bolondſagot es aldozyaal az iſteneknek Cecilia felele Nem twdom hol eyto̊tted el zemedet mert kyket te iſteneknek vallaz my ko̊weknek lattyok lenny Nyoych ky kezedet es yllethween tanwld meg kyt zemeyddel nem lathatz. Azt halwan Almachius zent Ceciliat hazahoz vytetee es azon eeyel es nap eſtyk nagy forro fo̊ro̊do̊ben eeghettethny: De az zent zyz ſemy fo̊ro̊dyk vala, mynt az nemes hywo̊s harmatban. Azt

halwan Almachius hagyaa azon fôrôdôben feyeet venny Az hoher azert mykoron haromzor vagot volna hozyaa femyt nem tehete neky, tôrween ellen azert nem meree vagny neegyedzôr De vereeben fôrtônghwe hagyaa Es harmad napyg eelween myndden yozagaat iften neweeben oztogataa. Az hywôket kedeegh kyket az zent hyttre fordoytot vala zent Vrban pyfpeknek ayanlaa, es keree hogy az ew hazaat zent egyhazzaa zentôlne kyt zent Vrban pyfpek mynd bel tellyefôyte es az nemes zyz zent azzont Criftufnak zerelmes zolgalo leanyaat nagy tyztôffeeggel el temetee mykoron yrnanak wr ffyw zyletet wtan ket zaaz XXIII eztendôben | Keerwen azon eedes wr iftennek zent ffyaat Iefuft zyzeknek aldot yegyôfeet hogy az ew nagyffagus melto neweert es ez zent Cecilia azzon leanyanak dychôfeeges eerdemeert eelween otalmazzon meg myndden gonoztwl es tarchon meg ew zent malazttyaban holtwnk wtan zamlallyon az ew zeretô zentynek zamokban Amen.

Kewetkôzyk zent kelemen pp. Innepeerôl.

Emlekôzween ez may zent Innepnek napyan wr iftennek malazttya myath zent Celemen papanak es martyrnak chodalatus eeleteerôl halhatatlan martyromfaghnak neme zolgaltatyk my zemeynknek eleyben es Idweffeeghnek haznalatus peldaya en eedes zerelmes atyamffyay, Mert wgy mond zent gergel doctor hogy haromfele martyromfaag vagyon tefth zerent, lelek zerent es akarat zerent, teft zerent mykoron ky fegywernek awagy eegyeb keen zenwedeefnek myatta vereet onttya es halalt zenwed Mafodzor lelky tekeelleteffeeg zerent ky mykoron wr ifteneert awagy yozagus mywelkôdetnek gyeytefeert raytta lett bozzwfagot eremeft el zenwed. Harmadzor kewanatus akarat zerent mynt fokan voltanak az zentôk kôzzôl ollyanok kyrôl wgy mond ezen zent gergel doctor wr iften fem kywl fem belôl nem haggya heyaban erdemneel kyl embernek yo teetemeenyeet es zandekaat Ne belôl ees koronazya az yo zandekot akaratot hol ott teetemeen nem lehet Bodogffagus zent kelemen papa mynden keppen meg zenwedee az zent martyromfagot ez vyla-

gon, mynt meg hallyok eeleteeben: Sok keppen valo tyztőlettel kedeeg ffel magaztataa ewtet az wr iſten mynd eeleteeben mynd holta wtan mynd anyazent egyhazban mynd mennyeknek orzagaban || Elezer ffel magaztateek az ew zent newezetynek mel- 653
toſagabol myert az kelemen magyaraztatyk meg zentőltetőt awagy dychőſeeges elmeenek, mert ez zent embernek zÿwe lelke es elmeye tyzta volt mynden bynnek es az vylaghy foglalathnak kőteleeteewl es zeplőyeetewl es tellyes volt mynden iſteny malazttal es lelky nemes yozagokkal. Towabbaa magyaraztatyk ez kelemen new eedeſnek yrgalmaſnak ygaznak eerteſnek kegyeſnek kegyelmes, mert mykeppen megh hallyok az ew zent eeleteenek magyarazattyaban Nagy eedes zywő lelkew es ayoytatus vala az wr iſtenhez es az aldot meg valto wr ieſuſhoz. yrgalmas vala ew fele baratyhoz, ygaz vala ew dolgaynak zőrzeſeeben eertes elkőchew ew nyayas eeleteeben: kegyelmes az zegheen bynes adamffyaynak meg terőyteſeeben, es kegyes ew gondolattyanak es elmeeyenek ygyeneſſegheben hogy ſemyt nem hadna ellenző dolgot ew magaban wralkodny kywel awagy wr iſtent meg bantanaa awagy ennen lelky iſmeretyt meg ſertenee es fele barattyaat meg tantoroytanaa kyből myndden lelky ember es ez vylaghy bynes adamffya yo peldat vehet mykeppen kellyen eelny ez vylagon ew Idweſſegheere.

Imaran laſſok megh az ew zent eeleteet Bodogſſagus zent kelemen papa tamada romay dws palogarſſaghnak nemeeből kynek attya fauſtidianus. Annya macidiana es keth attyaffyay fauſtinus fauſtus eellyen newezettel neweztethnek vala. Mykoron kedeeg ez zenth kelemennek zyleye felette zeep ember volna es Iambor eeletew mynt ollyan poganſagban. Az ew wranak attyaffya pokolbely erdeghnek ellenzeſeeből zeertelen keſeerty vala, de az Iambor azzon tehetſſeege zerent ellene aal vala, az ew wranak kedeeg azt nem mery vala meg yelenteny hogy az keth atyaffyat eegybe ne haboroytanaa okoſſagot gondola hozyaa wǵ mynt almat latot volna monda az ew wranak egy ember yeleneek en nekem almamban mondwan ha ky nem menendők mynt hamarab ez varaſbol zernyẘ | Halallal meg halok mynd ket ffyaymmal Azt halwan az ew wra meg yyede raytta es kylde el ewtet Athenaſban keth fyawal hogy addeeglan myg meg terendő volna tanoytathnaa bőlcheſeegre az ew keth ffyayt fauſtinoſt es fau-

ſtoſt maraztaa hon nala az kyſſebbyk fyaat kelement. Mykoron azert az azzon az tengerre zallot volna nagy veez tamada ew reeayok es teetowa hanyaa ewket az azzon maganak nehezen zabadwla meg es naǵ ohaytaſt ſyraſt teezen vala ew fyayn aloythwan hogy el veztenek volna. es zalla meg egy zegeen o̊zwegy azzonnaal es ott kezy mwkayawal kereſy vala naponkeed valo eeleteet De nem ſok ydo̊ el mwlwan chonkaſaag eſeek reea hogy nem kezde dolgot tehetny gazdaya azzonra ees ko̊zween eſeek hogy nem kezde yarhatny Es azonkeppen az nemes azzonyallat zent kelemennek annya koldwſſaa eſeek es a myt leel vala mynd ketten awal eelnek vala Eztendo̊ bel telween romabol az ew wra kyde wtanna hogy haza hynaak De yme hyreet ſem hallyaak vala ſem maganak ſem ffyaynak. Maſodzor harmadzor ees kylde nepeket hogy ha hol meg leelhetneek ewket De hyrẘket ſem hallyaak vala. Annak wtanna nagy keſerẘſeeggel kele ffel ennen maga ees, erede wtannok, [mykoron menne az ten.] hagywan az kyſſebbyk ffyaat kelement egy yo barattyanak tartany newelny hwz eztendeeg azert zent Kelemen arwaywl marada es tanwſagra kelween nagy bo̊lch ember leen benne. Es yghen keewannya meg twdny mykeppen volna hogy az embery leelek halhatatlan volna kynek vegheere ſoha nem mehet vala az poganoknak bo̊lcheſeego̊kbo̊l Azonko̊zben to̊rteneek hogy zent borbas apoſtol romaban meene predicalwan az zent hyto̊t es ffel tamadaſt. Az pogan bo̊lcchek azt halwan meg mewetyk vala ewtet nem hyween hoǵ az ffel tamadaas ygaz volna kyk ko̊zo̊t kelemen doctor mewetſeeghnek okaert monda
654 zent borbas apoſtolnak || My oka hogy az zwnyoghnak ky ollyan kyſded lelko̊s allat leegyen hat laba vagyon annak felette zarnya ees vagyon, az elephantnak ſem zarnya nynchen ſem hath laba de chak neegy myeert ollyan nagy allat leegyen. Reea felelween zent borbas apoſtol monda. Oh heytok bolondok Nem choda hogy az teremto̊t allatokban teewo̊lgo̊to̊k: mert az teremto̊ wr iſtent ſem twggyatok ſem yſmeryto̊k. Azt halwan zent kelemen zent Borbaſhoz eeggyeſewle es ffel vewee az zent hyto̊t es meene Sydoſaghban zent peter apoſtolhoz es ew tanoythwanya leen, kyt mykoron zent peter apoſtol nemzetſſeegero̊l meg kerdo̊zo̊t volna meg bezeellee ewneky attya annya es attyaffyay el veztenek volna. Azon ydo̊ben az erdenges Sy-

monnak valanak keth tanoythwany Aquila Nicetha kyk meg yſmerween az ew meſtereknek hamyſ twdomanyaat folyamanak ewk ees zent peter apoſtolhoz es ew tanoythwany leenek. Azon ydo̊ben zent peter apoſtol ew tanoythwanywal to̊rteenettel awagy ynkab iſtennek akarattyabol meene az tartomanban hol ott macidiana zent kelemen annya lakozyk vala. Mykoron zent peter latta volna macidianaat hazankeed yarny es koldwlny meg rongalaa ewtet hogy ollyan yeles zemeel volna, es nem akarna mwkawal eelny. Azt halwan macidiana azzon, meg mondaa hogy mynd keth keze meg azot volna es nem tehetne dolgot es annak wtanna megh bezeellee ewneky mynden gonoz ſerencchayaat. Monda zent Peter eegy yffyw vagyon mynalwnk Kelemen newe ky ezent bezeelly mynt te mondaz. Azt halwan le eſeek elo̊tte es monda keerlek mwtaſſad meg ennekem ewtet en vagyok az ew zyleye. Es kezo̊n foghwan vywee oda, hol zent kelemen vala. Azt lathwan zent kelemen el fakada raytta methwe. Az ew eedes zyleye kedeeg ſemyt nem vara de ottan nagy eedes keny hwllataſſal nyakara eſeek, es kezdee o̊lelgetny zent kelemen el ameelkodeek raytta es kezdee | El tazygalny tewle nem erthween my dolog volna. Monda neky zent peter Oh zerelmes ffyam, myre yzo̊d el tewled az te eedes zyledet? Es mykoron yobban reea tekeento̊t volna meg yſmeree ewtet es nagy ſyraſt teenek egy maſon. Annak wtanna oda hozataa zent Peter az ko̊zweenyes gazdaya azzont es Criſtuſnak neweeben megh vygaztaa azon ees nagy eremo̊k leen Azonko̊zben oda ywtanak Aquila es Nicetha zent peter tanoythwany es mykoron meg hallottaak volna zent Celementẘl mynd az dolgot mondanak O aldot wr iſten my dologh ez my vagywnk ez azzonnak ket ffyay fauſtinus fauſtus es azonkeppen megh yſmerween egymaſt nagy eedes ſyraſt teeznek vala halaat adwan raytta wr iſtennek hogy ſenky ko̊zzo̊lo̊k el nem vezo̊t volna az tengernek vezedelmeeben. Maſod napon az harom atyaffyakkal meene zent peter ffel felee ymachagot tenny lataa meg ewket eegy zeep veen ember hogy ott ymatkoznanak es monda myt kabalkottok ezenkeppen ymatkozwan twggyatok azt hogy ſemy nynchen ez vylagon iſtennek zo̊rzeeſe myat De myndenek to̊rtenettel zerenchawal leeznek kyt en magamon meg byzonyoytottam. Azert akar ky ymatkozyeek akar ne a'myt az

ſerencha hoz bel tellyeſődyk Azt halwan zent kelemen es Nicetha zent peternek enghedelmeeből kezdeenek ellene diſputalny hogy byzon nem volna mert vala my dolog ez vylagon vagyon es leezen mynden az teremtő iſtennek hyreewel akarattyawal es enghedelmeewel zerzeſeewel leezen twggyad azt yo veen apaam. Azth halwan Aquila attyaffyok megh rongalaa ewket rola myert hynaak az veen embert attyoknak Criſtus Ieſus mondaſaat eleykben vethwen hogy ez főldőn ſenkyt atyokknak ne hywyanak, mert chak az wr iſten leegyen attyok: monda annak wtanna az veen embernek Nem te bozzwſagodra Mondaam ezt yo atyam. Azt halwan az ket attyaffyay ewk ees
655 el fakadanak || Mewethwe raytta myert attyanak mondaa mondwan te meg tyltaz mynket hoǵ atyanknak ne mongyok haat te myre mondod. felele. Byzonyawal nem tudom ha mondottam awagy nem. Monda az veen ember ewnekyk, mykeppen hyhetőm hogy myndenek iſtennek latattya zerent tőrteennyenek ha ennen magamban megh byzonyoythatom az gonoz zerenchanak forgaſaat es meg bezeellee ewnekyk mynden nywmorwſagaat. Azt halwan meg yſmereek ottan az ew ffyay hogy az veen ember volna az ew zerelmes attyok es akaranak nyakara eſny De zent peter meg tyltaa es monda az wen embernek: Ha en az te Iambor feleſeegődet es ffyaydat eleedben hozhatandom hyződ ee hogy az zerencha ſemy leegyen felele lehetetlen dolog az Monda ottan zent peter: yme hol vannak előtted mynd az harom ffyayd kelemen fauſtinus fauſtus. Azt halwan ottan nyakara eſeenek apolgathwan az ew eedes ween attyokat. Azonkőzben oda ywta Macidiana feleſeege ees nagy erwendetes ſyraſſal kyaythwan hol vagyon az en eedes zerelmes wram es hazaſom erezyetők hozyaa es azonkeppen nagy ſyraſt teeween egy maſon meg bezeelween egy maſnak nyomorwſagokat, zent peter apoſtol azert megh erőſſőythween ewket az zent hytben. Nagy eedes ayoytatoſſaggal es halaa adaſſal zolgallyak vala az wr iſtent Annak wtanna ſok ydő bel telween zent peter wr iſtennek akarattya zerent mene Romaſagban, es ott el veegezween eeleteenek folyaſaat hagyaa az papaſagot zent kelemen ffyanak mykoron azert Bodogſſagus zent kelemen be zallott volna az zent paztorſaghnak tyztyben ol nagy tekeelletes Iamborſagban es tekeelletes eeletben eel vala hogy myndden rend bely ne-

peknek kellemetes vala felette kedeeg el hatalmazot vala ew benne az yrgalmaſſaghnak es kenyewrwletes kegyeſſeeghnek yozagus malazttya hogy ha mykoron latot volna meg nyomorwlt kerezttyen embert nem haggya vala hazankeed koldwlny De meg ſegeelly vala awagy el tarttya vala ewtet Towabbaa mynd az egheez tartomanban el yaar kel vala predicalwan es zamtalan | Neepet ez zent hyttre terőythween, kyk kőzőt Domicilla azzont Domicianus chazarnak menyeet apachaya zentőlee es nagy ſok zyzeknek tewee feyedelmewe. Annak wtanna Siſinnius feleſeegeet el zakaztaa hazas wratwl meg batoroythwan az zent tyztaſſagban es menee chodakat tőt leegyen wrwnk Criſtus Ieſuſnak neweeben ſok volna mynd előwe forgatny Vala az Időben romaſagban egy Mamertinus feyedelem ky erdőghy yreegſegbőı meg bozzwla zent kelemen papanak yo hyreet neweet zent eleteet vadola be Traianus chazarnak ky lewelet yra ewneky hogy awagy kezerőytenee ewtet az balwanyoknak aldozny awagy az tengőr elwee terſona zygetben zanky vethnee ewtet wgy leen hogy ky yzee ewtet az tengőr zygheteenek pwztayaban es nagy ſokan Iambor egyhazy neepek es paraztok kőweteek ewtet az ew Iamborſagaert myndden yozagokat el hagywan ez vylagyaknak wr iſtennek zent orzagaeert, Mykoron azert ywttanak volna az tenger zygheteeben keth ezer kerezttyenekneel tebbet talalanek ott kyket az vezedelmes pogan feyedelmek oda hantanak vala mywelny. Lathwan kedeeg az kegyes wr papa oda menny nagy ſyraſſal es ffel zowal keyayttyaak vala aldot ky yew wrnak neweeben: Monda zent kelemen papa Ne bankoggyatok zerelmes atyamffyay mert hyzőm nem az en erdememnek okaert De ty eerettetők kyldőt eede engemet Criſtus Ieſus hogy az ty martyromſagtoknak Coronazattyaban reezes leegyek. Mondanak ewneky az neepek hogy hat meel főldről hordanak vyzet hatokon. Azt halwan monda ymatkozyatok ew ees ymacchagra adwan magaat yme laata tawol eegy zeep feyeer barant az yob labawal vermőt vaywan. Azt yelenthween hogy ott meg aſnaak es wr iſten vyzet adna ewnekyk. Es mykoron meg aſtak volna yme nagy zeep kwth few fakada ffel kyn nagy erwendetes halaat adanak az wr iſtennek ||

Ez hyr es choda halwan tebben honnem ewt zazan for- 656
dwlanak ez zent hyttre es azon eztendőben az eghez tartomanban

vala hol balwanyok valanak mynd el tôrween Criſtus Ieſuſnak tyztôſſegeere hethwen ewt zent eegyhazak rakanak oly yghen zaporodyk vala az kerezttyenſeegh Mykoron azert wr ffyw zyletethnek wtanna zaaz eztendô tôlt volna es traianus chazaar wralkodneek, halwan hogy az kerezttyenek ott az tartomanban meg ſokaſwltanak volna kylde eegy gonoz Iſpant oda hogy aldozattra kezerôytenee ewket. Lathwan azert hogy mynd keezek volnanak Criſtuſeert az halaara kymeellee az ſokaſſagot el vezteny De myndden kegyetlenſeegeet terôytee zent Kelemen papara myeert hogy ew volna elôttôk yaro: es mykoron nem haythatta volna az balwannak aldozattyara akaraa myndden tyztôſſegeet meg foztany hogy ſe zenthnek, ſe martyrnak ne tyztôlneek, nagy kôwet kôttete zent kelemen papanak nyakara es az tengerben vettetee: Az nagy ſok zamtalan kerezttyenek az lathwan neezyk vala az tenger parttyarol nagy banattal ſyraſſal Cornelius kedeeg es phebus zenth kelemennek tanoythwany veztegſeegôt paran-cholanak hogy ymatkoznanak hoǵ az kegyelmes wr iſten yelentenee meg ewnekyk az ew zent martyr zolgayanak teſteet: yme azonnal meg halgataa ewket wr iſten es harom meel fôldyk meg zarada az tenger vyze, hogy mynden zabadon zarazon me-het vala az zent teſthnek lataſaara. Mykoron azert bel meente-nek volna talalanak eegy zeep kewbôl faragot Capolnaat wr iſtennek hatalmaſaga zerent es benne eegy eekes kew Copor-ſoot es benne az zent martyrnak teſteet: mellette kedeeg az nagy kewet: es megh yelenteteek ewnekyk hogy onnan ky ne vynneek az zent teſtôt. De wgyan ott azon helyen tyztôlteth-neek: myndden eztendôben azeert az ew zenwedeeſeenek napyan megh zarad vala az tengernek vyze harom meel fôldyk octauaygh es vala ky oda eerkôzyk vala hozyaa mehet vala, es kywe yewhet vala myndden | Bantaſnaal kyl. De mykoron ſok ez-tendôk el mwltanak volna es ott lakozoo yſmerethlen neepeknek ayoytatuſſagok megh alwth volna es bynôk hytetlenſeegôk el hatalmazot volna az poganok az Capolnaat el tôreek es az zentôt helyeerôl el hanyaak, es mynden choda teetel meg zôneek. De annak wtanna iſtennek yelenetybôl meg leeletteteek es Terſona newô varaſban vyweek, onnan romaban, hol az ew zent neweeben az hyw kereztyenek zent egyhazat rakwan tyztôſſeeges herre helyhôteek. kynek zent eerdemeert nagy ſok zamtalan hyhedel-

meket yrgalmakat es chodakat tőt, es teezen naponkeed wr iſten: es tyztőltetyk az ew hyweyben mynt zent Dauid propheta megh mondotta az zoltaar kenynek leg wtolſo rezeeben: yme azert zerelmes atyamffyay lattyok hallok mykeeppen kereſteek es erdemlőtteek az reeghy zentők mennyeknek bodog zent orzagaat es ymaran dychekődnek ewrẘlnek vygadnak erekkẘl erekkee: kyt mynekewnk ees engheggyen atya fyw zent leelek zent haromſaag Amen.

Dychőſeeges zyz zent Katherina Azzonnak kegyes Innepeeről.

Wr ieſuſban Criſtuſban zerelmes atyamffyay yo es enghedelmes magzatok zerent tellyes tehetſeeggel keel mynekewnk kewethnewnk kereztyen anyazent egyhaznak wr iſtenben valo hyẘſeegeet es zorgalmas kőwetſeegeet hogy az veeghetetlen meennyey kyraly erekſeegben reezeſek es nyomoſok leheſſewnk mynt az iſteny ygeeret es fogadaas tarttya kyt ſemywel hamarab meg nem nyerhetewnk ez halando eelethnek folyaſaban mynt zent Dauid proffetanak mondaſa zerent. Az meennyey nagy es hatalmas wr iſtent eeyel es nappal teſttel es leelekkel dycheeryők az ew zerelmes zentyben es vyzon ellen az meennyey zent wdwarnak palogaryt es az felſſeeges kyralnak wdwarlo hyw zolgayt, ew aldot wrokban Annak okaert anya zent egyhaaz ees ezten||Denkeed rend zerent előwe hozwan az zentőknek 657
ynnepeet nagy tyztőſſeeggel ylly es emlekőzyk ew rolok mynt eeltenek mynt ky mwltanak es mynemew martyromſaggal mentenek wr iſtenhez kyk kőzzől eegy es yeles ez dychőſeeges zyz zent katherina azzon Criſtuſnak kywalt keppen valo yegőſe paradychomnak dyzeſſeege Angyaloknak őrőme azzonywnk zyz marianak zerelmes leanya kynek anya zent eegyhaz ez may napon zent halanak es zenwedeſeenek ynnepeet ylly mynd ez zeeles vylagon, kynek tyztőſſeegeere my ayoytatoſſagwnknak es Idweſſeeges tanwſagwnknak lelky gheeryezteſeere vala my keweſet akarwan zolany mynt meltatlan byneſők, tehetſſeegnek zolgaltataſaara es zent leelek malaztus bőlccheſegheenek nyereeſere folyamnwnk keel wr iſten, kyralnak es az ew zeep zyz

yegyeſeenek yrgalmaſſagahoz hogy leegyen melto es eekes az my bynes zyẘnkben zaywnkban ez may zent dycheerettyôk Amen.

Veegyek azert bezeedewnknek eleynek az ygheeket kyk meg vannak yrwan zent heſter azzonrol keńweenek maſod rezeeben mondwan Megh zeretee ewtet az kyral myndden azzonyallatoknak felette es kyraly Coronaat teen ewneky feyeeben Meel ygheeket haſonlatus magyarazat zerent meeltan vehetewnk dychôſeeges zyz zent katherina azzonrol ky yollehet ez el mwlando vylagon byzon kyraly meltoſagban vala ffel magaztatwan ky Criſtus Ieſuſnak zent zyne elôt nem aloytatyk nagy eerdemewnek De mykoron byzon yſmerettel Criſtus Ieſuſhoz eeggyeſewlt volna: es az ew zent zeretetyeert myndden . ez vylaghy dychôſeegôknek zerelmeet hattra hatta volna es zent paalnak mondaſa zerent chak az wr iſtennek yſmeretyrôl vyſelne gondot eeyel ,nappal zẏweeben zenghene regnum mundi et omnem ornatum eius contempſi propter amorem domini Ieſu Annak felette ez vylagy eeleteet megh wtalwan teſteet erôſſ keenokra es halarra adwan: leelkeet criſtus Ieſuſnak ayanlwan mynd ez eellyen dolgokeert az felewl meg mondot ygheek zerent felette meg zeretee ewtet az felſſeeges Criſtus kyral es myndden ez vylagy azzonyallattwl zakadot magzatoknak felette maganak valaztwan zeretôẘl maganak | Gerẘzween yegyewſẘl es myndden mennyey yowal ffel magaztatwan hogy ew wtanna harmad lenne Nem Alexandrianak orzagaban, de iſtennek zent orzaganak dychôſeegeben kynek tyztôſſeegeere harom rend bely tanwſagwnk leezen ez may zent ynnep napyan Elſew Criſtus Ieſuſnak zyz zent katherinahoz valo zerelmeteſſeegerôl. Maſod zyz zent katherinanak azzonywnk zyz mariahoz valo haſonlatus kewetſeegeerôl Harmad mynemew dychôſeeggel Coronaztateek zyz zent katherina iſtennek orzagaban.

Elſew tanwſagwnk mondam leezen arrol mynemew nagy zeretettel zeretee az aldot Criſtus Ieſus zeplôtelen zyz zent katherina azzont eegyeb zyzeknek es zenth azzonyoknak felette kyre reea felelween zent doctoroknak mondaſok zerent harom okoſſagokkal byzonoythattyok: Elezer zent Bonauentura atyank wgy mond ſuper III az wr iſtennek vala kyhôz valo zeretety meertekôltetyk meennyey awagy lelky yoknak adaſabol: wgy hogy vala kyt teeb yozagokkal zeret ayandekozwan fellyeb

lattatyk zerethnye ees: De eegyeb zent zyzek kôzôt azzonywnk zyz marianak wtanna teeb yowal lattatyk meg ayandekozot lenny mynd ez vylagon mynd az meennyey dychôſeegben zyz zent katherina azzont. Azert yſmertetyk ez eellyen okos byzonſagbol hogy eegyebekneel fellyeb zerette leegyen yeleſſen ymez harom rendbely tyztôletes malaztoſſaag zerent. Elezer meg yegyzeeſnek malazttyabol ky felette chodalatus leen mynt meg hallyok eeleteeben: yollehet zent pal apoſtolnak mondaſa zerent II Cor. II myndden zyzek Criſtus Ieſus yegyôſeenek mondaſſanak leelek zerent anya zent eegyhaznak eeggyeſſeege zerent akar mynemew zemeel alat tartaſſeek, De eegyebek kôzôt zyz zent katherina azzon wgyan choda meltoſſaag zerent yeggyzetteteek Criſtuſnak yegyôſewl kyk kôzôt ſenky eegyeb hanem twlaydon az eedes zyzeknek vyraga es peldaya azzonywnk maria vala kôzbe yaro es zôrzew O zerelmes atyamffyay ha ky az ott valo eeggyeſewleeſt meg gondollya akar || Teſt zerent akar leelek 658 zerent mynemew nagy iſteny malaztoſſaggal es eedeſſeeggel lôt leegyen hyzôm hogy nem tyrhetnee hanem keenyhwllataſnaal kyl awagy chak meelſeeges fohazkodaſnaal kyl lathwan egy felôl menynek fôldnek nagy hatalmas kyral ffyaat. Mas felôl menynek aldot keralne azzonyat harmad felôl eegy ez fôldy halando pogan kyralnak zeep leanyaat allany kynek gondolattyabol es peldazattyabol tanwſaag adatyk myndden zeegen bynes adamffyanak: Mert vannak nemeel emberek kyknek ew leelkôk nem mondatyk Criſtuſnak yegyeſeenek De pokolbely erdeghnek edeenyenek twdnya yllyk mynt az hytetlen poganoknak Sydoknak hwztoknak erethnôkôknek kyrôl zent Agoſton doctor wgy mond Mynden leelek awagy erdeghee bynnek es hytetlenſeeghnek myatta Awaǵ Criſtuſee hythnek es malaztnak myatta. Maſod rendbely embery lelkôk vannak kyk yollehel az kereztſſeeghnek myatta Criſtuſnak yegzettettenek De maga annak wtanna meg wtalwan az nagy meltoſſagot Baromſagra aggyaak ew magokat zent Dauid proffetanak mondaſa zerent Cum in honore eſſet non intellexit ꝛc. kylemb kylemb erzeekenſeeghnek myatta fôrtelmes eeletôt valaztwan pokolbely erdeggel kôzezkôdnek: Ez eellyenekeert zerzette wr iſtennek anya zent egyhazban az zent penitencia tartaſnak malaztus orwoſſagaat, kynek myatta nagy ſokakat vonzon ky erdeghnek markabol es pokolnak

vermeebôl es az eleeb bely tyztôſſeegre emely ffel. De quo Ieremie III Tu autem fornicata es cum amatoribus multis. tamen reuertere ad me, et ego ſuſcipiam te dicit dominus ꝛc. Harmad rend bely embery lelkek vannak, kyk mynden iſten ellen valo byneket el tawoztatlan es myndden ez vylagy gonoz zerelmeket meg wtalnak wr iſtennek zerelmeert es mynden wndokſagus fôrtelmektewl meg ooyaak magokat wr iſtennek tyztôſſegeert: teſtôket lelkôket es ez vylagy eeletôket tyztan es zeplôtelen tarttyaák az vygaztalo zent leeleknek bennôk valo lakodalmaeert eellyenek az byzon zyzek | Ellyenek az byzon Criſtus Ieſuſnak yegôſy es zeretôy, ezekrôl wgy mond zent Ieronimus doctor Byzon helt tart Criſtuſnak orzagaban az zyzeſſeeg es tyredelmes tyztaſſaag, akar mynemew rendben tamaggyon hol ott az byzon zyzeſſeeg ollyan mynt az feenlô arany: az ôzwegyſeegben valo tyredelmeſſeeg mẏnt az feyeer ezyſt az hazaſſagban valo zentſſeeg mynt az ercz awaǵ oon. Awagy az zent zyzeſſeeg mynt az ffeenes nap. Az zent ôzwegyſeeg mynt az hold az zent hazaſſaag mynt az Cyllagok kyknek mykeppen kylemb kylemb allapattyok forgaſok es feneſſeegôk vagyon az eghôn: Azonkeppen embereknek erdeme es dychôſeege mennyeknek orzagaban. De myt gondolhatwnk dychôſeeges zyz zent Katherina azzonrol mynemew nagy erdeme es dychôſeege leegyen myndeneknek felette kywalt keppen ky myndden zyzeknek felette azzonywnk zyz anya marianak wtanna legottan wtanna orzagol Criſtus Ieſuſnak orzagaban es nylwabban nezy Criſtuſnak Iſteny zent zyneet zeepſeegeet eekôſſeegeet: mynt kyralne azzon kybôl meg byzonwltatyk hogy Criſtus felette leegyen ez ew zyz zent yegyôſeet: Maſod tyztôletes malaztoſſaag kybôl meg yſmertetyk Criſtuſnak zerelme zyz zent Catherina azzonhoz mondatyk nagy ezôſſeeghnek vylagoſſaga mert oly nagy bôlcheſſeeggel tôltee be wr iſten az ew ertelmeet, hogy az naǵ hyres newes ez vylaghy hatalmas doctorok ellene nem alhatanak: ky nagy tyztôſſeeg leen erekkewl erekkee ez nemes zent zyznek mert ſenkyrôl haſonlatus dolog nem olwaſtatyk yraſban. Azert nagy iſteny ayandeek es zeretethnek yegye leen ez zyz zent katherina azzonban, hogy ewtet az aldot Criſtus Ieſus bel tôltee es megh tyztôſôytee myndden rend bely bôlcheſeeggel mynd ez vylaghy twdomannyal mynd iſteny bôlcheſſeeggel mynd termezetnek felette valo ertelmeteſſeeggel. Annak okaert meltan enekly ew

rola anya zent egyhaaz: O aldot zyz zent Catherina azzon ky wagy doctoroknak doctorora es meſtereknek meſtere tanoych meg mynketh ‖ Myndden ygaſſaghnak wtara es iſtennek, byzon 659 yſmeretyre. O nemes azzonywnk keerẘnk ymagy eerettewnk te zent yegyes wradnak elette. Harmad malaztoſſaag vala zyz zent Catherina azzonban mert yewendő mondaſnak lelke ees vala ew benne kywel haſonlatus vala az zent proffetakhoz, mert meg twdąa meeg annak elette hogy Criſtuſeert martyromſagot kellene zenwedny. Azt ees meg twdaa hogy az bőlch doctorokat meg győznee es Criſtuſnak kyldenee ewket. Azt ees meg twdaa hogy az kyralne azzont Criſtuſhoz haytanaa es ezenkeppen ſok dolgokat meg yſmerween kykből meg byzonwltatyk hogy mykeppen az aldot Criſtus Ieſus felette meg zerette vala az ew zerelmes yegyőſeet azonkeppen dychőſeeges zyz zent Catherina azzonban ees tekelletes vala az eedes Ieſuſnak tyzes zerelme kynek myatta myndeneſtewl fogha iſtenes vala meltan mondatyk azert az erek dychőſeegben rokon kőzel helt tartany mynt ollyan nemes keralne azzon es az felſſew Seraphyn archangyaloknak zent karokban orzagolny.

Maſod tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek tyztőletes voltabol Mykeppen haſonlattatyk ez Iſtenes zeplőtelen zyz zent Catherina azzon az aldot Iſten zylew zyz maria azzonywnkhoz lelky nemes yozagoknak meltoſſaga zerent Ez nagy meltoſaag doctoroknak mondaſok zerent meg byzonywltatyk ymez tyzen keth rendbely meltoſagokbol elezer Mert mykeppen azzonywnk zyz maria eredet zerent tamada kyraly nemből kyről az zent ewangeliſtaat nylwan valo byzonſagot teeznek. Azonkeppen zyz zent katherina yollehet alaab valo meltoſag zerent. Maſodzor mert mykeppen azzonywnk zyz maria mynd egheez ooh terweennek es wy terwennek byzon vallaſa zerent zyzeſſeegben tamada es az teremtő wr iſtennek yegyeſwl zentőlteek. Azonkeppen zyz zent Catherina azzon ees mynt ymaran megh hallottok meg ees hallyok yollehet nem ollyan nagy meltoſaag zerent De maga nagy ſokaknak kőzzőle es felette valaztaa az ew meltoſaganak okaeerth | Harmadzor mert mykeppen azzonywnk zyz maria myndden yozagoknak malazttyawal tellyes vala zent lucach ewangeliſtanak byzonſaga zerent Idwez leegy awagy kedeegh vagy maria monda gabriel archangyal malazt-

tal tellyes Azonkeppen gondolhattyok tellyeſnek malazttal hyrdethny zyz zent Catherinaat kynek yſmeretyre ezenkeppen mehetẘnk. Mert ez dragalatus nemes zent zyz ew halalanak es keen zenwedeeſeenek ydeyn wrwnk Ieſus Criſtuſtwl nylwan hywattateek mennyeknek orzagara: mynt zent Ianos ewangeliſta xii kettôd napyg meennyey eeledellel eelteek az temleczben es zent angyaloktwl vygaztaltateek mynt Maria magdalena az pwztaban towabbaa meenyeknek orzaganak kapwya ewneky ees nyttateek mynt zent Iſthwan prothomartyrnak: zent Angyalok zolgalanak ewneky mynt zent marton pyſpeknek es eegyeb ſok zentôkrôl olwaſtatyk: ew halalanak ydeyn teey weer helyôt zarmazeek ky ew ńakabol, mynt zent palnak zent angyalok myat temetteteek el mynt zent kelemen papa Ew zent teſteebôl olay zarmazyk mynd ez may napyglan mynt zent Myklos pyſpeknek Ew zent ymachaga es eſſedôzeeſe myndenben myndden rendbely neepekeert megh halgattateek mynt zent Marghyt azzonnak es eegyeb kezenſeeges zentôknek kykbôl nylwan meg yſmertetyk az ew nagy malaztus es erdemes volta mynd meennyen fôldôn. Neegyedzôr mert iſteny bôlcheſſeeggel vala, mynt az eedes zyz maria Ewtôdzôr mert mykeppen azzonywnk maria leen erdegôknek romlaſa es fenyeyteeke Azonkeppen zyz zenth Catherina azzon magyaraztatyk kôzônſeeges balwanyoknak le hwllaſa es romlaſa es myndden ez vylaghy gyarloſagus byneknek meg nyomorodaſa. Mert mykoron ollyan nagy nemes hatalmas kazdagh es zeepſeegew volna kyknek alatta myndden byn es gonoſſaag wralkodhatyk ew vyzon ellenek tamadwan az gonoz kewelſeegôt meg gyôzee zent Alazatuſſaghnak myatta teſte gyenyerẘſeeges eeletôt zeplôtelen tyredelmeſſeeghnek myatta.
660 Ez vylagy pompaſagot || Ez gyarlo vylaghnak meg wtalaſanak myatta ez ezenkeppen pelda leen myndden Idwôſſeegre vagyodo rendbely embereknek kôwetſeegeere. Hatodzor merth gyakortaa latogattatyk es vygaztaltatyk vala ez nemes Criſtuſnak yegyôſe mynt azzonywnk maria, mert wgy mond zent Ieronimos doctor, hogy vylagon ſemy kôzelben nynchen az zent angyaly eelethôz es termeezethôz, mynt az zeplôtelen zyzeſſeeg, annak okaert felette yghen zeretyk kyk zyzeſſeegôt tart es otalmazyaak myndden ellenſeegtẘl hetedzôr mert felette gymelchôs az az haznalatus ez zent zyz embereknek Idwôſſeegôkben mynt olwaſtatyk

az eedes azzonywnk zyz mariarol, hogy ew leegyen mynd iſtennek, mynd az zeegen byneſeknek kegyelmes es yrgalmas zent zyleye es nyomorwltaknak byzon otalma azonkeppen zyz zent katherina azzon myndeneknek kyk ew hozyaa folyamnak mynd-den nyomorwſagokban byzon remeenſeegh es otalom. Nyolczadzor merth mykeppen az eedes zyz maria ſokakat ew halaloknak ydeyn: ew zent hatalmas eſſedőzeeſenek myatta ſokakat meg zabadoyt erdegnek markabaň es az erek karhozatbol. Azonkeppen az eedes zyz zent Catherina ees kyről peldank leezen veegre. Kylenczedzer, mert mykeppen az eedes zyz mariat az aldot meennyey kyral ffya ew halalanak ydeyn mynd az mennyey zentőkkel meg latogatwan nagy dychőſeeges eremmel vygaſaggal vywee az meennyey zent orzaghnak bodogſagaban es mynd-den zentőknek zent angyaloknak felettők valo zekben helheztetween kyraly dychőſeeghnek Coronayawal Coronazaa es mynd ez zeeles vylagnak zool zoloo procatorawaa tewee hoǵ ſenky ew zent ſeghedelmeenel kyl ſe Idwőzwlhetne ſe karhozhatneek azonkeppen Dychőſeeges zyz zent Catherina azzont mynden tyztőletes meltoſaggal ffel magaztataa meennyen es főldőn twdnya yllyk mert mykoron az ſeteet temleczbe volna rekeztethwen Ennen zemelye zerent az aldot Criſtus Ieſus hozyaa yewe nagy ſok zentőkkel zyzekkel kyk ymaran annak elette mennyeknek | Orzagara meentenek vala : Es zamtalan ſeregh angyalokkal nagy dychőſeeges feeneſſeeggel es monda, O en zerelmes yegyőſőm en eedes leanyom yſmeryed meg ymaran az te aldot teremtedet kyt ennek elette eellyen nylwan nem lattaal leegy erőſſ leegy bator mert en teeweled vagyok es nem hadlak el teegődet. Maſodzor mykoron eſmeg nyak vagny vynneek neky yeleneek ew ymachaganak ydeyn es monda: Myndenben meg halgattattaal: yewel ymaran en eedes yegyeſőm mert nythwan vagyon teenekőd az erek dychőſeegnek kapwya, kykből meg yſmertetyk mert hatalmas Criſtuſnak zyne előt azzonywnk marianak wtanna. Tyzedzőr mykeppen az eedes Iſten zylew zyz maria zyzeſſeeges teyeewel eeltetee newelee ew aldot zent Ieſus ffyaat. Azonkeppen zent Catherina azzon zeplőtelen zyz teyet tarta Criſtuſnak kyt halalanak ydeyn ew neky ayanla chodakeppen. Tyzen eeggyedzer mykeppen azzonywnk zyz maria az ew zent ffyanak es az zent angyaloknak zolgalattyok myat

teſt zerent leelek zerent nagy eremmel vygaſſaggal az erek dychôſeegnek paradychom hegyeere ffel vyteteek azon keppen zyz zent Catherina azon zenth angyaloknak zolgalattyoknak myatta teſt zerent az zent Syna heegyeere leelek zerent mennyeknek orzagara vyteteek. Tyzenkettôdzôr: mykeppen az eedes zyz azzonywnk maria mennyen fôldôn es mynd wralkodo vytezkôdew anya zent eegyhazban newezetes tyztôletes es meltoſagus mynt iſteny zent malazthnak es yrgalmaſſagnak kegyes zyleye es mynden teremtôt allatoknak keralne azzonya Bynes zeegeen adamffyanak batorſſagus remenſeege azonkeppen ew zentſſeegenek wtanna, zyz zent Catherina azzon tyztôletes mynd ez zeeles vylagon es hatalmas ſeghedelmew myndeneknek kyk ew hozyaa folyamnak kyrôl meltan olwaſſtatyk az zent Iwdith azonnak dycheerety Iudit XI. Mert nem leelettetyk fôldnek zyneen hozya haſonlatus azzonyallat zynnel tekeentettel zeepſeeg-
661 gel es ertelmes bezeddel || Towabbaa meltan vehettyôk zyz zent Catherina azzonnak zemelyeerôl az zent leelek wr iſtennek mondaſaat myndden tyzta es zeretetben eelô leeleknek zent Dauid proffetanak zaya atal ky meg vagyon yrwan az Soltaar kenynek negywen neegyed rezeeben: halgaſſad leanyom es laſſad es haych reea te fyledet, meel meg kewanta az felſſeeges kyral az te zeep zynednek eekes voltaat mert ew teeneked teremteed es wrad iſtened, meel zent ygheeketh magyarazwan zent Agoſton doctor wgy vala mynemew teremtôt allat feellyeb vagyon ez fôldtewl es az felſſew eghez kôzelben helyheztetôt annewal tyztab zeep ekeſb feneſb pelda az vyz tyztab az fekete fôldneel az eeltetô eegh az vyzneel, Az tyz az eghneel. Azoknak felette vala my kôzelben vagyon helhetween az felſſô eghôz ky menyorzagnak mondatyk anneewal zeb eekôſb es feeneſb pelda az holdnaal. Az feenes nap az napnak felette nagy ſok Cyllagok, Annak felette az Criſtal eegh. Azonkeppen mennyeknek dychôſeeges orzagaban vala meel zentôk kôzelben vannak helhetween Az veeghetetlen vylagoſſaghoz az az zent haromſaagh wr iſtenhez ew zent eerdemeknek myatta Annewal haſonlatoſbat zeebbek eekôſbek feeneſbek es dychôbbek. De wgy mond zent Amborus doctor my lehet zeeb es eekôſb az zeplôtelen zyzeſſeeghnek eckeſſeegeenel, kyt myndennel fellyeb zereth az aldot Criſtus kyral dycheertetyk az mennyey yteelô byrotwl

tyztôltetyk az wr iſtentewl Es kôwetyk ewtet vala howa wr iſten menend zent Ianoſnak mondaſa zerent Apok vltimo kyk kôzôt bodogſagus zyz zent Catherina azzon hyhetew hogy yeles newezetes es tettetes leegyen mynt Criſtus Ieſuſnak kywaltkeppen valo zerelmes yegyôſe O azert zeplôtelen zyz azzon | O zentſſeeges keraly nemzet O mennyey zeep roſa vyrag zaal kynek zeepſeegew yllattya kedwes mynd iſtennek mynd angyaloknak es embereknek Dycheerteſſeeg te benned az kegyelmes wr ieſus es ew zent zyleye kyknek zynek elôt keerẘnk nyer' yrgalmat mynekewnk, es otalmaz' myndden gonoztwl O zent zyz lean Katherina.

Harmad tanwſagwnk leezen ez may zent Innepnek napyan zyz zent Catherina azzonnak meltoſagarol mynemew nagy mondhatatlan Bôlcheſeeg volt ez zent zyz leanzoban hogy anne ſok doctorok es hatalmas bôlcchek ew ellene nem alhattak Ennek nylwabban valo ertelmeere laſſok meg doctoroknak magyarazattyokbol mykeppen diſputalanak. Es mynemew nagy meelſeeges kerdôzeeſek es bôlch feleletôk leenek egy maſhoz kyrôl reegy hiſtoriakban wgy leelettetyk hogy mykoron zem zembe allatta volna Maximius chazaar az ewthwen bôlch doctorokat zyz zent Catherina azzonnyal es nemes zent zyz nagy alazatus byzodalommal ayanlaa magaat Criſtus Ieſuſnak. Az hatalmas pogan bôlcchek kedeeg magokban byzwan nagy keweelſeeggel elôwe allanak. Es ezenkeppen kezdeek el az diſputalaſt: Monda az bôlch doctorok kôzzôl eeggyk: Myert zeep lean Catherinaeert hywattattwnk eede ew azert elezer veſſe elôwe ha myt akar mondany Azonnal zyz lean Catherina bezeedeet el kezdween monda: Az en bezeedemnek eredety az meg fezewlt wr Ieſus xpus ky atyawal es zent leelekkel egy Iſten Ez vylagot ſemybôl zerzette es ew benne embert teremtôt kyt pokolbely erdegh meg yreelween meg chala es bynben eytee es erek halarra kôtelezee. Mykoron az ember eegyeb keppen meg nem zabadwlhatna kenyerewlween ew raytta iſtennek ffya Criſtus Ieſus halando teſtôt veen ew reea kyben ſok chodakat teen hogy meg mwtatnaa az ew byzon iſtenſeegeet mert ew volna ky embernek Idweſſegeert teſtôt veet volna es az adoſſagot zent keennyawal halalawal meg fyzethnee. Es azonkeppen embert meg valta es menyorzagot elôttôk meg nytaa. Mykoron az bôlch

doctorok azt balottaak volna *ymez neegy dolgokat veeweek*
662 elôwe kerdeeſre es vetekôdeeſre. || *Elezer* mykeppen lehet hogy ez vylaag ſemybôl teremtetôt *leegyen*. Maſodzor mykeppen lehet hogy eegy byzon *iſten leegyen*. Harmadzor mykeppen lehet az iſtenſeegben harom *zemeel*. Neegyedzôr mykeppen lehet hogy az iſtenſeeg *zyleſſeek* es zenweeggyen, Hogy kedeeg mynd ezek lehetetlenek leegyenek eellyen bôlch mondaſokkal mondanak ellene. Elezer veſſôk azt hogy iſtennek akarattya volt ez vylagot teremteny. Awagy azert az ollyan akarat iſtenben kezdettewl foghwan volt ee awagy nem. Ha azt mondod hogy kezdettewl foghwa volt haat ez vylaag nem teremtetôt, de kezdettewl foghwa valo: Ha kedeeg az akarat iſtenben nem volt kezdettewl foghwa haat az iſtenben valtozandoſaag vagyon Es neha hewolkodaſban vagyon, neha kedeeg dologban. Ez eellyen ellenzew mondaſra zyz zent Catherina reea felele kyt zent yraſbely doctorok yowaa hannak yeleſſen zent Bonauentura atyank mondwan: Az wr iſten vala myt akar awagy akart teenny es teremteny kezdettewl foghwa volt akarattyaban zôrzees zerent kedeeg myndeneket alkolmas ydô zerent tellyeſeytôt be az ew zent bôlccheſſeege zerent pelda rola mynt mykoron eegy yffyw ew yffywſagaban el veegezy es gondollya hogy mykoron xxx eztendôs kor bely leend zeerzetben meegyen, De annak elette nem mondatyk zerzeteſnek myert el gondoltta. hanem ha be tellyeſeyty Azonkeppen mondatyk lenny az wr iſten akarattyanak yollehet nagyob tekeelleteſſeeggel mert embernek akarattya el valtozhatyk. De az wr iſtenee ſoha nem. Hogy kedeeg ez vylag teremtôt allat leegyen es nem erekkewl valo meg byzonywltatyk pogan bôlccheknek ees mondaſokbol wgy mond ariſtoteles I celi cap. vltimo az veeghetetlenhez ſemyt nem tehetnek, ſem tewle el nem vehetnek. Maſod helyen VIII. phy meg wgy mond az veghetetlent ſenky meg ſem foghattya meg ſem meerhety ha azert az vylaag veeghetetlen es kezdettewl foghwa valo volna: kôvetkozyk hogy ſemy valtozaaſ, ſemy fogyatkozaas ſem az eghnek forgaſaban ſem ez vylagon nem volna: Towabbaa ſem zyletet ſem halal nem | Volna De yme lattyok hogy az eghnek forgaſa naponkeed valtozyk es ez vylag naponkeed fogyatkozyk: es myndden allatok zyletnek es meg halnak azert kewetkôzyk hogy kezdety vagyon hogy kedeeg nem ennen magatwl, mert ſemy ennen magaat nem tehety. azert az eegy erek eelô iſten-

twl mykoron azt hallottaak volna az doctorok gyôzettee hagyaak magokat mert nem twdanak myt ellene zolany ꝛc.

Maſod kerdees leen ez mykeppen lehet hogy eegy iſten leegyen kyre ezenkeppen Argualnak vala twdny valo teeb az yok honnem az alaab valok, yllyk kedeeg hogy a' mynneel yobbat iſtennek twlaydonohok. De az felette yok nagy ſokan vannak es nem chak twlaydon eegy. Azert twdo dolog hogy ſokan vannak az iſtenek es nem chak eegy kyt mynd ez zeeles vylag es yras twdo bôlcchek valnak: Ennek ertelmeere ees reea felele zyz lean Catherina, kyrôl meg emlekôzyk zent Bonauentura atyank ees mondwan, mykoron vala mynemew yoot yobnak mondwnk byzon az mykoron teeb yoot teeznek hozyaa. De nem mondattatyk azonkeppen lenny az veeghetetlen yoban ky iſten az, hogy kedeeg eegy iſten leegen ezenkeppen byzonoythattyok, Mert az wr iſten feelſſeeges es kywaltkeppen valo yo kyneel yobbat ſenky yngen ſem gondolhat oly myndenhato kynek hatalma ellen ſenky nem alhat. Ha azert teeb iſtenek volnanak awagy ygenlô felſſeeges yok volnak es hatalmwk awagy nem ha ygenlôk haat ſenky feyedelem nem volna es eeggyk ſem volna felſſeeges iſten kyrôl nylwan yr arxles xII Met. Semynemew allatoknak nem yllyk gonozwl zereztetnyôk Annak okaert myndenek zereztethnek eegy elſew eredettre kytwl fyghnek leetel zerent menny feld es az eeghez termezet gonoz azert az feyedelmeknek ſokaſaga, yllyk azert hogy egy feyedelem leegyen ky myndeneknek yſtene. Azt halwan az bôlch doctorok gyôzettee hagyaak magokat mert nem twdanak myt ellene zolany ||

Harmad kerdes leen az diſputalaſban mykeppen lehet 663 az iſtenſeeghben harom zemeel es eegy termezet allattyaban ha az iſten chak eegyedewl mondatyk lenny ew termezetynek allattyaban azert harom zemeelyeknek twlaydonſaga ew benne nem lehet. Reea felele zyz lean Catherina kyt yowaa hadnak kereztyen zent doctorok ees mondwan hogy nynchen ellene es zeghedelmeere az iſteny meltoſſagus termeezetnek myert az iſteny termeezet eegy allattyaban es harom leegyen zemeelben pelda rola mykeppen az embernek ew lelke eggyetlen allattyaban es harom erôk awagy hatalmak vannak ew benne kylembek twlaydonſagkeppen, twdnya yllyk emlekôzet ertelem es akarat. Hogy kedeeg haromſaag leegyen az iſtenben. Mert az wr iſtenben

kezdettewl foghwa volt bőlcheſeeg awagy yghe mykeppen az gondoloban gondolat: ky mondatyk meg maradando ygheenek kyt my mondwnk iſtennek ffyanak Vaǵon eſmeg zeretet, [qua] ky wel iſten erekkee zerette az ew bőlcheſeegeet ygheeyeet awagy ffyaat. es az ffyw ew attyaat Myeert kedeeg Ariſtoteles mondaſa zerent VII metha. ſemy valtozandoſaagh nem leelettetyk az wr iſtenben azerth meg byzonywltatyk hogy mynd az bőlcheſeeg awagy yghe, mynd az ew zerelme iſtenben eegy allatok leegyenek De chak twlaydonſagnak zemelye es yſmerety zerent kylembek. Azert az eegy felſſeeges iſtenben tyztőllyők es ymaggyok my az felſſeeges bőlcheſeegőt es felſſeeges zerelmeenek yowoltaat: ky myndeneknek eegy teremtő wra iſtene mykoron nem volna az bőlch doctoroknak myt ellene zolananak győzettee hagyaak ew magokat chodalkozwan az iſteny hatalmaſſagon.

Negyed kerdees leen az diſputalaſban mykeppen lehetőt hogy iſtennek ffya teſtőt vehetőt es meg holt leeǵen ha az ffelſſeeges iſten zenwedhetetlen es halhatatlan, maſſal eegybe zőrőzthetetlen azert lattatyk hogy ſem zylethetőt ſem meg nem halhatot. Arra felele zyz lean Catherina mondwan hogy azt az aldot iſten myndden ew felſſeegeenek kyſſebſeegeenel kyl meg tehette az embery termeezetőt ffel veween es az ew dychőſeeges voltaban zeghetetlen meg maradwan hogy az embery termeezetben alkolmas volna zyletny zenwedny es meg halny az my meg valtſagwnkeert es Idweſſeegewnkert es az ew nagy iſteny yrgalmaſſagaat es zerelmeet my hozyank megh mwtatwan | Es az iſteny ygaſſagnak ees eleget teen mykoron az keent ennen teſteeben meg zenwedee az magaſſ kereztffan a' my byneynkeert kyről az ty Plato meſtertők ees wgy mond hogy az iſten veegnel kyl valo Sybilla azzon kedeegh wgy mond: Bodog az iſten ky az magaſſ faan fygh. Es zyz zent lean Catherina azzal kőtee be bezeedeet ew leen az byzon iſten ky myndeneket teremtőt. Az poganoknak kedeeg iſtenek mynd erdegők. Es azonkeppen az nagy hatalmas pogan bőlch doctorokat mynd meg győzee hogy ſemyt towabbaa ellene nem zolhatanak De ynkab ellyen meg yſmert byzonſaggal mynd az zent hyttre haytaa ewket, kyk mynd martyromſagot zenwedeenek Criſtus Ieſuſeert yme azert zerelmes atyamffyay nylwan meg yſmertetyk

zyz zent Catherina azzonnak nagy deakſaga es bôlccheſſeege kyben dycheerteſſeeg az eedes Criſtus Ieſus.

Tamad ennek wtanna egy kerdeeſwnk ez zent zyznek eeleteebôl my oka hogy wr iſten ez nemes es zent zyzet akaraa temetetny Synay hegynek teteyn ſoha azt nem olwaſſok yraſban eegyebrôl kyre reea felelween doctoroknak mondaſok zerent hogy azt tewee az wr iſten az nagy bôlccheſſeeghnek es nyayaſſagnak okaert kywel zerette vala zyz zent Catherina azzont mynt olwaſtatyk reeghen Moyſes proffetarol hogy zynrôl zynre es nyayas baratſaagkeppen zolt bezeellôt leegyen Synanak zent heegyen hol ott az ew iſteny nagy bôlccheſſeegeet ewneky ky yelentee es az erek eelethnek zent parancholatyt ky adaa, kyket nem olwaſſwnk eegyeb heegyekôn tôt lenny azonkeppen meel nagy iſtennek bôlccheſſeege es zent parancholatoknak ertelme es meg tartaſa tekeelleteſſeeggel valanak dychôſeeges zeplôtelen zyz zent Catherina azzonban: Haſonlatus azert meltoſaghnak okaert erdemlee azth hogy ez nemes zyznek teſte mynt Idweſſeeghnek abrazattya es zôrzetſeege ott az zent hegynek teteyn nywgodneek es tyztôltetneek kybôl lelky tanwſaag adatyk myndden hyw kereztyennek hogy vala ky az aldot Criſtus Ieſuſth nyayas baratwl akarya maganak foglalny tanwllya meg az tyz parancholatban valo bôlccheſeegôt: es ereſſen meg tarcha kyrôl zent Ianus wgy yrtta meg az zent ewangeliſta Io. xiiii. Vala kyneel az en parancholatom vagyon es tarttya ewtet az zeret enghemet || Zereſſôk azert zerelmes atyamffyay mygh 664
eelewnk az aldot wr Ieſuſt Criſtuſt ew zent parancholattya zerent zereſſôk zyz lean zent Catherina azzont ees ew nagy meltoſſaga zerent, es zerethween bwzgo leelekkel zolgallywnk ewnekyk hogy my halalwnknak ydeyn leegyenek yelennen meg otalmazwan myndden vezedelemtewl.

Imaran laſſok megh mynemew meltoſſagus tyztôſſeeggel es hany fele dychôſeeges Coronawal zeretee es meltoztataa ffeel wr Ieſus Criſtus az erek bodogſagban eegyeb zyzeknek es zentôknek felette zyz zent Catherina azzont erre reea felelnek zent yraſban ayoytatus doctorok hogy ymez heet fele tyztôletes Coronawal feenlyk eegyebeknek kôzôtte. Az eedes iſten zylew zyz marianak wtanna, mert ewneky felette awagy mellette ſenky halalando termeezetbôl tamadot zent nynchen De mynd wtanna

es alatta vannak hellel ees erdemmel zyz zent Catherina azzonnak azert elſew dychôſeeges tyztôſſeege keralne azzonſagnak meltoſaga kyt erdemle az megh yegyzeeſnek malazttyabol hogy az mennyey felſeeges Criſtus kyralnak kywalt keppen valo yegyeſe leen annak okaert meltan mondhataa zent Eſayas proffetanak mondaſaat, ky meg vagyon yrwan Eſa. LXI. ffel ôtôztete enghemet wr iſten ygaſſaghnak rwhayaban es mynt twlaydom yegyôſeet meg ekôſôyte enghemet zeep Coronawal zent Oſee proffeta meg wgy mond myndden hyw leelekrôl wr iſtennek kepeeben meg yegôzlek teegôdet en magamnak hytben es yrgalmaſſagban es ygaſſagban kyk byzonſaggal voltanak zyz zent Catherina azzonban. Maſod tyztôleteſſeege zeplôtelen zyzeſſeeghnek Coronazattya kyt eegyebnek nem adnak hanem chak ky zyz Harmad predicatorſaghnak Coronaya: kyt erdemle wr iſtentewl mykoron ez zent hytôt hyrdetee es nagy ſokakat fordoyta Criſtuſhoz Neegyed az zent màtyromſaghnak Coronayà. Ewtôd az zent gyezôdelmes tyredelmeſſeegnek Coronaya kyt adnak az ollyan embernek ky raytta leett haborwſagot es nyomorwſagot | Bekeſeeggel es eremeſt zenwed iſteneert kyrôl zent Iacab elſew leweleeben wgy mond Bodog ember az ky haborwſagot zenwed mert mykoron meg byzonywltatandyk az erek eeletnek Coronayat veezy Ezenrôl zent Ber. do. meg wgy mond vala meneezer gyôzz annezor Coronaztatol. De zyz zent Catherina azzon ſok keppen meg keſeerteteek es myndben gyôzôdelmes leen azert meltan Coronaztateek. Hatod mèlto tyztôlethnek dychôſeeges Coronaya mert leeg kôzelben valo tyztôletôt erdemle myndden zyzeknek felette az zyz marianak wtanna mynt keralne azzon es Criſtuſnak yegyôſe. Heeted az nagy dycheeges wr iſten zent zyne lataſanak Coronaya kyneel nagyob nynchen: kyrôl emlekôzyk zent Mathe ewangeliſta az mynd zenty ewangelioma mondwan: Bodogok az tyzta zyweek mert ewk iſtent kywalt keppen lattyaak, az az vala ky eeth ez vylagon ew zyweenek zemeyt es kywanſagaat meg vonzya myndden ez vylaghyaknak ragadwanyatwl es myndeneſtwl foghwa az eegy teremtô wr iſtennek yſmeretyben es lataſaban gyenyerkôdyk oda gondolkodyk oda fohazkodyk az ollyanok meeg az erek dychôſeegben nylwabban es erwendeteſben lattyaak wr iſtennek zent zyneek, azert mondatnak bodognak meeg ez vylagon ees

az ollyanok kyrôl wgy mond zenth Dyenes doctor: In de diuinis nominibus hogy az oly ember byzon zent meeg ez vylagon ky ſemyt ez feldyeket nem keewan·es nem ayoyt De twlaydon chak eegy wr iſtenben gyenyerkôdyk. Ez zerelmes atyamffyay ez az erek dychôſeeghnek tekeelletes Coronaya kynek harom reeze vagyon zent Innocencius papanak mondaſa zerent twdnya yllyk lataas eelees es tartaas az az hogy az bodogok wr iſtennek aldot dychôſeeges zent zyneet ky mynd erdeme zerent votakeppen lattya es eel vele es erekkewl erekkeė ſoha meg nem foztatyk tewle. Ezeket kedeeg dychôſeeges zyz zent Catherina azzon anneewal nylwabban lattya es eel velôk es gyenyerkôdyk benne mynewel kôzelben eerdemlôt helheztethny az ew nagy zentſſeeges eerdemeenek es yozagus voltanak myatta O azert Nemes zent azzonywnk O zyz lean Catherina keerŵnk tellyes zywel leelekkel ymagy eerettewnk es otalmaż megh myndden gonozſwl. ||

Sequitur legenda feſti 665

Imaran wr ieſus Criſtuſnak newe dycheretyre es zyz lean zent Catherina azzonnak emlekôzetyre laſſok megh mynt leen zyleteeſe eelete es halala ez halando vylagon. Mynt Cronicakban es eegyeb reeghy yraſokban talaltatyk. Mykoron telneek wr ffyw zyletethnek wtanna harom zaaz eztendew. Vala Alexandria orzagban eegy nagy hatalmas es kazdagh pogan kyral kynek Coſtus vala newe, De magzattya nem leezen vala. Annak okaert ees zenetlen valo aldozatokat teezen vala az balwan iſteneknek de ſemyt nem haznaal vala vele mert az erdeghôk embert nem teremthetnek ſem leelkôt. Vala kedeeg azon ydôben ghereg orzagban eegy hatalmas termeezet twdo bôlch doctor kynek Alfforabius vala newe hywataa hozyaa azt az Coſtus kyral es twdakozeek meg raytta ha ew volna ee oka awagy az kyralne azzon hogy magtalanok volnanak ky mykoron meg yſmerte volna termeezetôket meg mondaa hogy nem termeezetnek fogyatkozaſabol volna de iſteny zôrzeeſbôl. Annak okaert tanachot ada neky hogy aldozatokat tenne. Monda az, twggyad hogy gyakortaa tôttem de ſemy haznaat nem vettem Monda neky az bôlch doctor yollehet teb iſteneket tyztôlewnk, de maga okoſſaag azt aggya hogy chak eegy iſten leegyen. Ariſtoteles meſter ees azt vallya hogy eegy feyedelemnek kel lenny ky

myndeneket byryon. Tanachot ada azert kyralnak az Alfforabius doctor hogy az eegy iſtennek kepeet entethnee meg tyzta aranybol es ewneky tenne aldozatot magzatnak leeteleert. Mykoron azert az ewthwes meſtereknek aranyat adot volna az meſterek zerzeeſeenek eegy nagy hatalmas kyral peldaat es newet adanak neky hogy iſteneknek iſtene lenne De az teremtő wr iſten maſ abrazattra fordoytaa az meſtereknek zandekokat es mykoron meg entőtteek volna lataak haat yme eegy fezẘlet. | El ameelkodanak raytta myndńayan es akaraak hogy el tőryeek, De az bőlch meg tyltaa ewket mondwan myeert az nagy iſtennek eellyen abraz kellett maraggyon azon. Mykoron az balwanyok templomaban vytteek volna ffel tenny yme ottan mynd le hwllanak az balwan keepők Mykoron azert az fezewletnek aldozatot tett volna az Coſtus kyral harmar valo napon terőhben eſeek az kyralne azzon es eeǵ yghen zeepſeegew lean magzatot zyle kyn nagy eremben leween az kyralſaag az bőlch doctornak tanacchabol newezee ewtet az choda leeterről hogy az balwanyok el tőreteenek Catherinanak ky kőzőnſeeges balwan iſteneknek romlaſanak magyaraztatyk kyt mykoron ffeel tartottanak volna tyzen harom eztendeegh oly nagy bőlcch leen ew nagy elmeyeenek myatta hogy mynd az heet termeezettről valo twdomanyokat meg tanwlaa es anneera el hatalmazeek deaky bőlccheſeegben hogy az egheez geregh orzag bely bőlccheknek zyz lean Catherina meſterynek es gyengeynek mondatyk vala. Es nagy ſok orzagokbol varoſokbol kylemb kylemb nagy wrak es bőlcch meſterek mennek vala Alexandriaban zyz lean Catherinat lathny es bőlccheſeegeet hallany. Mykoron azert Coſtus kyral zyz lean Catherinanak attya halarra korwlt volna eleyben hywataa ew zeep leanyaat es teſtamentom zerent ymez keth dolgot hagyaa ewneky hogy myg eelne az meg fezẘlt iſteneknek iſteneet ymadnaa tyztőlnee es ſenkynek eegyebnek ne aldozneek. Maſodot hogy hazaſſagra eegyebhőz ſenkyhőz nem menne hanem ky ollyan nagy nemből volna ollyan kazdaag ollyan zeep, ollyan bőlch mynt ew maga. Annak wtanna orzagaat ees neky hagyaa es ky mwleėk ez vylagbol. Annak wtanna hamar valo napon azzon annya ees kywe mwleek. Zyz lean Catherina azert maganak maradwan valazta XXIIII zyzeket kyk wtanna yarnanak XII lambor azzon zyleket zaaz

fegywereſeketh eegyeb wdwaraban valo tyzttartoknaal kyl ew nagy hatalmaſſ meltoſaganak wdwarlaſara es őryzetyre. ||

Capitulum 2-m. 666

Tőrteneek eegy napy napon mondhattyok ynkab az meg fezewlt wr ieſuſnak Criſtűſnak el veegezőt akarattyanak zőrzeeſeeből ky gondot vyſel vala az ew zerelmes zolgalo leanyanak mynt zyleteeſeeről azonkeppen yaraſarol ees. Zyz lean Catherina yndwltateek kywe Alexandrianak es orzaganak hatarara vala my dologeert nagy ſokſagw ſereggel mynt keral leanya es azzon, mykoron ywtottanak volna egy nagy pwztaban reeayok eſthwelődeek es el teeweztek az yaart wtat, mykoron myndnyayan el bozwltanak volna raytta kezdeenek az vytez legeenyek teetowa fwtoſny. Azonkőzben wr iſtennek akarattyabol talalanak eegy zent veen remeteet cellayaban ymatkozwan kynek Cellaya főlőt eegy erczből zerzőt fezewlet keep vala ffel teween. Mykoron azt latta volna zyz lean Catherina monda ew magaban Byzonyawal ez veen ember en velem eegy iſtent ymaad. Bel menween azert ew hozyaa kezde ew tewle nagy ſok dolgokat kerdőzny mynt ollyan bőlch azzon. Az zent veen Iambor kedeegh kezde ewneky predicallany mykeppen embery nemzet el vezekőzőt volna bynnek myatta. Es mykeppen az nagy iſten embery nemnek meg valtſſagaert zyletőt volna es keent halalt zenwedőt volna. De zyz lean Catherina azzal ſemyt nem gondol vala mert meegh yo voltaat nem twggya vala mynt pogan. Azonkezben wr iſten zyweeben yhlee az veen remetenek hogy megh kerdenee ewtet my oka volna hogy hazaſſagra nem menne. Megh bezeellee ewneky az ew attyanak teſtamentom hagyaſaat hogy ſenkyhőz ne menne hanem ha ky ollyan nemes volna kazdaagh zeep es bőlch Monda ewneky az Iambor veen. O nemes lean myt hanyod vetőd magadat te ez vylaghy el mwlando yokban. Nem hallottad ee hyreet eegy nagy kyraal ffyanak ky myndden kyraloknal es wraknak feellyeb valo kynek zeepſeegeet nap hol es myndden | Teremtőt allat chodallya ky oly bőlch hogy mynd el mwltakat mynd maſtanyakat es yewendőket nylwan twd es yſmer kynek kazdagſaga ſoha meg nem fogyatkozyk ky eegyeb yegőſt ſoha nem zereth hanem ky myndenkoron zeplőtelen kynek annya zyz kynek attya azzonyallatot

nem yſmer Es kynek koronkeed angyalok zolgalnak es wdwarlnak. Azt halwan zyz lean Catherina wr iſtennek malazttya zyweet meg zalwan kezde nagy gheryedeteſſeeggel kerdôzny ky volna es mykeppen az nemes kyral ffywnak yſmeretyre ywthhatna es kezdee az Iambor veen atyaat naǵ zeretettel zorgalmaztatny, hogy mynt hamarab ewneky meg yelentenee yme ez kyſded yrot tablaan meg vagyon yrwan az zyznek keepe es az ew ffyanak kyt ym teeneked adok es hazadhoz vyween ez yewendew eeyel eſſeel terdre elôtte keeryed az ew eedes zyz zyleyeet hogy mwtaſſa meg teeneked az ew zerelmes ffyaat. Myeert nagy kegyelmes azzon nylwan megh halgat. Annak wtanna ygaz wttra vyvee ewket. Es mykoron azon eegy ſalwban ywtottanak volna zallanak megh eegy zallaſon Es hozyaa tartozokat kyt mynd zallaſokra bochatwan zyz leean Catherina eetlen ytlan tytok hazaban bel menween nagy ſyraſſal kezde ymatkozny ees eſedôzny az zyz marianak. Es mykoron el baggyadot volna el zendôrôdeek es eellyen almat kezde lathny. Haat oly mynt egy nagy zeep mezôn yarna es tawoldaad egy mondhatatlan zeep zyz, azzon yewne eleybe kynek ffya ôleeben volna myndenkeppen haſonlatoſt mynt az tablaban yrwan volna. Myko eegybe kôzel ywtottanak volna kywannya vala zyz lean Catherina az zyz maria ffyanak zyneet lathny De ottan mas felee fordwl vala, Catherina eſmeg oda kerŵlween, ottan harmad felee fordwl vala ew zyleyeenek ôleeben. Monda az zyz maria ew ffyanak, latod ee en eedes zerelmes ffyam meel nagy kywanatoſſaggal gheeryedez ez zyz lean Catherina teegôdet lathny, felele az zeep Ieſus germek. Te twdod zerelmes zyleem hogy az my wtannwnk yaro zyz leanyok ees ſokkal zeebbek enneel es mykeppen neezhety ez az en zynemet ha latot meel zernyŵ es meg ſem moſdot, es el enyezeenek Catherinanak elôle || *)

671 Annak wtanna eleyben vyteteeMaxencius chazaar zent Catherina azzont es monda O nemes zyz lean weegy tanachot magadnak es engheǵ ennekem es az kyralne azzon wtan maſod leez wdwaromba es az te keepôdet ffeel faragtatom hoǵ myndenektewl tyztôlteſſeel felele az zent zyz es monda, zennyeel megh eellye-

*) Itt két levél ki van szakítva.

neketh kyt gonoſſaag chak gondolnya ees mert en Criſtuſnak attam magamat yegyôſewl. Azt halwan vaſſaſ oſtorokkal nagyon meg veretee ewtet es eegy nagy ſeteet temleczbe rekeztetee hogy ehel ees meg halna. Azonkôzben Maxencius chazaar ky nyomoteek az vydeekre vala my dolgaeert eennen hazol kedeeg az chazarne azzon Alexandria Porphirius hadnaggyal meneenek Catherinat lathny es eeffely koron meneenek be hozyaa az ſetet temleczben es el tekeenthwen lataak haat yme nagy feeneſſeeg vagyon az temleczben es iſtennek zent angyaly ſebeyt keneghetyk El kezdween azert zyz zent Catherina nagy zeep predicaciot teen ewnekyk es mynd az chazarne azzont mynd porffirius hadnagyot ket zaaz vytezôkkel az zent hyttre haytaa Tyzen kettôd napyg kedeeg embery ſeghedelemneel kyl leween wr iſtennek angyaly galamb kepeeben menybôl Criſtus Ieſuſnak aztalarol hordnak vala eeledelt ewneky. Annak wtanna ennen maga ees az aldot mennyey kyral wr Ieſus hozyaya yeween nagy ſok mennyey angyalokkal es zyzekkel vygaztalwan ewtet es mondwan. O en zerelmes yegôſôm yſmeryed meg ymaran nylwan az te teremtedet es leegy bator leegy alhatatus mert en veled vagyok es nem hadlak el teeged zyz lean zent Catherina azzon azt halwan le eſeek elette es nagy eedes keeny hwllataſſal halakat ada ew zent feelſſeegeet raytta. Annak wtanna haza terween Maxencius chazaar hagyaa hogy eleyben vynneek Catherinaat es lathwan el amelkodeek zeepſeegeen aloythwan kedeeg hogy vala ky eetelt ytalt adot volna ewneky, kezdee keenoztatny es verethny az temlecz tartokat. Monda zyz zent Catherina azzon Criſtus Ieſus eeltetôt enghemet zent angyalanak myatta. Monda eſmeg ewneky az chazaar. Awagy aldozyaal az iſteneknek awagy kylemb kylemb keenoknak myatta keel el veznôd, felele ewneky keez vagyok myndenre el zenwedny az en Criſtus iſtenemnek zerelmeert, ottan azert | Nekyknek tanachokbol neegy forgo kerekeket zereztete es vaſſ fyreezôkkel be zeegeztetee es elôs borothwakkal meg fyzetee kyk eegy mas ellen valtoſlak forognanak es annak myatta keenoztatnaa az kereztyeneket Catherinanak zeme lataſara, ha kedeeg Catherina ees nem akarna aldozny ollyan nagy keennal veegeztetnee kywe ez vylagbol. Azt lathwan zyz zent Catherina azzon ymadaa az ew iſteneet hogy az ew zent neweenek emlekôzetyre es az kô-

rewl allo neepeknek meg fordwlaſokra az nagy reettenetes vezedelmet tőrnee el Ottan azert iſtennek angyala yzenkeed hanyaa es neegy ezer pogan neepeket őle megh vele. Azt lathwan az chazarnee azzon azonnal Maxencius chazaar eleeben nyomoteek es ereſſen meg feddee ewtet hogy az kerezttyeneket nyomorgatnaa, Azt ees ky yelenthween mert ew ees kerezttyen volna. Azt halwan Maxencius chazaar nagyon meg haragweek raytta es hagyaa hogy az varaſ kyẘl ky zaggatnaak ewneky emleyt es annak wtanna feyeet venneek. Mykoron az nemes azzon azonkeppen martyromſagot zenwedet volna Porffirius vytez el temetee ewtet, hogy azt hallotta volna mert porffirius vitez ees el haylot volna ky feyeenek otalma vala el veze eze raytta es kezde bwſkodny hogy mynden remeenſege tewle el tawozot volna. Mondanak az keth zaaz vytezők kyk ott alnak vala twggyad chazaar hogy my ees kerezttyenek vagywnk, parancholatot ada ky reeayok hogy porffiriuſſal mynd nyakokat vagdalnaak. Annak wtanna eleyben hozataa eſmeg zyz zent Catherinaat es monda O nemes lean Veed tanachomat es aldozyaal es te leez elſſew az en hazamba. De mykoron zyz lean zent Catherina yngen hallany ſem akarnaa ky adaa reea az halalnak ſentenciayaat hogy ky vynneek ewtet es nyakaat vagnaak. Mykoron ky vytteek volna ſok zamtalan nep kőwety vala ewtet yeleſſen az zegheen kerezttyenek nagy ſyraſſal ohaytaſſal zyz zent Catherina azzon nagy eedes zywel es kegyes leelekkel mynt ollyan nemes meennyey vyragzaal eellyen ymachagot teen ew halalanak ydeyn. O atya myndenhato wr iſten hyweknek erek Idweſſeegők O kegyelmes Ieſus zyzeknek eekeſſeege es dychőſeege keerlek teegődet hogy vala ky az en keenomrol es halalomrol emlekő-
672 zetőt teend, awagy ew || Halalanak ydeyn es eegyeb zykſeegeben ewtet hywnaya es benne vethnee byzodalmaat te zent yrgalmaſſagodnak haznaat veegye yme myndeneknek hallaſaara zozat yewe hozyaa menyből mondwan yewyel el zeep zeretőm mert yme nythwan vagyon teeneked menyorzagnak kapwya es teehozyaad ayoytozoknak myndden ſeghedelmet ygeerők Annak wtanna le haythwan az ew eedes zyzeſſeeges zeep nyakaat es az hoheer eegy vagaſſal el vewee feyeet es ew derekabol veer helyőt zyz teey zarmazeek Es zent angyalok yeween ffeel veweek ewneky teſteet es onnan az herről hwz napy yaro föl-

dőn vyweek az zent Sinay heeǵnek teteyre nagy zeep angyaly eenekleeſſel es iſteny dycheerettel es ott nagy zeep angyaly keez myat zerzőt koporſſoban heelhőteek nagy tyztőſſeeggel kynek zent tetemeyből zent olay zarmazyk zenetlen, ky mynden korſſagokat meg vygazt, yme zerelmes atyamffyay my nemew veeggel veegeztethnek ky ez gyarlo vylagbol kyk wr iſtennek zent orzagara es az meennyey nemes angyaly eeletire vytethnek es zamlaltatnak

Ewtőd Capitulum

Imaran laſſok meg mynemew nagy hatalmas otalom es yrgalmas ſeghedelem dychőſeeges zyz zent azzon wr iſtennek előtte azokhoz kyk az ew zent ynnepeet yllyk kyk ayoytatuſſaggal ewneky zolgalnak Es kyk ew benne byznak yollehet zama nynchen az ew bewſeeges kegyeſſeegeenek es yrgalom teeteletynek De maga az ſok kőzzől keweſet veegyewnk maſtan hyweknek hallaſokra, eellyen nemew byzon peldakat talalwnk es olwaſwnk rola reeghy yraſokban es Cronicakban.

Elſſew pelda

Vala Anglia orzagban Cantuarianak varaſaban eegy zeegeen eeggyegyew tanwlo deeak ky halwan zyz zent Caterina azzonnak zentſſeeges voltaat naǵ tyztőſſeeggel zokta vala ylleny az ew zent Innepeet es ayoytatuſſaggal zolgaal vala ewneky Es keery vala ew zentſſeegeet ymachagaban hogy nyerne | Malaztot ewneky tanwſagra, ky lenne iſtennek dychecretyre ez vylaghy neepeknek ees leelkők idweſſeegeere es ennen maganak ees előwe meenteere Azonkőzben meene tanwſag herre es yme hamar valo ydőben nagy bőlch deakkaa leen es veeteteek zentőlt meſterſeegre. Halwan hyreet az angliay kyral adaa neky ffyaat tanoytany, mykoron eegzer meg akartta volna verny ky fwtameek feelteben az kyralnak ffya es yme az heedrol az vyzben eſeek es belee hala. Azt lathwan az Iambor meſter felette meg yede raytta es le eſween ymachagra ayanlaa mynd az ǵermeket mynd ew magaat zyz zent Catherina azzonnak. Mykoron halazokat bochattak volna meg kereſny ſoha megh nem leelheteek meeg az teſteet ees. Annak okaert fogaak az meſtert es veteek az temleczben az Iambor meſter kedeegh nagy ſyr-

wan ymatkozyk vala az temleczben zyz zent Catherina azzonhoz, yme nagy choda dolog mykoron maſod napon myſeet eenekleneenek az egyhazban yme az kyral ffya be yewe zeep feyeer ymegben kyn mynd kewrẘl aran bőtewkkel vala raytta meg yrwan ez zent Dauid proffetanak mondaſa: Agy elmeet ennekem hogy tanwllyam meg az te parancholatydat. Halwan azert azt az kyral es kyralne azzon alaa fwtamanak es nagy eremmel ffeel vyweek az ew ffyokat, kyt mykoron meg kerdőztenek volna meg bezeellee mykeppen zyz zent Catherina azzon nagy eedeſſen tartotta volna ewtet az vyz fenekeen az ydeyglen az ew meſtereenek ymachaga myat. Az kyral azert nagy erembe leen raytta es az Iambor meſtert nagy meltoſagus tyztőſſeegre emelee ffel es halwan ez chodaat nagy ſokan foglalaak magokat zyz zent Catherina azzonnak zolgalattyara, kynek myg eleenek az kyral es kyralne azzon, mynd hozyaok tartozokkal nagy tyztőſſeeggel zolgalanak, kyből meg yſmertetyk zyz zent Catherina azzonnak ſeghedelmes volta.

Maſod Pelda

Vala egy Időben eegy Cananok zeerzet bely wr ky eeleteeben felette gonoz vala es ſok wraſagot byr vala telhetetlen-
673 ſeeggel ‖ De maga zyz zent Catherina azzonnak ayoytatuſſaggal zokot vala zolgalny tőrteneek eegy eeyel hogy ez wrnak Caplana lataſt laata almaban az ew wra felől haat wgy mynt eegy ollyan vyzzaa fonth barattyawal ky koronkeed aztalan eezyk yzyk vala ez vylaghy dolgokrol nyayaſkodwan vyteteenek mynd ketten egy hatalmas byronak yteeletyre, kyk mykoron halarra yteeltettenek volna akaraa az byro hogy feyőket venneek. Azonkőzbe oda ywtwan zent Catherina azzon eſſedőzeek azert ky ew hozyaa ayoytatus vala hogy halaztanaa el az ſenteneiat eztendeeg ne talan meg emendalnaa magaat. Az maſ pap tarſſanak keedeeg myeert ſenky nem leen eerte kenyerghő feyeet veweek. Mykoron azert meg vyrradot volna meg bezeellee az lataſt az Iambor Caplaan ew wranak es azonnal az maſ pap hazahoz menween lataak haat hertelen halallal kywe mwlt ez vylagbol. Azt lathwan az Cananok wr meg reettene raytta es azonnal myndden wraſagayt el oztaa es ennen maga zeerzetben meene penitencia tartany es yol veegezee el eeleteet.

Harmad Pelda

Vala eegy gonoz termeezet zerent eelő azzonyallat ky ymaran hwz eztendeeg ſemy yot nem tett vala. De mykoron zent Catherina azzonnak ynnepe eztendenkeed előwe yew vala eſtyt megh beytőly vala, napyaan az zent eegyhazhoz meegyen vala, es yollehet tőredelmeſſeeggel zent Caterina azzonnak byneeről kenyergheeſt teezen vala fogadwan hogy meg emendalnaa eeleteet, De az yo zandeek hamar el mwlwan eſmeg azon gonoſſagra aggya vala ennen magaat Mykoron azert ymaran hwz eztendő bel tőlth volna es yo zokaſa zerent zyz zent Catherina azzonnak keepe előt pytyeregne, yme az nagy ſaragot keep feyeere eſeek es ottan meg hala. Mykoron az ſok neep azt latta volna, akaraak hogy el temeſſeek, es yme wgyan elettők | Feel tamada es meg bezeellee az neepek előt mykeppen zyz zent Catherina azzon meg mwtatta volna ewneky mynd az gonozoknak karhozattyokat es keennyokat mynd az yoknak dychőſeegőket es eremőket es meg nyertte volna Ewtet Criſtus kyraltwl hogy eſmeg ezen teſtben yewne es meg gyonnaa byneyt es penitenciat tartana. Es azonnal Confeſſor atyaat hywata es myndden byneyt meg gyonaa nagy ſyraſſal tőredelmeſſeeggel hyhettyők hogy ſoha annak wtanna halalus keppen nem veetkőzőt mert meg koſtolta vala az mas vylagnak ſanyarwſagaat es iſten yteeletynek ſwlſſagaat, yme zerelmes atyamſſyay ha meg gondolnook ez vylagon eeletewnkben az erek vezedelemnek es dychőſeegnek my voltaat, kynnyen meg wtalhatnook ez vylagot mynt azok a' kyknek wr iſten vala mykoron meg yelenty kykből yſmerhettyők mert byzonyawal hatalmas eerdemew az dychőſeeges zyz zent katherina azzon hogy meeg az karhozattra meltokat ees meg tereythety.

Negyed Pelda.

Vala mediolannak Varaſaban eegy Iambor pyſpek kynek Sabinus vala newe ky azzonywnk zeplőtelen zyz marianak wtanna Ez zentſſeeges zyz zent Catherina azzont nagy zeretettel es ayoytatuſſaggal tyztőly vala es myndden zent zyzekneel nagyob eerdemewnek predicallya vala lenny. Mykoron azert ez Iambor Sabinus pyſpek Teodorus appattwrral es wgy mynt hwzad magawal zolgaſtwl meent volna Ierwſalemben wrnak Coporſoya latogatny,

annak wtanna onnan ffeel kelween eredeenek Synay heegyre
zyz zent Catherina teſteet meg latogatny. Myert yrwan vagyon
hogy az yok ez vylagon myndenkoron vala my keſeertetôt
zenwednek hogy meg byzonywltaſſanak es tyredelmeſſeegnek
wtanna eerdemek newekôggyeek Ez Iambor pyſpeknek ees
hozyaa tartozokkal azonkeppen tôrteneek mert mykoron az
zoltan kyraltwl eegy Terek vayda Chazarnak kôwete haza terne
nagy ſereggel elôl talalaa ez Iamborokat es zolgayt mynd meg
674 ôleek es az keth Iamborokat pyſpekôt es az appatwrat || Megh
fogaak nyelwôket fylôket orrokat kezôket labokat mynd el
meteleek es zômôket ky tolyaak, azonkeppen veerben kewerôd-
ween, es holt elewenyewl hagyaak ewket mondwan meeńnetôk
el ymar az zyz koporſſoyahoz laſſok meg myt haznaltok vele.
O nagy veeletlen vezeel es nagy nyomorwſaag a mynt lehete
oda vanzorganak, De yme az Iambor appatwr azonnal ky mwleek
ez vylagbol, az Iambor pyſpek kedeeg zyweeben es leelkeben
ymachagot teen mert zayawal nem lehet vala myeert nyelwe
nem vala. Es yme eeffely kor hogy volna nagyon meg yndwla
mynd az egheez heegy, az tôrôk vaydaat mynd ew ſeregheewel
oly nagy feelelem ytee hogy mykoron fwthny akarnak nem
teheteek zeeryt Es yme oly nagy feeneſſeeg zallaa meg az
egheez heegyeth hogy azt hynneek mert nappal volna. Azonkôz-
ben yme zyz zenth Catherina teſt zeerent ky yewe az Coporſſobol
es az ew zerelmes zolgayanak Sabinus pyſpeknek myndden
ſebeyt yllethween meg vygaztaa ewtet. Lathwan kedeeg az ew
ſeenlô zeepſeegeet nem alhataa meg de ottan le eſeek, De yme
keth angyalok hozyaa yarwlwan ffeel emeleek ewtet es monda
ewneky dychôſeeges zyz azzon. Twggyad en zeretôm hogy wr
Ieſus az en kegyelmes yegôſôm mynd teeghôdet mynd eegyebeket
kyk enghemet tyztôlnek az yewendô dychôſeeges orzagban
tyztôly eerette ewket. De myert en erettem az te nyelwedet
el veztôtted yme az ennen nyelwemet adom teeneked helyette
ky mynd gherek twdomanban mynd deaky zolaſban felette
bôlch es vala howa meegy meg twdod bezeelleny vele mynt
yartal. Azt ees twggyad mert vala kyk teeneked tarſſayd vol-
tanak, mynd Abrahamnak kebeleeben vannak. Mykoron kedeeg
maſ napra verradand es zent miſeet zolgalandaz veegy ky az
olayban ky az en teſtembôl zarmazyk es kenôgeſt meg az

appaturnak myndden | Sebeyt vele es ottan meg vygazyk es
ffeel tamad mynt annak elette. Annak wtanna zyz zent Catherina
azzon az Iambor pyſpeknek ennen gerewyeet adaa es eegy
aran bo̊tewel yrth Cartha lewelet es annak wtanna el enyezeek
elo̊le es nagy zeep gyenyerẘſeeges meennyey yllatot hagya
wtanna Az Cartha lewelben kedeeg ymez harom rend zerent
valo verſo̊k valanak aran bo̊tewel meg yrwan ℣ Sabine he
littere ſunt inter me et te ſigna dilectionis perpetue. ℣ fecit tibi
ingens meritum dolor, faciet tibi gaudium vehemens amor.
℣ Ducem baptizabis, ſanus ad propria remeabis, kyknek bewtẘ
zerent valo magyarſagy ezenkeppen vannak. O Sabinos pyſpek
ez aran bewtẘk vannak en ko̊zttem es te ko̊zted erek zeretetnek
yegyeere. Tett tee neked nagy eerdemet az faydalom teezen
teeneked ero̊ſſ o̊ro̊met az zerelo̊m. Az feyedelmet meg kerezto̊lo̊d
egeezzen te hazadhoz meegy Es annak wtanna tyz eztendo̊ bel
telween en velem leez erekkewl erekkee az erek dycho̊ſeeghnek
palotayaban. Mykoron azert az zent pyſpek mynd azokat latta
hallotta volna mynd teſt zerent mynd leelek zerent nagyob
meg vygaztaltateek nagy eedes halaakat ada raytta wr iſtennek
es dycho̊ſeeges zyz zent Catherina azzonnak. Maſod napon
azert az to̊ro̊k vayda ees ffel meene az heegyre es lathwan
hogy az pyſpek egheez volna es zent myſeet zolgalna felette
el ameelkodeek raytta. Azt lathwan mykeppen az Iambor appa-
thwr ky meg holt vala ffel tamadot volna nem leen towabbaa
myt mondany, de to̊redelmeſſeegre eſeek es nagy ſyraſſal meg
banaa to̊t byneet es mynd hozyaa tartozowal meg kerezto̊lko̊deek
es vala my erekſeege yozaga leen mynd el adaa es feleet az
ott lakozo Iambor fratereknek adaa: feleet kedeeg zegeenyeknek
oztogataa ennen maga kedeeg zeerzetſeegben o̊to̊zeek es wrwnk
Ieſuſnak azzonywnk zyz marianak es zyz zent Catherina azzont
myg eele ayoytatuſſaggal zolgala es annak wtanna || Nagy yo 675
eeletben mwleek kywe Az Iambor apathwr ees haza meene
conventeeho̊z es meg bezeellee mynt yartak volna es myg eele
ew ees nagy tyzto̊ſſeeggel es ayoytatuſſaggal zolgala zyz zent
Catherina azzonnak. Zenth Sabinus pyſpek kedeegh mykoron
myndden bekeſſeeggel haza yewt volna Mediolanban Egybe
hywataa mynd zeghenyeket bodogokat es ffel alwan elo̊tto̊k
nagy mondhatatlan zeep es bo̊lch predicaciot teen elettek kyho̊z

haſonlatus ſoha nem hallottanak vala Es meg bezeellee ew elôttôk mynt yartanak es menee yot ew velôk dychôſeeges zyz zent Catherina azzont tett volna. Es mykeppen az ennen nyelweet neky' atta volna ky ollyan bôlchôn zolana bezeellene, kynek az volna byzonſaga hogy mykoron ky mwlneek nyelvet zayaban nem talalnanak. Es mykeppen zent Catherina azzon ennen geerẘyeewel maganak valaztotta volna zeretôẘl kynek byzonſagara meg mwtataa elôttôk zent Catherina azzon geerẘyeet. Az kôz neepek azert mynd eellyen choda dolgokat halwan nagy halaakat adaanak raytta wr iſtennek es zent Catherina azzonnak es nagy ſokan teekeelleteſôk leenek es nemes zent zyznek zolgalattyaban Zent Sabinus pyſpek kedeeg tyz eztendew bel telween nagy yo eeletben mwleek kywe ez vylagbol zyz zent Catherina azzounak mondaſa zerent es mykoron nyelweet kereſneek zayaban meg nem talalaak mert hynny valo hogy zent Catherina azzon maganak vette volt, az zeep aran geerẘt kedeegh es az Cartha lewelet Mediolannak egyhazaban mynd ez may napyg nagy ôrôklye gyanant tarttyaak ez zent pyſpeknek dychôſeeges emlekôzetyre. Yme azert zerelmes atyamffyay yſmerhettyek es nemes Dragalatus zent zyz Azzonnak hatalmas tehetſeegeet az ew mondhatatlan nagy erdeme zerent. Vala ky ew zentſſeegeenek zolgaal byzhatyk mynd eeleteeben mynd halalanak ydeyn hogy el nem vez, kynek en ees ayanlom leelkômet teſtômet es ez vylaghy eeletômet, Es keerem hoǵ ew zent dychôſeeges meltoſaga veegye yo newôn ez maſtany yraſomat mwkamat es faratſagomat, ky leegyen wr iſtennek erekkee valo newee dycheeretyre es Azzonywnk marianak mynd az meennyey zentôkkel zent angyalokkal koronkeed valo melto emlekôzettyekre mynekewnk kedeeg bynẘnk bochanattyara, halalwnknak oltalmara lelkewnknek erekkee valo Idweſſeegeere Amen.

finis apparet in die clementis 1527.

TARTALOM.

Legendák.